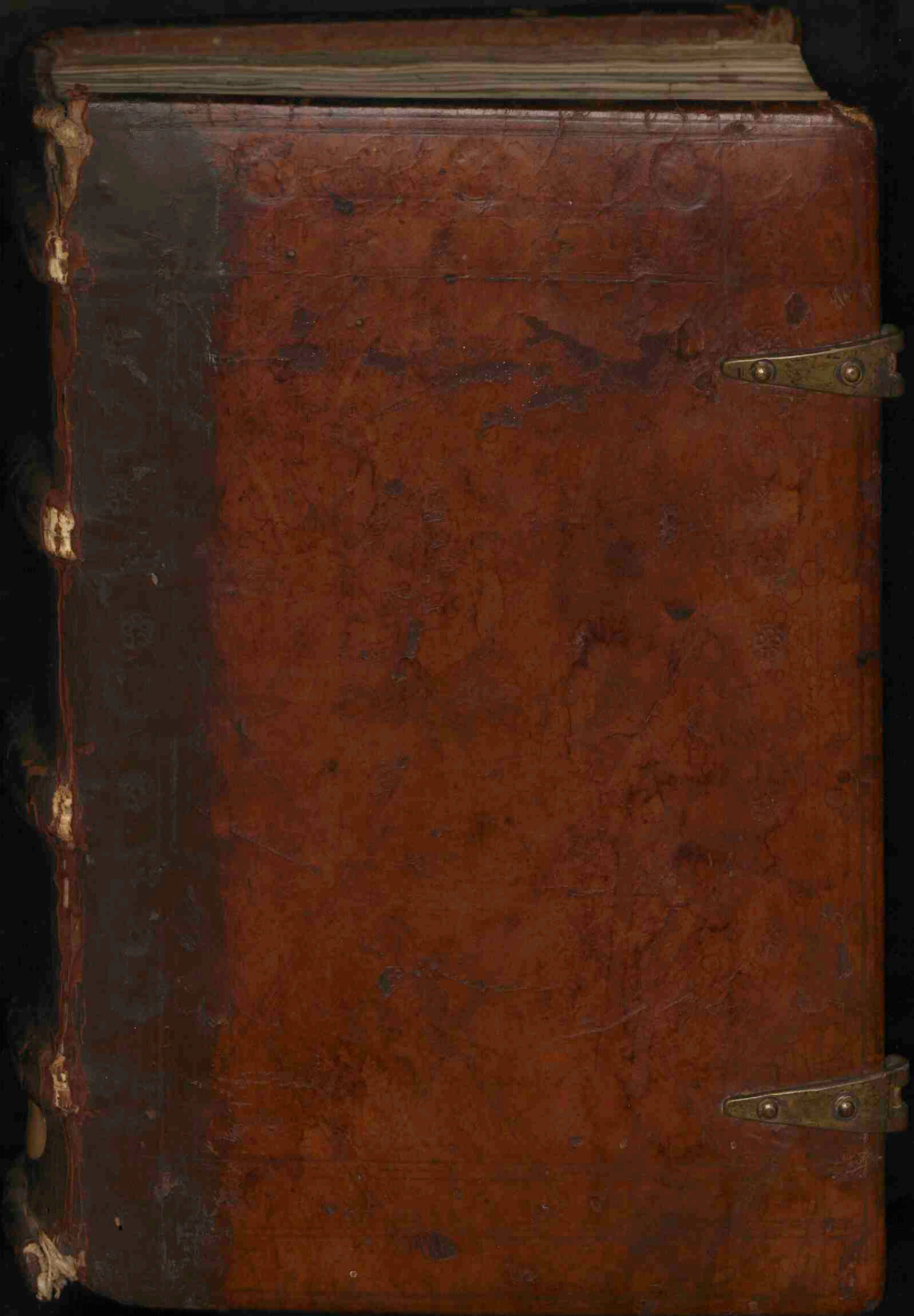

Oculus religiosorum

<https://hdl.handle.net/1874/330768>

KS 4.F.6

Behandeld met Cire 212: okt.1993

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased in the UK (Mental Health Act 1983, 1990).

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with mental health problems. The Department of Health (1999) has set out a strategy for mental health care in the UK. The strategy is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be given the opportunity to participate in decisions about their care and treatment.
- People with mental health problems should be given the opportunity to live in their own homes and communities.
- People with mental health problems should be given the opportunity to work and to contribute to society.

The strategy also sets out a number of objectives, including:

- To reduce the number of people with mental health problems who are admitted to hospital.
- To improve the quality of care and treatment for people with mental health problems.
- To improve the support and services available to people with mental health problems.
- To improve the awareness of mental health problems in the general public.

The strategy is a landmark document in the history of mental health care in the UK. It sets out a clear vision for the future of mental health care and provides a framework for the development of services. It is a document that should be read and acted upon by all those who are involved in the care and treatment of people with mental health problems.

The strategy is a landmark document in the history of mental health care in the UK. It sets out a clear vision for the future of mental health care and provides a framework for the development of services. It is a document that should be read and acted upon by all those who are involved in the care and treatment of people with mental health problems.

The strategy is a landmark document in the history of mental health care in the UK. It sets out a clear vision for the future of mental health care and provides a framework for the development of services. It is a document that should be read and acted upon by all those who are involved in the care and treatment of people with mental health problems.

The strategy is a landmark document in the history of mental health care in the UK. It sets out a clear vision for the future of mental health care and provides a framework for the development of services. It is a document that should be read and acted upon by all those who are involved in the care and treatment of people with mental health problems.

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

N°. 227.

K₄ Pl G
N: 6

226 (*Eccl. 227, antea 284e.*) Membr. et charta. fol. 179 ff. 2 col.
Saec. XV.

Jacobus (de Gruytrode sive de Clusa) Carthusiensis, Oculus considerationis religiosorum, fol. 1—72.

(Incipit:) In nomine domini nostri ihesu cristi amen. Multorum deo militare cupientium, cet.

(Ejusdem) De peccatis mentalibus mortalibus, fol. 73—103.

(Incipit:) Daud regius propheta licet multorum diuinorum carismatum, cet. (18 capita).

(Ejusdem) De duabus civitatibus et earum civibus, fol. 104—119.

(Incipit:) Rebecca consors fidei, cet. (15 capita).

Ejusdem Tractatus de malis hujus saeculi per omnes actates, fol. 120—179.

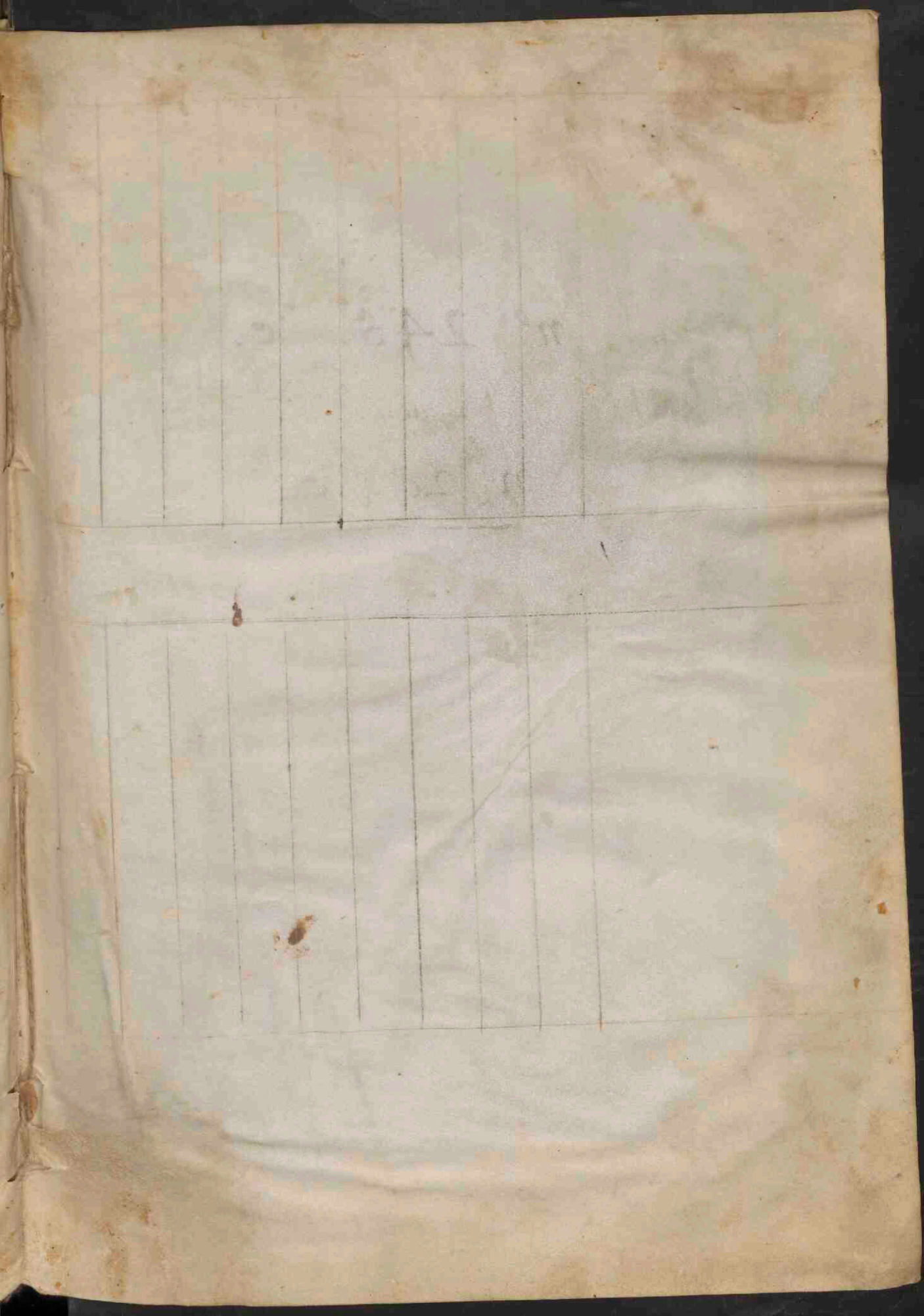
(Incipit:) Organo apostolice vocis, cet. (28 capita).

226

Perperam Tiele Jacobum de Gruytrode, O. Carth. († 1472), eundem esse supponit cum Jacobo de Clusa. Qui in codice inveniuntur libelli quatuor certo non sunt Jacobi de Gruytrode. Videntur omnes genuinum foetus JACOBI DE JETERBOGK, O. Carth. (c. 1465), inter cuius opera enumerantur apud Th. Petreius, *Bibliotheca Cartusiana*, Coloniae 1609, p. 151—6. Notandum est in Tabulario Zwollae civitatis inveniri codicem ex Windesheim oriundum, qui omnino eisdem ac noster codex habet libellos, auctoremque itidem assignat Magistrum Jacobum Carthusiensem, absque addito. Cf. Acquoy, *Windesheim*, III, 275—6.

Codex oriundus est ex conventu Canoniorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

Hs.
4 F 6

n° 245. e.

unc

n° 204. e.

Incipiunt capitula libri q̄ d̄
oculus cōsideratiōis religiosoz

De timore apparētis sātāt	
De splēdōe estimatē sapiē	ii
De contemptu alioz	iii
De iudicio temerario	iiii
De curiositate	v
De iactantia	vi
De detractōe	vii
De vana gloria	viii
De discordia	ix
De contentione	x
De inobediētia	xi
De ypocri	xii
De p̄nātia	xiii
De inuidia	xiiii
De opatiōe cōsuetudinaria	xv
De irreuerētia circa alta ris sacramentum	xvi
De effrenata volūtate	xvii
De sup̄bia cōfessiōe	xviii
De corde seculari	xix
De incorrigibilitate	xx
De irōpassibilitate	xxi
De irrecōsiliabilitate	xxii
De mirruratiōe	xxiii
De quadupla sigulaitate	xxiv
De stimulo carnis	xxv
De ambitione	xxvi
De apostasia sp̄uali	xxvii
De forma p̄fecte vite	xxviii

Incipit oculus cōsideratiōis re
 ligiosoz iuḡi iacobi carthulien̄

Hno
 mine
 domi
 ni n̄r̄
 ihesu
 cristi
 amen
Mul
 torū deo militare cupienti
 um. ymo ⁊ militantium.
 seq̄ a tumultibus secula
 riū actionū distrahentū
 vias considerans. ymo sa
 thane astutias. quibus e
 orundē xpi militū profe
 ctus. ac spiritualis vite ī
 cremēta dictum inficere
 ac ānichilare conātur.
 āmiratiōi inuolior vehe
 menter. Quia exterror
 vehementer ⁊ perpendens
 quō nō solū latā viā gra
 dientib⁹ videlicet in secula
 ri vita: s; et in vinea do
 mini quā plantauit dexte
 ra eius. s; in religione
 fructificantibus. tendicula
 tendit et laqueos absōdit
 Et quos singulariter deo
 assistere cōtemplat. sibiq̄
 iuḡi seruitio inherere vi
 det: quanto secularib⁹ re
 motiores aspiciat. nec in a

perto videlicet ad viciorū
voragine attrahere p̄t &
tanto secretionibus cona-
tibus venena infundere
cipit occultiora: utq; ip-
sorū cotidianū holocau-
stū sine fructu efficiat
multipliciter laborat.
Sicq; suffusus lacrimis:
clamare compello. **Q**uē
nōne bonū semen semi-
nasti in agro tuo? **V**nde
ergo habet **z**ania? **V**e-
re dormientib⁹ hominib⁹
inimicus homo hoc fa-
cit: qui semp arcuit ter-
ram et eam pambulat.
Sic enim subtiles inuol-
uit laqueos pedibus eoz:
ut nisi quis curiosius ob-
seruet. minime considera-
ri valeant. **N**ec enī do-
natū ē omnib⁹ agnosce
astutias eius: quas pau-
lus se non ignorare fa-
tetur. **S**ecurim enī sue
astutie ad radicē laten-
tem boni opis ponit. **Q**uā
infecta: et si rami patē-
tes folijs habundāt: fru-
ctib⁹ tamen carent: di-
cens cum rege **z**odmōz
Quā michi aiās: cetera

tolle tibi. **R**euera narra-
uit ille ut absconderet la-
queos: dixit. quis videbit
eos? **Q**ue res inq; religi-
olos duos principes ap̄loz
petrū et paulū non latu-
it: q̄ frēs salutarib⁹ mo-
nitis. ne arcūueniātur a
sathana. attentos reddūt
Primus inquit. frēs sobi
estote & vigilate: quia ad-
uersarius vester diabolus
tamq; leo rugiens arcuit:
querens quē deuoret. **S**e-
cund⁹. Videte quō caute
ambuletis: non quasi in-
sipientes: s; quasi sapien-
tes. ad ephesios quinto.
Quib⁹ hodie non est col-
luctatio aduersus carnem
& sanguinē: sed aduers⁹
potestates & principatus
tenebrarū harū: contra
spiritualia nequiae ī ce-
lestib⁹. **H**ij enim deo mili-
tantes: carni & sangui-
ni bellū indixerūt. mor-
tificantes membra sua
que sunt sup terrā: per-
cerimonias corporis se-
cruafigentes. **S**i aliunde
querit a sathana: ubi ei
pateat accessus. **I**n quoz

yfona xps an passionem
 suam. dicit discipulus suus
 Ecce sathanas expetiuit
 vos: ut arbuaret sicut tri
 tian. Neq; ppendente se
 hec in hodie minima. licet
 occulte. Quanto eni se
 cretiora sunt et occultiora.
 medicis minus pua: ta
 to tardius curant. et tan
 to letalius necantia. Na
 si fides adhibenda e reue
 lationi facte siluano ab
 bati. de quo i vitalpatru
 narrat. q tpe quodam
 raptus i visione. vidit ml
 tos ex religiosis ad penas
 presentari: econtra mul
 tos e secularib vitā ingre
 di. **H**ec terrere debent que
 libet. ne forte occulto dei
 iudicio ad nostrā doctri
 nā hec scripta sunt: cum
 illa an longa tpa. ai ad
 huc maiorem sanctitate
 q nostris tpb' viguisse le
 gum'. Sicut e secundū
 augustinū deus ex oi gūe
 hoim vult aliquos salua
 re: sic econtra verendum
 e: ne in qualibet congre
 gatione quantūcūq; pua.
 sint aliqui ad sinistram

locandi: prout etiā grego
 rius declarat: ab inicio mū
 di sy fuisse malos mixtos
 bonis. Et ut quidā pater
 ait. nos religiosi in tran
 quillo mari nauigamus:
 seculares vero i procelloso.
Nos in die: illi i tenebris
S; frequenter contingit:
 ut secularis in tempesta
 te nauigans vigilet. time
 at. damet: et propriā nauē
 saluet. Nos autē dū i trā
 quillo nauigam' quali se
 curi torpentes perimus: hu
 militatis gubernaculū reli
 quētes. Neq; eī sathanas
 mortuus est nris tpb'. ut
 absisa sit ei potestas temp
 tandi: licet legam' tpb'us
 pnoib' scōrū pīm ipsos eī
 am sensibilibiter fuisse tēpta
 tos. vsq; ad verbera corpis.
Nec mirū: cū scōrū cura
 sy pūgil. malignos spirit'
 ad interiores tēptationes nō
 admittebat: ideo eos aggre
 lus e ad extra. sicut xpm
Nostris vero tpb' pacē vi
 dent habere demones ab ex
 terioribus ipugnationib':
 sed iacula sua acerbis ia
 ciunt ad interiora: ideo nūc

magis crudeliter vident agere
nobiscum: quoniam cum periculis. Jacu-
la est occultiora: magis sunt
formidanda. Et scilicet beatus
Bernardi sententiam, nullum unquam
tempus sic liberum fuit ad dei
mandatorum transgressiones
quale nunc modernum: propter
coactionum defectum, quem se-
quitur Sathane ingressus. **H**
igitur mecum contemplanus: de ceterum
aliquo inter cetera adducere, in
quibus religiosi impuguari so-
lent a malignis spiritibus?
qui laqueos suos abscondunt
ut eos perimant, aut saltem
a fervore propolite religionis
extrahant: ex quo in gravio-
ribus vicibus, deo propicio, propo-
litis materiis subtractis, eos
involuere non possunt. Inter
hec vident esse nonnulla. Tu-
mor apparentis sanctitatis,
Splendor estimatæ sapientie
Dilipensio et contemptus alio-
rum non sic viventium. Iudicium
temerarium. Curiositatis vi-
cium. Jactantia. Detractio.
Inanis gloria. Discordia. Co-
tentio. Inobedientia. Hypocri-
sis. Pertinacia. Invidia.
Consuetudinaria operatio
Irreuerentia circa altaris

ampolo: 4
sacramentum. Effrenata
voluntas. Superficialis confes-
sio. Cori seculare. Incorrigen-
bilitas. Incorruptibilitas. Ir-
reconciliabilitas. Murmura-
tio. Singularitas. Impug-
natio carnis. Ambitio. A-
postasia spiritualis. Ecce hec
et similia iacula hostis huma-
ni generis conueniunt hominum
cordibus inserere: quos non
valet alias ad ruinam pecca-
torum proicere. Quis ergo le-
gens scripturas doctorum, in
pluribus premissorum generibus?
aut pene in omnibus? non videt
posse esse generis peccati mortalis?
Et quis non videt, quomodo Satha-
nas per hec molitur virtutum
germina suffocare? videlicet
humilitatem caritatem pacien-
tiam, et cordis simplicitatem et
puritatem, sine quibus aut al-
terum illorum nulli patet adi-
tus regni celorum? Nec ve-
ro valde pensat, producta ie-
iunia, longas vigilias, ma-
nuum laborem, sollicitudinem
celle, missarum frequentias,
aut mille alia talia exer-
citia corporalia? dum modo
persequi poterit caritatis et
humilitatis ac malitiam

Prologus.

nis interemptione: sciens profecto. qd nec martirium nec prophetie. nec fides sine caritate aliqd amministrat utilitatis secundu sententia apostolica. **H**ec vero corporalia exercitia: instrumenta sunt. quib' ad virtute puenit. **G**lorari vero de instrumentis alic' artis & nunq' ad fine artis puenire: quante fatuitatis sit. nemo ambigit. **I**n quib' plures delipiunt: in se conspicientes quedam exteriora putantes ista sibi sufficere ad salute. interiorub' neglectis: contra illud bernardi. **D**e operib' quide exteriorub' saluet. iusta et ob hoc periculosa sententia ab dnib' fertur: cu sepius min' iusticie habeant q' multu operantur: licet hec potiora no nisi p illa instrumeta acquirantur. **H**inc quida dicit. **O**s inquit nostru fetet a ieiunio: psalmos sine intermissione ruminamus: et tamen que deus requirit scilicet humilitate et caritate: no habemus. **E**t si pensare voluerit ponderositate predictoru: et alijs poterit conside-

rare. q' indubita sunt. no imminuta fore peccata. ex testimonio saluatoris nostri. mathei quinto. **O**s inquit qui irascitur fratri suo. reus erit iudicio: et q' dixerit racha. reus erit consilio: q' vero fatue. reus erit gehenne ignis. **E**t quis hoc credidisset: nisi ab ore saluatoris audisset. **D**e lucifero etia primo angelo quis no videat q' graue crimine incurrit ex sola supba cogitatione: qua tamen impossibile fuit vt sequeretur effectus. scilicet purificatio actualis altissimi. **E**t quib' alijsq' multis sacre scripture locus elici potest: q' spiritualia peccata homines latentia. possunt esse tanta. vt sufficere valeant ad hominis damnatione. **E**numerat ei paulus. secundum ad corinthios ultimo. quedam genera horu peccatoru. etia secularib' scribens: pro quibus se lugere debere dicit. **T**imeo inquit ne forte cu venero. no quales volo inuenia vos: et ego inuear a vobis. quale me no vultis. **N**e forte contentio-

nes. detractiones. emulati-
ones. animositates. dissen-
siones. susurraciones. infla-
tiones sint inter vos: ne i-
terū cū venero humiliet
me deus apud vos. et luge-
am multos q̄ aū peccave-
runt. Et plura de prenoia-
tis peccatis pro quib' luctū
assumpsit paulus pro chon-
thijs. Et ideo nō pua sunt
reputanda: pro quib' tant'⁹
fleuit apostolus. Nec tamē
defendo. hec oībus modis ca-
dere sub genere peccati mor-
talis: ut x̄po duce pro parte
patebit ī subsequētib'.

Nec ē ideo minus p̄videnda
licet nō oīb' modis crimina-
lia sūt: quia etiā cautū ē
ut declinet quis a via ī qua
etiā potest nō cadere. ut eo
liberius vitet illam in qua
potest cadere.

De timore apparentis sanc-
titatis Capitulum primum

De singulis itaq; pre-
dictis. et de alijs oportu-
tine occurrentib' deo assiste-
te propono aliquid ī mediū
succinctim producere: ut
occasione dem sapientib'
sublimiora speculari: &

exinde darelcere poterit al-
census et descensus. claritas
et obscuritas eorū q̄ se leu-
tiunt in premissis fatigati
De primo qd̄ dixi timorē
apparentis sanctitatis: oī-
lus considerationis acutis-
sime clarificandus ē. Qd̄
iaculū sathane. nisi prius
fuerit exclusū: frustra con-
tra alia arma assumūit: &
quippe ideo cor penetrat: et
oīem sanctitatis modū ener-
uat. Et hoc precipiū iaci-
lū. quod demoniū meridia-
nū merito appellatur: vo-
lans tanq̄ in die estimate
lucis. licet reuera negociū
sit pambulans in tenebris.
cor scilicet obscurans: & satha-
nas in fronte suarū acie-
rū prefert: tanq̄ suū speci-
ale verillū. Quippe qui in
seipso omni hoīe puro excel-
lentius hanc preualuisse sa-
gittā est expertus: et exinde
sui calus miserriū sensit
p̄ncipiū. Signaculū enim
similitudinis dei teste prop̄ha-
ip̄e extitit: et ex ea pulchri-
tudine sibi occasione prela-
tionis sup̄ alios sumens.
parificari etiā deo affecta

bat. Et hac estimata pulchritudine deo subici mihi me volens: eo se sensit post modum infirmum: quo ceteris cupiebat dominari. Hoc ergo venenū in alios transfundere cupit: quo se infectū letit. Inicū enī oīs peccati superbia. Et ipse teste iob. rex ē super oēs filios superbie. Que estimata sanctitas. si radicē fixerit in corde hoīs religiosi: iam nec amonitionē. nec informationē aliquā admittit: nisi metu pene exterioris. corde intus insanabili p̄durate. Et quicquid eligit. dicit sanctū. de sua singulari sanctitate presumens: metiens oīs viuendi modos ad mensurā proprie estimationis. et alios oēs viuendi modos vilipendit atq; dampnat: pharisaico more super ceteros aliter viuentes intumescens. suam propriā contra oēs defendit iusticiā. Quod multi nedum seculares. sed religiosi doctissimi. in secularibus litteris et diuinis experti: hac peste laborant. Cuilibet reuera sua videntur iusta. Vnde

hodie saluata in ecclesia: vnde dissensiones inter peritissimos doctores? Vnde tot et tante opinionones. etiā in notissimis materijs: nisi propter affectatū timorē proprie aut iusticie aut pietatis aut sanctitatis? Quod si hoc pestis auelleretur a cordibus hominū: quod facile rediret etiā in vnitatem opinionis. ad veritatis agnitionē: animorū discordia ad vnitatem: ut sic quilibet suae doctrine acquiesceret: et vias suas aliorū expitorum vijs submitteret. Ad quā estimatione sanctitatis oēs sancti patres se precauere studebant: dicente hieronimo de seipso Nichil ita a puericia vitae conatus sum licet timentē animū: et erectā ceruicem dei contra se odia inatāte. Non enim magistrū et dūm in carnis humilitate dixi se: dilate a me quia mitis sum et humilis corde. Et propheta regius. Dūe non est exaltatū cor meū. Et senior thobias filiū suū instruens dixit. Superbiā nūquā in animo tuo dominari p̄mit

tas. **M**emo: si nō auge-
lus sanctus arsenio appa-
rens studia hoīm ei ostē-
dens. tria illi declarauit
genera. videlicet secula-
rū. clericorū et religioso-
rū. **P**rimū in figura ethi-
opis nigri ligna cedentis.
et grandē sarcinā facien-
tis: quā leuare cū nō pol-
let. iterū alia supinposuit:
exponens hec eē peccata
ī vita seculariū sine pe-
nitentiae remedio. **S**ecūn-
dū genus in figurā hoīs
haurientis aquam de lacu
et mittentis eā in recep-
taculū habens foramen
subtus: et quantū infu-
dit tantū effluxit. & nichil
remanit: exponens vitā
clericorū seculariū. **Q**ui
licet bona operantur: ta-
men quia hec sūnt mixta
malis. propter mixtionē
seculariū actionū: q̄ quā-
tū lucrantur. tantū amit-
tunt. **T**erciū genus ī figu-
ra duorū equitū. lignūm
longū sup scapulas deferē-
tū. volentiū templū intra-
re: cū vnus alterū impe-
diebat p̄ lignūm transuersū

nec alter alteri cedere aut
humiliari volebat. et sic
ambo foris remanserūt:
exponens hanc figurā ā-
gelus arsenio de religiosis
qui semetiplos iustificātes
in corde suo. nolūt se sibi
cōhumiliari: s; ex mentis
timore viā humilitatis
respicientes. foris remanēt
a templo. hoc ē a regno ce-
lorū: quod deus auertat a
nobis. **Q**ue visio si vera ē:
terrere debet quēlibet reli-
giōsū. gibbolū cor ampu-
tare. et in via humilitatis
collocare. **H**ec enim esti-
matio proprie iusticie. ma-
ter ē omniū viciorū: sathā-
ne filia: et hominē nulla
humilia de se sentire pmit-
tit. **I**gnavissima ē hec mē:
viperinis seminib; pturi-
ens aliorū conceptū. ver-
borū iactantiā. honorus ap-
petitū. psonarū acceptio-
nem. propriā voluntatem.
obstinatiōnē. presūptiōnē.
iuidiā. sui cōplacentiā. ali-
orū displicentiā. auiditātē
et inobediētiā. aliorū sup-
pressionē. et multa talia.
Genitrix ergo hui; vene-

De timore apparētis sanctitatis

nate sobolis ē: considera-
tio claritatis operū exteri-
orū, viriū naturalium, et si
quid talium esse poterit, quod
oculus eius preterit, ex imi-
tatione spiritus maligni: quod
sibi apparet aurū: cū vix
sit auricalcū. Nā causa et
ocasio ruine luciferi fuit
duorum concatorum considera-
tio: quibus se eminere aspi-
ciebat super omnem angelicam
naturā. Quos cū oculos
deus sibi indiderat: ut supe-
riora et inferiora contempla-
retur et seipsum: quorum du-
orum unum clauderat sed quo
seipsum a deo se habere esse
conspiceret, et ei subesse de-
beret: contra quod ei pari-
ficari affectabat. Sic pa-
ri modo in hominibus deum colen-
tibus deus duos oculos men-
tales indidit: ut bona et
mala inspicere haberent.
Contra quod ille malignus
suggerit eis: ut solum bona
propria conspiciant: mala
tegan: more pharisei, qui
timens de propriis bonis, ver-
me interiore corrodentem non
intuebatur. Obijcit ei ieiun-
ia producta, vigiliarum in-

stantia, victus tenuitate,
orationum et psalmodie cantuum
iugem continuationem, vesti-
um vilitatem, corporis ab ho-
minibus sequestrationem, mil-
larum frequentationem, et si-
milia: per hec applaudens et
blandiens sibi, estimatam
sibi usurpat sanctitatem. Et
quid magis est? Vulgi ru-
mores qui hoc ipsum de ipso
estimant laudant predican-
tes: quibus delimitis, relictis
interioribus suis, refundit
se ad exteriora: credens se
talem qualis a minus peritis
estimatur: qui solum vident qui
patent: cū deus intuetur cor.
Conspiciat se etiam in statu per-
fectionis: quasi ideo excellior
ceteris, quia in statu excel-
lentiori se videt. Sed non mor-
quibus perfectior est quia in statu
perfectiori est: non intelligens
hoc non sequi. Ille est in statu
perfectiori: ergo perfectior. Nam
constat aliquem esse extra statum
perfectonis et multo perfectiore
quam alium in statu perfectonis:
qui consistit in quadam obli-
gatione et immobilitate domi-
ni et servitutis. Sed beati-
cat ipsa perfectio, qui in carita-

te dei et proximi consilium:
que etiā extra statū pfectio
nis locū habet. Arriero scō
rū studiōsa speculatio plus
quod desit quā quid assit boni cō
siderat: sicut de se humilia se
tens: que retro sunt obli
uiscens: in anteriora se exte
dit. Non quid alij de ipso
sentiant qui fallunt et fal
liuntur intuetur: sed semet
ipsum metiens lance iusticie
et veritatis tritina se pōde
rat: cū nemo sciat quid sit
in hōie. nisi spūs hōis quā in
ipso ē: qualis fuit ille beatus
simon bernardus. qui licet d
mū iudicio clarissimus fu
it. tamē sua estimatione ob
scuroior. Nam in fine episto
le quā ad cartulienles scrip
serat. qui eū multipliciter
cōmendauerūt: sic ait. Vo
lo vos michi credere de me:
magis quā alteri qui tantū ī
facie videt. Dico vobis ego
qui de me vobis loquor: nō
ex coniectura. sed ex lūia.
Non sū talis qualis puto
esse vel dico. Quod quidē
tanto securius: quā et certius
experior. Et alias auctā ar
chiepiscopo ipm rēcōmendā

ti. Nego inquit in litteris tui
is quod non sū. sed quod eē
vellem: et quod non eē pudet
Hec vniq; ex vestigijs haurit
apli: qui in optima sua scō
tate ait. Xps venit in hunc
mūdū peccatores saluos
facere: quorū primus ego sū.
sui scō estimatione. Quid
ergo nobis de nobis ē senti
endū: cū hic tantus tene
bras sibi fatetur nō desse?
Neq; enī quisq; sanctus fu
it: qui nō in oculis suis hu
milis fuit. Et cū ipso factus
nō est qui humilis nō est:
cū primus doctor humilita
tis verillū sū oib; pretulit
dicens. mathei ix. Disate
a me: quia mitis sū et hu
milis corde. Iterū mathei de
cimo octavo. Nisi cōuersi fu
eritis et efficiamini sicut p
uili: nō intrabitis in regnū
celorū. Nam altū de se sape
re: mors est. Et secūdū ber
nardū. facile est in alto se
continentē obstupescere: et
vita periclitari. Vera enim
humilitas scō bernardū ē:
qua homo verissima cogni
tione sibi ipsi vilescit. Quā
propriā vilificationē sui. pu

to cuiuslibet necessariam ad salutem. Dignificare autem et caripendere seipsum: appropriat ad damnationem. Quamquam enim floret quod sanctitate. multiplices et veraces habere potest sue humilitatis causas: cum omnes iusticie nostre sunt quasi panis menstrualate. secundum ysaiam. Et cypranus martyr dicit in nullo glorandum: quoniam nostrum nihil est. Et bernardus super cantica. Sufficit michi ad omnem iusticiam te habere propitium: cui soli peccavi. Igitur dei propitiatio nostra iusticia est: sine qua dei propitiatio. nostra iusticia pronuntiabit iniusticia. Et nullus quantumcumque sanctus deum habet debitorem. Et sapiens Nullus ei imputabit si perierit orbis terrarum: et nullus dicere audebit. cur ita facias. O odibilissima et nequandissima pharisaica iusticia. Immo leuissima iniusticia: quot et quatos ab inicio mundi usque hodie illaqueare non cessas. etiam quod alias sancti essent: et multorum opera comminuis. etiam

in se sancta. Et contra o amantissima publicana recognitio: que licet multis suis involuta tenebris: tamen radius humilitatis qua te recognoscas. omnes tenebras tuas evacuat. Et si scire velimus unde hoc sit: estimo i deo. quia lex scripta et mandata prelatorum sua imperia extendere non valent ad cordium iusticiam aut puritatem: sed in finibus humanarum actionum solum pedem figunt: cum de his per hominem iudicari possit. In quibus tamen actionibus vera et a deo approbata iusticia non consistit: quod in fine vere iusticie actiones ordinantur. Dei autem iusticia sine qua nemo iustificatur. consistit in interioris hominis decore: quam solum deus approbat. Illi autem pharisaica. iusticiam solum exteriores. et ut ita dicam litterariam iusticiam. per quam solum a penis transgressionum inflatis liberantur. considerant: et sue iusticie pedem in hac figunt. quam sibi sufficere arbitrantur: non ad veram quam deus acceptat in interiorum

in virtutibus et aie decore. In
deo in illa gloriuntur. alii
os spernentes et inflati con-
tra eos qui interiori hoie
plus iusticie habet quam ipsi:
sicut ille phariseus fecit. lu-
ce decimo octavo. **H**uius autem
estimatae iusticie remedia po-
tissima sunt. Primum. ag-
nitio diabolice fraudis: qua
totum fundamentum spiritua-
lis edificij subvertere nitit
per hanc furtivam estimatam
sanctitatem. Cognitio igitur
tanti periculi: principium est
remedy. Neque enim aliunde
ortur hec puerila estimatio
quam a sathana: de quo et suis
dicitur. In milliones per an-
gelos malos. Qui et dixit
punitis parentibus. Eratis si-
cut dii. **S**ecundum. consi-
deratio infectionis et auichi-
lationis omnium operum: que alias
essent remuneranda eterna
mercede. Hoc per hanc opina-
tam sanctitatem inficiuntur non
solum ut mercede careant: sed
insuper ut penam adiciant.
Efficiuntur enim ut panis
menstruate: omnes nostre esti-
mate iusticie. Immo iam non
iusticie. sed iniusticie: quia lu-

bia infecte: quia ab infecto
non abus sed venenum est. **T**er-
cium remedium est. incertitudo di-
vine approbationis. sed an-
grati sunt deo: cum nemo no-
uit si amore an odio dignus
sit. ecclesiastes nono. Aliud
enim est divinum: aliud huma-
num iudicium. Ipse enim divinus
sermo pertingit usque ad divisi-
onem spiritus et anime. compagumque et
medullarum. et discretor cogi-
tationum cordis: et non est in-
uisibilis creatura vlla in con-
spectu eius. ad hebreos inij.
Quartum est. incertitudo
perseverantie in bonis si que
in nobis sunt: presertim cum
plures legantur temporibus longissi-
mis artissimam vitam durasse.
et non perseverasse. sed pessimos
exitus habuisse. Quod ter-
rare debet quemlibet. et cum se
pavidum et timidum reddere: et
in nullo sibi certitudinem per-
mittere. cum incerte sunt pro-
videntie vestigia. **Q**uintum
remedium est. incertitudo divi-
ne predestinationis quo ad
nostram cognitionem: cum scilicet
apostolus. figulus ex eadem mal-
la potestate habet facere ali-
ud vas in honorem. aliud in

contumeliā: et nemo ei di-
cere potest. cur ita facis: &
maxime cū bonorū nostro-
rū non indiget. Etā si to-
tus mūd' periret: quis ei i-
putaret? Et secundū augu-
stinū nono confessionū. De
etā laudabili vite hoīm: si
remota nra discutiatur eam
deus. ¶ Sextū remediū est
ut hō mala sua tā nota q̄
ignota ante oculos suos re-
ducatur: q̄ verissime rememo-
rata excedūt oīa bona sua:
nescius an ei sint dimissa.
an plene confessa. an satisfa-
ctio et penitentia pro eis ex-
pleta. maxime dicēte dauid
Delicta quis intelligit? Et
an deus occulto sed iusto suo
iudicio a memoria sua aliq̄
ei abscondit. pro quib' in fu-
turū aut eternaliter aut tpa-
liter pūniatur: orante dauid
Delicta iuuentutis mee et ig-
norantias meas: ne memine-
ris. Et ecclesiastica xliij. Ab
inicio multa abscondita sūt
maiora hys: pauca eī cogno-
uim' opm eius. ¶ Septimū
remediū ē. q̄ bona opa sua
nō tā a se habere cogitet. et
pro certo sciat: s; tāq̄ a deo

donata. Vnde infidelissim'
seru' est: q̄ sibi usurpat dñi
sui deposita & cōmendata.
Quid eī habes qd nō accepisti?
Si autē accepisti: quid
gloriaris quasi nō accepis?
Ideo furti reus censetur: q̄
gloriā dñi sui inaudit. Et
paulus secūda ad corinthios
tercio dicit. Nō q̄ sufficientes
simus cogitare aliqd a no-
bis tanq̄ ex nobis: s; suffi-
cientia nra ex deo ē. Istis &
alijs remedijs retundit tu-
mor estimare sanctitatis.
**De splendore estimare sa-
pientie. Capitulum ij.**
Et ista apparente scē-
tate sequitur alia pestis
versum hostis. q̄ inficere so-
let corda religiosorū: scilicet
splendor estimare sapie aut
scientie. Non sufficit enī i-
mittere claritatē sanctitatis:
nisi & eā defendere poterit p
sciam: q̄ & ceteris se estimet
excellentiore. Sicut at excel-
lentia pulchritudinis oculi
onē prestat ruine pmo an-
gelo: sic et plenitudo sapie.
Dicit eī de eo ezechielus tri-
cesimo tercio. Tu signa cu-
lū similitudinis. plen' sapi-

entia & pfectus decore. Ideo in
inā aliorū ad sui similitu
dinē sꝑ procurare festinat.
Persuadet eī mentibꝫ deuoto
rū claritatē intellectus: sub
umbra veritatis pallians
sp̄m elationis. vt aliorum
eciā saniorū consilijs non
acq̄scent: q̄si nulla sint ve
ra nisi sue estimationi con
formia: contraria suis dictis
vacua a veritate pronūci
ans. **E**t siquidē vera aliq̄
sentit: sꝫ non humiliter. se
cundū illud psalmiste. Si
nō humiliter sentiebā. **E**t
contra illud pauli. Nō alta
sapientes: sꝫ humilibꝫ consē
tientes. Dicente etiā isaia.
Ve q̄ sapientes estis in oca
lis vris: et corā vobismetip
suis prudentes. **P**ersuadet &
malignꝫ spiritus verū non
sub ratione veri defendere:
sꝫ sub ratione placati. **S**at
eī non oīa vera deo milita
re: sed solū vera. humilita
te p̄mixta. Quā humilita
tē tollit: et pro ea elationē
plantat: magis volens ve
ritatē cū supbia. q̄ fallita
tē cū humilitate. **N**ā scdm
ambrosiū. ip̄e p̄mꝫ xp̄m na

zareniū dicit: quia tante i
pudentie ē. vt prius ip̄e aliq̄d
veritatis vsurpet. vt ad ho
mines aliq̄d nouū deferat: q̄
errorē sue potestatis incitat.
Nam et ip̄e p̄mꝫ deū noīauit
p̄mis parentibꝫ. **E**t alia glosa
luce iij. **P**rohibet xp̄s diabo
lū loqui vera: ne dū aliq̄s
audiat eū vera predicantem.
postea sequat eū errantem.
Improbꝫ eī magister veris &
falsa p̄m̄iscet: vt sub verbis
veritatis. fraudis sue testi
monium obtegat. **H**ec glosa i
bidem. **S**emp eī consuevit
malū letale: sub colore veri
aut boni obumbrare. **S**ic eī
prothoplasto sc̄am veritatis
pollicatus ē: armē inobedien
tie p̄ hanc palliando. **S**ic eti
am i p̄nti instigat nullo mō
admittendā contrariā opini
onē: sub colore veritatis. **V**n
de contentiones. discordias sal
mata. dissectiones inter de
uotos seminare non cessat:
nō quia diligit veritatē: sꝫ
caritatē p̄ hanc vulnere
intendit. **E**t hij tales nō de
fendūt veritatē: sed obtine
re volūt victoriam: pugnat
amantes verborū: non ve

ritate volentes glorificari.
 Non quia ita sit sicut dicunt:
 sed quia sentiunt ita dicunt:
 sed quia sentiunt ita dicunt:
 non dicitur veritate: sed eam
 ad suam opinionem retorquen-
 tes. voluntate propria in omnibus
 defendentes. etiam si aliter se-
 tiendum esset. diuertacula. e-
 uasiones. sensus extraneos
 et incontinentes querentes. Et
 publice veritati obuiare non
 queant: tamen in contrari-
 um disputantes. ubi etiam
 verbis in medium pronumpen-
 tes. autem audiant respon-
 dent. Et interrumpentes verba
 aliorum. que ab aliis inchoa-
 ta sunt ipsi finientes: qua-
 si melius ea ipsi nouissent.
 Hec et alia arrogantes agunt:
 ut in sapientia et scientia alios pre-
 cedere videantur. At uero ve-
 ra sapientia a spiritu sancto inspira-
 ta que de sursum est. et secundum
 beati iacobi sententiam primum quod
 dem pudica est. deinde pacifica
 et modesta. suadibilis. bonis
 consentiens. plena misericor-
 dia et fructibus bonis: sciens
 quod seruus dei non oportere li-
 tigare sed mansuetos esse ad
 oculos. applaudens veritati a
 quocumque dicatur: sensui su-

o facilliter cedit. et alterius
 acquiescit. Caritas est omnia
 credit: libi ipsi spiritus existens
 clarus et suspectus ne clarus
 et lux veritatis aliquem intel-
 lectum alterius illuminet quam
 suum: prout bernardus in una
 epistolarum testatur de se dicens.
 Agnosco sensum mee licita-
 tem. sumo in sapientie mee spiritus
 suspectam habens temeritatem:
 cum non fit quod fieri laudo:
 nec debeo nec audeo indigna-
 ri: desiderans quocumque consil-
 tium agere quam a me acceperit.
 Quotiens uero mea senten-
 tia eligit ac tenet. graui fa-
 teor onere me premi: rei fi-
 nis spiritus pauidus expectans.
 Hec ille. Ideo facile credere sen-
 sui aliorum. salua manifesta
 veritate. quam et ubi eam defen-
 dere oportebit: euidentis signum
 est vere humilitatis. Hec est
 prophetas fecisse legitur. Primo
 in viro dei in bethel. ad ihe-
 roboam ueniente. Qui licet
 propheta dei nullus esset: tamen
 credidit alteri prophete licet fal-
 se. eum decipienti: etiam contra
 verba dei a se accepta. Non
 quidem laudanda est illius
 prophete fallitas. et istius sancti

vltimor

facilis credulitas: sed humi-
litas mentis recomēdanda
est. in regū tercio decio. Sicut
Iheremias facilliter ex mētis
bonitate et humilitate. falso
prophete credidit. eiusdē vic-
simo octauo. In quib' lau-
damus mentis flexibilitatē
ad cedendū sensui veriori:
non fallibilitatē. Itē dicit
Iheronim' ad augustinū in
epistola. Si tu me vincis e-
go vinco: et si ego vinco tu
vincis: quia veritas utrobi-
q; vincet quā inuestigamus.
Et in patrū collationib' re-
fertur tales fuisse reptos dis-
cretionis egypte: q; inflexibi-
les in suis sententijs fuerūt.
Humiles vero et mites faci-
le cedunt aliorū veritati:
gaudētes se eē victos. dū inō
veritas reperiatur: nolētes
se pro veritate exaltari: nec
opinionē propriā cū defrauda-
tione veritatis tolerari.

De cōceptu alior. Ca. iij.

Sed ex quo hostis versūt
et callidus hanc estimā-
tam sanctitatē et sapientiā
suggellit. et si deprehendat se
victoriē in istis: mox ulterius
procedit ad aliud pestiferum

senē seminās in agro cordiū
religiosorū. Immittit eī con-
temptū et vilipensionē aliorū
siue secū siue in seculari vi-
ta cōuersantiū. Parē eī sibi.
singularis sanctitas aut sa-
pientia estimata secū nō pa-
titur. Cui blanditur propu-
a elato ad instar sanctitatis
pharisaice: que timida pub-
licano suā iniusticiā expo-
brauit. Non sū inquit licet
ceteri hoīm: velut etiā hic
publican'. luce xvij. Reputantur eī p tales ubiq; tene-
bre: preterq; apud ipos. Sug-
gerit autē sathanas hoc ip-
sū. ut duplici laqueo seruiū
dei teneat captiū: et sui esti-
matione. et proximi vilipen-
sione. In pmo nimis se ipsū
dignificans: in scō proximi
exasperans. In quo primo cō-
tra deū: in scōdo contra pri-
delinquit. Sanctorū autē ē.
semp meliora de proximo: pe-
iora vero de se sentire. Quod
quilibet veraciter sentire po-
terit: in quantacūq; sanctita-
tis sublimitate constitutus.
Dicit eī bernardus. Qui se
ipsū pfecte examinat. nul-
lius peccatū par suo eē cog-

noluit: qđ nō sicut suū intel-
 ligit. Scimus ēi oīs pfectio-
 nis lūmā & cōlūmationē cō-
 stare in charitate dei & pro-
 ximi. Quanto aliquis i hac
 altius profecerit, tanto apud
 deū glorioſior iudicabit: qua-
 liscūq; ē hoīs status, cuiuslibet
 aut viuendi modus. Exteri-
 ora ēi hoīs magis sūt in testi-
 moniū aut instrumentū p-
 ueniendi ad pfectionē: q̄ ip-
 samet pfectio. Quis autem
 hāc caritatē deesse secularib⁹
 aut alijs defendere audebit &
 nisi in nonnullis peccatorū
 voraginib⁹ que nullas admit-
 tunt exultationes licet exteri-
 ora exercitia & viuendi mod⁹
 alius sit seculariū q̄ presbite-
 rozū & presbiterorū q̄ religio-
 sorū: vtriq; tamē par vin-
 culū non impossibile ē esse
 caritatis. Quis vero moder-
 nis tēporib⁹ quantūcūq; scīs,
 sanctitati abrahe ysaac ia-
 cob dauid cōparetur: cū ta-
 men illi rebus tpalib⁹ & ma-
 trimonio utebantur: Aut
 ēi augustinus. Celibatus
 iohānis: coniugio abrahe nō
 p̄ferretur. Iuerat eis certe
 noue legis obseruātia, quā-

tū ad dei & v̄tutū amorem:
 q̄ nūq̄ defuit deo placētī, nō
 deerit placituro. Aderat eis
 obseruātia veteris legis ri-
 gorose, quoad circūcisionem
 & alia, & propagande posteri-
 tatis diligentia, ex diuino p-
 cepto seruientes in istis ad
 v̄tutū dei: illi vero sp̄ menti-
 bus deo adherentes. Monet
 ēi apls seculares vt mūdo
 vtantur tāq̄ nō vtant: et
 vxores habentes tanq̄ non
 habentes sint. Pares itaq;
 censendi sūt tales alijs, etiam
 qui actu vtant mūdo: nō
 affectu vtant. Ponam⁹
 igitur duos quorū vn⁹ neq;
 actu neq; affectu mūdo vta-
 tur, et alter solū actu & nō
 affectu, pares tamē in dile-
 ctione dei & proximi: quis
 dubitat illos esse pares. Po-
 natur etiā q̄ aliquis actu
 mūdo & eius actibus nō vta-
 tur, sed amore cupiditate
 & desiderijs: quis nō asserit
 istū duob⁹ p̄iorib⁹ eē p̄iore
 apud deū qui cordis ē cog-
 nitor. Idcirco legim⁹ i vitil-
 patrū maximas heremitas
 machariū p̄fuitū ange-
 lica reuelatione, sua sācta

conuersatione et diuina ab-
stinencia uix uenisse ad me-
surā quarundā feminarū cō-
iugatarū. mercatorū. fistula-
torū & coniatorū: prout lege-
ti poterit patere. Et hoc pu-
to accipiendū. quo ad meitū
essentiale: quod in caritate
consistit. Et enī quo ad acci-
dentale premiū: nō ē dubiū
illos precedere istas. Ecce isti
tanto propheticē spū illuminati.
& miraculis consuetantes:
cōparati sūt ab infallibili an-
gelo despectis in hoc mūdo p-
sonis. Quis non hoc miret-
cū opa exteriora longe aliud
dament: sed amor interior
diuini puritate annūciat
deo approbante. Quis modo
temere audeat se alteri pfer-
re aut alterū contēnere: cū
apls dicat. tu quis es q̄ iudi-
cas alienū seruū. suo domino
stat aut cadit. Duo inquit
dno: nō tuo temerario iudi-
cio. Neq; eī aliquis tante p-
fectionis est: quin uerillia
sententia p̄t alterū eadē vi-
ciolū sibi pferre: nō. cōpa-
rando donū propriū suū ad
peccatū alterius: quia i istis
non esset uera estimatio: s;

suā certitatē agnoscens ali-
quod occultū eē bonū in ali-
o quod non in se. aut ali-
quod malū secretū in se qd
non in alio. aut se posse ru-
ere a bono in malū deo se
deserente. aut aliū surgere
de malo deo illuminante. p-
ut scripturas reuoluētū non
ē difficile reperire: de quib;
nulli promissa est certitudo.
uita presente durante. Feti-
dendus ē igitē tante temeri-
tatis aculeus recognitione
proprie fragilitatis: ut non
qualis alter sit. sed quas pa-
ticur sue certitatis tenebras.
quib; seipm̄ ualeat dare cō-
siderare. dicens illud iheremie
Ego uir uidentis paupertatem
meā. Quā paupertatē p̄nā
si quilibet vigilantius attē-
deret: aliorū defectus minus
pensaret. dicente bernardo.
Vere si te uigilanter atten-
das: mirū ē si aliquid unq; iudices
Nam si proximi malū consi-
deras et tuū nō attēdis: mo-
ueberis nō ad miserationē.
sed ad indignationē: non
ad uiuandū. s; ad iudican-
dū: deniq; non ad instruē-
dū in spū lenitatis. sed ad

destruendū in spū hironis.
 Et ut scias qualiter erga de-
 linguētē malucscere posses &
 considerans teiplū ne & tu te-
 teris: p̄ hoc inuenis cōsidera-
 tionē prope fragilitatis prin-
 cipiū eē fraternae cōpassiōis.
 Nam dicit augustinus. Qui
 creauit bonū creauit et cūli-
 cē: id ē q̄ religiosīs grām tri-
 buit. et secularib⁹ tribuē p̄t
 Agit eī hodie dementia dei
 prout olim egit tempore heli-
 e. q̄ se solū putabat supelle-
 inter veros dei cultores: qui
 a deo arguit sibi dicente. Re-
 liqui michi septē milia viroz:
 q̄ nō curuauerūt genu ante
 baal. terrā regū: Sic & mo-
 dernis t̄pib⁹ confitendū est de
 secularib⁹. Non eī religiosorū
 deus tantū: s; & seculariū
 Miseretur eī deus oīm q̄ fecit
 Nec solis claritas cellā vniū
 illuminat: sed et aliorū mil-
 torū. Qui solē suū ori fa-
 at sup bonos & malos: deus
 bonitatis est infinite.

De iudicio temerario. Ca. iij

N Et malignis spūs hoc
 pestifero semine cōten-
 tus. quod in cordib⁹ religioso-
 rū seminare nō cessat: s; pro-

gredit de malo ī peius. ex cō-
 teptu & vilipensione aliorū
 ad temerariū iudiciū & ad
 suspiciosas cogitationes de a-
 liis. Ex quo enī nimis se dig-
 nificat. et alios nō sicut vi-
 uentes cōtepm̄t: mox pronū-
 pit in suspiciones contra ali-
 os et iudicat. Dāpnat & sen-
 tentiat temere actus & vitā
 aliorū: deo suū iudiciū sub-
 trahens: reputans ubiq; fore
 tenebras q̄ apud se. In quo n̄
 p̄ue culpe obnoxii se facit: vi-
 delicet usurpans sibi occultū
 dei iudiciū. quod sibi soli de⁹
 reseruauit. ip̄o dicente. Tule-
 runt a me hoīes iudiciū. pri-
 mū sententiando & contemp-
 nando: contra illud. Nolite
 iudicare: & nō iudicabimini
 mathei vij. Hoc autē iudi-
 ciū temerariū occultū. ī cor-
 de hoīs ont̄ ex suspicione: q̄
 ip̄ortat secūdu tullii opinio-
 nem mali: que suspicio est
 iniuria proximi: q̄ leuib⁹
 iudicijs procedit. Et contingit
 tripliciter. Duo mō secū-
 dū thomā. eo q̄ in seip̄lo
 malus est: et ex eo q̄ consci-
 us est sue malicie. facile de
 alio malū suspicat. sed; il-

in via
ecclesiastica. *in via* stultus
ambulans cū sit insipiens:
oēs stultos estimat. Vnde sig-
nū nō ē bonū hōi. q̄ sit sus-
piciosus: q̄a p se p̄sumit
malus. **A**lio mō ex hoc q̄
male afficit ad aliū. Cū
ei aliq̄s aliū odit aut iui-
det. aut cōtēpuit alterū. a
irascitur ei ex leuib⁹ signis:
opinat malū de ipso. Et v-
nūq̄sq̄s faculter credit: qd̄
appetit. Tercio p̄ouenit: ex
longa experientia. Ideo phis-
dicit ij. rethouce. q̄ senes s̄
maxime suspiciosi: q̄a mul-
tociens expti s̄ aliorū defe-
ctus. Prime due suspiciōes
p̄tinent manifeste ad puer-
litatē affectus: tertia vero
diminuit rōnē suspiciōis:
et ideo suspicio vicū iportat
Pro quo vltterius est sciēdū:
q̄ triplex ē gradus suspicio-
nis. **P**rim⁹ q̄n ex leuib⁹ sig-
nis alicuius: de bonitate e-
ius incipit dubitare. Et tē-
sod̄ b̄n̄ thomā est leue et
veniale p̄ctm: quia p̄tinet
ad humanā tēptatione. si-
ne qua vita ista non ducit̄
Sod̄s gradus. cū aliq̄s pro
certo maliciā alterius esti-

mat ex leuib⁹ signis. Et hoc
si fit ab aliquo graui pecca-
to. suspiciōe pro certo estima-
ta. ex p̄uis signis. est p̄ctm
mortale: inq̄tū ē te cōtēp-
tu proximi. Ideo glosa p̄me
ad d̄corinthios iij. dicit. Et
si suspiciōes vitare nō pos-
sum⁹ q̄a hōies sum⁹: iudici-
a tamē id ē diffinitiuas sē-
tentias cōtinere debemus.
Tercius gradus ē: cū aliq̄s
iudex ex suspiciōe procedit
ad aliquē cōdēpnandū: &
hoc est mortale p̄ctm: cū
certitudo probationis & acti-
ōnis requisitio debent iudi-
cē mouere ad ferendā sen-
tentia. Vnde valde cauedū
ē p̄is mentib⁹ religiosorū.
ne incidant in vicū suspi-
ciōis: malā opinionē de
alijs habentes. saltē ex leui-
bus signis. Et si oīno vita-
re nequeant cogitationū
ipetus. rep̄mendi s̄ tū: ne
vltq̄ ad iudicandū temere
proximū insurgāt. **P**rimo
malū proximi est ad meli-
orē p̄ctm interpretandū quā
valet. Et hoc est precipuū
bone mentis & cōsolite: vt
s̄ hō sic pro ad excusandū

q̄ ad accusandū. sicut libi
 fieri optat. Etā si in forte
 falleret estimando bonū de
 malo: meli⁹ est hoīem falli
 habendo bonā opinionē de
 malo. q̄ malā de bono. p̄
 pietatē intentionis. Et in p̄
 mo nullā facit iniuriā prox
 imo. Et q̄ ad seip̄sū hō meli⁹
 facit q̄ dubia prop̄a sua in
 terpretet ad deteriorē: sed; il
 lud iob ix. Verbera oīa opa
 mea. S; quātū ad proximū
 econtra. Cuius rō est sed; tho
 mā. q̄ hec interpretatio ad
 deteriorē est sicut remediū
 contra viciū. Et quanto for
 tius remediū: tanto citius
 vulnūs curatur. Quo ad s
 proximū autē: debet interpre
 tatio fieri ad melius. Cuius
 rō est. q̄a mala proximi de
 terminare scire nō possum⁹
 ex leuib⁹ lignis: quia iudi
 care ē sententiā ferre. Cum
 ergo suā ferri nō debet nisi
 ex certitudine. que hic deest
 quo ad proximū: ideo peccat
 qui proximū iudicat ex sul
 picione leui: quod dicit teme
 rariū iudiciū ex mala affe
 ctione procedens. Et paulus
 dicit. Tu q̄s es iudicas alie

nū serui. Et hoc deterius
 suggerit malignus sp̄s. et
 vt fiat occultū scrutiniū de
 opib⁹ aliorū p̄sā intentiōe:
 vt habeat suspicio ⁊ occasio
 ad accusandū ⁊ contēpnan
 dū. contra illud sapiētis p̄
 uerbiū. Ne insidieris et q̄
 ras iniquitatē in domo iusti
 neq; vates requie eius. Ta
 lis ēi gaudet sup iniquitate
 alior. aridens alior malis
 contra actū caritatis: que
 enumerat ap̄ls inter alia.
 Caritas nō gaudet sup in
 iquitate. Deus vero deuoti tor
 quet videns alior iniquitatē:
 tegens. pallians. excusans.
 secreta mouens fraternā cor
 rectione. dicente dño p̄ mo
 ysen. Nō oderis fratrem tuū i
 corde tuo: s; publice argue
 eū. ne habeas sup illo p̄cām
 leuitici xix. Ecce q̄ malū
 semē inimicus hō semina
 re conuenit in cordib⁹ etiā
 religiosor: vt se turbēt va
 nis suspitionib⁹ et iudicijs
 temerarijs. q̄ etiā in casu
 possunt eē p̄cā mortalia:
 et tamē a multis parū cu
 rant: nec forte debite speci
 fican̄ in cōfessionib⁹. s; p̄

leuib' p'ntis & cotidianis ha-
bent. Necessariū vero ē ar-
cūstantias p'ctōū q̄si que ī
aliud genus trahūt aut ag-
grauant p'ctm: quātū cog-
noscā poterūt diligenter &
scrutari & confiteri. Quod
nō solū de illo: s; de p'cedē-
tib' et sequentib' pro repeti-
tis habere volo. Ideo timē-
dū ē multoz cōfessiones n̄
fieri sufficienter: ideo nec
absolutionis efficacitā ha-
bere. Ex p'missis suspici-
onib' oriūnt' discordie, idig-
nationes, ire, contentiōes,
emulationes, mentiū cor-
rosiones, tristitie inordina-
te, q̄rele: q̄ oīa sūt cont' fra-
ternā caritatem.

De curiositate Capl. v.

Et q̄a ex suspicione o-
riri solet curiositas ā
forte ante p'ire aut comitari:
ideo sp̄s neq̄ nō leuiter iacu-
la sua ī seruos dei mittit p'
viciū curiositatis, q̄ est sup-
flua q̄dā rerū inuestigatio
ex instabilitate mentis pro-
ueniens. Licet ī se nō pute-
tur ēē dāpnabilis: tamen
ad dāpnatiōis creberrime
p'duat, sicut et multos per-

duxit: et a multis v'lib' ab-
duat. Quid ē enā p'mā pa-
rente urā; et seduxit & nos
infect: nisi viciū curiosita-
tis, q̄ oculos leuauit ad veri-
tū cibū? Vnde vidit inq̄t mi-
lier q̄ bonū esset lignū ad ve-
scendū, & pulchrū oculis, et
aspectū delectabile. Vnde
tactus vnde gustus eius? n̄
ex vicio curiositatis? Quia
vidit: visio appetitū, appetit'
delectationē, delectatio tactum,
tactus gustū, gustus morē ī-
duxit. Quid p'mo angelo ru-
ine occasio fuit? nisi viciū
curiositatis? Ascendā inquit
sup altitudinē nubū. Ad qd
ascendit? nisi q̄a intuebat'
se altiorē alijs et inferiorē
deo, cui assimilari voluit?
Cōcomitata ei fuit superbi-
a: sermo forte p'cessit: & curi-
osus s; peccator itūmuit et
cecidit. Quid dauid qd dine
et adulterij & stupri causa fu-
it? nisi oculoꝝ curiositas, dil-
solutio morū, libertas sensu-
ū, p' quos mors intrat tāq̄
p' fenestras? O quāta mā-
la iaurim' prop' sensuum
exteriorū instabilitatē. Qui
inq̄t xps viderit mulierem

ad concupiscendā eam: iā mechatus est eā in corde suo. Et
 ce oratio medie: sensuū n̄
 refrenatio. Sic oculi. sic au-
 res. sic lingua. sic manū. sic
 pedes. sic odoratus suas habe-
 re intendūt cōsolatiōēs: et
 aīa interior: nuda relinquit
 a suis cōsolationib⁹: cui⁹ con-
 solatio esset ī itānis p̄p̄enda
 S; trahit ad forenses euaga-
 tiones: ut septā et iteriora
 sua cōtemplari nō valeat. q̄a a
 deo ē ⁊ ad deū vadit. ⁊ corpus
 terra ē ⁊ ī terrā reuertit. Om-
 ni iquit sapiens custodia ser-
 ua cor tuū: qm̄ ab ip̄o vita p̄-
 cedit. Nō dicit pascē sensus
 tuos exterioribus vanitatib⁹
 Hinc cotidie nouitates de mū-
 di negocijs de cūctis euentib⁹
 p̄p̄riunt: qd̄ ibi qd̄ alibi agit
 qd̄ ille qd̄ iste agit: ut vix qm̄
 q̄ tante nouitates reperiant
 in seculari fons. quāte ī re-
 ligiosoz choro: cū scōz b̄nardū
 oēs filij dei deberent prospicē
 diligēter ⁊ sp̄ quid ipsis desit.
 vnde veniunt. quousq; p̄ueni-
 unt. ⁊ in quo proficiendi sta-
 tu singulis dieb⁹ l' honis sua
 se estimatio deprehendat. quā-
 tū deficiunt. ⁊ an p̄ficiunt

in statu et proposito qd̄ in-
 ceperūt. Subdinalia autē
 ⁊ curiosa oya sicut sensus
 distrahit: sic etiā spiritum
 sepe exhauriunt. Que quidē
 egrū animū p̄uritū ⁊ tedū
 confricando vident ad horam
 linire: s; calefaciunt ⁊ accen-
 dūt. ut postmodū neq̄is fer-
 ueant ⁊ āplius p̄uriant effi-
 ciūt. Nō sic patrū venerabi-
 liū sc̄ta studia docuerūt: qui
 vere simplicitatis ⁊ innocentie
 formā sectātes. sensus suos ⁊
 mortificauerūt. ad interiora
 oīa trahētes: sic q̄ p̄ritū eti-
 ā obliuiscbant. et quasi sen-
 sibus exteriorib⁹ p̄uati essent:
 sed interius verfabant. cult⁹
 exteriores relinquētes. arbitra-
 tes se fore felices si hō interior:
 v̄tutū esset veniustus. dicente
 b̄nardo. Oīs cura sāctoz p̄m
 sp̄eto cultu exterioris hoīs. o-
 ni se diligentia p̄bet ⁊ occu-
 pat: ad colendū interiorē ho-
 minē q̄ ad imaginē dei fact⁹
 ē. Certi cū s̄ deo nō posse esse
 q̄cūq; acceptius ymagine sua:
 si propo fuerit restituta decou-
 O q̄ vale esset seruo dei. si sal-
 ua obedientia humili sup̄ioz
 sp̄ frenū poneret exteriori cu-

curiositati: diligentiam suam ad
interiora retorquens. Quanta
curiositas imponenda esset
compositio interioris hominis. in
inquirendo. examinando. eradi
cando. plantando. sustentando
consulendo. instruendo. terendo
fouendo et in talibus multis: quibus
si cura diligens impenderetur
omnis exterior curiositas cessa
ret. Inquirendo scilicet an peccata pre
terita in seculo contracta essent
plene confessis cum eorum circumstanti
is. specificationibus. debita con
tritione premissa. et diligentia
adhibita quo ad cautelam fu
turoz: cum penitentia perfecta re
quirat plangere preterita. et fu
turis additum non prebere: si
ex consuetudine. si ex amore.
si ex coactione. si preteritione. si
fide sine proposito firmiter
a futuris precauendo: quod requi
rat occasiones locorum plonarum
tempus quod erat peccatorum deuotam
do et fugiendo. quod in pluribus solet
deficere. An satisfactio condig
na et sufficiens est impensa: quod
sibi in paucis reperit propter fra
gilitatem aut infirmitatem hominis
aut ignorantiam confessoris.
Quanta cura prouigile requi
ret hec inquisitio examinantis.

etiam profunda cordis. Si pro
posse diligentiam fecit ad emen
dationem vite. custodiam lingue
visus et ceterorum et sensuum. cor
dis et cogitationum et operum ex
teriorum et non palpando aut bla
diendo sibi de communi consuetudine
communitum quod consuevit fre
quenter in deteriore parte tendere:
cum malum sit in pluribus. bonum
vero in paucioribus. Si hostes
inuisibiles in corde suo pulse sug
gerentes ad nichilum redigere
consuevit: aut si aditum ipsis
prebet. Que passionem mor
daciis sibi inherent: et ad pec
catum trahere consueuerunt. Quas
indinationes magis patitur aut
ex natura aut ex consuetu
tudine. et quomodo istis passionibus
resistere debet. scilicet inuidie. concu
piscencie. gula. uane glorie. au
puditi. mentis elationi. pro
prie complacentie. et diuturni
tate eorum. complacentia et uictoria
Quid diligat. quod timeat. de
quo gaudeat. quid sperat. quibus
se amplius occupet cogita
tionibus: in quibus magis dele
ctet: et quantum in contemptum
mundi et suarum delectationum
aut amore deficiat aut proficiat
Quantum sibi uilescit consola

De curiositate.

nones carnis. colloq̄a huma-
na. corpis cōmoda. vita socia-
lis aut solitaria. Quō sibi
sapiunt orōnes. meditates. vi-
gilie. corporis mortificatiōes.
Quāntū deniq̄ p̄tē vitam a-
met. et quo fine: et quāntū
futurā. an h̄ vel ibi mēte sit
fixus. Quāntā gratitudinē
deo debet pro creatiōe. redēpti-
one. passiōe. pro beneficijs
receptis ab ip̄o. pro natura
liū gratuitōz et diuinōz col-
latione. Hec ⁊ nulle talia q̄
silencio transco tanq̄ breui-
tati indulgens. esset sc̄ta ci-
riolicas in h̄ys dicti occupat.
Hec purificarent liḡfacerēt
mentē religiosi hoīs: et ī ti-
more collocarēt. Hec sc̄ta
studia cū meditatione mor-
tis ⁊ terrore futuri iudicij ⁊
mentē pauidā redderent: ⁊
ad que sanctarū scripturarū
admonitio. et sc̄toz cū xp̄o
regnantū vita ⁊ exempla
sp̄ nos alliciunt et hortari
non desistūt: sine q̄b̄ null⁹
vnq̄ ad p̄fectionis culmen
ascendit. nec in antea ali-
quis ascendet. Contra que
hodie vt timet. a pluribus
alia at̄ptant: repudiatis

p̄orb̄ tanq̄ inutilib⁹ ⁊ fatuis
occupatiōib⁹. Ideo pauci ad
p̄fectionē veniūt. q̄a debita
remedia nō attendūt: appli-
cātes se ad alias exteriores oc-
cupatiōes. Et procul dubio
inimicus hec suggerit vana
et curiosa imittens. hominē
ad deteriora prouocās. vt in-
teriora sua negligat ⁊ suffi-
cere sibi arbitrās. dūmō pua
q̄dā exercitia ī ceremonialib⁹
et exteriorib⁹ statutis hoīm ī
se conspiciat: bestiales motus
maligni sp̄s iterius nō ad-
uertens. Admittūt cū hec ex-
teriora interiorū corruptiōes:
et ire. iudic. cōtentiois. suspi-
cionis ⁊ alioz q̄ a paucas cō-
spiciūt vt̄ perpendūt. Et q̄a
presidentū auctoritas super
motus interioris hoīs se non
extendit. cū iteriores motus
soli deo referunt. vt hō iudi-
cet q̄ patent: ideo nec p̄cipē
aut prohibere saltē penali-
ter ⁊ coercitiue possunt. sed
solū sup̄ exteriores actus p̄-
sidentū ip̄ariū extenditur.
Nā hos actus exteriores regu-
lantes et coercētes subiecti:
cū viderint se ad alia nō ar-
tari. estimāt sibi hec exteri-

ora sufficere. Sed reuera licet exteriores actus solū regulentur p̄ placentes. nō tamē sufficere credūt: s̄ p̄ hec ad interiora ordinanda viā parant. Regulator eī p̄ exteriora mādāta itendit ciues ducere ad v̄tutes scđ; plū v. ethicoꝝ. Virtus eī non cadit sub p̄cepto: sed ē finis p̄cepti. Scđ; aplū finis p̄cepti est caritas. Ideo remuneratione digna s̄ opa. si ex v̄tute procedūt: alias non. Regulare interiora sub hys exteriorib⁹: ē depingere lūcū colorib⁹. Possunt eī h̄ exteriora opa oīa stare cū peccatis mortalib⁹: hoc ē auerſa volūtatē. Nō eī vicia que s̄ habitus cōtrariāt actib⁹ exteriorib⁹ q̄ vident q̄dem actus v̄tutū: s̄ reuera quōq; nō s̄. s̄ eē similit̄. Cū igitur nō s̄nt iter se contraria. igitur s̄l stare p̄nt: sicut et martiriū et elemosina. fides. propheta et scā sine caritate stare docet regula ap̄lica. p̄ ad corinthi xij. Et vniā tam vigilans cura adhiberet ad cōpositionē interioris hoīs in q̄ cōsistit ymago dei. q̄ exhibe

tur exteriori hoī. hoc ē i cibo veste. incessu. lingua. silentio. cātū. ieiunio: que cū sana vident. oīa sana vident: sed hoc ab eo q̄ solū exteriora intuet. Concordia hys b̄nardus i suis meditationib⁹. Magnā inqt porto coronā. ⁊ vestē rotundā: regulā seruo ieiunio. Statutus psallo hoīs: s̄ cor meū longe ē a deo meo. Exteriora intuens. salua in oīa arbitror: nō sentiens v̄mē interiorē q̄ interiora corrodit: sicut totus p̄gens ad eā q̄ fons s̄ ignarus interiorū meoꝝ: sicut aqua effusū. p̄toꝝ obliuiscens. p̄ntiū negligens. futuroū iprouidus: ingratus ad beneficia. pronus ad mala. tardus ad bona. S; deo āplius placet interiorū reformatio s; mansuetudo. pietas. cōpassio. caritas. obedientia. penitentia. castitas. humilitas: propter h̄ exteriora moderāt et regulantur. Dicit eī mathei v. B̄n paupes spū. b̄n q̄ luget b̄n mites. b̄n pacifici. b̄n mūd corde: nō dicit q̄ cibo. i celu. veste. tonsura ⁊c̄ vt dicitū est cōpositi estis. Non q

De

curiositate.

her nō bona essent: s; nō sūt
 pūcipalia bona: s; p h ad
 pūcipalia bona puenitur:
 sicut p instrumentū ad finē
 artis. Hec ē oportet facere:
 & illa nō omittēre. Hec enī
 exteriora in cibo veste tōlu
 ra et inclinationib; &c. dupli
 a fine et intentione pūt ex
 ereri. Uno mō vt finis re
 ligionis cū illis constituat:
 non itendēdo p h ad v̄tute
 aut ad p̄fectionē. Et hū sic
 exercētēs siles s; phariseis:
 qui varijs baptismatib; et
 lotionib; manib; et cerimo
 nijs vtebant. q̄b; ve ip̄eca
 tur. mathi xxij. et propter
 h; maiora legis omittēbāt.
 Contra quos buard; i opul
 culo de corporalib; obleruā
 tis dicit sc̄ib;. Colūpnā stru
 itis. et que maiora sūt regu
 le spūalia s; instituta reli
 q̄tis. candēq; glutietēs. cū
 licē liquatis. Magna abu
 sio. Magna cura ē vt re
 gulariter iduat: & contra
 regulā aīa suis vestib; nuda
 telerit. Cū tanto studio tu
 nica & ciuilla compon procu
 rant: vt cū h; derūt mona
 chus non putet. Cur non

spiritui pietas & humilitas
 que spūalia sūt instrumenta
 procurant. Et paulo an.
 Regnū dei non ē esca & po
 tus: s; pax & gaudiū i spū
 sc̄o. Et post. Neq; h; dico i
 deo. quia exteriora negligē
 da sūt. aut qui in illis non
 exercuit mor ideo spūalis
 efficiat: cū potius spūalia
 q̄q; meliora nili p illa vix
 aut nullatenus obtineāt.
 Alio mō h; corporalia exer
 citia exerceri pūt. vt p her
 tanq; p scalā ad spūalia
 liū amorē ascendat: et sic
 multū vtilia sūt. vt patet i
 vris quoscūq; legim; profe
 cisse in virtutib; p h; profece
 rūt. Dicit ē buard; i eplā
 ad fr̄es de mōte dei. Cōferūt
 nō modicū interiorib; n̄ris
 exteriora n̄ra: ad similitudi
 nē mētis aptata. Paupe
 rior ē cultus i alijs circa a
 morē paupertatis affiat con
 scientiā: s; et intentū inte
 riorib; aīm in multa oīa de
 cent neglecta & exteriora:
 q̄b; incola dom; alibi cōuer
 sari dinoscāt. s; magis a
 libi occupatā intentio sc̄ta
 denūciat. Hec idarco addux

i ne curiosiores quā sint ad
exteriorē cōposicionē: interi-
orē p̄ hāc negligentes: s; p̄
illā ad istā tendant.

De iactantia. Capl. vi.

Sed ad viciū curiosita-
tis ad quōd malignus
spūs instigat: sequi solet ia-
ctantia. Nā phariseus curi-
ose publicanū cōtēplat̄ mox
inflatus se extulit arrogāt̄:
i v̄ba iactantie prouipit di-
cēs. Nō sū sicut ceteri hoīm.
ieiūno bis i sabbato et. Ho-
stis ēi humani gnis curiosi-
tatē pluadet: vt iactantiā i-
ducat i cordib; seruoꝝ dei.
Nā āplius gaudet de iactā-
tia q̄ curiositate: quia sup-
bie maior. Nā sc̄s gregoꝝ
ouit̄ ex inani glā. Vnde iactā-
tia prope iportare videt̄: vt
hō in verbis se iactet. Illa ē
q̄ vult hō lōge iactare: i altū
elevator. Tūc autē prope se ex-
tollit: cū de se sup se aliquid
diat. **¶** Sed qdē contingit du-
pliciter. Vno mō quā hō loq̄t̄
de nō qdē sup illud qdē i se ē:
s; sup illud qdē hoīes de se o-
pinant̄. Qdē apls̄ refugiens:
diat i. ad thomā xij. Pro-
cū. ne q̄s me exaltet sup

id qdē videt i me: ā audit a-
liquid ex me. Alio mō quā a-
liquid p̄ v̄ba se extollit. lo-
quens de se sup illud qdē i ip̄o
est secundū rei veritatē. Et
q̄a magis ē illud iudicando
sc̄dm qdē in se ē. q̄ sc̄s qdē ē
i opinioe alioꝝ: inde ē q̄
magis prope diat iactantia
quā aliq̄s se effert sup illud
qdē i se ē: q̄ quā effert se sup
illud qdē opinabile ē alioꝝ.
Et tū vtroq; mō diat iactā-
tia. Et iactantia ē in expressi-
one v̄boꝝ aut significatione
opm: s; arrogantia ē mētis
elevator interior. Vnde iactā-
tia causat̄ ex arrogantia: ex
delectatione humane glē in-
terius. **¶** Et h̄ iactantia quāq;
ē mortale p̄c̄m: quāq; venia-
le. Mortale. quā aliquis de se
p̄fert aliqd qdē ē contra dei
honore: sicut ex p̄sona regis
tyri cui diat ezechiel xxvij.
Elevator ē cor tuū: et dixisti
Deus ego sū. Vel cōtra car-
itatē proximi: sicut luce xvij.
de phariseo q̄ dixit. Non sū
sicut ceteri hoīm: velut etiā
hic publican; sc̄s cōtēpnādo
proximū mercede. **¶** Venia-
le vero tūc. quā fit ex quadā

vanitate & delatatiōe laudis:
 sine uocatiōe proximi. rerū.
 fame sine honore. **S**unt
 autē quatuor spēs iactatiē. Aut
 glārio de eo qd̄ nō h̄. ā supra
 id q̄ h̄. ā sup̄ alios. aut ā se
 ip̄o h̄ nō a deo. aut pro meri
 tis proprijs. **U**n̄ v̄lus. Ex se.
 pro meritis. fallū. p̄ oib̄ iflat
Hoc viciū q̄nto dulcius: tāto
 magis peltiferū. **N**ā meri
 tū honoz̄ opm̄ tollit. et hoc
 opus qd̄ posset eē meritoriū
 vite eterne: facit nō solū nō
 meritoriū. s; & reū cōstituit
 dicte d̄no. receperūt mercedē
 suā. **P**hariseus eī iactās me
 rita sua. impuro: exhibat de tē
 plo: q̄ fuerat ingressus. **U**n̄
 x̄ps admonet. **A**tendite ne in
 sticiā v̄am faciatis corā hoīb̄
 ut videamini ab eis: alioquē
 mercedē nō habebitis a patre
 v̄ro. math. vi. **M**ore sequitur
 talis ifantiū & fatuoz̄: q̄ rē
 grandis p̄aj pro vili p̄ao ven
 dit. **E**t in hoc multū grati
 lat̄ adūsarius n̄ nō valens
 opa cohibere ne fiant: facta
 tamē infiat ne remunerēt
Unde mox v̄tuolis opib̄ ex
 pletis. suggerit ac suadet ut
 publicent: et hoc q̄libet in

leip̄o expit. q̄ curiole scruta
 tur opa sua. p̄cipue ī excel
 lentib̄ opib̄. **U**nde caute agē
 dū. & occultandū est op̄ p̄
 ter inimici dolosas insidias:
 ac int̄ glāndū ē in domino
Ois eī glā filie regis abiūt
Unde x̄ps monet. **T**u cū ora
 ueris. intra cubiculū tuū &
 clauso ostio. ora p̄rem̄ tuū ī
 abscondito: et p̄ tuus q̄ videt
 in abscondito reddet tibi. ma
 thei vi. **I**nde colligit. q̄ quā
 to occultius opus agit: tāto
 deo gratius. purius a laude
 hoīm. pōderosius ad meritū
Et difficile valde ē. carere lau
 de oblata: dicte ḡgonio. **V**al
 de p̄fectoz̄ ē. sic ostensio opere.
 auctoris glām q̄rere: ut de il
 lata laude. puata nesciant
 exultatiōe gaudere. **U**nde ti
 mendū ē valde. ne multoz̄ glō
 sa opa ventus elationis ablu
 mat. eaq; mania reddat: ne
 cū putant plurimū remunc
 rari. lāpadarū ignis sit extin
 ctus: q̄a ab hoīb̄ pro opibus
 ip̄oz̄ laudes hoīm receperūt
 quas amauerūt. **Q**uē arro
 gantē & iactantē describit b
 uard̄ dicens. **E**surit & litit au
 ditores q̄b̄ iactitet suas vani

tates: quibus omne quod sentit et
fundat. quibus qualis quantus
que sit innotescat. Inuicta autem
occasio loquendi. si de literis
sermo erit: vetera proferunt
et noua volunt. sententiae et
verba resonant apullosa. Pieue
nit interrogante: non querenti
respondet. Ipse quae. ipse soluit:
et verba collocutorum imperfecta pre
saudit. Edificare potest: sed edi
ficare non intendit. Non curat
te docere. vel a te doceri ipse
quod nescit: sed ut scire sciat quod
scit. Et si de religione agit:
statim visiones et somnia profe
runt: deinde laudat ieiunia.
comedat vigilias. super omnia om
nes exultat. de patientia de
humilitate. aut de singulis
virtutibus plenissime sed vanissi
me disputat: ut tu qui audie
ris dicas. quod ex habundantia cor
dis os loquitur. et bonus homo de
bono thesauro cordis sui pro
fert bonum. Hoc est quae et au
dace gestat. Si ad ludibria:
in hijs quanto consuetior. tanto
loquacior inuenit: ut dicas
si audias. riuum vanitatis.
fluum scurrilitatis os eius:
ita ut serios quoque et graues
viros ad leuitatem conuertat ac

rilus. Et ut totum imbricem colli
gam: in multiloquo iactantiam
nota. H. Bernardus. O quam prudenter
amore sancto iebuari volenti
bus declinanda est iactantia. Que
quanto homines extollere putat:
tanto magis apud sapientes infama
mat. Hoc est a sapientibus de
prehendit et vilipendit. Et qui
to gloriosior se estimat: tan
to alij eum in gloriam in silentio in
dicant. Sicut sibi sapiens: ali
is insipiens et odiosus reddit.
Quis de omni alia re plus si
bi quam alius: de se solo plus ali
is credit quam sibi. Ille iactantie
ab sathane est suauissimus: et
ipsum reddit alijs suauior:
sciens se per hunc fructum mil
itorum bonorum operum reddere infri
ctuosum. **De detractione. vij.**
Pest curiolitatis et ia
ctantie vicium in quo hostis
sanctitatis percutare intendit:
aliud genus laqueorum iniecit.
scilicet detractionis. Ex quo enim
viat in suauis gustu iactantie.
qui super alios se extollit: conse
quens est. ut aliorum laudem mi
nuat qui propria affectat. Pa
re est habere non patitur. Inde
alios vituperat: et aliorum
fame nimis indulget. Tor

quet ei in alior[um] gl[ori]a: q[ui] suā so-
 lus q[ue]rit. Et i[n] hoc cōtra cari-
 tate[m] proxim[um] agit: q[ui] alterius
 bonū sicut suū nō diligit. Nō
 ei gaudet sup[er] iniq[ui]tate[m]: cōgan-
 det at[que] veritati. Detractor at[que]
 fame alterius aduersat[ur]: p[er]
 alior[um] infamiam suā famā lu-
 cessere sperans. Opposita ei
 ei iuxta se posita: magis e-
 lucescit. Et ne hoc viciū p[er]
 iū videat[ur] aīe nocimentū
 inferre: scriptura sacra enor-
 mitate[m] h[uius] vicij cōmemorat
 leuita xix. Nō eris crimina-
 tor: aut susurro i[n] popul[us]. Et
 paulus ad romanos p[ri]mo. i[n]
 viginti vicia ibi enūmerata
 ponit detractores deo odibiles:
 q[ui]d solū ad viciū hoc addit.
 ut dicit glosa. quia i[n] verbis
 consistit. ne p[er]iū estimetur.
 ipsius gravitate[m] p[er] hoc infi-
 niatus. Et secūde ad chon-
 thos vltio. i[n] octo vicia de-
 tractionē ponit: et plurib[us]
 scripture locis. Et ut leuiti-
 b[us] thōs. detractio ē denigra-
 tio aliene fame. p[er] occulta v[er]-
 ba. & sic eū vilipendit: & fa-
 cit malā opinionē de ip[s]o ha-
 bere apud eos circa quos a-
 licui detrahit. Contumelio-

lus vero publice & manife-
 ste cont[ra] aliquē loq[ui]t[ur]: detrac-
 tor vero occulte. **E**t cōtin-
 git q[ui]s directe: q[ui]s i[n]directe
Directe quadruplicat[ur]. V-
 no mō q[ui] quis fallū i[n]ponit
 alicui. Scdō q[ui] q[ui]s peccatūm
 auget suis verbis. Tercio &
 q[ui] secreta reuelat. Quarto
 q[ui] q[ui]d bonū ē: mala itenti-
 one dicit factū. **I**ndirecte
 autē: vel negando bonū al-
 terius: vel maliciose retice[n]-
 do: scz q[ui] ab aliquo audit
 dici mala. et posset fratre[m]
 suū ab infamiatione seruare:
 et tacet. Exemplū p[ri]mi. Xpo
 detrahebāt scribe & pharisei.
 Nos scim[us] q[ui]a h[ic] hō p[er]dō: est
 Et iterū. Nō ē h[ic] hō a deo. q[ui]
 sabbatū nō custodit: ioh[ann]es ix.
 Exēplū scdō. Cū q[ui]s aliqd
 certū malū refert de alio: et
 plus appōit q[ui] verū ē. Exem-
 plū terciū. Sicut cū aliq[ui]s oc-
 cultū malū alterius. sibi so-
 li notū. quāuis verū. alteri
 reuelat: et seq[ue]t[ur] diminutio
 fame alterius. Exēplū q[ui]rti
 Sicut scribe & pharisei xpo
 detrahebāt: dicētes. Quare
 cū publicanis & peccatorib[us]
 māducat i[n]gr[ati] v[er]b[is]. Et scdō

harmone. detrahere ē aliorum
bona euertere. Vel ē reuela-
tio defectus absentis proximi
facta alicui: ut ipm i bono
minore existimet. Et scdm
has descriptiones duas. disti-
guuntur sex species detractionis.
Prime tres sumuntur respectu
boni: secunde respectu mali.
Respectu boni: cum quis negat
alterius bonum. aut tacet ubi
non debet. aut inuertit in
malum. interpretans bonum ma-
lum. Respectu mali: cum reue-
lat ubi non debet alterius ma-
lum. aut grauat. aut fingit
quod non est. Vnde metrista. Cum
nego iam factum. taceo. puerto.
reuelo. Arguo delictum. noua
audere dum mala conor. Et ex
quo iter omnia temporalia que homo possi-
det. fama est pretiosior. pro cuius
defectu homo impeditur a multis bo-
nis agendis: propter quod dicitur
ecclesiastica xli. curam habe de
bono nomine. hoc est magis pro-
derit tibi quam mille thesauri
magnum et pretiosum: ideo secundum
thomam pro se loquendo. detractio
est mortale peccatum. et maius
quam furtum: quia furtum aufert tem-
porale thesaurum. que minoris pretij
est quam fama. Et addit thomas

Congit tamen quod aliquis dicit
aliqua uerba pro que diminuitur fama
alicui. non hoc intendit. sed aliquid
aliud: hoc non est detrahere pro se
formaliter: sed materialiter et pro
accidens. Et si quidem uerba pro que
fama alteri diminuitur. profert
aliquid bonum. ut scilicet alter corri-
gat pro flatu suum. promissa fra-
terna secreta correptione et
amonitione. vel propter necessi-
tatem. vel si alteri dicat ut ab
illo abstrahat ne sibi corru-
pat. seruatis debitis circumsta-
ntijs non est peccatum: nec est detractio.
sed attractio: sicut paulus
de pseudo apstolis dicit. hi non
seruiunt deo. sed suo uentri. Et
ioces de dyocrepe in canonica
sua: ut scilicet discipuli ab eo se
abstraheret. Verum si quis ex
leuitate. non tamen ex malicia
profert uerbum contra alium. non
est mortale peccatum: nisi adeo quod
ue sit uerbum quod notabiliter fa-
mam alicui ledat. Et precipue de
hys que pertinent ad honorem siue
honestatem uite: quia ex hoc
genere uerborum habet rationem
peccati mortalis: siue hoc uer-
sit siue falsum. sed est detractio
siue ueritas cedere debet cari-
tati: ubi ueritas stare non potest.

De detractione.

cū caritate. **O**īa eī ur̄a v̄ba +
 facta ordinari debēt in finē ca-
 ritatis. **N**ā finis p̄cepti ē cari-
 tas sc̄d; paulū. **N**ec excusat
 detrahentē veritas: p̄mo veri-
 tatē dicē cōt̄ caritatē dāpna-
 bile ē: vt patet ī doct̄y qui la-
 uli cōt̄ dauid dixit veritatē.
 p̄mi regū xxij. **M**ilitare ergo
 debet caritati veritas: nō ecō-
 ūlo. **N**ō tamē debet fallū dici
 aut mēdacia: q̄a illa cū cari-
 tate stare nō p̄t. **S**; p̄t ve-
 rū nō dici: sicut x̄ps fecit.
Nō respōdit aue de discipul̄
 eius q̄renti: q̄a exp̄mē fugā
 discipulor̄ fuisse cōt̄ caritatē
Et sepius a pilato + herode in-
 terrogat̄: occultauit veritatē
Nec respōdit phariseis dicēti
 b̄. dic nob̄ ī qua p̄tate h̄s facis
 machei xxi. **V**ñ si vera sūt
 mala q̄ de proxio q̄s alteri re-
 uelat. et alterius fama deni-
 grat̄. nichilomin̄ causat̄ de-
 tractio: q̄a cōt̄ caritatē proxī
 agit̄. et cōt̄ ius naturale.
 quod ē nō vis fieri. alteri ne
 feceris. **N**ā iherō in eplā ad
 rusticū monachū sic ait. **S**i
 vis me corrigere delinquētē:
 apte increpa. tantū ne ocul-
 te mordeas. **Q**uid eī prodest

si alijs mala mea referas?
 me nesciēte. **H**oc nō ē me e-
 mendare: s; vicio tuo satisfacē
Bernard̄ ecīā ij. libro de consi-
 deratiōe dicit. **P**orro detrahē-
 tē audire. q̄d hor̄ dāpnabilius
 sit: nō facile dixerī. **H**oc ve-
 rū ē: si inducat eū ad detra-
 hendū. v̄l si ei placet detracti-
 o prop̄t̄ odiū eius cui detrahi-
 t̄. **E**t detractor homicide cō-
 parat̄: et plūsq; homicida ē.
Nā occidit bonū nomē alte-
 rius in corde ipsi⁹ apud quē
 detrahit̄. **S**c̄do seip̄m occidit
 ī aīa prop̄a. **T**ercio illū cui
 v̄bū detractionis profert̄. **V**ñ
 valde puiciosū ē hoc viciū.
Et q̄lib; detrahens tenet̄ ante
 oēm penitentiā. famā resti-
 tuere ei cui abstulit: sicut al-
 teri furnū. **N**ō q̄dē dicit̄ dixit
 se se mendaciū. si verū fuit:
 s; corā illo debet dicere. q̄ fr̄z
 suū miq; infamauit: a ecīā
 fuisse se locutū cōt̄ fr̄m su-
 ū fallū: si fuit fallū. **E**cce
 q̄ dulce ē. malū de proxio dice:
 s; multū amarū ē famā eius
 dē restituere. **S**i vero huic co-
 rā quo detrahit̄ nō placet de-
 tractio. s; prop̄t̄ aliquē hūma-
 nū timorē nō restitit detrahē-

ti cū possit. aut nō ostendit
vultū tristē eide: peccat qdē
s; min⁹ q̄ detractor: s; si ex
verecūdia l' negligentia omit-
tat repellē detrahentē. Peccat
qdē. & aliqū venialit. qūq; e-
mortalit. scd; thomā. cū ali-
cui ex officio iābit detrahē-
ti resistere. sicut plato & iudi-
ci: v' propē aliqd periculū
sublequēs. l' propē radicē ti-
moris: qā timor humanis
pōt eē qūq; mortalit. Et sig-
nū ē q̄ qui libēter audit de-
trahentē seu detractōēs. q̄ p
se est detractor. Quia simi-
le ē amicū simili scd; phm
Et ad romanos p'. Digni-
tē morte. nō solū qui pccā fa-
ciūt: s; etiā qui consentiūt
facientib'. Nemo ē loq̄t. ni-
si ei quē fac libēter audire
qd loquit. Ideo pūb'ior xxv.
dicat. Ventus aq̄lo dissipat
pluuias: et facies tristis lin-
guā detrahentē. **P**ossim⁹
tamē tres casus reperire: in
q̄b' aliq̄s alteri' vicia pponēs
corā alio nō incidit ī viciū
detractionis. **P**rim⁹ cū vi-
ciū qd' propōit. tā audiēt q̄
loquēt ē notū. et tractant
int' se defectū alteri'. nō vt e-

ū itamet: s; vt modū corrigē-
di iueniant. aut abo ā vn⁹.
v' vt alteri significēt illi' emē-
dationē. Si sic. tūc erūt fide-
les. sicut illi q̄ erant cloēs: q̄
int' se loq̄bant de cōtentionib'
corinthior vt hoc paulo ino-
telcerent. vt p' eū emendarēt
p'me ad corinth. p'. Hoc non ē
detrahē: s; attrahere. scd; ber-
nardū. **S**ecund⁹ cū aliq̄s
aliū p'monet. ne illū v' illū
viciōsū imitet: s; vt eū deuitet
vicia illi' cōmemorās. Sic p'
paulus crebrius vicia pseudo-
apłōz corā fidelib' publicauit:
vt eos deuitaret. **T**erc⁹ cū
q̄s vicia alteri' signat plato
aīo emendandi: aut cū vicia
alterius cōmemorat q̄ nō iūt
īpedire vbiū dei aut bonū al-
terius. Sic iōēs ī tertia ca-
nonica sua cōt' dyocrepē he-
relarchā iuehit. totis discipu-
lis dicēs. Is q̄ amat p'matū
gerere ī eis dyocrepes nō reci-
pit nos. Propē hoc si venero
cōmonetaciā ei' opa q̄ facit:
v'bis malignis garricus in-
nos. Sicq; cōsiliū. p'munitio
āmonitio et intentio emēdati-
ouis: excusat detrahentē. Ali-
as autē vicia alteri' corā ali-

De detractione.

o proferre. etiā si ambob⁹ nota sunt. licet nō de nouo fama ledat^r q̄a iā lesa ē. v^l auget^r infamia. s^p ē vicū detractionis: q̄a ibi habet^r delectatio in colloquendo de alteri⁹ defectu. Et q̄ ibi nō leditur fama alteri⁹ hoc nō ē de p se nec ex pte detrahentiū: s^z ex pte alterius. Tanto cū grūis p̄tin ē detrahitio: quāto maior: p̄sona cui detrahūt. & quāto maior dilectio eidē debet īpendi: & et maxime p̄latis & predicatorib⁹ & doctorib⁹: q̄z utilitas īpedit p̄ detractionē. Unde sūmopere vitanda sūt puris conscientijs ōba detractionis et suspitionis de defectib⁹ alior⁹. Ideo b̄nard⁹ in sermone xl. sup cantica. salubre promit doctrinā sic dicens. Caue inq̄t aliene conuersationis eē aut curiosus explorator aut temerari⁹ iudex: etiā si perpetrā aliquid actū deprehendis. nec sic iudices proximū: magis autē excusa intentionē si nō potes opus. puta ignorantia surreptionē aut casū. Et si ōmo dissimulationē. rei certitudo excludit: suade ni

hilomin⁹ ab̄yphi et dicitur apud temetip̄m. Vehemēs fuit nimis ista tēptatio. Eo de me illa faceret: si accepisset ī me potestātē. Ecce iudiciū bone mentis: s^p tendere ad excusandū. q̄ ad accusandū. Prave autē mentis signū est: vt quē aculet derideat. subānet et famā alterius ledat. **S**z quia detractioni. pene cōformis ē susurratio. quā hostis humani generis solet inter deos seruos inimiciā seminare. amiciā separare: ideo etiā scriptura sacra crebr⁹ cōmemorat eā int^r grauiā p̄cā: vt ad romanos p̄mo. susurrationes. detractiones. Dicit glosa. Susurrator int^r amicos discordiā semināt. Et leuitici xix. Nō eris criminator. neq̄ susurro in populo. Et hec duo vicia in materia cōueiunt & forma: q̄a vnūq̄sq̄ malū dicit de proximo: s^z ī fine differūt: q̄a detractor intēdit denigre famā proximi. v^l saltē famā minuire: susurro itēdit separare amiciā. vt patet p̄bior⁹ xxvi^o.

In lurrone subtracto: iurgia
conquiescunt. Unde nomen
habet a sono volens oculi
te animi auditoris siue p
malu iquu displicet ei cui
diat contra. Et manus est
pctm lurrare q detrahere:
quia p pmu auferit amicia
a. qd e pcpium int bona cor
pous: quia scd; phm viij. e
thicoz. siue amias nemo vi
uere potest. Et ecclesiastici
vi. Amico fideli: nulla est
copatio. Que duo vicia dy
abolu valde letificat: quia
directe contrariat caritati
proximi. et faciut ad dam
natioes. Et p vba fieri co
sueuerut: ideo a multis mi
nis pensat eoz grauitas.
et ideo min vitant. Unde
buard sermone xxij super
cantica dicit. Nec miru cu
illud papue viciu scz detra
ctio. caritate q deus e: acci
us ipugnare consuevit. Na
ois qui detrahit. pmu seipz
prodit vacuu caritate: de
inde qd aliud intendit. nisi
vt is cui detrahit veniat i
odiū vl contēptū iplis apd
quos detrahit. Ferit igitur
caritate in oib q se audi

unt lingua maleduca. Et
quatu in eo e. necat fundit
& extinguit: no solu i pnti
b. sz et absentib vniuersis: ad
quos volas sermo. forte per
eos q presentes se puenire
cotingit. Cor qd felle luo
ris amarū. p lingue istrū
mentū spargere nisi ama
ra no potest: dicente dno
Et habūdantia cordis. os
loquitur.

De vana gloria. Ca. viij.

Sed quia de detractioe
et lurratione cōco
mitari solet inanis gla: q
quidē alijs accedit de fauore
famaq; & opinione huma
na. ipsa sibi vlturpare cupi
dissime gluat: vnde p detra
ctioe & lurratione extin
guere appetit in alijs. qd ip
sa in se acquirere intendit:
ideo alterius maculas. suos
deputat honores: et q alij
viciofiores estimat. eo ipsa
resplendere se putat. titulu
nominis no attendens. Si
cet ei gla videat: tamen
inanis et vacua oino. ymo
et nocua et puiciosa repu
tat. Arundo reuera e ven
to agitata: exteriori viri

ditate spectabilis. et interiori
 v̄tolitate inanis. se inclinās
 ex oī pte q̄ eū veni' fauoris
 laudis et vituperij. pellit:
 qualē nō ēē xp̄s iohannem
 baptistā pronūciāns dicit.
 Quid exitis in desertū vidē:
 Arūdinē v̄to agitatā. Qua
 si diceret. Minime: cū nec
 turbārū laude eū xp̄m fore
 clamantiū intūmūt. nec i
 ra cūdie angustietis herodis
 cellit. q̄ eū incarcerari p̄cepit
 ymo et decollari. Et h̄ tēpta
 tio inanis gl̄e in religiosis
 censet' dānosior. quo status
 eorū excellentior: q̄a mūdo
 mortui censent. int' q̄ mūda
 na. supbia vna potissima el
 se nō dubitat. Ioh̄is q̄ppe vox
 est. Omne qd' est ī mūdo
 aut est cōcupiscentia carnis.
 ā cōcupiscentia oculorū: ā lu
 p̄bia vite. p̄ma ioh̄is secūdo.
 Et qui etiā pestis h̄ magni
 tudinē exp̄mētis p̄milit. Si
 q̄s diligit mūdū. nō est cari
 tas p̄ns ī eō: volēs significa
 re q̄ amatores h̄ inanis gl̄e
 nō s̄t in caritate: s; extra gra
 tiā s̄t. Ecce occult' morb' le
 tali veneno respectus. Pro
 quo sciendū. q̄ sc̄z thomam

inanis gl̄a quāq; ē mortale
 quāq; veniale peccatū. Mor
 tale vno mō ratione materie
 de qua q̄s gl̄at' v̄puta si
 q̄s gl̄at' de aliquo falso: qd'
 contrariat' diuine reuerētie
 sc̄z illud ezechielis xxvij.
 Elevatū ē cor tuū et dixisti
 Deus ego sū. Et p̄ma ad
 corinth. iij. Quid habes
 qd' nō accepisti. Si autē
 accepisti: qd' gl̄aris quali
 nō accepisti. Vel cū quis
 bonū tyale de quo gl̄atur
 p̄fert deo. Ad p̄hibet ihe
 remie nono. Non gl̄et' la
 piens ī sapiā sua nec fortis
 ī fortitudine sua: nec diues
 ī diuitiis suis. S; in hoc gl̄e
 tur q̄ gloriat': scire et nosse
 me. Aut etiā cū q̄s p̄fert
 testimoniū hoīm testimoni
 o dei. Sicut cōt' quōsdā di
 cit' ioh̄is xij. Dilexerūt ma
 gis gl̄as hoīm q̄ dei. Alio
 mō est mortale respectu ip̄i
 us gloriātis. q̄ intentionem
 suā refert ad gloriā tāq; ad
 ultimū finē: ad quē saluet
 ordinat' etiā v̄tutis opera:
 pro quo cōsequēdo nō p̄ter
 mittit etiā facere q̄ sūt cōt'
 deū. Vnde augustin' dicit

quinto de civitate dei. q. h.
viciū scz amor humane lau-
dis. tam inimicū ē pie fi-
dei: vt maior sit in corde
cupiditas glē. q. dei timor
vel amor. vt dñs ait ioh.
quinto. Quid potestis vos
credere. gloriā ab iuice ex-
pectantes? et glām q. a lo-
lo deo ē nō querētes? Ge-
tra illā at: inter veniali-
a deputat. Astutus autem
serpens insidiat bonis o-
perib? vt q. impedire non
valet ne fiant: saltē infi-
cere conat ne proficiat. Nā
scz crisostomū sup math.
cū oīa vicia locū habeant
i seruis dyaboli: inanis
glā etiā locū habet in ser-
uis dei. Ocultissimū ē h?
viciū malū. qd etiā vix sen-
tiri valet? Imo dulcia &
reddit opa vtutū: s; sua-
uitate venenata. velut &
scorpio lincendo interficit.
Et pauci considerāt mali-
ciā h? viciū. Nā aug? dicit
sup illud p̄ma ad thessalo-
nicenses secūdo. deo q. pro-
bat corda nrā. Quas vi-
res nocendi habeat huma-
ne laudis amor: nemo se-

tit. nisi q. bellū ei indixerit.
Quia & si cuiq; facile ē lau-
de nō capere dū negat: dif-
ficile ē tamē ea nō delectari
dū offert. Consonat huic c-
lostom? sup math. vj. caplo
Inanis inquit glā occulte i-
gredit: et oīa q. intus sūt in-
sensibiliter aufert. Nā scz
thomā. periculosū ē hoc vi-
ciū. etiā si nō ē mortale: qd
disponit ad grā p̄cā. quā-
tū scz p. inane gloriā reddidit
hō presumptuosus. et nimis
de seipso confidens. Et pau-
latim dispōit ad hoc q. p̄uet
hō interiorib? bonis. Cōspi-
cit ei glām et honorē huma-
nū consequētē ex suo bono
ope: et min? adūtit diuinā
gloriā & mercedē. Vnde et h?
cōputat ei pro mercede: qd
hic consequit. Mathei enī
sermo dicit. Attendite ne iusti-
ciā vrām faciatis corā hoīb?
vt videamini ab eis: alioquin
mercedē nō habebitis apud
patrē v̄m qui in celis est.
Ecce q. finē hic constituit li-
bi suorū bonorū operū: mer-
cede eterna se p̄uat. Et ve-
huit. qui hoc opus qd dig-
nū esset remuneratione e-

terre glie: pro momentanea
glia vendit. **F**atius est profecto
mercator: qui pro suo precio ve-
dit preciosa substantia. **S**iles
huiusmodi tales sunt fatuis virginibus
que acceptis lapidibus et opibus
oleum interioris leticie non super-
serunt seculi: quia in presentia ipsi
alijs vendiderunt. et presentium se-
cularis gloria pro eo receperunt.
Cuius occulto huic vicio precipue
a sanctis religiosis resisten-
dum expediret. qui in multipli-
citate bonorum operum convertantur
in ieiunijs. vigilijs. orationibus.
meditationibus. spiritualibus ex-
ercitijs: que nulli circumspectissime
circumspiciant: latro inanis glori-
e facile ea depascet: ab ipsis o-
peribus sumens iniuriam et contum-
eliam et ea depascens: sicut ti-
nea de vestimento ouis et ipsam
consumit. **V**nde dicit Bernardus.
Obliviscatur intentionem dum am-
plectitur opinionem: quibus de omni
re alia plus sibi quam alijs. de se
solo plus alijs credit quam sibi:
ut iam verborum aut sola ope-
rum attestacione sua preter religi-
ositate: et ita in corde affectu
credit se omnibus sanctior. **E**t
quod de se laudatum agnouit:
non ignorat a benivolentia

laudatoris. sed suis arroganter
meritis ascribit. **C**uius
inanis glorie remedia possu-
munt. primo meditatione
perditionis bonorum operum:
que inania quoad remunera-
tionem diuinam redduntur.
Secundo ex difficultate eorum
operum: cum ars et usus circa
difficilia sunt. **Q**ue difficultas
comparata inani glorie. adeque
laboriose vie respectu mini-
tissimi et momentanei lucri:
cum ipsa sit ventus instanter
pertransiens. **T**ercio pensando
nobilitatem bonorum operum que de
eterna mercede estimat re-
muneranda: que prius per te-
lam aranee fragile. qua homo
se euiscerando consumit. ut
eam consequatur. **Q**uarto respi-
ciendo conscientie remorsum:
qui nulli deest appetenti hanc
gloriam. **Q**ue sepe remurmura-
rat huic appetitui. et inter-
iore iocunditate tollit: que
haberetur ex vero splendore
operum virtuosorum. si sincere
fierent. **O**mnis gloria filie regis
abintus: que leticia bono-
rum operum iterius continet leti-
tudinem augustinum. intra conscien-
tiam. **Q**uinto ruborem et con-

fulionē ab extrinseco veni-
entē considerando. Licet enī
ex opib' virtuosis splendor ori-
t' ille splendor claritatem
quādam pturit: q' et glia no-
minat. Inerpti hūc splen-
dore aspicientes laudāt. De
q' laude i'flat laudatus. et
gliam captat: quē glē a-
mor obtenebrat. et oculi nō
considerāt. Clari tamen o-
culi curiosi cōsiderāt laudari
pctā. et eū vilipendūt cōfū-
dūtq': et ea glām tribuunt
glām nō querenti. Solet eī
glia se fugientes sequi: & q'
rentes se fugere. scōz hiero^m
Rex enī latere p't captans
glām: s; se prodit lignis et
verbis: licet qūz se simulat
fugere eandē: et fugiendo eā
simulare. vere eā q'rit. Vnde
amator glie humane. sicut
nō videt foueā in q' iacet:
sic nec videt cōceptū sapien-
tiū. q' ipm despiciunt. Ideo
sibi placet: sapientib' displicet.
Sapientes eī curuāt se
ne videant. vt nō laudent
opa eoz: sic puriora rema-
nēt. quo soli deo cōsua sūt.
Attamē astutia sathane
mollitur eis insidias: vt q'

ab alijs occultentur. eo ma-
gis sibi ipsis placeant. i' pri-
is oculis se magnipendētes
& alio momento estimātes
cōt' illud. De q' sapiētes cōt'
in oculis vīs: et corā vobis
ipsis prudentes. Non eī ma-
nis glia vicū est eo q' ab a-
lijs offertur laus: s; quia ap-
petit cū nō offert. Ideo appe-
titus glie. nō exhibitio i' via
o est: quia eā appetitus in
non laudato p't locū habere.
Hec autē inanis glia pregnā-
tissima mater est. multas so-
boles generās scōz gregoriū
xxi. moralū: vbi multas
filias inanis glie enumerat
s; inobediētā. iactantiā. p-
poculum. cōtentionē. p'uinatiā
discordiā. nouitatū presūpti-
onē. Quarū septē filiarum
sufficiētā thomas pōit. sic
dicens. Finis inanis glie est
manifestatio proprie excellē-
tie: ad quā potest hō tendere
dupliciter. Duo mō directe
siue p' vba: et sic ē iactanti-
a: siue p' facta: et sic si sint
facta vera habentia aliquā
amirationē. ē presūptio no-
uitatū. quas solent hoīes &
admirari: si autē sūt falsa:

lic ē ypocritus. Alio autē mō
nitū quis manifestare suam
excellentiā indirecte: ostendē
do se nō esse alio minore. Et
hoc q̄dupliciter. Primo q̄d
quātū ad intellectū: et sic ē
p̄nacia. p̄ quā hō nimis in
nitū sue sententię. nolēs cre
dere sententię meliori. **Secūdo**
quātū ad volūtātē: et sic ē
discordia. dū nō vult a prop
a volūtātē discedere vt̄ alijs
concordet. Tercio quātū ad
locutionē. et sic est contentio:
dū sub clamore cont̄ aliū li
tigat. Quarto quātū ad fa
ctū. et sic ē inobediētia: dū
sc̄ alijs nō vult exequi su
perius preceptum.

De discordia. Cap̄t̄. iij.

De hijs ergo filiabus
quo ad nostrū propo
sitū prosequam̄ quib̄ malig
nis spūs solet corda religio
sōrū tentare. Et primo de
discordia. q̄ est herba spino
sa quā sathanas solet seia
re in agro dominico: de qua
specialiter exultat et lucrū
magnum sibi acquirit. Sicut
ē caritas et unio signa s̄ di
uine p̄ntie: sic discordia est
signū sathane. In hoc enī

aut x̄p̄s cognosceret oēs hoīes
q̄a mei estis discipuli: si di
lectionē habueritis ad iūct̄
Hac at̄ unione spūs sc̄s ap̄t̄s
et oīb̄ credentib̄ attulit i p̄
mitiua eccl̄a. tāq̄ donū lu
ū p̄iosissimū: vt̄ oīb̄ credē
tib̄ esset cor vnū et aīa vna
idē volentiū et idē nolentiū
In quo sicut celestis diuina
et angelica iherarchia con
seruat: sic et ecclesiastica
hierarchia debet cōseruari
in vnitatē. Euidens at̄ sig
nū humilitatis ē concordia:
q̄ nō nisi inter humiles p̄t̄
cōseruari. Inter sup̄bos at̄
sp̄ s̄ iurgia. Vnde euidens
signū sup̄bie ē discordia: q̄
q̄libet sensui suo applaudit
nec credere vult sensib̄ alio
rū. **P**ro quo nota sc̄dm̄
thomā. q̄ discordia oppōit̄
concordie: que corda multoz
vnit̄ i aliq̄d vnū qd̄ ē prin
cipaliter quoddā bonū diui
nū. sc̄d̄ autē bonū proximi
Discordia igit̄ ea ratione ē
p̄tin: qua h̄at cōcordiam
tollit. S; hec cōcordia p̄ h̄at
discordiā tollit dupliciter.
Vno mō p̄ se: alio mō p̄ ac
cidens. Per se q̄t̄ in huma

nis actib⁹ et motib⁹ dicit esse
illud qd⁹ est scd⁹ intentionē
Vnde discordat p⁹ se aliq⁹ a
proximo: qm̄ sciens et ex in-
tentione dissentit a bono di-
uino. et a bono proximi. i
quo debet cōsentire. Et hoc
est mortale in suo g⁹ie p⁹t
cōtrarietate: licet p⁹mi mo-
tus huiusmodi discordie p⁹-
ter i⁹fectionē actus. sint ve-
nialia p⁹ca. Per accidēs at⁹
i⁹ humanis actib⁹ cōsiderat⁹
aliqd⁹ ex hoc qd⁹ est p⁹ter ite-
tionē. Vnde cū intentio ali-
quoz⁹ ē ad aliqd⁹ bonū qd⁹
p⁹tinet ad honorē dei v⁹ vti-
litatē proximi. s⁹ vnus esti-
mat hoc bonū esse. ali⁹ at⁹
h⁹ cōtrariā opinionē: tunc
discordia ē p⁹ accidens contra
bonū diuinū v⁹ proximi. Et
talis discordia non ē p⁹ca
nec repugnat caritati: nisi
huiusmodi discordia sit vel
cū errore circa ea q⁹ s⁹t de ne-
cessitate salutis. vel p⁹na-
cia indebite adhiberet. Con-
cordia at⁹ q⁹ est effectus cari-
tatis ē vnio volūtati: non
vnio opinionū. Et sic p⁹t
opinionēs stare i⁹ se cū con-
cordia volūtati: cū opina-

tur q⁹libet sensū suū ē verū.
nō p⁹naaciter sibi adherēdo.
s⁹ paratus cedere si clarius
ei demōstret. ¶ Pro q⁹ vlt⁹ri-
us sciendū ē scd⁹ eundē. in
sensu duplex ē concordia.
Quedā bona. i⁹ q⁹ intendit⁹
bonū diuinū aut proximi:
alia mala. i⁹ q⁹ intendit⁹ ma-
lū diuinū aut proximi. Cō-
cordiā malā rūpere. bonū
v⁹tiolū est: sicut paulus fe-
cit inter saduceos et pharise-
os. actiū xxi. Et xps dicit
matheri. x. Nō veni pacem
mittere: s⁹ gladiū. Discordi-
a etiā q⁹ fuit int⁹ barnabā
et paulū: fuit p⁹ accidens et
nō de p⁹ se. Nā vterq⁹ itende-
bat bonū: s⁹ vni videbat h⁹
bonū. et alteri aliud: qd⁹ ad
humanū defectū p⁹tinēbat.
Nā talis controuersia non
erat de illis q⁹ erāt de necessi-
tate salutis: s⁹ scd⁹ lūmere
marā. vt patet actiū xv. v⁹
bi dicit. Facta ē dissensio int⁹
paulū et barnabā. ita vt dis-
cerent ab iuicē. Et hoc erat
ex diuina prouidentia ordina-
tū: propt⁹ vtilitatē inde cōse-
quēti. Ideo talis dissensio nō
fuit p⁹ca mortale. de quo

De discordia.

diat ad galathas v. dissensi-
 ones. cu erant intentiones v-
 troruq bone: s; opiuiones va-
 riabant. qd pñet ad defectu
 humanu. Quilibet ei bonu
 ee putabat qd volebat. **Tri-**
 lissima e etiã concordia i cõgre-
 gatione quoad tpiã mult-
 plicatione: sicut & discordia
 cooperat ad tpiã destructi-
 one. teste hieronimo sup illud
 mathi xij. **De** regnu i se di-
 uisu desolabit. Quo inqt cõ-
 cordia pue res crescit: sic dil-
 cordia maxime dilabit. Nõ
 qa vtus quãto magis e vuita-
 tato fortior: et p separatione
 diminuit. vt diat in libro de
 caulis. **I**deo iter qtuor polia-
 as. aristoteles ponit regimẽ
 optima poliaã. vbi vnus pñt
 oib: qa magis s; cõcordes. Et
 diuina hierarchia perpetua-
 tur ex vuitate deitatis. Cau-
 sat autẽ discordia ex hoc: qa
 qlibet ea q sua s; pñt hys
 que s; alioz. qd pñet ad su-
 pbia & inanẽ glãm: sua de-
 fendes. tãq meliora ceteris.
 nolens sequi sensu et volun-
 tate alioz. cõt illud apli: nõ
 altu sapientes. s; humilibus
 cõsentientes. et idiplu iuice

sentientes. ad romanos xij.
Et tãto iter religiosos discor-
 dia magis e reprehensibilis
 quãto de vilib reb nascitur:
 ymo quãq de iustilib signis.
 vbis. strepitu pedu. stilo. gra-
 phio. libellis. aut iocis. a tali-
 bus minimis. **N**ec miru int
 reges et diuites. principes. no-
 biles. et ceteros potentes dil-
 cordias ouer pro magnis reg-
 nis. prouincijs. ciuitatib: et
 villis et ceteris: cu talis lis de
 paupere regno. int dei filios.
 qui nec pro toto mudo debe-
 rent discordare. que relique-
 ruit. cu mortui sint mudo. et
 mud eis mortuus esse debet.
 et vñculũ caritatis ipsos vni-
 re debet. **E**t solũ debet eos cõ-
 tristare dei absentia et eius
 grẽ. calamitas pñtis vite. pec-
 cata eoz et alioz miseria ex
 cõpalliõẽ fraterna et dilatio-
 ne patrie celestis. **N**epmũt
 at discordie p piã iformatio-
 ne et amonitione viroz spi-
 ritualiu et pastoz bonoz: a-
 periendo quãta mala generat
 discordia. et quãta bona occi-
 dit: vt etiã nec deus mune-
 ra sibi debita vult accepta-
 re a discordib: nisi pñs fue-

runt reconciliati: iuxta illud
mathei vi. Si offers munus
tuum ad altare et vade prius
reconciliari fratri tuo. Sic abra-
ham reconciliauit pastores iur-
gantes inter se et filium fratris sui
videlicet loth: dicens ad eos.
**De q̄lo sic iurgium int̄ me et
te: frater ei sum. genensis xiiij.**
Ite rep̄mūt discordes p̄ ip̄el-
siones et penas superiorum. **De
q̄ ei debet eis cōdescendi: ali-
as cresceret eorum supbia. et am-
plius inualesceret. saluata o-
ruerit et lecte. Habet exemplū
i dathā et abiron et chore: qui
discordiā seminare volentes
et saluata. a deo deleri se per-
manū moyli. numeri deo**
**Ido multiplicat̄ sepius. quia
nō debite amonēt̄ et p̄mūt̄:
s; dissimulat̄ p̄ platos negli-
gentes. Flagellato ei pestilēt̄:
iurgia cōquiescūt. Tertio re-
p̄mūt̄. discordiā seminantes:
p̄ separationē ab iuicē. Si-
cut ei unio discordiū fortifi-
cat discordiā: sic separatio e-
orum ab iuicē diminuit discor-
diā. Quāto pauiores ei ha-
bēt assistēt̄: tāto v̄tus eorum
debilitat̄. Sic ei daniel sc̄s
iniquos seniores iudices ad**

inualidandū eorum testimoniū. et
ad cōvincendū eorum malicia: iul-
sit eos separari ab iuicē. dani-
elis xiiij. Quarto rep̄mūt̄ p̄
cōceptū bonorum: s; q̄ boni eis
nō loq̄t̄. neq̄ applaudāt. Sic
ei videntes se cōtemni et despi-
ci ab alijs: redeunt ad aliorum
vilitatē. Sic ei paulus p̄cipit
separari corinthios a publicis
fornicarijs videlicet idolatris.
maledicis. ebriolis. rapacib; et
nec cū illis abū sumere. p̄ ad
thōmā. vi. Et iohes i sua cano-
nica. nec i domo p̄mittit susci-
pi: nec aue iquit ei dixeritis.
Qui ei dixerit ei aue. cōcat
opib; suis: ut et tali publica cō-
fusione emēdēt̄. Et hec medicāe
et remedia multis vicijs debent
adhiberi: ut vicioli curarent̄.
**S; q̄a p̄ platos vicia nō emen-
dant et p̄mūt̄: ideo dicit̄ inua-
lescūt. Jam religiones deformā-
t̄ et collabūt̄. p̄ p̄sidentū negli-
gentiā: q̄ rationē reddituri se-
de aiab; sibi cōmissis: ex sanguis
cōmissorum req̄ret̄ de manib; pe-
latoz. Et lod; b̄ndictū i regula
sua. qui suscipit aīas regētas:
preparat se ad rationem red-
dendam deo.**
De contentione Capl. p.

Quia ex discordia aior
 solet contentio et rixa le
 qui. que consistunt in pugnis vbo
 rum. q̄ etiā generat̄ ex manu glā
 scōz gregoriū: ideo etiā astuti
 a sathane int̄ viros religiosos
 solet hoc pestiferū semē semi
 nare: vt quōz q̄ magis vidēt̄
 religiosi. magis sint contentiosi.
 cōt̄ illud pauli. Si q̄s it̄ vos
 videt̄ contentiosus eē: talē cōsue
 tudinē nos nō habem̄. s; neqz
 etiā dei. Et signū carnalita
 tis. nō spiritualitatis videt̄ hoc
 s; contentiosū eē: dicit̄ paulo
 Cū sic it̄ vos zelus et contentio:
 nōne carnales estis. et secūdu
 hoīem abulatis: p̄ ad corinth.
 iij. **P**ro q̄ notat̄ sc̄s thōs q̄a
 discordia ip̄ortat̄ cōtrarietate
 i voluntate: ita cōtencio ip̄ortat̄
 cōtrarietate quādā i locutioē.
 Contrarietas at̄ locutionis: p̄
 attendi duplicat̄. Vno mō quā
 tū ad intentionē cōtendentis: a
 lio mō ad modū cōtentionis.
 Quoad p̄mū considerandū ē:
 utrū aliquis cōtrariat̄ verita
 ti. qd̄ ē vituperabile. ā fallita
 ti. qd̄ ē laudabile. In mō cōsi
 derandū ē: utrū talis mod⁹ cō
 trariandi cōueniat et p̄sonis &
 negocijs. et hoc ē laudabile.

Vnde tullius dicit in 2. rethorice
 q̄ contentio ē orō acris ad cōfir
 mādū l̄ cōfutatandū acōmoda
 ta. Vel excedit cōuenientā plo
 uarū et negociorū: et sic ē vi
 tuperabilis. Si ergo accipia
 t̄ cōtencio scōz q̄ ip̄ortat̄ ipugna
 tionē veritatis et inordinatū
 motū: sic ē p̄cām mortale. Et
 hoc mō diffinit̄ abrosius cōtē
 tionē dicit̄. Contentio ē ipug
 natio veritatis: cū cōfidentia
 damous. Si at̄ cōtencio dicit̄
 ipugnatio fallitatis. cū debito
 mō acrimonie: et sic cōtencio
 ē laudabilis. Si at̄ accipiat̄
 cōtencio scōz q̄ ip̄ortat̄ ipugna
 tionē fallitatis. cū inordina
 to mō: sic p̄t esse p̄cām veni
 ale: nisi forte tanta iordina
 tio fiat i cōtendendo: q̄ ex hoc
 generet̄ scādalu aliorū. Vnde
 et ap̄ls cū dixit 2. ad corinth.
 2. noli v̄bis cōtendere: subdit.
 Ad nichil ei est vtile: nisi ad
 subuersionē audientū. Et li
 cet facta legit̄ cōtencio int̄ disci
 pulos. tamē h̄ cōtencio nō ipug
 nabat veritatē: q̄a vnūscūqz
 defendebat qd̄ sibi bonū vide
 bat. Erat tamē i eorū cōten
 tione iordinato: q̄a cōtēde
 bāt de eo de quo nō erat cōtē

70
71
dendū. s; de p̄mari hōis. Nec
mirū ⁊ quia uerdū erāt sp̄ri-
tualis. sicut dicit glosa ibidē:
ideo dñs eos consequēt cōpel-
cūt. Et sicut dictū ē outur ex
mani glā. sicut et discordia:
licet hec ī corde. illa sit ī vbo
rū pugna. Signū igit cōtē-
tiosorū ē: q; sit vane glie cu-
pidi. Et qui non occidūt in
se matrē. s; hāc cupiditatē:
difficile possūt non generare
hāc filiā. s; cōtentionē. Et cre-
bro contingit. q; fit cū damo-
re valido: qd̄ magis ē ī religio-
so scandalosū. Contra qd̄ dicit
ysaias propheta. Nō erit tristis
aut turbulent⁹: nec audietur
fons vox eius. Humilis vero:
sine risu et pauca vba loq̄tur.
nō ergo clamorose. Et pluri-
ma edificatio seculariū ē ī lo-
cutione mālueta et depella
religiosorū. Contra vero ī da-
morosa. more rusticorū ī taber-
na: quorū vn⁹ alterius vocē ī-
terrupit: et q; clamorior ille sa-
pientior iudicat: s; hoc apud
ebrios. **N**ec p̄cipiendū
ē hoc viciū cōtentionis inter
religiosos: que cōcordiā scan-
dit. caritatē iterimit. proxi-
mū scandalizat. rixas nutrit

72
73
cor multū inq̄tat. et oēm re-
uotionē a corde expellit. Et p̄
laudū q; paulus ī plurib⁹ epla-
rū suarū locis. etiā seculares
deterret de hoc vicio cōtentionis.
Ad rōs p̄. ad galathas quinto
vbi enumerat cōtentionē inter
vicia mortalia. dicens. Qui
talia agūt: regnū dei nō cōse-
quēt. **S**ic ad corinthios. vltimo.
cōtentiones enumerat it̄ eos:
de qb⁹ sibi lugendū dicit. Vn̄
pensandū quātū hoc viciū de-
testandū ī religiosis: cū etiā
paulus grauiter p̄niendū il-
lud asserit int̄ seculares. **I**deo
hoc vicio p̄lati p̄cipue religio-
sorū obuiare deberēt. p̄mo leui-
ter amonēdo: secūdo si nō cessa-
rēt. acrius arguendo ⁊ 3. etiā
separādo tales a colloquiis cō-
muniū. et grauiter p̄niendū:
ne et ip̄i inuoluerēt in penis
ip̄orū. dissimulando et cōcādo
p̄cis eorū. **R**emedia aut̄ h̄
morbi capere possim⁹ ex p̄-
dictis de discordia: cū eā p̄cipue
pōit. Nūq̄ eī ē cōtētio: sine
discordia. Sicut eī xp̄s disci-
pulos suos cōtēdentes ē pal-
lere. luce xxij. māluete eos
amōnēdo et illruendo: sic nūq̄

De inobedientia.

lo mō plati dissimulare debēt
 cōtentiones religiosoz manere
 it̄ eos vsq; ad solis occasū. quā
 tū i eis existit: exēplo sc̄i mar
 timi. q̄ canonicos eccl̄ie cōtace
 lis int̄ eos cōtēdētes. iā senex
 et lāgūd? nō est passus relide
 re i discordia: fatiscētes artus
 laboub? subiecit. ipsos visita
 do et reuiniendo. **L**ocus etiā ihi
 mus et humilis religiosoz. q̄
 creulent̄ mortui mūdo. i q̄ nichil
 appetere nichil amare debent.
 cos retrahere debet a cōtentioni
 b?: cū cōtēto eoz a vilib? & mi
 nūis reb? solet ori. qd̄ pud
 volū ē aliqn̄ etiā audire et di
 cere. q̄ nec estimādo deberēt ali
 qd̄ eē. **E**x hys crebrius magne
 cōtentiones oriūt̄ int̄ eos: qd̄
 ē euīdēs signū nōdū mortifica
 tarū cōcupiscētiarū. s; q̄ tales
 sub habitu et tonsura religio
 sa cor gerāt seculare. **E**t hoc
 maxime maligni spūs astuti
 a gerit. bona eoz iterimere
 volentis: q̄ alias si cōcordia
 fierēt. magni meriti essent a
 pud deū. quo diabolus multū
 torq̄t.

De inobedientia. xi.

Sed q̄a cōtēto comitē hz
 propriā volūtātē et in
 obedientiā ex q̄ oriūt̄: ideo sathā

nas corda religiosoz solet se
 pius i hys vicijs tēptare s; p
 pria volūtate & inobedientia
Pro quo sciendū. q̄ ostiū pu
 mū cuiuslibet religiosi debet
 eē obediētia p̄ remotionē p̄pe
 volūtatis & iobediētie: cū obe
 diētia sit unū de essentialib?
 religiosoz. sine q̄ nō cōset̄ reli
 giosus. **E**t q̄ tollit eē rei: rem
 tollit. **E**t obiectū obediētie: p̄
 ceptū superioris tacitū v̄ ex
 pressū. sc̄i thomā. **V**olūtās
 eī superioris quocūq; mō inno
 telcat: ē quodā mō tacitū pre
 ceptū. **E**t tāto videt̄ obediē
 tia p̄optior: quāto p̄ceptū ex
 pressū obediendo p̄uenit. vo
 lūtate superioris intellecta.
De q̄ clarissima v̄tute obie:
 silua totius veteris & noui
 testamēti plena. **Q**uācūq; co
 dex aperit: se offert odor sua
 uillim? obediētie. et fetor tur
 pillim? inobediētie tā dei q̄ su
 orū vicarioz. **E**t ipsā obediē
 tiā i capite eccl̄ie s; xpo tene
 m? expressā: q̄ factus ē obe
 diens p̄i vsq; ad mortē. mor
 tē at̄ crucis. **E**t uedū p̄i suā
 obediētiā exhibuit: s; etiā
 neq̄llimū indiciū p̄ntificib?
 iudeoz. et pilato ipm̄ crucifi

gēti: corā q̄b̄ nō aperuit os
sūū. tāq̄ om̄s ad occisionē duc-
tus: et ne p̄deret obediētiā. per-
didit vitā. Et ip̄a int̄ v̄tutes
morales tāq̄ regina sibi ven-
dicat sup̄mā sedē: cū sed̄ tho.
v̄tus moralis tāto ē excellenti-
or. quāto aliqd̄ cōtēpuit. ut de
o iherreat. **S**ūt aut̄ tria bo-
na de ḡie bonoz̄ hūmanoz̄:
sc̄z sup̄ma media et inf̄ma. In-
f̄ma s̄ exteriora: media cor-
pons: sup̄ma s̄ bona ḡie. In-
ter q̄ precipue ē volūtas: iquā-
tū p̄ volūtatē hō oib̄ alijs bo-
nis vitē et alijs dominat. Ide-
o victimis obediētia p̄ponit:
qua volūtas mactat. Ideo oīa
alia v̄tutū oīa meritoria red-
dūt ex hac radice qua obedi-
t̄ volūtati dei: quia nec mar-
tirū nec elemolina et cetera
alia habēt aliqd̄ meritū. ni-
q̄ ordināt ad īplētiōē diui-
ne volūtat̄. Et oīa p̄cepta
dei radicāt in dei volūtate:
nec aliud q̄rit̄ in diuinis p̄-
ceptis. nisi dei volūtas. In q̄
et amicitia dei cognoscitur:
q̄ ē idē velle et idē nolle. Et
si sciret̄ contrariū p̄ceptū
dei: mor̄ ad volūtatē dei el-
set̄ recurrendū. om̄ssis p̄cep-

tis: ut abrahā fecit de filio suo
imolando. cognita dei volūtate:
ymo & sic de p̄cepto p̄ceptū: nō
ex essentia opis. s̄ mutatione
volūtat̄: ut in osee cōiugio
cū vxore fornicaria. et ex fur-
to israhelitarū. et ex inobedi-
entia regis saulis. Licet̄ cū dei
p̄ceptū fuit de imolādis deo
de preda victimis. ut moyses
et ioh̄e legūt̄ fecisse: tamen
quia deus p̄ceperat sauli ut
oīa occideret de amalech: iā
deus mutauit p̄ceptū: et re-
currēndū fuit̄ sauli potius
ad secūndū p̄ceptū sc̄z ad obe-
diētiā. qua constabat de vo-
lūtate dei: magis q̄ ad victi-
mā. Ideo hoc pro īfallibili re-
gula debet teneri: quicqd̄ con-
stare poterit aut ex ratione.
aut ex scriptura. aut ex vo-
lūtate superior̄. deo magis cō-
volūtarū. siue p̄iū sit siue
magis. ceteris esse preferēndū:
propt̄ īplētiōē diuine volū-
tat̄: que fundamētū ponit
oīm̄ operū meritorior̄. Ideo
fons theologice veritat̄ h̄:
q̄ homo sciens volūtatē dei.
deberet magis lapides ad mū-
ros deferre aut fīmū eijcere:
q̄ fletib̄ et cōtēplationibus.

insistere. aut etiā q̄ i celo a
 pud deū eē velle. prop̄ cōforni
 tatē volūtatis sue ad diuinā.
 Aut etiā si possibile esset: de
 beret magis i inferno velle eē
 cōtra suā volūtate. Et ideo in
 diuina ordīe nō petat vt p̄ nos
 impleat̄ dei p̄cepta: s; vt fiat vo
 lūtas e⁹ in nob̄. q̄a i hoc totū
 illaurat̄. Et p̄ p̄cepta dei. ino
 telat nob̄ volūtas dei: quā e
 etiā si alias scirem⁹. nō essent
 nobis necessaria p̄cepta dei
 publicata: sicut tye legis na
 ture sc̄ti implebāt eadē dei p̄cep
 ta. nōdū a deo publicata: sed
 rationi naturalit̄ inserta. Ideo
 dicit ad rōs iij⁹. Sentēs non
 habētēs legē. s; scriptā. natu
 raliē ea q̄ legis s̄ faciūt. Et
 ex hoc habet̄ fundamētū illi⁹
 dicit̄ gregoriū vlt̄io libro mora
 liū. Obedientia tāto magis
 ē meritoria ⁊ laudabilis: q̄to
 min⁹ h; de suo. Nā p̄mū obie
 ctū obediētie ē. superioris p̄e
 ceptū: qd̄ quidē ex alteri⁹ vo
 lūtate procedit. Si at̄ aliqd̄
 qd̄ alicui p̄cipit̄ sit alias p̄p̄
 te ei volūtū. etiā absq; rōne p̄
 cepti. sicut accidit i prosperis:
 vel prop̄a volūtate tendit in
 illud. et nō videt̄ implere illud

prop̄ p̄ceptū. s; p̄p̄t̄ p̄p̄iā volū
 tate: ideo min⁹ h; de rōne obe
 dientie. et magis de prop̄a vo
 lūtate. ideo min⁹ meritorū.
 S; qm̄ illud qd̄ p̄cipit̄ nullo
 mō sed; se ē volūtū. s; sed; se
 cōsideratū ē repugnās volū
 tati. sicut accidit in asperis
 et duris: tūc manifestū ē qd̄
 nō implet̄ nisi prop̄ p̄ceptū.
 etiā renitens sue volūtati
 quātū ē i se. S; tamē illud
 qd̄ dictū ē intelligendū est
 sed; illud qd̄ exterius ē: appa
 rens tamē sed; dei iudiciū q̄
 corda rimat̄. Potest tamen
 intelligi qd̄ i prosperis obediē
 tia aliqd̄ de suo habēs non
 p̄ hoc sit min⁹ laudabilis:
 si prop̄a volūtate obediētis
 non min⁹ deuote tendat ad
 impletiōē p̄cepti. Hec thōs i
 sūma. ¶ Quia vero om̄iū
 rōnabiliū creaturariū volū
 tates debent et teneūt stare ⁊
 moueri ad volūtate diuinā:
 notū ē ex eo. qd̄ sicut deus est
 p̄m⁹ motor om̄iū entū q̄ na
 turalit̄ mouēt̄. ita ⁊ p̄m̄is
 motor om̄iū volūtati. Ideo
 ex necessitate iustit̄e: oēs vo
 lūtates. sue subdūt̄ volūtati.
 Debent volūtates humane

in quibusdam esse inflexibiles quoad
imperia hominum: in quibusdam vero
flexibiles. Quoad deum vero se
debet esse flexibiles: cum eius volun-
tas per se vera est et infallibilis. a
nullo alio recta. scilicet seipsum; re-
ges et alios. In humanis ve-
ro imperiis. voluntas regit a di-
uina regula. per scripturas. per
rationem. per fines. per intentiones. per
habitus: cum scilicet philosophum iij. et vij.
ethicorum. actus humani regu-
lantur per fines et habitus scilicet divi-
na regula. In indifferentibus
vero quoad subiectos respectu
suorum superiorum: voluntas superi-
orum regula debet esse inferiorum.
quoad habet in quibus sunt ipsi subie-
cti aut per votum obedientie. a
iure naturali. a in filiis respec-
tu parentum. Omnia autem que fit homini
ab homine. scilicet per votum solum: fit que
ad actus exteriores et discipli-
nam et penas et curas etc. Sed
quoad motus interiores vo-
luntatis. non habet superior domi-
nium in homine. scilicet solus deus:
tamen non potest homo iudicare de in-
terioribus quoad penas coacti-
vas etc. Unde seneca libro de
beneficiis. Errat si quis estimat
seruitutem in totum hominem de-
scendere: pars est melior excep-

ta est. Corpora obnoxia sunt ad
scripta dominus: mens quidem
sui iuris est. Summa est thome
i. 2. questione prima ex articulo 2.
in ratione principali. **H**eli-
giosi vero qui proficere obedi-
entiam quantum ad regularem con-
uersationem. id est. scilicet quod suis
placitis subdunt: ideo in illis solus
suis placitis obedire tenent. que
possunt ad regularem conuersationem
pertinere. Et sufficiens est obedi-
entia ad salutem. Si autem et in
aliis obedire voluerit: hoc per-
tinebit ad augmentum perfectionis.
dummodo tamen illa non sit contra
deum. aut contra professionem. Et
sic triplex est obedientia una
sufficiens et necessaria: alia
perfecta que obedit in omnibus licitis.
alia indiscreta que obedit in il-
licitis. Hec thomas. **I**n his pli-
batis de obia: currat stilus
ad illud de quo nostra principa-
lis vult intentio scilicet de propi-
a voluntate. et de inobedientia
sorore eius collactanca: que ex-
clusa sua opposita scilicet obedi-
entia. que olim duabatur in cordibus
religiosorum. sed tibi pro ea per-
occupavit: ut pauci iam nu-
mero iuciant. in quibus simplex
et voluntaria obia locum habe-

De inobedientia.

at. Nā si inveniāt aliq̄ adhuc
obedientes: hoc ē aut prope pl-
peritatē rerū de qb̄ obediūt. aut
prope propū cōmodū. aut timo-
rē. ā affectionē naturalē aut
carualē. ā quocūq; alio colōre
raro lucente: ita ut sc̄ta obīa
q̄ olim floruit et plificavit plu-
rimū ī sc̄tis p̄tib: pene hodie
sterilis p̄maneat. Regim' eū
p̄tib' sp̄tib' durissima īperia e-
ciā vltq; ad mortē. et p̄ies īperal-
le et subiectos suscepisse: et ex
inde in sublimitatē p̄fectionis
efficacit' profecisse. Hodie vero
nescio qd̄ dicā. Oportet sc̄din
v̄nar. q̄ p̄lites req̄rāt a sub-
ditis. tāq; a celo cū xp̄o. qd̄ vil-
tis ut faciā vob: magis q̄ ut
ip̄i dicāt cū saulo. dūc qd̄ me
vis facere. Ideo et merito h̄ obe-
diētia. mater sterilis. dicat cū
rachele ip̄i iacob sc̄z deo: da m̄
liberos. alioquū mouat. Qu-
uauit eī cā deus fructu v̄tris
sui: ut olī pulchrā rachele. Nō
diffido tamē deū adhuc libi ali-
quot reliq̄sse milia. quoz ge-
nua nō s̄t curuata aū baal:
s̄z ī cōparatōe plurimū nūc pau-
ci s̄t. Neq; eī totū semē sc̄d̄rū
ablatū ē de terra. ut firmiter
credo seu cōfido: quāuis sc̄thā

circuit terrā ⁊ pambulat. ⁊ h̄
semē ānichilat ⁊ statuat. Dū
si q̄ vere obediētes reperiat: nō
cont' se s̄z pro se dicta et post di-
cenda arbitret. S; si strideant
dētib' de plactu inobediētie:
sciāt se eodē vīo laborare. qd̄
curari cōtradiāt. Non tū dico
oēm inobediētā pari passu ā-
bulare. in ḡuitate peccatorū.
Nā vna ē altera dignior du-
plicat sc̄z thomā. Vno mō ex
pte p̄cipiētis. Quāuis eī homo
oēm curā apponē debet q̄ auli-
bet superiorū maiestati magis
obediat: et idē signū ē. q̄ con-
traria p̄cipiētib' superiorū est
magis obediendū: ideo ḡuius
ē non obedire superiorū q̄ inferi-
orū. Alio mō ex pte p̄ceptorū
Non eī p̄cipiens vult īpleri oīa
q̄ mandat: magis eī vult vū-
quilq; finē. ⁊ illud qd̄ est fini
propinquius. Et ideo tanto est
inobediētia maior: q̄nto pre-
ceptū qd̄ q̄s p̄terit magis ē de
intentione p̄cipiētis. Et ī p̄cep-
tis qd̄ deī manifestū est: q̄ q̄n-
to p̄ceptū dat' de melior. tanto
inobediētia ē ḡuior. Quia cū
volūtas deī p se ferat ad bonū:
quāto aliqd̄ ē melius. tāto ma-
gis deus vult īpleri illud ⁊ sicut

de dilectione dei maius ē: q̄
de dilectione proximi. Et ideo v-
bi obligamur ex solo hoīs pre-
cepto. nō est gr̄ius p̄c̄m ex eo
q̄ maius bonū p̄terit: s; ex eo
q̄ magis ē de int̄tione p̄cipiē-
tis. Inob̄ia at̄ q̄ cōtemnit̄ pre-
ceptū hoīs. ē leuior p̄c̄o quo
cōtemnitur ip̄e p̄cipiens: q̄a ex
reuerētia p̄cipientis procedere
debet reuerētia p̄cepti. Et sic
de blasphemia dei. qua cōt̄ plo-
nā dei peccat̄: magis est q̄ cōt̄
p̄ceptū dei. Ideo si q̄s velit ino-
bedientiā fugere: motus ani-
mi sui sic disponat̄: q̄ anim⁹
de p̄ se nō ferat̄ in aliqd̄ certū
appetēdo v̄ eligēdo: s; p̄cedat
ad arbitriū sui sup̄ioris. nichil
sibi de se terminās. Nā q̄cūq;
talis ē. q̄ se determinet aut li-
mitet ad aliqd̄ certū: si p̄cipi-
tur ei cōtrariū. mox surgit ī
displicētia. et mouet̄ ad ino-
bedientiā: sicut lignū qd̄ alli-
gat̄ alicui īmobili. difficulter
p̄t ab ip̄o separari: nisi aliq̄
ruptura fiat. Si at̄ pendeat
ī aere sine alligatiōe: mox
sine violentia soluit̄ seu mo-
uet̄. ad volūtate mouētis. Et
ī hāc determinatiōe at̄ multū
opat̄ meditatiō: q̄ hō deo

obedit. si vicario ei⁹ obedit. di-
cente xp̄o. Qui vos audit me
audit: et q̄ vos sp̄uit me sp̄uit.
Op̄at̄ etiā ad hāc determina-
tiōe animi: q̄ obediētia int̄-
tria vota religiosoz̄ ē p̄cipua
lissimū. Nā p̄ eā colligūt̄ oīa
statuta religiosoz̄. ac cōseruā
t̄ et regulāt̄: q̄ rupta. oīa col-
labūt̄ et ad nichilū redigunt̄.
Ideo pro ch̄dolor. ceruim⁹ ruinā
multarū religionū. et pene
oīm⁹: q̄a vinculū religiosoz̄
s; obediētiā plangim⁹ disso-
lutū: ita vt̄ presidentes subce-
uet̄ volūt̄ regulis nec p̄latis.
Et merito subditi auferūt̄. q̄
q̄ nō ip̄iunc. obediētiā p̄lato:
cū p̄lato auferūt̄ obediētiā
regule. Per̄ q̄ ei⁹ q̄s peccat̄: p̄
h̄ et torquet̄. sap̄ie xi. Inde e-
uagatiōes. tepiditates. me-
tū leuitates. p̄mo et sepius e-
normia vicia: q̄ etiā secula-
rib⁹ s; damnabilia s; aliquos
religiosos. Scio at̄ q̄ sath̄a-
nas p̄cipue interficere conat̄
hāc obediētie matrē: ne fi-
lios v̄tutū & disciplinarū re-
gulariū generare possit: sa-
cus lucrū sibi magnū ex hoc
oueri: si nō solū ramū fructi-
ferū de arbore. s; radicē arbo-

De inobedientia.

ris unde oēs vites i ramis o
riūt prefandat: sicut i protho
plasto p hoc inobediēte vici
ū. totū humanū gen⁹ ifeat:
vt non indiuidū vniū. sed
illud in quo tota natura ori
ginalit⁹ cōtinebat. Ideo sicut
si adam deo pfeuerant adhe
sisset: oīs illa posteritas sal
ua fuisset. Sic si plati. regu
lis firmit⁹ inherēt: et subditi
sibi et deo subiecti essent. Di
cūt ei eis. Medice cura teipm.
Cū plati cōteritiuā potestātē
habeant sup subditos. nō so
lū spiritualē sine eccl⁹asticā. s;
eccl⁹ā tyalē. quoad penas corpo
rib⁹ infligendas: nō dubiū est
quī possunt cohibere rebelles
a p⁹anis actib⁹. S; dicit b⁹uar.
Nemo fidelit⁹ reprehendit aliū: i
quo ipse se reprehēibile conspi
cit. Et hoc iusto dei iudicio a
git: vt auferēt deo obediētā.
auferat ei. Sicut pmo hoīe i
statu inocētie pmanētē. oīa
ei⁹ imperio parebāt: nūc vco
et culices & cetera minima aīa
lia eidē rebellat. Et vere du
bito an salutē sperare possūt
aīarū suarū: quoz volūtas
effrenata ē a dño ad obediē
dū. Hec ei i se differūt. Pu

nū ei directe contrariat obe
dientie voto: salte i hijs i qb⁹
tenet q⁹ regule a supiori obe
dure. Scdm vero licet ē cōtra
obediētā. tamē ē pter eā. Si
aut ei de⁹ nō remunerat act⁹
exteriorē iquātū procedūt de
propa volūtate. a nō debita vo
lūtate. iuxta illud. si oculus
tu⁹ simplex fuerit totū corpus
tuū lucidū erit: ideo nisi p⁹op
tudo aī fuerit ad obediēdū.
iā vniū essentialē votū vidēt
corruisse. Quācūq; igit religio
sus sentit mētē suā auersam
ē a volūtate supioris sui. in
hijs i qb⁹ ei obedire tenet: sciat
se nō ē in bono statu. Non q
volo dicere. q tenet sp ad pe
nā exteriorē taxatā pro excel
su inobie. qū volūtas sua ite
rior: nō ē conformis interiori
volūtati sui plati: qā nec hoc
tenemur quoad deū. quoad vo
lūti. vt tractari solet circa finē
p⁹mi libri suarū. S; quācūq; i
notescat sibi volūtas p⁹lati p
exteriora signa. vba. aut scrip
ta: ex tūc tenet aptare volū
tatē suā ad parendū: nec ali
as debet eā obfirmare ad pare
dū: nisi p⁹ceptū inotescat. Ne
q; ei peior ē lepra i leproso: q

propria voluntas in religioso. Ideo ex tristitia facit. ex tarditate impletionis operis. ex excusatione verbalis. a difficultate proposita. ex murmuratione aut detractioe. a a consilio opposito dato plato a subdito. aut ex penitentie oblata mandato: manifeste apparet. quod voluntas subditi hinc in se venientem proprie voluntatis: cum iam religiosus non hinc velle neque nolle: sed hoc in professione sua resignavit. sicut et proprium sibi resignavit. Usurpans igitur sibi tantum velle et nolle: alienum sibi usurpat et contra votum suum facit. Nec possibile est religiosum spiritua-liter esse iocundum aut esse sine tristitia: quod suam propriam voluntatem non reliquit. Quia quicquid sibi aliud imperat suo appetitui contrarium: mox tristat. pusillanimitas efficit. diverticula et excusationes querit: et vix autem est in obsequio et rebellionem: et spiritus timidus est ne aliud contrarium vel asperum sibi imperet. Ideo oportet ipsum superiorum aut adulari. aut timere. a inordinate velle placere: nec audebit quod iusticie aut veritatis existit eum facile narrare. Ideo mult-

ta talia et similia opera tenebriarum. sequuntur ex mente inobediens: et ut suam propriam in quibusdam affectum voluntatem: in multis oportet facere contra propriam voluntatem et suam rationem: in quibus omnibus obsequio filii libertatis existit. hilariter et iocunde et pacifice in omnibus conversatur. Et quod suam propriam voluntatem frangit: in multis exterioribus sequitur rationis ductum. et divinam voluntatem: et sui cordis pacem sincerius conservat: et ab omnibus diligit. Et in eo quod seipsum domat: omnibus ducatur. ab omnibus recondatur. et in pulchritudine patris spiritus repaulet. Ecce pax et tranquillitas obedientis: et turbatio inobediens.

De hypocriti Capitulo xij.

Sed quia inobedientiam comitari solet hypocritis: ideo diabolus corda devotorum tentare solet per vicium paliatum sub specie quadam velate virtutis. Et quia turpe est inobediens videri apud platos et apud ceteros: ad tegendum illud vicium. supponit quendam colorem bonitatis. puritatem cordis sui. et occulta opera vitiosa. melle quodam exteriorum su-

pluribus laceratis. Unde se-
cundū ysidorū. nomē ypocrite
tractū ē a specie eorū q̄ inspecta-
biles facie terta incedebant.
distinguentes vultū vario co-
lore. vt ad plone quā simi-
lant colorē pueniāt. mō ī
specie viri. mō in spē femi-
ne: vt ī ludis populū fal-
lāt. Ideo aug. dicit. Ypocri-
te agūt ptes eorū q̄ nō sūt.
Ideo ypocrita ē oīs talis. q̄
vult se videri qd̄ nō ē. Si
simulat eī se iustū ēē: et nō ē
Ideo ypocritus ē qd̄ā simula-
tio. simulās rectā itentionem
quā nō h̄. Ideo ḡgō. xxi. mo-
raliū dicit. q̄ ypocrite p̄ cau-
sas dei seruiūt itentione secu-
lari p̄ ip̄a facta q̄ se agere ostē-
dūt. nō cōsiliōne hoīm q̄rūt:
s̄ auras fauor. Ideo mēdiat
simulat itentionē rectā: quā
nō h̄. Et ideo sicut simūlatio
proprie ē mēdiatū quoddam
exteriorū signis factorū con-
sistens: sic etiā ypocritus. Nec
refert utrū q̄s mēdiat verbo
vel facto: v̄ aliq̄ alio signo.
Et ideo etiā veritati oppōit:
et simplicitati. Nā veritas
dicit. sed; q̄ signa cōcordant
signatis. Simplicitas v̄o

dicit: sed; q̄ nō intendit ī
diuersa. vt s̄ aliud intē-
dat iterius. aliud p̄cedat
exteri. Et ypocritus quz
ē mortale: quz veniale pec-
catū. Nā in ypocriti duo sūt:
videlicet defectus sanctitatis:
et simūlatio eiusdē sanctitatē.
Si ergo ypocrita dicat ille
cui intētio fert̄ ad utrūq; vt
s̄ nō curat utrūq; habere.
s̄ solū sc̄s apparere. sicut
cōsuevit accipi ī sacra scrip-
tura: sic ē mortale peccatū.
Si vero dicat ypocrita ille
qui intendit simūlare sancti-
tatē. a qua deficit p̄ mortale
p̄c̄m: tūc quāuis sit ī p̄c̄o
mortali. nō tamē ip̄a simū-
latio ē ei p̄c̄m mortale. s̄ ve-
niale. S̄ discernendū ē ex
fide. Si repugnat caritati
dei v̄l proximi: erit peccatū
mortale. Puta si simūlat sā-
tatē vt falsā doctrinā semi-
net: vel vt adipiscat̄ ecclesi-
asticā dignitatē indignū. v̄
quāq; bona op̄alia. ī quibus
finē cōstatuit. Si vero finis
itentus nō repugnat carita-
ti: erit veniale p̄c̄m. Puta
cū aliq; ī ip̄a fictiōne delecta-
t̄ vt dicit ph̄s iij. ethiconum

magis videt̄ van⁹ q̄ malus. Co-
tingit at̄ q̄ aliq̄s simūlat̄ per-
fectionē s̄c̄ritatis q̄ nō ē de ne-
cessitate salutis: et talis nō ē
mortalis s̄p. nec s̄p cū p̄ccō mor-
tali. De p̄mo mō ypocritis:
cōiter loquūt̄ doctores et aucto-
ritates s̄ctor̄. Dicit̄ eī iherō?
ȳsaie xij. in glosa. q̄ ī cōpara-
tiōe duoz̄ maloz̄. leui⁹ ē apte
peccare: q̄ s̄c̄ritatē simūlare.
Et sup̄ illud iob. sicut d̄no pla-
cuit ita factū ē. dicit̄ glosa. q̄
simūlata cōstas nō ē equitas:
s̄ duplex iniq̄tas. Et sup̄ tre-
nonū iij. maior ē iniq̄tas po-
puli mei p̄ccō zōdmorū: dicit̄
glosa. Scelera aīe plangunt̄
q̄ in ypocritim labit̄: cuius
maior iniq̄tas p̄ccō zōdmor̄:
q̄ manifesta erant. Hec ex di-
ctis thome ī sūma. Vnde cōsi-
derare cōuēt̄ oī religioso. ne se
ī hāc duplicatē inueniat: q̄a
mūltū periculosa ē tēptatio y-
pocritis. Nā ab hoīb⁹ exterius
laudat̄: q̄ laus sic blandit̄. vt
hō nō curet hāc fictionē. Et
quāto min⁹ tēphēdūt̄ vana q̄
ocultāt̄. tāto min⁹ tēphēdūt̄
et arguūt̄: sicut vūlnis ocul-
tū egroti. qd̄ difficili⁹ curatur.
Publica vero p̄ccā. sicut et pub-

lica vūlnera. q̄a oīb⁹ suā fedi-
tatē patefaciūt̄: ideo ab oīb⁹
arguūt̄. Ideo periculosior est
ypocrita: q̄ public⁹ p̄ccō. Vñ
et xp̄s mathei xxi. ypocritis
dicit̄. Amē dico vobis: publi-
cani et p̄ccōres p̄cedent̄ vos in
regno dei. Et rōnē subdit. Ve-
nit eī ioh̄s ad vos ī via iustia-
e: et nō credidistis ei: publica-
ni et meretrices crediderūt̄: vos
at̄ videntes. nec habuistis pe-
nitentiā. nec credidistis ei. Et
ce ypocritis nec penitentiā ad-
mittit: n. se recognoscat p̄ccō-
rē. Quia tales ypocrite turpe
estimāt. si p̄ penitentiā p̄ccō
ē ypocrite fuisse: ideo et media-
nā q̄ ē penitentiā difficultē
admittūt. Et q̄ ī tali ypocriti
assuescūt̄. quali cōsuetudina-
rii: ex sola dei magna gratia
vix redire possūt ad statū hū-
militatis: q̄a de cōtrario ī con-
trariū: difficilis ē transitus.
Dicit̄ eī b̄nar. ī libello de xij.
gradib⁹ humilitatis. Nōnūl-
li at̄ de aptionib⁹ arguūt̄. scien-
tes si se defenderēt q̄ sibi nō ce-
deret̄: subtili⁹ inueniūt̄ argumē-
tū defensionis. vba respōdēt̄
dolose cōfessionis. Est quippe
vt scriptū ē q̄ neq̄ se humili-

at: et interiora eius plena et do-
lo. vultus demittit. prosteruunt
corporis: aliquis sibi lacrimas si
possit extorquet. voce suspiri-
is. vba gemitibus interrumpunt:
nec solū q̄ huiusmodi ē. obie-
cta nō excusat. s; ipse quoq; cul-
pā exaggerat: vt dū impossibi-
le aliquid vlt̄ incredibile culpe
sue. ois ipsi⁹ auditu audis: et
ā illud qd̄ catū putabas. discere
dere possis. Et ex eo qd̄ fallū nō
dubitas cē dū cōfiter: ī dubiū
veniat qd̄ tāq̄ certū tenebat:
dūq; affirmat qd̄ credi noluit:
confitendo culpā defendit. api-
endo tegit: qm̄ et cōfessio lauda-
bilit̄ sonat ī ore. et adhuc ini-
q̄tas occultat ī corde: q̄tū ma-
gis ex humilitate q̄ ex verita-
te cōfiteri putet qd̄ audit. ap-
tans sibi illud. Iust⁹ in p̄ncipi-
o accusator ē sui. Maluit ei
apud hōies veritate perclita-
ri q̄ humilitate: cū apud deū
percleret vtroq;. Aut si adeo
culpa manifesta ē vt nullā-
ten⁹ versuta regi possit: nichil-
omin⁹ tū vocē corripētis al-
lūmit. qd̄ notā nō culpā re-
laxat. dū ignorātiā manife-
ste transgressionis. de ore re-
cōpēlat publice cōfessiois. **S**

Glosa res humilitas: q̄ ip̄a
quoq; supbia se palliare ap-
petit ne vilescat. Hāc quoq;
ypocritum idē vnat. agnosce
doct: s; si vere an false se hu-
milat p̄ publicā cōfessionem
sic dicit. S; h̄ cito tergiversatio
a plato dephēdit: si ad hāc su-
pbā humilitatē nō leuiter
flectit. quo magis dissimulet
culpā vel differat penā. Qui
ē veracit̄ penitet: laborē pe-
nitentiae nō abhorret: s; q̄qd̄
sibi pro culpa quā odit iūm-
git: tacita cōsuetudine libet am-
plectit. Cui⁹ vero simulata
cōfessio ē: vna vlt̄ leui conti-
nencia ā exigua pena interro-
gat. iā humilitatē simulare.
simulationē dissimulare nō
potest. iā frendet. murmurat.
uolat. Quāta putas tūc con-
fusio sic ī corde supbi: cū fraus
p̄cipit. pax amittit. laus mi-
nuat. nec culpa diminiuit: tā-
de notat̄ ab oib⁹. iudicat̄ ab o-
nib⁹. eoq; vehementius oēs in-
dignāt. quo fallū cōspiciūt.
quicqd̄ de eo p̄us opinabāt:
Tūc opus est plato. vt eo mi-
n⁹ illi p̄cat: quo magis oēs of-
fenderet. si illi p̄cceret. Ecce ī
v̄bis suis vnat⁹ quale specu-

lū oculis nr̄is preferat. ut si
mūlatā sanctitatē quā ypo-
critum dixim⁹ q̄sq; agnoscat.
et suā ipsius et alteri⁹: et quā
venenū latet quāq; sub decore
palliate sc̄itatis. et reuera ⁊
sub fetore grandis viciositatis
Quā pestē sathane. religiosi
circūspectissime debēt declina-
re: ne nō religiosi s; viciosi a-
pud deū titulū reportēt. q̄ apud
hōles sc̄itatis fide unaguē
p̄tulerūt. Pro quo si aliqd̄ bo-
ni ī p̄tū habuerūt. mercedē
suā receperūt: et ī futuro va-
cui a mercede remanebūt. di-
cētē xp̄o de talib⁹. Amē dico vo-
bis: receperūt mercedē suam
matt. vi. Neq; ambigendū
p̄ncipē tenebrarū multū gau-
dere de tali suo occulto cultore
quo plures sibi lucrificiat: ⁊
in vngulis suis eū cathenatū
tenet. ne medicū neq; medici-
nā admittat. Cui si adhibe-
re velis medicinā: mox tre-
mit. ⁊ ad obstinationē labit
et suo fetore pluriū nares īfi-
cit. totāq; congregationē ī
āmirationē ⁊ sc̄andalū mittit.

De pertinacia Ca. viij.

Ad predicta solet etiā
cōsequi int̄ religiosos

sathane illud viciū: qd̄ ptina-
cia vocat. Videm⁹ eī crebrius
ex inani gl̄ia et ex ypoctisi
et ex opinione proprie sc̄ita-
tis. aut estimate in se sap̄ie.
quoscūq; ī suis sensib⁹ sic fieri
fr̄ditos et p̄seuerātes: ut a
vicijs que ipsi cōceperūt nul-
lo mōdō patiunt̄ abduci. nec
p̄ seniores aut prelatos. nec
p̄ dicta xp̄i. ā aliorū doctorū
sc̄itorū. etiā si āgelus eis loq̄-
ret̄ de celo. Quos cotidie ex-
perim⁹ tales. cū ī p̄sidentibus
q̄ in subditis. Ideo sciendū
q̄ p̄sid⁹ libro ethimologiarū
dicit. Pertinax dicit̄ aliq̄s q̄
ē īpudētē tenax: q̄si oīa te-
neus. Et hic ideo dicit̄ ptinax:
eo q̄ ī proposito suo ad victo-
riā p̄seuerat. Antiq̄ eī dicebat̄
viciā: qd̄ nos dicim⁹ victoriā
Et hoc p̄hs viij. ethiconū vo-
cat p̄ponomios. id ē fortis
fine: q̄a p̄ hoc volūt suā ex-
cellentiā manifestare. Vñ
dicit̄ sc̄s thomā. molles et
ptinaces s̄t opposita vicia.
Quia mollis dicit̄. q̄ nimis
de facili recedit a bono. prop-
ter aliq̄ difficilia q̄ sustinere
nō p̄t. Aut sc̄s p̄lm mollis
dicit̄. q̄ discedit a bono prop̄

De **ptinacia.**

tristitias caulasas ex defectu
 delectationu: quasi cedēs de-
 bili momento. **Pertinacia**
 vero ut dictū est. nimis ad-
 heret sue opinioni: et ideo
 utrūq; vituperat. **Perseue-**
 rātia vero tenet mediū: scz
 cedit quāq; ubi debet. et stat
 firmiter ubi et quā standū ē
Tullius dicit i sua rethorica
Ita se hz ptinacia ad pseuerā-
 tiā: sicut supsticio ad religio-
 nē. **I**deo viciū ptinacie multo-
 etiā sanctissime vite viros in-
 heremo. ad dāpnationē ad-
 duxit. p sathane pualionē:
 qui sic eos demētavit. ut nul-
 lus patrū doctrinis. nullis ex-
 emplis. nullis etiā verberib;
 poterāt ab ipoz sentētia auel-
 li. ut in vitis patrū sepe reperi-
 t: de illo scz q se i puteū proie-
 cit ex suatione diaboli: a quo
 vir seminiū extract. angelicā
 defendit inspirationē. **I**n q opi-
 nione vitā finiuit. **S**ic et plu-
 res alij. **S**ic etiā hodie plures
 tales. hoc vicio viciūt: ut ex
 inani glia sic se reputēt facti-
 ores & prudentiores. et etiā cō-
 tra rōnē. ex sola victoria obti-
 nenda. magis volūt veritatē
 perditari q suā opinionē;

quia putarēt se multū de-
 lectos apud alios. si verita-
 ti quā alij sentiūt cederent:
 carētes v̄tute hūmilitatis.
 induti supbie demone. **E**t si
 sic manifesta lux veritatis e-
 is obijnat: diuertacula q̄rūt.
 glosas q̄s nūq; viderūt. a sen-
 sus fugentes extraneos. et
 v̄ba spūllcti ad suū puerlū
 sensū retorquētes: quasi co-
 luber tortuosus her inq̄ren-
 tes. ut opposita dicāt: ne vic-
 ti videant. **A**ut si talia non
 pūt i mediū proferre. saltem
 taciturnitatē seruat: ne vide-
 aut alijs consensisse. **I**deo itē
 no eoz i v̄bis ē ad opposita di-
 ctōrū tendere. instantias dic-
 tis inuenire. **E**tia quāq; mani-
 feste veritati. etiā q nō s̄ ad
 propositū dicētū. i mediū de-
 ducere. occasione sue opiniois
 defendende: & ideo tales sepe ho-
 miniū statutū defendūt cōtra
 veritatē: cū tamē hoīes fictici
 a quedā et ordinationes sta-
 tuentes. si vtilius ac magis
 necessariū reperiret. mox in-
 tendebāt cedendū suis statu-
 tis. **S**cd; buardū. qd pro cari-
 tate statutū est: nō debet cō-
 tra caritatē militare. **I**deo

mūlta valia quōq; p tales īpe
diūt: cū talib; nulla cura est
de vtilib; aut magis necessa
rijs. s; solū de sibi placatis et o
pinioni sue fauētib;. ut pcedat
sentētia eoz. et victoriā conse
quāt. Et expedit quōq; talib;
aut societate eis denegare. q̄
si amātes pugnas v̄boz. et
aīos reddūt inq̄etos. Preli
dentib; tamē expedit. v̄mo
necessariū ē. ut publice coui
cant et cōfundant: ne alios
inq̄etent et īpediant a bono
melior. v̄mo et saluata
et pres faciūt in cōgregatiōi
b;: et pacē turbāt. Inde etiā
hereses oriūt: q̄ erronea dog
mata semināt et defendūt cō
tra manifestā veritatē. Si ve
ro parat est cedere alieno sen
su sanior: iā nō heretic; cen
set. Et oēs heretici. sue glorie
cupidi: propriū sensū p̄tinacē
defendūt. Vnde dicit aug;. Erra
re possūt: heretic; esse nō possūt.
Ecce ad quāta mala pducit h
viciū p̄tinacē: qd; valde iocūde
āplectit; p̄nceps tenebrarū ī hīs
qui vident gerere formā sc̄ita
tis. Vñ vero et māsuetū cor
gaudet se abducere a sensu suo:
p̄cepta veritate. Et sicut cera

mollis. de facili suscipit yma
ginē īp̄metis. Et augustinus
fateri se iā senē ab apicula pa
rati doceri: nec adūt q̄s
sit qui docet. dū mō verū sit
qd; docetur.

De inuidia. Caplin xiiij.
Aliud etiā gen; vicij sa
thanas seminare cōsue
uit in cordib; et cōgregatiōib;
religiosoz. s; inuidiā. nō min;
formidantā: nec min; pericu
losū ē. et verendū ē. Etā se
minator maloz ex propa in
uidia morē p̄mis parentib; in
uerit: dicente salomone. In
uidia diaboli: mors intravit
ī orbē terrarū. Sic et hodie
in corde religiosorū hoc semē
īfectū spargere nō cessat: sci
ens p hoc magnos fructus
religiosoz deperire. ideo cū in
uidia ā odio nullū verū esse
fructū in religiosis scit. Nā h
viciū caritatē perimit: q̄ per
empta. nec martiriū. nec fides
nec elemosina. nec prophetia
n; oīo. n; aliud opus reddit; me
ritoriū. teste b̄o paulo p̄me ad
corinth; xiiij;. Videndū etiā est
ne hic morib; intū inaluert
inter religiosos ē inuidis vtiū
nō vere hoc fabularēt. Et hoc

vicium quęcumq; inferret: totum car-
 nale facit iuxta illud pauli.
 Cū ei ius vos sit zelus et con-
 tentio: nōne carnales estis?
I Pro quo sciendū q̄ inuidia
 est tristitia de bonis alienis:
 inquantū s̄ diminutina p̄e-
 glie v̄ excellentie. Et sic pro-
 prie inuidia ē de hys bonis a-
 lienis in qb̄ est honor. et ī qb̄
 amāt hoīes honorari. et ī o-
 pinione hoīm eē: vt pl̄s dicit
 i. rhetoricoꝝ. Vñ et inuidia
 s̄ ē cū tristitia īq̄ntū alteri
 bonū apprehendit: quasi ex-
 cederet eū in bonis. Et sic ta-
 lē torquet felicitas aliena:
 scđ̄ gregoriū v. moralium. Igi-
 t̄ tristitia ānera ē inuidie: et
 orit̄ ex appetitu laudis huma-
 ne quā alteri assequit̄. qua-
 r̄ se priuari estimat: quia
 qd̄ vni accrescit: alteri estimat
 sibi decrescere. Ideo cū inuidia
 v̄lat̄ circa bonū alteri. et cō-
 tra bonū proximi quasi lu-
 o bono cōtrariū: charitas
 gaudere debet de bono proxi-
 mi. dicente paulo. Nō gau-
 det sup̄ iniquitate. cōgau-
 det s̄ v̄ veritati: et ideo non
 q̄rit q̄ sua s̄. Consequens
 ergo ē: inuidiā eē cōtra cha-

ritatē proximi. Que vero cōt̄
 caritatē s̄ ī plena deliberatio-
 ne et cōsensu: planū ē eē pec-
 catū mortale. Non tamē oīs
 motus subitus et īperfectus ac
 indeliberat̄ inuidie. mētē īpug-
 nans. cōsensus ē eē p̄c̄m
 mortale: cū in quolibet ḡtē
 p̄c̄m mortalis reperit̄ aliqui
 motus īperfecti. a ratione non
 deliberat̄: s̄ solū in sensuali-
 tate existentes. ante plenā rō-
 nis deliberationē: qui s̄ ve-
 nialia p̄c̄a. Sicut et ī gene-
 re adulterij. p̄mi mot̄ cōcu-
 piscencie: et ī genere v̄dicte
 p̄mi motus ire: et sic ī gene-
 re inuidie reperit̄ aliq̄ p̄mi mo-
 tus. quōq; etiā ī v̄ris p̄fectis:
 manēte ī eis caritate radica-
 li: qua pro nulla inuidia l̄ tristi-
 cia proximū occidere vellent.
Verū autē s̄ et p̄fecti inuidi:
 nulla misericordia mouent̄
 ad eos quib̄ invident. Ideo scri-
 be et pharisei q̄ inuidia cristū
 scđ̄ euāgelium tradiderūt: nul-
 la misericordia ī ip̄m moue-
 bant. Cū eī pilatus salua-
 torem flagellasset non ex
 crudelitate. s̄ vt furorū inide-
 om̄ satisfaccere posset: spe-
 rās eos misericordia moue-

et ad xpm videtes eū sic flagel-
latū. adducts eū ad eos extra-
p̄torū dicit. Ecce hō. id ē pau-
per. afflic. miser: ideo miseri-
cordia dign' ē. Ipi rabie iuidie
moti: clamauerūt crudeliter.
Cruatige eū. Nā cōt' xpm iuidiā
cōceperūt: videtes populos eū
bñficare. et ipsi doctrina au-
diuis capere q' ipoz: et famā
et' crelere: et iploz decrelere.
Ideo ad illos tū iuidia habet.
q' hō vult se equare vt p̄ferre
glia: quos reputat ēē glorioli-
ores q' ip̄e existit. Hoc at' cōtin-
git int' illos: q' nō multū a se
distant. Ideo int' siles: iuidia
frequēt' orit'. Non ēi plebeius
regi iuidet. vel eā rex plebeio:
qui multū excedit. Nā dicit p̄s
: rhetorice Inuidebāt tales q' b'
ē aliq' siles: aut scōz gen'. aut
scōz staturā. ā scōz cogitaciōes
ā scōz habitū. ā scōz opiniōē.
Cū igit' religiosi int' se nō mul-
tū distāt. possūtq' int' se non
ōino habere equalitatē aut
i naturalib'. ā in grātis. ā i
fauorib'. honorib'. cōmodis. in-
firmitatib' et ceteris hui' modi
q' unū alteri p̄ferūt. aut vidēt
p̄ferre: in in q'bulā. huma-
ne cupidis. ā cōmodis corpora-

lib'. Surgit iuidia id est cordis
tristitia de alienis bonis. Ideo
maiores religiosoz sc̄z plati ad
curādū hoc gen' vicij. oēm p̄-
sonariū acceptiōē debēt dilige-
tissime vitare in se et i alijs. v-
bi necessitas et apta utilitas
nō suaderet alit' faciendū: cū
p̄ hāc validissime iuidia sum-
iaremēta. Cernēs ēi alteri alte-
ri p̄beri qd' sibi denegat': quid
restat nisi tristitia de bonis al-
terius q' ip̄e cupit. Ideo sc̄z
iuidia. Aut etiā plurimū ex-
pediret occultare: si q' p̄rogati-
ua esset vni ex rōne faciēda.
ā etiā sumēta. Et si q' essent
faciēda bona q' gloriā redole-
rent. et nō de necessitate essent
publicanda: suaderē p̄ quelibz
secretius agenda. ad vitandū
pulsilloz scandalū. cū scōz sen-
tentiā iob. p̄uilius ē quē occi-
dit iuidia. Ad h' vero vicij
curatiōē nō p̄uto efficacius
remediū fore. q' mentē fige-
re i amorē celestū: et absc̄-
dere rerū ⁊ fauorū amorē. ⁊
passiones et cupiditates q' sc̄z
qz. seculares p̄lecti. q' illa p̄-
stant fomēta. et iter parāt
ad hoc viciū. Fieri ēi neq'q'
p̄t. quin qd' in nob' diligim'

si alteri hoc inleget ei iuidem?
 Quia amor iste in nobis causat
 tristitiam de re absente cupita
 S: e contra presentia rei de-
 lectabilis: generat delectatio-
 nem in habente. Celestium vero
 amor nulli iuidet: cum iste in
 plures parte non minuit: nec a-
 gustat in singulis: et h: de sui
 natura. ut alteri optet bonum:
 non iuidet. Caritas enim non emu-
 lat: sed aplin. Vel etiam si quis
 sentit se stimulari super alium
 passione iuidie: expedit se ut
 se colligere. et sensus cohibere
 a curiositate scrutandi aliorum.
 Quanto enim papit minus de bonis
 alterius: tanto minus h: vicium
 in eo h: obiecta. Vnde vita solita-
 ria et consilatio sensu habita. pro-
 hibet ingressum obiectorum: et per con-
 sequens curat hoc vicium per obli-
 uionem et ignorantiam superuacua-
 orum. Ideo in curiosis et cupidis:
 h: vicium magis solet dominari. Vi-
 cium enim h: iuste premitur sibi sumit
 vindictam de possessore. Nam non
 minimam penam ingerit possi-
 denti. scilicet tristitia cordis: et nul-
 li extraneo nocet tantum. sicut
 proprio domino. Et nichil h: delectationis et gaudij admiratum.
 quemadmodum cetera vicia. scilicet

superbia luxuria auaricia glu-
 la: primo perimit delectationem
 tanquam contrarium tristitiae. Contra-
 ria enim mutuo se expellunt. Et
 ce quod vilissime conditionis est h:
 iuidia: quam nullo solacio remu-
 nerat dominum suum. Ex h: est ad-
 uertere. quod certi sunt religiosi sibi
 iuicem iudicantes: cum omnia mundana
 vilescere deberent in cordibus
 ipsorum tanquam mortui mundo. Et
 paucis mundanis participat. et
 vilioribus de mundo: et tamen ad-
 huc pro istis vilius consequendis
 vult alteri iudet. tristet. se e-
 uiscerat. marcescit. pallefat.
 nec quiete somnum a abusu papit:
 querit occasiones accusandi ali-
 um. vituperandi tam rem quam personam:
 vias querit simularionas adu-
 laudi plato. ex cupiditate. quam
 non vult in se occidere. nec ta-
 men poterit adipisci quod affectat
 in alio. et casto labore se
 et vires exhaustit: sicut ara-
 nea texans telam se euiscerat.
 propter vilem mulsam. quam forte
 nunquam capit: sic et hic dei cari-
 tate et proximi occidit. se et
 suam naturam ledit. et tamen
 nichil acquirit. Hec mouere
 deberet quolibet religiosum pri-
 mo quolibet hominem. ad huius

inuidie honore. **Q**z ei pdicta
h vera sunt: testes s̄ oēs hoc
vicio laborātes. si velint veri
tati testimoniū phibere. **E**t
versipellis et dolosus hostis
humani generis. p̄cipue co
nat hoc viciū ipellere religio
sis: q̄ ab alijs vicijs se p̄seruat.
Non ei ignorat q̄ graue et
dispendiosū sit hoc viciū:
qd̄ totā radicē bonorū opm
in religiosīs interimit et iſi
cit. **I**deo ad radicē arboris
suā poit securi: ita vt etiā
b̄s iōēs odientē hominē ho
micidā nomet. **Q**ui odit
fratrē suū. homicidā ē: p̄me
iōhis iij. **E**t iterū. **Q**ui odit
fratrē suū: in tenebus ē. et ī
tenebus ambulat: et uelut q̄
cat: q̄a tenebre obscurauerūt
oculos ei. p̄me iōhis iij. **E**t ex
iuidia q̄ ē tristitia de bono al
terius. seq̄t aliud viciū qd̄ est
odiū: qd̄ directe opponit ca
ritati: cū naturalit̄ homo et
sc̄s naturā diligit bonū di
uinū et bonū proximi. cū h̄
sibi a rōne indita h̄. qd̄ pro
pue dicit̄ naturale. **E**t h̄ na
turale extinguit̄ in hōie: p̄
odiū. **S**icut ei mouent̄ ad
diligendū ea q̄ nos delectant

īquātū cōcupiunt̄ ip̄a sub rō
ne boni: ita mouent̄ ad
odiendū ea q̄ nos cōtristant.
īquātū cōcupiunt̄ sub rōne ma
li. **E**t hoc potest ēē bonū pri
mi quo nos carē: q̄ carētia
videt̄ esse quoddā malū. **I**deo
ex tristitia q̄ ē inuidia: out̄ o
diū proximi. **I**deo clarius cō
tēplanti occurrit: q̄ ī hōie ī
iuidō q̄ vult vitare tristitiam
nasat̄ tristitia. **N**ā p̄ hoc q̄
dolet de alieno bono. vult lu
am vitare tristitiā: cū quili
bet p̄ hoc qd̄ desiderat. vult vi
tare tristitiā et apprehendere
delectationē. ex pho iij et viij.
ethicor: et tamē incidit in
maiorē in seipso tristitiā. q̄
prouēit de bono alteri qd̄ in
uidet. **E**cce q̄ irōnabile ē al
teri inuidere. et valde damnosū
et p̄cipue religiosīs: qui d̄nia
seculi. tā q̄ terrent q̄ que blā
diūt̄ abiēcerūt. vt caritatis
fundamēta conseruaret: et
tamē ad ea q̄ spreuerūt reu
tūt̄. ambientes. cupientes. et
cōsequent̄ inuidentes inuitio:
et fundamenta et intencio
nes principales amittūt. qd̄
deus aūt̄at a sibi dilectis.
De cōsuetudinaria opatioe. xv.

Homines etiam honorum i-
pellere solet metes reli-
giosorum. et alienare eos. ut libi
sufficere videantur in religione de
opibus exterioribus ex sola consue-
tudine inoluta. sine interioris
pinguedine deuotionis et puri-
tatis expletis: non permittentes eos
ut interiora sua speculentur: et
blandiantur sibi ipsis. si opera corpo-
ralia et etiam spiritualia ab extra
solita fieri ab ipsis resplende-
ant. ut totum ex consuetudine
fiat: nichil aut parum resplen-
deat in ipsis ex mentis intentione
et affectione dilectionis. **H**ec ta-
lia que interiori hominem ordi-
nant curant seu adiungunt. **C**on-
tra paulus cum diuisa uicia ad
romanos primo enumerasset. non
minimum posuit. uidelicet sine af-
fectione: hoc est sine interioris ho-
minis complacencia: que requirit
quod omnia opera exteriora sint deo gra-
ta. et conspectui suo suauia. **P**-
cedant ex debita intelligentie ad-
uertencia. propria uoluntate. et
debito fine. et intentione recta.
et attentione continua. et obe-
diendi uoluntate. et fruendi
desiderio. et amoris condimento:
deo placendi desiderio. a peni-
tendi. a edificandi proximum

propolito proficiendi. appetitu
delectandi in deo. affectu ipe-
trandi aliquid a deo et conatu
et similibus multis. que ab interi-
ori homine progrediuntur: a quo et in
quo omnis profectio et meritum con-
sistit: et sine quo omnis exterior
apparat similitudinem ramo-
rum prefert. foliorum uiriditate ori-
natorum. sed fructu uaciorum. **H**anc
sententiam gregorij est. **H**oc solum de-
us sacrificium suscipit: quod in a-
ra cordis flamma amoris accen-
dit. **C**onauit suam uuardi.
Omnis cura sanctorum. sperto cultu
exterioris hominis. omni se diligencia
preparat et occupat ad exten-
dendum interiori hominem: qui
ad imaginem dei creatus est.
Certi est. deo non posse quicquam esse
acceptius imagine sua: si pro-
prio fuerit restituta deo. **et**
Pauli uox est. **R**egnum dei interius
uos est: hoc est in cultu inte-
rioris hominis. que est imago dei
Et occurrit factum saluato-
ris. math. xxi. qui regressus
de bethania in iherusalem uidit ar-
boris ficis fulgidam folijs. uacuam
a fructu: mox ei maledixit
et aruit. **S**imile iudicium
formidandum in similibus: ubi
opera simulata et arida ex

radice soli' consuetudinis p
cedentia sine viriditate ra
dias interioris pfecte volu
tatis et solide. Vbi at' timor
correptionis. aut verecūdia
humani pudoris. à stupēdū
humane sustentatiōis. aut
cōplacentia presidentis. aut
raritas transgressiōis. à so
la obseruātia cōsuetudinis
à delectatio opatiōis in se.
aut fama opinionis. à q̄st'
rei tyalis. à appetit' cuiuscū
q̄ comoditatis consequēde:
aut q̄cōd talū poterit esse.
qd' ab exteriori procedit. qd'
causā p̄stat exterioris opa
tionis in religionib'. q̄ oīa
et filia à qd'libet illoz. à ex
toto euacuat: à saltē dimi
nuūt meritū & mercedē ope
rū exteriorū. Ideo sepius re
currēdū ē ad speculandū
ex qua radice opa nra pro
cedant: et si nō interiori: re
gulandi. dirigendi. retor
quendi s' actus nri. vt sedz
rōnis procedant lineā. Vere
dū demū ē. ne q̄ pares s' i
opib'. ipares efficiant' in re
mūnerationib': cū non ex
opib': s' ex intentione opm
mercedes proportionentur

Nō tamē quālibet cōsuetu
dinariā opatiōē mercede va
ciā est arbitrandū. Nam s'
qdā consuetudines ex habitu
bono et optimo procedentes:
cū ex radicata dilectiōe sic fa
cta intentio. Sic mēbra cor
pous et obseruātie corporales
sibi sedem vēdicant i viro in
sto: vt q̄li stimulet et pūgat
opantē. Et si vacare vellet:
quiescere nō linat. nec ocio
sū ē. Et nō ē necesse cū diffi
cultate opa aggredi: sed al
suefactio delectabilis & dulcis
trahit ad opus. Nō sicut i
accidiosis. vbi ē uicē magis
stimulo et calcari: s' hic ca
ā p̄currere festinat. et freno
magis indiget q̄ stimulo:
nō dico exteriori s' interiori
causa purgente. Sicq̄ exte
rior homo cōparat' interio
ri. nō posset eā si vellet va
care. Vnde exiunt ambo
ad suas placabiles opatio
nes: interior delectando. volē
do. amando. exterior opando
Sic sibi cōsentiunt q̄li duo
idiuidui comites simul in
ope. simul in spe remūne
rationis eterne: lōge ambo
ab illis pōnb' allectiuis via

34
De consuetudinaria operatione.

olis. Sic legimus pres sanctos in
egypto et thebaide partibus diuiti-
ne orationis usu. ac hospitalita-
tis virtute. ceterisque sancte virtutis
exercitiis sic assuefactos: ut
etiam non possent huiusmodi exer-
citia non exercere. Et sicut ali-
is pena est insistere in talibus: sic
eis pena fuerat cessare a tali-
bus. Quis has consuetudinari-
as operationes. non nisi digni-
simas pronuntiat deo et gratissimas
Sed priora quam dicta sunt. de meritis
quasi acerbiora consuetudine intel-
ligi volo: cui si priora exteriora
incitamenta non adessent. Un-
de mox operationes cessarent. Un-
de in multis subtractis
correctionibus et aliis causis
premissis exterioribus. mox re-
missi fiunt. dissoluti et neg-
ligentes: ita ut se necessaria
sicut viga et stimulus aut ali-
quod huiusmodi. compellens et pu-
gens ad operandum. adinstar
asinorum pigrorum. qui verberari
cessante. et custode non impellente.
operi non insistant. quod huiusmodi ne-
cessaria sunt in principio ad-
uertentibus: ut quod violentia
inchoauit. habitu acquisito. de-
lectabiliter post operetur. Nam
secundum philosophum. delectatio in ope

lignum est habitus generati
Non tamen aputanda sunt opera
tali modo bona consuetudine
operata: sed mutatio intentionis
formanda alia: ut quod prius
ex timore et erubescencia pro-
cessit: postea ex amore et si-
ceritate diuine dilectionis est
agendum. Et hoc utique quibus-
taliu. assumpto diuine gra-
tie condimento. quam nulli instan-
ter postulanti denegat. fa-
cile potest facere. ut iam fiat
meritorium quod prius fuit va-
cans a merito: cogitando et
meditando gloriam et inuincibilis
liber coronam a deo promissam:
penam ignis inextinguibilis
a deo comminatum: peccatorum
proprium contra deum commissio-
rum multitudinem accumulata:
vite fragilis breuitatem. bene-
ficentiam a deo propter multam
placitam. et propter meritorum
paucitatem. nec non quod super-
omnia tepiditatem excludit. crassa
passionis acerbitatem. Que
omnia et similia si quis mente me-
ditatus fuerit: continue intentio
mutabitur: ut oculus qui prius
erat tenebrosus. modo erit
lucidus: quia lucidus oculus
totum corpus lucidum reddit. lux

leuentiā saluatoris. Si ocul⁹
tu⁹ fuerit simplex: totū corp⁹
lucidū erit. Unde ē q̄ i talibus
cōsuetudinarijs vicijs rari ge
mit⁹ hauriri possūt. et mo
mentaneae cōpūctiōnes siue
orōnes. oculorū curiositates
verbi diuini exhortatiōnū
nauseationes. colloq̄a secu
laria. procaces lingue. leui
tates. morū dissolutiones.
suppellectiliū variorū et cu
riosorū inq̄sitiōnes. p̄mi in
colloq̄is. vltimi in diuinis
festiui vt exant. tardi vt i
treut: q̄rela arbra defectiū
tpaliū: rara aut nulla mē
tio de iacemēto spūaliū leu
corū defectiū: ad oculū oīa
faciētes. vt tolerari valeāt:
et ne alijs dissimiles videāt.
Hec et multa alia facile est
intueri. scire volēti. Que o
nia et silia oro & opto i me &
i alijs regulari: ne opa dig
na remuneratiōe deputent
i pena. Que vtiq̄ delectabi
lora i se erūt. si fierēt ex a
more et cū mercede: q̄ alias
fiunt cū magno horrore et
desidia. Et nō solū nō digna
remuneratiōe. sed & p̄mi
tiōe: cū sint i eodē genere

entis. s; nō in eodē ḡie monis:
cū ex eisdem p̄ncipijs & finib⁹
procedunt. **De irreuerētia
circa altaris sac̄m. Ca. xvi**
A qua cōsuetudinaria
opatiōe. vna et nō mi
nima pullulare credit ea quā
nūcipio cōsuetudinaria mil
sarū celebratiōe. Circa quā
sepedict⁹ sator zyaniorū. sem
nat irreuerētiā circa sacramē
tū dignissimū altaris: in qua
irreuerētia specialiter ip̄e letat.
Sicut cū reuerētia h⁹ sacramē
ti sibi odiosissima existit: sic
erunt irreuerētia diuinissime
eucharistie eadē gaudiū quāt
speciale. Et tāto āplius: quā
to cognoscat hoc sacramentū
digne sūptū. fruct⁹ exuberātil
simi collatiū. **H**ec cōsuetudi
naria celebratiō. aut sacramē
ti p̄cepto. q̄ad opus opatum
grande quoddā i se fert sac̄ti
tatis spectaculū. S; ē media
na non oīb⁹ exhibēda. Cibis
ē ē grandū: nō mortuorū.
s; viuorū. Alioquū nisi viuus
sumēt: nō reficēt. Auget enī
sc̄titate si iuenit vitā: s; ad
duat p̄cām: vbi inuēit mor
tē. p̄cām dico mortale: ymo
auget elongatiōe a vita:

ut q̄ in cordib' ē. cordelcat adh' **N**ep̄ ei carnes late sc̄ificaut
 nō sc̄ia: s; sc̄m plus sancti
 ficat: ut qui iustus ē. iustifi
 cet adhuc. **A**tendūt proho
 lor multa. nō solū seculares.
 sed & religiosi sacerdotes. hoc
 opus opatū in se dignissimū
 & apud vulgus et plebeū po
 pulū honorabilissimū: p̄t
 qd̄ et multa reuerētia. donati
 ua. benignolentia. et alia cor
 poralia subsidia. sacerdotib'
 ipsis exhibent a populo. **V**n
 & audius curritur ad ordinē
 ministerij sacerdotalis. & fre
 quētius mille celebrāt. & cōio
 sc̄ta sumit. **N**ō at̄ ab oib'
 attendit: quales eē debent
 missantes et cōsc̄ates. **F**ruct'
 ē duplex exiū p̄uat: videli
 cet sp̄aliū subsidior. hono
 rū. b̄nficior. et gr̄az incre
 mēta iterorū. **P**rim' fruct'
 sui a multis carius āplecti
 ē: quē fructū si abstuleris.
 dare vidbis nō tot cōtinua
 re missas. aut eucharistie p
 rapationes. **V**nde ligto cog
 noscere poteris. sepius corp'
 d̄nāū transire ī mercatū:
 et eo sine sumi: quo cultor
 vinee suā colit vineā. & lu

tor coluere coluunt calceū
Et utinā me nō dice verū
 cōprobaret. **D**ico eī quēdā
 platū religiosū. cū qdā p̄o
 tens ad suā declinaret eccle
 siā. mille interesse desiderās
 q̄ plat' cū nō esset de suis q̄
 disposit' esset ad celebrandū.
 ad unū de sacerdotib' dixit.
Tu celebra. **I**lle r̄ndit. **C**ib'
 sup̄e iā p̄ me. īpedimētū ē.
Pielatus r̄ndit. **E**t si bouē
 integrū deuorasses: te celeb'
 re oportet. **I**lle obtēperās ce
 lebrauit: p̄t unū diuitē ibi
 p̄tē. **E**n quātā grām ille
 tā p̄apiens q̄ obediens p̄me
 ruit: s; auaricia p̄ualuit. &
 fauor human': mercatusq;
 ē. cū pecunia defuit cū sa
 cramentō. **E**d' utinā vna so
 la vice cōtigisset. et nō coti
 die: et si nō in calu eodē et
 sili. nō tamē ipari quoad
 gen' p̄t. **H**ac at̄ consuetu
 dinariā celebrationē appel
 lari pro presenti velim: vbi
 nō amor diuin'. affectio de
 uota. ā tāti sacramēti re
 uerētia. ā desiderū proficiē
 di ī sp̄iali vita. ā aliquod
 tale deo gratū. alliat ad ce
 lebrationē: s; qdā inlicita

a seipso aut ab alijs celebri-
 tib' trahit aut imitat' cōsue-
 tud: nō accedendo cui accedit
 ā ad quē finē. ob quā vali-
 tatē. sed verecūdia. ā timor
 alijs displicendi. ā sui plati
 volūtas. Et si ut suppono
 hāc celebrationē reputo rep-
 hēnsiūā: quātōmagis illā
 de qua p̄dixi p̄t fauores po-
 pulares. propter estimatā
 sanctitatē ab hōib' p̄t rex
 tpaliū q̄stū. aut corporis vo-
 luptatē? De q̄ q̄a nulli du-
 biū ē quin sit damnabilis.
 solū de consuetudinaria ad
 p̄positū intentio p̄s se in-
 flectit. q̄ abijat etiā q̄ p̄dixi
 Et quidē recēlentes p̄m tpm
 p̄s scōs. quoz memoria ī
 b̄ndictiōe est: reperim' viros
 sc̄itate & sc̄ia conspicuos. se
 a celebratione militarū et a
 gradu sacerdotij abstraxisse
 ob meritū humilitatis. quos
 venerabilis petr' blesensis ar-
 chidiacon' ecclie cantuariē-
 sis in vna eplā centū q̄tu-
 ordecā enumerat dicēs. Ob
 eminentiā h' ministerij b̄s
 marcus cuius cor et lingua
 d̄s sp̄llācti igne purga-
 uerat. q̄li adhuc ip̄fectū se

leuicens. pollicē sibi abscedit
 Et b̄s āmoni' dū ī regimē
 populi traheret inuit'. aut
 sinistra ferro sibi radiatus
 secuit: clero ac populo ad
 huc pro eo corā thimotheo
 patriarcha instātib'. Qui a-
 ut. Etiā si uarib' trūcat' ē
 adhuc ē p̄mouendū. S̄cōs
 ait. Etiā linguā meā p̄ter
 quā vob' placeo. si me vltim'
 coegeritis: proprijs dentib' re-
 serabo. Et sic tandē sibi re-
 lic' ē. Paulus p̄m heremi-
 ta. āthoni'. apolloni'. mi-
 tius. hylarion. pasnitiū.
 vterq; machari'. b̄ndictus.
 ceteriq; viri uoiatissime re-
 ligionis. q̄s nō videat quā-
 tis fullerūt miraculis. v̄ti-
 tib' & sc̄ia: nūq; tamē gra-
 dū sacerdotij attigerūt. S̄cōs
 ā b̄s odilo dūniacensis. ī
 exhortationib' suis dicit
 Istoz singuli vna hora di-
 ei. passionis d̄nīce. nostrorū
 receptiōis b̄ficiū. q̄li ī
 falsiciū memorie. deuote
 ac fideliter colligebāt: et
 sic ī timore et humilita-
 te hoc ad fruendū suauit'
 fruebant' ī sua consuetu-
 dia suauiter recēdentes cor

De irreuerētia circa altare.

pus dñi spiritualit̄ mādu-
cabāt. sicut p̄cepit dñs. **H**o-
facite ī meā cōmemoratiōē
Hec ille. Et subdit idē. **V**ti
nā modernorū sacerdotū sc̄i-
tas tāta eēt: vt emulande
v̄tutis desiderio. nob̄ desidera-
bile appetitū sacerdotalis ḡ-
dus imitteret. Et p̄milit̄
de sc̄tis fr̄ib̄ carthulienlib̄
q̄ illi raro sacrificāt: non
min̄ tamē vident̄ vigere
sanctitate. **N**ostris itaq; te-
porib̄ estimam̄ nullū esse
virtutis ā religiositatis ra-
ro celebrātes: cū sc̄itas ū
cōsistat essentialit̄ ī exte-
rib̄ actib̄: s; regnū dei int̄
vos ē. aut dñs luce xij. **E**t
ap̄ls paulus ad galathas
enūmerat xij fruct̄ sp̄s
q̄b̄ hō iterior diues ē et
fructificat. **N**ō tū p̄ h̄
aut p̄ illa intendo deuoto-
rū frequētationē rep̄hen-
dere. q̄ in vita spirituali
sac̄titate suauitatē sentiūt
sacramētī: et cotidiano
ex hoc proficiūt spiritua-
li sacramento. **N**ō tamē li-
ne lacrimis refero: plures
frequētātes hoc sacramen-
tū nō desistere a vanitati

34
b̄. a cōfabulationib̄. a cōso-
lationib̄ humanis. vno tpe
sicut alio rancoriosos. Inuidos
detrahētes. mirmurātes. in-
obediētes. tepidos. icōpassiuos
vanos et curiosos. **I**n quo
rogo apparet ī talib̄ fruct̄
huī sacramētī? **P**rimo ū
frudent̄ proficere: nec ob id
frequētant istud sacramē-
tū. **E**go v̄o salua carita-
te illoꝝ. plus meritorū ta-
lib̄ eēt dicere. radicē amari-
tudinis cordis rācoris. aut
alicuī p̄uendiatōꝝ a se abi-
cere. mitescere & humiliari
et cōpati. et mor̄ sui ani-
mi refrenare: q̄ centū mil-
sas celebrare ex consuetu-
dine. istis reseruat̄. **S**ed
prochdolor sc̄i p̄s medul-
lā sc̄tatis hauriebāt ite-
rius: nos vero paleas solū
et cortices exteriores gusta-
m̄. s; arida opa. vacui a
vera sac̄titate. **O**blequia
eī q̄ deo īpendim̄: non ex
ope. s; potius ex volūtate
pensant̄. **E**t vt clarescere
poterit ī p̄te. quales ad hoc
sacramētū accedere debea-
m̄. nō trahente nos sola
arida cōsuetudine: aduer-

tenda ē h' sacri celestis
supueniens dignitas. q' si
gulariter aīas ab iteritu e-
terno saluat. dū vnigeniti
filiy dei mortis salubre mil-
terū replentat. In cui' imo-
latois hora. celi aperūtur.
angeli presentāt: et ex visi-
bilib' & invisibilib' opatione
spūllati terrena celestib' iun-
gūt. Et sōz prophete vocē.
qui ferūt vasa dñi munda-
ri iubēt: quāto mūdiores
ē oportet qui i manib' suis
corpus dñi portāt. Quibus
apls dicit. Erupti estis preci-
o magno: glouificate et por-
tate deū i corpore vō. Deniqz
sicut scā maria q' xpm in
vtero gestauit. sacerdotē dig-
ne cōficere volentē ē oportet
sine ve peccati. grā plenim.
dñm secū habēt: sōz ange-
lice salutationis pconiu. an-
filiy dei cōceptionē eadem ma-
tri pdictū. Oportet nāqz sen-
tire talē sacerdotē i se qd' et
mā et i xpo ihū: nō solū vt
se p humilitatē exinaniat.
s' vt crucifixionē dñi repre-
sentet. Stigmata ei' portās
i corpore suo. et i ara cordis
seipm dño crucifigat. Ver

bu dñi salomonis ē Sedili
ad mensā diuitis diligenter
cōsidera q' apponūt ē: sacris
q' talia oportet te pparare
Quia ordo sacerdotis expo-
stulat. vt dū i mēsa altaris
hostiā imolat salutare: q'
dā contritionis cruce. hosti-
e se cōformet. Ideo nō solū
dign' s' et digne debet acce-
dere. Dign' excludit peccata.
digne aptat ornatqz accē-
tē. Hec volēs significare
paulus pme ad corinth. vi:
nō solū indignū. s' et idig-
ne sumētē: iudiciū sibi mā-
ducare et bibere denūciat.
Aut ē. Qui māducet et bi-
bit indigne. iudiciū sibi mā-
ducet & bibit. nō diiudicans
corp' dñi: cū reuerētia deu-
tione et spiritali amore
ē sumendū. etiā se conformā-
do i vita spiritali. Ideo talis
idigne sumēs: locius iude et
paulor anti xpi ē. De q' in
da. xps dicit. *Mare tradis
me. meū ē i mēsa. Verbu
quippe gregoriū ē. Qui cor-
pus xpi idigne cōficiat: xps
tradit. Et aug' sup illū v'
saculū. dicit i elcā meam
fel. Grauius iquit peccant*

offerētes xp̄m regnātē in cel-
 idigne: q̄ q̄ eū crucifixerunt
 ambulātē in terris. Et idem
 Magis peccāt qui xp̄m tra-
 dūt peccatorū mēbus: q̄ qui
 tradiderūt crucifixorū iudis
 Et v̄bū hieronimi ē. Perfidus
 iudeus: p̄fidus xp̄ianus. Ille de la-
 tere: ille de calice sanguinē
 xp̄i fudit. Ecce pene oēs scrip-
 ture. nō solū idignū. s̄ idig-
 ne sumētē tāpnāt. Indignus
 eī nūq̄m digne sumit. S̄ dig-
 nus p̄t indigne sumere: sicut
 mundus p̄t aliqd̄ imūte sumē.
 nō debito mō aliqd̄ sumens
 immaculatū. Et sicut egrotus
 sanā medicinā nō debito mō
 sumēs. sibi v̄tat illā ī venenū:
 vt quo p̄ungi debet. sumēs ī
 potū. vt ē cōptū. Cū igit̄ in
 oī actioē meritoria. finis itē
 tio nomē idem īponit. vt dica-
 t̄ siue bonū siue malū: q̄nto
 amplius ī hac oīm actioē
 p̄metiri debet quō sumat.
 Ignis eī sumit in sacramen-
 to: et si nō accendit. nō ē cul-
 pa ī sac̄o: s̄ in sacerdote. Ter-
 reū ā cor h̄ et aqueū et lapi-
 deū: qd̄ capax nō ē feruus
 Regim̄ tamē aliquos sanctos
 frequentantes hoc sacramētū

cū magno diuini amoris iū-
 dio. cū saluberrimis lacrimis
 q̄ saturari nō poterāt hoc sa-
 cramentō. ymo liquefacta sūt
 corda eorū. Nec aliud qd̄ dice-
 ā audire ā cogitare poterāt:
 nisi de hoc sac̄o. Quis hos
 nō iudicat oī ueneratione
 dignos? Vtinā hodie si q̄ ta-
 les essent. q̄s eos arceret aude-
 ret a cotidiana perceptioē sac̄i.
 Immo legim̄ quōtā. nō ui-
 li de sac̄o v̄xille: nec aliud ī
 cibū sup̄sille. O quātū dista-
 m̄ hodie a talibus. Sicut
 accedim̄. sic recedim̄: et sepe
 tepidiores ī recessu. q̄ ī accessu:
 et reuertimur ī idip̄sū vanita-
 tis vt prius. Si quis p̄pōs
 ad sūū cōmuniū aliq̄e iuita-
 ret. et iuitat̄ nō se prepararet.
 nō eēt grat̄. nō se iuitanti be-
 niuolū et ministrabile exhibe-
 ret: qd̄ eū habitur̄ eēt h̄ iui-
 tatus. Ad p̄pōsitū. Curri-
 m̄ ad xp̄i cōmuniū dignissi-
 mū. min̄ parati et min̄ ḡti:
 q̄ ad potētis secularis. Vere-
 or ne iusti isti sanguis rec̄re-
 t̄ a grat̄ione ista. qui effus̄
 ē sup̄ terrā. ne vulgus quod
 adhuc venerat̄ ministeriū
 sacerdotale p̄t dignitatē sa-

cramentū: se abstrahat pres-
biteris in honore et subli-
dijs. Continuat sepius h.
sacramētū: et hoc unico lu-
mine se tuet vita quorūdā
sacerdotū: vitēs sacerdotio.
utentes sacro. pro aratro et
navib' mercimonia deferē-
tib'. Cū ē aliud gen' venan-
di presbiteri quidā nō habe-
ant: solo hoc rethi utunt'.
ut inde se valeant deliciarī:
qā illo cessante. cōpellerēt
mēdicare. qā fodere nō valēt
Scio tamē. q' q' altari deser-
uit. de altari p'cipat: et pal-
cēs gregē. de lacte gregis me-
rito vivat. **S**i aliud est qd'
v'surpat avaricia et volup-
tas: aliud qd' iuste sibi ven-
dicat devotio et cult' diuin'.
Et de p'nis p'is nrā fertur
itentio: ideo frequentat'. Ali-
as forte nec infra septima-
uā v'l' mēse appropinquaret:
cū solū ad ventrē. nō ad mē-
tē refert' celebratio. Honū p'
fecto sacramētū. cib' ventris
ē. nō mētis: qd' cernere ē in
quorūdā morib'. **P**ost cōso-
nē nō min' curritur ut p'ri-
us ad ludos. ad spectaculū.
ad cōiuvia lauta. ad taber-

nas. et ad cetera q' h' inserere
nolo: qd' cotidiana expientia
tā seculariū sacerdotū q' reli-
giolorū reddit' idubitatū. **Q**u-
dem' certe devotas p'sonas se-
culares utriusq' sexus. p' ieu-
nia plura precedentia. p' sepa-
rationē a thoro legitimo. p'
alia corporis exercitia. se dis-
ponere ad h' sacre eucharis-
tie p'ceptionē: et multo de-
votius et religiosi' p'icipare
licet rarius. hoc sacram. q' plu-
res presbiteri. **I**deo dicit petrus
bleisensis. **V**ideo hodie. quod
frens dico. innumeros illite-
ratos aut potius idiotas. v'su-
pare officij gradū: ita q' h'
sacri dignitas vilescat: a q' b'
cōtinuat' frequentatur' hui'
modi sacri p'ceptio. **E**t subdit
Sicut solet g'itari ex assidu-
itate contēptus: sic accendit'
ex ipsa raritate devotio. **E**st
q' sanū consiliū. qui frequē-
tare veller: ut cōdignis mo-
tib' se ad hoc disponeret: nō
si noller: nullo mō frequēta-
ret. **E**xpediret cuilibet nūq'
lūmere: q' semel male lu-
mere. **C**ausā idig'ue sūpti-
onis ac frequentatiōis p'lat'
statuta. ordinationes. et

mandata humana: q̄ cōpellūt
quosdā in religionib⁹ frequē
tare. Et q̄dē nō difficuti aliqui
ē hortandū ad sacri p̄ceptio
nē: ne dū nimis nos elonga
m⁹ a fonte: maculas cōtraha
m⁹ culpe. Solet ēi nūtriri per
dissuetudinē: torpor et negli
gentia. Attamē ceteros quos
videm⁹ in vita spūali nō pro
ficere. nec diligentia facere
ad p̄fectū. dico meo iudicio n̄
fore cōpellendos ad frequētā
dū: ne sup̄ reatu culpe. adda
t̄ temeritas irreuerentie. S̄
multi plati hoc nō adūctēs
solū q̄ sua s̄ q̄rentes. ob q̄stū
& honorē seculariū. sacritate
sibi venātes: cogūt multos
min⁹ dispositos frequētare.
In tū enī multiplicāt huma
na statuta et mandata sub
q̄ub⁹ penis: vt sepe preponde
rent diuinis p̄ceptis: maior
q̄ diligētia sic heu ī illis q̄ ī
illis cōseruādis. phariseorum
more. q̄ p̄t̄ suas traditiones
dei p̄cepta trauisgrediūt: ita
vt crebro vniū caritatis & con
cordia rūpāt. prop̄t̄ huma
nas traditiones. quoz tamen
obseruatio nullā aut mini
mā cōfert vtilitate. Hic est

mos ceterorū platorū. q̄ se et
suos sepius ī foueā ducunt
dā nationis. Vanā starem⁹
ī limitib⁹ scōz p̄m. q̄ simpli
cib⁹ doctrinis diuinis cōtenti
erāt: et magna florebat sc̄i
tate. Nos vero p̄ sup̄additio
nes multas. sup̄ficiale et co
loratā p̄tendim⁹ sc̄itātē. ve
rā reliquētes simplicitatem:
more pictorū. qui ī vili sub
iecto multa accidentia. ocu
los delectātia sup̄addere con
sueuerunt.

De effrenata voluntate. xvij.

Est et alia pestis quā
minimē humani gnis
seminare nō cessat ī vris re
ligiosis: quā effrenatā volū
tatē possum⁹ appellare. Im
pellit ēi quondā mētēs sic ex
tra metas efferri voluntatis a
liene. et maxime superiorū &
ab eis statutoz: vt qd̄ nō sit
cōforme sue affectioni. mox
iudicat̄ irrationabile & min⁹
sapia cōditū & discretioē: o
niū volūtates. ad suas prop
as retorq̄re volētes. q̄si nō di
ci ab eis patētēs. s̄ regulas
alijs cōdere cupiētes. cōtra
propij voti promissionē ab
ūtentēs: cū monach⁹ religio

lus sine prope voluntatis. sibi
 sponte ligat arbitrium: dicitur non
 ducere promittens: cuius contra-
 rium accipit. Et qui non velle
 nec nolle habet de iure: sibi velle
 et nolle usurpat de facto. Non
 solum sibi ipsi: sed etiam aliorum vo-
 luntates ad se trahere cupit: et
 quia se tali effrenate voluntati
 adiuncta est mens elatio: quae eam
 sustinet ne alteri voluntati ce-
 dat. Unde sic quasi freno lax-
 ato ferit indifferenter in quodli-
 bet cupitum: non ducit ratione. et
 est lumen cognitionis preferre
 voluntati. quae scilicet se est caeca scilicet
 plura. Nam recta ratio hoc habet: ut
 voluntas uniuscuiusque ferat
 in illud quod est sibi proporti-
 onatum: non ex aut supra:
 ut sit limitata. non effrenata
 voluntas. Malum autem secundum
 dyonisiu[m] ca. iij. de diuinis
 nominibus: non est nisi propter rationem
 esse. Hic vero sic effrenis in
 voluntate. appetit excellentiam
 in excessu ad rationem rectam
 ac per hoc habet appetitum puerile
 celsitudinis. Quare proprie
 scilicet augustinu[m] libro de ciui-
 tate dei dicit. Supbia enim o-
 dit equitatem cum sociis: et im-
 ponere vult sociis suis dicitur

dicitur. prout idem dicit aug-
 xix. de ciuitate dei. quod ad ali-
 cundum eos ad suam voluntatem:
 ipsis dummodo adiuncta luce-
 ri. Patet autem in talibus. vni-
 specialiter gradus superbiae: quo
 ut despectis ceteris. videri sin-
 gulariter appetit habere quod
 habet. Qui gradus est quartus
 de gradibus superbiae et arrogan-
 tie: quos gregori[us] xxij. libro
 moralium designat dicitur. Quin-
 tuor quippe sunt species: quibus omnis
 arrogantie tumor demonstrat.
 Cum bonum a semetipsis habet
 estimat: aut sibi datum desuper
 creditur. sed pro suis accepisse me-
 ritas putat: aut cum iactat se
 habere quod non habet. aut des-
 spectis ceteris videri appetit
 habere quod habet. Et est ipso
 quo eius voluntas absolute si-
 bi ipsi magistra extitit sine hec
 non alteri directa. siue illud sit
 scriptura. siue ratio. siue aliorum
 doctrina. siue alteri voluntas:
 singulariter pro ceteris. in acti-
 onibus. consiliis. sensu suo vult
 videri. Qualis censetur fuisse
 ille achitophel. tempore dauid et
 absolomus: qui sic efferebat
 in sensu suo et sapientia. ut nihil
 suum consilium suo pateret per

De effrenata voluntate.

ferri. Ideo vidēs suū nō procel
celisse cōsiliū. licet i se quo ad
finē suū vtile. nō tamē vere
rationi & caritati cōsonū &
disposita domo sua. abijt & se
suspendit: ex defectu humili
tatis se reputās cōtemni. aut
etiā timens ne absolō pū su
o recōciliaret. et ipē i idigna
tione regis dauid postea rema
neret. ij. regū xvij. **V**olūtas aut
licet cogi nō possit. cū nō sub
iacrat iperio ex sui natura:
tamē dua et regulari et flecti
debet et potest: vt nō i qdā
qz subiectū ferat: s; i illud qd
solū bonū vere sit. nō appa
rens bonū. **A**d hoc cognoscē
dū. multiplicia s; aminicula:
cū cognitio p se nō ptineat
ad volūtatē. s; velle et nolle.
Aminicula autē s; diuina
precepta. sacra scriptura. li
mē naturale. rōnis istinctus.
platorū volūtas cōformis nō
cōtradicēs p̄dictis. diuina re
uelatio. exempla scōz et cete
ra si que s; talia. q̄ dirigere
possūt vt recte icēdat hac vi
a. **S**uspecta vero cuiqz debet
et oīa que i premillis s; in
aliquo premissoz nō icludū
t: ne magistrū pessimū ha

beat. q̄ seipō vtiē pro mgro.
vt efferat ad qdlibet libitūm
tanq̄ latū. **V**nde dictū b̄nar
di ē. **V**olūtas bona i aīo. est
origo oīm bonoz: sic ecōsō
mala volūtas. origo ē oīm
vicioz. **I**deo custos aīe sue sol
licet et debet circa custodiam
volūtatē sue: vt prudenter
itelligat et discernat. qd i to
tū vult. an volendū sibi sit.
Et post pauca subdit. **V**bi
ne erret aliquū nimia volun
tas. nōcē sp̄ eēt mediante o
bediētia. custodiens veritas
Nichil ē i bonū hoīs i deū
proficientis. tā sibi cōuenit:
q̄ volūtas et veritas. **H** du
o s;: q̄ sicut dñs dicit. si con
sulerit i vnū. qd cūqz petie
rit fiet eis a p̄re meo. **V**eri
tatē autē parūnt q̄ dicta s;:
cui volūtas debet et cōformis
Effrenata vō volūtas sui do
minās excedit. ne ducat: et
ideo sepe p̄cipitat. **H**ec effre
nata volūtas. matrē h; cu
piditatē hui mundi et eoz q̄
i mūdo s;: q̄ cōscq̄ appetit et
propā delectationē. **S**oboles
vō progenite ex ea s;: elati
o. p̄cipitatio. inobediētia. p̄e
sūptio. alioz d̄spertus. & mil

ta alia q̄ ex ea gūari adūto
Itē quia ex tali volūate in
hōie domināte. gūat̄ iūri
a quedā et facultas et prop
tudo et cōsuetudo peccandi.
que implicat cōtēptū: ut religi
olus sine freno timons dei
libere ferat̄ ad q̄dāq̄ pccm̄:
cū nō adūtat refrenātē le
nec quācūq̄ regulā: s; duca
t̄ propo uisu et placito. Ideo
ex frequēti tali excessu fit va
ga cōsuetudo. et ex hoc cō
tēptus: p̄uipendens ī inuicio
minima ad maiora prola
bit̄. deinde ad maiora. ut fi
eri solet: dicēte buardo. libro
de consideratione. Quid nō
imitat cōsuetudo? Quid
nō assiduitate duret? Quid
nō vsu credit? Quātis q̄ p̄
amaritudie p̄us exhorrebāt:
vsu ip̄o amarū in dulce cō
uertū est? Durū est tibi et
ip̄ortabile videt̄ aliqd: procel
su t̄pis. si assuescas. nō iudi
cas aīdo graue: paulo post
leue senties: paulo post etiā
delectabis. Sic paulatī in
cordis duriciā itur: et ex il
la ī auerhouē. hoc ē cōtēptū:
ut p̄uipendat̄ excessus ī illis
exeratijs corporalib; et pro

ruat̄ ad uicia spiritualia.
Unde a doctōib; solet disti
gui multiplex cōtēptus. P̄uip
ē. rē min; iusto appieciari. ut
nō sit iusta et debita tarati
o rerū. opm et pccōr: ut les
pua nō ut parua. nec mag
na. ut magna discernant̄.
s; indifferentē. Et hoc con
surgit ex icōsideratiōe aut
negligentia. ex iārcūspectio
ne et iprouidentia ā ignora
tia. Contra illud buardi.
Sapientis ē cui queq; res sapi
unt prout s̄t: ut sit iusta le
tentia inter lepiā et lepiam
culpā. et culpā. penā. et pe
nā. ut sōz modū culpe. sit
et plagarū modus. Quib; cō
trariat̄ ipse cōtēptus. ut eius
tergū et dauidēs oculū: ferē
sicut cetus. quo libido ducit
et passio iduat. Sed cō
tēptus distinguit̄. quādo p̄sā
tio rei negligit̄ nec curat̄.
ut ī p̄mo: et dū peccātis hab;
circūstātiās retrahētes. sed
eas nō curat aduertē. ex pi
gricia et labours difficulta
te. Et hic cōtēptus videt̄ aut
rere cū ignorantia crassa
et lupina. Et hic iā propius
accedit ad criminōsū cōtēptus

tū. quo posset si vellet se excu-
tere ab auersione. et volūtatē
suā magis auertere a cōceptū:
et h; validiora adiutoria q̄
prior De quo saluator. Seru-
sacius volūtatē dūi sui et non
faciens: vapulabit multas.
Ceterius cōceptū ē. vasa rei-
tāq̄ vili. et eā asperuari cū q̄
tam mentis p̄uacia et rebel-
lionē. habendo auersā volū-
tatē. contra p̄cipientē aut p̄-
ceptū: nō aduertendo an tra-
hat amore aut delectatione.
s; solū odiosū cernere p̄ceptū
aut mandantē: nō q̄rendo
i hys suā volūtatē: s; alteri
p̄ceptionē. Et in hoc cōcep-
tu ē vituperabilis recalcitra-
tis et cōtentiosa volūtas. Pri-
mū cōceptus ē in se venialis.
et i veniali p̄cepto: sicut i ociosis
vitijs. leuibus. scurrilib; et talib;
q̄ nō curāt extirpari. vt va-
niloquia. stultiloquia et ocio-
sa dicta s; facta s; cogitata.
q̄ ex suo genere s; venialia.
vt testat buard; in de p̄cepto
et dispensationē. Pōnit tamē
q̄ hec possūt fieri mortalia.
dūmodo p̄ cōceptū vertūtē in
vitiū et cōsuetudinē: vbi nō
species tūc p̄cā. s; peccantis

intento pensat. Quō declarā-
do dicit. Flatio quippe cōtem-
nentis et ip̄euentis obstina-
tio i minimis quoq; mada-
tis culpā facit nō minimā:
et cōuertit in crimē q̄uis re-
bellionis satis leuē culpā si-
phas transgressionis. Hic
videt inuere sc̄s buard; q̄ si
etiā hec minima vertūtē i cō-
suetudinē. et negligūt curā.
aīo frōtolo. ex mēte et intentio-
ne vagat vt si passim et abs-
q; p̄cense cuiuslibet ignoran-
tie v; fragilitatis v; ip̄otētie
mō. sed pro sola libidine trā-
grediendi. etiā ad ea q̄ mo-
nita solū s; religiosus quasi
effrenus efficit. et ad oīa velut
vni e secularib; nullā ad re-
ligionis ordinationē. a stat;
sui cōsiderationē: etiā si mor-
talia sue religioni āuera. e-
a uollet vitare. s; indifferētē
p̄cipitat pro sua volūtatē ad
ea. Qui etiā talis peccat
mortaliter. propt̄ corruptam
volūtatē. et p̄ cōceptū: p̄fer-
tā si addiderit p̄uaciā. q̄ re-
culat disciplinā et emendā
Concordat etiā cōiter docto-
res. exēplificantes i consimili:
vt si vni cognoscat uxorem

suā. sciens nō ut uxore suam
s; absolute ut mulierē: siue
sua eēt siue nō. pat' idem a
gere cū aliena: s; q̄a eā non
h;: fornicat cū sua. Et h; sed;
hieronimū. vocat' artēs a
mator libidinis. Sic i p̄nti
p̄t' libidine. et si nō p̄t' ge
nūs p̄t': qd' valde considerā
dū eēt religiosus. Quia vere
cūdū ē. nō eē vacuas religio
nes a talib; qui nisi timerēt
vurgā p̄cussōis publica. ac
penā et erubescentiā publi
cā: nullā haberēt vitā ordi
natā. Et h; tales. vertente
plato dicit: q̄rūt diuerticu
la ad cōueniendū. siue metu
excedentes: volētes s; si aude
rēt excedere: nec regulariter
vivere itendūt. nisi stimulis
agitati superiorū. Quis nō
videat q̄ volūtas eorū auersa
ē ab obseruatiā regulari. et
cōuersa ad vitā secularē: cōt'
votū publice emissū. P̄mit
to inquit cōuersionē morū
meorū et obediētiā: q̄ p̄cipua
liter nō inuēiūt in eis. H; ta
les morib; excessib; suis etiā
minimis. peccāt ut timeatur
mortaliter. ex rōne iā dicta:
q̄a exiūt limites obediētie re

gularis. quātū ad eorū volū
tate: licet corpore et habitu
& tōtura vident' cū ceteris cō
mūne agere vitā. Et pericu
lōsissime tales peccāt: ut ita
dica. sub colore religionis vā
dānatiōis iacentes. Quibus
expediret i quib; et mani
festis volutari criminib; ut
sic se cognoscerēt: voragines
p̄ccorū publice cernētes. q̄s nil
la tergiversatiōe palliare pos
sent. Hic vero velamē excusa
tionis obtendūt: ubi s; gūia
inobediētie crimina. sed sub
vmbra velata. adiustat p̄p̄
rioseorū. q̄ p̄ccā sua cognoscere
volebāt. Meretrices vero et
publicani abhorētēs propriā
turpitudinē: ad penitentiā s;
cōuersi. Quorū quātō vūlne
ra aptiora: tantō magis suā
fedicitate oculis p̄ferētēs. cele
riorē postulāt medicinā. Illorū
vero vūlnera cicatrice obduc
ta. licet i se mortifera. min'
tamē fede exterius relucebāt:
ideoq; legnius medicinā postu
labāt. Qd' acitari i plurib;
plus desendū q̄ scribēdū ex
istit. Ideo nec correctiones ne
āmonitiōēs admittūt. suis
cōtenti opinionib;: q̄b' dicitur

ta orō subuenire p̄t: rarosq;
tales ad recognitionē proprii
defectū veniūt: nisi p̄ publicos
calus. et cōfusione oīb' notou
ā. Et sic babiloniā intrātes:
ibidē p̄mo libent' manēt. Po
test tamē h' p̄m' cōtēpt' etiā a
licet stare cū mortali. si ipsū
p̄cām suo genere sit mortale:
ut si q̄s fornicationē nō app
ciaret neq; estimaret eē cri
mē mortale. ut q̄ estimave
rūt. Si qui tamē ex fragili
tate. aut delectationē. ā leui
curiositate. ī talib' monitis.
siue corporalib' statuis reli
gionis. siue etiā frequēter ex
cedūt. parati tū ad remedia
& disciplinā: nō animo obsti
nato defendentes culpā suā.
ītra limites obedientie volū
tarie: nō dicim' hūc ī cōtēp
tu peccare. ac p̄ hoc nec mor
taliter: nisi p̄ scandalū publi
cū. qd̄ posset ī talib' interuenire.
qd̄ esset mortale p̄p' frequēte
excessū ī minimis. et censura
religionis paulatī deperiret. et
fieret de claustro castrū: quia
qui minima negligit. paula
tī decidit: et p̄cipue corā mi
norib' et nouicijs. qui de faci
li scandalisant. videntes her

minima. sibi licere credunt
maiora. Et hoc ī q̄libet p̄cō
ē timēdū: q̄a multa licet in
occulto. q̄ illicita reputāt in
publico. Sōdis cōtēpt' propius
accedit ad viciōsā volūtate.
q̄n iā adūtē circūstātiās. q̄
sui natura retrahere deberēt
ab ope: et has ille nō curat
reprimere. s̄ quasi nō videns
seu sentiens p̄cipit ī op'. Et
sic posset exemplificari de co
gnationē libidinosa: ut vidēs
quis serpētē. nō curat caput
eius p̄cidere. s̄ dat ei īgressū.
Et hic cōtēpt' ē cū mortali.
si gen' ē p̄cā mortalis ī se: ē
mortalis. Potest tū etiā esse
venialis: si op' est de gen' veni
alis p̄cā. Tertius vero nūq̄
de se est siue p̄cō mortali. sal
tē deliberatiue: q̄a ānexā h'z
īseparabiliter rebellē volūta
tē cū recalcitratiōē ī cōtrariū
Aliud ē peccare cū cōtemptu:
aliud ex cōtēptu. Nā cū con
tēptu peccat: q̄n ex delectatio
ne ā timore ā amore ā alia
q̄cūq; passione q̄s labit ī pec
catū. sic q̄ cōtēptus ille nō sit
causa peccati. Et p̄t cōtingē
hoc dupliciter. Aut in peccato
mortali: aut veniali. Exem

plū de mortali: ut patet i trā
gressione regis saulis. q̄ mā
datū acceperat de extirpatioe
amalech. que nō totalit̄ cū
oīl̄ occidit. s̄ meliora queq;
sibi ⁊ populo reseruauit. Et
peccauit cū cōtēptu: q̄a nō
tantū pensauit mādatū. si
cut debuit: et ex cupiditate
et populi fauore attractus.
contra mādatū vēit: p̄mi re
gū xx°. Exēplū vero de ve
niali: ut religiosus frangēs
silentiū. aut carnes comedēs.
aut aliqd̄ taliū faciēs non
essentiale i regula aut sta
tutis expellū. ex leuitate ā
iocūditate. nō accedente iul
sione ul̄ prohibitionē specia
lis mandati sui plati. Ex
cōtēptu vero tercio mō: s̄
mortalit̄ peccat. p̄ auersā
volūtate. Exēplū possūm⁹
ponere de esau: q̄ post bene
dictionē p̄is sui ysaac. vidēs
q̄ p̄i ei⁹ filio suo iacob p̄cepit
ut nō cōtraheret matri
moniū cū filiā d̄ chanaan.
et ille obedisset p̄i: cernēs q̄
p̄i ei⁹ nō libent̄ aspiceret
filiā d̄ chanaan: esau ex cō
tēptu p̄is accepit filiā ysaac
helis. genēsis xxviii°. Dicq; h̄

diat fieri ex cōtēptu: cui⁹ ope
ris cōtēpt⁹ ē causa: q̄ si nō cōtēpt⁹
opus nō fieret. Quali dicitur
Quia video hoc tibi displice
re: iā i cōtēptū tuū. etiā si in
nichil acideret utilitatis. ad
huc faciā. Et hoc i v̄bo ocio
lo. risu. aut etiā nūtu oculorū
et talib⁹ minimis: ē p̄ccū mor
tale. Et sic f̄i suo racha. aut
fatue. ā ualci: describūt p̄ccā
mortalia. mathē. v°. Vnde val
de pensanda s̄ q̄ iā ex aīo fuit
et que caritate cōcernūt. aut
dei aut proximi: q̄a i h̄is pe
riculosius peccat. quia magis
occulte. Vnde q̄a d̄ue peccatū
i volūtate cōsistit tāq; i radice
et sine qua nūq; peccat: talis
volūtās s̄p̄ speculanda ē. regu
landa et retinenda. Quia
bona existente quicqd̄ sup̄edi
ficat bonū cō potest moralit̄
Quia ex sentētia xp̄i. nō p̄t
arbor bona fructus malos
facere: neq; arbor mala fruc
tus bonos facere. Vnaq; ar
bor ex fructu suo cognoscit̄
Arbor ē volūtās: fruct⁹ opa
ex volūtate procedentia. Ido
sedule orandus ē deus: ut q̄
cor hōis i manu sua h̄. vo
lūtate nostrā flectat ad suā.

42

De superficiali confessione.

malā ī bonā cōtat? īspuer
qd volendū: quid respicendū
sit. Oīs ēī sufficiens nra ex
deo ē. scōs aplū. Nec obfirmā
ta ē volūtas contra suā īspi
rationē: qd utiq; facere ē in
nra potestate. cū hoc ad li
beri arbitrii veniat facultā
tē. Sicq; effrenis nra volū
tas restringit. ne ad libitū
s ad liata moueat: et preci
pue ī sacra religioē. in qua
regule et statutis et vnioni.
diuino cultui religamur ex
noīe religionis. *Ca. xvij.*

De superficiali confessione.
Huid etiā semē ī mo
rib' religiosorū semī
nare nō cessat inimic' hō
videlicet sathanas. cōfessio
nē simulatā aut superficialē:
q; si vera esset aut suffi
ciens. remediū ferre valet
oib' morbis pcedētib' et se
quetib'. Nec ēī deus vul
nerib' nris aliqd remediū
facilius donauit. q' con
dignā cōfessionē. penitē
tiāq; pro pccis: q' ē secūda
tabula post naufragiū p
mo passū. Qd remediū
quāto efficacius & vigorosius
est ad delēdū tā culpā q'

penā. ī toto l' ī pte: tāto ma
gis seductiuū & delusoriū e
rit. si pfectioe negligēterq;
fuerit pactū. Supduat ēī
acatritē vulnēib' nō sana
tis. vt īsensibilia fiant. ite
oq; min' curabilia: applau
dens sibi sanitatē. S; re
vera scripsit vir' interi'. cru
deli' gladio minātū oculio
nē. Si ēī gladius. si vuln'
cerneret. remediū nō effu
geret: neq; tā pdiuis quis
ad readuādū īueniret. si
vē ī cōfessioe penitēdo dolet.
Contritio ēī duos oculos
habē debet: vt sufficiens
sit. Oculū vnū vbat ad p
teritā culpā quā plangit
dolēs eā cōtractā: et vellet
ex magno desiderio eā nō
inadille. Que culpa. licet
trālit actu: manet tū re
atu. Et pccm licet sit irre
uocabile. īpossibileq; sit:
tū optat ipsū nō fuisse.
Et conterit qā fuit: p pe
nā & dolorē volēs recōpen
sare. vt nō īputet ad cul
pā. qd quo ad essentia n
potest non fuisse. iuxta il
lud. bēs vir cui nō īputa
uit dñs pccm: sciens pro

culdubio. q̄ si nō iputat
a deo. sic nō nocet ac si non
fuisset: et nichil interesse i
ter nō iputare & nō fuisse
Aliū oculū h̄; v̄ca cōfessio
ad futura: proponēs firmi
ter assistēte gr̄a. cōfessū ā
plus uolle iterare. Qd̄ q̄a
de oib̄ est hōi ipossibile in
p̄ti vita de lege cōi. cū nō
sit hō q̄ nō peccet. sed; lūias
salomonis: tū i singulari
et i specie de q̄libet ē possibi
le. Ad qd̄ pro virib̄ faciendū
ē p̄positū: plāgenda iterum
non cōmittere. Qd̄ qd̄ pro
litū. ānexā debet habē dili
gentiā et circūspectiōē: q̄a
alias nō meret dia p̄positum
seu volūtas. si nullā faciat
ad h̄ cōsideratiōēs. Sicut dicit
ur de hōie debitorē. q̄ nullam
facit diligentiā ad soluēdum
creditori. s; ex obliuioē cōti
nuo nullā habēt memoriā
creditoris aut debitorū: non
habēt volūtatē ad solutionē
faciendā. Quia v̄o volū
tas sp̄ actu l̄ habitu opat̄.
vt occasiōe data opet̄. & nūq̄
ē oīno ociosa. Neq; eī eē p̄t.
aut nō ū raro: vt q̄s relabēs
i sepius cōfessū p̄am. nō re

minuat p̄ous cōfessiois de
iterato p̄am. Et tūc nocet ē. vt
diligentiā faciat ad itē delictū
vitādū: si vera erat p̄us stri
tio **C**het at; cōfessio sup̄na
alis. p̄ncipalit̄ tria cōplet̄.
Aut q̄a line cōfessioē. ā q̄a si
ne circūstānarū dara exp̄et
sioē. ā line plēa & deliberata
p̄amū examinatiōē. P̄mū
iteiōē respiciat essentiā p̄uē q̄
req̄rit in oī cōfessioē. Secūdu
respiciat extēiōē cōditionē au
nerā cōfessioi. Terciū respiciat
ipsamet cōfessioēs: quo ad v̄
boz exp̄essioēs. P̄mū ad v̄
mittit cōsuetudinariā et fa
bulosā cōfessionē line oī dil
plicentiā p̄am. De q̄b; tales
cōfessioēs faciētib; dicit b̄nard
Sūt q̄ cōfessio. q̄si fabulam
narrant p̄am suoz historiā:
& egritudines aīe sue. line cō
fessioē diuinerāt. et p̄ne si
ne p̄itentiā & line affectiōe
dolorū. Cito eī inuenit lachry
mas. et resoluūt i gemitū: q̄
h̄; lentū doloris. S; male e
gritudini: desperabilior stu
por accessit. Hic iquātū nō
dolet. et quātō sanitati videt̄
p̄iquior: tāto ab eo fit remot
ior. Et h̄j tales i vita et

morib' parū proficiūt: vanilo
 q' & leues & curioli sy manen
 tes. Et licet fortassis quibus
 pccis nō inoliūt: leuia tū oī
 no reputātes. ā min' q' debet
 tarātes. pfectiōi adipiscende o
 perā nō ipēdūt: ymo et forte
 eā spnūt: ā ad min' nō curāt
 Ad quā tū q'libz religios' tēde
 tenet scōz doctor' famolor' se
 rentiā nō cōtēctā. Cōtra qd
 tales faciūt sic nō pfiātes.
 i religioē. s; deficiētes sy: cū le
 cūidū buardū. nūq' stat' imo
 bilis ē ā ēē pē i vita spūali.
 Aut ā proficat q's ā defiat.
 Nūq' stare cōcedit saltē aliq'
 quādiu: et sy ē in eisdē pccis
 pleuerātes. cū sine cōtitione
 et displicētia. nulla cēset obel
 lio. Que cōtitiō & displicētia
 ē de cētia cōfessiois. Et vca
 cōtitiō & displicētia pccū cog
 noscat p hoc q' q's diligentia
 adhibet ad pcauēda peccata
 Sicuti post egritudine corpo
 ris. recuperata sanitate cog
 noscat quātū voluit de mor
 bo habito: p hoc q' vitat cau
 las trahētes ad eundē. Cōtra
 tales sua licet leuia pccā au
 rare ā corrigē nō curātes. b
 nard' i sermōe de cōuersioē

lcti pauli terribilit' tales &
 mētes cōcutit dicēs. Nemo
 dicat i corde suo. leuia st ista.
 nō curō corrigē. nō ē magnū:
 s; i hys mauro vcialib' mini
 milq; pccis. H' ē frēs ipēiten
 tia: h' blasphēia irremiscabi
 lis. blasphēia i spūlitā. H'
 ille. Et q's vbis istis credet?
 nisi de ore tanti viri emanal
 sent. Scim' qdē scōz doctri
 nā euāgelij blasphēmiā in
 spūlitāz ē irremiscabilē. ma
 thei xy. S; q's credidisset q' i
 penitētia p vcialib' & mini
 mis tanti reat' cēt' ut cōtra
 heret pccū i spūlitāz: qd pē
 radice nō out. qā de minimis
 pccis: s; qā addit volūtas ob
 stināta nō pēitendi. iā de mi
 nimo fit maximū. Scdm
 qd includit luxurialis cōfel
 lio ē: omisio clara circūstan
 tiarū circa cōfessionē. Nā re
 qrit ut qdā circūstātie q' i ali
 ud gen' pccū saltē mortal' tra
 hūt distinguāt: nō solū ille.
 s; licet q' nō i aliud gen' pccū
 trahūt. tū aggrauātes pccū
 Exēplū p' de cogitatioib'
 carnalib'. q' si excedūt pmos
 mot' vsq; ad delectatiōē: sūnt
 mortalia. Exēplū secūdi: ut

licet fornicatio in se sit peccatum
mortale: tamen multum in loco sa-
cro aggruat peccatum. Ideo uacat e
specificare. Et non sufficit con-
fiteri. contentione habui uerbo-
sa: sed si iteruenerunt uerba con-
tumeliosa indignatis ut racha-
fatus. a sublatione. a deri-
siones. quod multum aggruat peccatum
ut christus loquitur mathei vi. Nec
sufficit dicere. defecit aliorum coram
alio narraui: sed oportet dicere
si fuerit de plato. de persona fa-
mosa quam aliis preest. aut pro-
desse potest. de tali plato. aut
doctore. aut presbitero. coram
laycis detrahi. Nec sufficit
dicere suspiciones habui: sed
oportet declarare gradum. an
leuis fuit. an probabilis. an
violenta. quia una est ueritas
alia mortalitas. ut patet per sanctum
thomam: 2. 2. q. lx. ar. 3. Nec
sufficit dicere. malas cogita-
tiones habui: sed oportet dicere
in quo gradu. an in primis mo-
tibus solum. an cum delectatione
morosa et consensu in delectati-
one. an adiutur periculum sine
uero. quod omnia minus tamen in aliud
genus peccati. scilicet mortalitatis. et quantum
moram in delectatione in eis ha-
buit. Nec sufficit dicere. ilperi

mulierem: sed oportet specificare
tamquam dei imaginem. an tamquam ad con-
cupiscendam cum complacentia in-
terioris partem rationis ad ipsius amore
et consortium libidinosum habendum
Nec sufficit dicere. violauit silen-
tium: sed etiam ad quod uerba tenebantur
an erant ociosa solum aut pro-
catua. pans turbatiua. scia-
tiua discordie. separatiua a-
miciarum. detractatiua. mur-
murosa. derisina primi. Nec
sufficit dicere. meditatiui dixi: sed
oportet an sit ioculium. punitio-
num. a officiosum. Non sufficit dicere
motus ire et uindictae in me habui:
sed oportet dicere an subiti
et imperfecti motus erant. aut si deli-
berati cum pleno sensu in actu
si facultas affuisset. et mora in
eis facta. Sic de inuidia. sic de
raore et mille talibus quod non subia-
cent arti propter infinitatem: de quibus
sacre scripture plena est silua. De
supbia. inani gloria. iactantia et
sic de aliis. quod omnia oportet custodire
sine sue. et se purificare uolentem.
non negligenter discutere: sed caute
se in his seruare. Quod certe da-
ros oculos requirit. et a puluere
terrenarum occupationum defra-
tos: scrutari motus animi sui.
medullas cogitationum suarum

sic librā appendere: ut iter le-
 pra & lepra iusto moderamine
 cedat. Qd nō reputo pui labo-
 ris & sudoris: maxie de hijs qui
 cū seculis occupāt aut nego-
 cijs ā psonis, ubi multitudo ca-
 suū vix admittit debitā exami-
 nationē. Pro veredū ē multos
 a fructu sufficiētis cōfessionis re-
 manē vacuos, q̄ ad iudiciū di-
 uinū: qui corda ituet. Et hoc
Tertiuū vero qd̄ includit lu-
 xurialis cōfessio ē: insufficientis
 examinatio, nō solū arcūstati-
 arū, s; etiā generū peccatorū. Non
 dico cuiq̄ possibile, oīa & sigula
 sua peccata rememorari, cū dicat
 dauid, delicta q̄s intelligit: s; fa-
 cere diligentia homini possibili.
 le, nulli ē impossibile. Contra qd̄
 laborāt hī, q̄ aliquot mēsis
 aut dieb; a cōfessionē cessantes:
 raptū se offerūt & deliberati ad
 cōfessionē pagendā, sine debita
 recollectiōe et p̄meditatiōe t̄p̄i
 locorū, p̄sonarū, actionū, & alio-
 rū q̄ solēt facere erubescentiā
 peccatorū, vilipendentes act̄ suos,
 q̄ libetē ignorāt peccata. Et quāz
 ito dissimulat etiā se datus
 examinare: ne eis ad mēoriā
 veniant peccata: putātes se ab-
 solui ab obliuio, p̄ gūalē dau-

sulā i forma absolutiōis ex-
 pressā: cū p̄ hāc illi soli absol-
 uūt, q̄ facta debita diligentia,
 et reiteratis frequētē cōfessio-
 b; nō p̄nt habē in mēoria qd̄
 desideranter affectāt. Nā affe-
 ctata ignorantia crassa ā luxu-
 ria nō puto quēq̄ excusari: ut
 oēs doctores tractāt i scriptis
 sup; 2° lūiaz, dist. xxi. Hoc pu-
 to pensasse & voluisse solēne
 doctore decretorū iohem adree
 i glosa sup; caplo, si deū, de re-
 liquijs & veneratiōe scōr, i de
 mētinis, sup; vbo, cōfessio: ubi
 raritate ā saltē nō oīm cōfessio-
 ū veritate exprimit dicit. Qs ē
 h̄ et laudabim; eū: q̄ v̄ cōfite-
 tur. Quali dicit. Nō oēs cōfessi: s;
 vere cōfessi. Et qd̄ ueq̄us ē: nō
 audire volūt amonitiōes seu
 itormatiōes sup; hijs, nec fidē
 accommodāt cōtrariū dicentib;
 sup; eandē, ā frequēt cōfessio-
 i v̄bis reiterāt i forma gūali.
Peccati inq̄unt i quib; sensib;
 meis, et septē peccis mortalib;
 cōtra decē p̄cepta: nec specificāt
 quō, ā i qb; ā quotiens, ā cōf;
 fraternā caritatē, nichil ad p̄-
 positū dicēs. Quorū cōfessio
 i publica audiētia potest sine
 cōfusiōe recitari. Et tū si q̄s

cogitationes a machinationes
eorum quo ad interiora cerneret:
uenerunt silua. uelis & leonibus
plena intraret. i. q. uideri o-
no reculeret. Quod ergo sepe
eadem potest esse confessio: cum non sepe ea-
dem sit cogitata & facta. Aut si
est eadem cogitata seu facta: u-
bi est uera contritio. q. ad propositum
i. non indulget confessione. futuris
aditum uelle denegare. cum ille
q. sepe eadem committit. diligentiam
committat non adhibuisse ad cau-
dum futura sicut promissit. Na-
si licet. quibus alter de ipso facit
uero confessionem. q. cum eo conuer-
sat: exterioris hominis cerues con-
solationem. q. mentiri non potest. expe-
rientia. visu et auditu de ipso
testimonium prohibetur. q. nulla
potest tergiversatione celari. Aut enim
petri. Non possumus q. audimus
et uidimus. non loquimur. Non autem dici
potest. quantum gaudium hostis anima-
rum concipit de inani & superbia
na & superficiali confessione: quoniam
ubi timet sibi auferri uasa
iniquitatis. ubi ceruit sibi ac-
crescere lucrum. Et solum hunc
locum timuit: cum peccator nullum
securiore accessum ad gratiam
diuinam habuit. q. remedium
confessionis. Et tamen ubi curari

debet. periculosiori se laqueo
involuit: et simulatam eandem
per ueram eandem reportat: et uul-
tū se simulatam. iustus recedit:
cum simulata eandem non est eandem.
sed duplex iniquitas. A qua pesti-
da nos liberet: quia uix uideo ca-
ribdum in mari periculosiorē. q.
manē confessionem. animas capiunt
nec ad remedium eas uenire per-
mittunt. Est enim confessio superbia
alis simulata iperito medico.
q. admittit tamen expe: et min-
time. eo desperabili interuenit.
De corde seculari Ca. xix.
Aliud iterum occurrit quod
securior: uanior in cor-
dibus religiosorum. noctis medicie te-
pore dormientibus hominibus superueni-
uare non cessat in medio trita:
et hoc est cor seculare. Nemo est
q. tpe sue ingressiois ad religionem
cor seculare credit secum appor-
tare: saltem sciens ad quod ingre-
dit. Sed totum seculum post tergum
relinquens. spirituale cor assumit:
proponens deinceps spiritualiter uiuere.
abhorrens pora. Sed non omnes in-
cia consiliois ad finem propositum per-
ducunt: quia in pluribus hec regula
fallit. iadunt in illud pauli ad
galathas iii. Sic stulti facti
estis. ut cum spiritu ceperitis. uiuere

carne cōsūmanini: exteriōri
 b' videlicet cōtura & habitu &
 manūtib' uariatis: interio: a
 crebro mutat. Quis ei pūcipi
 a cōsūmōnis sue icorrupta oler
 uat: Quis tā patiens. humil
 obediens. arāspert' i oib' ac de
 uot' i pgressu sicut i accessu p
 seuerat: Metat quibet seipm
 sine simulatiōe: et me verūm
 dice cōprobabit. Cū tū seāidū
 amonitiōe auulcā pūis. sep
 pūcipia splendida sūt. tāq' me
 ta ad sagittā posita: ex q' pro
 sectus & defectus suos dare q's
 speculāi p't. Quāq' scōz huar
 dū sp' proficiendū sit de v'tute
 i v'tute: apud nos tū magnis
 estimat: si q's p'mordia illiba
 ta cōseruet. Et uelao ut ait
 hieronim' qualis placeat pa
 rētib' illi ifantes qui d' ānoz
 viginti v' decē. si i ea q' nati sūt
 modicitate p'durāt: s; ad alti
 ora p'ficiētes sp' grā adiutrice
 seipis efficiūt puriores: s; tū
 i spatioe alioz pauci sūt. **I**n
 cludit v'ed hoc cor seculare. nō
 vūū s; multa: s; cōcupiscētiā
 carnis. cōcupiscētiā oculoꝝ &
 supbia vite. Que tria. ōnia
 q' in mūdo sūt cōphendūt scdm
 canonicā iohānis. Et ut ad spe

cialia & p'ticularia descendat:
 religiosus mūdo mortuus cē
 set. id est cōcupiscētijs & cupi
 ditatib' mūdi: q' appetitus e'
 nō ferat ad dignitates. ad
 honores. ad libertates p'ue
 volūtatis. ad vētris volupta
 tes. ad amorē rerū tpaliūm
 ad parētū suoz ā amicoꝝ et
 p'iquoz affectionē: sic q' mē
 te hys nō ihercat tāq' vltio
 fini. prop' qd ingressus est
 monasteriū. licet tēmet hys
 p' animi sui mot': sic q' ma
 neat i limitib' religiōis sue.
 sic q' si sciret ea cē cōtra sub
 stantialia sue p'fessiōis: nul
 lo mō vellet hys adherē. Ta
 lis cū iudicio meo. licet non
 sine p'cto p't affia corde ad p'
 dicta. tū nō iudico cū culpā
 cōtrahere p'cti mortalis: licet
 talis agat p'e suā professio
 nē. nō tū cōtra: sicut dicim'
 hoies qui v'ialit' peccāt. p'
 p'cepta dei agere: non cōtra.
 Ad p'fectionē tamē talis ad
 huc existit: cū illa req'it
 cor purificatū ab oibus ta
 libus noxijs affectionibus
 Talis etiā qui cor suū non
 studet emendare a p'dictis.
 proxim' est periculo: cū p't

hec adipiscenda à iā adp-
ta cōseruanda. sepius prola-
bit̄ ī vicia adulationis. detra-
ctionis. prauī cōsensūs cō-
rōnē. mendacij. piurij. iniq̄
possessiois. indignatiois. ire
rācōis. cōtentionis. discor-
die. iudie. elationis. iactan-
tie. arrogātie et ceteroz vici-
orū: de q̄b̄ sup̄dictū ē. Hec
ēi oīa matrē habēt. cor secu-
lare: vnde tam̄ soboles procre-
antur. Amor ēi venenosus
p̄turit has filias venenatas:
que nisi radiat̄ euertat̄. s̄p̄
fecundat̄ ad p̄turientas filias
p̄dictas. Sed̄; augustiniū
ēi ī ouelia. timor & amor
s̄ fontes oīm viciorū: plus
vero amor. p̄t singularū
scripturarū veritates plucide
deklarāt. Vbiq̄q; ēi scriptu-
ra exp̄licat̄ de p̄cis: si cla-
re inspiciam̄. s̄p̄ fontē reperie-
m̄ amorē. vnde riuulus pec-
catorū emanauit. Quid at̄
restat. nisi secularē & religi-
osū cōsequē. quātū ad hōita-
tē et p̄silitatē: cū corda eoz
cōsequantur: Et licet hōim
iudiciū quo ad accidentia ex-
teriora inter eos discernit:
tū quo ad meritū pares sūt

apud deū. qui corda iternū
Et iudiciū diuinū cordis crit:
nō exterioris cuiuscūq; coloris.
Ipse scrutat̄ corda & renes: nō
vestes aut tonsuras. Sicut i-
gitur sub veste seculari cor reli-
giosū poterit cōtineri: sic sub
veste et tōsura religiosa. cor
seculare p̄t palliari. Et verē
dū ne multa seculares apud
deū ceusant̄ religiosi: et ecōtē
religiosi corā deo cōteant̄ secu-
lares. Regim̄ etiā q̄ filij isrl̄
corde reuēti s̄t ī egyptū: q̄a car-
ne nō poterāt. mari rubro eos
prohibente. Et quid refert s̄b̄
biardū an vilis substantia. an
simplex. an p̄ua sit q̄ possidet:
dūmodo par amor aut affectio
circa ipsā habeat̄. Et sepius
et ardentius modica et p̄ua ī
monasterio possident: q̄ mag-
na massa argenti ā auri ī
habitu seculari fuerat posses-
sa. Quis nō videt q̄ grani-
dū pena digni s̄t. q̄ p̄ua arde-
tion amorū licet eis liate cou-
tella s̄t pro vli āplerāt: q̄ se-
culares magna cū cōli amo-
re possidentes: Hic ēi liate res
tam̄ p̄opas ī vliū vertūt: illi
vero licet res liatas. tū cū a-
more illicito cōseruat. Nūq̄

platus amorē ad res licitas
concedē p̄t: licet vltū carū cōre-
dat. Et hoc opat̄ cor secularē
arta qualibet res mūdi: siue
licite siue illicitē sint. Itē q̄li-
bet religiosus aīe siue sollicit̄
custos, mētis siue affect̄ sepius
plustrare debet: quō afficeret̄
ad plātū, ad se, ad deū, ad res
sibi comittas, ad habita a dño,
habita ad officia, et ad cōes a-
ministrātes: si nō petulātī a-
more sup̄plius, s; cōis vtilitat̄
i hys detineret. Palliat̄ ē se-
pe sub colore cōis vtilitatis, ca-
ritatis, aut fraternē dilectiōis,
pp̄ij corpis cōmoda: v̄tris deli-
ne, bonor̄ ac dignitatū tituli,
exterior fastus, & dicente multa-
tudo inordinata. Et si q̄s pone-
ad crāmē veller, vertat palliū
ad ventū cōtrariū: videlicet ad
religandū & abrenūciandū
p̄dictis q̄ dlectāt. Et si se faci-
le & inoffensū sentit si religna-
ret aut auferret sibi honores
et cōmoda p̄missa: cōcludat i
se, nō seipm̄ a illa, s; fratnā
vtilitatē dilexisse, et i hys q̄li-
uisse. Nā nō dolet de amissio-
ne earū rez q̄s nō possidet cū
amore: et facilis ē ad relignā-
dū q̄ nō pp̄ij cōmodi amator

ē, nisi q̄s talis est q̄ nullū sibi
sibi i tali administratione
estimaret. Et talis in ē suspe-
ctus de pp̄ia cōfidentia & alio-
rū asp̄natiōe & pp̄ia p̄suptio-
ne. Et cor vere humile sibi ip-
si vilescit: et alios supponit
sibi: se alijs indigniore et cor-
de credens. Iudiciū i hys pp̄u-
meito debet a quolibet iudi-
cari suspectū. Hec dico: nisi
criptoz viroz rō recta alie p̄-
nūciaret faciendū. Nā nec i
hys insipientiū āplectēda ē
volūtas: qui proprijs affecti-
onib; sepe seducūt. Cor etiā
appello secularē i religioso: q̄n-
tota vita & dūlatio iheret et
iplicata ē ad cōnādū & ad a-
gendū qd̄ ad p̄ns seculū p̄ti-
net: et mēs auerla a sp̄nali
et iterion cōpositiōe, nō tēdes
ad v̄tutes & ad fruitiōes diui-
nā, et quali abhorres quicqd̄
ad decore aīe p̄tinet, siue ad
dei laudē, siue ad fraternā ca-
ritatē: ad modū seculariām
curiositatib; & v̄tutib; totā
suā sollicitudinē ip̄cēs. Licet
ei horas cōpleat, et i cōuersa-
tione sc̄toz p̄maneat loco et
p̄sona: s; nō merito. Et hic
contrauenit huic articulo i

professioe expulso: et punito
dersione moru mcoz. Et
stat talis i periculo aie? cu
nullu habeat oculu ad vita
qua professus e. vertens ter
gu et respiciens retro. manu
trahens ab aratro ad quod
manu milit: ideo no est ap
tus regno celoz. Et h est ve
rus apostata i respectu dei. n.
iudicabit in numero religi
oloz. Sui vero alias cor h
seculare vagus et instabilis
metē. attamen no totaliter
utens tergū a religiosa con
tatione. nec ab obedientia:
dū tamē i essentialib' p̄seue
rat religionis: puto talē a sa
lute no fore alienū. Salua
bit eī: s; tamē p multos
ignes. Et multū incaute ta
lis ambulat: cū sepius in
lubico incidens. ipingit pes
ei. Et qui minima negli
git paulatī deidit. Bonū
ergo et expediens ē in religi
one sp̄ ad ascensū scale ia
cob. nūq̄ q̄scens: no attē
dens q̄tū ascendit: s; q̄tū
restat ad ascensū. Nā altū
sapere: mors est. Et secūdu
buardū. facile ē se i alto
cōtuentē obstupescere: et

a vita perditari. Et si non
pueuiat ad p̄fectionē altiorē.
sufficiat h p̄fectio: vt sciat
et humiliter recognoscat se
no ēē p̄fectū: dicens illud in
uid. Imp̄fectū meū viderūt
oculi tui. **G**eneratur hoc
seculare cor ex icōsideratione
et vilipensione eoz q̄ ad fructū
et ad utilitatē vite sp̄ualis p̄
uent. nec reputat digna aut
aduectione que sunt sp̄uali
a et absentia: vt ē suauitas
et mentis refectio. iocūditas
aie. spes in deū. amor diuin.
ptiapatio societatis angelice.
par mētis. exhilaratio cōsac.
in deū eleuatio: dulcedo cor
dis in deū. aspiratio ad diu
nā visionē. gemitū diuine
absentie et gaudiū i spū scō.
et ceteri fruct. et talia multa.
q̄ carnales p nichilo ducūt.
et tamē s; suprema dona vi
te presentis. Et quia h. pu
pendiunt et no gustantur.
mor cor v̄tū oculū ad p̄ntia
secularia q̄ obturb' hominū
patent. vt inde consolationē
accipiat. Sicut elau no pōtē
rans p̄aolitatē p̄mogenitū.
min' eā amant q̄ coctionē
rulam: ideo eā p̄aoliorē est

mauit. genelis xxv. Nequeunt
 ei hec spūales epule quandā
 sollicitudinē. tā ad acq̄rēdū
 q̄ ad amittendū: et nō pui
 labous & ludous s̄. **Q**uam
 sollicitudinē illi cōtinuare
 nolūt prop̄ labore āuerū:
 ideo dicūt. Durus ē h̄ sermo
 q̄s potest eū audire. iohan
 nis vi. Ideo v̄tūt se ad ea q̄
 ī prospectu s̄. ac facilia ac
 sensib' delectabilia: vt corpo
 ris & carnis solacia faciunt
 Sicut sensum frigescat spūal'
 gustus: et torpor mentis crel
 at. Aīa vero sine gaudio esse
 nō valens: abscedente spūali.
 auhelat ad r̄pales cōsolatioēs
 Ideo affectus h̄ secularis cor
 dis ē: gaudere ī cōfabulatio
 nib' humanis. de secularib'
 causis. de negocijs. pigrū ad
 sacras vigilias. tardū ad lau
 des diuinas: in choro horas
 festināter explere. vt publice
 p̄suati ī tractatib' cōib' secu
 laria ingerere negocia nō ne
 cessaria. offuscare collationes
 de deo: risū exullū frequētare.
 odire celle & secreti habitatio
 nē. publica loca q̄rere: in vi
 su in auditu eē effulū. ōnia
 velle scrutari. nouitatib' de

lectari. bagū & curiosū esse.
 morib' incōpolitū. ī supelle
 ctilib' & utensilib'. ī vestib'. ī
 corpore nitidū & splendidū. &
 garrulū ī lingua: alios expe
 dire. mores propos negligere:
 nec curare ammonitiones. īfor
 mationes & doctrinas sacras
 horrere. v̄tris delicias q̄rere.
 specialitatib' gaudere. cōla fa
 ctidire. alios velle regere. a
 nullo velle gubnari ā docēi:
 p̄na sua defendē. aliena vi
 tuperare: parua & nullius
 reputationis digna caripen
 dere. magna & grandia pro
 nichilo p̄putare. alios acula
 re. seipm̄ exulare & iustifica
 re: etiā cū offuscatioē laudis
 alioz adherē & assiste velle
 supiorib' & plans p̄tū propriū
 questū ā p̄na vtilitatē. vt
 eos sibi attrahat: & vt non
 ip̄e eis. s̄ econtra vt illi ip̄
 si obediunt & obtēperēt: sub
 di uesciunt. nisi aut cū reli
 scere nō valent. ā cū aliqd
 cōmodi acq̄rāt corpon suo ā
 carni: officia exteriora appe
 tere. p̄tū libertatē: nullos a
 lios a se estimātes ad ip̄a of
 ficia & dignitates excellenti
 ores & valētiōres. Hec et alia

multa: cor: seculare idicant
i religioso. Que si ab eis au-
ferat. tanq̄ extra limites re-
ligionis. nullū habētes fre-
nū seu oculū ad scām reli-
gionē. nisi iquātū i p̄mil-
lis possent tolerari. q̄si finē
itenti i hys cōstituentes. &
oī conatu & diligētia illa se-
ctantes: nō video tales ēē re-
motos ab illa damnatione.
tanq̄ oīno p̄positi ip̄oz p̄ter
q̄d ad scām religionē vene-
rūt totaliter obliuiscētes: et
ad ea q̄ reliq̄rāt reitentes.
Si q̄s illoz ad cor reūti vellz
et ad p̄mordia sue p̄fessiois
redire cupēt: iuocata diui-
na grā. audiat cōsiliū per-
os ioh̄is euāgeliste. apocal.
ij. Memor esto unde exite-
ris. & age penitētia. & p̄ma
opa fac. Cui⁹ causā p̄mi-
lit: caritatē p̄mā reliq̄sti.
Ecce p̄ma caritate amissa.
ad mentē redire debet noui-
cius feruor: ut gust⁹ p̄mo
habu⁹ exiter. Et penitētia
debet sequi de retrogressu:
et ad p̄oia opa cōualescere
Q̄d utiq; nō debz videri ip̄ol-
libile. cū dei cōsiliū nō se ex-
tendat ad ip̄ossibilia: licet

forte difficile videri posset. con-
suetudinē inolitā i cōtrariū
reflecti. Et delectabilis trāsit
i opus: si nō segniter idoneū
De icorrigibilitate. ca.
Acedat & aliud quod
memorie se offerit. q̄d
nō ē nisi semina q̄ latoz &
zanioz serere solet i cordibz
religioz vicū videlicet cor-
rigibilitatis: i quo & rebellio-
nē numerare volo. Q̄d certe
alijs eo periculosius & despectū-
bilis existit: quo i correptione.
medicina tā curatiua
q̄ p̄seruatiua egrotātū mini-
strat: quā aspnat egrotās
Et de medicina sue egrotudi-
nis. suā molestiā occasionali-
liter augmētāt: cū corrigē-
medicari est: & pene sedz p̄mā
se medicinē. Sicq; h̄ salub-
rima medicina p̄uipendit
ūno & cōtemnit: ut vix erā-
iter religiosos iueniat q̄ cō-
admittere velit: & more fre-
uētū hōis b̄nficia i gerētū
dentibz rodūt: ut nō dicā grā-
tū actiones. s; et maledicta
sepius hāc exhibētes repor-
tant. dentes rodentes sepius
q̄ aures obediētes reperien-
tes. Et si quāq; veniunt ad

humilū recalcitratiōis : offe-
 runt se tū ūba exultationis
 ad exultandas exultatiōes ī
 p̄ris. Aut eī dicit q̄ se exu-
 lat. nō feci : a. si feci nō ma-
 le feci : aut si male. nō tū
 multū male : a. si multum
 male. nō tū mala intentiōe.
 Si aut̄ de illa sicut adā & eua
 cōvincit aliena suasiōe se ex-
 culari vitis : aut dicit. ille me
 decepit. aut suavit̄ m. a. incip-
 to nō fecisse : aut caritatē p̄-
 tendit. aut cur̄ ip̄e & nō ali-
 compiūt q̄a maiora & plura
 hys faciunt & tū cū eis disti-
 mulat̄ ip̄sōz mala. p̄ aliorū
 vicia sua volentes palliare :
 nō aditentes. q̄ culpa suos
 tenet actores. **Nec** aliorū rea-
 tiū publicatio : s; humilis p̄-
 pua cōfessio veniā meret̄. Sic
 saul rex p̄c̄m iobediētie p̄prio
 populo ip̄tauit. q̄ de p̄da a
 malechitarū ī holocaustū sup-
 lisset d̄no : cū tamē de māda-
 uerat p̄ os samuēlis oīa occi-
 di. p̄m regū. xv°. **Tales** sed;
 guardū nisi miseratio super-
 ua respiciat. ut (q̄d valde talib;
 difficile est) vniūsoz iudicijs ac-
 quietat. frontolus mor & im-
 pudens factus est. ī rebellione

corruit : ut q̄ se corrigi non
 patit̄. iā patienter iobedi-
 ens et cōtinuax effect̄ etiā
 magistrū cōtemnit : q̄ con-
 tēptus longe ē a salute. ut
 s; de extremo ad extremū
 veniat : id est de publica cō-
 tumelia ad publicā sui ex-
 corde humiliatiōe. **Qd;**
 quāte difficultatis sit : p̄bat
 scribarū & phariseoz tpe xp̄i
 p̄dicatiōis elatio : qui xp̄m
 eos dure corripētē pro iūsti-
 cia auaricia ypocriti supbi-
 a. imūdiācia iūdiā & inobe-
 dientia. potius crucifigere cō-
 tra p̄prias cōscientias. q̄
 audire maluerūt : ideo doc-
 tore & doctrinā aspuabāt.
Et o utinā illi soli & ultimi
 fuissent. **S;** paulus ad thi-
 motheū scribens : futuris tē-
 porib; silia futura p̄dicauit
 dicens. Erūt eī tps q̄m sanā
 doctrinā nō sustinebūt. sed
 coaceruabūt sibi magistrōs
 p̄urientes aurib; : et a ver-
 tate quidē auditū auertēt :
 ad fabulas autē cōtēntur.
 ad thimotheū iij°. **Hec** aut̄
 icorrigibilitas locū habē ut
 plurimū solet ī hys q̄ sibi
 aliqd cē vident̄. et quantā

precellentiam capiunt: quam oculi
eorum inspicunt. estimantes se ali-
quod esse cum nihil sint. Ferula
subiectionis fugiunt. Inferiores
alijs a culpabiles existimari
nolunt: et apud seipsum iusti
existunt. Ideo omne quod ad humili-
tatis et subiectionis semitam te-
dit abijciunt: nisi quando simul-
latone se humiliant. Dicit
enim Bernardus de xx gradibus humili-
tatis. Nonnulli ex apostolorum
ut supra capitulo xii. de ypochrisi
circa medium: usque tunc opus
est plato. Ecce ex horum verborum
sententia satis daret despe-
rabilitas huius vulneris. quod
raro curat. nisi a ordo per-
diuinam inspirationem a pub-
lica confusione: qua homo in se
reuerfus ad nulla alia re-
media huius preterquam ad viam hu-
miliationis recurrere. Quod si
deus misereri velit. mor-
tuitur: quod si uoluit. nec ordo
predest. Exemplum habet de o-
ratione samuelis prophete pro
saule. quod non fuit exaudita:
primo regum xvi. Exemplum de
publica confusione habet de
manasse rege iuda: quod post
inania flagitiorum genera
ductus in captiuitate in habi-

lone et ibi angustias egit per-
tentiam. sed palipomeno xxxij.
Hec pestis incorrigibilitatis in-
rendum ne plus quam spiritum sancti-
tatis preterdunt locum habeat: ut in
religiosis. presbiteris secularibus
et doctoribus et iuris. Et quanto
altior dignitas: tanto minus me-
ditans manum admittit. Secu-
lares vero et simplices ut com-
munius tolerabilis suscipiunt
monitiones correptiones et pub-
licas etiam argumetationes. Et e-
sua Bernardi. Videtas inquit in-
tos de malo in bonum conuertere: ma-
ro religiosum de bono in melius.
Videtur huius incorrigibilitas ex
duobus trahere principia sicut orige-
nis. Primum ex propria preterdunt.
qua libi plis sufficit videtur.
tamquam sani. ex inconsideratione
eorum defectum. dicentes illud apo-
calypsis iii. Diues sum et nulli
egro. Et uelut quia miser es tu
et miserabilis et pauper et cecus
et nudus. Sed ostendit ex propria
is male libertatis Cum cum in
o confusione frequenter lacat et
non adhibet in quibusdam uigila cor-
rectionis per preterdunt. quod somno
torpent negligentie super gregem
sibi commissum. nec debitam adhi-
beant diligentiam arguendo ob

Secundo increpando: generat
 mala libertas in cordibus subdi-
 torum. eo sanctorum se estimantes
 et minus digna correctione habentes.
 quo per plures vident non casti-
 gari: licet per usum diutius ino-
 lum generat vitium incorrigibili-
 tatis. Sicut sirculi et vigne
 si in principio cum tenere fuerint
 et adhuc flexibiles non fuerint
 rectificate: cum ad arboris mag-
 nitudinem pervenerint. minime po-
 terunt rectificari. Et si velis tunc
 dare opera eis ad rectitudinem:
 potius franguntur quam flectuntur.
 Consuetudo est: altera natura
 est. Celsus est huiusmodi ad fructus de modo
 de: dices in hunc modum. Omnia
 genera inchoz et aliquo male vo-
 luntatis affectu. l' male consue-
 tudinis. sua ducunt singula ma-
 trice origine. Que quanto di-
 utius menti involuta est. tanto
 fortius heret: et fortius vincit.
 Et paulo post. Nam nisi per tina-
 a prudenti opera expugnata
 fuerit consuetudo. levis potest: vi-
 a vir potest. Et quantumcumque se-
 cponat animi heret: cui quod
 maiore contingit inesse usum
 consuetudinis et voluntatis. eo
 nequior et rebelior invenitur.

Vigiles est qui hanc debet custo-
 dire civitate. civibus volentes
 esse principii libertatem eis conferunt
 nimiam: licet ab hostibus id est
 vicis interimunt: et quos re-
 frenare debuerat correctionis
 viga: eos tradunt gladio hosti-
 lis captivationis. Nolunt eos
 contristare ad modicum donec
 sanaret: et crudelius eos po-
 stea contristat. cum eos in foueam
 incorrigibilitatis projiciunt. et
 usque ad profundum rebellionis
 cadere permittunt. Sic hely lu-
 m' sacerdos filios suos con-
 tristare noluit per ablationem
 dignitatis sacerdotalis: et se-
 ipsum et eosdem filios tyali et et-
 ua morte contristavit. Sic sa-
 ul rex populum contra mandatum
 domini sumente de preda noluit con-
 tristare: et se et eos gladio phi-
 listinorum crudelit' expoluit. pu-
 mi regum xv. Sic dauid am-
 mon primogenitum suum quod stu-
 puit in sorore sua thamar
 commisit noluit contristare: et
 quantum eundem amon et omnes fili-
 os israel contristavit. nemo qui
 historiam secundi libri regum legit
 ignorat. Noluit adam uxorem
 suam eum contristare. quod de cibo
 veneno gustavit. deditque viro

luc. Et quātū malū toti lu
e postitati in secuti ē: tot
mūd' vsq; i fine deplorat. H
vero negligētia p̄sidentū ge
nerat aut ex ignoŕantia scrip
turarū. ā ex ambitioē digui
tatis. ne alios contra se exi
tent ad ipugnādū dignitatē
eorū: aut ex ipso vicio. quia
p se culpabiles s̄. Nā scd; b̄
nardū. nemo fidelit' rep̄he
dit: in quo se reprehensibilem
cognoscat. Sic ē viciolus via
olo applaudit: sic viciū vicio
regū. Nā sile sili est amicu.
Et pilat' fir amic' herodi i xpi
oculioē: nō attendens illud sa
pientie. meliora s̄ vulnea di
ligentis. q̄ falsa oscula blan
dicentis. Hy ē tales p̄lati dili
ges apparēt: s; reuera odiunt.
Boni vō p̄lati seuerē castigā
tes. vere diligūt: licet exterius
odire videant. Et illo colligere
i pte possūm'. quāta picula i
minere videant' resistentib' in
cathedris dignitatis: nūc timo
ris vel amons l' adulationis.
nūc voluptatis. nūc p̄sūptiois
nec nō auaricie. nūc displicen
tie: et sic de multis alijs. Ideo
mēto pestilentie siue morbida
cathedra a psalmista nūcupa

tur: q̄a raro i ea q̄s sine posse
p̄ccōz sedet. Scd; gregoriū. ni
merari culpe nequeunt: q̄ te
ābitiois amore procedūt. Quis
regū. q̄s p̄latōz i ea sine ābit
one sedet? Et si sunt: pauca
sunt tamē s̄. Numerā quot
vis: si caute respicis. paucos re
peries: nec dauid. nec ezechias.
nescio si iohias. Hy tres reges i
ter oēs reges specialiter p̄ferūt
etā xlvij. Dauid aū ascēdit
cathedre regalis varius legitur
peccasse. s; post sepe: in adul
teriū. i homicidiū. supbia erit
iusticia p̄cipius legit' Ezechias
sili. Petrus aū apicē papalis
dignitatis nō legit' peccasse: i
post a paulo reprehensus: ite
o et peccasse. Sic recensendo
scripturarū volumina: paucos
reperies inoccētā vite i dignita
tibus conseruasse.

De icōpassibilitati
Offerit se verū aliud ge
nus pestiferi seminis
quod sathanas crebris solet
seminare i cordib' religiosorū
quod merito reprehensibile erit
s; ē icōpassiūū ā icōpassibile
Etenū quo quidē se nō esse cri
minolos putāt. s; iustos arbi
trant: eo min' alijs cōpati sci

unt. Nā secūdu gregoriū. fal-
 sa iusticia dedignationē h̄. ve-
 ra cōpassionē: more illi phar-
 isaeice iusticie. q̄ publicano
 sua p̄cā iproperabat: sua ve-
 ro prop̄a bona exaggerabat.
 suā iusticiā. illi vicia cōmemo-
 rans. Cū q̄b̄ vere iust̄ opposi-
 ta via īcedere debet: prop̄a au-
 oculos ponē p̄cā. et alioꝝ bo-
 na cōmēdare. Nā iust̄ ī prin-
 cipio accusator: ē sui: nō lau-
 dator. Dicit etiā bernard̄. Nā
 lo te cogitare ubiq̄ sereniū ni-
 si apud te: et peius de te q̄ de
 aliquo estimare. Et aute. Vo-
 lo hoc facias ī egritudine tua:
 qd̄ (cū sanissim̄ esset) paulus
 faciebat. qui dicebat. Dicit̄ x̄p̄s
 ihs ī hūc mūdū p̄ccōres sal-
 uos facē: quoz̄ p̄m̄ ego sum.
 Inter alia p̄cā paulus ad ro-
 manos cōmemorat viciū sine
 fide. **Concietatis** sc̄ et pacis.
Cernim̄ q̄m̄: quostā qui nul-
 la cōpassioē ā misericordia
 mouent̄ ad alios: s̄ crudelita-
 te quata q̄li lupi seruiunt in o-
 ues. pro p̄uis q̄buldā excessibus
 atq̄ minimis. contra illud pau-
 li. Quis īferuat. et ego non ī-
 firmor: Q̄s scandalizat. et ego
 nō mor̄. Tales s̄ ac si unum

mēbrū corpis iproperaret al-
 teri mēbro eiusdē corpis egro-
 tanti. qd̄ est cōtra naturā:
 cū sicut dicit paulus. cū pati-
 tur unū mēbrū: cōpatiunt̄
 oīa mēbra. Et pro semitē
 sollicita s̄ mēbra. imo fouēt
 tegūe lauāt: sicut ē iuicem
 mēbra. **Immo** q̄ ignobilio-
 ra s̄ mēbra: h̄is maiorē ho-
 norē circūdam̄. sed̄ q̄ iū a-
 pls̄ ait. **Dic** et iusticia mem-
 bra unū corpis iusticia expe-
 dret facē cōneronē corpous.
 ī uno capite x̄p̄o. ut sentiret
 quilibet in se illud pauli ad
 galathas vi. Si p̄occupatus
 fuit hō ī aliquo delicto. vos q̄
 sp̄iales estis huiusmodi īstru-
 ite ī sp̄ū lenitatis: cōsiderans.
 teiplū. ne et tu tenteris. Ecce
 dicit īstruite. nō exprobate:
 in sp̄ū lenitatis. nō asp̄cūtat̄.
 crudelitatis ault̄itatis: quali
 suspectus prope fragilitatis. ne
 īquit et tu tenteris. Qd̄ ē illi
 hoc et tibi euēire p̄t: diuina
 grā te deserēt. **Honū** icōpassi-
 uonū prop̄ū ēē solet. ut prop̄a
 maiora nō videant: s̄ cordis
 timorē. fr̄is cōtemptū ā lig-
 nis ā v̄bis ā alijs. **Minora** ve-
 ro fr̄is sui. cautius obseruare

et considerare solent: plus a-
liena q̄ propa attendentes iux-
ta illud xpi phariseis cōmi-
nātis **De vobis scribe & pha-
risei hypocrite: q̄ decimatis
mentā & anetū & ciminiū. &
q̄ graviora s̄ legis reliquistis
iudiciū videlicet & misericor-
diā & fidē. math. xxij. Huius
dulcis cōpassiōis xps in se
expressit ymaginē: cū mathe-
ū ad theloucū sedentē vocauit
et se ad cōuiuuiū iuitatē nō
spereuit. mirimurātib⁹ pharise-
is. et discipulis ei⁹ dicentib⁹.
**Quare cū publicanis & p̄co-
rib⁹ māducat magister in:
math. ix. Et cū mariā m̄g-
dalenā peccatricē ad cōtactū
sui admittit. sibi eistē miri-
mirātib⁹: luce vij. et plurib⁹
alijs euāgelistarū locis. Qd̄
ergo dñs p̄ se facere nō distu-
lit: cur serui mutuo id facē
cōtēnūt. Etā adhortante
nos paulo. ad rōs xv. debem⁹
uos firmiores ibecallitates i
firmorū sustinē: et nō nob̄
ip̄lis placē. Possit etiā de ta-
li dici illud xpi. **Hypocrita e-
ijce p̄mū trabē de oculo tuo:
et tūc videbis vt eycaas festu-
cā de oculo fr̄is tui. Tumor******

cordis. vera trabs ē: respertū
aliorū corpaliū transgressio-
nū. **Ideo diuina dispensatiōe
quā p̄mittit h̄y cōpassiui
ruere i ḡuionibus tenuitati-
b⁹: vt ex propo casu discat q̄li-
ter alijs debeant miserē: vt
i vitilpatrū de vno legit. qui
quēdā fratrem p̄ cogitationē
quasā i desolationē miserat
qui tamē postea p̄ se a deo re-
relictus. nisi diuina miseri-
cordia ip̄m p̄ aliū discretio-
nē p̄seruasset. totus vici-
tūtatōe ad seculū redisset.
**Et merito: vt qui nō cōpar-
tur alienis ruinis: i propiū
ē vt propas deplorat. H̄y propi-
ores s̄ ad aculandū q̄ ad ex-
culandū. alienū p̄m publicā-
dū magis q̄ tegendū: admittit
illi⁹ maledicti doech ydumei.
qui p̄ulo regi saul publicauit
quō abimelech sacerdos panes
et gladū dauid i fuga exstē-
ti ministrasset: et ito saul
occidit octoginta quinq; viros
sacerdotes dñi vna die. p̄m
regū xxij: quos itē doech occi-
dit. alijs eos occidere volētib⁹
**Nō tamē p̄ hoc deterreo quē-
bet. qui videns fratrem suū p̄-
cautē. s̄q; legē euāgelij. fra-******

ternā sibi adhibeat correctioē
 Corripe eū iquit iter te & ipm
 solū. Hoc est signū dilectiois
 fraternae. et ex fraterna cōpal
 sione procedit: cōdolens infir
 tati eius. quā optat sanare.
 nō p hoc intendens psonā i
 famare. Ideo & eo pāte ē faci
 enda. cū cordis dolore & fraterna
 cōpassioē: rogando hortando
 mouendo supplicando vt tali
 a deuitent: nō iproperando &
 exasperando. Sic eī xpi luce
 sus apls se fecisse testat: actu
 ū r. **D**igilate. memoria reti
 nentes quō p triēniū nocte ac
 die nō cessau. mouens vni
 quēq; vni. Et iterū ad thes
 salonicēses y. **V**niūquēq; vni
 tāq; p filios suos deprecātes
 fuim? cōsolātes. Et parū aū
 parūli facti sum? i medio
 vni: tāq; si nūter foueat
 filios suos. ita et nos vos deli
 derantes &c. Et hec viscera mi
 sericordie vobis de correctione
 fraternā propolita quilibet
 debet sibi coaptare: occidendo
 viscera crudelitatis. Si enī
 vas electiois pātē sibi a de
 o datā nō exhibuit i leuēri
 tate s; mansuetudinē, s; cō
 passionē. s; pietate lachry

marū: quāto min? nos cru
 deles cē cōuenit. et cū oī mā
 suetudinē agere i correctione
 fraternā. qui i eisdē vicis l
 forte maiorib? prolapsi sum?
 ā labi possum? si lapsi nō fu
 erimus. Ad hāc vtiq; crude
 litatē siue icōpassibilitatē
 excludendā. multū valet pō
 rū defectū memoratio. siue
 pātōz siue pātū siue futu
 roz: vt qui mīa dei sp indi
 gen? alijs sp misereamur.
Quia iudiciū siue mīa ei
 fiet: qui nō fecit misericordi
 ā. Et bñ misericordes: qm
 ipi mīaz cōsequēt. Eadem
 ei mēlura qua menti fueri
 tis remetietur vobis: vox ē
 xpi nos monētis. Hec enī
 pestis crebrius radicāi solet
 inter religiosos p imillioēz
 sathane: qua eis excellēti
 res alijs existere. Nec eī ta
 les emēdationē frīs desiderāt:
 s; propriā excellentiā. Nam si
 aspiraret ad verā frīs cor
 rectionē: pus suā curaret i
 firmitatē. Impossibile ē eī
 vt recta itentioē me sanare
 ex caritate q̄s appetat: q̄ pri
 us suā egritudinē curare ū
 studet. Et eī ordinata cari

tas ut prius incipiat a seipso :
dicente xpo. iohis viij. Qui
sine peccato est vni : pui i ad
ultera lapide mittat. Id est
pius corrigatis vos : ac deinde
alios. Prepolter e qd agit :
q alios pius q se cupit emenda
re. Itē inqt xps. Dilate qd sit
miam volo nō sacrificiū. ma
thi ix. Qui si etiā vult el
sent. potius ex hoc humiliari
deberet q eleuari : cū sāctitate
nō a seipso. s; a deo misericor
diter peccatū : nō ex suis me
ritis. s; deo miserate : q cessate
miseri. Itā i poia a peiora
ponb relabi nō ē. Timere
etiā debet hāc xpi minātas
sententiā. Serue neq oē debitū
dimisit qm rogasti me. Nō
ne ergo oportuit te misereri
cōserui tui : sicut & ego tui &
miseri sū. Et qui stat : vide
at ne cadat. Nā plus ad grāz
actionē tenet. q plus accipit :
ideo & plus timere nō ē. ne re
ciduū patiat. Nā relabi picu
losius ē q labi. dicte xpo. Va
de et āplius noli peccare. ne de
terius t cōtingat. Quilibet e
ciā cōsa lue ppe firmitatis
& iocet lue stabilitatis. sp i ti
more & humilitate cōsistēs. nūl

la securitate i pūti existere :
cōpassioēz quā sibi optaret si
caderet. alijs eā ipendere nō re
cuset. Si eā petru. si paulū. si
dauid. si mariā magdalenā.
si vtrq dilectos a se pdestinato
gūiter cadē pūlit : qd alijs
formidandū ē. nisi cū timore
postulandū. ne derelinquas
me dūe de me. ne discesseris a
me. Et cū hieremia. Hōc q
nō est via hoīs a via e : nec in
pīate viri ut dirigat gressus su
os. hieremie x. S; obiya forte
posset p aliquē icōpassioēz ta
lū. iūtile fore ad tales ē cōm
passiū de qd emenda nō spēn
tur. Et adiciūt. Nā crebrius
passio adhibita ē : s; abuli sūt
ea : cū emenda correctionē nō
sūt subsecuta. Attendat hū ta
les lūia xpi : quā respondit
petro qrenti a dño. Quotiens
peccabit i me te me & dimittā
ei : vlgz septies. Et rūdit ei
mitallim xps. Nō dico t petre
vlgz septies : s; vlgz septuagies
septies. Id est. si possibile ē. i tū
uitū & sine numero. Nō eā deus
suā misericordiā aliq certo nūo
alligauit. Et si ipē sine nūo
patus ē idulgē & pcc penitē
aur nos volum' denegatē postē

misericordia. Vnde hoi. sta
 re p̄t fr̄s i corrigibilis: cū di
 cit p̄p̄ia. q̄s lat si cōtat & ig
 noscat de & reliquat p̄ se b̄n
 dōnē. iohel ij. Et p̄milit spe
 i magne fiducia dices. Quia
 benignus & misericors ē & p̄stabi
 lis sup malicia: paties & mlt̄
 i m̄ia. Et cur nō credit scrip
 ture pot̄ q̄ p̄o selui: a expei
 cune q̄ ē fallax: Nēnē ei vult
 pure: s; recognas tractat ne
 p̄at̄ peccat q̄ abiect̄ ē. Vult
 ei oēs hoies saluos fieri: & ad
 agnitioē nōis sui v̄ire. Attū
 si enā p̄passioē ip̄eta fr̄i. idē
 fr̄ nō cōtat nec emēdet: q̄d
 patēti dēditur: fecit ei m̄ia:
 q̄ ille abusus ē. Et fecit iste q̄d
 debuit: ideo m̄ito p̄miad̄ de
 b̄nficio. Et si reprob̄ iduravit
 de p̄a malicia & culpa: nūq̄
 si ille adhibuiss; crudelitātē a
 im̄aluetudinē: iste ideo cōsul
 tuiss; et ad cor rediss;. Certe
 minime. Nā illū potuit ne
 mo corrigē: quē ille sc̄z de de
 sperit cōs vj. Nō ē i hoie stat
 a pendet p̄ccōz d̄l̄io: s; i deo. q̄
 emollit cor p̄ccōtis Et cui vna
 hora denegavit veniā: alia de
 m̄ior indulget. Et vōne xij.
 cō hore diei: Hoc excepto ubi

scandalū gūatū a generan
 dū suadebit plato aliud faci
 endū Melī ē q̄ vn̄ peccat:
 q̄ vuitas Et sc̄z b̄nardū. n̄
 ē cōt̄ caritatē: si scandalū vni
 multoz pace recōp̄sam. In
 naturale ē vnū alteri nō esse
 cōpassiū Nā i vuitas h̄ cer
 nitur Porco vno leso: certe
 oēs cōcurrūt grūniētes voci
 ferātes defendentes. h̄ et i ce
 teris cernim. Videm̄ etiā h̄
 i corpōib; organicis. i q̄b; diu
 la mēbra diuisa officia hūi
 a vnū alteri subministrat
 patit; supportat; coadūnat se:
 vnū alteri; suscipit on̄. p̄ci
 pue i hūmano corpōe ad sen
 tū patet Ideo ait paulus Si
 patit vnū mēbrū: cōpatiūt
 oia mēbra. S; si hoc natura
 docet: cur nō vō i hoie. Cur
 hoies bestiales & ihūmani
 st. q̄ vegetabilib; sc̄litiuis &
 ceteris aīalib; morē gerūt.
 Hy tales icōpassiū natura
 li legi repugnare vidēt. dicē
 te x̄p̄o Quicq̄d vultis vt fa
 ciant vob hoies: hoc & ip̄is
 facite. Ab alijs cōpassiōē
 petūt: ip̄i nullis cōpati vo
 lūt. Gaudēt de calib; alioz.
 suā fortunā estimātes ali

om̄i ruinas: prodūt dēdēt alioꝝ
defat. suos exaggerat. Alios cō
passiuos estimat negligetes. seu
alioꝝ p̄cis cōcātes. ad morē
simonis hospitis dñi: q̄ xp̄m
p̄cātrās mulieris lacrimas
suscipiente. credebat cū ei p̄cis
inquina. Hy viscēa pietatis ī
se dēdēt. iā se nō hoīes cōhē
tur. s; bestias: q̄ sua ferocitate
languinē sitiūt humanū. Nā
hō naturalit̄ aiāl ē māluētū.
ductibile. suauē. ciuile. Nec hoc
sentiūt ī se qd̄ et ī xp̄o ih̄u: q̄
cōpātiens p̄cis huānis. paternā
sedē exultauit. seipm̄ eximātes
et formā serui accipiens. miseris
nr̄is ē passus. Hoc semē spino
sū & crecabile icōpassibilitatis.
qd̄ sator malign' sp̄s iē ī cor
dib' scribarū & phariseoꝝ: sua
sibi iusticiā applaudentiū. alijs
m̄ cōpātiētū. Qd̄ & hodie
seminare nō desistit ī cordibus
quorūdā. q̄ sibi iusticiā colōiā
tes. nulla p̄ximis passioē con
descendūt: plus ī se licet p̄ eos ī
sensibile habētes qd̄ dignū ē cō
passioē. q̄ sentiūt ī alijs. Insen
sibiles s̄ facti. vulnēa prop̄a n̄
sentiūt icōpassibilitatis: alioꝝ
sentiūt vulnēa. prop̄oꝝ ignari.
Et hoc p̄cipue illis cōtingē lo

let: q̄ sue iusticie fidentes. tu
more cordis ḡuati. mot' suos
ad alios reflectūt. libyplis se
ceci. Quib' r̄te dicit Medice
cura teipm̄. Et illud Ege pu
mū trahē de oculo tuo

De irrecōsiliabilitate.

Aliud iterū se ingerit se
mē qd̄ vniā nō esset. qd̄
credens se ī religioſos miser
satore p̄uanoꝝ p̄uante: et et
irrecōsiliabilitas sine velle esse
vindictū: qd̄ nō minimū ex
tit. prohibēs vnitatē cordiū. pin
gēs ad v̄dicādū. mēōter remū
iuriā irrogatā: et p̄tinant cō
grūas quō p̄ aliū irrogata rē
penlet. nec placat p̄ab' p̄t. appe
titi vindictē ī corde feruere. Qd̄
q̄ exiaale sic v̄ris nō solū reli
giosis s; & oib' xp̄ianis: liquet
ex textu euāgeli. mathi. v. Si
offeris m̄m̄ tuū ad altare & rē
cordat' fueris q̄ fr̄ tu' h̄s aliqd̄
adulū te: relinq' ibi m̄m̄ tuū
an̄ altare et vade p̄us recōsilia
ri fr̄ tuo. Ecce indignat' & ab
horret m̄nēra nr̄a an̄ recōs
liatioēs: nec q̄lacūg' m̄nēra
ei offerūt acceptare vult. nisi
placat' fuerit q̄ offensus fuerit
dū nō is qui lesit faciat qd̄ ī
se est: veniā petat. lesō sanctū

nar. damnuū q̄tū p̄t restituat
 seu rēp̄p̄nset. Et lesus si no
 lit idulgē nec placari: iā p̄ a
 liū nō licet quō ille min⁹ pla
 cat⁹ eēt. **Quis** ābo obligati sūt:
 un⁹ ad satisfaciendū. alter ad
 idulgēdū. Nō solū at̄ lesus tūc
 cū pet̄t a latrone tenet dimitti
 tere: s; etiā mox post iuriā te
 netur rācorē ex corde dimittē.
 etiā nondū pet̄tē latrone p̄p̄i
 caritatē. sine q̄ null⁹ uno mo
 mēto eēt debz. Cui cōtrarianur
 rācor: q̄ ē q̄tā malivolentia et
 appetitus vindictē: ne iactat̄ i
 hāc sententiā xpi. oīs q̄ irasci
 t̄ sūt suo reus erit iudicio. Et
 ut secure s; dicē possit i orōne
 dñica: dimittite vobis debita
 nra sicut ⁊ nos dimittim⁹ de
 bitorib⁹ nris. Quā orōne mi
 nime possim⁹ dicē pure: rāco
 re i corde durate. In nos eī de
 linquēs. i tria incidit: s; i nrāz
 irā seu rācorē. quē mox ex cor
 de dimittē tenemur. nō rogati.
 ut dicā ē. Sed familiaritatis
 nre cōtribernū: et hoc tenem⁹
 a nō denegare post penitōē et
 vñe postulatiōē. q̄a ex tūc nō
 censet̄ inimic⁹ s; amic⁹. **Tercio**
 damni rēp̄p̄natiōē: et hoc in
 te pet̄tē possim⁹. trahēdo eū in

causā: n̄ h̄ tenemur ei ex debi
 to dimittē: nisi de grā. Cū i
 git̄ religiosus s; et i oī hora ē
 occupat⁹ i offerēdo deo munera
 sua. Imo p̄ seipm̄ ē deo holo
 caultū: ex illo p̄sare valem⁹
 q̄ magno merito puat̄ is. q̄
 aut rēcōsiliari alteri negligit:
 ā indulgē pet̄t. **Frustra** etiā
 opat̄ quicquid agit. si nō dimi
 tit ex corde sūt suo: Imo et deus
 ab eo exigit quicquid eū p̄s dimi
 sit. iuxta p̄abolā xpi mathei
 xvij: ubi cōseru⁹ cōseruo dimitt
 tere noluit: ideo ⁊ dñs tradidit
 eū tortorib⁹ quousq; reddet vni
 ūlū debitū ei p̄s dimissū. Et
 subdit i fine p̄bole. Sic ⁊ p̄i
 me⁹ celestis faciet vobis: si nō
 dimiseritis vnulq; s; s; vō de
 cordib⁹ vris. **Ad** hāc rēcōsili
 atioēz iactare nos debz promissio
 dei. q̄ nos filios dei asserit: si di
 lectionē etiā inimicorū habue
 rim⁹. **De** suis iqr̄ filij p̄s vñ
 q̄ i celis ē: q̄ solē suū omni sa
 cr̄ sup bonos ⁊ malos. **Ideo** in
 bet ⁊ bñfacē hys q̄ nos oderūt:
 ⁊ orare pro p̄sequētib⁹ ⁊ calūni
 antib⁹ nos. **Itē** iducē debz hoīez
 ad hoc. dimissio p̄p̄or p̄cōrū:
 quā nob̄ spondet dñs. **Dimitt**
 te. et dimittet vob. **Et** si non

dimiseritis: nec p̄ v̄i dimittet vob̄ p̄c̄a v̄a. **O**s eī p̄d̄era p̄c̄oz suoz oīa deū nulla at tendēs. nō libētissime cōp̄ccāti b̄ dimittēt inuoria: si sciet a deo multo ḡuora sibi dimitti. **H** h̄ nob̄ v̄c̄itas pollicet. Ecce filiū dei cōstituit. ecce p̄c̄oz remissioēs īpetrat. talis recōsiliatio & dimissio iūriarū. Cui⁹ de⁹ exēplū p̄stat: q̄ etiā p̄ suis p̄ccatōib⁹ exorauit. aīaz iā ī cruce posuit. Alias etiā paul⁹ se a xp̄o legatū & nullū asserit: vt obsecret q̄ deo recōsiliem⁹ etiā existētes inuicia dīcēs. **O**bscram⁹ p̄ xp̄o: recōsiliamini deo. **P**ro xp̄o eī legatōe fugim⁹. Ecce offensus p̄ nos. legatos ad nos mittit: petēs. q̄ a nob̄ peti deberet. Quātomagis petētib⁹ n̄ris oīeris ī nos peccātib⁹. iūria & mittē debet. **T**āta at̄ duricia ī q̄b̄ulda reput. vt n̄ ocul⁹ aspiciat. n̄ auditū p̄be. n̄ loq̄ dignēt alijs. n̄ locū celsiois apud se cōcedē volūt: licet velū cūculationis p̄tēdat. asserētes se ipsos nō inuicari. s; pacē h̄re cū eis velle. **H** h̄ palliatio licet apud hoīes videat palliare & colorāe rācorē: s; nō ap̄ deū. q̄ cordis īspector ē. **Q**uō

at̄ ab inuicia se excusare poterit. q̄ nulla signa amicitie p̄fert: cū dicat aristoteles p̄. pe rihermenias. Et ea q̄ s̄ ī voce. carū q̄ s̄ ī aīa passionū notē. Allegāt etiā ī lue defensionis argumētū dīcēs. Sufficit inuicos nō odire. **O**stinā & h̄ verū apud deū eē p̄bare possēt. **H** v̄c̄itū ne lateat āgnis ī herba. **H** auctōritas referēda ē ad eos q̄ nō petūt recōsiliatōē. ā rogati nolūt recōsiliari: q̄ s; denegant hūmānitatis familiaritatē. **A**d illos se īgere q̄s nō tenet p̄ cōsultationis cōcitatōē p̄ eoz voluntatē: vidētes eos totaliter aūlos. illos sufficit q̄ ad cōsiliāz nō odire. id est. nō requirē vt amicitie & mutue cōsultationis exterioris signa offerat. ex q̄ vidēt illa p̄ eos aspuari. **H** vere q̄ deo condicē assistē debēt. vt religiosi. frequēter cōcāte. laudib⁹ diuinis īsistē. oīno has a se palliatōēs excludē debēt. et arietē ī cordib⁹ cōmouētē. microne euāgelico p̄santē. **O**iligite inimicos v̄ros. **B**ūfacite eis q̄ oderūt vos. **Q**uorū p̄mū ad affectū. sed; ad effectū p̄tinē vidēt: marie cū ip̄tēte teneat ad p̄fectioēs. q̄ oīes istas sp̄inas excludit.

De inuentione.

Peter ea q̄ dicta s̄t adu-
 to aliud seminis gen̄. p̄orb̄ nō
 min̄ p̄derolū int̄ religiofos: vi-
 cū s̄z inuentionis. **Q**d̄ ve-
 uenolū gen̄. am̄ic̄. z̄anior̄. ce-
 b̄nus n̄it̄. īger̄ cordib̄ militū
 x̄pi. **Q**d̄ q̄ infectiūū sic. x̄ aīa
 b̄ sc̄is nocumētū illatiūū: expe-
 riri possūm̄ ī notissima pena.
 z̄ alijs malefactorib̄ īsueta. in
 dathā z̄ abyriā z̄ chore. q̄b̄ hoc
 inuentionis laboratib̄ vicio.
 plaga mortis īflicta ē. ut terra
 sub pedib̄ eoz̄ rupta. viuos eos
 absorberet: descendētib̄ ad in-
 fernū viuetes. cū tabnaculis z̄
 vniūsa s̄bia sua: q̄ et p̄ moyse
 os iudican̄ s̄t blasphemī ī deū
 cōt̄ ipsū moyse z̄ aarō duces
 populi inuentiones. nūi xvi.
Cui⁹ flagitij meminit paul⁹. p̄
 ad thōm̄. r̄ dicit̄ Neq̄ inu-
 inuentionis. sicut q̄dā inuenu-
 rauc̄ris: et perierūt ab extimi-
 natore. **E**t pena itaq̄ subsecu-
 ta tāq̄ ex effectu. arguē conat̄
 magnitudinē criminis. ab eq̄l̄
 limo iudice īflicta. **E**t si hac
 pena p̄niti s̄t chore cū famili-
 a sua. seculares laici cōngati.
 nouē legē etoc̄i. quā recēt̄ in
 mōte sinay receperūt. q̄ arcū

stātie inuicere debuisset eoz̄
 penā. uno ī pre eos excusasse
 ita q̄ min⁹ p̄niti fuisset: q̄
 h̄ pena cōfendi s̄t ē digni. iā
 ī p̄ceptis dei diutius exercita-
 ti. z̄ ad cōsilia obligati. uno
 ī statu p̄fectiois cōstituti. reli-
 giosi īq̄ q̄ hoc vicio laborare
 repiūt. **E**t licet tali pena vi-
 libili p̄dicta. mō nō p̄nitiūt:
 minime tū credendi s̄t penas
 posse euadē multo acerbiores
 ī ignib̄ gehēnalib̄. **S**emel
 istud gen⁹ chore hac pena acer-
 bilitā publice p̄nitiū existit
 et notissie: ut oēs postea vlt̄
 ī finē mūdi timē deberēt. **N**e-
 q̄ ē ill⁹ neophitis ī fide peper-
 cit: nec alijs s̄bia autētātib̄
 p̄cet: teste paulo vbi sup̄. **Q**ui
 cū multa flagitior̄ grā veter̄
 p̄m̄ enūmerass̄. z̄ penas s̄b̄
 secutas: postea subiūgit. **H**⁹
 at̄ ī figurā cōtingebat̄ ill⁹: scrip-
 ta s̄t at̄ ad correptionē nr̄az̄. ī
 q̄s fines seculoz̄ deuenērūt:
 ut s̄z nos ex illoz̄ terrore corri-
 gamur. s̄bia agē formidātes;
 ne similia ā maiora patiam⁹
Possūm⁹ ved̄ inuentiones
 dice ai rebellione. cū p̄teruā
 ad repugnādū ductis ā factis
 ā dispositiōib̄ dei ā suoz̄ viciā

rioz. falte rōnabilib⁹. **P** hoc q^o
dico rebellioz ai: itelligo certū
cōceptū. cū delibeatiōe p̄habi
ta. Et excludo p̄mas mot⁹ ai. ā
ignoratiā. ā ex actioib⁹ repen
tis sine delibeatiōe: q̄s huic
vicio nō estimo subiacē. Nulli
ē ai mot⁹ ip̄fecti celsendi s̄ cri
mina mortalia: cū crimina
requirāt aiōs delibeatos plena
riā volūtatē ad sui denūtiatiōez
P h^o q^o dico. cū p̄teruia: certā
maliciā mētis exp̄mo. nulla
cā ā rōe excusate. s; pestiferā
mētē ob id solū resistentē quia
malicia placet. ex fellis ama
ritudinē p̄cedēs. **P** hoc q^o dico.
dictis factis l^o dispositioib⁹: i
telligo materiā circa quā v̄la
t⁹ murmuratio: sicut p̄ceptū
volūtas ā ordinatio dei. ā suo
rū vicarioz. Et p̄mo & p̄ncipa
liter cōtra deū p̄cedit murmu
ratio: et excludo p̄ hoc pares
ā inferiores: q̄b⁹ remurmurare
nō dico murmuratiōez. s; ā
cōceptū. ā cōtēnōe. ā rāciōe
ā salina. ā aliq̄d huiusmōi
min⁹ culpabile q̄ murmura
tio. vt p̄us audiū ē. Veritas
hui⁹ descriptiōis p̄z ex eodē ca.
nū rvi^o. vbi h^o cōgregatio cho
re murmurat cōtra moylē

et aarō. & cōt⁹ dei ordinatiōe.
q̄a de⁹ eos elegit i duces filioz
isrl⁹: q̄b⁹ repugnabāt. obedie cō
tēnētēs. Quib⁹ vocatis p̄ moylē
respōderūt. **N**ō venim⁹. Nūq̄d
parū ē tibi q̄ eduxisti nos de e
ra q̄ lacte & melle manabat.
vt occidas i deserto: & nūl⁹ & dūa
tus fueris nobis. Et parū ai
de aarō s̄l⁹ et moylē. **C**ur deua
mini sup populū dñi. **S**uffi
ciat vobis. q̄a oīs militudo s̄o
rū ē: et i v̄plis ē dñs. Ecce ai
rebelho & p̄teruia. ecce rebelle
tia cōt⁹ deū & vicarios ei⁹ i diu
nis dispōib⁹. q̄b⁹ cōstituit moy
lē & aarō duces populi: q̄b⁹ cō
tumaciter h^o gnatio rebellauit
Ideo sapie p̄: moueri solliate
custodire vos a murmuratio
ne. Custodite iqt vos a mur
muratiōe. q̄ vob⁹ nichil p̄terit.
imo plurimū nocet. Ad dñs i
dicta descriptiōe: et dispositioib⁹
rōnabilib⁹. Et hoc ad vicarios
dei solū debz referri: cū dei dis
positio nūq̄ p̄t ee v̄rōnabilis.
Vicarij vero tāq̄ hoies. i suis
dispositioib⁹ falli & fallē possūt
Adcro & colubine simplicitati
iuncta ē prudētia serpētia ex xp̄i
doctrina. Estote iqt prudētes li
cui serpētes. & simplices sicut

colūbe: ut scz luceat subiectis.
 nō qdē iudicare de disponib' lu-
 peior. s; de p'is ipoz factis. au-
 liceant an expediāt. Et si dil-
 positioēs dicta l' facta ā p'cep-
 ta cōformia s; diuinis dispo-
 sitionib' minime eis resistēdū
 ē: ā si salte nō cōtrariās esse
 di uco aliē: i petri p'gēdū lūiaz
 ē. Oportet deo magis obedire
 q' hoīb'. Hec tū murmurādū
 cōsulo: s; cōpatiendū orandū
 suadendū ut fiat mutatio. ne
 bestia tāgēs mōte lapidet
 Repetio et aliud genus mur-
 muratiōis i sacra scriptura
 qū filij isrl' i deserto syn. ubi
 ois multitudo filioz isrl' mur-
 murabat cōt' moyse & aarō
 i solitudie p' victualib' & cau-
 sates q' i egypto sup ollas car-
 nū sedisset. et iā i solitudine
 fame periret. exodi. xvi. : & ca.
 sequēti p' penuria aq. ubi et
 populus murmurauit cōtra
 moyse Et iterū uii. xx. de aq
 cōtraditiōis. In qb' & silib'
 p' penuria ciboz & potui et
 alioz necessarioz humano
 vliu seqbat murmuratio.
 Et qdē attendēdo exordiū seu
 occasioēs murmuratiōnū il-
 tarū. q' fuit vite necessitas:

itro nō reperio eos ita acer-
 billime punitos ut p'imos:
 nec tū q's legēs p'dicta eos po-
 terit exculare: uā & scriptura
 fater' eos i uiciū murmurati-
 onis incidisse. Nā eeli occasio-
 nē accipiētes a vite necessari-
 is q' postulabāt: nō tū co mō
 q' debbāt ea postulare pete-
 rūt. Nō at cōtumaci & blas-
 phemo diffidētes de potestate
 dei. et iperiose ea petierūt. Quis
 vco eos reprehēdē potuisset: si
 cū subiectioē humiliē ea. i deū
 cōfidētes. petisset. Nā & x'ps.
 i orōne sua a p'ie petē docuit
 Panē iqt' nrin condianū da-
 nob' hodie. Et scis iacob. Si
 dñs fuerit meū & c' genesis. xx.
 viij. Et q' elice poterim' non
 solū illicita aīo cōtētiōso petē
 fore peccin: s; etiā licita illicitē
 et iordiniate postulare. sine
 grandi crimine nō ēē. In q'
 nō petitis: s; mod' postulādi
 i uicio ē. Hec i genē dicta s;
 nūc recurrat status ad spēm
 suā. Repetē ne iter redigi-
 olos aliqd. qd' uiciū sapiat
 murmuratiōis. Et utinā
 nō: s; uercoi satis q' sic. Et
 cū ceruē i q'bulā q' uicarioz
 x'pi dicta facta o'pa & dispo-

licitioēs. ita ut aliqd curuāt ut
si eis aliqd iūgnē ā eis mini
strat ā ī virtualib' ā opib' o
bediēte: repugnāt rebellātes.
ā discutūt. ut dicāt illud atiq
serpens. **C**ur pcepit nob' h' uita
rius dei. **N**ō ē hoc rōnale: ali
ter debuiss; ordinatio huiusmo
di. pcessisse: ordo rōis subūsus
ē. nō ē lex dei obseruata. nō ex
pedit ita fieri: minime parē
dū ē ī hoc volūtati sue: min?
prudētī cōsilio h' attētātū erit:
nō attēctēs ī suis rephēsiōib'
facti & opis iūcti qlitatē. s; p
prie affectiōis idinatioēs. **E**t qdē
si factū plati forte nō sic ī oib'
circūstātionatū eēt ut expediret:
tūc ab uno poss; humiliē īfor
matio īferri submissiōē volū
tatis. **S**; aliud ē suā effrena
tā volūtate pseq. aliud fugē:
s; negocij qlitate regulatā per
suasiōē. **I**deo ī magis passiona
tis plures repūtē murmurati
ones: q; ī hys q; hūt passiones
sedatas. & aīos magis ītelligi
biles. **I**deoq; nō vba pēlauda
ā iudicia dicētū: s; animos
bū affectatos decet pēlare qz
iudicia sūt veriora. qā ex suce
riouib' pcedūt cordiū ītēsiōib'
Qualis ē vnusq; s; ē: talia

vident' ei. **P**ensare debēt etiā
sed; q; doctores cōter volunt:
q; maior grā q; ad dubioz de
cisiōē dari cōsuevit platis. **I**n
ēī varias vias cōsiderāt & cir
cūstāntias occurrētes q; ipos mo
uēt q; illi nō attendūt. **S**icq;
alii q; ad pauca respiciētes de
facili enūciāt sed; aristotilē
ī suis sentētis pferuētēs: in
surgūt murmuratiōēs cōtra
superiores. **C**or regū īscrutabile
ait sapiens: q; metiūt diuisa
quoz cōsideratiōēs nō vnā pē
cōsiderāt: s; diuisas causas. **H**a
rū murmuratiōnū causas a
pere possunt ex apparētī idul
tria proprij īgenij siue sensib'.
Putāt ē quidā suū sensū p
cellē alioz sensus. nichilq; rec
tū qd' eoz sensib' nō ē cōforme:
nullisq; alioz ordinatiōibus
cedere uolūt. **I**deo ēī actiū cor
titudine suū sensib' metiri vo
lūt. **I**deo pūpūt ī cogitatiōēs
cordis & vboz murmuratiōēs:
cū tā si vē humiles effēt. **S**us
sensib' potius cedē vellēt q; de
fendere. nō vāq; alta sapiētēs
s; humilib' cōsentētes. **H**y nō
quia vera. s; qā voluta sūt a se
defendētes. nec suspectū hūt
ipū sensū ut deberēt: s; uoz

eū defendētes tāq̄ rectissimū. sep̄
 i errores labūt. Itē aliā causā lu
 mere possūm̄ aī pp̄ā indulgētiam
 videlicet nimis suā carpendēdo
 pp̄ā comoditatē: quā b̄nari⁹ ap
 pellat meliorē affectū. vt 2. de p
 sideratiōe. Gustulus fluxa q̄dā
 muliebu molliac aī oculos dil
 cretioris rētm̄ nō videt: vt scz li
 bi plusq̄ debet blandiens. resistē
 ti a nō ua affecto remurmurat.
 ipatēs cōtradictōis. fontē sue
 cupiditatis liciens. q̄qd̄ ex eo nō
 emanat amarū suspicat. Ideo
 reclamatur. amaricat: pro posse
 resistit. Ideo remedia pp̄q̄ mur
 muratiōis possū: ex hys elicere.
 obūbratiōe pp̄ri sensus. qd̄ ad
 intellectū p̄inet. et restrictiōes af
 fec̄: vt sic due potētie aīe. videlz
 intellect⁹ ⁊ volūtas i hoīe recto t̄
 mite icēdāt. Quib⁹ rēte icēdāt:
 oīs occasio murmuratiōis cōq̄
 erat. Dare eī ⁊ velle q̄ expediūt.
 totā molē spūal̄ edificij stabili
 ter fundāt: nec obliquā sinunt
 hoīs ordinatā actiōe. In iterō
 q̄ illi q̄ plus sapiūt q̄ oportet la
 pere. ⁊ mot⁹ potētiarū cōcupis
 bilis ⁊ irasibil⁹ nō volūt refrē
 nare: facile inādūt i mltā iron
 ueniētia: pacē suā pp̄ā ⁊ alioz
 valde pturbātes: oīa ad propū

sensū retorquere conātes. qd̄
 ē ipossibile. Qui si pacē exte
 riorē quā itendūt p hoc conq̄
 vere ⁊ efficaciter apprehendē
 vellēt: seiplos i se cōpimē debe
 rēt. Qd̄ vniq̄ nō ē eis ipossibi
 le: vt sic itē ⁊ extra pacē ⁊ q̄erē
 ly obtinerēt. Idcirco eī surgūt
 murmuratiōes: vt alioz volū
 tates ad nr̄as retorq̄re valeam⁹:
 cuius effectū suauius ⁊ faali⁹
 cōsequem⁹: si nr̄as volūtates
 resistētes. alioz volūtātib⁹ nō
 resistem⁹. Itē vob̄ vicij murmu
 ratiōis adūlarī nr̄ malign⁹
 spūs i initio generis hūmani
 malū seminauit: cū p̄ceptū
 dei p̄mis parētib⁹ datū exami
 nare ⁊ discutē voluit: ex p̄mis
 parētēs ad hoc discutendū isti
 gauit dicit. Cur p̄cepit vobis
 de⁹ vt nō comederetis de oī lig
 no paradisi: genēsis ij. Quali
 ip̄e murmurās cōt̄ p̄ceptū. et
 eos alliacens ad murmurādū:
 q̄li idiscere a deo iussū. Per qd̄
 dicit possū. q̄ hodie itē malig
 n⁹ spūs lilia i cordib⁹ religiosoz
 antētare nō desistit: magnū
 sibi fructū reputās p̄uēire. tāq̄
 pacē cordiū turbatur: cū iteri
 orū aīos erigē suadet cōt̄ supe
 riores: cū vniū cor ⁊ vna aīa

debere esse in superioribus et inferioribus
equilimum esse.

De singularitate.

Non pora sufficere videtur
spiritui maligno quod cor
da religiosorum que dei sunt habita
cula tunc et papitate non cessat:
sed adhuc iaculum sue tentationis
apertius infigit notam singulari
tatis. quam immittit cordi. ut a
comuni regula a statutis a exem
plis probatorum seniorum se segregans
ad qualiam speciales novitates
se transferat. excedens limites
quos posuerunt patres eorum: que multo
saniora et utiliora quam vetera sac
torum decreta et statuta. Delata
est in hijs gratioribus gaudijs.
et plus ut sibi videtur iocundio
ribus spiritualibus epulis mensis:
quam omnes alij in comibus. Coma sibi in
superioribus specialia capiosa sunt:
vetera damnat. noua appro
bat. Cuius etiam condicio est. hinc?
in tractatu de rebus quodlibet humili
tatis exprimit dicitur. Non sufficit
ei ad quod comis ista monaste
rii et maiorum cohortatur exempla:
nec tamen melior esse studet. sed vide
ri: nec melius viuere. sed videtur glori
ficari. quatenus dicitur posse. Non sicut
ceteri hominum. Plus sibi
blandit de vno ieiunio quod ce

teris preteritis facit: quam si cum cete
ris septem dies ieiunasset. Como
dio: orationum vna peculiaris.
quam tota psalmodia vni noctis.
Inter prandentes sepe solet oculorum
iacitare per menses. ut si que unum
comede videtur: victum se dolent.
Et incipit idipsum crudelitatem sibi ob
trahere. quod necessarium victui idem
dum prouiderat: plus glorie metu
ens detrimere. quam famis crucia
tum. Si que maioris. si que pal
lidioris persperere: vile se estimat.
numquam requiescit. Et post pauca
Ad omnia denique sua strenuus. ad
omnia piger: vigilat in lecto. dor
mit in choro. Cumque alijs psalle
tibus ad vigilas. tota nocte dor
mitat. post vigilas alijs in dau
stro quietantibus. solus in oratorio
manet: exorat. tussit. genuit
batur et suspirans aures foris audi
entium de angulo implet. Cum autem
hijs que singulariter et inaniter
agit. apud simpliciores et opi
nio excreuerit. que perfecta opera per
batur que ceruunt. sed unde procedant
non discernunt: dum miserum bea
tificat. in errore mittit. **H**ille
in singularitas ortu hijs ex via
o vane glorie. seu etiam iactantia.
Præ tendit in fine illud. ut per cete
ris. non sanctitatem diligat. sed va

57
tuitatē: nō occultās sua opa vtrā
solo deo vidantē. s; volēs publica
re licet simulatore ea occulta cō
velit. licet ea occultando publi
cat & publicando occultat. Nisi
ā ea ad noticiā hoīm puenire
cōsideraret. minime ea faceret:
et libys p ea blādiens. ceteros
ī sua estimatiōe postpōit. licet
etiā quz ad oculos hominū nō
pueniāt. Sicq; sibi fines cōsti
tuit. ā vt opinio sua apud ho
mines crescat: ā apud seipsum
sibi solus glouosus appareat.
Duplicē autē possum⁹ disti
guere singularitatē: vnā bo
nā & vtiuosā. aliā prauā & vi
ciosā. Bonā possum⁹ hāc ap
pellare. q; q; extra metas alio
rū dissolutoz & negligētū et
torpētū egredūt. regularius or
dinatiuz viuendo q; ceteri. ī
limitib; tamē paternis p̄sistē
do: & vt fieri solet cū multatudo
existit deprauata ī p̄sulis mon
b; contra statuta ac bonos mo
res: ille accedens p̄mordia sue
p̄belliōis & regularis obseruā
tiē & alia. dei timore & cōscien
puritate astrigitur aliter vi
uere q; ceteri. Et de tali singu
laritate censet fuisse venera
bilis senoz thobias: te q; scrip

tū ē. euultē p̄mo. Cū irent
oēs ad vitulos aureos quos
ieroboā rex isrl̄ fecerat: hic
solus fugiebat cōsortia hoīm
et p̄gebat ad tēplū dñi ī the
rusalē. et ibi adorabat dñm
deū isrl̄. Et alia q; ibi sequū
t ī laudē singularitatis sue
laudabil' vtiq; & scē. Et sibi
de mathathia duce nobili exer
cit' filioz isrl̄. p̄mi machabe
oz ij. : alijsq; plurib; dictis et
creplis scōz. Oēs illā singula
ritatē. laudis p̄conijs nō attol
leret: cū ipsa fundamentū ha
beat diuini timorē. cōscie
puritatē & vicioz expulsioē.
Alia singularitas ē p̄ua
vt p̄dictū ē: fundamentū ha
bēs vt simulatiōis atq; vane
glie. p̄p̄q; excellētē. Quis
hāc exptoz audeat approbat.
Prima locū h; iter viciose cō
ūlantes: a qb; q; erunt vti
osa singularitate. Quia p̄
sa singularitas. etiā accedere
tenet statū vtiuosoz. ā ca
ā p̄ule excellē gaudet statū
vicioz. ip̄e plus alijs vicio
sus: cū viciolus vtiutes simu
lās. duplici pena dign' cēset:
cū simulata cōitas nō ē equi
tas: s; duplex iniquitas. Est

omnino e approbabil. Tendere ei
videt ad ipa voluntate. et ad ali
omn suggestione & turbatione;
itro abstinedu ab ipa ee suade
du e aulibz. Et exemplo suade
& doctor. & regia via q no e civ
ua itcedu e: saltē i cōitate.
Hac huardo sepe iprobat i ser
monibz suis: ppe voluntati deser
uire cōstās. Deus si qd soluta
re viuet: vbi sine alioz offēta
qd singularitatibz possz vacare
de & libypli. vt scā anachouite
de qb i vniuspā multiplicia r
peruē exempla. ¶ Est et alia
singularitas certe reprehēbilis:
q qd pē euidentē necessitate ihu
mitatis copialis extra metas
cōis cōsuetudinis aliau cōita
tis sibi a postulat a p se accip
tat cōquire speciaha. Verbi
grā. i vestibz. i cibis & potibus
et vtilibz ac alijs viuendi v
libz: cōitate nō cōtent. Tur
bat siqdē tales multos i cōgre
gationibz. Primo. pūdēs: cau
santes q eis necessaria nō pui
deant: cū nō causari habeat
de necessarijs. s; de suis volup
tatibz. Putandū ē ē paucis
necessaria desse: saltē sobue
er religiose viue volētibz. Quē
vniqz modū viuēdi i pmoidijs

igressio nū suarū accepta
uerūt: et approbauerūt. Postea
a vob alas exēdentes volup
tatis: turbat officiales mini
stros & totā cōitatē sua singu
laritate. De q singularitate
huardo sermone xxx. sup cā
tica. tales reprehēdēto loquit
dicit. Legumina vētosa sunt.
caseus stomachū gnat. lac
capiti nocet. potū aque nō su
stinet pecc. caules nutriūt me
lancolia. colera porri accendūt.
piscēs de stagno a. lutosa aqua
mce penit cōplerioni nō cōue
niūt. Quale ē hoc. vt i totis
fluminibz oris agris cellari
is vix reperiri pōt qd comedas.
Putas te monachū ēē. nō me
dicū: nec de cōplerioē. s; de pro
fessione iudicandū. Parce ipe
pūū qea tue: pce deute labo
ribz ministrānū: pce gnam
ni dom. pce cōsāe. Consciētie
dico nō tue. s; alteri: illi vide
licet q prope sedēs & edēs qd li
bi apponitur. de tuo singulari
reūmo mūrmurat. scanda
lizat frater i tua singularita
te iudicās te supsticiosū. tā
q supflua qricantē: a certe
me durū causās q nō pgrā
victui tuo necessaria. Et

parū aū. Quid vos dicatis ob-
seruatores ciborū & morū neglec-
tores. **P**rocras & leq̄es ei⁹ docēt
aias saluas face i mūdo: xps
et apli ei⁹ p̄dē. Nā q̄ voluerit a-
nima suā saluā face: p̄det eā.
Nō i euāgelio legis has diffe-
retias ciborū. ā i lris aplorū ā i
p̄phetis. Epicurus atq̄ procras.
corpis alter voluptatē. alter bo-
nā habitudinē: meus magist̄.
xps cōceptū rei p̄dicat. **H** ubi
supra. Inter has singularitates
q̄duplices. sola vna reperit cō-
mētabilis. q̄ vicia alicui⁹ cōita-
tis deuitat: tres vērō alie s̄t rep-
babiles. vna tū plus alia. vt
prius patuit. **A**mbulātib⁹ eī i
vna domo. cōis viuēdi mod⁹ p̄p̄
pacē & q̄etē p̄eligend⁹ ē. si tū
sobrie & iuste viuas: etiā si nō
vltq̄ ad vnguē oīa i artillimis
pūctis cōseruēt. **P**ro pace eternū
et caritate seruāda: oīa hūma-
na statuta p̄dierūt. Cui paci
et caritati nulla actitudo lingu-
laris ē p̄ferēda: nec aliq̄ contra
caritatē militātia s̄t p̄mittēda.

De Stimulo carnis. c. xxv.

Restat nūc oculos nr̄os
cōuertē ad illud gen⁹ tē-
tationis o serue dei. q̄ dentes su-
os venenatos cotidie. imo cōti-

nue acuerē nō desistit cōt̄ dei mi-
lites singulari lancea eos trā-
figē desiderās stimulo carnis:
vltq̄ adeo q̄ nec somnijs ip̄e q̄t
tē sortiri p̄t illie cū tētationes
nūc sopiūt & quiescūt: h̄ vero
i somnijs acrius viget. **E**t q̄s
tpe vigilarū p̄t sollicitā vigi-
lantiā q̄ sup̄ custodiā suā s̄t
aggredi nō valet: p̄ somnia cū
p̄familias s̄z rō debiti iudici
exercere nō p̄t. ille asmodeus p̄
opationē sensū interiorū. medi-
antib⁹ specieb⁹ referentis fugit:
cōpōit. diuidit. chimerinas ima-
gines/hircos/cervos/pulcherrimas
ues/suauitates venenatas. q̄les
mūq̄ vise s̄t nec audite s̄z se-
totū. i q̄b⁹ sensus et caro morib⁹
da delectat et quasi cōtrahunt
ad consensū: cū tū tpe vigila-
tū pro toto mūdo talib⁹ uollet
acquiescē: sic etiā q̄ excitato
eo adhuc viget hec sp̄s i ser-
lib⁹ exteriorib⁹. et caro q̄li per-
iuncta hys infecta fantaſmat
b⁹. reclamāte rōne. se nō uili
difficiliter saltē i breui p̄t de hys
expedire. **S**icut bellū iustissimi
gen̄is grandē. i aīa militis xpi.
delectante carne. flente & lacri-
māte rōne: donec deo miserāte
corpus subiectū sp̄i i caput de

59
testari qd p̄us suauē videbatur.
Qd̄ q̄ verū sit: testant̄ h̄i qui
bellū indixerūt h̄is īpuritatib⁹
Taceo de h̄is q̄ meditat̄ iniqui-
tate in cubili suo. q̄ post cōcu-
piscencias suas vadūt. et cum
tali hoste fedus pepigerūt. q̄b⁹
nō pena s; solaciū videt̄ ī h̄is
cōuersari. et voluntatē ī illis quē
admodū sues voluntatē ī volu-
tabro luti. de q̄b⁹ nichil ad p̄us:
s; de vtiolis loquor. quib⁹ n̄ car-
nalia s; sp̄ualia sapiūt. Hec s̄
tela ignita. q̄b⁹ corda seruoꝝ dei
inimic⁹ vitit̄ interficē seu īficiē
q̄b⁹ olī cedros libani deiecit. excel-
lentissimos ⁊ vtiolissimos vi-
ros. q̄s de extrema solitudine post
diutina corporū mortificationē
post tria āgeloz allocutionē. p̄
oboz celestiu āministrationē
p̄ miraculoꝝ opationē. et post
misterioꝝ diuinoz apertionē:
ī profundū abissi deiecit. Et po-
ra oīa diuine voluntati cōformi-
a adnichillat̄. redeūtes ad vomitū
sui sicut canes: qui incaute
se habebāt ā me de b̄nificijs de-
i intimescētes. ā exterius in-
mū de se plūmētes. nō solliate
stābāt sup̄ suip̄ius custodia.
iā se reputātes victores cū ad
huc tps pugne nō expirasset.

ut fieri solet: et arma humili-
tatis abijciētes et diuini timo-
ris. nodū colūmata victoria:
proū dare liquet historias pa-
trū reuolūtib⁹: relinquētes oib⁹
posteris exēplū cautele. nūq̄ ad
deponendū arma. durāte pug-
na. Qd̄ et ī corporalib⁹ et sp̄u-
alib⁹ bellis cotidiana docet ex-
perientia: neq; securitas alicui
promittit̄. quousq; p̄us vita
finiat̄. Q; si q̄s michi credere
nō veller: legat̄ epistolā ihero-
nimi ad eustochiū v̄ginē de v-
ginitate. Vbi idē sue īfelicitā-
tis eulogiū aperit: quāta ip̄e
passus sit ī vasta solitudine
illa. q̄ tūc ab hōib⁹ remot⁹ de-
gebat. Jam ī exēto suo corpo-
re. mēbus p̄ inedia defaētib⁹:
et vir ossa sibi nervis coherē-
tib⁹ se cōseruabāt: et tū ad-
huc ī pectore virus libidinis
pullulabat seu palpitabat.
Quid ergo mirū si hodie hos-
tis n̄ non dormitat. nob̄ neq;
ligētib⁹: si tūc tā lotū virum
nō erubuit fatigare temtati-
onib⁹. Neq; ideo peioris esti-
mandi s̄ conditionis religio-
si. si plurib⁹ et acerbiorib⁹ sti-
mulis exerceat̄ q̄ aliq̄ secula-
res. Nā illos quos q̄i suos in-

re possidet. et quos in alijs cri-
minibus suos esse conspiciunt: non
nunc habent eos secretioribus impug-
nare sagittis. Hos vero quos
contemplant undique bellum eis indi-
cere. non cessant diem cogredi:
ut subire valeant. Videt
enim quomodo religiosi se includunt in
solitudine. aspectus mulierum fu-
giunt. turbas secularium tech-
nant: ut nec visu. nec auditu.
nec tactu. imo nec gustu al-
iquid admittant: quo malignus
spiritus accessum ad eos ha-
bere possit. Dicitur autem inter-
iores species prius in seculo ac-
ceptas. pro armis sibi assumunt.
Nam etiam ceteri in vigilia cum plene
ratio et mens vigilat. calidæ spe-
cies mouet. cum adiunt eos for-
titer propugnare et resistentiã
sibi fieri: ideo ipse somni rati-
one ut ita dicam soporata. ad
calidæ introitum commouendas con-
fugiunt: ut saltem sic milites christi
a sacramentis arceant. a cor-
pus commaculet. et reliquas eorum
carni inordinatè impingat. ut
si in somno non consentiat. tunc in
vigilia consentire alicuiat: a
certe si nullo horum vincere possunt.
tunc inestiam in corde inuuant.
Solent enim non parum merore af-

fici. timores castitate fore
letam ex tali quocumque illu-
sione: sicut a bonis operibus con-
pescere suadeant. **Et** reuera
fortes christi milites in hijs nul-
lo merore affici debent. sacros
hunc stimulum sibi ad humili-
tatis custodiã a deo punitum si-
cut paulo: ut de se in nullo
lumine debeant. sed spiritus a deo re-
fugium querere. et spiritus stare in timore.
omni ablata securitate. dicitur
scriptura. bis homo qui spiritus est pauidus
nec per hoc se a deo elogatos fore.
sed magis acceptos. **Nam** fornicatio
babylonica hoc est spiritus purgans et
perpetuas. **Et** audiant christi
ipsis dicitur quod paulo. Sufficit
tibi gratia mea etiam cum stimulo:
quam sine stimulo non habentes
si tamen caute et vigilanter facit
quod in se est. in nullo consenties ad
delectationes: et debita remedia non
negliges. **Que** remedia in pro-
pugnaculo sunt scilicet arma inimi-
ci inualidare: et adiuti inimi-
co minime indulgere. Ad primum
pertinet cupiditatis frenum im-
ponere. in ieiunijs. in vigilijs. in uer-
tutu aspero. in disciplina cor-
poris: et quicquid suauis est compon-
ere propter puram necessitatem. et ablati-
dere. dicitur christo. **Qui** odit a

60
viam suam in hoc mundo. id est corpus
suum castigat: in vitam eter-
nam custodit eam. Ad secundum per-
tinet sensus exteriores et in-
teriores restringe: mulierum af-
fatus: visus: tactus: auditus
cohibere. et eorum penitus obli-
visci. **P** has enim fenestras
mors id est diabolus irat et
inhait: prout creberrime scrip-
tura testatur. multos esse detectos
per eas fenestras reperimus.
Et sicut exteriori penitentia eorum
excludit. sic interiori in memo-
ria et cogitatione penitentia se ab
eis debet alienare: alias exter-
rior custodia penitentia nichil pro-
desse non omnia autem se valioribus
occupatis: itus et extra omnia
non declinet. Interea enim anima ali-
is: a nocivis retrahit. Nichil
tamen suis viribus in his confidat:
sed ad omnem sedulo confugiens
seu sibi preces fore adiutorum. di-
cente scriptura. **D**eo quia conti-
nens esse non potuit: nisi tu de-
deris. Et iuxta illud. **D**ine
me nichil potestas facit. **D**e
quibus talis pens silens. ad ulte-
riora minime progrediens.
et occultiora: ne forte volens
tentationes cordis et carnis
abscondere: eas per accidens

seminare videat. **R**emitto i-
gitur quilibet de quibus hanc tentati-
onis scire volente ad capitulum
latione doctorum latius de hys
tractatum: hoc ammonere non
omittes. quo hanc arma ignita
in ultima senectute et extre-
ma solitudine monachum per-
sequuntur: etiam omnibus aliis vicibus
cessantibus: hic venenat serpens
nunquam ingitur.

De ambitione c. xxvi.

Aliud non minus infertivum
horum semine sator ziza-
riarum serere consuevit in mili-
tes christi. imo vobis plus pretere-
ris. genus videlicet ambitionis: quod
contra devotorum crebrius tentare
non cessat: pallians illud semine
sub colore profectus aliorum. ut quia
multis prodesse sperat. eo serven-
tius ad cathedram honores festi-
nat: cum tamen serpit verius in
corde ambitio proprii honoris. quod
multiplicatio totius utilitatis:
obscuras proprie considerationis
oculum. quasi nullus silis repe-
riretur quod sic accommodat esse ad pro-
fectum sicut ipse. **O** quod multa pe-
rierunt in hac sua estimatione:
et hodie quod multi in cathedris
residere putant. quod hac peste la-
borant. Unde non timore dicitur.

cathedra petalene voce daui-
tica. Et his pnuiciat q̄ in ea
nō sedet. Quali dicit **Rar**
ē q̄ i ea sedēs pestē abiconis
euadat: sicut tps petalēne et
mortalitatis multos iuoluit.
Utinā q̄sqz sodiēs parietē p̄e
cōscie detegēt nubē. ā velū i
uolūtū. clara luce se cōsideret:
p̄fecto se nō palpās repereret
aliū suppositū puerū mortuū
quē ip̄a recta rō nō genuissz.
S̄ que meretrix altera tpe noc-
tis cū dormiret ei supposuisset.
Qd̄ gen^o libidinis s̄z amorē
dominādi his b̄nard^o eugeiō
pape scribēs x̄ ip̄m terrens
libro de cōsideratiōe dicit **Nul-**
lū venenū nullū gladiū ti-
bi plus timeo: q̄ libidinē do-
minādi. **Nā** hec abitio cari-
tati cōtrariat: iuxta illud p̄e
ad corinthios xij^o. **Nō** ē am-
bitiosa. **Nā** honorē appetē in-
ordinate: q̄s dubitat cē p̄c̄m.
Qui appetit hōis p̄t cē inor-
dinat^o tripliciter. **Uno** p̄ se. per
hoc q̄ aliq̄s appetit testimo-
niū de excellentia aliq̄ quā
nō h̄z: cū honorē ip̄orat quā-
dā reuerentiā alicui exhibitā
i testimoniū excellentie ei^o. **Et**
hoc ē appetē sup̄ suā portio-

nē. **Alio** mō p̄ hoc q̄ honorē
sibi cupit. nō referendū i deū:
cū oē qd̄ h̄z hō. a deo h̄z. et i re-
ū referre debz. **Tercio** mō q̄
appetit ei^o i ip̄o hōie q̄elat: nō
referēs honorē ad utilitatē ali-
oz. **Itē** incautissimū ē honorē
appetē: licet honorē sit p̄mū
v̄tutis scōz aristotilē. p̄. ethico-
rū. **S̄** nō sic itelligendo q̄ p̄e
honorē v̄tuolus q̄sqz cē debere:
vt erinde honorē cōsequeret:
s̄ ei ab alijs debet honorē. **Unde**
dicit p̄s iij^o. ethicoz. q̄ nō sū-
v̄e fortes q̄ p̄e honorē fortia fa-
ciūt: nec honorē ē sufficiēs p̄e-
miū v̄tutis. s̄ b̄tudo. **Post**
forte sibi q̄sqz blādiat de appē-
tū dignitatis p̄ illud apli p̄e
ad thimotheū iij^o. **Qui** ep̄sco-
patū desiderat: bonū opus de-
siderat. **Quia** scōz b̄m gre-
goniū. illo tpe dixit hoc apli
quo ille q̄ plebibus p̄ccerat. p̄m
ad martiry tormēta ducebat.
Hic aliud nichil erat qd̄ i ep̄-
scopatu appeti possz: nisi bonū
opus. **Et** augustin^o xij^o de ci-
uitate dei. **Apl̄s** exponē voluit
qd̄ sit ep̄scopat^o: q̄a nomen
opus ē. nō honoris. **Scopus** q̄
dem ē inētio. **Ergo** ep̄scopa-
tū si volum^o latine intēderē

dicē possumus. ut intelligat se nō
ē ep̄m q̄ p̄esse dilexerit. non
p̄esse ī actōe: q̄a parū aū p̄e
mittit dices. **Nō amād' ē honor**
ī hac vita sine potētia. qm̄ oīa
oīa inq̄ s̄ sub sole: s; ip̄m o
pus qd̄ p̄ eūdē honorē sic sine
potētia. **Et qd̄ de ep̄atu dicit:**
de oīb' mūdi dignitatib' intelligi
debet. **Vnde ī talib' p̄nt tria cō**
siderari: quoz unū ē p̄cipale &
finale. s; op̄atio p̄ quā utilita
tē proximoz q̄s ī p̄laturā irēdit
s; illud ioh̄is vltio. pasce oues
meas. **Aliud ē. altitudo & gōnis:**
q̄a talis sup̄ alios cōstituit. s; d̄m
illud math̄ei xxv. fidelis seru' et
p̄udens r̄. **Tercū qd̄ seq̄ se**
habē ad ista s; reuerētia honor
sufficiētia ip̄aliū. deliciae volup
tates libertates: s; illud p̄me
ad thimothēū v. **P̄biteri q̄**
bū p̄fūt: duplici honore digni
habēt. **Hōne illoz illiatū est**
appetē p̄laturā: et p̄net ad cu
piditatē abutōis. **Vñ d̄s cōt.**
pharizcos dicit. math̄ei xxij. q̄
p̄mos accubit amāt ī cenis. et
p̄mas cathedras ī sinagōis. &
salutationes ī foro: et vocari
ab hōib' rabbi. **Quātū ad s; q̄**
appetē p̄laturā ē p̄luptuosum
Vnde math̄ei xx. d̄s arguit dil

61
cupulos. **Scitis q̄a reges gētū**
dn̄ant eoz & vos at̄ nō sic.
Vbi crisostom' dicit. p̄ hoc ostē
dit q̄ gētū ē p̄mat' cupē: et
gētū cōparatiōe eoz aiāz est
antē cōuertit. **Nisi at̄ manu**
festa necessitas. ā diuina voca
tio. ā obediētia p̄cipiētis ī cau
sa fuerit: p̄luptuosū ē p̄laturā
assūmē. p̄p̄t ānerā illicitu
dinē. **Opus at̄ agere p̄lature**
ānerū p̄t q̄lib; sine p̄luptiōe
appetē. **Si ē optet p̄esse: q̄**
opus caderet sub appetitu & de
siderio. nō at̄ p̄mat' dignita
tis. **Ideo crisostom' dicit super**
math̄ei. **Opus qd̄ desiderare**
bonū ē: p̄matū at̄ honous
cōcupiscē vanū ē. **Primatus**
ē fugiētē desiderat: desideratē
se abhorret. **Et iterū idē sup̄**
eodē. **Primatū ecclē cōcupiscē**
net vultū ē. net vale. **Quis**
ē sapiens vult vltro se subi
cere seruituti & p̄iculo tali vt
der. rōnē pro oī ecclē: nisi for
te q̄ nō timet dei iudiciū. abu
tēs p̄matu ecclēsiastico secula
riter. ut s; cōtat ī ip̄lū se
cularē. **Cū igit' cuiq; sine a**
uime salus q̄rēda sit: deinde
alioz salus. et nullus de sua
salute securus ē. et p̄ ascensū

cathedre pōit q̄s̄ i periculo
p̄prie salutis. subiciens se red-
dende rōni pro multis alijs. q̄
vix de se p̄t a de suis actibus
deo reddere rōnē: q̄ temerita-
te aspirat ad piculū. **Nō** h̄
ē sapiētis: s; ilapiētis. **I**deo de-
bet cuilibet suspecta esse sua
ichinatio a affectio ad quālibz
p̄laturā. Aut ē dignū se re-
putat: et hoc ē magne p̄lup-
tionis: et iā nō effiat dign⁹:
q̄ se reputat dignū. Aut tū
seipm̄ indignū estimat: cur
conē cōsuetudinā tūc ascendit.
ip̄e viderit. **I**deo sola necessi-
tas. a superioris auctoritas
aliquē attrahere debz. nullū
sua propna volūtas: s; quān-
tū ē de se. quilibz deo ⁊ sibi vaca-
re dīno studere debet. **I**dē dicit
aug. xij. de ciuitate dei. **O**ci-
ū sanctū q̄rit caritas: veri-
tas negociū suscipit: iustū ne-
cessitas veritatis v̄t. **I**deo et
gregorius dicit. **C**ū difficile
sit quēquā se purgatū esse
cognoscere: p̄dicationis offi-
ciū. a etiā p̄matus dignita-
tis tutius declinat q̄ assu-
mitur. **E**t idē i pastoralī ⁊
hāc sententiā diffinit. **V**irtu-
tib⁹ pollēs. coactus ad curā

pastoralē ascendat: vacuus
vero v̄tute nec coactus ascen-
dat. **N**ulli ē exēpla sāctorū et
scripturas sacras legenti arbi-
tror dubiū ēē: quī oēs titulo
dignitatū p̄fulgetes. a vix aut
raro sine p̄cō p̄fuerit. **E**t mā-
pater de sc̄ssimo petre post-
sc̄ssip̄ns nullionē: q̄ rephēat
a paulo peccauit. ad galathas
ij. **D**avid. exathas reges sc̄ssī-
mi. et sic de alijs. **Q**uipe stare
et inter petras nō iūgere. ra-
tissimū ē. **N**ā sc̄bz gregoriū
numerari culpe nō p̄nt: q̄ a
more diuādi p̄trāt. **D**erip-
tura etiā multipliciter et terri-
biliter cōminat p̄sētēbz sapi-
entie vi. **J**udiciū durissimū
h̄ys q̄ p̄est fier: et potētes po-
teuer: tormeta patiet. **E**t iaro
b. **N**olite plures magistri fieri
frēs mei: scientes q̄a mai⁹ iu-
diciū suminis. **E**t dñs cōmūna
ē pastorib⁹ p̄ oia prophetarū
sanguinē sabactor de manu
pastorū req̄rēdū. **O**s h̄ terribilia
⁊ alia m̄te p̄tractās seu lustrās
facile cathedrā nō declinat: n̄
q̄ picula n̄ adūtat. sola blāditi-
a oculis cōsiderās. q̄ tāq̄ puluis
v̄tō obnoxius cito elabit. p̄scu-
tia solū. nō futura p̄uidens.

Ad nos si unquam aliquis scorum
 dignitatem plerumque non pa-
 rator fuisse, quoniam in se fuisse
 valescat cathedre: quod in ea vo-
 luptuose et volutarie sedet. si
 data oportunitate potuisset,
 et nisi domini voluntati resistere
 timuisset. Nam sicut dictum est
 quod ex necessitate a imperio al-
 luperunt: nunquam nisi ex neces-
 sitate tenuerunt. Et gregorius
 oes ad plautum secum imitat:
 eo quod ad apulianam curam sit allip-
 tus. Innumera quoque christi testi-
 monia et scorum tam in exemplis quam
 in scriptis relicta horum iocunde
 debent cuilibet papue religio-
 so: quod status scorum esse suum sapit
 humilitate. et verum profert hu-
 militatis ne in tam horridum calhos
 praeparer ambitionis. Quod si veli-
 mus scire quod dicendum sit de cu-
 ris avarum suscipiendis: revol-
 uam statum moderne ecclesie ad
 statum primitivae per abstractionem
 resolutionem honorum mundano-
 rum populi secularium, volupta-
 tum carnalium, divitiarum et
 possessionum mobilium, liberta-
 tum et teliarum et aliorum: quibus
 hodie plature et placentie sunt
 fulcite. Et tamen multis paup-
 tem nuditate, vilitate, servitute

penalitates martiria et la-
 bores primitivae ecclesie: quibus pro-
 tunc factorum agminaangebant
 + Quibus mediate sic revolu-
 tis: videmus an hodie aliqui repe-
 riant quod oves christi pasce non re-
 cularer. Puto quod reservationes
 et expectantiae beneficiorum non ha-
 berent locum: advocatorum et au-
 ditorum, iudiciorum et procuratorum,
 declamationes in consistoriis non
 preterpererent: lumina factorum et
 romana curia non haberent
 frequentates ut nunc habent: plus
 cathedre querebant presidentes. quod pre-
 sidentes querebant cathedras. Et
 quod ex hoc elici potest: nisi quod plu-
 res hodie ovium lac et lana quam
 erunt magis quam earum profectum non
 pascentes oves. sed pasca ab omni-
 bus mercenariis militibus, pastores
 pauciores. Non quod oes ascendentes
 cathedras modernis temporibus da-
 nationi subijcia: cum multos
 non dubitaverunt et profuisse et ho-
 die posse in cordis incoetia. non
 prope fortes platuris avaras. sed
 prope christi oves. quos tuere non va-
 leat sine tyaliu possessioe. Sed
 + non minus cauciores negaverunt
 quilibet proprium non subditorum pro-
 fectum quere: Hec vero sagena
 non tam secularibus: sed et religio-

lis a lathana oppādie: q̄ hu-
meros suos a iugo statutorū
et magistrorū ordinis subdu-
cūt. libertatib⁹ et voluptatibus
thiautes. sub colore cōs veritatis.
ā defendēte reipublice
ī spaliū pūsiōe suas ābitio-
nes palliātes: estimātes oues
sanas ēē. si boues rura vinee
allodia uberrate habūder. cella-
ria torcularia referta fuerūt: n̄
recolētes q̄ et vrb̄s romana in
politia optie regebat p̄ ipera-
tores ī mouib⁹ corruptis et cultu-
ra ydolorū. dicēte augustio. non
fore bonā politia stantib⁹ me-
nijs et tuentib⁹ mouib⁹. Sic se-
pe verēdū ī mūltiplices diui-
ciarū facultates. pessimos late-
re mores. In puenit sepius ī
religiosos. q̄ q̄rūt p̄ncipū x̄ pō-
tificū familiaritates. curias
frequentātes. et aliorū h̄ seculi
potentū: ut habeat ascensus
cathedrarū. fauores mēse ho-
nores munera. promotiōes et
exemptiones a iugū x̄pi
Et q̄rūt tele aranearū: q̄ a vē-
to faciliter destrūūt. O q̄ vēā
sentētia pauli. Cū spū ceperi-
tis. nūc carne cōsumamini: p̄ncipia
videlicet īgressus ī hu-
militate iacētes. s; postēiora

ī ābitiōe. Prima exordia īgressi
ad religionē. ad ima subiectio-
nis q̄libz sincere īgressiē pōt
Et si diceret sub p̄ma fronte. tu
certissime ī statu subiectiōis n̄
manebis: puto talē ī illa īten-
tione nullo mō q̄ tūc stat pōt
ponere ad religionē. Sic etiā
dico de alijs officijs. et muniti-
onib⁹ cōib⁹. Quo pacto ergo
postea tanto desiderio ad hoc ā-
helat. aut tāta possidet delata-
tiōe. h̄ qd̄ p̄ius tāq̄ venenū ā-
tēnebat. Et q̄s dubitat pōt
ītentionē ī appetitu humilita-
tis et abiectiōis fuisse saniorū.
q̄ postēiorē ambitiois. Ecce
q̄lus profert religionis ī illo ē
poterit: q̄ de ītentionē deuote hu-
militatiōis p̄cedit ad altū elati-
onis. Que spes salutis ibi spe-
rat inesse. q̄ fortassis ī seculo n̄
nisi ī vrb̄ stare potuit: et tūc
ī statu religionis q̄ ē humilita-
tis ascēdere cupit ī sublimib⁹
ibi potius descendē de sublimi
ad ima q̄ de imis ad sublimi
ā ascendere debuit. Et quāta
subtilis apostasia spūalis. et
de tali caplo sequēt salus iam
aliq̄ pertractabit. *ca. m. xxvii.*

I De apostasia spūali
Deoq; post p̄ora tenui

na lator maligni via generale
maloz seminu generatione in
gerie mltioz cordib' religiosoz no
vno gno coiter. s; totu sacru effu
die uperi seminis: insidians
oib' quib' religiosoz et eos infice
gestiens: s; apostasia spuali.
Corpons stabilitate q' prop' ho
minu dehonestate et turpitudi
ne no valet euertere: tu subalt' u
astutioni mo alia apostasia hoi
b' occultā. et ob hoc q'li no pime
ta. s; deo nonstima. et guillie pu
nientā imittēs atq; pcurās. **H**
i obediētia. h' i humilitate. her
i caritate. h' i psalmodia orōib'
ieniuus/ vigilijs subiectioe r a
lia q'libet obseruātia regulari
sōz quā q'libet religiosus viuē
se astruunt. h' ificiens minuiens/
se subtrahens/ uolūtate hys i
sistēs/ ad opposita cor itēdēs: et
q'li tergu terga verēs. et eadē si
ue diligētia et q'li pfictione pera
gēs. **E**t nisi vga superiorz sup se
ly vibratā cōspiciēt: i breui nec
vestigiu porz i se retinēt: et ly
q'ritans de actitudie. de seuerita
te. de nūmietate. de platonū iō
passibilitate/ idiscrctioe. et de sta
tutorū iōsideratioe. et p'iuuim
patru sub regulari decreto mili
tātiu fontitudie: sua at' egritu

diue et ibecillitate **I**deo relaxa
ri sibi aucta depolant: nichil a
qd' corpoi et carni militat: rō
nabile. p'nuāat: et i hys oib'
minuere disciplinā tēuēs di
cat. dur' est hic sermo. et q's p'ri
eū audire. cū tū i p'ncipio p'ba
tiois oia approbabat. volūtate
se submittes ad ea obseruāta:
quib' oib' a pene oib' nūc cont'
ditat. aūsa volūtate a p'ima itē
tione. rememoras eoz q' seculo
erāt. sicut filij isrl' pepones ce
pe et allia et ollas carniū q's
i egypto possidebāt. corde nō cor
pore reuētis i egyptū. **D**ic hū
si nō actu. s; deliderio et amore
feruido ea q' seculi sūt cotidie i
aūo v'lant: et q'ntū i eis esset.
nisi publicā cōfusione timerēt.
et facto prosequētis **E**t rogo qd'
interest apud deū. a corde a cor
pore apostatare. cū ip'e scutat'
corda et sōz ea pronūciat: ni
si q' minor ē erubescētia i pe
nitentia pagenda pro apostasia
spuali q' corporali. et faci
lius p'ueit ad penitentia eam
assūmē volētib' pro spuali p'pe
penas publicas q' terre solēt
multos. q' pro corporali apol
talia taxate sūt et nō pro spua
li. cū leges p'nuire solēt actio

nes exteriores. nō iteraciones
iteriores. Quāq̄ e diuiso ex
qua aptior ē quo ad huma
nos oculos apostasia corpo
ralis q̄ spūalis: magis ab
horretur corporalis. et plu
ries ad penitentia recurritur
de corporali q̄ spūali. q̄ min⁹
se offert aspectib⁹ hominū. et
ideo min⁹ formidat. et tardi⁹
de ipsa penitētia assumitur:
licet i cōspectu dei et iudicio
diuino pari passu iudicāt:
sicut dicūt doctores i scripto
sup. i. libro seruatiarū de actū
ali pōto et de uolūtario plene
deliberato. Reseruata ē cū a
deo pena de occultis. de publi
cis nō: s; p̄latis cōmissa ē.
Et ideo hic plura nō p̄uiniū
t̄ humana pena: q̄ acerbio
ri pena a deo p̄uinienda ei re
seruāt. Ideo nō ē hic gloriā
dū de penē carentia: q̄ mul
to minor ē i p̄nti. q̄ q̄libet
minor pena i futuro. Ideo feli
ces qui h̄ p̄uiri merēt: q̄ a
futura pena custodiūt. **O**
ualde uerendū ē. ne forte mul
ti i examine districti iudicis
putātes se iteri religiosos cō
putātos. minime tenebūt
religiosi: utinā i numero se

culariū mererēt cōputari. De
timendū. ne nec seculares ho
ni. nec religiosi iudicabūt:
nisi forte illudores religionū
Dicunt cū apud oculos hominū
actus pueri p̄uiniūt: sic a
pud deū iteraciones et uolūta
tes. et multo seuerius. Clau
strū cū p̄ tales uertit i castrū:
ut hanc militib⁹ stipēdia. sic
q̄dā p̄p̄tialiu amministratio
nē et p̄p̄t uirtū reseruet i daulto
hāc suā arbitrātes finalem
destinationē. ut necessaria cor
pori cōgrāt i loco sacro siue
sācto: ad p̄cipalia religionis
opa mētis siue inuicū nō exten
dentes nec ip̄a curātes. Ideo u
gilie sacrarū noctū. orōnū so
lemnū. et ieiuniorū afflictio
et cetera sātē religionis opa. cum
sone p̄fictone et negligēter
pagūt p̄ eolde. quasi uicarij
ceterarū ecclesiarū secularū
conducticij ad ministrandū
i ip̄is ecclesijs: q̄b̄ expletis q̄
si seruitijs et opib⁹ militari
b⁹ cōsūmans. stipēdia postu
lāt eis debita. ut h̄ sit meri
tes opm suoz. nullā aliā ex
hys sperātes. Quib⁹ tū i fu
tura remuneratiōe mererēt
postulātib⁹: timendū ē ne eis

64
dicat **R**ecepistis mercēdē vram:
scz ex icētiōe vīa p q̄ seruauistis.
Hec vō apostalia spūal' credit'
ouri i cordib' quonidā ex iauria
et negligētī custodia p̄mi seruo
ris cōcepti i p̄mordio igressus
i religione: que vlcere emanat
putat' ex defectu hūmoris diui
ne. q̄ amittit' cū nō nutritur p
doctrinā sacre scripture. p me
ditationes sacras. p orōnes deu
tas. **P**rocellu eī t̄pis. tepor' accē
dit. et mētis licitas. sapotēz p
dūt spūalia religiois exercitia
ā studia. p pastorū negligentia:
q̄ pastus irriguis cessat oues
xpi et agnos pascē. **Q**ūqz eti
ā eas p se nodū i spūalib' fun
datis abstrahūt. et rursus tā
q̄ trahās respiciūt tyalib' ex
cōuētū eas collocando. i officijs
secularib'. i p̄ntia seculariū p
sonaciū: q̄rū cōmūn cōsultatio
nib' facile iduūt eoz mores.
q̄ nō plene i eis extincti **E**t tā
q̄ cautela q̄dā p̄uila cōcepta
religiois. a tumultu agrū se
culariū voluptatū et cōsultati
onū. morū disciplina eriguit:
et ipa tonsura et habitu rema
nētē. tot' secularis i morib' et
faciē **E**t timendū nefortē pe
ioris cōditionis q̄ secularis:

licut ezechielis voce dicit' lig
nū vitis nobilissimū ē: eo i vi
riditate sua manētē. **S**i vō p
salū et arefactū fuerit: omniū
lignorū quē peius efficit. et
nulli vliū nisi igni aptū erit
Que oīa vtiqz i cotidiana expe
riencia fieri cernim' ocul' nr̄is
i multis. **E**t utinā fallā dixerē
i p̄missis: mallē citius penitē
de fallo sermone. q̄ sic factitā
tes de ope viciozo. **I**n q̄b' se spe
culari deberēt speculatores dñi
ci gregis. de quorū manib' lan
guinē subditorū prophetico o
re req̄rendū fore cōminat: li
cet plus estimāt quz alinā ā
houē vnū. q̄ vnā animā xpi
sanguinē redēptā. malētēs peri
ditari spūalia q̄ corporalia.
Sicqz diuino iudicio dispelat':
vt qui volētēs spūalia p̄diderēt:
postea volētēs tyalia amittāt
Qū q̄ vērū sit: luce meridia
na dari inotescē poterit. scire
volenti. **H**ic donatioēs largilli
mas i p̄mis fūdanonib' mo
nasterioz cernim' crebrius ad
minutas redactas. **D**eculares
p̄cipēs. nobiles et ignobiles
p̄ stationes exactioēs. cōtributi
ones. seruicia et alias oppelli
ones. substānas monasterioz

deuotiores: ut potius hodie p
lan monasteriorum procurato
res nobilium censeri deberet et
appellari. q̄ pastores animarum.
Dic̄ eī uigilat̄ pasceudis hol
pitibus secularium personarum: ut
extremam imo nullam penam in
dere possint animabus ipsius consul
tis curam. Neq̄ uero hodie alij
dignus: q̄ q̄ qualium provisione
pcurat. et hospitibus et aduen
tantibus sufficienter possunt co
placere. **Sicq̄** hoc qd̄ nō capit
x̄p̄s: capit filius. **Sicq̄** de opu
lenta monasteriorum substantia.
p̄uallissimi monachi cum para
te uix ualeant sustentari. **Et**
deus comminat̄ ē filiis israel. et e
is sic euenit: sicut et hodie cer
uim fieri in israelitis religio
sis. **Testis** moyses in suo cano:
et alijs multis locis veteris le
gis et prophetarum. **Et** uere merito
hoc fieri deo p̄mittit: ut q̄ sibi
militare nolunt. neq̄ stipendia
militariis debita accipere digni
iudicabunt. qualium sc̄q̄ amminis
tratione. **Ex** q̄b̄ elucere possunt q̄
religiosa fundamenta recere pres̄
in religionum exordijs: cum certum
ap̄plissimas possessiones edificia
a gloria et uumerositate personarum
fuisse pro tunc. cum religio cole

lebat. et sanctitas in monasterijs
et principes patrimonij relictis
et deuotos se et sua contulerunt
eisdem. **Nunc** uero ut seculares ha
beant propicij: oportet ut in
nerib̄ alluciant: q̄s tūc oli fecit
p̄prios. sanctitas religiosorum: et
uita approbata eisdem attraxit
ad amorem religionum. **Sicq̄** ho
die uiluit in multis terris et pa
b̄ opinio monachorum: ut oli
templum in iherusalem. **De** quo dicit
iheremias in terris. **Templum** ei
ut homo ignobilis. **In** quo p̄ di
p̄is aureis quos salomon fece
rat. alij reges eueos fecerunt:
et templi thesauris placabant re
ges assyriorum. et tūc finaliter
nichil eis profuit. q̄a deum p̄m
suorum dereliquerunt. **Que** parabola
ē ip̄is instantis multis reli
giosis. **Et** uerū nō esset uice
talia scribere: sed ad ammonitione
caritatinā et prope emendatio
ne h̄ dicta s̄ paucis. **Plura**
sc̄re uolentibus: ostendit lati
tudo multorum monasteriorum
in q̄b̄ plura lege p̄nt. re subie
cta oculis. q̄ in p̄m paucaulo
seruare. **Q̄** si deo inspirate. om̄
p̄gendū ē ad consiliū ioh̄is
apocalyp̄sis. y. q̄ angelo eph̄e

sic scribit. et obijciens qd cari
 tate p̄mā reliq̄rat. cōsiliūq̄
 adhibes. dicit ad nr̄m p̄positū
 Memor esto itaq̄ vū erideris
 et age p̄tentiā: et p̄ma opa
 fac. Cui cōsilio si aures p̄bu
 erim: nō dubiū quī et p̄ora
 iā nob̄ ablata restituet̄. dice
 te dño p̄ hieremiā. eiuſdē xvij
 Si p̄uicētiā agēt populus
 meus a malo suo: p̄uicētiā ⁊
 ego agā sup̄ malo qd̄ cogita
 ui ut facerē ei. Et subito lo
 quat̄ de gēte et regno ut edi
 ficē et plantē illud. S; vtiā
 hoc cōsiliū efficac̄ reperiet̄ i
 aurib̄ religiosoz̄ multoz̄: s; i
 maligno sp̄is semē ubi collit̄
 de cordib̄ corū: ne credētes sal
 ui fiant. loquor de multis: n̄
 de oib̄. Gaudet eī idē maligno
 sp̄is plus de apostasia sp̄iali
 q̄ corporali: q̄a plures creden
 dū ē infectos ēē p̄ma q̄ sc̄ta
 nec tū timet̄ nec adūcē p̄:
 q̄m sc̄ta. et specie quātm̄ colo
 ratā cōseruate religiōis vide
 tur habē plus p̄: q̄: Et cō
 hac specie decipit pariter et
 iſta et perimit tāq̄ sub la
 tente veneno: a quo suadeo
 cuilibet cauce se custodire. q̄a
 p̄ditari multos i illa p̄uicēto

De forma p̄fecte vite. c. xviiiij

In fine hui⁹ opusculi
 oculus simul et stilus
 se vertant ad p̄ores semitas
 p̄m̄ p̄orū: et ad nostrā nr̄i tē
 p̄oris iuerciā: conferēt̄ si ta
 mē poterim⁹ p̄ora postēdab̄?
 et q̄ta distantia elongati su
 im⁹ a semitis corū. uno a pa
 ternis limitib̄ quorū vetti
 gia igressi sum⁹ p̄fessionis:
 licet nō opm̄ imitationis pl⁹
 cuilibz̄ plāgendū ēēt q̄ aliqd̄
 proferendū. Et si p̄s solus
 cōtinuus flueret lacrimis ⁊
 dignū ēēt: ut nō tā atramē
 to q̄ lacrimis scriberet̄: n̄
 i cartha mortua: s; viuo cor
 de. s; i tabulis cordis carna
 lib̄ potius h̄ scriberet̄. Hoc
 iquā dare cōsiderāti. digni
 us merito videri possit: nisi
 ille q̄ i tenebris ambulans
 nullū cōsideratiōis oculū a
 periret. Tantū eī iuxer se pe
 dian status distāt: q̄to lux a
 tenebris. albū a nigro. superi
 ora ab inferiorib̄. celestia a
 terrenis. O quātā gloriā le
 gunt̄ tūc fuisse p̄m̄ sanctorū:
 q̄ eā vix estimare valemus.
 Deserta tūc i libertate erāt:
 cū egyptiorū tenebre tanta

lucē radiabāt: ut de vniuerso
orbe īpatores reges et ceteri al
te dignitatis viri. reuelatiōes
orōnes/ sanitatū optulatiōes
et cetera carismatū dona hu
militer postulabāt: nec mi
nus tūc daruerūt miraculis
et virtutib' sc̄i anachoute. q̄
olī sc̄i aplī. licet v̄bū dei per
orbē seminauerūt: honora
bāt et p̄dicabāt ab oīb'. et in
uocatiōe eorū etiā maguatorū
corda dulcorabāt. Erāt tūc
aurea secula: cū deus ī paupe
rib' et solitarijs cognoscebat.
Imperabāt milicie celi. soli
bestios et inaniens. mōtelos
mouebāt: demonib' īperabāt:
mortuos suscitabāt. elemēta
eorū īperijs obēperabāt. aq̄ e
is licū et solidū icellū p̄bebat.
futura p̄dicebāt. nec v̄ba conū
urrabāt: sc̄torū angelorū col
loquio fruebāt et ministerio.
cibi ipsis de celo ministrabāt.
dies migratiōis eorū ipsis
pronūciabāt: absentib' appa
rebāt. eos de vite ipsorū emē
datione amouētes. consciētie
aliorū eis pandebāt. nec q̄q̄
qd' a deo postulabāt ipsis reue
gabāt: corda eorū cōtinua
dulcedie et iocūditate diuini

amoris p̄fundebāt: et sup' oēm
deliciarū āplitudinē ipsi. Terre
dulcorabāt. **O**ēs q̄ eos audie
rūt: bñficabāt eos dicētes. Isti
sūt semē cui bñdixit dñs. Qua
les tales dicā: hoīes celestes. an
angelos terrestres. **S**ane vtrū
q̄ nomē nō īmerito illis īpono
Nā sup' v̄lū vite humane. in
terris celestē cōsolationē habe
bāt: et magis angelis similes
q̄ hoīb'. solo corpore corruptibili
differētiā iter illos faciēte. **E**bo
ēi āgelorū et colloq̄o et diuina
fructiōne cōtinue resocillabāt.
Et erat eis vita p̄ns nō longe
distās a futura: et h' corpore
solo. illic mēte morabāt. **E**t
sc̄oz bernardū. aīa plus ē ibi
vbi amat: q̄ vbi animat. **E**t
erat eis terrenorū memoria odi
osa et oīno īlipida: nec illis al
liud q̄ de diuinis et celestibus
erat meditatio colloq̄ū ā oīs
cura: nec q̄q̄ de corporū necē
litatib' cogitabāt. p̄uo et extre
mo cōtenti pabulo. hostes cor
porū suorū et amia spūs. odie
tes sc̄oz xpi p̄ceptū aīas suas:
ī v̄nā eternā custodietes eas:
oīa solacia sensū exteriorū
corpis ā carnis p̄sentiētes.
scientes q̄ hec militāt adū.

aiam. tãq; iustice nõ cessat. ho-
 nores diuitias dignitates cre-
 tag; mudi oblectamẽta pro lu-
 to et stercore ducebãt. Minera
 denodia allodia possessionesq;
 et oĩa mudi glãm et pompã
 sub pedib; cõculabãt. nec dig-
 nũ arbitrabãt h; eorũ cõspectib;
 presentari seu etiã memoriari:
 qñ ipis uolentib; honor deferre
 bat. qui qñ umbra corpus sequẽs
 appetitores deserit. et appetit con-
 teptores. Et qd plura de hijs tã
 excellẽtissimis dicã: quorũ cõu-
 lanouẽ agehã si qñ scire deside-
 rat. legat collatioẽs et vitaliã:
 et ibi reperiet tãta. q; etiã obstu-
 pescat et mēs et rō. ut uir credi-
 bile uideat: nisi tanta eẽt eoz;
 fama tã et libus q; ex ueris re-
 lationib; scidũ. potius credere
 s; fantasmata. q; ueritatẽ uira
 Scripta ab e; ad nostrã doctri-
 nã et cõfusione. ut ibecillitas
 nã erubescat et cõfundat: sci-
 entes her. et pro modulo nro i-
 mitari refugietes. Quos utiq;
 et si nõ i toto. tũ i aliq; pte. ne-
 mo e; q; possit se excusare ne i-
 mitaret. Iogẽ. ergo i amaritu-
 dine aie mee. dicã deo. **Nũquid**
 o deus p; misericordiarũ. fontẽ
 misericordie tue talib; tũ apte

effluente: nob nũc reclusisti.
Nũquid viscera mie tue a te ab-
 scidisti: nobis eã nõ pandens li-
 que tũc fecisti. **Nũ** unã tantũ
 bñdicoẽ habes p; benignissime.
Nũquid finẽ hũc tue mie: tua
 dona: cũ dicat p; tu; dauid. mi-
 sericordias dñi in eternũ cãta-
 bo: **Et** tu fonte miserationis
 nũq; cessas emanare. **Et** tua
 benignissima mē maria i suo
 cãtico ait. **Et** mĩa eius a pro-
 genie i progenies. timentib; eũ
Cui ergo illis et nõ nob misere-
 ris. q; solẽ tuũ oriri facis sup bo-
 nos & malos. **Obsecram;** ut et
 nrũ miserearis. **Dam;** quidẽ te eẽ
 iustũ: et oĩa iuste disponẽtẽ. **Uñ**
 disputare terrũ de tua iusticia nũ
 e; signũ ad figulũ. **Nec** eĩ dicẽ
 potuit. cui me fecisti sic. et si
 iusticia tua nobis et nrũs reati-
 b; erigentib; sic intolerabilis: s;
 nõ sic misericordia. **Miseri** eĩ lu-
 mē: mĩa idigenũ. quã et postu-
 lam; s; b; illũ iudiciorũ tuorũ q;
 tpa metiris. et res oēs i tua sa-
 pientia disponis: qñ autẽbit
 iuehigare. **Cui** illo tpe et nõ
 alio. isti plone et nõ altere. sic
 et sic prouidens disponis atq;
 largiris. hũc trahẽs & illũ nõ
 trahens: vocãs unũ. et aliũ

abiciens. q̄s reprehendet: De
niq; tu dixisti An nō licet m̄
qd volo facē: De quib; et inu
mera scripturae testimonia Dic
isti eī seruo tuo moyli Misere
bor: cui miserebor. et demens
ero ī quē michi placuerit: et
odi xxiij. Et si totus orbis pe
risset: q̄s tibi imputare auderet.
Cui; eī volueris misereris:
nullus q̄rulari h̄s: cū nullus
te teneat debitoꝝ. s; oēs tui lu
m̄is debitoꝝ Cū tu ergo es
idem ipse te q̄ mutaris illis
p̄orb; p̄ub; ur̄is pro quib; nos
nati ip̄oz filij tāta gr̄e vber
tatē cōicare misericordie vo
luisti: nec eī pro iusticia eorū
eos resperisti. s; sed; misericordi
ā tuā eos saluos fecisti. cur er
go ur̄is t̄pib; mūdo ī senū re
digente. h̄at gr̄am abstulisti.
Oportet nōcē ē rōnē cōgruēne
aliquā subesse: frustra et rōe
proflus nichil oparis. cū tua
volūtas irrōnabilis eē nō pos
sit licet nullā causā habeat
rō tua. ex tua sapia nō diffite
mur eā habē: cū nulla infe
riora quātuicūq; vilia q̄ tuā
imaginē gerūt. sine rōe ali
qd agāt. siue sint naturalia
siue sensitua. siue rationa

bilis. **P**osse q̄te ē s̄im; subesse.
cū volueris: scire etiā te quid
expediat nemo dubitat. nisi
qui te eternā sapientiā eē ig
norat. Cur at; velis a nobis
hoc aut illud. q̄s scire p̄sumat.
Cū igit; nos de luro et cadē mal
sa s̄im; sicut et p̄es n̄r̄i s̄m; tu
i: cur illis tāta gr̄a arrisit. no
bis v̄o tanta licitas. Quid
dicem; An forte adhuc ī tuis
plurib; mēbus hinc inde disper
lis tuā gr̄am eandē ī tanto ser
uore. licet nō ī tāta refulgētia
cōicasti. Nō diffitemini. Non
eī abbreviata ē man; tua. q̄
adhuc oculos habeas quibus
tu adesse tua gr̄a dignaris. q̄
potius late voluit te gr̄a ip̄i
rāte h̄is malis dieb; q̄ parere
nō ad insipientiā ip̄oz: pro
quo te deū celi b̄ndicim;: quo
rū meritis et p̄ab; nos viuim;
et mūd; iste subsistit. **S;** q̄ ī
tanta copia et gr̄arū habūta
tia h̄y q̄ mūdū reliq̄erūt tibi;
adstrare vident; sicut olim
ip̄inguarēt nō audeo dicē: q̄
nō vides ī effectu sicut lego ī
scripturis olī tuos flouisse.
quorū hodie habitū cerno.
s; mores nō vido. **C**ircūspet
ta ergo tua abisso iudicium

sapias tua iſcrutabili pp̄ me
 a et aliorū edificationē oportet
 idagare an ue i hoib⁹ causa de
 fertus huiusmodi poſſet reperi
 ri: dignū ſuperponēs ou meo.
 de ineffabilib⁹ imo iſcrutabilib⁹
 tuis iudicijs ⁊ iuſticijs tuis. **Q**u
 ſi cauſe defectū reperi poſſet
 i nobis: ſuadendū hortadū in
 ſuſtendū oib⁹ modis eēt. illas cau
 ſas cognoſcē et emendare. **T**uo
 iquā adiutorio ererue de⁹ quib⁹
 ablatiſ. ſi tūc dignareris adelle
 grā tua: qd acceptabilius. **S**i
 uero ut dictū ē nullus te teneat
 debitoē. ſaltē min⁹ culpabiles te
 nerent. qd eī potuiſſem⁹ fecim⁹:
 cū tū urā iuſticia tue iuſticiae
 cōparata ē quali pān⁹ mēſtra
 ate. **Q**uō at hoc poterim⁹ ag
 noſcē. ſi min⁹ fuerim⁹ culpabi
 les. a ſi fecerim⁹ quātū i nobis
 ē. te tū cooperāte. cū ſine te a
 gere nihil poterim⁹ boni: puto
 nō dari⁹ her relucere q̄ i eſtem
 ſatis de qb⁹ loquunt⁹ patrib⁹. **N**ā
 et ip̄i nec meruerūt de cōdigno
 has grās poſſidē: licet de cōgru
 o. **Q**uō ergo eis fuit poſſibile. no
 bis quoq; nō debet iudicari i poſ
 ſibile: reſpectū habendo ad ca
 ſū q̄ ſi i hoie quo ad liberū arbi
 trū. aſſiſtente ſibi grā. **N**ō di

co ſup̄ma. ſ; hac q̄ nulli deſt
 eā deliderāti ⁊ iuocāti: q̄ ſcōm
 doctores nulli denegat⁹. **C**ui ſi
 cooperat⁹ fuerit. aſſentiendo ⁊
 liberū arbitriū: proficiet i ma
 iorē. **C**ū ergo hō aliqd facit h;
 cū p̄ma grā q̄ nulli deſt eam
 poſtulanti. et hoc illi de qb⁹ loq̄
 mur ſcōi p̄ſes fecerūt. et ea bñ
 vñ erāt et iū i hac excellentē
 grām p̄ſererūt: prudenter no
 bis cōſiderandū ē qd et quale ſit
 hoc qd eis cauſā preſtitit tātoꝝ
 p̄fectiū i ſp̄uali vita: ut ⁊ uos
 hoc ip̄m facit poſſem⁹: ſicq; et
 nos proficerem⁹ i toto vl⁹ i pte.
 ſi diuina nob̄ aſſiſtē mīa dig
 naret⁹. ſicut et ip̄ſis. **H**oc eī pu
 to valde neceſſariū et validi
 mū hōi i hac vita: ut i ſp̄u p̄
 ficiat. **D**uc eī i ſp̄u proficiēti.
 nichil i hoc mūdo ſuauius vel
 iocūdi⁹ cōpon et aīe iueneri p̄t:
 etiā ſi mille theſauri et oues
 mūdi deliciae q̄ exrogitari poſ
 ſent. i vnā maſſā cōportari
 poſſent. **A**d hoc ergo iueneri
 dū: ſtalius et iucūdi⁹ ſe ueriat.
Sicut eī tā ex naturalib⁹ q̄ ex
 moralib⁹. q̄ diſpoſitio materie
 p̄requirit⁹ aū iſtroductionē for
 me i ip̄ſā. tā i elementis q̄ i ele
 mentans: actusq; actiuorū ſc̄.

in patiente predisposito. In papie
do etiam medicinas. predisponunt
membra interiora et exteriora. per
euacuaciones purgaciones et ali
as disposiciones. In artificialibus
sicut et in mechanicis artibus. me
bra aptantur: excluduntur nocua. et
aptantur utilia. passiones moderantur
et cetera multa talia. nichilque
sine medijs introducantur in illo vere
ad hoc disposito. Et sicut in illis
natura et ars se habent: sic etiam
conditor nature. licet sine me
dio quo ipse non eget. possit intro
ducere et istud suam gratiam tanquam
aie formam: tamen modus sine sapie.
et utriusque congruencie erigitur: ut
aia humana quantum in se sit dis
posita ad non contradicendum sine
aspirationi. et ad remouendum
obice sine gratia. Quia utique libera
arbitrii potestas non est omnino lu
pua aia. etiam sine noue illi gratie
infusione: quam et ipsa gratia eget.
Nā dicit Bernardus. Tolle gratiam.
non est quod saluetur: tolle liberum ar
bitrium. non est quod saluetur. Nā absque
consensu non potest esse accipiens: ne
que absque gratia datus. Hinc est quod
theologi ponunt caritatem in aia esse
quod creatum. tanquam formale disposi
tionum ad susceptionem spiritus sancti:
quod prerequirit medium. de quo habet

videri primo suam distinctionem
sicut visionis actus requirit medium
illuminatum et oculum dispositum
esse: et hoc non est ex imperfectioe gratie
diuine. sed ex congruentia et ap
titudine et graditudine recipiens: cui
omne receptum sit in recipiente per mo
dum recipiens et non recepti. ut pat
et in igne et albedine. et in talibus.
Et licet in paulo et eius consilio
scelus videri potuisset fuisse: non
tamen defuit ibi congrua dispositio.
quod subita. eo dicente. dicit quod me
vis facit. Et isto breuiter dicitur
quod etiam ex parte infusioe. quam scilicet
patres de quo iam loquimur habebant:
preparat congrua dispositio et co
natus suscipiens. Non est creatus
voluptuosis vanis delicatis
et in peccatis et mundi gaudijs se vo
lutantibus infundit hanc excellentiam
gratiam ut patet. Non ergo mirum ad
bet videri quod uicis quibus pauca ad
tantam gratiam ueniunt sicut patres
poies: quia non faciunt quod debent.
Nimmo scilicet doctores omnes gratiam
presto est cuiuslibet ad eam se dispo
nenti: etiam infidelibus. saltem de gratia
uita iniciante. Quod tamen non auit
o negare de gratia proficere et colu
mate: quia uultus legi scriptum. quod
disponenti se ad gratiam accipien
tam gratiam sibi non daretur: licet eam

deus nō det de necessitate coacti-
 onis. s; bñ de necessitate infalli-
 bilis imitabilitatis: q̄a sic in-
 fallibiliter dispōit dare velle gra-
 tiam suā se ad hāc disponēti. Ne-
 q̄ recipē p̄t hō nō dispōit. prop-
 t̄ suā insufficientiā. Cū itaq; ha-
 beam; deū p̄ssimū eē largito-
 rē. q̄ salua sua occulta iusticia
 grām disponēti se ad eā. r̄ obi-
 cē nō ponēti parat̄ est dare. in
 nobisq; eē aliqd̄ ex natura rōis
 et liberi arbitrii. qd̄ ad eā dispo-
 nere nos nō valent̄ sine quo
 eā recipē nō possum; nec ip̄e
 eā aliter disponit: vigilantissimē
 iustendū ē ad hoc ad iustigā-
 dū. Nā marimū donū ē tanta
 grā fulcari: sup̄ qd̄ nullū aliud
 dulce? iocunde? dulcorosius? dura-
 bile? p̄iosū? excellentiū in celo r̄ in
 terra reperit̄. Pro quo certe obti-
 nendo. etiā si (ut ita dicā) pene i-
 possibilia essent aggredienda:
 cessare nō deberem;. donec obtine-
 rem;. Nō mirū ergo si aliq̄ mō
 dura et aspera ē dispositio in
 p̄ncipio pro tali. nāq; optio bo-
 no. Nō ēi delicatiorē vniā vniq̄
 aliq̄ rōnalis creatura adp̄ta
 ē aut adipisci p̄t: q̄ i tali grā
 s; feruere. quātecūq; sint dñes
 mūdi voluptates. etiā i vniā

malla oēs cōpacte. Et q̄a vide-
 ē multis accessus difficilis in
 p̄ncipijs: ideo ab oib; pene decli-
 nat. et q̄rū vane cōsolatioēs
 seculares. q̄ licet facilius acq̄-
 rūt. facili; tū et depdūt. et non
 sine admiratiōe meroris possi-
 dent. Processu tū t̄p̄is hō deo
 militās cū in p̄ncipio fortiter
 iustiter. oīa sibi facillima et
 iocūditissima videbūt: qd̄ recū
 experientia i plib; p̄ob; p̄ibus
 probauit. **P**rimo igit̄ verus
 xp̄i miles. ad hāc ei; militiā al-
 scribendū. assumit̄ debet feruens
 desiderū ad hāc grām cōsequē-
 dā: oī conatu iustēs. et nō defi-
 ciens. donec ponat̄ cōsequē effect-
 tū. etiā dato q̄ nūq̄ obtineret
 ip̄m ex diuino iudicio iusta. li-
 cet occulto. Quia dicit bñard;
 multa pro ea totis virib; insiste-
 bāt: et tū nō obtinebāt. dispo-
 sitionē dei. licet occulta. Et qd̄ h-
 eis negabat̄: hoc i futurū du-
 plicabat̄. Et puta talib; vtilio-
 rē eē conatū pro posse suo r̄ di-
 ligētia sine effect̄ cōsecutione.
 q̄ cū effectū: deo aliqd̄ melius
 p̄uidēt. q̄ nouit qd̄ nob; expedi-
 at. Unde hoc desiderū indefectū
 cū diligentia et preparatione
 subsecuta: magis eis merito

riū exiſte ſicut dicūt doctores
plures. **Nō** tā meritorū ē crede
q̄ velle crede: nec ſenſualiter do-
lere pro peccatis. ſicut velle dolere &
nō poſſe. **Quāq̄** q̄ deſiderat eā
iā habitualiter. h̄z: cū ī ipſo de-
ſiderio amor ſit qui non ſine
grā ſit. **Hinc** itaq; hoc deſideri-
o ī fronte p̄locato: oīs ali⁹ cona-
tus van⁹ eſt. **Nā** deſiderare grām
p̄ciū ē grē. **Et** ſed; b̄nardū. nōtē
ē vt ignis deſiderij p̄cedat oēm
locū quo ip̄e ē venturus. **Tali**
nāq; deſiderio fundato. ad deū ē
cōtinua oīo deſtinanda: ſine
qua nichil obtinebit. **Nā** ſup
naturā nrām ē ad qd̄ tendi-
mus: ideo nōtē ē vt a deo ip̄e
trec̄ illud p̄ deuocā oīone. ip̄o
dicēte. petite et dabit vobis. **Et**
hoc cū fiducia obtinende peti-
tionis. nichil heſitando. tota
q; fiducia ad ip̄m recurēdo:
dicēte auguſtīo p̄mo libro ſo-
liloquiorū. **Conſtauter** crede
deo. eiq; te totū cōmitte q̄cū
potes. **Noli** velle eē tāq; pro-
p̄ius. **Et** demētīſſimū et al-
tiſſimū dñi te ſeruiū eē proſi-
tēte: ita te ad eū ſubleuare
nō deſinet: nichilq; tibi cue-
nire p̄mitter. niſi qd̄ tibi p̄-
lit. eā ſi tu neſcias. **Hec**

ille. **Deſiderio** igit̄ et oīone p̄-
cūtib; q̄ et nos ad futura ha-
bilitat; & deū ad recōcedendū op-
tata iuitat; et iatāt: nrām etiā
aliqd̄ addendū ē qd̄ nrām natu-
rā cōcernit. corpus ſc; et aīa. qd̄
p̄ores p̄es ſpeculamur. feciſſe.
Qd̄ utiq; aſſiſtente iā vobis ī
citante grā nō dubitat; fore im-
poſſibile. pro vltiore proficiē-
grā aduſcenda. **Reperim⁹** igit̄
coſit; ſeipſos hūmiliaſſe. erua-
uiſſe. et viluiſſe ſibipſis. ita vt
oī mūdano honore ſe reputa-
rēt indignos. ſc; iſimos dñi
extimāſſe et ab alijs extimari
voluiſſe. ſe ī nullo carpenden-
tes ā aliqd̄ ſe cōſtimātes. natu-
rāq; prop̄iā cōcepiſſe: vt p̄tē
dicēt. vt inuētū factus ſū a
pud te. **Vnde** vt oēs humanos
honores abijcerēt. ſeſe ad ſteri-
ora colligentes. et ad p̄cipua
viliffima ſue originis ſc; luci
et limi & aueris. ſc; a ſe nich-
il habē potuiſſe. et ex corde non
ſufficiētē ſibi diſplicuiſſe. et
tā ad artificialia naturalia
q̄ gratuita q̄ moralia ſic ī ſe
ānichilātes. et deſideria prop̄iā
cōculcātes. et penitus ſeipſos
ad nichilū int; redigētes. ea
abhorrētes ad q̄ naturalis ī

69
fluctus instigat et ad q̄ omnes
hoīes anhelant currūt et am-
biūt. **H**inc parentū cōfortia fu-
giūt: diuitias et possessiones p̄-
dia cōtēperūt. **L**oca ī q̄b̄ eis ho-
norē deferēbat deferēbāt: hominū
colloq̄a blandimēta p̄cipūm
abhorebant. se cōtēmni ab ali-
is gaudebāt: nec miraculis e-
nā nī potuisset dare se volebāt
solitudinē se cōtulerūt. Inotescē
hoīb̄ nolebāt. **D**e deuites et al-
pnates āplerabant: honorātes
se increpabāt. **E**t q̄d plura. **O**c-
q̄d dulce blandide splendide ho-
nifice resulgebat: oīa tāq̄ ve-
nerū respuebāt. **E**t h̄ oīa ad
vires aīe iteriores spectant.
De hīs vero q̄ ad corpus et
caruis castigatiōne p̄tinēt q̄d
dicā: cū bellū corporib̄ suis et
carui indicētes cōtinie serui-
tuti ea subyacebāt. mortificā-
tes membra sua. et sensus lu-
os exteriores. et iteriores sic re-
bellaret: verberib̄ plagis
īgarū abstinentis alimētū
ieiunijs. vigilijs. asperitatib̄
vestimētōz. lectōū et afflictio-
ne corporis sic eos domātes. ut
quali p̄cedē rōnē īperantē
conarēt. et hoc p̄ cōtinuā af-

luctationē. **D**icitur p̄ vsū ī na-
turā vterūt: ut etiā si licuisset
aliter viuē nō libuisset. **Q**uod
quidē difficile estimat ī nobis:
nō quia sit ī se. s; q̄a dissuetū
Nā si quis experiri vellet non
sequiter nec molliter. s; virili-
ter īchoando et cōtinuando: p̄
breue tps suauius sentiret sic
viuē q̄ aliter. **S**upportare eū ī
terrou cōsolatione et gaudio
sp̄iali. **Q**uod quia claudicam
adhuc in duas p̄tes. nō sentim̄:
oīa nob̄ difficilia vidēt. **N**ā cō-
dimētū diuini amoris et deli-
cie future patrie. nō post lōgū
tps expectātes. oīa h̄ reddent su-
auia. **S**; forte terreu latorē si-
cut et scriptōie tanta corporis au-
stertatis. et hostilitatis prope car-
ni exhibentia. **N**ā nemo carne
suā odio habuit. **N**ō diffitor:
inexpertis et aīalib̄ hoīb̄ qui
nō sapuerūt ea q̄ sūt sp̄is dei.
Hoc ceruim̄ ī oīb̄. q̄ q̄ uni dul-
cia sūt: alteri sunt amara. ut
febricitantib̄. **S**apiūt eī auli-
bet res sed; dispositionē sulci-
pientis: nō rei suscepte. **Q**ua-
lis unūquisq; ē: talia et vidēt
et ei. **S**; si q̄s bñ disposit̄ et af-
fectionatus sit: mor res sapi-
unt ei sed; sui naturā. **N**ec

tamē i p̄ncipio diffiteor certa
mē magnū oportē subire. m̄
ime i iā adultis: prop̄t̄ inoli
tā cōtrariāq; cōsuetudinē. **S;**
qui confidūt i dño: mutabūt
fortitudinē. Corpus inuictū
lorice: cā abhorret. **S;** iacula
hostiū. et cōsuetudo faciunt
nō sentire on⁹. **Nā** dulcia nō
meminit: q̄ nō gustauit ama
ra. Et carpere volētes pomoz
suauitatē in alto: oportet a
terra leuari. Et si sup̄ naturā
conaris ad eā: te scias labora
re debere. Et si ad xp̄m dāterā
scdere delectat: calicē nō refugi
as bibere nī eo. Quot mari
piscis. tot sūt i amore dolores.
Nā laborabit oīs q̄ amare
voluerit. Mulier spēs amor ē:
discrdite legues. Puto tū hanc
corpis et carnis subiectionē et
castigationē p̄cedē debē. hec que
dicta sūt de aīe humiliatiōe et
sui vilitatiōe. **Nā** nō prius
qd̄ spūale. s; qd̄ aiāle: deinde
qd̄ spūale. Grandia conferūt
aīe: ea q̄ corpus sūt afflictiva.
Nā aīe sp̄ sequūt̄ corpora: eti
ā i naturalib; et moralib;. **Nō**
tū me p̄uict̄ lector q̄libet retor
q̄re ad oēm aritudinē et aspe
ritatē priorū p̄m. **Nā** quētā

i ip̄is legim; magis mirāda q̄
imitanda: q̄ q̄dē optāda essent:
nō tū usurpanda p̄sūptuose. si
nō dabūt. **S;** paulatī et frustra
tī abscondenda sūt et corpori ne
gāda q̄ appetūt: stance tū vali
tudīe nature. **Nā** q̄qd̄ sup̄flu
ū. q̄qd̄ deliciasū et nō necessari
ū nature fuerit: viriliter apu
tandū. et nullo mō cōcedendū.
Hec i vestib; et abis. **hec** i sup̄
lectilib;. **h;** i sensib; exteriorib;. et
hec velt̄ pro rā haberi. **Q̄qd̄**
p̄ma facie se offert suauē dulce
blandū. nocidū appetibile: sus
pectū habetas tāq; nocidū. **Nā**
illud aīe debita cōnis discul
sioue sensus muliebris appe
tat: cui appetitus vengnat.
est: ideo. **Tempnēdus.** **Nā** in
diciū sensus est subitāci.
tāq; in ostio sedus. **Nā** nō
vao iudiciū deliberatiū et
p̄ticularibus collectū. ideo ap
p̄batiū. **Nā** q̄libz potē
tia cogitua. cā sui obice
tū delat. cā limites nature
tāq; circa pedagogū ambula
dū est. donec lucellu ip̄is tra
hat. cā caro a fouca delā
tionis: et remaneat i ea sola
q̄ nātās nature depositat. **O**
q̄ magna p̄tem sup̄fluoz.

70
cernere possamus? si sola natura
a nobis reuerentur: que tamen
supflua infecta natura omnia
sibi fingit uicinia. Dicit enim
beatus. Nemo expiri uult qui
tamen potest: sic etiam nemo uicini
sibi abstrahere uult. qui non sunt
uicinia. Sic blandimur nobis
ipsis supfluis p. necessitate
utentes p. papue tamen eis que natiuitate
suscitationi nichil ostendit: ut
honorum fauor colloquiorum
olitatium gaudiorum letarum: et
talium uulnium blandimenta: que se
pius ne plus officiant quam proficiant.
Quis uero tam insane mentis
est qui blandies sibi allere
audet. propositis sibi duplicibus
abiectione et grossioribus: non
uicini respiciet et alium eligere potest
spero delationem salubrem. Quis
habet audet dicere. nisi qui uoluntatem
suo actu naturali priuare uellet. salubrem tamen actus elicit
tos qui sunt uelle et nolle: et qui ad
actus impatos quos exercere
uoluntas p. incuba exteriora.
Alias nullam differentiam facit
mus inter homines et bruta. Et
uoluntas existit suorum actuum
dona. ex quo ex principibus
naturalibus suis sui uicini non
ue gratie potest sicut et gentilibus

in suis et uideis in suis ritibus
facere non dubium est. se curam
tendo abstinento. et naturaliter
bonum uiuendo: etiam in aspice et
aduersis uisus ad ignis abul
tionem. Quis dicit ibi noua
supfluitate gratiam malorum. p. mo
terem dicente paulo? nunquam
deus p. ca. mister est. Dicit de u
no dico actu. sic intelligo de plu
bus que facere potest. facienti que qu
tamen in se est. quis audebit prohi
bere deum? ne augetur ei gratiam
ut ampliora faciat. Cum etiam
ut allent omnes doctores homine
in extremis uicinis. Istanto que non
quod fide precepit. si facit quod in se est
secundum naturale rationem. deus pro
dit ei de malis puniendi ad fide:
quod magis iam fidei facienti
quod in se est auget gratiam. Pa
logisantur ergo dicentes sibi
suis. A me nichil habeo: igitur si
deus daret facere possent. Hec igitur
sunt principia alacritatis in de
um tamen subire: voluptates
declinare. Trahunt enim hec post
se. alia opera uicini excellentiora.
sicut fauoribus honorum munera con
tempnunt. Deinde sequitur super
suis exinanitas et uilificatio
et humiliatio in semetipso. De
um etiam contumeliam uoluntaria

pellio et sumptus contempe ex
quo omnis flos virtutis emi-
uat quod homo alios superiores
se arbitret et omnis honoret
sumptuosus contemptu gaudens.
Et exinde omni extremitate et
vilitate stat contentus se indig-
entem climas eam pane quo vel-
tatur. Et post hanc suauitas diuine
dilectionis veniens animam licet ex-
nauitatem omnium mundi delictatio-
nibus propter deum ipsam iheruat
et dulcificat: libique dignum hol-
pitium in tali anima vendicat.
Et si quis fiducia huius adhibere
nollet: duplex ei probatio no-
tissima fidem faceret: et exem-
plarum et expunctorum. Nam
reuelans dicta et exempla
et vitas sanctorum patrum et tunc libet
satis: reperit predicta esse vera. De-
um tamen si experiri prole velit po-
nat in se sine fictione experien-
tiam de deo fidens cum cordis humi-
litate non blandiens libere vici-
tationem in gratia: reperit et in se quod
dixi. Et dicat. Sicut audiui-
mus sic vidimus. Et multum
desere videtur contra corpus cetero-
rum: moderata afflictio in vici-
tatione et disciplina humilationis.
Dicit enim caro rebellis et scilicet
dum cupiens subingant et re-

fruantur ne nunquam laudem
res recalcitentur dicitur: videlicet
rom. Sed similiter multorum san-
ctos hic silentio protergo probantur
experientia. Sed dicitur quis. Cur
tam pauca adhuc tanta felicitatem
statum in presenti vita percipiunt: si ut
aliter gradus ipsius sunt hominibus
attigibiles et possibiles: si respo-
sio in presentis est: virtus quod pau-
corum et stultorum infans est inuis.
Et horum qui passiones corpore
et carnis corrupte sequuntur inhi-
bita copia est. Et. Multum in via
luta hominum et generalitas in via
morum erratum et caritas in via
recta gradum et aspectus et
honorum inchoatum in via profer-
tam in causa sunt. cur tam pauca
sunt. Si autem ab his inchoare si
via predicta. et in ea incidentium ma-
ior esset copia et inuisibilis mul-
titudine. et in factis sed carnis non sic
veniret. et futurorum bonorum
maior esset speculatio et aspe-
ratio et experientia amplior ha-
beret de suauitate diuinum amo-
ris: non esset ambigendum. quoniam
multo suavior esset via hec quam
via opposita. Sed dicitur lector.
Que in prestat amicum aila
ad pertingendum ad partem profer-
viam. cum ea sic laudis. et in ea

i principio sic dura ostendis q
 corpi q carni remittent affir
 mas? ai no ignore aulibz dif
 ficultati aliqua facultate vel
 saltem modu ptugendi esse
 possibilem. Sunt em media
 ad que aulibz fine sequedu i
 quedam manuductura irodu
 ctoria q leuitancia ad ocm
 fine. Ad hoc sedm imbecillitati
 nec modulu sic rudo. **Primo**
 fugienda st loca q stercia hois
 et psonar scdm et dissiliter
 vnicu a qbus distrahi pol
 let a suoposito: p que eam
 remoueat impedimeta obsta
 ta in via. **Planu** est em q
 ma sine impedimeto facilius in
 creditur ideo di heremie quinto.
 Fugite de medio babilonis: q
 saluet vnusquisqz aiā suā
 ideo ptes punitiu i solitudi
 nibus habitaciones sibi qre
 bant: nec comunit: s; legre
 gatiu sibi habitare volebant:
 tam ppter vanā gloriā vitā
 dā. q ppter impedimeta remo
 uēta. **Secūdo** res concupita
 biles et delcābiles et oia que
 scilicet exteriori q iteriori blan
 diu possū procul sūt abla
 tēde uel abiacēde: q res viles
 et contemptibiles st amplectēde

Hoc em modo sensus distinet
 aut appetē ea q delcānt. **Ob**
 iecta em sensib' oblata na
 turalit' mouēt et alliaūt se
 lu in sui appetitū. Et pene
 ipossibile est. vt vitamēta se
 lum rocm nō pturbent. **Dicit**
 aristoteles. Helena fuge. abi
 cientes cā min' peccabim'. **Vn**
 ocaiones oēs omib' sūt de
 clinande q procul fugande.
Hoc in scis pūbus exēplant
 legimus sacū iheronimi: mat
 tulā culaly. Et dicit iheronim'.
Languentes monachi eia aq
 frigida stenti st: et coctū lu
 mere luxuria. **Tercio** iph
 catio i curis exteriorib' q van
 is mūdi negociis qntūcūqz
 vtilibus eia si seruire videāt
 caritati frue: qntū potest sic
 eri relaudada st: dicante scip
 tura. **Fili** nō in multis sint ac
 tus tui. **Hec** em distentio eua
 gatio. distractio. graua p
 tant impedimeta vite spūali
Non ei ad qrelā marthe de oca
 sione sororis rudit xps. **Ma**
 ria surge adiuua sorore tuā:
 s; eam sedē pmisit i dulcedine
 sua. **Et** si hoc de sciplo i luy
 lus iocūdillimo miltario vo
 luit facere. qnto min' seruus

di aspicias ad dñi sui aspian
p nullū cūctū qñtū in ipō ē
debe se iplicare curis secularib?
qñtūm q; utilitati tñe deser
uientib? salua semp hñli obe
dientia supior: sicut xps fili?
di de sinu pñs ad nrām mis
erā descendē nō est auctat? ex o
bia pñs philipp? q. **¶** Quar
to. inauductū ē q homo
oīa supflua curiosa vana n
uicia abiciat: solis r puris
necessarijs relectuatis r sim
plicibus. Harū em abiectio
mētē r sensū libi recōsiliat
vt sensus alia uolūt desiderat
q; mens exoptat: r trāquilli
gaudet sensus extra. mēs itra:
cū nichil sit qd valet iplos ir
ritare ā illaqueat. **¶** Quintū
ē q oīno sensus exteriōres a nū
olis supuacius r uonius co
hibeat. et ī custodia semp ha
beat. nō videns nec audies n
psecutus quid agat alibi.
aut quid alij faciat: solū m se
quid agat autrū qñtū pte
cerit qñtūne defectat: r quid
sibi restat. Sic iteriōres sens?
a fantasys et cogitationib?
vans r curiosis r maxime
uonius psecat memoriā. In
diuinis scripturis cogitationē

ymaginationē circa terna et
futura r moralia. casta. sobri
a semp exeat. **¶** Sextū semp ha
beat. quo euagantes exteriōres
sensus domet et dicit huc cogi
tationi vade r vadat. r alteri
ven et veniat. Et hoc ī pñcipio
multū sit difficile ppe. sensū ī
stabilitate r naturalē corū
idinationē ad nouitatū scru
tationē: tñ pcellū tps fñ di
ligentia corū instabilitas rā
nan potest li homo assiduus
ī iporū cohibitione. Et hoc ne
cessariū video ēē. pñcipio volent
ī vita spūali vt homo supius
lit cultor: et ī saplo habitas p
am familiā suar cogitationū
r sensū regēs. **¶** Que familia
multū bestialis est et vaga.
garrula r curiosa oīa scru
ti desiderans omnia plustat.
p quā sepius mors itrat et
tranquillitatē rōnis pcurbat.
¶ Directina vero pñcipio p omib?
pensanda st. vt salz cor hōis
cū inquietū sit. semp ratio
currat ad pñcipalia regu
latiua: p que dirigat itabi
les motus r quasi reflexerit
faciat vtilitatē corū r itabi
litate cū nō inueniat requie
ī omib? volubilib? rebus ī q

bus de una vagant in aliam.
 Et tunc ad fidei limites et ex
 ordia pnapalia e aut redū
 Et ratio stemples r speculet
 unde sic factus homo de limo
 tre. ad quia caa nō post mil
 tos dies hos reditur. Et tunc
 e et in tunc reitet. Ex aut
 dicatione causat i hoie lu
 npius vilitas: ne habeat odo
 rā suoz extollēā. Consideret e
 nā. qvile stercus lit: r qv abhoi
 natio ipi in medio ipsi e sedm
 phe vocē. Deū attendat ad qd
 facit e. vt sc creatia creatoru lu
 o seruat: seruicō ei cū diligit:
 diligēdo ihcerat ihendo ei etnā
 felicitate habeat. Deū nō leg
 nit aditāt a q qd habeat: r a
 se nihil ū pām. a deo autē totū
 qd est r qd facit p. Pdiao inqt
 tua ex te: i aut me tātmō aux
 ilū tuū. Nō pteat enā mortis
 dure r ipuile meditatio r qv nich
 il ca tribili: tū pte dolore r de
 monū tribilissiorū cateruas:
 tū pte sentētia iudis iertā r
 irrevocabile: tū pte ignē gehē
 nale iextinguibile: tū pte cru
 delissimā sepātiōē a scōrū glo
 rio. ab illa daitate diuini vul
 tus r a glia celestū spūm: v
 bi tāt erit dolor qv et oēs gro

metria melurrit. oēs anline
 tia uiare. oēs logia effari va
 leat. Alluctat caa licit colū
 ba iudificās i foramib petre
 h e dulat r paulare i vulnei
 b xpi: refugiu qrens i pallio
 ue xpi. p quā ei oia dulcia red
 dantur. Cololet caa i pntib
 bellis r ipugnatiōib de solā
 tione future vite: ad quā oēs pat
 siōes hui tps totā vite nō sūt
 odigne. qv tribuci militib xpi
 fortit h ctantib r de tps hui
 breuitate: quā expedit dūma
 re i de bāplacato. Qd tps pns
 sū plangēdo lugēdo flēdo par
 rērit. Nullus vniq scōrū i pnti
 vita ū i magis tbulatiōib et
 pscutiōib solā suā lauit: di
 cente paulo. Oēs q volūt viuē
 i xpo: pscutiōē paciēti. Et xpi
 testimonio dicitis. Di ū lauco
 te nō habebis pte meā. h inq
 r alia pnapia fidei i mēōnā
 sepi r reducta faciet ū sentie al
 pitate quācūqz carni illatā:
 scul r pprimūt ne lalauāt.
 s rōm dcaāt: licit h i labore.
 sic i futuro i pmo. Talia cāt
 atna scōrū pām pmutuōrū q
 r vestigia pedis religiosōrū seq
 debent sū via scōrū iertē vellet
 deū allumētes coopatore pmo

prinapale opatore. Cui auxi
lio et ego p̄ nulla exaravi ea
offerens aulibz lam⁹ sapien
ti emendanda fuit nūc hys
iponeus. In q̄bus dictis rudi
et ipolito stilo exarans. pure
postulo lectore vt q̄ nichil
nouu acceptam. Scōia v̄ no
tissima referam det^r veng
aut de p̄licitate aut de gūa
litate. Et sic parū qd̄ vtile h̄
edidi dedi tū opam p̄rudib⁹
quib⁹ diffusa inuelligare ex
istit onerosū. vt habeat^r occa
sio querendi altiora: et quod
dam speculū oculis eoz adhi
bui. i quo q̄literaūq; se valcat
speculari. Dū titul⁹ hui⁹ op⁹
culi p̄scripti oculus Midera
tionis religiosoz. A q̄bus le
uatis manib⁹ v̄ flexis genib⁹
orōnes posco deuotas: b̄ndic
tuitati p̄ hys gr̄az actiones
referens imensas. cui laus et
sonet et glia sine fine man
sura Amen.

De p̄cis mētalib¹ mōelib³

Quid regi? p̄pha licet m̄l
torū dīnoz
carlmanū
eēt splendē
illustrat² p

pie tū fragilitatis sibi d̄aus
nō crubuit amphioris illūa
tionis apicē a spū scō petē de
uocē orando. Reuclā iquit o
culos meos. i d̄iditabo mira
bilīa de lege tua p̄s c̄ x̄m̄erū
dicens utiq; r̄ arguēs nos. Q
lic palpabiles ignorācie t̄ue
has patim. tū m̄ime eas re
cognoscam². n̄ illūari eas pol
tūlam². Ideo r̄ sup̄bie et igna
ue merito arguim². quippe q̄
vix sensibus apparent intel
lūs ūr valet penetrare. Et
quōto cognitio m̄ior. tantō vi
a ambulandi i lege d̄ni ob
scuro. Precedit etiā cogniti
o tanq̄ lumē ferens r̄ ip̄az
nā ostendens vt p̄us videt²
anteq̄ saltes. Et videt² qd
sanct² p̄pha peccat. r̄ i q̄ ocu
los reuclāi postulant. Nū
qd̄ in sacrificijs v̄ctis legis
q̄ ad l̄cām. tū etiā rudis p̄ls
h̄et sacre coicebat. Et fonte. s̄
magis i sensu spūali r̄ multi
co que h̄ facticia lignificabat

¶ Vel etiā in p̄ceptis moralibus.
nō furtū facies. nō fallū testio
nū dices. nō purabis r̄. Et
q̄s h̄ ignorat. Et alios oculos
iteriores itellāis optabat p̄pha
sibi reuclāi ne tūbus habeat
obscuratū intellāi ad d̄itacō
nē boni r̄ mali. Qd̄ et aliolo
co petunt dices. Illūna oculos
meos ne v̄nq̄ obdormiā i mor
te. neq̄m dicat inimicus me² p̄
ualui aduersus eū. cognitio d̄
v̄nq̄ cogitationū r̄ iterior. lu
orū an sint scdm̄ d̄inā lege a
d̄tra cā. Non em̄ oīm̄ ē h̄et cog
itatio s̄ p̄tior solū. q̄bus ē soli
dus abus. q̄ p̄ d̄luctudine exer
citatos habent sc̄lus ad d̄il
rectionē boni. r̄ mali. Nō cor
quib² lacte opus ē r̄ nō solū
abus Ad heb̄ v. Et harū q̄
de cogitationū pauca h̄nt la
cniām. an aīas maculant. r̄
quoto gradu sine veneno
mortalis culpe incedē possūt.
et vix a subitū illūnis obscura
torib² diuola possūt. h̄z oca
lus dei oīa nuda sūt r̄ apta
cē nō dubitant. Nam v̄nus
est sacro dei et efficac̄ r̄ p̄nc
trabilior oī gladio anapiti r̄
ptingens v̄nq̄ ad diuisionē
aīe r̄ spūs. compagū quoz
et medullaz r̄ d̄iscretor cogi

tationū et intentionū cordis.
Adhuc in. Nō g' credam' nobis
sufficē ad salutē si opm' & acti
onū exteriorū fons appetitū te
neam' rectitudinē. seu p' eis
p'nc' arma sumam' quali ille
sole a nobis exigātur. s; etiā
minutissimāz cogitationū n̄
dubitem' a uobis exigi rōnes.
Veracit' ē paul' dicit opus le
gis scriptū i cordib' etiā genti
lū. qui legē scriptā nō habebāt
& tū ex testimonio. Nōc' p'nc' i die
qua iudicabit dñs occulta hōr
redditura sūt rōne deo accusan
tibus a etiā defendentib' cogita
tionib' p'nc'is. Ad rōanos q' Cū
tomagis & hūq' et legis nō igna
ri sūt. & insup' maiestate euāge
lica phylstrati tenent' qualita
tes cogi- tanonū suarū nō ig
norare. a' p'nc'iaz diluē. et d' dig
nos fructus p'nc'ie deo offerre.
si salte' spant' se in nūo filiorū
dei posse dnuāri. hortat' ad
hoc saluator dicens. Nolite
secundū facie' iudicare s; tū
s; iustū iudiciū iudicate. ioh
vii. O q'ntus ē nūis hōim. ne
dū secularū. s; et religiosoz.
qui se nullū securus estimāt
i via dei. et tū hanc sentinā oc
cultaz cogitationū dnuētū
b' oculis p'terant. Qui etiā tuāz

i abyssū demergūt sol extiori
bus i' flectionib' opib' vni
facientes. tanq' ramos am
putantes. s; radices itactas
relinq'tes. nū tū secūū iuxta
radices arboris venenose po
ne' debent. si integre sanari
vellent. Neq' em' venenū hūmū
cice' curant vilipendentes
qd' d' iter' lateat. dūmō q' i
terūq' p'fructorie extiora p'
flectionis medicinā p'laudi
videant'. sicut sup'ducta ca
tra vulnere intra nodū sa
uato eger periculosus se accidit
sanatū. **E** De hys itaq' late
tib' vulnib' p'ter. nō iustū
p'ualū in videt' p'teractū
ob spem sanitatis uedū alioz.
s; & p'pe ut hic stilius pūgat.
nō solū eos ad quos tanq' te
lū mittat'. sed etiā ipm' a quo
mittat'. Cupidus em' sanita
tis a p'nc'ia curatione dicitur li
byri. medice cura teipm'. Et
q' scriptura scā rudi p'lo lo
quēs p'larūq' solū cortice' p'lar
re videt' opa extiora ornare
iubens. s; tū subtilit' exami
nata medulla an oīa opa p'
requit' spem sanā. Ad aliud
p'tendūt verba saluatoris: In
terna inq't' corpis tui i' oculis

tuis. Si oculus tuus fuerit lim
plex totū corpus tuū lucidū e
rit. Si autē ocul' tuus neq' fu
erit totū corpus tūbolū erit.
Mat' vi. Quid p oculū. n̄ ite
rioris hoīs voluntas actus ex
terioris dirgens designat. Qd
p corpus. n̄ ipse actus exterior a
voluntate pcedens exprimitur.
Qui q'libet q' ad meritū seu
demeritū ex radice voluntatis

*De p'prietate actū exterioris
ad voluntate interiorē et v'*

Urgitur accessū
habere possim' ad
latencia p'ca. q'
nō ab omnibus reputant. scē
dū q' oīs actio exteriorē delibera
ta. nō coacta. nō naturalis p'ce
dit ab interiori radice voluntatis.
Et est filia genita ex voluntate.
Nam dicit phis Qui sum' acti
oīm n'ar' a principio usq' ad
finē. Impat'x ē cū voluntas
nra a nullo cogibil' ex sui na
tura. cu tū sensualitas p'vni
scupisabile et irascibile sepius
aduersat. Non tū cogūt volū
tate si voluntas i sua diffini
tione p'litat. Exteriores tū me
ria acquiescūt voluntati ipanti
quā ad executionē opis. plus
q' p'fate v'ies scdm aug' li
bro suar' d'fessionū. Idē actus

acquiescit manus ut vberet volū
te impante. q' sensualitas p'vni
rascibile. ut nra ex corde dimittit
tat eā voluntate ipante. Nam
voluntas ipat membris sicut
dūs serua salz q' statū obedit.
Sensualitas ut p' filio. q' aliqd
dūm videt sibi v'surpare. Et g'
volūtas dūa oīm actionū. iterū
oīm et exteriorē. i qua voluntate
Istitūtū ē supmū tribunal iu
dicatiūm i hoīe. idē sibi p'ncipa
liter et totalit' iputat tā me
tū q' demeritū i hoīe. Dū defici
ente eā actu exteriori siue meri
torio siue demeritorio. et d'fencie
te voluntate culpa ā p'mū crū
le q' ad deū d'tracta sūt. et si nul
lū opus seq'ret. licz quo ad for
ecāe d'fenciosū. pena nō exigit
nec i'ligit p' iudices q' iudicat
de apparentibus et p'batū. Sic
ex dictis phi p'mo p'iet' patet
Ea que sūt in voce et signa pas
sionū seu d'ceptūū eoz q' sūt i
mente sicut opa exteriora sūt
signa voluntatis d'cepte i corde.
Ex habūdānaq' ai cordis. os loq
tur xp'us dicit. Nā h'quillimus
xp'i traditor iudas. n̄ solū co tpe
peccauit mortalit' cū actu xp'i
tradidit iudas post cenā. s' ab
illo tpe quo merē d'cepit et po
sunt p' d'fensū ipm tradē. cuius

libi solus Natus fuit et deo. Et
ideo xpus longe an passionē su
am eū appellavit dyabolū Joh
vi. **N**one ego vos rxi elegi. et un
ex vobis dyabolus ē. **N**o g' du
biū qn ante traditōne actualē
fuit dampnat' si obisset su
pna su post huc nō diffitendū
est actū extēiore gravare pām
ppter scandalū. ppter exēplū.
ppter dāpnū. ppter ingtitudinē.
ppter libidinē. ppter dēptū. **P**er
dāpnū primo illatū sicut lo
let videri in suaz p doctores.
Quis rogo habz ad oīa illa o
culos ruclatos vt de hīs oīb' d
Nenlib' dceptib' exclusus ad
peccandū faciat puras dēssio
nes. atq' fructus dignos pūe.
Vin est tū scdm aliq's doctores
q' dēns' volūtatis dnuatus
opitēset vni pām s' intercept
tus. et itū reallūptus diuisa
centent' pām. et duplex requit'
pna ppter volūtatis renoua
tionē. **C**ontigē cū p' q' anq'
vni ac pām dūmat' dē dēns'
volūtatis pcedant vt p' i
captōib' adultēis rē vbi facul
tas pfiacendi actū nō spadest.
Addūt g' ad pena accidentale
actus pām iterati. nō ad crūcē.
que ē se patio a deo et pena ig
nis eterni. **S**icut cōtra opera

meitona iterata addūt etiā ad
pām solū acūtale scdm aliq's
doctores. s' scdm aliq's addūt q'
ad pām cōuale qd etiā ē cau
tas. **I**d aut' utationē et renoua
tionē purior sequit' vilio dē. **E**a
am si possibile est i infanti li
homo scampell' i statu merēdi
Et etiā dēns' actus
tatis in pām etiā alter' actus
p'cipuat ipm dēns' i mo
le dicit wilhelm' pūicū i sup
ma sua. **M**onachi v' dēria q'
bus nō lux pugnare. etiā scēn
tes i pūis dōmb' fauētes i
pūcipibus a alijs bellantib'
hūo amore a fauēce. et capi
unt atq' dēderant qūta i cō
ē. q' totus exercit' hostiū iter
fiacatur. hūtales hominē sūt
spūales totius exercitus. etiā
si null' d' exercitū occiderit.
a sic i dōmb' aut' claustris se
dentes tot milia occidūt qūta
i eis ē sola volūtate. **E**t quis
hoc cōcedet. et tū verū ē. et q' p'ol
apud dē nō pua nūa. **S**i p'ol
les tales mirare maxima in
uenies multitudine. **V**bi sūt
tales qui hēt dēns'. a pām
de hac volūtate et dēns'. **E**t
ne h' fortassis i credibile aliq'
videatur audiam' aug' lib' d'
de pastorib' vbi sic d'. **O**mnis

qui male vivit in spatu conu qb
 politus est. qntu in ipso e. omd
 oues etia fortes. Qui g uniat
 politu malu moue. r politus
 reus est mortis eius. qui no imi
 tat. **D**icit quide ipe. tu qntu
 ad ipm ptinet. sz politu abos
 omdit. Et paru an dicit. No g
 sibi malus politus blandiat.
 qz ille no e mortuus. eqz ipse ho
 madae. quo cu lalanus homo
 astndit muliere ad darpitce
 du ca. ecce illa calla r mehus
 ia est. **D**u em vera r apta
 e sua. **Q**ui viderit mulierem
 ad darpitcedu ca: ia mehatu
 e ea in corde suo. Et talis forte n
 solu quo ad se mehat est. sz
 quo ad mulierem qua darpit
 reus tenet qntu ad voluntate
 liz ea no tetigit r illa calla p
 mansit. **E**cce qnt effiacie est
 ipsa voluntas. etia sine opelub
 leato. **I**nde colligere possum?
 quia sunt occulta r latentia
 pta quo ad hoies. sz no q ad deu.
 cu oia nuda r apta sut oculi ai.
 r nulla creatura invisibil e i spet
 tu ei. **I**d hebreas in. **P**rimilla
 habi volo de plena cu scalu
 voluntate q dtrahit a culpa.
 mortale in actibus q st de que
 pta mortalis. **P**ollat hec ma
 tia extendi de turib? de incantomb?

dololis captiomb? **D**icitur lymo
 mans. bnficatus. platis. etia
 tu rroubus qbullib? multus qui
 r alio omes voluntate yqua an
 opis dsumatione no debent se
 a reatu pta mortalis exculare.
 licet hoc hoies latet. **D**e **sem**
pleua voluntate e. tuu
Est tu alia semple
 na r dicit vaallas
 voluntas an plenu
 sculu. r ante integra delusio
 ne de qua aliter sentendu est.
 scilz qz her no dtrahat reatu
 pta mortalis se sola. du no tra
 lit in actu. **D**e quib? duab? vo
 luntateb? dicit joh carlos si ma
 th. **D**icit duas i vobis habe
 mus vias aie simul r carnis.
 sic duas habem? voluntates
 aie r carnis. duas iras. duas
 darpitas. **P**ic de iudicia r qua
 lib? alia passione. **E**t natura
 quide carnis ab oib? hys se no
 pt separe. **N**a nate h? irata et
 darpiscere etia si no vult. qm
 no e in arbitrio suo creata. sz
 sub lege pta venudata. **E**st em
 sub pto. ptea dicit de illo apls
Dapia carnis ymca e deo. le
 gi ei da no est subiecta. **N**a at
 in arbitrio suo creata e sedm
 lege iustiae dei pteca pt r n
 irata si vult. r no darpiscet si

vult. **C**ū g̃ ualiamur ⁊ cupi-
piscam? si displicem? nobis ⁊
festinam? reprime uā et cupit
tenā nram manifestū ē q̃a
caro sola ualat? uel cupulat
non aīa idē super ps rationis.
Cū at̃ placemus nobis i hīs
⁊ discimus? si potēim? ipse uā
cūdiām ⁊ cupiā. et aīa nra
cū carne cupulat ⁊ ualat.
Proterea dicitur q̃ natura
carnis ei nō est subdita nec
p̃t. nō mandat carni que mā-
dat aīe sed nō uala nō cupit
cere. Nō em̃ iudicat deus hōiē
sedm̃ sensū carnalē temptati-
onis s; d̃sensū rōnis ⁊ volūta-
tātē aīe. nō carnis. Et subdit
Pic g̃ dicit. **C**ū uiderit mu-
lierem ad cupiscendū cā iā
rē. id; nō q̃ cupierit sedm̃
voluntātē aīe ⁊ d̃sensū dile-
uēs ⁊ statim implere qd̃ cu-
pulat. hec ille. **B**ern. etiā ser-
mone r̃lx̃ sup̃ cantica s̃lia
dicit de iūdiā. **P**i sentis ⁊ nō
d̃sentis passio est q̃nq; sanāda
Neq; tu hoc facis. s; qd̃ in te
habitat p̃m̃ rē. **H**ec affā-
ones semplene ex sensual-
tate procedūt. non ex volunta-
te. dū nō homo i pugna stat
cū eis. nō subiacens se impio
carū. Et uocantur passionēs

⁊ d̃stunt hōi uictorie gloriā
dū eis resistit. Et faciūt hōiē
hūiliorē ⁊ mitiorē. et ad deū cō-
tūdie habere recurrū. **S**icut im-
les pugnās a rege petit ad in-
uictoriā de suis uiribus nō d̃st-
dens. **C**hanc duplicem uolū-
tātē xps in se expressit aī sua
passionē petens a se calicē mor-
tis auferri. ⁊ sedm̃ nām carnis.
et tū mon gaudebat. **S**ecūdu
sup̃ernā p̃m̃ rōnis. **D**e hac
duplici uoluntate tractat in
ij lūaz dil. xviij. **I**oh̃ aut̃ car-
d̃m̃ corat de dilectione iūdicorū
a xpo mandata dicens. **H**uāc
nature uidet̃ impossibile dili-
gere iūm̃. Et uere impossibi-
le ē q̃ntū ad carnis uām q̃ pal-
sionibus subiacet. q̃ntū autē
autem ad aīm possibile ē. q̃
p̃p̃riū iudicō ē. **N**ā caro iūm̃
dilige nō p̃t. q̃admodū nō ē
possibile ut nō leuāt iuram.
sibi illatam. **N**ā aut̃ p̃t dilige-
re iūm̃. quia dilectio uel odū
carnis in sensū ē. aīe aut̃ i in-
telleū. ⁊ aīa libera ē sub pena
patū dei. caro autē i uiribus
et in passionē tenetur. **I**n
aut̃ motus sensualitatis uilit̃
d̃struendi sūt p̃m̃p̃riū rōnis
ad uictoriā gr̃e. nō attentō impo-
tu sensualitatis q̃ uisq; radica-

p̄t in hac vita. Alioquin scdm car
 si vult quisq; motus carnis su
 e p̄sideret nullū facere bonū iuc
 ut quia caro cupiscit temp
 aduersus sp̄m. De quo r̄ q̄ru
 latur paul' ad romanos vij.
 Inuicē aliā legem i membris s
 meis repugnantē legi mētis me
 e r̄ captiuantē me i lege p̄cā
 q̄ est in membris meis. Nō igit
 debemus ignorare multū hu
 mane nature. s; distinguere int
 sensualitatis ip̄cū rōnis. Neq;
 a repugnācia sensualitatis
 ad rōne sine sensu rōnis iusti
 nā hōis excludit dicente aug.
 i libro de natura. Face iusticiā
 ē in verbo dei cultu. cū interno
 cupit male iustia fluctati
 one pugnare. P̄ficere aut int
 est oīno aduersariū nō habet
 Et scdm bernardū sermone
 xlix sup can. tm̄ illic nō reli
 das s; in motu carnis. h̄q̄tate
 meditans i cubili tuo. qualiter
 foueas morbū s; ut cupie
 iudic. qualiter satisfacias pel
 ti. p̄sequas insonitē ab illo gel
 sta calūpnando depuendo. p
 uertendo atq; impediendo gēte
 da. Alioquin nō nocet ambulā
 ti r̄ extendenti se ad meliora qd
 ip̄e iam nō facit s; qd in ip̄o
 habitat p̄cā. Nō g; est illi d

dāpnatio. q̄ nō dat membra
 sua i q̄tati. magis aut dū
 dit in se. si male se esse aff̄m
 et inolitū ex longo viciū cō
 fitendo fletu orando conatur
 expelle. r̄ ai nō p̄nalet iuti
 or inde ad oīs. atq; apud se
 humilior iuenitur. Quis
 sanū sapiens hōiem dāpnat
 dūo qui a didiat iustis esse r̄ hu
 milis corde. Absit ut inuenia
 tur exp̄s salutis imitator
 saluatoris. Hec bernar in dō
 latione iun' cruditorū uela
 entū distingue iuter volūta
 tem carnis r̄ rōnis. est iustā
 cū statū letam dīcām. gra
 ue crimē ēē si insurgentes
 motus ut iudic aut cupie
 sciaūt si tm̄ inde dolcant et
 nō dēsciant pugnantes ne
 p̄gressū habeant. Et sic mag
 eis ē materia virtutis et coro
 ne q̄ creatus culpe. Et sic de
 impugnatione exteriori iun
 corū seu odientū seu q̄litteratū
 molestancū dicente cōst̄ sup
 mat. Qui te innocētē iuriat
 si incipias dīstrare. quō a dya
 bolo possidetur et agitat. quō
 voluntate suā adimplet p̄ mīl
 terū eius. nō solū nō ualce ris
 ei sed adhuc misereberis eius.
 Miseratio aut creat affectum

Vis ergo diligere iuuentū tu
ū si iniuriā pateris uoli ī
iniuriā presentē aspiciere. sed
gloriam desiderā. quā p mer
cedē iudicio delectatus es si
equaniter portare uolueris
Si dampnū pateris uoli h
dampnū aspiciere. sed paciē
cie lucrū. Illis cū totū uidet
difficile. qui tributionem nō
spant futuri iudicij. **U** crisol.
Notandū tū q̄ doctores
in scriptis sē ysaiax di. xxiii
exercent se de delectatione in
teriori in p̄to carni. an illa
delectatio uiterius exorta tan
q̄ illecebra p̄ca sit volonta
ria. aut uoluntaria. et quā
ex sequenti sit mortalis a
uentalis culpa. **P**up quo
dicit scūs tho. Talis delectatio
nō est aliud q̄ quedā delectati
o. **D**iplacencia voluntatis. in
eo q̄d apprehendit iuuenēs p̄
inferiorem rōnē. **H**ec autē de
lectatio sicut dicit magr in suis
et allegat aug⁹ xii de trini
tate si statim postq̄ men
tem attingit auctoritate uia
sē superioris p̄tis rōnis repel
lat. uentalis est. **A**ut nō statim
post apprehensionē repellit.
tūc uir idē rō superior cōdit.
q̄ tūc expressit delectat. et tūc

et mortale. **A**ut nō expelle. **D**ele
tat h̄ aduertit et reprimere uult
ligit. aut ergo manet talis
diplacencia p̄ sufficientē deli
berationē et ai aduisione p̄ca
li et tūc est mortale etiā sine
sensu in opus. a ante delibe
rationē et sic nō est mortale.
Et dicit bona uentura q̄ p̄
ai aduisione p̄ca li si nō expel
lit statim h̄ mente in talib⁹
cogitationib⁹ reuoluū sicut
tūc ē mortale. q̄ delectat ī illa
delectationē et si nō delectat in
opus. **E**t addit. **S**i displacit
delectatio inferioris rōnis et
sensualitatis et opus delecta
tio. et nō aduertit p̄ca
li illius illecebre et nō expel
lit si sicut morari tā. etiā
sine diplacencia et sine delecta
tu in delectationē. dicit p̄
plures doctores q̄ etiā mortale
let. peccat. **E**t h̄ ibi hō sicut
sensus uerus. ē tamō ibi con
sensus interpretatiuus. **S**icut
qui serpente circa se tenet
dimittit se discrimini et debet
eū abire a se. **H**oc tū ultimo
dēan aliqui negant. **N**am
negant aliqd esse mortale
in sola negligentia reprimē
di ubi nō est uerus delectus
h̄ displacencia. q̄ tūc q̄

periculū aduertat. **S**ed tū securi
 us est q̄ talis penetrat tāq̄
 de mortali. In dubijs em̄ se
 curior via ē eligenda. **I**n
 nōne videntur hec latentia
 peccata. que a rarissimis
 cognoscunt: et tū sūt mox
 talia. **Q**uā ergo ista veniūt
 ad defensionem et p̄uam.
Dix hōies palpabilia opa
 exteriora defensionis subiiciūt
 q̄nto minus motus illos
 intencos. **I**deo dauid pru
 denter orat. Ab occultis me
 is munda me. Et delicta
 iuuentutis mee et ignorā
 tias meas ne increpaueris
 dñe. Reuera maxima corū
 que defentur. sunt mīna
 corū que ignoram⁹ et nō
 defentur. **O**deus in quan
 to periculo multi homines
 viuunt caecis tenebrarū
 nebulis inuoluti. **D**ix eī ille
 qui tota intencione stat in
 p̄ custodia cordis sui perulas
 singularū cogitacionū in
 cursus et morā valet aliq̄d
 de hys speculari. q̄nto minus
 ille qui ī pluribus seculari
 bus negoiorū pilularib⁹ co
 tidie versatur. **N**ō inuento
 orat dauid. **N**ō intres ī ui
 diaū cū seruo tuo dñe. q̄a

iustificabit in sp̄u tuo
 oīs uiuus. **S**ed forte dice
 ret quis. **C**onstringit ne q̄
 libet ad tā alta rimāta et
 an reus teneat si hec igno
 rat et. **I**stentur. nec p̄uente
 at de hys latentibus p̄cis.
Ad hoc forte posset respon
 deri de ignorancia inuincibi
 li fatore posset se homo ex
 culare. facta salz diligencia
 quā debent et p̄t. si non pote
 rit libi inotescere. qualia sūt
 peccata s; de ignorancia oral
 ta et lupia fatendū est eos
 nō posse se exculare dicente
Ioh̄ casost. **Q**ui ergo: igno
 rans plus erit ne exculabi
 lis. **A**blit. **Q**uia si p̄pter ori
 litatē aut nēritatē mundiale
 proficula volueris ad aliquē
 locū cui⁹ mā ignoras. nūq̄d
 p̄pter ignoracia discedes a pro
 fectione p̄posita. **C**erte nō. sed
 ex p̄ris nūc illā mā nūc istā
 viam. et quos interrogas que
 cis. et cū inuenieris rogas et p̄
 mittis. **E**t si velles scripturarū
 veritatē ingredi. nūc petis in
 orōnib⁹ nūc queris ī scripturis.
 nūc pullares bonis opib⁹. nūc
 interrogares sacerdotes. nūc
 hos nūc illos. q̄ sūt dauicula
 ry scripturarū veri vl falsi.

Pz illa nō fiunt. quia verū nō
creditur. nec pmissio beatitu-
dinis ei desiderat. nec iudiciū
glōmationis ei timet. **H** ille.
Ex isto pōt lector prudens se i for-
mare quot sunt q̄ errāt in via
hui⁹ vite. Nec omnes itelligūt
hoc dōm xp̄i. si vis ad vitā igre-
di serua mandata. De hys tñ
diffusius videbit in leguentib⁹.

De peccō q̄ distinctioe a c. m.

At q̄a de latentib⁹ pec-
catis p̄pōlitū nū ē et
verlatur utatio nūa

p̄mo placet videre de radice peccati
unde caulat. et quid ē. et cur
aliquid dicit peccatū. Pro quo
sciendū q̄ secundū anacletū
libro primo cur deus homo.

Peccare est deo debitū nō reddē.
Hoc autē ē debitū hoīs ad deū
q̄ omnis voluntas rōnalis cre-
ature subiecta debet esse volun-
tati diuine. qd̄ soluendo null⁹
peccat. **H**ec est iusticia siue ier-
titudō voluntatis. q̄ iustos fa-
cit. **H**ic ē solus et totus honor
quē debem⁹ deo et quē exigit a
uobis. **H**ic honorē q̄ nō reddit
aufret deo qd̄ suū est. et hoc ē
peccare. **N**ā diuina voluntas
ē certissima regula oīm actio-
nū. q̄ fiunt in om̄ibus crea-
turis. p̄actioēs naturales q̄ fi-

ūt a foras acaturarū. et tñ
p̄actiones morales in acatur-
is rōnabilib⁹ siue angelis si-
hoīb⁹. **P**ro peccatū solēt disti-
u ex lōdō lūar. dī. m. scdm̄ ang
ē dictū. v̄l scdm̄. v̄l d̄rupitū con-
tra lege dī. **I**te aulicē. **P**ccatū est
voluntas retinēdi v̄l d̄sequēdi
qd̄ iusticia vetat. **I**te scdm̄ and
brosiū est p̄uarcicatio legis di-
ne et celestū in obia mandato-
rū. **E**t dicit thomas. Bonū ē
malū in actibus humanis. **N**ū
derat scdm̄ q̄ actus d̄cordat rō-
in iformate diuina lege. **I** **F**un-
datur autē peccatū p̄ncipaliter
in voluntate hoīs. cū ipsa habe-
at dominū sup om̄s potētia
as et vires inferiores siue qua
voluntate nichil d̄liberatur
fit in hoīe. **N**ec aliqd̄ meriti
seu demeritū ēē p̄t in hoīe siue
voluntate. **P**mo actio quicūq̄
in hoīe siue voluntate fit. a
ē naturalis. a violenta. a ig-
norata. q̄ excludūt meritū si-
demeritū. **P**ccatū iḡ p̄mo est
voluntate. deinde actus a volun-
tate iperati i meritis in q̄ntū
d̄iugitur voluntati. **E**t in hys
ē rō peccati solū materialiter
seu instrumētaliter. q̄a iustū
mētū nō agit p̄ se. sed d̄iugitū
p̄ncipali motori. **E**t sic mēbra

exteriora i motib⁹ libens sūt in
 firmitate voluntatis. et sic nō a
 gunt libere nisi iuncta volun
 tati. et sic p se nō peccant. sicut
 voluntate impante. **I**nde legit
 q in virtute apprehensiva sūt
 interior intellectiva ut sic sūt se
 litiva interior sūt exterior nō
 pōt ee peccatū. qā obiectū libi
 oblatū nō pōt nō apphēdē. et
 naturaliter agit i via apphē
 sua. nec pōt non nūciare volū
 tati apphēnsū. q voluntas p
 annūciationē manet libera
 ad faciendū vel nō faciendū
Dū sequitur quod intelligi
 malū. vel vidē malū ut sic nō
 est peccatū. quia deus omne mā
 lū intelligit et tū nō est mal⁹
Sed quis vellet malū p ppla
 ctuam et delectationē iam eet
 malus p voluntatē. **C**ui rō
 est. q volendo malū voluntas
 qū exit ad rem cupiditatē.
 intelligere vero malū. fit in
 gressus rei ad intellectū. aut
 ad sensū. p apphensionē spci
 de re dceptā. **I**nde etiā clia
 tur q nō omnis homo qui bo
 nū intelligit est moraliter
 bonus. **D**icit cū hominem esse
 doctissimū et pessimū. q boni
 tas et scia sine sapientia. nō sūt
 eundem potentie. qā bonitas

ptinet ad voluntatē. scia ad in
 tellctū. **I**deo stat hominem esse mag
 nū in scia et malū in scia.
 qā scia ptinet ad voluntatē
 sive ad intellctū practiū. scia
 ad intellctū speculatiū. **R**atio
 igitur formalis pāi dicitur
 originalit^r in voluntate. **U**nde
 possumus sic diffinire pāi.
Est deordinatio voluntatis nō
 dordinans dīne voluntati. **S**ed
 bñ possum⁹ ignoscā dīna vo
 luntatē. et qst signa dīne vo
 luntatis. **T**ractant de hys docto
 res libro pmo sciar dī. elv. et
 sūt quinqz scz. pceptio. phibitio.
 pmissio. dīlū et iplctio. **N**ō q
 deus velit talia semp ipleri.
 sicut de dīlū a dī pceptis. ut
 patet in abrahā de imolando fi
 lio. **E**t de illo sanato leproso Mt.
 viij. **U**nde nemū dixeris. **E**t de
 dando libellū repudiij. qd fuit
 pceptū pmissōis ut patet xix.
Ad duriciā cordis vī pceptū h⁹
 moyses ii. **N**ec ei semp tenem⁹
 voluntatē nrām dformāc dīne
 voluntati i volūto. sicut in modo
 volendi. **S**icut fideles tpe scī
 pauli volebant q paulū nō al
 cinderet i iherlm ne occideret. et
 tū ipē deus voluit ut ascenderet
 aut xxi. **E**t pius filius vult bo
 na scia vīve pēz. q deus vult

mori. **Q**uādo **D**eus **D**eformitas nre volū
tatis ad dei voluntatē. **I**ussit
in hoc qd volumus h' qd de' vult
nos velle. scilicet qd **D**ignit nob'.
velle. **I**deo illud qd sciam' nobis
Dignit et qd deus vult nos vel
le. si scire possumus illud etiā
tenem' velle. **Q**uādo subtractione
grē dicit a nobis. a dāpnatio
ne nram a aliaz. a latrone te
ocidi velle. nō tenem' velle etiā
si deus vellet hoc. et tū sumus
Deformes deo. nō in voluto s; in
modo volendi. qā scit deus nos
nolle illud. **E**x hoc dicitur
q' voluntas dei ē duplex. scilicet lig
ni et bñplacati. **S**igni. nō sp
ipletur ab hōibus. etiā ipiue
aliqui. sicut in pceptis nris
ad salutē. **N**am deus p'hibuit
ēē mortale pccm. et tū videm'.
qūta pccā dmittunt. **Q**uādo ista
dicunt signa dicit voluntatis.
nō q' deus semp velit ea fieri seu
adimpleri. **S**ed q' significat de
ū velle vel illud vel aliud circa
ipm sine ex ipō qntū ē ex iten
tione significantis. licet is cui
fit aliter accipiat. **S**icut de pcp
to abrahe dato de filio imolan
do. nō q' filiu imolai absolute.
s; cū ad faciendū iparari. et p
h' eius obiam manifestai. et
cū p'missionib' et bñficijs miiare

Sic de pharaone de dimitten
dis filijs isrl' pcepit. **N**ō q' vel
let fieri absolute. s; ut ostendat
i pharaone virtutē potētā et
iusticiā suā p'p' posteros. ne ali
quis putaret se impune pccatē.
Sed voluntas bñplacati semp p'le
tur q' est idem tū scā dei et est
absolute. **E**t unq' p' hōiem p'
ipedi a p' aliqua creatura.
Et vtrū deus vult mala fi
eri velle. **R**espondetur. q' nō vult
mala fieri. s; p'mittit ea fieri.
et vult ea ordinari in bonū. q'
optime novit. q' mala sūt or
caliones multorū bonorū. sicut
tyrāni i p'secutionib' martirū
et iudi in passionē xpī. **I**tem
aut rex t'pal' nō sūt sic ordinat
s; mala in bonū. ideo male
agit rex voluntate p'mittens
mala i regno suo. **E**t h' deus
nō vult mala fieri et tū sūt.
nō ideo aliqua sūt extra volū
tatem dei bñplacati s; signa solum.
Et iste p'positiones due sūt
simul in veritate. **D**eus nō
vult mala fieri voluntate signa
q' prohibet. et tū vult mala
fieri voluntate bñplacati. **E**t
iste due p'positiones nō sūt co
tradictorie. **D**eus vult mala
fieri. et deus vult mala nō fieri
q' ambe sūt false. qā licet fieri.

et nō fieri. **S**icut traditorie nō tū
 velle fieri et velle nō fieri q̄ ant
 voluntatis manet i utroq̄. Sic
 manus. **S**icut sūt oppositē vel
 le malū fieri et nō velle malū fi
 eri. **H**uius exemplū habem⁹ in
 ap̄lō 1 ad th̄. 1. **D**eus vult om̄s
 hoīes saluos fieri et tū nō om̄s
 salui sūt. **D**icit i regno suo
 rex vult om̄s hoīes saluā. relpi
 acendo deformitatē nature. ideo
 om̄ib⁹ uicā p̄mittit. et dat p̄cep
 ta vt a malis se abstineant
 q̄ntū est in se sed tū dāpnari
 vult maleficos p̄ deformitā
 tē culpe. **S**ic deus q̄ntū in se ē
 bonā naturā dedit. p̄cepta dē
 dit. grām dare p̄tentib⁹ p̄mi
 sit. clarū intellā et bonā vo
 luntatem dedit. **E**t hāc volun
 tate dāmalcen⁹ appellat aūce
 dentē. que om̄s hoīes vult sal
 uos fieri. que respicit ordinē na
 ture in finē sibi p̄stitutū p̄
 potencias naturales et diuini
 a p̄cepta. **E**ffctus voluntatis
 scriptus ē ordinatio p̄sonē in
 finē p̄propa merita. et ē actua
 lis saluatio. **I**ta autē volunta
 te ultimā nō vult deus om̄s
 hoīes saluari. **P**rima ē deditio
 nata sc̄da est absoluta. **V**el
 secundū augul⁹ in euchaisti
 ca. **D**icit om̄s hoīes saluari

idē de quolibz ḡnē hoīm aliq̄s
Digna tū de voluntatis cog
 uolamus ex sacris scripturis.
 et exemplis sc̄orū et p̄cipue
 xp̄i. ex iformatione virorū pau
 dentū et etiā scripturis eru
 ditōrū. ex ilpuationibus et re
 uelatiōibus. ex uiali ductu
 rōnis. nō ex tenebratē nubib⁹
 sensualitatis et maxime i o
 ratiōibus. **V**ad deū oblati in
 dubis. **N**ec ullū huiusmodi la
 tere p̄t voluntas dei si diligen
 tiā sibi possibile faciat

**De p̄cō q̄ntū ad ei⁹ diuili
 onē ⁊ auersionē c. q̄ntū**

Ullo de delatione
 p̄cō. et in quo p̄una
 palit d̄sistit. nūc ad
 diuisionē st̄lus se vertat ut
 certior habē possit noticiā de
 p̄cō latentib⁹ et occultis q̄ a
 pauas d̄derant. **E**t igitur s
 vulgata distinctio p̄cōz in
 mortale ⁊ veniale. **E**t hęc dis
 tinctio sumit rōne auersionis.
 q̄ mortale totalit auerit a
 deo q̄ est vita aīe. **D**icit aīa ē
 vita corpis. q̄ recedente mortu
 ū est corpus. sic de deo et aīa.

VEt nomē auersionis im
 portat dei d̄temptū. **E**t d̄cept⁹
 uā et mortē meret. **V**ā ponit
 bonauctura q̄ duplex ē aūlio

3
aie a deo. **¶** Prima. quoniam aliquis facit
faciente contra dei voluntate et
mandatum eius. sic dicitur quod doli ad
deum. quia mandatum est via recta venie
di ad deum et tendendi in eum. Ideo ta
lis directe recedit via directa. quod
facit suam retrosum ducit. ter
gum vertit in deum. in quem debet
per mandatum tendere. **¶** Secunda. auer
sio est quoniam anima statuit sibi caratur
a aliquam et delationem in crea
tura tanquam finem ultimum. Cum ig
itur non possit duo ultimi fines esse:
vno deo alter abicit et dicitur
Et haec auersio ultima non dubium quoniam
est mortalis. quia est totalis se
patio mentis a deo. et est excludi
o a deo quod est incommutabile bonum.
Et hoc potest cognosci non solum
ex parte exteriori. quod scilicet genus est mor
tale ut furari fornicari. sed ex
adhesionem cordis interiori. sicut ad de
um ad finem aliquid. quod de se non
est mortale. ut si affectio mentis tam
vehementer facit in ipsa et quod ab
sorbet a bono immutabili. sic quod
licita actu. ut si etiam sciret ee
contra dei mandatum nollit quiescere
nec desistere. Ut verbi gratia. Actus
chonsandi expresse non est phibi
tus a deo. tamen quidam in eo sic delect
tantur. amplectentes eum tali a
more ut etiam nollent dimittere
si esset phibitus a deo. Et ibi est

totali auxilio non in dicto exteriori
in mente interiori. ideo tale est mor
tale. **¶** Sic in sibi omnibus in exteriori
quod tota vita sua ponit in potan
onibus et hiltionibus et lusoribus quod
iocosa sectantur. **¶** Sic dicuntur quod cog
noscens vixit pnia non ut vixit
sed ut soluta. patius actu facit
etiam in quacumque alia si non habet
legitima. peccat incholet. **¶** In autem
hoc agens. nolens cum illegitima
agere si sciret. non peccat mortaliter
Et sic iacob cognouit hanc sibi
non incholet matrimonialiter putans
eam esse rachel. tunc noctis sibi a
laban supposita et excusatur a
stupro ratione intentionis et volun
tatis interioris. **¶** Genes xxix. **¶** Sic loth
excusatur in parte cognoscens filias
ppias in ebrietate sua. quod minus
tealset notitia etiam sup hoc habi
ta **¶** Genes xix. **¶** Ecce quod efficitur
est mentis interioris variatio tam in
excusandis quam in accusandis ex
cellibus. etiam in minus actibus alia
etiam non peccat. **¶** Et quis cogit
tam scrutari potest. nisi spiritus hominis quod
in ipso est. **¶** Videtur quod mitti
tur mortalia solo deo videtur.
et tamen hominibus non cognoscantibus
¶ Alia est auersio non totalis
qua amor in creatura non ut
in fine ponit sed ad illud solum
extenditur. ut a bono incommutabile

bili totalit' auertit. Et talis au-
 tio est in veniali p'ccato. p' qd' fit q'
 dam ploungatio retardatio et de-
 seruo au' tam amittantur boe'
 circa actu' no' tu' uic' ad salute'
 sicut veniale no' no' est dicite co'
 tra deū. nec extra de mandatu'
 sed p'pter eu' qui e' morose ad
 hanc deo. cui seruicia debet ibere'
 Exempla de hys auersionib'. li-
 cur qn' aliqs mouet de loco ad
 locu' agrelliue se sepando a vea'
 ma. que est xps d'clū uertens
 a hec est mortalis. sed qn' mo-
 uetur parualiter se extenden-
 do et tu' de loco no' recedendo.
 Et istas pollumus habere
 intellectū illius auertentis s'
 angustum. Veniale fit morta-
 le dū placet s' dū in eo finis ul-
 timus statuitur. vel in qntū il-
 lud in diuā offensa' redūtat
 abloz alio motuo. et sic deus
 oditur. quia culpa placet co-
 tra deū. equalit' deo aut sup'
 deū. Si uero actus peccati pla-
 cet ex iocūditate sensualu'
 aut aliqua humana iplacō-
 tia gūali. no' ideo fit mortale.
 nec q' p' dispone' ad mortale
 Na' actus p'ccati uenialis frequ-
 ter iterat' facit. punitatē ad
 peccandū inuoluit. Hoc tū no'
 de uic'itate d'ingit. q' libatas

Semp' manet in libertate ac-
 bitry ad declinādū malū
 Ideo scūs tho. i scripto y sniaz
 dil xly dicit Mortale p'ccatū e'
 quod deū contempnit. de man-
 data p'tent. legem nature exce-
 dit. societate' humana' exclud'
 De furtū qd' creatū aliqd' ul-
 timū sibi fine' statuit. talis co-
 fruens qd' ex d'clā' creditur
 esse mortale. lic' no' sit sedm
 se et tū fit. ut fellicā cōtra d'
 scām leuac. Et gūalit' in oī-
 bus que s' cōtra dilectionē de-
 i et pximi. et i illis in quibus
 no' manet r'ca subiectio hoīs
 ad deū. Et sicut d'clā' e' de auilioe'
 totali et p'uali sic de successe'
 ad imutabile bonū siue totali
 q' est mortal'. a p'ualis q' e' ve-
 nialis. Et studiū ig' lūmū
 adhibendū e' uolenti se a p'ccis
 custodire. ut cor rectū semp' ha-
 bitu' habeat. nil cupiens cōtra
 diuinū p'ceptū. Informās se di-
 ue uolūtati. tā in p'sp'ris q' i
 aduclis. sū i p'uis sūc i mag-
 nis. q' tale dicit' cor r'cū sed
 aug'. Dū stans i iungio sul-
 cepto et reddens debitū sedm di-
 uā uolūtate. plus mētur. q'
 si caste uiuere uellet. castitat'
 amore. Ideo in omib' actionib'
 respice' debz qd' deus uelit. no' qd'

voluntati nisi solus deus. excep-
 tis tñ notorius actibus de quib⁹
 nulla lingua vacillare p̄t. **De**
 crimine carnis. à furti q̄ nūmo
 bono aīo fieri possūt. **I**nde ē q̄
 lepius homines fallūtur in sen-
 tentiis suis. malū dicentes bo-
 nū et bonū malū. **H**omo videt
 in facie. deus aut̄ intuet̄ cor.
Dñ ex opibus foris appentibus
 p̄uolole fertur suā dicente b.
 in suo appologético. **D**e opib⁹ q̄
 dem̄ iacta ⁊ ob hoc p̄uolosa sen-
 tentia fertur cū frequēter à lepi⁹
 minus iusticie hāt qui magis
 opantur. **C**larut hoc de phari-
 seis tpe xp̄i qui ab hoībus iusti-
 ces estimabant. s̄ a xp̄o sūt re-
 p̄bati. **D**tinā tales hodie nō cō-
 tingeret rep̄ri. sed verendū q̄
 sic. **I**ntantū ei incantū est. **D**is-
 fuerit. ut etiā in lauacro salu-
 tatis p̄uic ⁊ s̄fessionis. ubi p̄cō-
 rū sp̄atur remissio angus ve-
 nerosus se abscondat p̄ p̄p̄o-
 lis fermentatū. et lepius nō seq̄t̄.
Quot expti sumus tales q̄ in
 s̄fessionib⁹ audicendis opam̄ de-
 dunt. **I**deo famosus deceptorū
 doctor jol̄es andree in gl̄ola de
 mētuanū de reliquis et vicia
 tōse scōrū sup̄ s̄bo v̄re peniten-
 tiabus it̄. dicit. **Q**uis ē hic et lau-

dabimus eū. **P**er hoc paucos
 v̄e penitentes significans licet
 multos exterius cecim⁹ s̄fite-
 tes. **V**ulgarillim⁹ fertur in
 urbe rōna. ⁊ a grauib⁹ p̄sonis
 ptum ē quibus fides accōmōda-
 ta est. **R**oman⁹ quidam ponti-
 fex fuit vite appropinquas ca-
 pellano suo auctoritate aplicā
 stulit se absolucudi sub plena
 r̄a remissioē vt fieri solet i an-
 no iubilco. **F**inita s̄fessioē b̄n-
 ficiū absolutiois obtinuit ob-
 ut et nō longe post apparuit
 eidem capellano vultu melius
 limo et veste luguber. **R**equirit⁹
 an ipse cēt papa defūctus. **R**ē-
 dit q̄ sic. **E**t quō sic tr̄stis ap-
 peret requirit. **R**ēdit se ce-
 dampnatū eternalit̄. **Q**uare
 inq̄t capellanus. cū tñ b̄nficia
 cū absolutiois tibi est. ip̄ca-
 lū facta s̄fessione. **R**ēdit defū-
 ctus q̄ lupinus iudex ratū nō
 habuit. **Q**uib⁹ dicitis dispuit
 Ecce factū omnibus mortalib⁹
 metuendū in tanto fastidio
 dignitatis et etiā auctoritatē.
Diq̄ deus credit hoc voluisse
 reuelari p̄pter nos. vt si i v̄ri-
 di ligno fr̄m̄ stat i capite cōte
 in arido idz in m̄ion̄ aucte q̄d
 fiet. **H**ec memorie digna
 sūt. et nuq̄ obliōne delenda. ut

de ceteri
 talibus //

nō est unum? nos om̄s dicitur
tes vana lucra. Iteq; peccatū
Etā puto in iubileo anno. ā
qui habet privilegiū in articu
lo mortis absolventi sub plea
ria p̄tate om̄i peccatū. Causa
autem horū dilata. nō est hu
mane fragilitatis. q̄ i com̄p
henlibilia s̄ iudicia dei. et i mel
tigabilis uic eius. ut q̄libz sub
magno timore uiue. studeat
di securitate abiecta. i sola spe
dine m̄e dicens. nō in opibz
p̄p̄is. **Q**uāt c̄ paulus retun
dens timore huāni cordis. **C**ui
vult mulctur. et que vult indu
rat. **E**t p̄misit. q̄ nō volentis u
currentis. s̄ volentis dei ē salus
n̄ra. **A**d ro. ix. **¶** Certissimū c̄
est. q̄ si hoīes veras d̄fessiones
facerent et vere penitent de suis
p̄ccis. nō tam cito reciduarunt
ad peccata. vultusq; eorū nō tā cito
i diuersa mutarent. **P**rimus
ē quō semel dāpnā rerū t̄p̄aliū
passi. ā causas cogitandū exp
ti. in antea se obseruare solli
ti s̄ cū om̄i diligentia se p̄ca
uēntes. **Q**uā doctor ingralis
lūia ē. tam ad remissionē mōr
lū q̄ venialū peccatū requirit
vera d̄tatio q̄ exigit d̄fectionē
actus peccatū cū voluntate et
firmo p̄posito in postera abstine

di. **¶** **P**ositū vāq; requirit di
ligentia. occasiones peccatū
di. alioq; iudicio nō firmū po
sitū. **I**ncellāter videm̄ quōstā
frequent̄ d̄fictēs ac dicti sacra
mular sollemnia celebrantes.
q̄ t̄n in moribz m̄ime mutant.
dissoluti vāgi voluptuosi d̄tra
hentes ludis ac spectaculis ac a
lus vanitatibz p̄boz et opm vā
cantes. **E**ssent q̄dē p̄ca redime
da p̄ bona opa lobz. **S**ilū d̄m̄
si peccare desisterent. s̄ semp ea
reiterāe et bona face. n̄l p̄d̄t. q̄
si redimētes negligentiam int̄
p̄p̄io p̄ha opa. **E**t ut magnis
curiori fiducia illis vanitatibz
iustant. q̄a sp̄ant se ea redime
et ip̄is licentius iustit̄ p̄que t̄
retrahi debent. uelāctēs q̄ d̄us
opa p̄pter opantes aut respicit
aut acceptat. nō opantes p̄pter
opa dicente scriptū. **S**ic p̄p̄it
deus ad **A**bel et ad munerā eius
Primo ad **A**bel sibi gratū respicit
it. d̄m̄ p̄pter cū acceptauit eius
munerā. **I**n est q̄ x̄ps respicit
scribas et phariseos dicens ut
vobis scribe et pharisei p̄p̄it
qui mūdatis qd d̄ctōris est calu
et paraplidis. s̄ opa exteriora
intus aut pleni estis rapina et
imūdia. **P**harisee cor mūdā
p̄ius qd intus est calū et p̄p̄it

ludo ut fiat et id quod deforis e
 mundu dicitur xxiii. **T**ria em lnt
 q p hie volens attende debz. Du
 mo abstinentiam a pccō. Secdo
 fructu opm virtuosoz opando.
Que duo tagit ppha pla. l ca.
Quiescat iquit age puelle dil
 ate hntate. **T**ercio est mala dta
 ter tolerando ppter uiltiaa. et h
 e cauce xpi tollere et cu seq. fut
 que tra pmu est an oia ppo
 uendu. line q duo vltima nich
 il lnt vel proliut. **P**amuis em
 q dnt tpalet plus offenduntur
 psecuos prios r puniunt qui e
 oz precepta negligunt. r in eos
 delinquunt. qm pillos qui no
 magnu fructum eis afferunt.
 aut p eos qui no pro eis certat
Ideo aug. libro nono de ciuitate
 di. In quo principalit nra sa
 lus dicitur. **N**o in alio q in
 pccoz remissione. **I**pa igt nra
 uiltiaa qmuis vera sit pte oc
 ru boni fine ad que refert cu
 tanta e in hac vita ut pccoz
 potius remissioe dicit. q pfer
 tione virtutu. **C**iamam qppe
 dimitte nobis debita nra r. Et
 dicitur bnat sup cant dicens.
Sufficit m ad oem mea uiltia
 a deus te solu habe ppaui. cu
 soli peccau. **E**x pdictis pt
 diligens lca colligere. i q pncipue

dicit uiltiaa xpiana et xpla
 cencia diua. **A**d qua om moe
 luu inuencoes debent aspirare
 lz magis i declinatione mali
 q in opatione boni. cu plures
 respiciam' opa aliq bona op
 antes. q oia mala declinante.
Nec ta censenda sut bona si lnt
 malis pmixta. q bona debent
 ee pura si debent ee deo accepta.
Ideo illi q dicitur st in die iudi
 cy. due uone in noie tuo pph
 tauim' r virtutes multas fen
 mus. auditum st. quia nuq
 vos noui r. **M** vi. **O** quot sal
 luntur putantes se in statu se
 curo repositos si grauiora pccā
 declinantes. minora irremedia
 bilia relinquunt nec corrigere
 curat. **T**ertus e bnat. i quodam
 sermoe dicens. **C**auete dnceps
 ne quis pua reputet qilibz pua
 bidant. **N**emo dicat in corde
 suo leuia st ista no auro corri
 ge. **N**o est magnu li i hys ma
 uea uenialibz uinisqz pccis.
Hec est em dilectissimi iperuit
 tia. her blasphemia irremissi
 bilis blasphemia in spm san
Hec ille. **E**cce lic de ueniali fit
 mortale ppter xplacencia. **E**t qd
 hoc arderet de leuib' pccis istis
 que vertut in spm san. ppter
 plruptione et ipniam. **E**t forte

multa sūt tales qui leuia p̄ca
coarce nō curant. Numerā ca
pillos capitis tui si potes. sic e
ciā tales numerare ualee

**Quin iacūtū sit demeritis
hoim diffinire capli vi**

Repinus triplicē dif
finitionē de hoim
meritis seu demeritis
Prima a deo q̄ infallibilis
est. s; ab humanis sensib; remo
tissima. Dicit em̄ dauid. Iudicia
a dei abyssus multa. Et paulus
Pauus quidiam dei ē sed in
veritate Ad rō y. Ipla tū diffini
tio dei ex scripturis sacris. reue
lationib; inspiratiōib; et ex le
ge naturali inserta cordib; hu
manib; p̄t diuolci. quā homo
bone voluntatis p̄uo amore
recto fiducia suā in deū d̄stitu
ens nō p̄t de se aliquid ignorare. Et
p̄e credēdū p̄mo firmū tene
dū q̄ mens b̄i affecta in timore
dei et hūilitate p̄ie estimatiōis
placens faciens q̄ntū in se ē in
hys que uicā sūt ad salutē nō
possit errare. nec ad ignorāciā
inuitabile deuenire ex mera dei
bonitate. Testant de hoc inuia
biles scripture ueritates. ex qb;
sufficit vnu locū enūalle. Cō
y. Nesciate iquit filij nationes
hoim et latore q̄a nullus sp̄a

uit in dno et d̄stus ē. p̄mālit in
māditas ei et d̄lectus ē. Aut q̄s
uocauit illū et despectit eū. Et
subdit rōnē. Quā p̄uis et m̄ios
ē. Ex hoc inferitur q̄ om̄is creat̄
i hoie in hys que spectant ad
salutem. uicā causā nō habet.
Non q̄ntū ad deū. sed q̄ntū ad
hoies. Dicit em̄ p̄pha. P̄dico tu
a ex te. tatūmodo in me auxili
tuū. Oze xij. Et maxime soler
tē in culpa. incens elatio et d̄lect̄
tū hūilitatis. Dicit em̄ ap̄lica
sūa. Deus sup̄bis refultat. hū
ilib; aut dat grām. **P**̄dica
diffinitio de meritis hoim capi
tur ex interiori affectione m̄tis.
que fallibilis et incens ē tam
de p̄ia estimatiōe. q̄ de alio
na. **P**̄ia estimatiōe ostendit
seculualitas. carnalitas. amor
p̄uati. fama exterior. m̄tis et
betudo. human; fauor. honor ex
terius impens;. acilla nubes no
luptatū carnalū. que oia nō
sunt d̄dicationē purā et d̄lect̄
catam simplicius speculari.
Quis uero audebit sibi usurpa
re quali gerant in mente alio
rius. cum simplicius uestigia
iūctur quis ignorare. nisi q̄
tū d̄stare p̄t ex actibus exteriori
ribus. que nō possunt haberi
interius radice dulci. Et sūt illa

p̄na p̄cedentia ad iudiciū. q̄c
 nūānt ad galat̄ v. que sūt inuō
 det̄ et septē sc̄z fornicatio. inuēdi
 ca. apudicia. luxuria. pdolor̄
 sc̄ntus. uenctia. r̄c. De istis r̄
 libus certa ē huāna diffinitio
 q̄ntū ad demeritū. Q̄ntū uero
 ad meritū postum? dare p̄t no
 bis illud qd̄ ibidem paul̄ dicit.
 fructus sp̄s sūt. caritas. gan
 dū. pax. paciā. r̄c. q̄ fructus du
 otram nūānt. **T**ercia diffi
 nitio causat̄ ex actib⁹ huānis
 exterioribus indiffētib⁹ ut ie
 unū oratio. elemosina. pegrīa
 no. uigilie. mustarū celebratio
 cū. uisitatio. r̄c. huīnōi. In
 q̄bus diffinire de meritis alicui⁹
 multū est incautū. quia sepilli
 me cerat̄. et sepillime i illis qui
 uideat̄ magis assidū ē in ill
 solis istis exterioribus attentis.
 nisi fuerit interior medulla hu
 militatis. Nā hec exteriora so
 lent p̄cūdere quādā formā uir
 tatis ac s̄tatis. que mente in
 sup̄biam solent eleuare. Quā
 diligenter examinētur. oīa sūt
 pulueres in uento euāclat̄.
Mentior si nō legitur de
 q̄dam religioso p̄sona multū se
 affligente i ieiunijs r̄ certis al
 piuatib⁹ corpis. Appropinquā
 te hinc cō facta. r̄flectōe. et peti

aone facta p̄fessorē. ut post o
 bitū. sūū statum sibi tenelaret.
Obyt. Post triginta dies appa
 ruit r̄fessor̄ iugerrima et horri
 bilis. Qui t̄rtius dixit. Nos
 te sanctā putauim⁹. et quō sic ē
 sp̄s tua ex quo sic te afflixisti.
 Respondit illa. Infelix et misē
 ra tradita sū inferno eternali
 ter dāpuanda. p̄ter uanitatē
 et sup̄biā. quā habui. quia ul
 lū equalē me me reputauī.
 om̄s iudicauī et sup̄ om̄s me
 extuli. uā ad infimā tradi. nū
 uūq̄ redimenda. Ecce q̄ incau
 ta erat diffinitio humana de
 exterioribus opib⁹ desinitis o
 tute huīlitate. **E**t alter sc̄s
 p̄ legitur dixisse. Os nr̄m fetet
 a ieiunio. scripturas oēs didi
 cimus. ex corde psalmos dauid
 nūmāuim⁹. et tū que deus a
 nobis requirit nō habem⁹ huī
 litatē sc̄z et caritatē. Desipuit
 igitur om̄s qui ex illis solis si
 bi applaudūt s̄tate sed et illa
 exteriora quāq̄ testes sūt ūqu.
 ut in scribis et phariseis. Con
 sistit ergo infallibile testimonū
 in corde puro. quod solus deus
 ituctur. Horū signū ē q̄ opa
 publica plus delcāt q̄ occulta.
 q̄ placent oculis huānis blan
 dictibus et laudatib⁹. **I**deo q̄dā

sanctus p̄ requisitus cur in se-
culo adhuc degeus faaluis libi
videbatur p̄ducta ieiunia susti-
ne q̄ heremo solus stitutus.
Respondit q̄ ventus vane glie
apud hoīes te sustentabat. s̄ q̄
ī heremo ille ventus sublatus
ē. ideo diffidulus tibi videt. **N**ā
dicit iohānes cōse sup mat̄
maiorē virtutē laborandi dat
hoī d̄cupnā vane glie quo ad
ppotuitas q̄ spes regni celestis
fidibus. **N**ō debuit multi etiā
iter religiosos. quos si vna die
vacare d̄tingit a celebratione
mille grāde d̄apnū putant.
qui tū mūne a detractioibus
mimuratioib? rebellionib? p̄te-
tioibus. ira. rixa. vanis colloq̄
is. iactantia. lularatioib? iobe
dientia. iuidia. ipaciā. et alijs
vicijs se p̄seruat. quoz tū p̄ter-
uatio deo acceptior ēēt multo q̄
centū nullarū celebratio illis nō
derelictis. cū ad morū d̄positi-
onē nō ad nullarū celebratio-
onē autentica scriptura hor-
tatur fideles. licet vtrūq̄ sum-
facere sit laudabilis q̄ omni-
solum. **S**ed hoc oportet face-
re. et illa non dimittere. **¶**
**De latentibus peccatis ex
scripturis capitulū viij**

Nunc ad plamores
campos descendit
ē. ut videte possim?
i eis ex scripturis tamq̄ in spe-
culo vñ hoīm scā equa lance li-
bare valeamus. quo ad ma-
ta sine demerita. **H**ic cū abea-
ham olim xpo teste vidit illi
dum sepulto ī inferno luc̄ xpo.
Habent moyses et p̄phas au-
diant illos. **P** hoc vñ vtrūq̄
mōstrans p̄ quā incidere debe-
amus ad cognitionē vtrūq̄
et ex d̄cepti deuenire ad vtrū-
am latentū peccatū et pro eis
fatiscere et penitere ad nullarū
scā plaac. qui ad meditando
ingressus fuerat in agnū. **A**d
hoīm habendā noticiā accidit
augustino in eucharidion. **¶**
inquit leuia. q̄ ḡua p̄tā nō
humano. s̄ diuino sunt pecca-
ta iudiciū. **E**t allegat iudic.
exige etiā d̄bitū iugale. q̄
in remediū d̄cellū est vtrū-
leuia d̄putandū. et nō omni-
esse p̄tā quia de hoc dicitur.
Hoc autem dico scdm iudic.
gentiam. nō scdm iperū. **H**ic
etiā de prosequēdo iudicio ap-
p̄ quos q̄d oīno verat quia etiā
inter peccata leuia d̄putat lingua
re apud fr̄es. **S**ubdit postea.
Sūt aut quādā que laullia

putarentur. in scripturis de
 monstraret opione grauiora
 ut dicit frater racha. fatue.
 et irata sine causa. et observa
 re dies annos menses et tpa. sicut
 quidam obseruat scdm vana
 doctrinas hominum q̄ facta vel in
 facta existimat tpa cum talibus
 ap̄tius ait. **T**unc ne sine causa
 forte laborauerit in vobis. **Q**ue
 inter mortua s̄ p̄putanda. Et
 mox subdit notabile et cotidiana
 inter homines abulū. **H**inc ac
 cidit inquit q̄ p̄tā q̄ius mag
 na cum in stultitudine veniat. a
 p̄tā aut nulla credant ut p̄tā
 o. ut nō solū nō occultanda. s̄
 etiam p̄dicanda et diffamanda.
 videntur sic scriptū ē. **L**audat
 p̄tā in desideris aīe sue. **T**alis
 in diuis libris iniquitas da
 mor vocat. **C**lamor inquit solo
 morū et gormoreoz multipli
 catus ē. **E**t dicit aug. **D**e ve
 ritate hominum q̄ solū iustitia ex
 horretur. **P**lurima vō pro
 quibus dilucidis sanguis xpi
 effusus ē. q̄ius tam magna sit
 ut quos ita se claudi faciunt
 regnū dei sepe vident oīa tolera
 re. sepe tolerando nonnulla etiā
 facere cogimur. **E**t vtiā dicit
 nō oīa q̄ nō poterim? phibe
 facere? ita. **H**ec ille. **Q**uis

velat q̄ cotidiana sūt hec tā a
 xpo memorata. **N**at vltz iras
 a cum deliberatioe et pete vindic
 tā. dicit racha et fatue inter ho
 mines et tā remediū appositū
 q̄ rari sit s̄z reconcilian s̄z et
 veniā postulare. **P**rimū sepe
 videmus. scdm raro vel nūq̄.
Et homines hoc modicū pensant.
Nam grego. dicit de talibus.
Subet de? ut diligat iūmic? et tū
 rogatur ut occidat iūmicū. **E**t
 ille adhuc viuit. et aliter iā reū
 mortis eius tenet. **N**ū etiā?
 q̄ plena deliberatio cum volunta
 te et consensu de occasione iūmicū p
 se vel p̄ aliu cum acceptatione et
 gaudio post factū etiā si s̄m n̄
 est subleuitū est mortale p̄tā.
Et ille apud deū iras ē mortis
 eius et peccat mortaliter ex sola vo
 luntate. sicut xps exemplificat de
 vidente mulierem ad scupiscen
 dū eā. sine tactu aī. iam mox
 censentur apud deū. **S**imiliter
 et mulier se ornans ut aliquis
 accendat ad sui scupiam in chā
 iudicatur a deo. **E**t claustra
 aī p̄tā que a paucas curant
 uel desiderant. nec ad desiderationē
 venire desuerunt. **H**ec occulta
 p̄tā et alia silia de auaricia
 supbia ira inuidia. que oculos
 hominum latent a nullo nisi a sa

thana accendū est in catib⁹ in
ser fideliū. quos tpe pacis acie
p tormentā vincē nō potest blan
dici et occultōi veneno sibi
substruit. et p apue illos quos
videt se a grauiorib⁹ abstinere.
Vnde leo papa. Habet pax ura
picula sua. Inflamat Iapuis
quos nō pē vixit tormentis.
Serit discordias. accendit iras
Iratat linguas. et quos nō pau
tit p afflictionē uti. p laplu
deat voluptans. Quia illi to
cuis fraudis fructus hic ē ut q
involacione pecudis et thuris
icellione nō colitur q bullib⁹ ei
carnibus leuatur. **L**egitur i
vitalpim quo quidam vidit in
uisibile demonū multitudinē
sup quorā loco religioso scire r
manē lz ad mōchos seducēdos.
sup portam vtro vnus gradis
ciuitatis vidit solū vnū demone
Quelius angelus qd hoc esset.
respondit. In ciuitate suffiat o
nus temptator. quia omīs faciūt
eius voluntatem. in daultro vō
repellunt et rebellant ideo ml
ti eos impugnant. **E**t p ca
pue gaudent demones de discordi
a religiosorū et caritatis vulnera
tione. Quā dissentionē deus
tm odit ut etiā pocius ydolatri
am in veteri lege pati voluerit

q̄ seditiones ac dissensiones. **D**e caritate
huius dare patz tpe ianichis et
trū puerorū in babilonia. et tpe
Joseph in egypto qui videbat ge
tiles ydolorū cultura occupatos.
et tū nō corrupiebant eos ne disse
tiones faceret in p̄plo. p quas vni
tas laudetur facientes eos nō colla
tuos. **I**pli tā tā ut ydolatrias i
uocent vixit sic q̄ etiā in caritate
p̄culo se subire maluerit anq̄
ip̄i ydola adoraret. sicut patz i
tribus pueris i camino ignis ad
tus. **D**iscordia hanc uedū inter
religiosos. sed et inter quoslib⁹
fideles i cōitatib⁹ sermo dimisio
erret dicens. In hoc ignoscant oīs
quia ma discipuli eius. si dilati
onē habuerint ad iurā. **C**ontra
aut. et si nō lz dilapali sathane
Suffiat ei ad dāpnationē dēns
tūc caritatis. **H**anc dēclatatur
bnar. i libello de caritate inter re
ligiosos ductus. **O**hm multitu
dinis accendit erat cor vni et
sua vna qm nec voluntati va
rietās nec rerū p̄prietās aīos di
uidbat. **H**ec inq̄ i inferiori sc̄lo
dilapli lūmis nos i quos sines
vno seris sc̄lorū deueniūt. **E**t or
de sc̄li hōib⁹ tācā quos ob̄crauit
ambitio. v̄ ip̄a religionis cū
nō mirabili tpe tanta diuili
que sp̄gatur. vt vix vnus alter

ducunt in vnu. nisi forte adu-
 sus dominum et aduersus xpm
 eius. **¶** Itaq; apparent fallere
 turis caritatis dauid. et in ta-
 tu iam hyant vt ruina vana
 dno munitur. **¶** Scuat sub tu-
 mica xpi et veste seculi cor va-
 nu et dno distile. ita ut de re-
 ligione antiqua vix signa ser-
 uentur. et venientibus ad se-
 pudu dno. idq; ad dantur et
 xpm quocumq; solu luthrami-
 na patiant idq; habitus et tonlu-
 ra. **¶** Hec ille. Non tu de orb' reli-
 giosis putand' est buar. dixit
 il. **¶** Dignu tu duxi hoc no alo
 no ptere ad cautela. ut religi-
 osi sciant sine concordia et carita-
 te mutua omnia opa religionis
 excruciora quoru copia e inter-
 cesserunt familla a vento
 rapta dispersa.

De mentali supbia ca. ix

Sicutus deu precep-
 ta moia adhibe
 plo rudi. p que a
 pias cocerentur et ut loaan
 humana seruaret. **¶** Non oca-
 des no furtu faacs. no falsu
 testimoniu dnas ic. quoz
 transgressores p iudiciale pu-
 nire et reprobari pollut piate
¶ De mentalibus vero pias soli
 dno cognitis et pui puniendis

plo rudi no legimus multa ma-
 data tradita esse. q; hec no pnt
 pbari. nec p iudiciale luam
 puniri. nec ho scandit huma-
 na societate. **¶** Non tu vero no
 putanda sunt no esse pta. n'
 deus hys voluit ee datus. q'
 si abstine ab actionibus cri-
 minolis sufficit debet ad salu-
 te cuilibz. q; lex vetus manu
 sola cohibuit. no aum. q; quo-
 ad pena tpale vitanda p hoies
 intelligendam. **¶** Iuxta ena sola ter-
 rena pmittebat. **¶** Lex vero noua
 manu et aum cohibz. ut patz
 de ira et cupia. vnde et pena
 eterna imiatur trasgressorb'.

¶ Et hec mentalia pta a s-
 pauas dguolant et ito a pau-
 cis reputant pta. **¶** Tame lana-
 ratio idcirco hoc si opa exteriora
 digna sut pena ppter voluntate
 pcedente multo magis volun-
 tas dplera iperans et no cohi-
 bens. hec digna e pena. **¶** Propt'
 qd vnu qdqt tale est ipm magis
 ex i poru. **¶** Dempta cu volun-
 tate ab actione criminola. quia
 e actio no voluntaria. aut vo-
 lenda. aut naturalis. aut ex
 ignorantia. **¶** Contra aut cel-
 lante actione ex defu faculta-
 tis iplente et accedente volun-
 tate plena no est min' pta.

sicut in visu mulieris ad scu-
piscandā. **I**nter q̄ metalia
petra p̄mo est videndū de supbia.
que ē p̄re excellencie appetit?
uel amor p̄re excellencie. etiā
si nō erit in opus. Et hec h̄c
solet inficere om̄e bonū exteri-
patens et ip̄m sine m̄te eterna
vacuū reddē ut patet in fatu-
tus ōgūib? que lampades. i.
op̄a exteriora habebāt sine ole-
o idz sine cōtate gaudis. q̄i ore
hominū op̄a sua ponebant.
Sat̄ etiā in phariseis de q̄b̄
dicit x̄ps. receperūt m̄cedem
suam. h̄c t̄p̄alem quā quere-
bant. Hec occulta supbia solet
insidians om̄ib? donis lz natura-
libus gratuitis etiā virtutib?
ita ut quidā sapiens dicat. **S**
Melius ē nō habē virtutes. q̄
de virtutib? insolecere idz sup-
bire. ita ut etiā ip̄a humilitā-
se hac rege festinat i de ip̄a
mēs supbiat. Et q̄nto ampliora
donā naturalia aut gratuita
homo in se h̄pat. tanto insi-
dias occulte supbie in se senti-
at. **P**recipue q̄ naturalū do-
norū resurgentia solet cē gra-
tuitoz exinanitio. Et caro vā
humilitas cepitur in excellen-
tia naturalū. ut in eloquē-
tia in sciā. in acuto ingenio. in

pulchritudine. in fortitudine. i.
nobilitate gūis. Hoc primo pa-
tuit clare in p̄mo et sup̄ano
angelo lucifero. q̄ occasione luc-
sue ruine lapsit ex pulchritudine
suorū naturalū ut tradūt doc-
tores sup̄ s̄do lūar. **N**ec t̄m̄
voluit suū principatū in quo
creatus erat. sed se extendere vo-
luit ut sup̄ alios eēt p̄ria aut
toritate nō tra. et p̄ sua natura
lia et nō ex dei gracia. **E**cce h̄c
clarissime resurgit mentalis
supbia. etiā sine op̄e. quā in-
possibile sibi fuit ad opus illud
ptingere q̄s petijt. et tū eterna-
liter puniendus ut m̄dialiter
cecidit. **I**qua ruina x̄ps dicit
pulos suos exterruit simili ex-
emplo cū ierusalī ad eū glori-
arentur dicentes. **D**ūc etiam
demonia in nocte tuo subiacent
nobis. ipse r̄dit eis. **V**idetur
sathana quasi fulgur de celo ca-
dentem luce x̄ p̄ hoc quēlibz op̄e
volens a timore mētis q̄ sepe
solet in p̄lacencia donorū occa-
sione corū. **D**atus vero donis
onc elationis. q̄ vā supbiat nō
h̄. **V**nde ihero. de se loquitur.
Nichil ita a pueritia aum et t̄m̄
ustus sū q̄ t̄m̄te aum et t̄m̄
tā ceruicē. de iera se odia notans

Non cum regem et dominum me
 in carnis humilitate dixit
 se. Dilate a me quia mitis
 sum et humilis corde. Et alibi
 Ante gloriam humiliat cor vi.
 et ante ruinam eleuat. Sciat
 ergo aliquis publice stultus
 se prius in superbia eleuasse.
 et iustus non ignoret se post
 flagella a deo consolandum ut
 patet in Job. Claret etiam h
 in rege nabuchodonosor qui
 ex superbia ambulans in aui
 la babilonis dixit. Non est
 est babilonis ciuitas magna.
 qua edificauimus in domum regni
 in robore fortitudinis mee et
 in gloria decoris mei. Et sta
 tum abiit est a regno suo.
 et cum fens et bestis erat habi
 tatio sua. Daniel. iii. Ecce
 mentalis superbia qua peua
 lant traxit tpale et si non pa
 tuisset sine dubio et etiam
 Dehinc tempus si ex
 scripturas imbecillam velim qua
 ta mala tumor et elatio cordi
 etiam hinc actione exteriori ho
 mibus induxit. etiam in veteri
 lege quomodo magis in noua u
 bi expresse humilitas docet
 et superbia reprehendit. ut e
 illud petri. Deus superbis et
 cetera. Et iacobi dicit in

cantico. Deposuit potentes de
 sede. et exaltauit humiles. Et
 dominus in euangelio. Dilate a me
 quia mitis sum et humilis corde.
Ad cognoscendum autem quomodo
 quis se sentire debeat in hoc in
 cio laborare non dicitur quod deus quod
 libet hominem. Statuit in aliquo
 statu sibi. pro rationato secundum
 sub et super ut milite sub ducem.
 ducem sub rege. rege sub cesare
 et sic de aliis. Procolare sub ba
 culario. bacularium sub ingro
 et sic etiam de aliis laicis. Cum
 igitur iste ordo puerit et status
 illi ex voluntate transmuta
 tione ordine puerulo. ille dicit superbia
 quod hoc appetit. Non superbia
 secundum augustinum quod dicitur de ciui
 tate dei est puerile consuetudinis
 appetitus. et hoc cum plena de
 liberatione. quia homo tendit su
 per id quod est. quod superius vult
 videri quod est. Hoc autem habet recta
 ratio et voluntas vniuersi
 usque ferat in illud quod est sibi
 pro rationato secundum statum su
 um. Ideo superbia importat a
 liquod quod recte rationi aduer
 satur. quia superbia extollit se
 super illud quod sibi prefixum
 est secundum diuinam mensuram vel
 regulam. Non dicitur gregorius
 xxxiii molu. Euidetissimum

lignū reproborū supbia est
ac contra hūilitas electorū
Appetitus q̄ iste deliberat eam
si nō exat in actū. siue q̄ntū
ad dignitate. si q̄ntū ad sc̄az
si tamā locū p̄sencia it̄ q̄
bus m̄ior in statu equalis
seu maior appetit vidē maior
sc̄dm statū suū istū deprimē
causat maū supbie et est cul
pa m̄olis. **S**ūt tū aliqui
motus supbie. q̄ sūt venalia
p̄pter corū impfectionē sc̄z
pueritū rōnis iudiciū. et p̄
ter eius d̄sensū et ex sup̄cepti
cōe et deliberate nō p̄stē
tō diu hoc appetit. Et po
nit gregorius in xxxiii mō
lū quātuor sp̄s arrogāciū
videlicet cū bonū a se m̄tip
lis se habē estimant. aut p̄
suis meritis accepisse se pu
tant. aut iactant se habere
quod nō h̄nt. a d̄spectis ce
teris singulariter vidē appe
tūt habere quod h̄nt. **M**eritat
quilibz sc̄p̄m et angulos su
i cordis p̄stret ac se informet
et vidēbit q̄ p̄uus est n̄is ta
lū qui a quolibz illorū gra
dūū inuincēs rep̄ntur licz ab
alijs nō valeat diuola. **S**
q̄ de talibz occultis fit d̄felli
o a d̄dignā p̄nā. **D**icimus

Dicimus p̄ supbiā in quācū
multa sp̄cificatione sicut
in gnali d̄felliōe corā p̄lo. nō
pro nullo p̄cō estimat et nlla
iungitur p̄nā. **S**i deus ra
tū hoc habebit apparebit i
iudicio q̄ illū nabit ocul
ta tūbrarū et manifestabit
d̄felliā cordiū. **S**igna su
pbie iterōis possumus sic
iacturam ex d̄sensū as d̄strari
sc̄z hūilitatis. **Q**uia sic d̄
b̄nar. v̄tus hūilis cupit ce
p̄nā nō hūilis reputat. **I**a
buidare in p̄prio sc̄alu. alter
sc̄alu nō cedit. magis victorū
ā q̄ veritate querit. veritate
nō notiam. **I**teuiole d̄fendit
i actiōe exteriōrū gloriari. iac
tant de se bona dicit. et cū gau
dio ab alijs dicit bona sua sus
cipere et talibus applaudit
dolere de sui d̄ceptu a nullo
vinci velle. de honore sibi ip̄ci
lo gaudē. n̄id? in exteriōr
actibus velle apparē. in int̄
oriōrū oblar? in reprehensio
mānū exultationis cū furōe
opponē. raro verā et cordiale
d̄punctionē gerunt ac suscip
na de p̄p̄ris defectibus in se se
tur. sc̄z esse tanq̄ montes gelborū
ubi nec ros diuine gr̄cie
nec pluuie dulcis d̄uotionis

nec agri prima aru id; fr̄s
 hūilitatis locū sibi vendicat
 gl'icatas et sterilitas actionū
 d'anne pleuicat. hoc aulta
 nō medullata offerendo sū la
 pose d'ine d'placencie ex vlti
 luctudine ā erubescencia hu
 mana. **Itē** hoc ppha dama
 te. **I**ufer a me tumultū car
 mū tuorū et cantica lue
 tue nō audia. amos v. **S**up
 quod t'ho. **N**ō sacrificiorū
 magnitudines s; offerenciū
 incerta causasq; diiudicat d'
Et sicut d' aug' libro d' vir
 ginitate. **H**ūilitas pene tota
 disciplina ē xpiana. **P**ic cō
 tra supbia mentis totū fūda
 mētū xpiane vite subūtat. **T**a
 les supbas plus delcāt pū o
 pus publice scā. q; magnū
 i occulto. alacriores ad publi
 ca opa oculis huānis lūcen
 tia. segriores ad absconsa.
Videat quilibz an ne mil
 titudo xpianorū ad ea q; dicta
 sūt aspiciat et ex hoc militat
 vicio supbie laborantes et pau
 cos vere hūiles d'cludat. vt vi
 fiet. verbū auctū. **N**eu iqt
 i magno p'culo salutis salu
 as vniū licet pauci cognos
 te hoc volūt. **N**am dicit ba.
Hūilitas ē qua quilibz sui

cogitatione sibi p' uideat.
Remedia d'ra supbia s;
 priorū defectū sedula d'lecta
 tio. quos nēo sic dare dinosc
 licet hominiet. **I**tem incertu
 do p'ced' d'lectationis diue. cū hō
 nesciat si amore an odio dig
 nus sit. **I**te incertitudo pleue
 rancie i bono. **I**te incertitudo
 plenarie d'flectiois; et latitac
Ite meditatio amare mortis
 et p'cutacio ad tribunal xpi
Item ānichilatio oīm bonoz
 p' supbia. quia ggo. d'pat opa
 virtutū sine hūilitate pul
 ueribus i ventū sp'is. **I**tem ex
 citatio i opib' hūilitatis pa
 rat viā hūilitatis. **Q**uia se
 cundū b'uar hūiliatio via ē ad
 hūilitatē. **I**te sup oīa oīs d'no
 ta ad d'ū que habz supbia del
 tuc' et hūilitatē infunde di
 cente xpo. **P**ecate et accipietis.
Item d'lectatio m'clionū. **I**te d'
 uerlatio cū hūilib'. **I**te medita
 cio passionis xpi. **I**tem occulta
 cio opm bonozū. **I**tem d'lectare
 penas supbis p'paratas cū sup
 biente lucifero. **C**aucauci
 git. sibi q; ordine p'oltero sibi v
 turpant dignitates; et officia
 cōualtica ex gūis uobilitate.
 p' preces serucia inuicē exara
 tis d'ctis p'ter ydomietate vite

scie et moru quia tales no puo
piculo laborant.

De mentali supbia c. x.

H cadit et aliud ge
nus zvanie sup
leniatu in medi
otritia hoibus dormientib⁹ qd
est auaricia. qd ve totu operit
mudu. Nam vera no dubita
t vox pphie. A maximo usq ad
minu omes auaricia sequit.
Quib⁹ et vobis cu inceptioe
maledictionis sonat plaias.
De inquit qui iugiter domu
ad iduū agrū ad agrū copu
latis usq ad terminū loca. In
qd habitabit⁹ vos soli in tra
plac v. Et plua dē in vitor.
si duo centi mudi et sola medi
etas hoim iuris etatib⁹ vne
tū no sufficirēt auaricie hu
mane. Et silit si aurū cet is
cano orbis lune et scala picu
li ascensus erecta usq ad au
tū illud. no descent auari q
sub piculo corpm et aiāz co
uarent⁹ ascende et rape aurū
Quod de facile in verū plua
deo ce silib⁹ que cotidie fieri vi
dimus. Nec ppositi ma e loq
de rapuis furtis ulura rē q
ad ad actus exteriores sed de
cupiditate mentis itaabi.
que scdm aplm radix oim e

maloru. que incandescat i multo
rū mentibus. ut no sit qui abso
dat se a calore eius. Et hec cupi
ditas auaricie fine dabit sdo li
cut luxuria fine dedit sdo tpe di
luuy octo homibus exceptis.
qn paqua mundus fuit pugn
tus. sicut in extremo pigne pui
gabit. Et h auaricia tanto li
centius i occultus script i tra
dibus hoim. qnto ampliora
velamina exultationis ptendit s
uicitate sustentationis natiue p
uisione filioz et vxoris et fa
mule. officioz executione dig
nitatu exigentia. tutela sub
iectoz et etiaz utilitate pau
peru et miserabiliu psonaz
subuentione. bnficioru etiaali
coru dotatione et fundatione
p vix excessu p platos et etia
altas psonas. quib⁹ nullo
salubrius et vtili⁹ at vt dicit
ti ceut mediocrib⁹ polu sicut
cessitatis qntu ad psonas. q
p obitu vilia fundare bnficia
a salute de etia altis pucitib⁹
salus pūmoualib⁹ cupulū
Hys et alyz colorib⁹ cupiditas
se palliat venenata cupiditas
que deū latere no pt licet ho
ues lateat. Nec dubitandu
qu in ifinitū excetat iuis
hoim p cupiditate mentali

modis peccatorum in unum hominem
 peccatus exteriores auaricie de
 linguatū q̄a nūq̄ actus exte
 rior impletur in interior voluntas
 deliberata p̄cellit. **C**ontra vō
 sepe dicitur. **D**ū et auaricia ex
 interiori radice q̄dditate suā me
 tis rapit et ē immoderat' amor
 habendi et si nō habeat. **E**t illa
 moderata nō p̄t omnib' videri
 moderata nō p̄t omnib' videri
 ad equā. cū vni multū ē q̄d alteri
 parū ē. **F**let radit sub aliq̄ arte
 et p̄ prudentiā et v̄tute dimoluit
 v̄tutis certūtaucis et d̄dicio
 nib' p̄sonē et status sc̄dm r̄tam
 r̄onē et mēsurā quā debet habē
 sc̄dm suā d̄ditionē. **Q**uā mēsu
 rā si excellit. ā p̄ appetitū habē
 di aut p̄ aūm acquirēdi et amo
 rē possedendi iā p̄tinē. **E**t si ille
 amor in t̄m creuerit. vt etiā si
 si sc̄rit hoc ēē v̄tra d̄ū et v̄tra d̄i
 lū v̄torū prudentiā sc̄dm d̄ū.
 nichilomin' nō q̄sc̄rit. iā c̄llet
 modis p̄tan. etiā luc̄ope. **N**ā sc̄d
 ph̄m. appetitus diuiciarū c̄llet
 in infinitū. **S**i aut ille amor in
 f̄ca d̄sistat. ut q̄uis sup̄flue di
 uicias amet. nō tū carū amorē
 d̄mo amorē ā p̄ximū p̄ponit
 ut sc̄d p̄ter diuicias nō velle a
 lū q̄d facē v̄tra d̄ū ā p̄ximū sic
 ē veniale ut si aliqui delatant
 i d̄icis p̄ d̄uacionē p̄alē. nō tū

p̄ totale auaricionē a deo. **Q**uā
 paucoz ē ille v̄s qui hoc dilat
 ne possunt ā vclut et de hys in
 tegras faciūt d̄fessiones. **N**ā v̄x
 de rapina et furto actuali fiūt
 d̄fessiones quō autē de motib'
 occultis cordis. **D**ū et tho. d̄c
 auariciā esse viciū sp̄uale nō
 carnale. q̄ p̄ficiat in d̄lectatōib'
 sp̄ualib'. quia auar' d̄lectatur
 i hoc q̄ d̄siderat se possessore di
 uiciarū in quib' sp̄em et d̄fide
 ciā suā collocat quali lib̄y p̄
 sufficientis ēēt nullo indigent
Quia sc̄dm boetū in d̄ d̄lo
 ratione diuicie maxime rep
 nuttunt p̄ se sufficientiā. **E**t
 d̄c p̄ h̄s v̄ ethic. d̄nario vtū
 q̄li fiduciallore ad oīa habenda.
Et etiā x. d̄. **P**etunie obediūt
 oīa. **D**avid etiā ait. **N**ō poluit
 d̄ū adiutore suū. s̄ sp̄avit in
 multitudie diuiciarū suarū.
Ideo auaricia int' vicia caput g
 lia sc̄dm ḡgo. xxxi motū nūā
 tur. quia multa vicia ex ipsa
 gnantur. **H**ec em̄ vipera v̄ne
 ueta auaricia interua militarū
 filiaz p̄tuit i toto orbe semē
 vipercū. ita vt p̄ne null' sta
 tus mūdi sit qui alienus ē a
 p̄tub' auaricie. **P**ertinet em̄
 in d̄catis p̄latis et religios
 semē symonice p̄uitatis. **I**n

principibus et potestatibus
secularibus sicut rapine huius
violencie iusticie et pauperum
oppressiones. In laicis fraudes
inuidia piuma falsa testimo-
nia usuras furta adulationis
inhumanitate tenacitate in-
miam dolu piumi deceptione
alcatores et inuabilia flagitia
ut pium uicariis iudicibus
exactoribus et alijs in piume
stitutis. Per totum autem orbem te-
nuat lites discordias dissen-
siones et ambigoes. Certe fi-
unt exorbitantie in emptio-
nibus tractibus mutuationibus co-
modationibus et de alijs sic quis
potest inuicem etiam in pignorationibus
alter obligat alteri uillam allo-
diu castrium in loco pignoris p-
summa pecunie. Detinet ille
uillam cum fructibus p aliquot
annos donec pecunie summa
sibi restituat. cum tamen pignoris
fructus percepti in duplo excedunt
summa mutuata non imputatis
fructibus in sorte. Ecce pura u-
lura cum secundum iura canonica et
leges pactum legis annullare in
pignorationibus est reprobatum. Facit
ad hoc capitulum significare de
pignorationibus. Si tamen fuisset ven-
ditio ad certum tempus p uul-
to pretio emptor fecisset fructus

suos. **A**lter iterum emittit ar-
tos aculus obligans vendito-
res ut si tempore solutionis cen-
sum non facerent solutionem quod
venditor cum certo numero persona-
rum et equorum intravit hospita-
rum aliquod sub proprijs sumptibus
obstaculum seruantes unde non
exitum nisi solutio fiat tamen est
factum. Cuius non uidet quantum
grauat venditor seu vendi-
tor. **A**lter iterum obligat solutionem
torem ut neglecta solutione
ubi quis emptor ueni de multa
te venditoris poterit apprehen-
dere etiam inuoluntate arrestabit.
spoliabit et detinebit omnia bona
eius et personam suam etiam ordinem
iuris pretermisso cum tamen reprobet
salua tam a lege quam a canone
qualia sunt ista sunt prohibita
facit ad hoc capitulum in iuris
et in pignorationibus. **A**lter iterum emptor
si homo fit sibi solutio debito tempore
libellos turpillimos famosos
scribit publicat. denunciat in
maledicens ipeccatis infamias
uerbis turpillimis venditorem
donec integram solutionem facer-
ant. Puto que esse expientat
tales qui ignorant an hoc
sint contra caritatem piumi
sicut et illud quod apud iudicos

a xpianos recipere summa pnt eis
 debita. **I**tem dicitur nec diffiteor
 qui pena iudiciali a iudicibus
 taxata petere possunt. q est un
 posita ad puniendā obstinaciā
 delictoris. **F**acit ad h' caplm di
 lecti de arb. **C**onventionalis en
 a pena de mutuo sensu pū
 etiā p't peti. quia publica in
 terest pacta seruari. **E**t
 quis posset ad lucra ponere omēs
 fraudes dolositates astucias
 et casus quos auaricia pturi
 re nō cessat inter hoīes qui
 sic sūt iueterati. et sic fringit
 tant cōter ut hoīes de eis nō
 velint dubitare. nec audireli
 uati sint. cū spūalis dyudi
 cat oīa. aīalis aut homo nō
 papit ea q spūitus sūt. s' stul
 ticia est illi. **C**erte forte obice
 ret quis in. Tu quid scias de
 hys? **E**st ne salus hys qui ex
 stultudie talibz vtunt. sicut
 in tris pūicys et regnis i'cc
 nis locis seruari solitū ē. adh'
 dubiū tollendū potius velle
 audire q' audiri. **C**ū ne subē
 fugere videat dicit qd pbabili
 nō videt. **A**tendo igitur diuer
 sitatem psonarū quo ad iudici
 onē superioritatis a inferiorita
 tis. **I**tem attendo diuersitate
 preceptorū aut prohibitorū. **I**te

diuersitate scie aut ignorantie
Item simplicitate intentionis
 aut temeritate. **D**ignus actus
 h'noī sūt de gñe pceptōū aut
 prohibitorū diuersitas veteris ac
 noui testamēti. aut de lege na
 turali explicitate q' quilibz scire
 tenet et p't. aut face' diligen
 cia ut sciat puto tales nō a
 mōri excusari scdm illud ia
 cobi. scienti bonū et nō facie
 ri pccm ē illi. **D**e talibz sūt
 illa. nō mechaberis. nō furtū
 facies rē nisi hūicō etatis a
 defectū rōnis quis excusaretur
Si vero sūt de lege positua
 et ignorantia crassa et affect
 tata nō intuentur cū simpli
 ci intentione et bona volunta
 te si d'gnitū foret. puto tales
 excusari q' ad deū dicitur ggo.
Cuius culpa dimittit. que ne
 quaq' studio malicie ppetrat
Et eadem rōne videtur in pos
 se excusari eos a mōri. q' sim
 plici intentione et nō magnā
 habent scienciā aut subtilita
 tem. n' in tali statu exaltū ad
 quos exigitur tam alta scia
 q' etiā actus aliquos agūt lege
 dina prohibitos. s' nō ita clare
 expressos aut explicitos. ut
 uoticia simpliciū r' mū' eru
 ditōz attingē possit ut i' dicit

tabus et die sabbati sãtificatione aut occupã mentali et similibus. In quibus iudicio ploc ignorantia et defectus sciẽ et statũ diuersitas plurimũ extenuant aut annullant in toto uel in pte culpã apud deũ. ut patz in caplo. lignũ dignũ de homi. dũmo tũ voluntas semp parata est credere et credere sensui saniori. et nõ dicat illa uerba i libro Job. Discede a nobis scienciã uicã tuã nolum. Unde ignorantia facti adhibita diligencia possibili excusat ex toto. Ut iacob cognoscens lyam pro rachele excusatur. Ignorancia uero uerũ in diuina ac publicata et explicata lege et naturali nomine excusat. In alijs uero ceteris et obscuris in simplicibus extenuat culpã. In ppositis uero et pastoribus et p doctoribus secundũ exigentiam sui status minime excusat. tũ scdm maius inuicẽ qui obligant ad sciendũ ea que statũ eorũ decernũt et negligencia studij et que reddi in eis e dampnãta. qz est ignorantia crassa et supina que nõ excusat. Et hec est

gũalis rãtio. nõ solũ ad rãtios ppositos s; ad omẽs siles. fatendũ tũ est gũale regulam tan nõ posse de mõrli et ueniali dicere dauid. Delicta qz intelligit. Tũ cũ aliqd in dubiũ ueniat an sit peccũ mortale an ueniale suspensũ est actus donec certificatio uenerit a patoribus. Quia statẽ tali dubio pro uia pte qz est uolens et magis aut e que saltem induat incertũ qz est mortale. illicitũ sicut qd e licitũ. hoc dubio statẽ licitũ nichilominus pcedit ad actũ. mittit se discrimẽ et peccat. qz uidetur p uerũ salutẽ aie sue. Et forte etiã mortale peccat iuxta illud etiã in. Cũ auerit pialũ pibit in illo. Decus ubi mens plus inclinat et iudicat qz est licitũ magis qz illicitũ. qz nõ habeat usqz quã certitudinem euidẽtiam aut fixam. quia nec hoc aplũ requirit. Hec scdm uilũ anthuliodorũ excusat. Itẽ semp et idubitantẽ ignorantia facti cũ diligencia uultibilis. et ignorantia uultibilis qz nõ pẽ scire excusat a toto. Non sic de crassa et supina quã quis scire pẽ et nõ uult.

90

De invidia et odio ca. x.
Qonsequitur post du-
o p̄missa sc̄ sup
bia et auaricia
sequitur vitare de invidia et o-
dio que nasci solent ex ipsis.
Et sc̄dm̄ ḡgo. ex invidia sequi-
tur odiū. **N**ā invidia est tristitia
de bono alterius. quali nō vo-
lens aut potius vitare bonū
alterius. Aut dolor aliene feli-
citat̄ sc̄dm̄ augul. **O**diū vō
ē malivolētia inētis in alte-
rū de bono alterius. Et opposi-
tur dilcōni. que amat bonū
alterius. **I**sta duo vicia raro
in apto cognosca p̄nt. s̄ fouēt
domalia sua in occulto. Et
plus occupat̄ solent mentes
magis sp̄ualū q̄ carnalū
ex suggestione sathane. q̄ p̄nt
autē sunt invidie iuxta illud
sapie y. **I**nvidia diaboli in-
trauit in orbē terrarū. **I**n-
trauit autē eū qui sunt exp-
te illius. Et sunt due lang-
guis occul̄te mortale vit-
infirmitates. **N**am dicit iō-
hannes **Q**ui odit fr̄m suū
homicida ē ioh̄ y. hoc pa-
tuit clare in p̄mo m̄re abel
q̄ frater eius occidit p̄re o-
diū. **N**arunt etiā in ioseph
que frater eius vendidit

ex odio. quia a p̄re plus fuit
dilatatus. **Q**uot autē et q̄tos
hodie i aīa occulte intertice
nō cessat. quis expincit va-
let. **S**olus hoc scrutator
cordiū nouit. nisi quātū a
liqui exit in actū aliq̄. q̄
aliquis alteri bonū repre-
hendit offuscare iuit. **S**imul
trā interpretatiōne apponit
accusat famā macula. cona-
tur extinguere ~~malū~~ bonū
nomē alterius. bona opa al-
terius aut occultat aut ma-
culat. aut iuitus publicare
audit. amicos auertit ut i
micos faciat. hū gesta calūp-
niāno deprimendo p̄uerten-
do ac impediendo gerenda.
Et dicit sc̄s tho. y. y. q. xxv
ac. vii q̄ invidia et odiū sūt
maxima p̄ca propt̄ inordi-
natiōne eius qui peccat. q̄
i illo voluntas deordinatur.
que est potissimū in hōie. ex
qua ē radix p̄ca. **N**ū si exte-
riores actus inordinati esset
absq̄ inordinatiōe volūtat̄
nō essent p̄ca. **P**uta cū ali-
quis ignoranter aut ~~ignora~~
aut zelo iusticie hōiem oc-
cidit. Et primo odiū occidit
odientem. q̄ eū qui oditur.
sicq̄ simplicius hōiada p̄mo

ē odiens. **S**icutū ad exteriū
nocumētū quod alteri podic
tē infert maiora sūt pccā opī
furtū adulteriū homicidiū
et rapina. **U**n crīstō expōnēs
illud mat. qui soluit vñū de
istis mīnis rē dicit. Mandā
ta inopi nō omdēs nō mēcha
beris rē in remuneratōe mo
dica sūt. in pccō autē magna.
Mandata autē xpī idz nō ual
ceris nō dēpūctes ī remūca
tiōe magna sūt. in pccō at mī
nia s; qm ad nocumētū
pximū. **P**atet igitur q
expugnās odiū in se magnā
habz et mātū remūcatōz et
mīnū lucrū habz qui dēnt
iudicē lucē ā odio. qā pmo sū
torquet auctōrē. Et forte nō
de factū inueniūt viā q sic co
mūnia sūt hoīb; sicut iudia
et odiū. qā alia viā exuberē
cā sctū habent apud hoīes
et dēpūct. Hec vero duo la
tentia sūt in uiciorib; nō nō dms
suis patent et ideo tardius
medicinā admittūt et totū
fundamētū spūalis edificij
s; caritatē pximū subuertunt.
Non tū ē estimandū q qlibz
impullus seu motū ā ody sēp
aiam dicit ī pccō dēpūctōe
natiōis ut pū dictū ē de du

iudicē

abus voluntatibus carnis sū
sensualitatis et aīe ac rōnis
Digna at nulla aut pua
culpa ē. **H**ec vero que est cū
liberatione rōnis et dēpūctōe
lātōnis ē mōlis maxime q
nō fit cū resistētia ā dēpūctōe
cā rōnis et diuini dēpūctōe.
Cuorū vicioz sūmū
remediū ē illa vehemētī amo
redilige. qā mltis sicut ab vno
solo plene possunt possideri.
Hec sūt bona celestia tēstē qm
qui dicit. Qui facibus iudicē
ē carere dēpūctōe. illa hereditā
tē appetat quā nō possidet
ū nō angustat. **S**tudet igit
talīs in hoc mōdo nichil ama
re. quia quicquid in eo diligit.
pculdubio pximū iudicē.
cūplā copiosa sūt in sacra
scriptura. **C**ur saul rex pseq
batur sctū dauid? nō pccō odi
ū quod dēpūctōe quā saul ē
ū in regno sibi successurū.
Sic et herodes xpī dēpūctōe
cā innocentes occidit. **S**ic et
ab abner filiū ner et amasa
pūcipē exercitus dauid occidit
ue sibi in pūcipatu pferat.
ut patet in libris regū. **P**ccō
odiū alias quietari pōt. nisi p
mortē aut naturalē aut tūc

ut quis cadat furori odientis
Est et aliud remediū d
 tra odiū sc̄ hūilis orō ad deū
 ut qui tulit p̄p̄tū dīctōis
 faceret. **I**ferat ut impleat
 et sic odiū cessabit. **D**icitur
 veniale esse q̄ inuābiles autē
 dampnet̄ p̄pter inuidiā et odi
 ū hōibus quidē occultū. **D**e
 autem manifestū quia ip̄e
 ituetur corda. **N**ō vult odiū
 habere parē in fama i ho
 more i diuicijs i sapia in sc̄ia
Dicitur multos iracōndia
 les ē nō solū usq̄ ad oculū
 solis. **S**ecūā multas ānis a for
 te om̄ibus diebus vix ip̄lorū
 ut nec in hora mortis recōsili
 an velint. **O**bi ē illorū p̄ma
 et rias hūilis d̄stello et ex cor
 de dimittio offēse dicitur xp̄o
Et si nō dimiseritis s̄b̄ vris
 n̄ p̄ter vester dimittet vobis
 peccata vestra. **E**cce laetitia
 peccata mortalia.

De ira et discordia ca. xv
Ira peccata in hōi
 bus vlitata multū
 regnat ira et dil
 cordia. **Q**uod q̄ verū sit no
 tū expti in cōtatibus i cur
 is tam rōna q̄ p̄ncipū in
 ciuitatibus vias et domibus
 in claustralib̄ in caplanib̄

i collegiatis in vniuersitatib̄
 ita q̄ a planta pedis usq̄ s
 ad verticē vix repiat sanitas
 descendendo a supremo usq̄
 ad infimū n̄ discordia se
 me suū licet z̄vāniā sup̄are
 non cessat. **P**rimo et in gn̄a
 libus d̄silis. **D**e experientia
 docet vix est aliqua d̄grogan
 o q̄ntūcumq̄ p̄ua que vacat
 a discordia. **E**t sic vicia ortū
 a cupiditatib̄ a sup̄bia. a p̄o
 sentu. ab ambicione. a vana
 gloria. a defectu humilitatis
 quā nullus alteri vult cedere
 a suo sensu defendens d̄tenti
 ole quod sibi videtur. **H**inc
 putēs videmus rixari d̄tra
 filios et et contra. seruos d̄tra dn̄os
 et contra. subditos d̄tra p̄o
 sitos et contra tam inter se
 culares q̄ inter religioſos et
 eccl̄iasticas p̄sonas. **H**inc o
 ruitur lites et bella dissensio
 nes et seditiones in regnis p̄
 uicijs ciuitatibus atq̄ clauſ
 tris. **D**ñs ih̄elus p̄ctioi p̄r
 imus dixit ad ap̄los et p̄ros
 oibus xp̄ianis. **P**acē relinq̄
 vobis. pacē meā do vobis. h̄
 p̄ testamēto suo assignās.
Et q̄ rariū sit in homib̄ no
 tū ē. **D**icitur ne deū exhibe
 bere p̄sentia suā iracōndis et

dilcordantibus inter se? Certe
nūme. Ipse em dicit. **O**bi duo
uel tres congregati sūt. in medi
o eorū suū **M**at̄ **R**om. **C**on
tra ubi disgregati sunt. nō sūt
in medio eorū. **V**ñ et ante pre
milit. **I**terū dico vobis. si duo
ex vobis **D**ixerint sup terrā.
de omī re quācumq; p̄cauerit si
et illis a p̄e meo. **E**cce ex verb
istis eliam? q̄ raro congregatio
ē que d̄ū habz cohabitante si
bi. **H**oc verū ē eo tpe quo i ac
tu discordie p̄durant. **I**ra
ē appetitus vindictē. **N**on tū ē
semp̄ mōale. nisi q̄ appetit.
vindicā iusta. q̄a tūc iustitia
tur caritati ⁊ iustitiae. **P**z q̄
p̄uenit iudiciū cōnis ⁊ citodi
mittit. ā q̄ appetitur aliqua
p̄na vindicta. tūc prop̄ ipe
fectionē actus ē veniale p̄m̄.
vt si quis aliquē modicū p̄
capillos traheret sū magna
vindicta. tūc est aut nullū ā
veniale. **S**i autē sequitur iu
diciū cōnis aīo iurandi et
iuris modū excedit. iterius
aut exterius in actu vt ex ve
hemētia ire exadat a caritate
ita aut p̄ximū tūc est mortale.
Et d̄ tali ira intelligendū
ē sermodiū. **M**at̄ v. omīs qui
iuratur fr̄i suo sine causa re

us erit iudicis. **Q**uā uā r̄p̄
tant doctores mortale p̄m̄ ē
si nō dissolatur p̄ exteriora sig
nā. ut solū aī indignatio aut
liberatioe et vindictē appetitū
pleno fit mōale. **E**t si cāa o
por̄ indignantis animi exp̄
mat̄ in voce. ut si dicat fr̄i
suo racha cāa mōale ē. et gra
uius q̄ p̄m̄. **E**t si cāa ver
bū puocatiū et ipecatiū
adicitur. ut si dicatur fr̄i fati
iam reus erit gehēne ignis li
cut sequēs sua d̄clarat in r̄p̄
gelo. **Q**uibus trib? gradibus
subiungit iudicamētū sana
tūm̄ reconciliatiōnis fr̄i ai
dicat. **S**i offres iurū tūm̄ ad
altare. **E**cce q̄s hec excedet
ex ore veritatis audisset ⁊ ipe
solū scriptura. **Q**uocanis audi
rumus talia iura iurū ⁊ po
ferri ab hominib? iurū se
honestantibus. q̄a tomagis si
viderem? motū animi iurū
et indignatiū. q̄a vltima d̄
o nūq; fuit nisi allit iurū
motus. **C**ontra vero sepe fit.
ut intus fiat motus ire sine v
bo exteriori. **E**st tū q̄a ira p̄
lū. q̄a iurū odit. **I**ta p̄oici
qua appetit vindicta p̄ mala
eius q̄ p̄m̄ est. **P**z appetit
vindictam prop̄ iurū

rectione et bonu iusticie obli
 uandū et dei honore et alioru
 quere et seruata iuris ordine
 licitū ē. **H**elpas em̄ iudica
 mo se in eos qui uenerat ad ca
 piendū se. quia petunt igne
 de celo descendente qui d̄suplit
 qui quagenarios duos in re
 gū primo. **I**t̄ heliseus male
 dixit pueris ipsū deridentib⁹
 ut legitur in regū ij q̄a iuu
 ria sanctis illata redundat i
 iuriā dei. **P**ic etiā sanct⁹ sil
 uester papa excoicauit eos q̄
 ipm̄ in exiliū miserant. q̄a
 hoc redundabat in dei iuriā
 ut habetur xxij q̄ iij. **S**i uo
 iuria aliam illata p̄tinet s
 ad priam p̄sonā tm̄ debz ea
 tolerare patienter si expediat.
 scdm̄ illud deuto. xxxij. michi
 m̄dicta ⁊ ego retribuā. **S**
Et quis diuinae iustitiae
 p̄ta latencia que ex motu
 re et p̄uidiam discordia d̄mut
 untur. **E**t qm̄ in istis legitur
 uera strico et ofellio. **D**im
 fessione. **P**eccaui p̄ra discor
 dia. siue aliqua p̄caficatioē
 mortalis ue siue uenialis.
Remedia strico iam pro
 p̄ra. **P**rimū d̄sideratio
 d̄nce patiōnis **Q**uia dicit
 gregorius. **S**i passio d̄ni ad me

memoria reuocatur. nichil est
 adeo durū quod nō equo animo
 toleretur. **S**ecundū est silē
 cū. **Q**uia d̄ sup̄ illud p̄uerbi.
Fatius statim iudicat irā suā.
Natura ue ē languetiat ocul
 tata. plata magis feruat. **E**t
 alibi. **C**ui iponit stulto silen
 tū iras mitigat. **T**ercū ē
 d̄sideratio diue ordinatiois. **Q**
 a nullū malū pene p̄t nobis i
 ferri. n̄ ex ordinatioē diua. **N**ō
 debet ē magna d̄salatio fidelib⁹
 quia om̄is tribulatio ē sicut a
 medico ex p̄tillimo p̄uata salz
 dro. **Q**uartū ē d̄sideratio
 utilitatis. quā h̄ tribulatio que
 toleratur i p̄sentati. sicut apis
 pungit. sed post mel infundit.
Hude dauid. **C**ircūdederūt meli⁹
 apes rē. **Q**uintū est d̄sideratio
 status in quo est iuriās. **I**ulian⁹
 ē em̄ cui potius miserendū q̄
 uindicanū. **S**extū est d̄si
 deratio p̄riorū defectuū. **C**ū cū
 eos d̄sideramus. aliorū p̄cauū
 toleramus. **S**eptimū ē d̄si
 deratio finis. n̄i s̄ mortis. **C**ū
 a remeato uouillimozū tuozū
 et deliue iuniciū. **E**t subit. **n**e
 memento timorē dei et nō irascam⁹
 primo. **O**ctauū ē d̄siderati
 o p̄rie impoicac. **Q**ue tanta ē
 ut a mulas etiā et pulitib⁹ mo

l'elletur nec resistere valeamus.
Cū xxvii. **H**omō homo seruat
uā rā deo quērit medelam.
Quali dicit. Non ē sperandū
de medela a deo. qui sū eam
reculat impartiri. Igitur re
uultio p̄p̄orū p̄p̄orū sp̄anda
ē ei qui alyis diuittit. **¶** **D**is
cordia dicitur caritati. q̄
cordia multorū iungit in
aliquid vni. qd̄ est p̄napa
lit bonū diuini. secundario.
bonū pximi. Cū igitur quis
facit et ex intentione dissen
tit a bono diuo rā a bono pximi
in quodibz cōtate. tūc ē mole
licet pximi motus p̄pter ip̄fec
tionē actus p̄t ee v̄nialia.
¶ Cū autem intendo aliquorū
ē ad aliquod bonū qd̄ p̄nacet
ad honore dei rā utilitatem px
imi. s; vnus estimat h̄ ee bo
nū. alius habz contrariā opinio
nē. talis discordia nō est p̄le
traria caritati. nisi cōtē cū er
rore de hys que sūt de v̄ritate
salutis vel p̄nacia indēbitē ad
hibeatur. **¶** Vnde oriūtur dēna
ones que scandūt caritatē. **¶** **S**e
o discordia quāq; ex p̄tō vni. tū
ē. sicut cū vnus vult bonū. cū
alter facit resistit. **¶** Quāq; aut
est cū p̄tō vtriusq;. sicut cū vtrq;
dissentit a bono alteri. rā vtrq;

diligit bonū pximū. Et hec discor
dia est iamus glie. **De caritate**
ve sine dilectionis r. xii
Sipollentius speculati
q̄m rara ī hoībus sit
fraterna dilāo. miro
modo interlucet nobis inulati
do latentiā p̄tōrū. cū hec de v̄ri
tate salutis. **¶** **B**z forte nescio q̄s
sufficenter poss; de hoc specula
nisi deus cordū scruator. **¶** **D**icit
cū aug. **¶** **P**aua ē se p̄tēra di
ligūt ut sit deus oīa in omibz.
¶ **A**d hoc tū debz trahere omīs px
imi dilāo ut future vite sum
diores. **¶** **V**era est sūa xpi. Cū
habundauit iūquitas id; capi
ditas. refriguit caritas multar
nat. xxvii. **¶** **S**i tabilis est v̄ri
tatem. **¶** **S**tudio se v̄riū sp̄iacus
se et actus suos. ne i eis aliquid
apparat quod dēū offendere va
leat. cupiens semp illi placere.
stans sup custodia cordis sui co
tidie. nō refugiet veritatis re
disapulus. semp pauidus ne
ne nō sit i via recte iudicantis.
pximo amore testat. nō quātis
que sua sunt habundans i m̄
ceribus pietatis rā sp̄aitionis. **¶**
gaudens cū gaudantibus. **¶**
cū flentibus aliorū tribulatio
nem suā estimās rā silia que

cordie caritatis et pax in se recipi
 ens hunc possumus dicere frua
 caritate de esse fulcatu. **S** quis
 est hic et laudabim' eu. **E**t plu
 res se estimat esse tales. **S** dicit
 Johannes. Non diligamus lin
 gua necq' verbo sed diligamus ope
 et veritate. **I**sa. **E**st amor
 natural'. est amor bñficio opat'
 qui facilliter extinguit. est amor
 carnalis et viciolus est amor so
 nalis. **E** amor dñm gratuitus
 qui soli nature ipenditur oib'
 alijs cessantib' in fine tōicati
 omis eterne hereditatis. et hic
 solus est apud dñm est meritor'
Hanc dilectione scriptura cō
 mendat iubens diligere iun
 cū ppter dñm et amicu in dñm.
Iunucū ppter dñm ideo quia nō
 amico ut sic nō apparet alia
 causa diligendi nisi deus. et q'
 a deo sūt sē naturalia bona
In dñm amicu aut diligere ē
 etiā alia ratio sē q' amicitia
 ē donū a deo que iungit nos
 ppter et alios iungit nos deo
 ut sumus vniū cū deo in carita
 te que est deus. **S** ut clarus
 nobis innotescat de dilāone i
 unitorū que est de veritate la
 lutis. aut que ē de veritate lu
 perogationis ne quis estimet
 se a dilāone exadisse. mox ut

iunco tanta affectione iunco
 nō sit sicut amico sciendū q' di
 lige aliq' nō est aliud q' velle
 aliam bonū ppter ipsū. et nolle
 aliam malū sub rōne mali.
Bonū est quadruplex scilicet
 nature fortune gracie et glorie
De primo bono sunt for
 titudo corporis et sanitas. ingeny
 claritas vires corporis et aie.
Et hec q'ntū seruiūt salutē i
 unia et nō obliūt rōnū pari a
 q'ntū sunt pro gloria dei. et in
 quantū bonus nō sunt nocua
 sunt iunias optanda alias
 nūme. **P**lus em' q'nt' p'cedit in
 firmitas q' sanitas ut patz de
 mago q'ntū clymas que paulo
 p'cessit cecitate act. xij. **E**t bona
 naturalia multis sunt occasio
 peccandi. ut patz de luafeto. et de
 pulchritudine heleue meretric'
 ex y ethic'. **D**e secundis bo
 nis fortune que sūt diuicie dig
 nitates p'tates honores possel
 huius scdi. **H**ec bona nō est nō
 optare iunco nisi tpe nēcessitatis
 et q'ntū p'ficiūt sibi ad salutem
 et aliorū sacem. **I**deo i. ioh. y dicit
Si quis habuerit vnam hui'
 mundi et viderit frēm suū nē
 tatem et clausent viscera sua
 ab eo quo caritas dei manet i
 eo. **T**ercia bona sūt virtutes

scilicet fides spes paciencia et que e
uiuam ad galat v duodecim
spus fructus. **H**ec sunt optan
da iuuuio. quia sunt a deo et plura
ad salutem et nulli nocent. **Q**
uarta bona sunt glorie. que sunt
vilio et fructio da vita eterna que
quoniam indifferenter sunt optan
da iuuuio. **I**tem in fructu dampnatio. sepa
tio a deo nulli sunt optanda. **P**ri
mo pro bonis gratiae et glorie
in coram orationibus non sunt excluden
di iuuuio. licet in specialibus pro eis
orare non de necessitate salutis. **I**te
o christus docuit nos orare. dimitte
nobis debita nostra sicut et. **E**t ec
clesia in passione orat pro hereti
cis paganus et iudaeis. **D**e
malis vero quodam est naturae
scilicet egritudo et bonus naturae vtra
nae quibus que sunt optanda iuuuio
in quantum obliuiscunt alijs et plura
ipsis. **A**lia sunt fortunae ut
sunt paupertas captiuatio ser
uitus quaeque sunt optanda hosti
bus prout sunt medicinae vtra
uicia. **T**ercia sunt mala culpe
que nulli sunt optanda quia sepa
tio a deo ut sunt vicia et peccata. **C**er
ta sunt mala peccata que est du
plex scilicet temporalis et eterna. **O**ltima
nulli sunt optanda scilicet sepa
tio a deo. **S**ed peccata temporalis aliqua est
optanda pueris ut se corrigant

qui in prosperitatibus se non recognos
cunt. **S**ic legimus heliam prophetam
orante ut non plueret super terram
annus tribus et mensibus sex ut
populus puniretur penuria et
ab idolatria auerteretur in regum
xvii. **S**igna vero familiaritatis
ostende iuuuio est de perfectione
de necessitate salutis. **C**um tamen ro
gant ut eis debeat dimittere. tamen
iam non sunt iuuuio sed amia
putandi. ideo diligendi sunt et ca
re excludendi? **P**rima igitur dilectionis
necessarie ad salutem est quod tunc
tatis eis specialia beneficia naturae
subtrahant. et quod non excludant a
coram et generalibus orationibus et beneficia
is. in quod odio habeantur. **I**tem eis et
paratus sit roganti dimittere sicut
et ipse optat sibi a deo dimittere quod
rogat. et quod non optet eis malum
malum. **N**am dicit Ambrosius. quod al
legat magister in suis libris in dilectione
Diliges deum ex toto corde et ex
unum tuum sicut teipsum. **I**tem in
non ex tota virtute. nec sicut teipsum
sed simpliciter ut diligam et non odio
habeamus. **S**ic omnes aures scriptu
rae sunt intelligende. scilicet diligite iuu
uio vos. beneficia hys qui
odierunt vos. orate pro calumpnia
tibus et persecutoribus vos et casti
us aut necessitatis. **S**ic etiam illud

Si cluxerit iunias tuas caba
 illi. si sitat potu da illi. **I**tro xps
 exemplificat sicut pater veltet fa
 cit solem suu oriri sup bonos et
 malos r pluit sup iustos et iust
 tos. Ecce gualc bnficu deus nul
 li denegat. quod et nos vult face
 nostris iunias. **I**unias vero
 eius no debemus dilige que est o
 diu. psecutio. dāpni illatio. amor
 nocendi hostilitas cupiditas rē
 qua illa i se mala sūt. **E**cā dē
 ca odit r dāpnabilia sunt iun
 co. primo sunt odienta. **D**e qbz
 dauid. Nonne qui odit r dūc
 odia rē. **P**erfecto odio odia illo r
 Et i ad corinth v. cū hui moī u
 abū sume rē. **E**t ioh in y epla.
In quis venit ad vos r hanc doc
 tinā nō affect. nolite cū recipere
 i dōmū nec aue ei dixeritis. Qui
 em dicit illi aue cōicat a opib⁹
 malignis. **V**nde nō est iunct
 vir bone. **I**lac mox lesam dilaoiē
 si tenet se in corde nō tētin dulci
 ter affectū ad viciolū sicut ad vir
 tuolū. etiam si mens eius fuerit
 auerta ab eo ppter vitā eius cor
 ruptā. et subtraxit se a dilatio
 ne eius. ut ex hoc erubescat et d
 fundatur. at se corripit pcurt. rē
 mota pte oibus malivolentia r
 odio. **D**icitur igitur quilibz si sic
 et nō alit anim⁹ eius affectus sit

tā ad amicos q̄ ad iunicos qd
 nō putatur oim esse. Et ideo raris
 ē vca dilao frā in hominibz.

De scandalo caplm xviij

Dest hoc nō inutile
 videri debet si aliqd
 de scandalo iulserim.
 de quo pauca curant. **E**t tū xps
 dicit ay. xvij **S**i quis scandali
 zauerit unū de hys pusillis q̄ in
 me credūt. expedit ei ut suspēda
 tur mola azmāna i collū eius r
 demergat in pfundū maris. **N**ā
 scandalū dicitur. est dōm l' fām
 iniurus rām. p̄bens alteri occasio
 nem ruine. **E**t dicitur offensio **d**r
 ruina uel ipactio pedis. sicut cō
 tingit quq̄ q̄p aliam ambulanti
 p viam imponit obex quo ille dis
 ponit ad ruina. r talis obex dia
 t. scandalū. **H**ic dicitur i ma spū
 ali q̄ aliquis sua amonāōe iduc
 tione aut exemplo alterū trahit
 ad p̄tām. **N**ihil autē scdm suā rā
 tione trahit aut disponit ad spū
 alem ruina nisi qd̄ habet aliqd̄ de
 fām rētitudinis. **Q**uia illud qd̄
 est p̄fate rām magis iunuit ho
 mine i tra calū q̄ inducit ad
 ruina. **E**t hoc d̄tingit solū verb
 uel factis. nō in cogitāōe q̄ la
 tet. **H**oc autē scandalū est du
 plex. scz actionū in eo q̄ scanda
 lyat. **A**liud passiuū i eo q̄ scanda

lizatur. **A**ctiuū est. qū q̄s suo
malo verbo uel facto inducit
aliū ad peccandū. inducit. **V**el
etiā si ipse hoc nō intēdit tū
ip̄m verbū uel factū est tale q̄
de sui natura r̄ cōne habet q̄d
sit inductiuū ad peccandū. **V**t
publicū peccatū uel opus quod
habz similitudinē peccati. **P**
Passiuū autem est verbū uel
factū unius quod est causa
alterius peccandi qū p̄ter inte
tionē opantis et p̄ter inten
tionē opis aliquis male dispo
situs ex huiusmodi ope indu
citur ad peccandū. **P**utā cū
aliquis uidet bonū alterius
Et tūc ille q̄ facit. illū ac
tū rectū nō dat occasionē q̄
tū in ē. sed alius sumit occa
sionē. **E**t ideo hoc est scanda
lū passiuū siue actiuo. **E**t
sic scandalizabant pharisei
in actibus et doctrina xp̄i. **M**at
x̄o. **I**deo dicit ei discipuli. **N**ol
ti quia audito hoc verbo pha
risei scandalizati sūt. **S**ic eti
am tpe passionis discipuli
scandalizati sūt dicente xp̄o
Omnes vos scandalū pecc
ati in me in hac nocte.
Cūq̄ etiam contingit
q̄ simul sit actiuū in uno
r̄ passiuū in altero. qū ad in

ductionē unū alter peccat.
Cūq̄ vero est scandalū
actiuū siue passiuo. **P**utā si
unus inducit aliū intēdit
ad peccandū et ille nō intēdit
Cūq̄ et uerbo passiuū siue
actiuo. **E**t ista scandalū siue
sunt mortalia. qū sc̄ ad mox
tāle adducunt aut intēdit
inducere. **C**ūq̄ uenialia qū
salz sequitur ueniale. **E**t ita
dicitur xp̄us lapis offensiuus
r̄ petra scandalū i petri y salis
q̄ alij sumebant ab eo scanda
lū ip̄o nō tāte. **V**nde et p̄
paulus dicit. **N**os predicam̄
xp̄m crucifixū. uicis quidem
scandalū. gentibus autē salu
ticiā i ad cor 1. **C**ūq̄ dubita
tur an sp̄ualia sint peccati
tenda ne alter scandalizet.
Et hec questio non habet lo
cū in scandalo actiuo. quia
nichil est faciendū cū actiuo
scandalo. quia tale est dictū
uel factū unius rectū. **C**ū
scandalū passiuo sc̄ quid sit di
scandalū ne alius scanda
lizetur. **D**unt igitur quōdā
opera sp̄itualia que sunt te
te est mortale et sunt te
necessitate salutis et illa nō
sunt uitriuitenda. quia

caritatis ordo exigit qd nullus
 ibi peccare debeat. ut alterius
 peccatū impediat. In alijs q̄
 nō s̄ de utilitate salutis aliquā
 scandalū ex malicia procedit.
 ut quando aliqui bona volūt
 impedire. talia scandala cona
 tando ut pharisei erat x̄p̄ de
 doctrina x̄p̄i. **Alia** vero ex infir
 mitate uel ignorantia sicut s̄
 scandala p̄sulloz et illa s̄ o
 mittenda uel occultanda. uel
 eā differenda. ubi p̄iculū nō
 inuenit quousq; reddita rōne
 p̄mōi scandalū cesset. **Si** autē
 reddita rōne hoc scandalū nō
 cessat. tunc iam ē scandalū p̄
 phariseoz. et opus nō est ut
 dimittat illos cū sūt duas cog
 itat. **hōm̄** dicit qd om̄e qd p̄t
 peccatū dimittendū est p̄pter
 scandalū alioz ne aly scanda
 lyentur salua tripla ueritate
 s̄ ueritate doctrine et iusticie. **Quā**
 ueritas docendi uerū. potest dif
 ferri uel occultari scdm̄ t̄p̄is et
 p̄sonarū circumstantias scdm̄
 illud. **Prohite** scdm̄ dare canibus.
 nisi ei incumbat ex officio. aut
 sit de utilitate salutis. **Sed** de
 scandalizantibus tp̄alibus ne aly
 scandalizentur dicit sc̄s th̄o. y
 u. quēst. xliij. art. iij. **Si** tp̄ali
 a sunt fidei n̄e dimissa a cōsial

tica bona a bona cōia sicut p̄
 latozū rectozū cōtatus. aut de
 polita talia nō sunt dimittē
 da. sed p̄nt repeti eā cū lite.
 sicut sc̄s thomas cantuarie
 sis fuit cū scandalo regis an
 glie. qui bona ecclie defendit
 sicut alia que sūt de utilitate
 salutis. **tp̄alia** vero bona q̄
 rum nos sumus dñi quicq; q̄
 dem debemus dimittere quicq;
 nō. **Cū** em̄ orit̄ ex repetitioe
 rerū scandalū p̄sulloz s̄ p̄
 ter ignorantia uel infirmita
 tem. tunc aut totaliter dimitt
 enda sūt. aut scandalū sedan
 dū s̄ p̄t aliquā amonitioe.
Si vero oritur ex malicia ut
 fuit scandalū phariseoz. nō
 sunt dimittenda tp̄alia. q̄a
 hoc eā nocet bono cōi. quia
 daretur p̄uersis occasio rapi
 endi aly. et nocet raptoribus
 quia retinēdo alicui in p̄cis
 remaneret. **Illud** uero pauli
 y ad cor. vi. iam oīmo delictū
 est in uobis qd iudicia habe
 tis inter uos. intelligit scdm̄
 anḡ scdm̄ animi p̄pationē
 ut homo patius sit potius pe
 nuria pati aut fraudem q̄
 iudicio ostendere cū scandalosi
 expediat. **Cū** autē nō expedit
 ut dictū est nec abo carendū

est si alter scandalizaret sed
tali cibo ut dicit paulus i ad
cor vñ **P**ro electa scandalizat
fratrem meum. non manducabo
carnes in eternum. ne fratrem sca
dalizem. **¶** Et ut quis suffi
cienter ualet explicare p̄ca
que p̄ scandalum actiuum ⁊
passiuum. Dmuntur ut scz
per opera aliorum alij trahuntur
ad exemplum sicut opau
di cum dicunt homines. **H**oc
licet illi tunc etiam non michi.
Hoc in vestibulis hoc in tho
rcis. hoc in sabbati uolatioe
hoc in emptione ⁊ tractibus
h' in iudicijs. i beneficijs in
dntina. in dabinatib' in e
brietatibus. i dntationibus
in rapinis. i bellis minus s
iustis ⁊ illicitis. in pluralitatibus
b'nficiorum i pompis etat
titarum psonarum ⁊ dntorum. ⁊ de
mum in omni genere actionum crimi
nosarum hoc p̄ca scandalum si
bi uendat locum. cum illud ma
lum quod ab uno committitur. ab al
iis facilliter trahitur in exem
plum. eo quod plus ualet malum i
litum. quam bonum insolitum. et pro
m sunt sensus hominis ad malum
ab adolescentia sua gen. i ix.
Et uere credendum est quod inter omnia
p̄ca quia. nullum tam grauiter

sicut scandalum. quod ab hominibus
minus curatur et pauca
sunt remedia dntionis ⁊ dnti
onis. **P**ro etiam petrus a
xpo appellatus est sathanas
quia conabatur xpi passionem
impedire dicente ei xpo. **D**ate
post me sathanas. scandalum
michies. **N**on enim lapis tanquam
da sunt **Mat** xxi. **E**t repulch
dit angelus p̄gam etiam. quia
non expulit tunc doctrinam
balaam. qui docebat balaam
gem moabitaram scz in p̄ca
filiorum israel se ornantes ⁊ cho
risantes que duxerunt eos ad
p̄dolatram et fornicationem
xxv. **E**t quis est qui poterit ac
tus suos sic modum ut nullus
ab eo recipere possit exempla
male uiuendi aut corrigendi
Inde legitur in uitiis p̄m. quod
quidam scilicet seruo dntus. p̄
ter quod seruum non poterat in
artam uiam dnt. ille nullum
iuuenem uolebat seruum p̄uere
habere. ne et ille remissius
disceret ab eo uiuere. **Q**uod si
cisset scandalum utiqz admissus

De suspitione ⁊ iudicio c. xv
Dicitur hoc officium se
materna de suspitione
one ⁊ iudicio. **P**ul
picio laeta tho. y y q vi ar u

et nullū importat opinione
 mali. q̄ ex leuib⁹ iudicijs ⁊
 signis patit. Et hoc ⁊tingit
 ex tribus. **¶** Primo mō. quia
 aliquis in saplo malus ē. Et
 ex hoc ipō q̄ mal⁹ ē ⁊ lib⁹
 scius sic malicie faalius malo
 de alio opinat. **¶** Secūdo modo
 prouenit ex hoc quod aliq̄s
 male affiatut ad alterū ut si
 alterū ⁊temptat uel odit uel
 irascitur aut inuidet ei. ex leui
 bus signis opinat mala de
 alio. quia unusquisq̄ faali⁹
 credit quod appetit. **¶** Tertio
 prouenit ex longa experientia
 Unde ph̄s dicit y rethoric. q̄
 senes sunt maxime suspicio
 si. quia sepe experti sunt alio
 tū delit⁹. Primum due p̄tinet
 ad p̄uclitac̄ affiūs. t̄t̄a di
 uinuit cōnem suspiciōis. in
 quantū experientia ad certitu
 dinem p̄fiat. que ē ita cōne
 suspiciōis. Ideo suspicio uiciū
 importat. Et quō mag. pad
 suspicio. tanto mag. ē uiciola.
¶ Est autem triplex grad⁹
 suspiciōis. **¶** Prim⁹ ut hō
 ex leuib⁹ iudicijs de bonitate
 aliau⁹ dubitare incipit. Et hoc
 ē occultale ⁊ leue p̄cām. ⁊ p̄tinet
 ad t̄ptationē humanā. sine
 qua p̄s uita nō dnat⁹ ut ha

betur in glō sup illud ad cor
 uij nolite ante tempus iudica
 re. **¶** Secundus gradus. cū quis
 pro certo maliciā aliau⁹ estiat
 ex leuib⁹ iudicijs. Et hoc li ē
 de aliquo graui est p̄cām mōr
 le in quātū est in ⁊temptū. p̄xi
 mu. Unde glō ibidē subdit. Et
 si suspicioes vitare nō possu
 m⁹ q̄a hōies sum⁹ iudicia tū
 idē diffinitas firmatis lūa
 itine debent. **¶** Tertius grad⁹
 ē. q̄a aliquis iudex ex suspi
 cione patit aliq̄s ⁊temptandū
 Et hoc ē contra rōnem iustitiae
 e et est p̄cām mōrle. Et suspi
 o scō modo noiat ⁊temptuz
 p̄xiuū ⁊ lic iuriat eadem.
¶ De iudicio autē uitādo dicit
 xp̄us amat⁹ oy Nolite iudicare
 et nō iudicabim⁹ rē. Iudicac̄
 autē est actus iustitiae. ad que
 t̄ra requirit⁹ scōm tho. Pr̄o
 ut patat ex indignitate iusti
 tie. **¶** Secūdo q̄ procedat ex cari
 tate uel aucte p̄sidentis. Tertio
 q̄ proferatur scōm r̄tā cō
 ue prudentie Contra p̄mū ē
 iudiciū p̄uclū. Contra scōm
 est iudiciū usurpatū. Contra
 est iudiciū temerariū. ut cū
 aliquis de hys iudicat que s̄t
 sunt dubia et occulta p̄ aliq̄s
 leues diuicias. ⁊ illud dicitur

iudiciū suspiciolū aut temerariū. Et hoc prohibet xps ad vii. Nolite iudicare et nō iudicabimini. Vel sōm aristote intelligit de iudicio quod nō fit cū bene uolentia. sed cū amaritudine. Unde dubia semp sunt i meliōre ptem interpretanda. ut dicit glō sup illud ad corānos xiiii q̄a māducat māducatan nō iudicat. Et melius ē q̄ aliquis frequēt fallat habens bonā opinionem de aliquo malo s̄ hoīe. q̄ q̄ rarus fallat habēs malā opinionē de aliq̄ bono hoīe. quia de primo nō ē iuris alicui sicut de sō. ¶ Cū frequēt autē sūt suspiciōes iudicia temeraria i hoīb⁹ q̄s p̄t explicat. loquit vni⁹ alteri aut utitur mulierem mox iudicat ab alio aut aliq̄ mali de ipsis suspiciat. et aliter denūciat in peiore parte interpretando. ¶ Legim⁹ in vitiupm̄ quō duo fratres i hermo tante virtutis erant ut mutuo suā crescenciā et decrescenciā i grā videre possent. Quodā tpe vn⁹ illorū vidit aliq̄ de fratrib⁹ insolito tpe manducante et ex hoc iudicauit illū quasi remisse uiuētē. Post hoc dixerunt primum duo. et alter illorū

vidit diminutā grām in illo et quesiuit q̄d male cogisset. Ille respondit nil sibi sciri nisi h̄ t̄p vidisset illū manducantem. et p̄ter hoc iudicasset illū. Et ex h̄ alter cognouit grām i ipso diminutā donec ambo penitēret et sic restituta ē illi grācia quā amiserat alteri iudicando. ¶ Cognoscit p̄t p̄ prudens loc⁹ et opm̄ humanorū diligēs scrutator q̄ inuābilis s̄ p̄ta occulta et lateant et quib⁹ raro hoīes detentur et detentur. nec p̄ p̄as estimant ut sūt detractiones. susurraciones. male affectiones. oblocutiones. iurie. iuste detentiones. rari alicui. iobit̄ platorū. fraudes. doli. cupie carnales. et rari proximorū abiectiones dignitatis. nulle talia quib⁹ mundus pler⁹ est. n̄ admittit iformationes nec reprehensiones. ¶ p̄ q̄a sōm. p̄m vii phisic. infinitū nō iungit p̄tilire. et de ipsis n̄ est scientia relinquit sub artū humana. s̄ arti diuine sūt mittēta. quā minime lateat p̄ p̄t sed usq̄ ad nouissimū quadrantē ratio durissima de ipsis reddeuta ē in die distinte examinis. quādo plus ualebit pura corda q̄m astuta oba et

scia munda q̄ marcupia ple
na scdm bernardū ca xxi

De triplici genere actionū

Uad uocāā actio
nū virtuosarū a
viciosarū dicitur
dicitur valeam̄ q̄ quibus
in p̄ti ur̄a videtur it̄tuo
Primo attendenda ē via diu
sina. Actiones igit̄ tria fori
untur p̄ncipā sc̄ a natura
ab arte. a voluntate siue ab
intellā. Natura causat opa
naturalia ars artificialia.
intellā siue voluntas mo
ralia. Natura nichil aliud ē h̄
theologos q̄ ratio artis dicit̄
indita rebus. qua ipse res
ad finē sibi determinatū mo
uatur. Nam oīa naturali
a tendunt aliquē finē q̄ est
bonus. Licet naturalia ple
ut sic cognitionē nō habeāt
ut lapis lignū arbores ele
menta. tū dirigūtur ab aliq̄
hūc intellā sc̄ ab intelli
gentia nō errante sc̄ ab an
gelis scdm̄ Aug. p̄ quos
dus oēm creaturam animul
nat̄ etiā mīma sc̄ aiāta et
aiāta sicut sagitta metā n̄
cognoscat r̄ tū directe ad eā
mouet̄ ad intellā et volū
tatem sagittantis. sicut lapi

ad voluntate p̄ncipis. It̄o
naturalia agūt p̄ suas forās
ip̄s inditas. nec aliter agere
p̄nt. quia tū vnā habeat for
mā. Nec tales potentie sūt op
positoꝝ sicut potentie rōnales
ex ix metha. it̄o tales potē
cie nō agūt p̄prie sc̄ potius a
gunt quā libera arbitriū nō
sunt. it̄o semp̄ uniformiter a
gūt scdm̄ suā sp̄cie. sicut p̄m
dices oēs eodē mō suos in
dos faciūt lic̄ eos nūq̄ ab
alijs viderūt. et arance suas
telas. et natura dentes acutos
i anteriori pte faciūt ad abū di
uidendū r̄ in pte posteriori ob
tusos ad abū p̄mouendū r̄ s̄
de alijs. **¶** Et hoc opus na
ture inter alia opa ē certissimū
quantū ad se nec fallitur sal
tem ab alio nō ipeditū sicut
in mōltis deficiente mat̄ia
aut q̄litatebus. Ratio hui⁹
ē quia dirigit̄ im̄diatē ab
intellatu nō fallibili. quē
ph̄ appellāt̄ intelligentiā
angelos. Sic dicit ph̄s. Nō
ē timendū q̄ celū stet aut t̄
ra moueatur quia sūt act⁹
naturales. **¶** Opus vō ar
tis quo intellāis practicus
induat formā scdm̄ formā
in mente deceptam a sili rei

exterioris. et quanto aptiore
similitudine rei potest inducere
in rem exteriorē tanto perfectior
conferatur ars. Sicut pictor for-
mans imaginē quanto similiorē
rem potest depingere tanto perfectior
est pictor. Et dicit philosophus in me-
thaphisica. **D**omus a manu fit a
domo in mente. Nam ars imi-
tatur naturā in quantum potest
ex philosophia. **I**nde sequitur quod na-
tura est perfectior arte quia a
nobiliori principio natura di-
gitur scilicet ab intelligentia non
exante secundum Inventatores xy
metaphisica. quod ars que regit ab in-
tellectu humano. **A**gitur si na-
tura potest domū fabricare.
eodem modo eam fabricaret sicut
ars fundamentū subius textū
supra solumne in medio. **E**t
quia intelligens est potentia
rationalis que potest in utroque oppo-
sitorū propter species oppositas in
se deceptas. ideo potest etiam oppo-
sita facere scilicet congruā uel incon-
gruā instructionē verā et fal-
sam. **P**ositionē. **N**am scilicet philosophus
in ethicis. **A**rs est recta ratio fac-
tibiliū id est operū exteriorū. **P**ru-
dentia vero etiam ratio agibiliū id est operū
interiorū. **Q**uius opus est motus
sive morale et est actus volun-
tarius a ratione rationis. **I**formis a de

formis. **P**rius tunc est in-
solus. si secundum tunc est vitiosus.
Omnia hec tria agunt propter finem
et finis habet rationem boni. quo
adempto iam quiescat. **H**abitu
eius existentibus in materia est
satis motus. **E**t licet omnia agant
propter bonum. non tamen agunt omnia
per modum que ducit ad bonum
propter resistentiā potentiarū
resistentiarū quas homines volunt
disturbare. ideo omnis virtus est
difficilis. **I**n hoc opere. **I**ntellectus
bonum uel malum morale. quia
voluntas habet supremum tribu-
nal in homine cui nulla potentia
resistere quia libertas a nul-
lo cogi potest. **S**equitur

proposiciones quodam in generalibus
Et omnibus predictis in-
ter aliquas in gene-
rales uel saltem probabi-
les. **P**ropositiones que ex predictis
suarum veritatem ducunt rationes
quarum probationibus supradictis de-
ceat. **P**rima pro-
positio. **O**mnis actio sive naturalis
sive artificialis sive moralis
dirigitur ab aliquo intellectu
patet per prius dicta de sangu-
lis. etiam si non tunc esset ille
a casu uel a fortuna que sunt
causae accidentales. et sic in inter-
mediate et in arte fieret. quia in

est dicitur dicit in toto uniu
 so cu scriptu sit. **O**ia in uir
 lura numero et ponte dispo
 sisti. **S**pic xi. **S**eda ppo
 Oia circa circa primum
 habent aliqua principia
 regulatiua quib' ad fines
 suos prestitos dirigunt.
 Patet quia naturalia pi
 telligencias. artificialia et
 moralia p' uellam aduictu
Cecia ppo. Solus uel
 laus diuus libipli e regula
 inuabil'. Patet quia uoc
 processus in infinitu in cau
 lis ex u metha. Igitur tan
 tam deueniendu e ad aliq
 ma ultra qua no est dabil'
 alia. Nam sedm phm in q
 lib' gne est dandu aliquod
 omi quod est metru uel uen
 lura alioru in code gne. ex r
 metha. **Q**uarta ppo. O
 mis uellais circa primum
 e obliq'abilis qutu est in la ga
 cas dependens ab aliquo alio
 lib' ronalit' distincto. Et
 dandu e tempus quo prim'
 diuinus uellais sunt sine
 alyz sed ante mundi creatioez
 Et distiunt scola theologica
 no oia se uitate seruare
 sed ex uita ~~uitate~~ libera
 luat. **C**inta ppo. In reb'

creatus uodu glonificatis cu
 cia naturalia in suis actib'
 magis sut regulata uel regu
 lam sua deserte pat. Patz
 in motu celi astrozu elemē
 toru grauiū deorsu. et leuiū
 sursum y reru iaiatariū et
 suatariū aia sculitiua tm. qz
 oia uniformiter se agūt.
 Nam sedm phm in de aia.
 Natura uel desiat i uicinis
 uel habudat i supfluis. **S**
Sexta ppo. In naturalib' reb'
 siue potencies aie vegetati
 ue etiā in hoibus pām locū
 nō habet. quia de naturalib'
 uel laudamur u' uitupam'
 sedm phm. Nec sunt liberi
 arbitry. sed agunt de uitate
 te suaru formarū ad uide
 tiare. Unde in hoie opādoez
 potencie vegetatiue scz gūa
 tio nutritio augmentio y
 non subliunt rōm ideo pām
 nō hz locū in eis. **S**ep̄tia
 ppo. Omne pām dtingit ex h'
 quia creatura ronalis que
 peccare pt sponte derelinqt
 regulam suam. Patet quia
 e obliq'abilis et nō de uita
 tate. et etuliter est dicitus
 regule sue. scz prime y diue
 sz libere. igitur pt ea derelin
 que et nō derelinque si uelit

ex libertate arbitrii. sicut arti
fex lignorum potest uti uel non uti
regula. Si utitur erit opus
regulatum. si non utitur erit opus
arbitrium. Sic in homine si deserviat
regulam diuinam. **O**ctaua
propositio. Diuina voluntas sola est
regula directiua omnium aliarum
voluntatum. cui formam de
beant omnes alie voluntates et
ab ea loquuntur bonitates suas.
Patet. quia sicut deus est causa
omnium rerum quo ad esse carum.
sic est causa directiua et gu
bernatiua ipsorum. Ad quam omnes
debeant respicere et suas actiones
reformare propter influxum quem
creatura suscipit a prima bo
nitate cui nititur assimilari.
Nona. Nulla res creata
omni appetitu est destituta. id est
quolibet res habet aliquem appeti
tum siue naturale que est siue
cognitione prima particulari
ter appetentis. siue cum cogni
tione aut deliberatione. **P**a
tet quia dator formarum secundum de
us per distributionem formarum
imprimat rei similitudinem sicut quan
tum creatura est susceptibilis.
quia forma generati assimilatur
generanti. et per illam assimilationem
tribuitur creature aliquis appe
titus boni a quo ex bono emana

nat. **N**am deus et creatura ni
chil faciunt frustra ex parte anime.
Et ex illo appetitu boni sequi
tur motus et actus. cum appa
tus ille non potest omnino frustrari
aliquo actu. **D**ecima. **I**u
ter creata homo qui debet
esse regulatissimus in suis ac
tibus. ex suis ~~hinc~~ principis
inuenitur plus esse derivatum
quam omnes alie creature. **P**atet
quia cognoscat ad quid sit cre
atus. **L**eges habet sibi in naturalibus
scriptas. exempla mandata eius
precepta sibi data. **I**stis in om
nibus abusus propter resistendum
vitiis scilicet uiciorum et propter in
uentionem bonorum. **I**uam
non cogunt hominem de uoluntate
ad deridendum a re. **D**e
decima. **O**mnis auersio hominis
a deo non habet causam efficientem
sed deficientem ex parte libera anime.
Patet. quia cognitione
liberorum agentium et uitandorum. et de
us promptus est dare gratiam deli
deranti. ideo culpa est in homine
sibi claudens oculos aut se
uoluntas a splendore solis cau
sa est tenebrarum. **I**deo augustinus
correctione et gratia dicitur. **D**e
siderium gratie uicium est gratie. **E**t
quia hoc desiderium ab eis ideo
magistro de merito libenter gratia

hoc in symone mago qui vo-
luntate plenā habuit canē
di grām spūllā a scō petro p
pecunia. et ex illa voluntate
sive actu subscōpte iudicat
est vicio symone subiacet et
ideo dampnatus est actuū vñ
hoīs vero solū videt symon
am actualē nō mentalem
Decima octava. Non
magnitudinē opm deus attē-
dit quo ad meritū sive de me-
ritū s; p̄lāam v̄ deliberatā
voluntate. Patet quia dicit
dauid. Cogitatio hoīs iuste-
bit tibi. Et patet de vidua
que obtulit duo minuta. v̄
a dnō profertur alius offar-
tibus mara xij. **D**ecima s.
nulla p̄cā mittit actu
exteriori. qm̄ prius sūt ad
nullā voluntate deliberata
interiori. Patet. quia ex ha-
bundancia cordis os loquit
Et membra exteriora nō p̄-
cedunt ad actū. nisi prius
voluntate interiori impā-
te. quā actus elicitū sunt
priores actib; ipatis. **D**ice-
lima Multo plura sūt interi-
ora p̄cā mortalia et venia-
lia q̄ exteriora Patet quia
exteriora sepius nō possūt
habere p̄gressū. vbi interiora

habeat plenū d̄scūm **D**e p̄cā
etiā de concupis interiorib; se-
cūdu v̄bū xpi Qui videt
mulierē ad concupiscendū eam
mehat est eam i corde suo.
Sic et de lib; **D**icēlima
prima. Timendū ē plures ho-
mines h̄s dampnari pro it̄o-
rioribus et occultis p̄cāis mo-
lib; q̄ pro manifestis. Nā pau-
ca habeat d̄literationē de vo-
luntate deliberata peccandū
que tū et moris culpa et vi-
raro uel nūq̄ de hys d̄literatione
net p̄uam agūt. Dixit enī de
actualibus mēoria h̄t. et v-
tinā adhuc plene de talibus
Tales enī sūt sicut scribe et
phanter qui apud se int̄ tu-
mebant et ceteros aspiciant
gloriantes solū de exteriorib;
luc xviij v̄ mat̄ xxij. **D**ice-
lima sc̄ta Sic odibile d̄c̄ xpi
ano cē om̄e p̄cā. ut etiā ni-
lū veniale debet admittē. ut
alius p̄seruet a mori. **H**oc ē
p̄pō sc̄i thome ij q̄ xxij actu
vñ in solutiōe ultimū argu-
mentū. Et ponit cōc̄. q̄a p̄-
cātū nullo mō ē eligibile. et
si cēt eligibile nō cēt p̄cātū.
Contingit tū alisp̄ actu q̄
de suo ḡne est veniale p̄cātū
p̄pter aliquā circūstanciā nō

et peccatum. Sicut verbum occidit
 sine utilitate aut necessitate d
 dicitur e veniale. si tu ex causa
 rationali dicas ad remouendam et
 tiam alteri iam no est peccatum
 nec occidit. Et licet veniale no
 tollit gram p qua est ho sal?
 in qutu tu veniale disponit ad
 mortale. qd oragit i detrimetu
 salutis i diuinitate feruore. Ido
 dicit sanct' tho. i qdlibeto x. et
 dicit auctelu' libro. cur deus ho
 potius quis debet punire pice
 totu mundu. qd aliquod pnu
 peccatum punire. Quia nullu
 tale dampnu uel eternu opa
 bile e dampno pccati quo deus i
 finite bonitatis offendit. Et
 dicit ibidem thomas qdlibeto i.
 Potius debet homo rta rone
 clige ee in inferno. qd clige peccare
 quia ex caritate plus debet de
 u diligere qd seipm. Peccare at
 e contra deu facere. qui e cor bonu
 ipse autem priuatu bonu. Ido
 legimus multos se meti obtu
 lisse ut diuine bonu saluati
 pat. et hoc afflabit eis ad salu
 tem et virtute. Et pena icludit
 aliqd bonu. culpa oē bonu ex
 cludit. Ido iuente sut ppones
 aphibologice. que hie possunt
 plures scelus ex pmo dicentoz.
 ut videtur inuidiam etia offia

olu ipe uicatus. ut scio gnos vi
 care romanos. Et in pleuitoc a
 lituus latronis quis reqsit au
 vidisset talem fugiente. Eude
 pt ne metatur si vidit. No vidi
 cu hic. mouens se de loco patu
 dicitu est cu celare peccate no
 uicauit. ne p ea alter letatur.
 fallitatem vero loqui nuq licet
 verificari debet in quolibz dili
 gente deu. Quasi a facie colu
 bu fuge peccatum. no solu moele sz
 et veniale. **D**icelima tertia
Obstinatio que est contra delectati
 onem pccati. et ex placens sibi i cul
 pa peccata. sicut et psumptio in
 uia de uia dei aufertur a deo i
 gorem iusticie et ipunitate pro
 mittens ta in moeli qd i viali
 sut peccata i spm san. Na h est toc
 toru lina libro scdo lina: dil. xliij.
Drumu est contra iusticia que ex
 git pccati detestatione preteriti et
 ppositu ultro no peccandi. Et
 ponit hoc obstinatio ppositu no
 peccandi. quod e contra spm san
Presumptio vo aufert a deo iul
 tiam. **T**erctur quilibz quodlibz
 peccati detestari et deo uiam et
 iusticiam no aufere etia de ui
 nus peccatis Patet etia veritas
 huius ppositionis p aucte bna
 lupius allegatam. **V** Dicelima
 quarta. Sicut homo tenet detu

nate a malo ex dei precepto. sic
tenetur eam facere bonum. Pro
quo notat sanctus thomas. ii. ii. q. lx
xix. **P**ecatum transgressionis et
peccatum omissionis quod est
declinare a malo opponit p
ceptis negativis sed non omi
nes. **P**ecatum autem omissionis
quod est facere bonum opponit
preceptis affirmatis. **P**rima
obligant ad semper et per semper.
Secunda non per semper. ut hono
ra patrem et matrem sed tunc o
portuno et debito. Et ommissio
importat premissioem boni
debiti. Non enim tenentur ad omne
bonum faciendum. Et secundum eum
idem simpliciter loquendo peccatum
transgressionis est gravius peccatum
quam omissionis. licet aliqua omis
sio potest esse gravius aliqua trans
gressionem. **R**atio prima. quia
plus puniunt transgressio quam o
missio. quia plus puniunt peccata
iniuriam irrogans. quam peccata non
honorans. Sicut et de regibus
et dominis qui plus puniunt ser
vos transgressores quam omittentes.
Omissio tamen aliquando fit de his
que pertinent ad deum. et quasi cum
quodam contemptu et sic habet
quantam gravitatem. Manifestum
est autem quod peccatum ad deum sicut pec
catum transgressionis quia contra

preceptum negativum sed non conu
ndis de ligno facere bonum. ita gra
vius est. Ex illo etiam potest dari
videri quod rebellio voluntatis
humane non deformata dicitur vo
luntati est causa omnis peccati. Non
enim deus opus exterius puni
paliter. Considerat quale vel quan
tum sit. sed solum querit voluntate
tis sue deformitatem. Quale autem
vel quantum fuit actus puni
untur sed gustare de cibo veteris.
Quod utique nullum fuisse pe
ccatum non fuisse prohibita. Sol
latur prohibitio iam non est pec
catum. **V**icelima quinta. **D**e
declinare a malo prohibita non so
lum vitat peccatum nec solum imposita
puram negationem sed etiam me
meretur palmam saltem in ho
mine. **H**ec est pro sancto thomae
ii. q. lxxix articulo primo in solu
tione ad xv. **C**uius rationem ponit
quia declinare a malo importat
motum voluntatis repudiantis
malum. ut ipsum nomen declinatio
nis demonstrat. Et hoc est iustum
meritorium. quis quia potest pecca
re et amore dei voluntatem ab
stinere. **V**nde in laude iusti ca
pitulum. **Q**ui potuit transgredi.
et non non est transgressus. **A**nt
ime quia impugnat ut faciat
malum et resistit. **V**nde sicut

quis demeretur sola plena volū
tate. sic merita potest sola ple
na voluntate licet nichil faci
at. vñ ponit. ppones iugra
les p doctores. **D**icesima sex
ta. Meritū ita vñ dicitur in so
la priuatione mali scz i nō age
mali. sicut demeritū i sola
priuatione boni. sicut nō ho
norare putes. Ratio quātā
tū bonū videt nō facit. Ita
preceptū scz nō inehaberis ex
ter caritate. quātū malū ē fa
cere ita ipm. quia alias pre
cepta dei adimplere nō est tenuia
tū. Patet etiā hoc ex verb
xpi. Mat. xix cū quidam iter
rogasset a dño quid faciendo
vitam eternā possideret. Res
pondit xps. Perua mandata
Non homicidū facies. nō ad
ulterabis. nō furtū facies.
Ecce negatiua ⁊ phibitiua et
pondit. **D**icesima septima
Sepe quis in die de nouo me
tur et aliter de nouo p demer
et uenit plus facit q̄ prius
fecit. Patet nā in grā existēs
quociens cū deliberatiōe p̄t fa
cere ita preceptū ⁊ nō facit
meretur nouo merito uel a
lio merito. cuius tā ps nō p̄
cessit. Sic etiam de pueris
voluntate deliberata i malo

101
demerit. etiā nichil exterius age
do. **D**icesima octa. Sicut bo
na voluntas deliberata amplis
ē in merito. sic mala delibera
ta voluntas amplissima ē i
demerendo. Nam bona volun
tas que est caritas oīa alicui
bona amado sua p̄ria merita
facit iuxta illud. p̄ncips ego
sū oīm timentū te. et custodio
tū mandata tua. Mala at vo
luntas p̄prio bonis se puat. n̄
alicui p̄cipat. **D**icesima
nona. Precepta negatiua nō
obligant ad semp et p semp
nisi meritū possit sine actu ⁊
in sola priuatione. Ratio q̄ ob
obseruatio preceptorū est mei
toria. sed hoc nō p̄t fieri p ac
tū pro semp. quia nemo p̄t ac
tū semp durare. **D**icesi
ma. Grācia dei sicut ad actū
bonū. sic etiā ad nō actū ma
lū faciendū. quia meritū p̄t
esse in actu et absq̄ actu ut
dictū ē. **D**icesima p̄ma
Aliquis potest habere duplū
meritū ad aliud p̄iale nō fa
ciendo quod tenet nō facit. sicut
alius p̄t habere duplū meritū
ad aliū qui tenet facere et fa
cit. Patet p̄ multiplicatiōe
temptationū idinācū ad m
malū qd nō facit. Et sic tota

eius meret. quocirca cessat tēp
tationib⁹. sicut alter quocirca
faciendo quod tenet tota mē
retur. **T**ercelima lēda. Per
pūationē mali opis q̄ quis
hū utitur grā pūa meret aug
mentū caritatis et p̄cedit ip̄
bonū opus. Nam pūa grā
de benignitate dei nulli deesse
p̄t. sed est ī p̄tate liberi arbi
trii eam acceptare an nō. et
scdm hoc sequentes grē aut
inueniunt locū a t̄ro. aut ab ho
mine patiūt repullā. **T**er
tima lēda. Sicut in p̄nti vi
ta uiuentibus ab hūana nō
tia abscondite sunt ueritate
sic in die extremi examinis stu
pēda apparebit merita **pe**
p̄uiciorū a penarū. Patet. q̄
deus nō iudicat scdm op̄a ex
teriora hoīm sed secundū ite
riore hoīm. homo uerā solu
de op̄ibus apparentib⁹ iudicat
que sepius fallere p̄nt. Nam
quib⁹ fatue uirgines lampa
des sine oleo reportabant idē
op̄a exteriora sine lucente
lāa y repullā sūt passure.
Quomodo at h̄ diuola p̄t
nisi p̄ reuelationis a it̄iore
iustitū sp̄s hoīs. Nam
miranda legim⁹ que nisi ex
reuelationib⁹ scōrū cogno

uiscamus. nullo nō fides asci
let accōmodanda. **P**erit qui
uitalp̄m legerūt. q̄ntē s̄tat
et miraculoz glorie ~~sc̄~~ illu
tris fuerit p̄fūct⁹ et t̄n auidā
lymphonicū qui victū a t̄ro
taudi quēbat filis reuelat. et
postea auidā p̄uicio ciuitatis
iugato. postea auidā in
tori negotiatori. Itē machari
heremi strenuissim⁹ cultor re
uelatus fuit equalis eē in uir
rito duabus mulieribus iug
gatus. Et b̄tus c̄tram heremita
equalis esse reuelat b̄to basilio
ep̄o cesariensi sup̄ cui⁹ caput uide
columpnā ignea ascendit. **P**
alter sanct⁹ p̄ filis eē reuelat
b̄to gregorio pape. **P**ed et qui
dam heremita extra quā auidā
tatem solus iugorās ab om̄i
bus uiculis ciuitatis sanct⁹ p̄
tabat et t̄n alter s̄us p̄ uide
demonos aiām eius ad it̄erū
ducentes. In eadē ciuitate ui
dit q̄dam medicū in plana
moriente. cui⁹ aiāz angeli s̄a
ad celū p̄ducebant. Ecce q̄ ar
chaus sicut da uidia a ui
dicius hoīm remota. quia t̄n
nō scdm op̄a. sed secundū ui
dis secreta merita discunt.
Nam dicit b̄tus ḡgo. Nos
si multū p̄facimus uix op̄a

602
nostra extera in rectitudine te
uimus. deus autem opem et cordi
u uideri uenturus est. **I**deo cum sim
plicitate extera. **D**icitur duplicem
excitati sex viginti milium ueni
mus. cum uos cum decem milibus
occurrentes quomodo poterimus pug
nare. **R**eueria cum secundum quod dicit
heremus de gaudium. **R**egulare ubi
defectus est maior. ubi maior
credatur esse profectus. **E**t aliter ige
ny non occupandi doctor multi
sunt qui profectibus opibus intem
perantes in uoluntate sicq
tunt de perfectione dilacionis de
quod alii in sua propria elatione a
uocatione permanentes. **E**t quod te
hoc certam noticiam habet. **P**rohi
bet testimonium et secundum quod uim
est testimonium eius. **U**nde forte
dicitur quis. **T**u quid dicitur. **I**n
quo consistit maxima fortitudo
sanctioris secundum christiane discipli
ne eum in eam ad summum quam de
bet aspirare quilibet christianus.
Respondet sanctus leo papa in ser
mone de epphania domini exam
plum profectus de christo filio dei.
Tota christiane sapientie disciplina
non in habundantia uerbi uoni
sistuntia disputandi. neque in ap
petitu laudis et glorie. sed in ue
ra et uoluntaria humilitate
sistit. quam dominus ihesus ab utero

matris usque supplicium amasp
omni fortitudine elegit et docu
it. **P**uritas igitur cordis qua mens
defecata est ab omnibus fratribus huius
ne sapientie et deo soli iheret delecta
tur dicens illud dauid coram ad
heret deo bonum est. ponit in domino
deum speram meam. **H**anc puto esse
doctrinam quam spiritus sanctus in scholis
suis docet. **S**icut legimus in uitis
perim de quodam patre famose scilicet
tatis. cui deus reuelauit. quod quod
dam moralis in quodam monasterio
uo monasterium cum uincera in scilicet
tate. **P**ropterea igitur ad locum ob
uiam habuit omnes morales ipse
deuote suscipientes. **R**equirit. au
ne alie supellent. uiderunt. **D**ua
supere fatua quod in coquina scutel
las et ollas multas a nullis
reputata. **Q**uia uenire per sanctus
padit ad patris eius ipsam esse
recognoscens de qua reuelatio
non accipit. reprehendens moria
les alias quod sic turpiter eam tract
tallent. **P**ostea hec sancta glorie et
honoris ipsa omnes occulte a loco
recessit. **E**cce uera sancta christi. **N**on
alium est hominibus abhorribile est
apud deum. **E**t quod abiectum est
apud homines acceptum apud deum
Dicitur igitur caute quilibet ne
palogilet in se aut in aliis et
tumans se aliquid esse prope exci

ora. cū nichil sit et intus ianus
sit a virtute. Nam dicit spūctis
post aud. Omnis gloria eius si-
lic regis abiutus. Et paulus
Gloria ur̄a hec e testimoniu
Nāc ur̄e. **Q**uo ulama nō sū
lacrimis scribenda ē s̄ legenda
Nullus p̄ceptoris q̄ntuncūq̄
d̄temptabilis ulla tā facillit̄
s̄ frequēter d̄temptū sicut
sūmū monarche id̄ d̄ om̄ipo-
tentis. Huius veritatē et si ho-
mines negaret lapides clama-
rent. qui etiā in passioē scilli
sunt veritatē filij dei testificā-
tes. Nam om̄ia peccata salz
cordis oris et opis sūt d̄tra de-
i voluntatem. Et rogo q̄s tā
vilis d̄dicationis ē. etiā si opilio
sit aut subulcus habens aliq̄
seruū q̄ si p̄terierit semel s̄ bis
ullionē eius. nōne mox dicet
illi. tolle qd̄ tuū ē et vade iā. s̄
amplius nō poteris famulari
Et cur sacra scriptura tā crebro
d̄muniōes facit de aspitate
futuri iudicij. nisi p̄pter multi-
tudinē et magnitudinē crimi-
nalium p̄ccatorū. Cui expti sunt
in scripturis sacris et h̄nt expi-
enciam i actibus hūanis pal-
pabilitate uolunt̄ veritatē huius
p̄ponis. Nā actus hūani si sine
p̄ccō cē debet optet n̄cē esse q̄

Formes sunt sue regule que cō-
tra scriptura s̄ exempla xpi a-
scōm. Quātū autē tēctū ab ac-
tus hūani saltē ut d̄muniō ab
ista regula. nō nisi carnis igno-
rat. Et quia nō sequit̄ in p̄na
penam afflicto. sed differt̄. ut
o s̄ multis reputat̄ quasi nō es-
sent futura. ideo a p̄ccō nō es-
sant. Et quō d̄muniō differt̄. tā-
to p̄na ampliat̄ scdm̄ illud
pauli. **S**cdm̄ duriciā tuā et
cor ip̄entis thesauras tibi in
die ire et reuelatiōis iudicij
iudicij d̄i. Ad rōnas y. In quo
iudicio scdm̄ augul. tūc tunc
būt. qui mō timere nolūt. et
tūc securi erūt qui mō nō sūt
securi. De quo scribit̄ deut̄ xxxi
Si acueris ut fulgur gladiū
meū et accipueris iudicium ma-
nus meae. Reddā ultionē hosti-
bus et hys q̄ odierūt me retrahā-
ā. Iuebrabo sagittas meas
laugine et gladius meus te
uocabit carnes de cauoze otulo-
rū r̄c. Cui pauet̄ hec cauet̄
qui negliget̄. icidit̄. **V**idē
autē iste inuolut̄ e nubib̄ tū-
brarū. q̄ ulla nō vult̄ d̄siderare
Et hec maxima causa ē tan-
torū malorū. quia mali h̄ nō
puniūtur et boni h̄c nō re-
muneat̄. nec a d̄o n̄ ab hoste.

Contra mali flore videntur
 et bonis mala eveniunt. Sed
 agitur cum malis in p[er]ni. sicut
 agitur cum pilab[us] qu[ia] hamo
 capiuntur. Vident enim ab[us] ex
 ternus. s[ed] aculeu[m] interius no[n]
 vident. Degluccies ab[us] gau
 dent. s[ed] cu[m] trahunt p[er] aculeu[m] ad
 latus s[ed] pilatore voluit acu
 leu[m] r[ati]one s[ed] no[n] valent. et du
 cuntur in morte. **H**ic hodie
 cum amatorib[us] mundi agitur
 qui no[n] vident mo[n] mala que
 eos sequuntur. tunc id[em] in morte
 sentiant. **H**is no[n] lupus
 que additur qu[ia] reuelatio
 facta. Duo fratres religiosi ho
 neste querelationis se mutuo
 cordialiter dilexerunt. Inter q[ui]s
 unus post morte[m] alteri appa
 ruit in orone p[ro]cubenti. Que
 unus videns in vili habitu r
 vultu mesto requirit cur sic
 appareret. Respondit defunctus
 tibus vobis dices. Nemo cre
 dit. Qu[er]sunt vni[us]. Quid
 e[st] quod n[on] credit. Respondit
 defunctus. Quia distitit iudicat
 deus. et q[ui] tenere puniunt. H[ui]s
 dicitis disparuit. Hoc quia in
 u[er]bo no[n] p[er]pendit ideo p[er]na
 agere noluit hic voluntarie.
 ergo in futuro ca[m] agere p[er]ellet
 involuntarie pena multo ac

boni et diuitum. **Conclu
 sio finalis hui[us] totius r[ati]o[n]is**

Nonnulla illi q[ui] pe
 destia ac rudis plus
 lum habui exara
 re vera qu[ia] lab[or]e caritate. et qua
 exultantem veritate. offerens
 illa oculib[us] benigno loqui. ac
 experientia doctori ad emenda
 du[m] cupiens quicquid fore pu
 ap[er]te et laboris et mercedis sic
 oueris et honours. In quib[us]
 scriptis i[n] q[ui]tu[m] valui study
 mei fuit ab exteriorib[us] aditu
 ora me retorquere et sciam po
 uere no[n] ad ramos et folia o
 pecu[m] exterioru[m] s[ed] ad radicem inte
 riorum. in qua totu[m] fundam[en]tu[m]
 tu[m] fructu[m] collocat. Quia mi
 ua exultant tota subor fruc
 tuu[m] ubertate floreat. Quat
 omnis spes fructu[m] auferatur
Hic ergo ab[us] no[n] omib[us] forte
 lapidus videtur. s[ed] spero q[ui]
 illis qui exortatos habent
 scilicet ad dilactione[m] boni et
 mali. Et tu omib[us] uicinis
 meo iudicis ad salute[m] licet
 no[n] omis capiant verba te inte
 rioribus sonantia cogitatio
 bus et voluntate deliberata.
 in qua radix meriti et demer
 ti distitit amulscripta etia[m] acti
 one exteriori. Optare igit[ur] o[mn]es

in hoc facere eruditos. ut nō
essent inmemores sue salutis.
nec inpendarent iteros sue
mentis motus usq; ad gradū
ptingerent et dignos pro hys
agerent p̄uic fructus cū ista
omnia ad tribunal xp̄i pducē
ta erunt et aqua statera pon
derabuntur. Afferendū igit̄
est statera iusta nō dolosa n̄
sup̄biae quata op̄m exterior̄
colorata s; iuxta pondus sca
ary. s; diuinaꝝ scripturaz
examinate dicente xp̄o Et
ratis uelates scripturas Et
alibi **S**crutata sunt scriptu
ras. quia uos putatis uitā
am eternā habere. ioh. v.
Deus igitur cui⁹ est dare uitē
mentū potens aliquorū cor
da p̄ se illustrare ad hoc specu
landa op̄a suo amiculo ali
orū. **E**t nichil afferēt utili
tatis alijs p̄scripta. certus
tū sum q̄ fructu aliorū labo
rum meorū ex caritate emā
natorū nō fraudabor. **C**ari
tas em̄ unq; excidit. Si q̄s
tū ex scriptis istis fructus ex
curret nō michi quicq; osupabo
sed ad creatore om̄ bonorū
datore et inspiratore rectore
quebo paulo dicente **Q**uid
habes quod nō accepisti. **Q**uē

fructū michi et om̄ib⁹ optau
tibus misericordis impetrat
dignetur xp̄s iesus dñs noster
p̄ se b̄dictus Amē.

Tituli tractatus sequētes

Deceptu rebete
e aditore hui⁹ ciuitatē

De ortu et pagatione can
u harū duarū ciuitatū

Quāquor sit numerus et
proportio q̄ bonorū

Que tam p̄adi uasat
de fundamento harū duarū

De fundamēto harū duarū
ciuitatū harū ciuitū

De mō d̄ulandi diuiso horū
ciuitū in eccl̄ia militanti

De ordinatissima guberna
tioe harū duarū ciuitū

De duobus quib; p̄sentationū

De acbitate p̄ax horū ciuitū

De acbitate penarū electo
ru istius temporis

Remedia quēdā et tabula
nōies

De diuersitate iudiciorū
quomodo quis efficiatur

Quomodo quis efficiatur
ciuis iherosol̄m

Qonduisio finalis

Rebeca. & sors
fidei et bñditi
onis sã placet
p̃iarthe. p̃ cõ
ceptione scãcõ

geminos in utero suo se mutu
o collidentes dixit **P**i in sic fu
turũ erat. quid uice fuit capẽ
Petrus ut. & sulcat dñm sũ
p̃ hys. Qui rãdens ait. Due
gentes sunt in utero tuo. & du
o ppli ex ventre tuo diuidẽtur
populusq; pplm supabit. et
maior minori seruiet r̃c. **D**ul
gata est hystoria geñ xxv et
misterus diuinus plena redũ
tans de quo nemo scripturas
lactas reuoluẽs h̃ dubitare
Constat cũ hos duos gemel
los fuisse elau et iacob inter
quos elau maior. minor iacob
fuit. De quib; maladno p̃io
Jacob dilexi. elau autẽ odio
habui. Et creberris i libris p̃phe
tarũ noia illoũ reuolentur.
Paulus quoq; i epla ad romũ
y latam disputatiõnis mat̃e
riã de diuina elãone et repro
batione ex hys duobus ge
mellis suplit dicens Cũ nõ
dũ nati fuisset. aut aliquid
egisset bonũ a mali ut scdm
elãone. positũ de manet ñ
ex opibus sed ex vocante dñm

est maior seruiet minori. Non
igit̃ absurdũ uideri debz si hor
duoru gemelloz plonas ad
duplicas ciues duaru citatu
scz ihelin et babilonie famo
sissimaru transtexã. Quic
in multo seculo clõs & repro
bos. predestinatos & prelatos
in multis scripturaru scãtũ
locis p̃figurant. scdm qd̃ etia
paulus eos i p̃dca aucte ad
ducit i eadẽ forma. Cũ duo
p̃uuli i eodẽ utero scz rebecca
idz etiã militantis concepti sũt
et nati. Inde duo ppli sũt diui
si elã scz et reprobati. unusq;
aliũ supabit. itz elã reprobato
licet elãus natus posterior et
probatas prior. Erũt cũ nõ
nulli p̃uuli & p̃uuli nouilli
xpo teste quia multi uocau pau
ci elã **q̃at** xx. **S**peculati
õni igitur opa tanta sũt ad
diuino munere it̃cludat̃ pos
sit de duplia gũe horũ ciuũ
harũ duaru ciuitatũ in vno
vno utero conceptõũ sese iuncte
collidentũ. Sicut cũ hy ge
melli adhuc i utero mat̃ris
inter se cartabant i puõla
tatione futurõũ tpm et bel
lorũ sic reprobi et elã pillos.
p̃figurati in utero scã m̃is
etiã militantis nũq; ab un

pugnationib⁹ sūt ferati tel
te aplo ad galat⁹ quarto. **S**
Quō is inquit qui scdm car
nem natus ē plequebat eū
qui scdm spiritū. ita et uir
Nam et elau scdm hystori
am fratrem suū usq; pleque
batur ita ut iacob p fugā
sibi dule cogebat ut genel
testatur hystoria. **N**ec pui
pendenda ē hec speculatio ho
cum duozū ciuū quia p
hos homo pueuat ad cog
nitionē studiozū humano
rū in omī gūe hoū q̄ iū
duuntur in hoc duplici gūe
ciuū. possit dare cognos
cere an sit de nōo ciuū ciu
tatis ihrlin ā babilonie.
Que due ciuitates i plecit
locas sacre scripture deducū
tur ad iudiciū ad significā
dū filios dei et filios d̄ filio
nis. **P**rima suos filios deo
nuntat usq; ad d̄temptū la
thane. **S**eda suos filios la
thane fouet usq; ad d̄temp
tū dei ut aug⁹ testat⁹ in li
bro de ciuitate dei. **C**onsidera
de hoc p̄tinet ad arte archi
tectoricā. que ē aliam in
feriorū directiua ⁊ ipatia
Et utitur alijs artib⁹ ad su
ū finē ut patz primo ethic

sicut ibi exemplificat⁹ de arte
militari p̄ qua dirigit⁹ ars sa
ne factiua ⁊ fabricatiua ad
suū finē sc; ad victoria optinē
dā ad quā ordinat⁹ ars mili
tari. **P**ic in p̄nti speculari
de nōo pueuendi ad uim ciu
ū ciuitatis ihrlin est ars p̄ua
palissa. de qua dicitur. **S**icut
audiuim⁹ sic uidim⁹ in ciu
tate d̄i uirtutū. **E**t. **G**losa
dicta sūt de te ciuitas da rē. **I**
o cogitatio illius finis mag
nā habz utilitatē. **E**t quia sc; p̄
phm. oppositorū ē caū discipli
na. **P**ub catan arte p̄p̄e
hendit⁹ noticiā babilonie de
ciuitate et de ciuib⁹ eius ut
cognita repudiet⁹ ciuitē. **O**is
em scriptura ueteris et nōi
testamēti ad hūc finē tendit
Et similiter omīs opatio hu
mana. ut ciues celestis ciuitatē
efficiam⁹. **H**uc accidit sicut
dicit apule⁹ q̄ antiqui p̄h
i etate matura omīb⁹ alijs
scientijs deuersis quib⁹ inge
nia ⁊ oia d̄struunt⁹ i mo
rali p̄hā circa uirtutū acq
sitiones et passionū cōmū
tationes uitā suā finerūt.
Oes em alie sac p̄ficiūt ho
minē in ignoscendo tantū
Nulla autē alia scdm hoc

cū honestū facit. Quod
 vero bonū dicit sola phia
 moralis. q̄ sola nobilitat po
 sessorē suū in bono simpli.
 Et haec theologū appellant
 beatitudinē: quā nulli polli
 ceat. nisi ciues celestis iheru
 salū i spe in p̄tē vita luce in
 re i futura vita. **De dicitur**

Oportunū huius civitatis
 videtur ut i exor
 dio huius matie p̄
 mo videtur de fabricatione
 huius civitatis seu ambaz
 et p̄pter quē finē sūt dicit
 Pro quo advertendū q̄ hęc
 civitates a nullo alio sūt n̄
 ab altissimo om̄i rerū op̄
 tice salit deo et hoc dupli
 cē ab eterno in mētē divina.
 Quē cū a deo factū et aut
 possibile fieri scdm̄ aug. h̄
 vōne in deo quā p̄ intelligit
 Et illa rō ē cōtia divina met
 h̄: q̄ angelū in inohologi
 ou dicit. Creatura in deo ex
 atre est essentia. Ideo om̄ia
 sūt in deo nō secundū p̄
 am nām. sed scdm̄ exem
 plar quod dicit ydea que ē
 exemplaris forma rerū p̄
 quā deus om̄ia cognoscat
 et opatur. Et dicitur ydea

ab ydos qd est forma. In cū
 cia divina om̄ia cōtia h̄nt cē
 diuū et p̄petuū. p̄mo eternū
 secundū illud ioh̄ p̄mo. Qd
 factū ē in ipso vita erat v̄ vita
 erat lux hom̄i. Testatur h̄ pau
 lus ad eph̄ p̄mo. Deus elegit
 nos in ipso ante mūdi isti
 tutionē. Ecce etiā ab eterno
 in deo nō s̄. esse rerū in p̄pria
 natura que incipit ēē et deli
 nit. sed in deo ubi nec incipit
 nec delinit. De hoc tractant
 doctores in scriptis p̄mū li.
 sūarū dil. xxxv. Aliud
 ēē habuit ille due civitates
 in p̄prio ḡne v̄ scdm̄ nām p̄
 priam etiā a primo op̄fice
 in mūdi creatione sexta di
 e ut patz gēn p̄rio. qū deus
 fecit p̄mū hominē de limo
 terre factus a adiutorū
 silē sibi de colta ad dormien
 tis eiam. In quibus duob̄
 formale et materiale erat p̄
 p̄mū illarū duarū ci
 tātū. in quibus tam ciues
 iheru q̄ babilone h̄ v̄tute
 sc̄ialem. Stabantur sūtel
 sine p̄pagandi usq̄ ad finē
 mūdi. In hoc tpe semp̄ isti
 ciues duarū civitātū sūtel
 curcebant et cur sū sū m̄xtū

ducit lagena de mari traha-
tur ad litus. qm̄ tūc diuul-
tur pilas boni a malis reddi-
tudo cuilibz iuxta opa sua.

Cur autē opifex tā potēs
fecit rōnalē creaturā testat
ingrē suācū li. ij. dil. p. ut sū-
mū bonū scz dēū intelligeret
intelligendo amaret. amando
possidret. possidendo frueret
fecit g. tuis hoīem ppter suā
bonitatem nobis cōcedendam
et ppter suā gloriā māifestā-
dam et ppter utilitatem nrāz
Itō dicit pū xvi. Diuersa p-
ter semetipm̄ opatus ē dē. **De
ortu et pagatioe auū
harz duarz citatū c. iij.**

Revolucio ab nob
primordia huāne
natiuitatis i mū-
di exordio occurrit nobis lap-
sus primorū patū ex malo
vlu liberi arbitri. q̄ maluit
p̄riā quā dēi quā dē noue-
rant facē voluntatē. Itō ex-
cludi sūt a paradisi gaudys et
in hac p̄grinationis arrip-
na cū sūt p̄stituta sūt detri-
li. Dūc et lobolē quā p̄mo
genuerūt scz cayn lilam i ori-
ginali culpa eis p̄ccōre ac
tempnati et reprobatū a dē-
o acceperūt ut scriptura tel-

lat' gen̄ iij. Et auis prim' ba-
bilone citatis. ut sic fcs sa-
pet naturā radias. Licet h̄
aug. certam' p̄mos p̄tas
p̄nam post laplū egisse. Nā
vniuersalium itellam̄ erat
cognoscentes suā trāgressio-
nē maxie ore da cos rētaqu-
ēte et penā pro culpa asidē-
te ut patz gen̄ iij. Ex q̄b' collu-
ge' pollum' p̄uitate huāni
gencris ad p̄candū ex formi-
tis induatione. q̄ maior' ho-
tū p̄tan ad p̄cipiū rāpua-
tionis iuoluit. Ecce h̄ p̄moge-
uit' adē cayn. licz nō legamū
acceperūt mādatū a dēo dē nō
occiditō licet p' moysi dēū c.
nō occides. tū cū ip̄tat' ut dē ge-
iij. Habuit tū certā noticiā
de hoc p̄cepto ex lege uacē scz q̄
tibi nō vis fieri. aliter ne fecis
Nulli hoīem unq̄ fuit ignota
abūas mūdi. nec dēat ulq̄
fuit. **¶** Quāta g' pena a dēo se-
ciendi sumus. qui nris citatib'
et legē nature et scriptā tonēs
repetitā acceperūt. et tante di-
ue grē p̄cipos cētā sum' p'
fily dēi unctatione atq̄ pas-
sionē dēcutē paulo. Itāta q̄s
faciēs legō moysi sū ulla mi-
seratione duobus a trib' rētib'
uonit. q̄ntomag' dētriora m̄

meretur supplicia qui filium
 dei calcavit et sanguine
 testamenti pollutum duxerit.
 in quo sanctificatus et spiritu gratie
 mundicia fecerit ad hebreum primo
Et hic maledictus tam
 in occasione fratris sui innocens
 abel. non cupiditate a cupiditate
 delectabilium sicut putres aus
 ductus est. sed ex malicia. quia
 a vidit tam acceptare munus
 ra abel et ad sua non respicit.
 ideo invidia stimulatus occi
 dit eum. sicut videtur christum ut
 evangelica testatur historia.
 Debit potius gaudere de di
 no iudicio honore et de fratris
 acceptatione et ut cum invidiam
 facit diligentiam. Ecce vocati
 tas divina scriptura. Pentus
 et cogitatio humani cordis p
 ua est ad malum ab adolecentia
 sua gen. ix. **I**n super et idem
 capitulo per hoiadum addidit p
 peccatum desperationis dicitur. **Q**uia
 est iniquitas mea quod ut veni
 am merear gen. iiii. sicut in
 tas. per christi traditorem despaus
 laqueos se suspendit. in quo
 graviter offenderunt. Ecce hic ho
 te nascens civitatis appet
 dace quo aures babilonie in
 sequitur aures civitatis iherosolymorum.
Post primam itaque plenam

reprobata primorum putu de
 dedit tunc iherosolymum sed abel multu
 quod profect figuram omnium clareu usque
 in fine seculi. ut intelligere pos
 semus eandem formam esse ser
 vatos filios reprobationis et
 predestinationis in se quam capu
 et abel servaverunt. licet non sp
 i spiritus hoiady actualis. tu in
 spe odii et plecationis. **R**am h
 loh. quod odit fratrem suum hoiada e
 quia hoiadum effectus fuit odii.
 Sicque succellit per posteritatem il
 loz pagati sunt aures vniuersas
 civitatis in maiori tamen vios sp
 fuerit aures babilonie quod iherosolymorum.

**Quia maior sit nris repro
 bor quod bonoz ca. iii.**

Numerus enim ba
 bilonie maior legit
 fuisse quod iherosolymum
 patet ex autoritate sacre
 scripture. Nam mundus ante
 aquam diluuii stetit de ultra
 duo milia annorum in magna
 multitudine humani generis. quod tunc
 omnis in diluuiis perierunt. **R**am de
 omnis ante corruptis via sua
 gen. vii. solo noe cum septem plebis
 excepto **I**deo dicitur te vidi multum
 coram me etc. Cuius figura
 fuit quod multa gentes ante cum
 fuerunt in archa noe sed solum octo
 homines. Et dauid dicit **Not**

in uita sola scz deus. Et paul⁹
i actibus aploz. In pteatib⁹
guationibus deus pmisit oēs
gentes ignidi vias suas. scz
aug⁹ scz ut idolatrie simula
choz puer. Sic pcellu ipis s
ulqz hodie caā in xpianis ti
medū est plures repm quia
māditas dei exorbitat. **C**ur
aut hoc deus pmittit et puid
sclz. pma rō ē ut potm dei ex
hoc dūctat. Que tanta ē ut
sui clā nō obstantē nūolita
te plequetū in alozū eos dlev
uat ut miraculosa possit pha
ti dlevatio clōz. quo de uio
ullis pte pt. **S**cdā rō. ne bōi
plus debito i sapis dūctat vīde
tes vndiqz se i medio laqozū
positos. ut sic spz refugū adde
ū habeat. Nam multos vīde
m⁹ maiorē fiduā i multitudine
q̄ in veritate hūtes. **3^a** rō
ut dicitur itelligi qz bonū ex spca
ali grā dei saluant nō ex nā
ppria quā mali amplectūt. Itē
nichil grā nobili. Et tam q̄ qū
to aliqd in multis dūctū est
tanto vilius estimat. Noluit
g. deus dona sua vilescē. Itē oē
le puidit⁹ dona sua etiā clās
hegat ne vilescant. Itē ut i fu
tura vita vīditas clā tāta m⁹
multitudine dampnatā dōm

cellanter agant gūz actioēs
coq ab hac multitudine sunt.
misericordit plevati. Itē ex
multitudine dampnatōz cognos
a pt. qd tota massa hūan
gūis meruisset si nō itribita s
mā subuault. **C**ū tū vno
ad hoīs rōnē ex quo scdm phm
yethē nichil a nā existentiā
alluclat i oppositū. Infantes
parū differūt a bestis in suis
actionibus h. appetitū corpis
vīditas ppter obnubilatiōē
rōnis r aīe. q̄ tota itē dicit vīde
potentia vegetatiōe r nichil i se
h⁹ vītutis r spz. qz ē tanq̄ ta
bula rata in qua nichil ē tūp
tū. Itē etas itancie r pūctū
ē tūligitur ulqz ad etatis pūct
vīclimū annū ex h⁹ habitū
carnaliter vīcūdi acq̄rit. qd
difficiliter abiāt nisi coherēō
nē p dūctūā d plevatiōē itō
lic alluclat h. carne vīde nō fa
ale dēstītu. Hec s⁹ vā ut i plu
bus. Et tales sic vīditas aīes
efficiūt babilone. i cura pūctū
aut dūna grā aut religiosa dūna
tio hoc ipēdiat que nō omib⁹
alluclat. Itē spūcy r illegitūcia
ti quib⁹ nō adhibetū cura sic
quēctē in bonis morib⁹ dēstītu
Dū uer ad sacros ordines adūct
tunt lū dūpūlatiōē. **Itē qz**

obiecta carnis sui scilicet plus
 mouet q̄ se delictabilia carnis
 p̄uata. q̄ obiecta rōnis q̄ sūt lu
 tura v̄ absentia se galestia cura
 q̄ virtutis sustinet. Et pauca h̄
 rōnis dictamē vniē n̄ h̄nt. m̄
 a dō scdm̄ caruē. **U**te multu
 do carualit̄ vniēn̄ v̄ fluctuōi
 oluta multos alliaūt ut carnali
 t̄ vniāt. q̄ oīa faciūt cures habi
 lone ut dū obliuiscantur. **O**

Cur dampnandi nalaū

Sed cur deus eos nala
 a punit ex q̄ oēs
 dampnātos certalli
 me p̄lauit. Ad h̄ polli r̄tū d̄
 apli ad rōnos ix. **O** h̄o tu q̄ scs
 q̄ r̄tūas deo: Nūq̄ dicit fig
 metū ei q̄ se furxit. q̄d me sic te
 ala. An nō h̄z p̄tate figul̄ ex ca
 dem massa luti facere aliud v̄
 in honore aliud ī stumclū. **P**
 hoc voluit paulus timentate
 quercuū v̄ scruatū volencū
 diuā voluntate rep̄me. cū ul
 la sit iquitas apud dū. Et p̄
 supponēdū ē tū omnia multū
 disponere. a scdm̄ maia a de
 merita. nō exclusā m̄a v̄ multi
 na. licet hoīs hoc latrat nec p̄
 fundū iudicior̄ dei huān̄ iudic
 lūis penetrare suffiat. **I**teo xps
 alias dicit. An nō licet m̄ qd̄ vo
 lo face. **N**ulli enī iustitiam facit.

tū nullus rebitor exultit. Et si v
 in ex gr̄a aliqd̄ tribuit qd̄ alia
 ex iustitia negat. q̄s iusto a p̄
 dicitur. cur ita facias. **P**ossunt
 tū aliquas p̄suadibiles rōnes
 congruentie assignare ad reddēdā
 rōne polentib̄ cur eos se cures
 habilone videt̄ filios dāpnaco
 nis nala punitit. **P**rimo q̄a
 cursū solutū nature iditū itū
 ge nō dicit i oibus vegetabi
 libus r̄tū. **S**ūari autē sui nala
 a p̄tinet ad potētiā vegetati
 uam ex y. de ciuā. **H**unc ē opte
 us tam in licito d̄bitu q̄ illi
 ato aiām fetib̄ infundit. sicut
 et sol lucet tā latroni q̄ iusto
 h̄oī. sicut et luna tpe noctis.
Ram scdm̄ li. Aug. sic deus res
 quas didit admittit. ut eos
 p̄rios et naturales motus age
 linat. **E**t h̄ ut suā bonitate
 aulib̄ capaa dare nō recuset.
 ostendens in creatura q̄lib̄ lu
 am diuā clancā. **N**ec tū ideo
 dāpnantā nala punitit. ut dāp
 uctur quia oīa necessaria salu
 ti sue sibi licet aly largit̄ tri
 buit. sc̄z intellā. voluntate
 igenū doctrinā sc̄lis it̄no
 ras v̄ exteriores. **D**eus a nulli
 mali causa ē. s̄ arbitriū p̄ri
 ū ut in sequētib̄ patebit. **P**a
 tus caā dampnāto dare gr̄az

saluando. si ille obicē nō po
uēt sine grā. **U**nde uita p̄lā
da nō ē causa dampnatiōis ali
cuius. sicut si quis sciret p̄do
nos latere in valle & uideret in
catores trahere p̄ eandē mā
Ille p̄claret illos fore spoliā
dos. et tū nō esset causa spoli
atiōis eorū. **E**t deus plus fa
cit momento docendo uiuādo
p̄mittēdo & cōia bñficia nō ne
gādo. **Q**uō ḡ. possit esse cā
dampnatiōis: **¶** 1ª causa
aut eos mala p̄mittit est. ut ex
eorū malicia bonū ducat. **S**
Potens ē cū deus de malo e
licere bonū. **R**am scdm Aug
mūne deus mala fieri p̄mit
teret n̄ ex eis sciret bonū p̄ue
nir. sicut pat̄ de m̄ib⁹ & de scō
Job. **E**t maius ē bonū qd̄ in
elicit. q̄ illud bonū qd̄ malū
tollit. **E**t ponit doctores ex.
de ap̄ho fracto & tursū arcuū
aureis religato. q̄ pulchrior ē
q̄ si integer esset et religatus
Tercio ideo ut ut iusticia
dei demonstraret in p̄mittit
ne malorū. que alias sic eē nō
cognoscat. **E**t p̄destinat ut i
celo habeant causā dei laudi
bus attollendi. uitaicos p̄cis
quas ipsi ualerūt. **I**deo dicit
psalmista q̄ misericordias dñi i

eternū cantabo. **C**irco ut
p̄ eorū maliciā p̄destinat
purgent in hac uita. sicut an
rū in fornace p̄bat. & p̄trati
ram grana a palas sepant
& mūtāt. **E**t p̄ hoc maior.
reprobac⁹ sciret in uou idē
electo sicut dñm ē rebete duos
geminos i utero gestā sc̄. et au
& etiam **J**acob **I**deo mali sūt ser
ui bonorū etiā p̄sequēdo. **R**am
diligentib⁹ deū omnia coopant
i bonū. **I**deo ad manifestandū
iusticiā bonitatē et dei potētū
ā ad suā laudē p̄ bonos am
plicandā deus p̄mittit filios
p̄ditionis mala & uiuē et h̄c
apparens dominū t̄pālū su
p̄lectōs ut t̄ps p̄fuerūt. **S**icut
uitam⁹ auitū totius creat
natūe ut gradus sūt h̄. mai⁹
et min⁹ p̄fām. ut reduc⁹ possit
pulchritudo creatoris & sapiā.
Rāia h̄. p̄hm. ip̄scā tū p̄p̄to
p̄fecta. **E**t illud qd̄ ē p̄mū u
a p̄fāōis. est ultimū uia gūa
tiōis **P**icut hō uisō oīm cre
aturarū tactus est. alius unip̄
oribus p̄cedentib⁹. **U**nde celi
pulchritudo lux uarietate stella
rū decoratū q̄ si oīs stelle pa
res essent soli. **P**icut paries
pulchrior ē uariis colorib⁹ etiā
min⁹ p̄aolis depictus q̄ si uirgo

colore gaudet. Unde scdm doctri
 na doctore sup pnuu luraq ve
 tilatur qstio. an mala sunt de
 pfaone vniuersi. Et ibi distin
 guit de duplici pfaone scz eeu
 ali r accidentali. De pma dicit
 quod. qia sine malo vniuersu e p
 fatus scdm se. **S**ed de p accidens. qz mala si oc
 caliones multoz honoru. Sicut
 vilnius i corpe mris relurgent.
 et pallio xpi. q ad iferentes sunt
 mala. qz ex malicia et ta datur e
 qata bona. **S**ed iu scuta qz re
 temptio totius mundi. **I**deo a sta
 tus hu' mundi cu malis pulchra
 or e qz si mala ulla erut pmix
 ta. **R**a h' plim pmo elucetoz.
 opposita iuxta se posita magis
 elucet. **I**deo accidndu e qz lide
 scaret melius e mala no esse qz
 ee ad honorem suu r pfaon p
 destuatozu utiqz auferet mala
 de terra. **R**am solus pdestuato
 ru fuis e cur hic mundus tano
 tpe durauit. **N**a nio pdestuato
 ru fuuto. mox mundus suu si
 ne coractur. **P**ut cu mala tnp
 iustitamenta r sicut scru clor
 quibus ad sine optatu venietu
 bus iam iustitamenta pnaat. sic
 videmus i rebz corpaliu r ar
 tificijs fieri. **E**x illo colligi pt
 qd deus illos auct babilouie scz

prelatos no ideo mala pmisit ut
 vellet coru salute saltu voluta
 te bnplacati q temp iplet. **N**ec
 ideo deus ea precepit ut adiplca
 tur sicut de imolando placat de
 precepit abrahe. q tu no fuit i
 molatus. n' deus h' iustitabat. h
 ut autm ei ad hoc pparat. **E**t h
 hac volutate ligni deus vult
 ois hoies saluos fieri. scz qntu
 i se est. nulli denegans ea que
 se ncia nature p que pt ordia
 ri ad salute. **E**t hec e voluntas
 iudicialis scz si caa homo fa
 at qd in se e. **I**uxta in regno su
 o vult ois saluare in vita q
 tu i se e oibus ncia vite pmu
 deus scdm ea q ad uam r pa
 ce coem ptinet. tu si quis ellet
 maleficus in regno no vult cu
 viuere. **E**x h' pt videri ad du
 bu quo qntur an deus i acata
 one prelati uel dampnadi ui
 tendit eius salute uel tainuati
 one. **C**uia qntu in se est iten
 dit eius salute tribuis a ea q
 ordinat ad salute si ille vult.
Sz qntu ad abutante deus ei
 r obicam ponete. talib' ipe ite
 dit eius dampnatione. **C**uius
 causa ipe ho prelat' e no d' qz
 reliquit hoem in manu arbi
 trii sui. **E**t ipe deus de malo cul
 pe r pena prelati mlta bona

facit. ut dñm ē oñdens i eo bou
tate iusticiā sapiām q̄ potra
ciā suā. bñ vtus malis q̄ opti
mus ē. **De fundamēto harz
duarū citatū q̄ earū tūm i vi**
O Si scite velim⁹ de h̄
fundamēto videtur
q̄ vix certū iūdere
possumus. q̄ liberū arbitriū
hoīs cū bono vlu gr̄e q̄ntū ad
tūtatē iplm̄ r̄ eius aues sc̄
elcōs. liberū arbitriū hoīs cū
malo vlu gr̄e q̄ntū ad aues
babylone sc̄ p̄latos. Istis duo
bus politis fundant̄ hęc dua
tates. Nam dicit̄ paul⁹. **Gr̄a**
dei sū id qd̄ sū. et gr̄a aī i me
vacua nō fuit. s̄ plus omnibus
laboraui. Nō autē ego sc̄ ex li
bero arbitrio solus sed gr̄a dei
meū. Quid ap̄cius dicere po
tuit. nisi q̄ liberū arbitriū aī s̄
gr̄a dei opa salutis efficiat. Nec
ḡ. gr̄a sine libero ar. n̄ h̄. ar. sū
gr̄a. Testatur hoc alia scriptu
ra dicens. Deus ab ūcio istitu
it hoīem r̄ reliquit eū in ma
nu dñi sui. Adicit mādata r̄
precepta sua. Si volueris mā
data seruare. Seruabit te. Ap
posuit tibi aq̄ et ignē ad qd̄ vo
lueris pone manū tuā. In ho
mine mors r̄ vita. bonū et ma
lū qd̄ placuerit dabit illi eā. xv

Nec diffitendū ē q̄ h̄. ar.
p̄ se est iūalidū ad opa merito
ria faciēda. Nec p̄ se resurgere
valet a p̄cō actuali. sed si facit
qd̄ in se ē sc̄ diligenciā r̄ cona
tū aliquid p̄t. Nec enī nichil
p̄t liberū ar. face. cū i se habe
at aliquid posse ex natura sua
r̄ sua creatiōe salz dolere r̄ displi
cenciā habē de p̄cō r̄ de libertate
gr̄am quod h̄cū ē gr̄e. Et ul
lus ē homo q̄ habeat aliquā
gr̄am aut donū gratuitū a de
o sibi p̄stitū. Et si illo dono h̄
vtatur quo ad gratitudinē obis
cognitiōē ad dei reuerenciā r̄
honore p̄culdubio maiore s̄
grācia apponitur. Quālibet
bñ vtatur cū p̄cedente sine p̄uic
tione dicit̄ it̄m maiore iustū
ditur usq̄ ad p̄fāōē. Nā ap̄le
variante dicit y ad corinth̄ v.
Hortamur vos ut in vacuū s̄
gr̄am dei recipiatis. Et ad co.
dicit q̄ gentes quō hūt legem
scriptam. naturaliter ea que
legis sunt faciūt. q̄ oñdūt op̄
legis scriptū in cordib⁹ suis. r̄
Ultra hęc at̄ quilibz h̄ sp̄cāles
cūuonaciones p̄ creaturas sc̄ip
turalis. p̄ fortunū r̄ i fortunū
captiuitate i calu p̄ tantes iū
turales tonitrua fulgura om̄i

tas impetraciones sine quibus ul-
lus est in pestilentibus et vulu-
tombus. **Quae omnia et lilia pro**
prima gratia gratis data deus
hominibus iungit. **Quibus si** impu-
tus fuerit et ad primam recognitionem
veniat. mox alie gratie sibi addu-
tur. ita ut quibus prior est excusa-
bilis licet non potest a me nichil
habere et deus in non dat gratias
nec meriti postea ea igitur in
non tibi imputari. quia si ille facit
quod in se est cooperans primae gratiae quod
deus omnibus equaliter distribuit.
mox se disponit ad aliquam ex
cellentiore. **Et hoc est** quare vni
datur gratia maior quam alteri sed bo-
nus vnius liberi arbitrii. **Ita pro**
pharaone primogenitum illuc
te. et aut primae gratiae. quibus tamen
male plus est. ita meruit iudici-
um. **Non quod** deus fuit cautam
durationis eius sed quia gratiam
sibi non infudit. ut sit hoc iudici-
um minor ad bonum hominis ap-
titudinem. **Ita dicit apostolus.** Cuius vult
misericordiam. et quem vult indurat.
Ita huiusmodi voluntate multorum
famosorum doctorum licet praestantia
non est non aliam habet causam.
in divina voluntate. **Ita tamen** ali-
qua ratione dignae sequente di-
vina voluntate. **Non cum** divina
voluntas stare potest cum ratione con-

109
gruere. quia alias est fortuna
et casualis. sed ratione voluti dignit
licet cum ratione illi et non cum alia
Et illa ratione in gratia lae possis.
sed in spe lae non possis. **Ita dicit**
Aug. Quare illi et non illi tra-
hit. noli diuidere si non vis ara-
re. **Et de hoc** speculatione est doctor
cum primis lineam de praestantia
Ad huc bonum vult h. ac. mul-
tum mutat bonitas complexionis
in homine. contra duritiam. **Complexio**
omnis quia videtur quod ad sim-
plicem exhortationem. a primorum pol-
licitationem ducit. et ad vnum au-
ditum vbi dicit. sicut paulus in su-
a dictione et authoritatis in au-
ditu euangelii. **Alius vero** non obe-
ditur a infirmitatibus duris ut pa-
tet in pharaone. **Ita gratia** in materia
a bene disposita ad operatur. quod in ma-
teria opposita. **Sicut** in quibus re-
artificiali apta facilius intro-
ducit forma. **Unde** actus actio-
rum est in lubrico praedispositio. ex y de
causa **Primum** conatum eam in cau-
re et in more gratia. prope conat. **Ita**
xps elegit aptos simplices et
cum his tamen aptos et capaces
doctrinae suae. qui non habebant ipse
diuina et erant sicut tabula
rasa in qua nichil erat deputatum
quod oportet deleri sed simpliciter in-
scribi. **Non** diuites non potentes

nō phos. quia illi hñt īpedi-
mēta gr̄e. et ideo minus s̄t ca-
paces. **P**er etiā d̄ elegit p̄nos
p̄iarchas abrahā plaac et iacob
pastores ouū et cultores agroꝝ.
Sicut sciatū in budispolito a-
gro copiose fructificat. Et radi-
solari acce purū dan̄ illūiat
q̄ nebulosū. **P**ro i audicō ver-
bū d̄i vū? p̄pungit usq; ad la-
crimas. alter licus p̄manet et
sic de alijs. **E**t q̄tū p̄nāa et
gr̄e causa saluatiōis aliau? h̄
absentia ā subtracō gr̄e. nō ē
causa dampnatiōis. h̄ magis
malitia h̄. ar. ad gr̄am nō abi-
licantis. **E**t si d̄icet. si illi p̄la-
to idē dampnatio data fuisset
gr̄a etiā fuisset saluat̄. **H**oc vñ
ē. sed non d̄iunt d̄ū d̄tere gr̄as
imto. se nō disponē ad cā. nec
faciunt qd̄ in se fuit. sed maluit
ī culpa p̄leuare. **S**icut rex ma-
lefactorem fame p̄mittit p̄ce-
ribū sibi nō ministrādo. nec ē
causa mortis eius sed culpa p̄-
a. q̄a ad hoc nō tenet. sic nec te-
us aliau? debitor exultat. **C**um
paul⁹ d̄icat ad rō x. **E**t si d̄us
volens ostendit vñ suā idē pe-
nā dampnatiōis. et notā fuit
potentiā suā sustinuit ī multa
patiētia vala nec idē d̄ine ostēde
apta in īteritū s̄z p̄p̄uo d̄mā

to. ut ostendat diuicias gl̄orie lu-
cē vala nūc s̄z d̄icōz q̄ p̄p̄aunt
ī gl̄iam s̄z ab actus eligendū et
Dec hoc intulit potentiā multā
causā m̄iaz ex causā t̄ā d̄apna-
tiōis q̄ saluatiōis. **A**lter sal-
uatiōis. q̄ p̄ la sed d̄apnatiōis p̄-
actus. subtracō gr̄e p̄t culpa
Phoc t̄ā voluit excludē alias
rōnes q̄gruēre q̄tū ad d̄apna-
tiōes et saluatiōes q̄ aliq̄ estant
tū illū et nō illū d̄apnat et sal-
uat. **I**do h̄ d̄iat paulus d̄scutio
sal; ex q̄ ille d̄erant ī p̄o anā
nere et ille fecit qd̄ in se fuit. idē
d̄scutio ē qd̄ d̄us illuz p̄mūc
luit eternalit et illū p̄mūc. **N**ā
d̄us ē agens p̄tillā et volūta-
tem. ideo nichil agit s̄vōne p̄-
le. sed s̄dm qd̄ d̄gunt et illa cō-
gruētia ē tamī agēre q̄ ī p̄o
cūc d̄ispolua. **D**ū d̄icē q̄ sola
voluntas d̄i cēt cā d̄apnatiōis
p̄latoz s̄ā rōne q̄gruēre ex p̄-
d̄apnatiōe videt nō posse stare. q̄a
volūtas nō p̄t ferri ī malū p̄-
pali itenacō. ut s̄z ostendit vñ
tūa et potē d̄i ex p̄o d̄apna-
ti. alla alia rōne d̄currunt. sed
culpa p̄uenit. ip̄e ordinat il-
lā ī bonū licet de phagone d̄icte
scriptum. **I**n hoc ip̄m d̄atū
te. ut ostendat in te potentiā in-
ā s̄z ex culpa d̄iua tuē. d̄scutio

ego apparebo potius et iustus
 Sic de fractis ramis legimus
 iacobulis dicit paulus ad rom. xi.
 ut alij iterantur. non iter fracti
 sunt. sed propter iacobulitate
 uideor fracti. et dicitur gen
 tiles se uideri in fide. Et ideo quod
 dicit paulus. o homo tu quis es qui rel
 pondas deo legi causando de ali
 quoz reprobacone et aliquoz
 elatione. Hoc uero dixit aplos ex
 iopia credente romis. quasi uero
 ro dgruenae dei voluntatis.
 sicut reprimat temeritate in ca
 paciam. ne de iocprehensibilib. de
 iudicijs uelut se iromittit
 tra suaz. aulde apli ad rom. xi.
 quis enim cognouit seculu dnu et
 hoc e polino magnoru docto
 ru bouer. henric de grandaio
 thoe de argentina. Ex illis auli
 bz uiceliu icuti debz timoz ut p
 uideat sibi de salute. ex q ignoat
 si odio an amore dignu sit. et
 sibi eligat via abulandi. cario
 re qua possit. adhuc cu satis
 iactat e de salute sua uelut an
 leg pstatuat sit an prelatu

**De modo ducendi diuulo
 hoz cui u i caia uulitate vq**

Quod dicitur nob
 hoim dilatioes
 videtur iuxta u
 colu in diuiclis hoib sed caa

in eode hoie. sedm diuisionem
 tpm etatu. Iuxta in saulo et p
 diuisione in paulo q au diu
 sione apud hoies aliqs uidi
 cabatur cuius ihelin vnu ple
 quendo. et tu no erat i ueritate
 cora deo. sed p diuisione erat
 cuius uer. Sic et de iudatradi
 tore ante passionem et p xpi pa
 sione. Apud deum ab q eterno p
 lauit qual futurus erat et ple
 ueraturus. no erat ignotu. A
 pud hoies uo sedm pntan uil
 ticia q est dubia q ad fine suu
 lepms iudiciu fallit. Ho e so
 lu uidet q apparet. sicut ituc
 e cor. Et nulla st ei futura seu
 preta. sicut oia pntia. ideo ap
 eu e indubitata. citudo. Cui
 tu aut ad huana qntulaciq
 appencia in diuisione hoim
 videmus et legim in scripturis
 autentias multitudinc hoim
 a mundi exordio ad uia iulge
 tate studiu suu impendisse
 qntu ad extera possidenda
 adipiscenda et seruanda q st
 tra sedm illud iohannis. Omne
 qd e in mundo. a est cupia car
 nis. a cupia oculoz a super
 bia uite. Et qm ueru sit uer
 ces testant historie de regib et
 pncipib et alijs mundi amato
 rib sicut alexandro magno Da

uo. Nabuchodonosor **A**llucio
et Anthocho et alijs q̄ tota ite
raone verfabant̄ tra caducos
honores diuinas et voluptates. q̄b̄
oune qd̄ libuit licuit. **E**d̄ otuā
in xp̄ianis p̄ncipib̄ sine h̄at.
Hoc sile legim̄ ante uisumatio
uē xp̄i de regib̄ filioz̄ isrl̄ in q̄b̄
a tpe saul̄ p̄m̄ regis uleq̄ ad
sedechiā ultimū regē pauallu
mos legim̄ saluatos. q̄ p̄c̄o
oīns aures erāt babilouie. licet
legim̄ sicut̄ i scriptis habebāt
Et c̄ontra legim̄ aures iherlm̄ e
lēos statū infamoz̄ quo ad p̄s
scl̄i culmē tenuisse. sc̄os s̄z̄ p̄i
archas. p̄phas et ap̄los ac alios
sili s̄tate uiguitis et subiecti
ōis statū habuisse q̄ ad scl̄i p̄
minētā. licet p̄p̄m̄ erāt q̄u
tū ad d̄i acceptationē. ut patz̄
de quatuor̄ magnis et duoz̄cā
p̄uis. p̄his et de h̄d̄pa et helizeo
Et pauallios legim̄ sublima
tos in dignitate sc̄lan. ut s̄z̄ a
p̄culis dignitatib̄ āncis tu
crentur. **A** quib̄ p̄culis paua
le possunt p̄seruari. ut patet
in dauid qui cecidit. licz̄ resurrex̄
erit a p̄c̄o babilouie et uic̄ **E**t
ā ideo deus uoluit sc̄os p̄phas
et alios in re s̄tatis uicos abof
ficijs publicis et dignitatib̄ c̄
feruatos. ut ad sp̄culā d̄i diuā

et erudicatos alios possunt c̄
p̄m̄ptiores uō et exemplo alio
docendo **I**deo xp̄s dixit ap̄lis.
vobis datū ē uolle multatū i
in d̄i. **N**ā oculi puluerib̄ sc̄o
dati m̄m̄ d̄ac̄ uidere p̄t̄ **E**t pau
lus ad th̄m̄. **R**ēo multas d̄o im
plicat se negocijs sc̄lanb̄. **I**n uo
na c̄cā legi simplices filij d̄i
aures iherlm̄ s̄z̄ raro trahūt ad
uifulas dignitatū. uel ad sc̄lan
p̄tates. **E**t hoc deo dispoūte ut
saluti eoz̄u fatali. **S**icut̄. **P**ro
has p̄laturas multū app̄c̄atū
sacritas q̄ cautū ē se subducere
p̄culis et uita ac salute ad q̄u
tota eoz̄u intentio festinat **I**n
doli acq̄rūt in q̄etis silantio. q̄
in rerū t̄p̄alū p̄turbatiōib̄ p̄
legim̄ q̄ p̄hy q̄ d̄o singl̄e plac̄
cupiscūt. p̄turbatiōes s̄c̄i fugi
unt xp̄o dicunt. **D**ixit uo
uic̄ corda uā crapula. et ebri
tate et aures huī m̄ndi ā diuā uo
tatiōe remittentes t̄hebāt ad c̄
thedras ā p̄lūdas dignitatū. ut
patet i b̄to ḡgonio abrolio Auḡ.
et alijs q̄ ab amplexib̄ r̄achelis
p̄pellebant̄ ad curā pastorale
gregis diuā d̄sc̄udere. **P**ro d̄i
status subiectiōis eoz̄u uōis et
doctus xp̄i dare exp̄ant. cū sc̄i
erat uic̄tio it̄ disc̄ipulos. q̄s eoz̄u
uidet̄ in uice t̄it̄ distinxit xp̄s

habitudinē eorū a regib⁹ ⁊ po
testatib⁹ dicens alioz dīas. **P**ri
tis quia reges gentiū dūat eoz
et q̄ p̄tate hūt sup eos bñtia
vocat. vos at̄ non sic. h̄ q̄ ma
ior ē in vob⁹ fiat sicut minor ⁊c
Et ponit sapiē i ex. **E**go iquit
i medio vēm sū sicut q̄ multat
Et idē repetit i m̄. **E**t addit
fil⁹ hoīs nō venit multari h̄
multare. **D**ū et iho. i q̄dā eplā
loquit de se. **Q**uāq̄ in multoz
suis dicitur p̄dū. ⁊ cotidie in
omnibus fluxis gaud⁹ loq̄. **S**
P̄lta munitus me ⁊ ignorā
tas meas ne mēctus dūc. tū
dūm las ab aplo. ne illas in
supbia mada i laqueū dyabo
li. **E**t alio loca. **S**upbis tē relit
tit. hūilib⁹ aut̄ dat grām. **R**ich
uaz a puericia conat⁹ sū vici
re q̄ tumentē aūm ⁊ erectā ar
uicē dei. **I**tra se odia dūantem
flou cū ingruū mēū ⁊ dūm
mēū i carnis hūilitate dixisse.
dilata a me q̄ mitis sū et hūil
corde. **E**t alibi. **A**ute gloriā hūi
liant cor vici. ⁊ aū mūnā claua
e. **H**ec ille. **E**x p̄dīs colligit q̄
hūilia de se laute ⁊ oēm exal
tationē cordis fugere dilectum
cūis iherlīm a aūb⁹ habilome
Et h̄. **B**ea. **S**up̄cāntia. **S**emp̄ i tō
re laue ⁊ oēm leuitatē abut.

111
Verū cū homo q̄ semp̄ est pau
dus. **I**te timor custodit grām
habitā. **I**mpat a nulla. ⁊ atq̄
it nō habitā. **E**t et aliad i
fallibile iudiciū hoz aūm s̄ e
mulari oīa bona. ⁊ odio habē
oīmē ad displicabile. ⁊ plēq̄ oē ma
lū. tā i se q̄ in alyis. **H**ec ipolli
bile ē stare i aliq̄ p̄relo ut ita
q̄s dice⁹ possit. **D**eū viā i quā
odio habui. **E**t illud **Z**elus do
tue dedit me. **M**ortat q̄ ad oīa
que videt fieri. **I**tra caritate dei
⁊ pximi. nec dimittit opib⁹ iū
olis. magis at̄ redarguat. **H**oz
ex. in nullo clan⁹ sp̄ia possit. q̄
in xp̄o saluatore ⁊ p̄cipib⁹ lai
dotū ⁊ pharūcis. q̄ odium dūpant
Itra xp̄m eos arguāt. pauāna
⁊ ypocriti corz h̄. i. exodi xxx. **I**n
sp̄ia ⁊ fac sedm̄ exēplar qd̄ mol
tratu est tibi in mōte. **D**e occu
cys vero opm̄ exteriōz. licz proba
bilitate. aut appētia aliq̄ face
possit de distinctiōe aūm. nlla
tū caritudo p̄t ex hoc habē. q̄a bo
ni ⁊ mali p̄t in hys cōitare. **I**
Iudicā cū xp̄s d̄. **I**n h̄ cognoscit
oīmē q̄ mei discipuli estis. si dilex
ionē habueritis ad iūcē. **I**udu
dit i p̄cipib⁹ caritas dei ⁊ pximi
ū q̄ ad opa exteriōra. q̄ quāq̄ videt
lilia esse opib⁹ caritatis. h̄ q̄ ad tra
dicē de corde puro ⁊ dīcā bona ⁊

fide nō facta sicut paulus describit
 caritate ad thio. **¶** Ex pōis api
 tur nobis via. q̄ lē studia vtro
 rūq; amū. et quō q̄lib; in se cog
 noscere val; si sit aues iherlīm a
 babilonie. Nā aues iherlīm repu
 tat se peginos et exalesse i h
 vita. tota mētē ad aliā festinā
 tes. Cives at babilonie tota mē
 te h̄ romanū cupiūt. etiā si ul
 lam p̄tiam sperat a xp̄tāre
 deberent. Et si daret eis optio
 vellent p̄tēre h̄c mūc i corpa
 libus iherlīm in sanitate et h̄
 carnis oblectamētā. Et si q̄ scia
 lem eē cognoscat. iā finē ultra
 tū sibi i terris d̄stituit. cū nō
 possint eē duo fines. et sic deo
 nō erit fines eius et stat i pi
 culo aīe suē. q̄a n̄ spē n̄ carita
 tē h̄.

**De ordinatūa gub
 natione h̄c dūge citati v̄m**

Quia ex t̄te catholi
 ca d̄tū nos oportet
 deū dūmpotētē
 eē creatōe om̄i rerū citā l̄ci
 oīa q̄ d̄tū illūc ordinatūa a
 principio mūdi. q̄ scriptū est
 vidit deus cūta q̄ fecit. et erat
 valde bona gr̄u p̄mo. Nō op
 tet nos dubitare rēz gubnat
 ionē eē p̄vidētūa d̄spolūa. h̄z
 pauca a forte ulla horū om̄iō
 nes cognoscat vidētēs v̄aōmō

res d̄spolū aliter q̄ p̄vidēs h̄o
 eas d̄spolūc vellet. **¶** Rec m̄tā.
 Quid cū ē h̄o d̄patus d̄o. cōp
 ra vidētē a d̄o fieri et p̄mitti
 tam i n̄alibus q̄ i rōnalib;
 quoz cōmēs nos latēt ut in
 licitate in plūmīs i sterilita
 te i t̄tānotu et sic de alijs. In
 rōnalibus d̄o et voluntatis.
 sicut et t̄p̄am bonos p̄sequū
 tur et dūant eis ut pat̄ i m̄
 tribus et cotidiana xp̄p̄tāna
¶ Sed hec oīa scdm̄ aug. t̄t
 nitate ab illa aula ip̄iali et
 lecti a d̄spolūc a p̄mittitūc
¶ Quod et xp̄s t̄tāntē. quāc
 dūū foliū cadit de arbore lū
 p̄tē v̄o et de pallere q̄ nō cadit
 sup̄ terrā lū p̄vidētā. **¶** Rec
 tantus p̄tāntūas totius ce
 lis aliquid iordiatū i suo reg
 no p̄mittit. n̄ p̄t̄t aliquid ma
 nis bonū d̄tūc d̄ū. Sicut est
 aug. in eudheridion. Sicut l̄c
 a sic p̄mittit novit ille de quo
 scribit. **¶** Oīa i m̄clūca n̄ō et
 p̄ntēre d̄spolūc. **¶** Sap̄e xi.
¶ Dollemus tū qualitatūq; t̄t
 re plūaliones aliq̄s horū. Nā h̄z
 exigentiā finis oīa ordinatā ad
 finē d̄spolūc. sicut m̄dū n̄
 tendit sanitate ordinat ca q̄
 ad sanitate. Nequēcā p̄ficiūt.
 ip̄o lacte h̄z egrotō i quōratō

112
Est igitur duo fines un^o in
sub alio. ppter q^o oia sunt. tam
in moralib⁹ q^o in naturalib⁹ sed
ad declaranda potentia multia
a sapiam⁹ et bonitate dei. Ad hoc
multant oia q^o sunt ultiate. ut
h^oet. pub. xvi. **U**niusa pte sap
lu opatus e d^os. Ad id ordinat⁹
ta merita q^o deuita hoim. **N**
lus finis e utilitas et sal⁹ hois
ppter q^o caa oia facta s^o q^o ho
e finis oim ex y phisic. **I**to ali
quis actur⁹ opus p^o cogitat fine
opis deinde ea q^o ad fine istu de
quid⁹ valent deinde ordinat ea
que s^o utilia. **O**rdinata vo po
nt ad executione. **H**is vo dispo
nt ea que valent ad hui⁹ ordis
dispositione. et ad repellendu ea q^o
sunt corruptia hui⁹ ordis. **E**t ista
p^ont ad bona puidencia q^o sic
solet delabi. **E**ntu ad de⁹ e etia
na ro in deo h^o qua reb⁹ occidit⁹
talia. **H**ere disposuit qualibz
sai q^obus in suos fines dirigat⁹
Hec aut⁹ i deo ulla h^ot casuali
tatis rono a fortune q^o p^oter itent
one h^o fieri. ut patz y phisic. sed
in deo oia s^o itentia et p^oula et
etillime p^ordiata sedm merita et
deuita hoim ut q^o ille occiditur
alius no et ille spoliat reb⁹ suis
alter no. **C**ontu vo ad causas
secundarias multa sunt a casu et

a fortuna. q^o sunt cause peccatus
Sicut sodicus sepulchru inuent
thesauru no p^oter itentia. et alie ca
tans frangit collu et sic de silib⁹
quoz cause ab oib⁹ ignorant. s^o
a deo etillime laut. **Q**uas cau
las si ho cognoscit sic oia exata
lca p^omittet et ordiaret licut de
faat. **S**ed q^o eas ignorat q^o videt
libi irouabile. **S**icut in ex. p^o.
Si q^os videt aliq^o suspendi et h^o
pus no vidit; dicit irouabile
esse tali morte hoim ad similitu
dine in exatu itire q^o cam ig
norat. **A**lter vo causa sciens dicit
hoc ee multu et rounabile n^o iurat
Volens igit⁹ scire i hac roun
varitate. si in p^ospitate sine in
adualitate iacere pauca libi vi
te inoactia abulando i de p^ocept
et sic sedm apli suaz oia libi co
operant in bonu sine p^ocepta sui
aduerla. **P**ius e qui no videt
q^ontu profuit toto mudo pallio
xpi ab yqs caa libi illata. q^ontu
caa p^ont vandas inoactis. **I**
seph a fribus suis p^orelo auo e
facta. q^om deus ductio in bonu
s^o ut tota sua progenies fere per
quadragintas annos fuit. **I**er
uata. et ipse d^os totus fere egypti
effis e. **S**ed obfuit iacob p^ouar
che p^oleuto frs sui. ut p^ognia
a coactus fuit a p^omb⁹ suis. **S**

Quid ostendit sathan scō Job in
eo q̄ p̄cullit eū ulcere pessimo
Sic dilacerando p̄missibilia
dine scripturę testimoniā. rep̄m̄
clās de nichil adūlitatis curā
le. qd̄ eis gloriolū fr̄m̄ victori
e nō extulit. **S**icut e reb̄ nā
lib̄ in quib̄ e aliq̄s defectūs nā
sp̄ facit qd̄ melius p̄t ut patz
p̄ ph̄m̄ y celi. **Q**uia ex mor
te multę nutrit aranea. v̄leo
nō nutrit ū ovis occidit. **I**sti
oīns defectūs lūz cordē q̄ ad se
habent aliquā deformitatē. tū
quo ad totū vniuersū hūt pul
cherriam̄ ordinationē. **P**icut
in cythara corde seculū iter se
distonātes. s̄ bñ ordinate lūm̄
a bono cytharizat bñ tāgite
optimā reddunt melodiam̄. **P**ro
totū vniuersū nō poss̄ fieri me
lius quo ad istū finē ad q̄ e or
dinatū saltē idē mānēs lūz
quelibz ps vniuersū scdm̄ se pol
let eē melior. s̄ tūc mānēs eadē
saltē si mutaret itāle. **N**ō
cū eē melius vniuersū si luna
v̄ q̄libz stella silis eēt soli i dai
tate. **V**nde licet sc̄a dolcat de p
secutione maloz. v̄ velle quē
lus p̄ccatoz eēt. i hoc nō erāt
tū hoc nō expedit. **I**do de ec̄
nō exaudit eos. q̄ merita rep̄

broz nō exigūt hoc n̄ sc̄as h̄o
expedit. **D**icit vtiq̄ est; q̄ ali
q̄s rex p̄mittit aliquos latrō
culos voluntarie in regno suo
ut milites sui semp̄ vigi latrō
v̄ starent i custodia nec tēpe
rent aut decurrēt v̄ semp̄ p̄
terstantes auxiliū regis nec
hēnt postulare. v̄ sic cū tunc
rent ac diligēt. qui tū latrō
culi nō p̄nt subditis nocē plū
q̄ rex admittit vellet. **I**n hoc
v̄tūz rex prudenter agit tā
pro se q̄ pro subditis. **I**do de
Iheremie vy. **T**u aut̄ uolē on
re pro pplō hoc. nec allumas
laude pro eis v̄ orone v̄ nō ob
litas n̄. quia nō exaudia lūz
quia digni nō s̄t. **E**t itē rep̄
tit aulic̄ xi. **H**arū eūt disputa
tionū caule et rōnis cur sic l
lic fieri expedit i finali iudicio
cognoscantur. **V**nde ex bonis
luis seu malis euentibus q̄s ho
mines bonā v̄ malā appellat
fortūā nō p̄t itallibiter cog
noscā quō sit cuius. **I**tem a ba
bilone. q̄ v̄tūz p̄nt talia cuc
ture s̄z pros̄pa v̄ aduersa. **C**ū
luis prouidet deus tā i p̄p̄is q̄
i aduersis. **P**er pros̄pa. **I**solā
tur p̄ aduersa exierunt. **E**t h̄o
scdm̄ gloriā d̄tingit nō alia

de q̄ a peccatōe dēstinatione put de
 us lat eos posse p̄uocari ad
 bona sc̄z sp̄ualia. etiā si p̄uoc
 tit eos cadere i aliquib⁹ p̄ccis.
 hoc eis proficit in bonū. quia
 humiliores cautiōres i dēctio
 res redūt hoc efficacite sp̄ca
 ali dei. p̄uisione. iuxta illud
 pauli ad rō. viij. **S**cimus qm̄
 diligentib⁹ deū om̄ia cōsp̄an
 tur in bonū ut patet in p̄phā
 dauid i petri abnegatione. **I**n
 mulier in ciuib⁹ babilonie
 sc̄z reprobus qui quāq̄ sūt for
 tunati qm̄ male sc̄dm̄ diuice
 litate demeritoz etiā om̄ia cō
 opantur i malū ex corū libe
 arbitrio. quo distoluit i p̄s
 peris p̄ dēctationē. i frangūt
 in aduersis p̄ ipsāz. **T**errib⁹
 tū deus p̄mittit aduersa sup
 dēos suos ut purgant q̄ prol
 pa. q̄ cōdūntur in aduersis.
 i purgant. et in amore dei sta
 bilantur. **S**up̄ platonē creber⁹
 p̄mittit deus p̄sp̄ca. ut eos hic
 rauuaret de bonis corz ut p̄z
 de diuice illo luce xij. cui dēctū
 est **R**ecapisti bona i vita tua
 lazarus sicut mala. **D**ude ma
 lū signū ē p̄uerlos hoīes sic
 p̄sp̄ca. **E**t audens signū accip
 tationis dei ē in p̄nti tribulā

q̄ in uite inuocantia p̄uocant ut
 p̄z in b̄to Job. **D**e hęc oīa fat
 illis i illis equillimo libi p̄rog
 uito nobis aut̄ incognito sc̄dm̄
 illud. **J**udicia tua ab illo mlt̄
 ta **D**e duob⁹ ḡnib⁹ p̄sc̄u
 fat aug⁹ in **trōnū ix**
D quodā sermone. **S**
Duplīcē acō mū
 dus aduersus milites xp̄i p̄
 ducit. **B**landit̄ ut recipiat.
 terret ut frangat. **B**landimēta
 ḡ voluptatū s̄ i terrore tra
 bulationū. quib⁹ tam dā q̄
 reprobi temptant̄ in hac uia
 i p̄clati etiā p̄ astutias hosti
 gnis huān. **R**egim⁹ tū plure
 corruisse p̄ blandimēta q̄ p̄pe
 nas ut p̄z i dauid salone r̄ sap
 lone r̄ in p̄uis p̄ntib⁹ qui p̄c
 clū abi uerati corruant. **E**t
 lacus lathanas xp̄z sicut agg
 ditur p̄ blandimēta r̄ i fili
 abessit. **I**nuenim⁹ etiā aliq̄s
 p̄ d̄nuatōnes p̄uaz corru
 ille. et xp̄m̄ negalle. ut p̄z i p̄
 mitua etiā tpe p̄sc̄uōnis
 tyrānicē. **N**iq̄ tū fortiter stete
 runt ut s̄a martires. **C**ui⁹ cāz
 alligat **A**ug⁹ sup̄ ps̄ q̄ h̄ntat.
Quia illi i lapsis r̄ in p̄p̄is vi
 bus i fili sunt. m̄tes at̄ i solo
 deo i h̄debanō. **E**t h̄causa accū

hodie esse. quare multi cadunt
in suis temptationibus se fortes esti-
mantes et in deo minus fiducia
habentes. Huius veritas patet
in libro iudicum ubi narratur
quomodo omnes filii israel ducunt bella
tua intra unam tribum sed bene am-
que gentium scelus invulerunt. De-
us precepit eis ut pugnarent et du-
ce belli deputabat eis et tamen mil-
ta milia de israel ceciderunt prostrati.
Et ponit ibi rationem quia minus pug-
natores et fortitudinis pugnatores
confidebant. Iudicum xx. Et hoc est quod
de eorum. Scitote quia nullus
spavit in domino et confusus est. Aut
quis invocavit illum et despectit
eum? Et similis causa potest esse in om-
nibus strenuis et arduis actionibus.
Et forte hec causa potest non absur-
de assignari. cur christus petrum caecum
punxit in sua negatione. quia mi-
nus in sua stabilitate confusus est
ut patet ex verbis eius. Si optinaverit
me morietur. non te negabo. et
animam meam pono pro te. **C**ur autem
deus tam pulchras et delicias
creaturas fecit in quibus tantam
posuit delectationem et allatum
tatem. ut etiam si capiunt ab
eis et deum obliviscantur et totali-
ter absorbeantur ut patet in ve-
neris in amore mulierum. quo
nullus est amor carnalium pen-

lio: et vehemens ex ysaie. regni
ca. i. ut homo bestialis efficitur.
Prima ratio est. ut per creaturas
in pulchritudine et delectatione
homo cognoscat potest multo
amplius esse delectationem in ipsa
tamen creatore ut de sapientia xv. **S**pe-
i enim quatuor habent. **I**n
magnitudine et specie et creatore
cognoscibiliter potest creator
horum creator videri. **N**ec enim causa
liqua essentia potest per se delectationem
ipsa. **V**nde per pulchras fortes la-
pientes dulces et potentes crea-
turas homo de parte in amore
creatoris et non solum in creatura
Invisibilia etiam in parte per ea que sunt
intelligit aspicunt. **I**tem per
Secunda ratio ut scilicet filii dei semper
sint in pugna et pugnent et vin-
cant et concunt. ut spiritus in actu cog-
noscatur. **N**on solum contra deum
sunt hostes visibiles. sed etiam de car-
nis delectationes. quia mulier est vita
hominis super terram. **N**am ut dicitur in libro iudicum
cum deus noluit de se pebulscum a fi-
liis israel. ut in eis expiret illi
vtrum custodiret viam domini. et ut ha-
beret ubi bellandi. **T**ertio ut tan-
to eis dulcescerent premia. quanto
per eas laboriosius tractantur. et ut
aperiret magna dilectio dei in cordibus
per quomodo pulchra deprellant. quia
solutum est vilis estimari quod si la-

bore accipi solet. **N**ec per h' d'us de
 dit occasione hoib' peccandi p'i
 d'uncta. a' alias. sed hoies accipi
 ut hac occasione a' p'ria culpa.
Deus pulchram creaturam fecit r'
 abos delicatos q' ut se ipe lauda
 retur. n' io ut alia inde d'ep'ua
 retur. **A**bulus ig' est i' culpa n' fac
 tor opis. **N**ec tu in se tam pulcha
 le' r' delictabilia ut ab hoib' elian
 tur h' apparet solū. q' ab hoib' n'
 passionatis r' r'e sententib' nō sic
 iudicant. **N**ā caruales hoies
 solū iudicant de exteriorib' r' ap
 pentibus. nō h' v'antate de re. li
 aut paries lutolus extans co
 loribus oruatus aliter iudicat
 ab insipienti alit' a sapite. sic
 boetius de Sto. dicit **boetius** de
 visu. **S**i quis luitos oculis pō
 set speculari iterum mulier pl'
 r'ruina videt eā lendillimā. s'
 turpitudine plena. **I**o solū ex
 terius ē depicta pulchritudo. i'
 terius aut turpitudine plena.
Pulchritudo g' illa plus ē elia
 tua caruatis. q' in i' v'antate
 ra p'ntis. **I**do qd' vni videt tero
 r'ū altā videtur fidū. **E**t qd' cō
 tucatis alpuant' fugientes a
 pulchris mulierib'. hoc i' conti
 nentes amplectunt' ut vidant'
 religio los oculos obstruētes i'
 occulū f'antatū. h' ipudicos

hoies amabilia cū as obclaa
 tes **S**i i' vili f'edo putando r' p'ua
 li actu i' d'unctie tanta ē caruali
 delictio quō nō ex nobilissimo o
 pe. h' ex d'unctioe spūs hois tū
 lūmo bono i' d'opabilit' maior de
 lictio g'uat'. que nō est p'ualis
 h' tota gaudiola **S**icut **A**mb. re
 fert de quodā theonno. q' fuit pu
 nat' oculis p'p' i'continētia. **E**t
 alias ē expectū sicut ibi dicit
 p'hs in ethias. **P**roter delictioe
 opamur malū. p'p' timore pe
 n'az recedimus a bonis. **T**ecō
 quō iste res delictabiles vitai uele
 ducant. cū sicut i' d'ictio i' p'spectu
 r' obiectū ex natura sua i'mutat
 seculū. seculus aut' i'mutat tanta
 lūā. a qua f'antalia i'mutat i' d'
 lectus. **A**d hoc d'icendū. qd' i' d'
 d'na seculū. ut seculus q' d'p' a
 g'ere p'it. quia ē pure passiuus
Et n' rō que libera ē acc'quert lo
 lū ullū vel puū ē p'cān. **Q**u
 nū ig' remediū ē amotis obiect
 ti delictabilis a seculib' tā extenō
 bus q' interiorib' sicut dixerūt
 leues vobis t'ronanc de helena
 pulcherrima. **H**elena fuge. de
 elusantes eā unū p'ccabim'. **P**
 ter eū ei' pulchritudine troya
 f'igia r' magna ps grece delictu
 tā sicut ut p' i' ethie' carra fuit
Tidm remediū. qd' iteā q'

delictio pua ē in principio
adatur quia tūc debil' ato de
at. **C**3° est q' alia delictio
spūalis loco illius plantet
quia dicit aug⁹. Nō uiuat
amor terrenoz. ū aliqua lu
citate terrenoz. **Q**uartū
ē ut aliq' p'ualitas corpi tē
cordi imprimat. quali clau⁹
clauo retinendū sicut mīspu
cis q's uolunt ablatate ponūt
similitudinē ad vicia ut puē
lar abhorraut. Hoc docuit sēs
būdictus ope. qui in quada tēp
tatione carnis d'stinū se audū
exuit. et in medio uerū et spi
ritū se uoluit. ut p' p'ua
exteriorē euadit delictionē ite
riorē. **Q**uintū remediū ē me
ditatio p'uarū iternaliū qua
meretur homo p' puā delictio
nē. cū momentaneū sit qd' dila
tat terrenū qd' cruciat. Etā q'
omnis delictio s'li et amari h'
finē salz mortem. **De accubi
tate penaz haz citati c. x.**
Oportet scire q' dicitur et
moderna tpa p'ca
uerum? inuenit grā
des penas tā multas q' uultis i
fictas. Aliq' solis uultis aliq'
solis uultis q'q' mixtis sunt
Quoz rōnes nō pollunt dāc
d'licare i sp' h'z in g'ie posse

aliquas p'habilitates dicitur
ubi habet pollunt' uultu
scripturaz. ut p' in sodomas
et in diluuis. ubi scriptura po
nit rōnes s'z uiquitates p'lorū
In hoc utiq' deus et iuste et p'ce
git cū talibus. finē ponēdo p'ca
corū. ne uel' p'gradi sinerēt i p'ca
catis et āplius puniret si diu
cius uiuāt. scius eos a p'ca
uictatis nō collaturus. **I**ulio
etā legunt' sepe a q'rauis gra
d' p'uas tolerasse. ut p' in legi
one thebeoz. ubi s'as manū
et loci ei' erant glia martyru co
ronati. Et libro ymachab' ca v
ubi legitur q' ab anthiocho rege
i triduo oculi erāt octog'ia et
quadrag'ia milia uincti p'p' le
gem diuā a q' uida rōde uolēte
Et si om' rem cās. et om' e
uctuū rōnes scire uelunt i g'ie n'
pollunt' certios alligat' q' ut dicitur
uultia sapia potū et bōitas ol
tendat et ut ab eterno p' d'luat
salutē suā nequi ualeat. **I**n
hos fines oīa s' ordiata. Alia
sūt omnia s' tēp instrumēta ad
hūc finē seruicia s' p'li ho
mīes s' b'ellic' et cūta d'icēta
nec sūt de p'cipali itentioe op'
fias sicut uetus et martellū et
tenella. que sūt instrumēta sa
bulia i p' fabro q' p' ca i' d'it alia

115
fabricare. Ideo sicut obsecro sine
principalis ista instrumenta non
tantum. licet per adaptata salute hominum
omnia generaliter et eorum particularia
cessabunt. Hunc est qui per vitam
reprobi sunt secum uultus uolentes
volentesque secum eas. Dum
ut tamen sepe uultus cum uultus h. aug.
h. de ciuitate dei. quia deus uoluit tamen
mala quam bona per uia utriusque esse
munda. ut bona temporalia non minus
cupide a uultis appetant quam etiam
malis cedunt. ut mala turpiter
currunt quibus etiam bonum plerumque
afficiunt. Est tamen diuersitas cau-
saru in similitudine passionum. sicut
autem curulat et palea fumat sub
eodem igne et sub eadem tabula li-
pule immuntur et humida purga-
tur. Ideo non quia sed quia quilibet patitur
attendendum est. Alias etiam plures
causas allegat ibidem aug. propter quod
uultus cum reprobis puniunt sicut in
punitura etiam tunc pleuionis. et
in mundi. Summatimque scriptura testis
est et fuisse et futuras esse acerbissima
pleuionis ut deus in xxv. Est et
tal' tribulatio quam nunquam fuit ab-
solutio mundi. Et hanc uentura est propter
hominum peccata ut dicitur christus ibidem. Et ha-
bitauerunt iniquitas refrigerat caritas
uultus. In medio autem tunc ad quod uita
etas peruenit temporalia et omnia. Et uita
dum est ne hanc tunc pacis uultus ~~hanc~~

sunt occasio grauium peccatorum deli-
uantiis hominibus ad mollia. cetera
tibus tyrannorum pleuionis. Naz-
d. excedit. In pace amantudo
mea amarissima. Et plures blan-
ditiis quam pleuionibus leduntur.
Dauid tunc belloz uita in uocant
pleuionibus sed pacis tunc ad pacem
plapsus est. Sic salom amore ux-
orz alienigenaz uita ydola colu-
it. Et filii israel in terra promissionis
habundantia. plupit uita ab-
dolus se non auerunt sicut scriptura est
Inuallat est dilatus et recalant
in uallat impinguit dilatat. et
liquit deum factorem suum et deum
xxxii. In tamen ut etiam quod peccata eorum
augerebant occiderunt eos uidez hanc
munda plura excedit et amos pro-
phetas. et spoliabant eos in hys quod
ad imolandum deo phalabant
ad templum in iherosolymis. Et gedone oc-
cidere uolebat quod ex uultu deum del-
truxit aram baal ut per iudicum
Sic per lucellum tempus peccata inalebat
et reputat esse peccata. Hoc uidez quod
ois etiam per uia. percellu tempus ad
statutum tridit agnitionem deum ad de-
trimentum dirigunt. Et tamen antiquitas
omni eorum in uita ut dicitur aug. Tempus di-
uturitate omnia languerunt et aeg-
ligencie torpe deficiunt. Hec omnia
retroacta secula perueniunt. Per
per uia institutionis bonorum erat

florida. h. fines delicia manet
aut licet patet in legis moy
li. puulganone. Et in pini
tua caia quta fuerit pfectio
i prouib^o las. quib^o nos hodi
e opati q si loculte respai giga
tu videm. **E**t hodie nulls a
paua le quoz corda tangit h
tribul^o lura xpi in^o vy. Intraie
p angusta porta. qz lata r spa
ciola via e q ducit i pdicatioe
r multa st qui itiat p ea. **C**um
angusta porta r arta via e q
ducit ad vita r paua le q iuci
ut ca. **P**onam^o hac lura ad ho
mies un tps r vidram^o q pau
a sut q arta vita dignit r pau
tot^o mudo p spaciola via r lata
icadit. **Q**id aut faciat arta via
dedarat aug^o diat^o dtept^o volup
tatu r tolerancia passionu. In
fomet se qlqz au stat i hac arta
via. **V**idimus quot hoies le q tota
mētis ituaoe auhelant ad volp
tes r fugunt aspirates. **D**eum re
fret. q paua le q saluat. **I**te
xps alibi dicit. **C**ontadite itia
re p angusta porta. **A**uacia
r ambicio dignitatu libi dnu
i toto orbe vlurpat ita ut religi
oes reformato r i sua itatuaoe
pmanua plitentes rare inciau
t r raro inciat i eis aliqs sub
limes plouas. q suam iugo xpi

lura colla subice dignat. h. pon
us lura studia dicit ad lali va
uitates ad honores r. **I**ugua
ipa caia inligua lura iamb^o ar
trahit ludys. **E**t qd se allatit
le p hanc vita nli mētia ap
hoies vana r i nullo as psum
va apud deu. **V**iditq. ille arat ing
nus pnceps diues eloquens tota
magister potes pulcher r. **D**icit
binar ad quēda talē. **Q**uid apli
us hēs iunieto tuo de q p^o mori
de. **O**ptim^o palefrod^o fuit. **P**al
uis tu hys de qb^o paul^o d^o. **C**on
t hoc mudo tēp nō vntates. pntē
vita tēp exliū arbitates mētib^o
eleuatis i amore celestiu. **Q**uē
mūm de excellentiorib^o hui^o lali
nō puto magnū qz h^o pbat eta
tes pntate tēp. ut pns dānt
qz dūs libi kimos vlucit sp i
latur dcliuori collocie laos nō
tutu e latur alacoe. qā lēptū e
lapū vi. **P**otentis potente tor
mēta paciēt. **E**xiguo at. **I**adit
mūa qm iudiciū diuillim hys
q plūt fiet. **H**ec ibi. **P**lurimū
qbus blandit h^o mudo sub spō
lucifacēdi alios i lermōib^o i
aura auarū. i offcijs publicis
lept^o deapūit. alios saluāe au
piētes r pās aīas pntes r
illa lura. **Q**id pfiat hōi li lu
artē totū mūdū. lapm at pnt

cituidies voluptates vba detrac
toria inutilia lites et cogitatio
nu distractioes laudes hominu
vana gloria oia illa luca disp
gunt. In solitudine vero et molitudo
licet talia luca non accipiant. tunc il
lud parum quod ibi accipitur integrum
manet sicut appetitum laudis huius
ne **De acerbitate peccatorum elioz**
Illius temporis cap. xi.

Quanta acerbitate pe
ccatorum deus elios suos
in hac vita punit si
satis velimus scriptura sacra nos
informet. Nam primum punitur unum
per gustum vini abiectionem quantum
punitur cum omni sua posteritate
quibus sentit in tota vita et plac
tum in acerbissima peccata mortis. In
mo omnis posteritas sua eterna
morte damnata fuerit. in christi sa
guine redempta misericorditer fu
it. **S**ecundo patet hoc ex las moy
se et aaron. qui propter hoc quod produ
cunt aquam de petra in deserto deum in
satisfecerunt coram filio israel. sed sub
dubio perierunt. Num de petra
hanc aquam vobis producere poterim
us. **I**tem non poterat terra primum
omnis ingredi sed in mortuum sicut in des
erto. **N**ec enim peccatum moyse hoc
occurrit deus voluit ut per unum xx.
Et per in illo propheta quod de ultra
a deo nullus fuit ad heroboam

regem dicitur tribuum israel ut cum argu
eretur per vitulum quod fecerat et accep
mandatum ne ibi manducaret. **E**t
alter fallus propheta mactat eum
ut ut manducaret extra deum
datum. et in via pleonem fuit occisus
ut per in regnum xii. **I**tem per in loco
na propheta. Qui quod voluit minu
tis ad preceptum dei prophetiae in ma
ri nullus fuit et in vobis ceteri tribus
diebus et tribus noctibus fuit exulatus
Quanta angustia ibi fuit passus
quibus per in loco expulsi ut per in loco
ne. **N**ihil ergo deus in classis suis in pro
tudiuntur in unum eam in unum
pater. **H**oc etiam per in regem loco ex
cetera quod egrotabat usque ad mortem
quam meruerat pro quod deo ignavit
fuit de victoria libri de illa. et quod
gloratus fuit coram in unum regis ba
bilonis ut per in regnum xx. **I**tem de
dauid de moyse et aaron et samu
el classis dei. **E**t ulalios in omni ad
uentiones eorum. id est non in unum pro
cure primum omni excellus eorum
Et si deus hoc in videri id est in pro
at in arido quod fuerit id est in nobis ip
fuerit illis **Ranedia de ca**

De ranedia **bulatiōis**
is extra pleonem
et tribulationes elioz
Primo ut quibus primum in loco
extra cas. quod iacula pulsa in unum
fuerunt. **E**t illa armatura consistit

in coramando exempla xpi et scōz.
 quā ipi pelli lūt v̄ inuocātis v̄
 magis pfecti etiā ab amaris pn
 tib⁹ v̄ scōz ut xps d̄. **E**dm̄ te
 modū ē qz p tales plectuōes etiā
 xps allilant. Et de eodē calice me
 reue potatē de q̄ xps bibit. **I**eros
 dixit illis duob⁹ scōz. **J**oh̄ v̄ Jaco.
Potestis bibē calicē q̄ ego bibi
 tur⁹ lūt ut xx. Et glōsū ē de eodē
 calice bibē de q̄ rex bibit. **M**̄. re
 modū est remissio militaz pena
 rū i purgatorio. qz nō punit de⁹
 bis i ibipm̄. **C**⁹ ē magne glō
 i futura vita aucticio. **P**rimo autē
 et q̄libz scōz i p̄na excites p̄m̄
 mo gaudis ibi exstanto q̄ si pol
 libile est om̄s penas mūdi gaudet
 sustinet. q̄ nūmo illo gaudis
 velle car. **M**̄. remodū ē exhi
 laratio d̄sc̄ ad xp̄m̄. **N**ā i ip̄a
 passioe p̄uaciter tolēata tūctibz
 d̄sc̄a rapit gaudiū v̄ delēatio
 nē in deo sicut i q̄libz alio ope b̄
 tuolo qd̄ sc̄a fecit. etiā i p̄na lu
 a mercede. sicut opus violū
 sc̄a fecit i p̄na luā penā l̄q̄ re
 morali d̄sc̄ v̄ rephaulione v̄nd
Ieros xps d̄. **G**audete i illa die
 v̄ exultate qm̄ iūctes v̄ra copio
 ola ē in celis n̄. **U**te tā iocū
 dant simul v̄ b̄n̄ i p̄na de pal
 lionē scōz i v̄ra sicut et gaudi
 ū ē cas sup vno p̄ccōre p̄nāz agē

te. **D**ñ̄ canit in iocitu nullaz
 De cui⁹ passioe gaudent ange
 li v̄ collaudant filiū dei. **N**ec
 nō mūmū remodū ē iuocatio
 diu auxiliū q̄ p̄uulit tabu
 lationē etiā de p̄uacēā. v̄ v̄ros
 submūtrat. qz d̄ in psalmo. **I**n
 uoca me i die tribulatiois et e
 ruiā te v̄ honorificabis me.

De diuinitate iudiciorū xij

Duab⁹ hys cōta
 tib⁹ q̄ntū ad hoīes
 v̄ q̄ntū ad deū alit
 iudicat deus de meritis v̄ de me
 ritis hoīum. **Q**z d̄ in psalmo. **S**i
 cut exaltant celi a terra sicut
 exaltat l̄c̄ v̄c̄ m̄c̄ a v̄s v̄s v̄
 cogitationes m̄c̄ a cogitatioib⁹
 v̄s. **H**oc d̄tingit tūc sicut tpe
 xpi de phariseis v̄ p̄nātib⁹ sacer
 dotū q̄s tōis p̄lis scōres estīabat
 s; xps tōis om̄ib⁹ p̄lis dicebat ne
 quiores. **S**ic lili nō toto i cebe
 putat quidā c̄c̄ aues sh̄bz q̄ tū n̄
 lūt q̄a regulare ē d̄ct̄s c̄c̄ maior
 res ubi p̄ct̄s credit c̄c̄ maior qz
 sp̄ optimis pessima p̄mixta s̄
Nec tū idē optiā v̄l p̄uēda s̄
 qz p̄mixta s̄ malis. n̄ v̄nūcū
 ab eis sicut paul⁹ de fide lib⁹ d̄c̄
In medio nationis p̄raue atqz
 p̄uac̄le. inter q̄s luctis v̄clut lu
 miāria i mōdo obū v̄te d̄tūc̄
 tes. **I**eros d̄c̄t aug⁹ ad plebē pp

ponculē. Ex quo seruire capi deo
licet nō vidi meliores q̄ q̄ i mo
ualterio p̄fecerūt. sic nō rep̄a
p̄iores q̄ q̄ i mōstays delatāt.
Et ultra ex pollis nō iūcūto
cludere q̄nto religio celebrat. tā
to q̄ in ea deficiūt s̄i detiores
Nō ex religioe utiq̄ sc̄a s̄z i mo
ribus abutēam. Cui⁹ rōne pol
lemus sic accipere. quia tales
libi luffuē credūt fama regnois
de q̄ glant. **R**ec p̄ficē stutē i v
tutibz. **I**dicentes de simulata sc̄ita
te. n̄ ideo religio detior p̄pter p
uerfos. q̄ d̄ aug⁹. **S**icut italla
m̄ d̄ purgamentis. sicut solā
mur de ornamētis. **R**ec ideo sc̄am
collegiū ap̄loz d̄ contemptibilis eāt
q̄ vniū p̄sillim i se studebat s̄z
magis d̄mirabile. **R**ec ideo sc̄as
mathias vilior c̄hābat q̄ i lo
cū vide sūt d̄cūs. **P**ic iherlm̄ a
uitas sc̄a erat. et tū p̄uāssimū
sūt repta in ea sicut i optimi.
Pnde in nulla c̄itate legim⁹ tot p
plagas c̄ctis r̄ destructionēs sicut
i iherlm̄. sicut r̄ i filijs isrl̄. tā in
delerto q̄ polica i terra p̄mil
lionis. **D**ū oēs qui egressi s̄t de
terra egypti a viginti annis r̄ sup
pl̄tati sūt i egypto delerto lxx
sexcenta milia. **S**ic ḡ in sta
tu cūmūcōri. tā sc̄ulari q̄
sp̄iali aliq̄ p̄uāiores iuxta

cū optimis rep̄m̄. **I**n statu
vero medio r̄ itimo putandū
multo plures bonos rep̄m̄
q̄m in statu cūmūcōri. **D**ū
quidā excellentis sc̄e exp̄nāe
vix nō timuit dicē q̄ multo plu
res extra statū p̄fōnis id̄ico
sc̄ulares rep̄m̄ q̄ ap̄lus i p̄
fōne. p̄ficiūt q̄ aliq̄ in sta
tu p̄fōnis excellentes. sicut
sūt ep̄i r̄ religiosi. **N**ā r̄ exp̄
exp̄nāe testimoniu p̄hibz de
hys. q̄ r̄ de anḡlis c̄ctis p̄
plures eāt de statu sup̄iori. q̄
inferiori ut tradūt doctores su
p̄ h. sc̄a. **S**uoz rō ē q̄ p̄ua
ores erat r̄ maiores habebant
ocasiones peccandi. **E**t h̄ ē q̄ d̄
paul⁹ d̄. p̄ ad cor. i. **Q**ue sc̄ula
sūt mūdi elegit d̄ ut d̄ fūdā sc̄e
sapientes r̄ it̄ina mūdi eleg
d̄us ut d̄ fūdā fortia r̄ ignob
lia r̄ d̄ contemptibilia elegit d̄us r̄
Et hoc id̄ico dixi ut quilibz
i q̄cūq̄ statu sit aptos h̄cat o
culos ne i ma d̄i erit. r̄ sp̄cau
let v̄tū sit cuius isrl̄ a babilo
nie dirigēs sc̄a sua p̄udat tā
p̄sp̄is q̄ i adūlis. **Q**d nobis l
p̄stare dignet ihs xps p̄ sc̄a
b̄ndict⁹. **Q**uo q̄s officiat. **S**up̄
m̄is delictis q̄ isrl̄
picare d̄t ut n̄ solū

Inat quō effinat' amīs Iherlm. s. z
 tūā allatū mēat' in uulo am
 u. nō solū apud hoīs reputatōe
 s. et ap. dū ueritat. **P**auca res
 vū s. ueritate tales q' est hāu
 t. q' multa uocati pauca dā. **D**e
 q'bulā uox amib' d' paul' ad
 ch. y. **I**ā nō estis hospites i adue
 ne s. estis amēs scōrū i domellu
 a dā. **E**statur q' dā potius i bu
 tribu' q' auilitatē uōāue reb
 uita pecunia allecut' sit act'
 xxij. qūto mag' Iherlm celestis.
Nec s. omīs vē tūes q' in citatū
 b' morat'. s. aliq' pegnū adue
 ne hospites merāuāu iō sic dē
 pāā citatē. **I**erō i. i. sic d' acult
 quille dē amīs q' cōtat pūcipa
 tu. **I**herlm i. i. iudicatio scōm
 vā āquāq' politā. **R**eq' d' cō
 ā ut allatū sit uerā mēto de
 fidelitate seruāda cō bono. et
 pūone pātus sit bonū cōtra
 tū. nō quātō q' lūa s. i. i. i. i. i. i.
 uū cōtatū. **P**ic debent iudica
 tare de tūe citatū Iherlm labz
 citā. **E**t si uelun' fare q's sit
 talis audiam' iudicē pphaz
 dicute. **O** hō iudicabo ē q' d' sit
 bonū i q' d' deus req'rat a te. **D**
 iudicātez facere iudicū. i. diligē iu
 seracordā i sollicitū ambula
 re cū dō tuo. **D**icte vi. **P**upā
 hō. idz ut uatū abq' d' d' ior

rōne faciam' ut tū mōs iudicat
 q' d' factura sit. i. post ope iplcat
 i sollicitū ambulare cū dō tuo
 idz scq' uelligra eius. **I**n q' b'
 vōis ppho notāe tria q' uerū a
 uē faciūt. **P**rimo q' d' req'rat q'
 ad sapū. i. q' ad pāmū. i. q'
 ad dū. **P**rimo q' q' ad sapz
 bū se habeat iō dilectōe iō
 bonū i malū. iō māus i v
 uū. h' docet prudētia q' ē cōā
 rō agbilū ex o. eth. **H**ec tū
 git ppha cū dicit face iudicū
 idz q' d' rōm iudicat' uaple. i. lo
C dō q' ad pāmū loz i
 dilige' mās. **I** q' d' u' i
 sollicitū ambulare cū dō tuo s. z
 que placata sūt a sp' iudicare
 i caue' ab ostēda eius. **H**oc ā
 euidētillā iōtū ē optamū
 amīs caue' ab oī pāo. cōā si q' l'
 libz penas cōā i fūuāles opitē
 sustinere sicut dixit elcazānū
 se uelle pūitti i infernū ānq'
 a lege dā descendat y machab vi
Ex quo elias q' amīs mag' cog
 uolat a dō i cordis fūtamētō
 q' i opis exemplo. q' exercici
 a extēora tū in pūlis q' in
 bonis repūt' dicute xpo ad
 phariseos. **H**ū pphamē de uo
 bis plaias. **P**lus h' labys me
 honozat cor āē coz longe ē a
 me i. xx. **D**ā multiplicata sūt

uicis etantibus exteriora opa sui
interiori deo uultu et pietate
dicente bna. **S**epe enim
uultu hnt q plura opant
Inde frequentant nullas celeb
tiones. ut uia ta digne q fre
quenter. **V**erbi dei amulatio
nes. etiam uisitatioes elemo
sinaz amulatioes seu largi
tioes oratioes caritas i caris psal
modis. i organis et alia homi
lituta q qd no sut reprehensi
lia. **I**nteritibus alyis q digno
ra st. ut uultu caritas hu
litas ueritas cordis munditia
Interitibus obia pacia q pncipa
lia sunt in quibus deus delectat
legimus olim saluinos uetris
testamta. pphas pncipales
deo acceptissimos fuisse et
a i uita iugali i habudacia
diaz nullis illis supnalibus
exeritiis alluptis. s ex pietate
uultu obia et simplicitate co
lubna sine dolo ut patz i abra
ha plaac et iacob. **V**nde a docto
ribus hoc autem tempus appella
ri solz tempus pporitaz et mul
che i quo molli et delicate pe
des uiu. **S**lucuerit. aspa et du
ra deuitantes. **I**deo paucos iue
nimus otiosos. **Q**uia sedm phz
uirtus circa difficulta stitit.
Videmus multos totu tps expa

i iuclatioibus dicitantibus otiosi
tatis curiositatibus et uaitatibus
expedentes. **F**rustra libri isti bla
diunt de uultu etiam se et. s sicut
liles arboribus folijs uirtutibus
sui fructu. **P**ut sicut in clau
tris quibus ubi exteriora plu
rima i psalmodijs orationibus mul
tis uirtutibus apparet sed caritas
et cordia obia humilitas. pax et
pietas libellu ripudu uirtutum
Et detractio inuirtutis. **I**nteritio
iudicia uacuidia iobna susurra
tio rebellio ingratiudo tepiditas i
congruibilis. **I**nteritio auaricie
estus metus inflexibilitas. sensu
singularitas. ppar uoluntas i
sensu pporitatis uaulogia. u
na glia metus clauo deo uirtu
uoluptuosa. **S**luptio. abino. te
meraria iudicia. uanc suspirio
nes. **I**nteritio malaz cogitatio
nu et cetera uirtu et pauo uirtu
bilis q in uirtu ta uirtuosa sut et
sic habudat licet tempore
i mai. **E**t quito exteriora scru
lana uirtu repunt tato i
ta multiplicat ebullit. **Q**uo
tanto sunt piculosa aiaba q
to nimis putant uoana et tu ad
portas i ticoz no dubiu e ca pu
ne. **E**t licet i tellores de hys fuit
ad uirtu emudatione et uirtu stulticia

etiam Meliores. q̄ absolutioēs
 cū delit ī talibus p̄politū cūcu
 tāndi. Qd̄ si adāt mīme tā ve
 lox ad ea fuerit relapsus. Delu
 lampalys q̄ sup̄ custodia d̄lāā
 rū suaz vigilat it̄uidit quā
 deo semp̄ puras gaudet p̄sentac
 quos ad h̄ deus libi relaxauit. q̄
 cū ad ardit nō puus esse nūc
 q̄ p̄ditos delitit plangūt r̄ oō
 nes per eis fundere nō cessat ad
 dū. Dandū ē q̄ntū ad multos
 v̄ificatū h̄ d̄cū xp̄i. Cū iūuud
 sp̄s exierit ab hōie ambulat
 p̄lora iāquosa r̄ p̄ca allumit
 alios semp̄ sp̄s neq̄ores se r̄ in
 gressi habitāt ibi r̄ sūt noui
 luna hōis illius p̄ora p̄orb
 luc̄ xi. Qd̄ q̄tam p̄fulgens lāā
 r̄ d̄cūā allilat religiose p̄fite
 r̄ q̄n q̄n nouū suscipit baptis
 ma ut i vitis p̄m̄ legē. Et d̄cor
 dat huar r̄ p̄ d̄cor labit. Cū
 h̄ auḡ. sup̄ psaltem. omis p̄fel
 ho ficos h̄. q̄b̄ saluber̄ fuit v̄o
 tū nō allup̄lille q̄ alluptū v̄o
 lalle. Nā cūuāare lēo r̄ p̄cor
 de r̄ actib̄ ad mores seculares ce
 uisū te c̄ta d̄pnatio ē liḡ cūāha
 bitu r̄ colura mātib̄ uiolatis
Conclusio finalis cap̄ xv.
H Et p̄d̄ca de duab̄ c̄ta
 tib̄ r̄ eaz aūb̄ l̄tib̄
 itult̄ d̄p̄xit r̄ forte

alpitato īpata liḡ caritate cūta
 tas. nō īm̄cō d̄cū illius Meliora
 lūt vuluā diligētis q̄ blanda
 olcula odiantis. Et illi p̄ph̄a d̄
 d̄cū p̄le me q̄ te b̄m̄ d̄cū ip̄i
 te d̄cipūt r̄ v̄ā gressū tuoz
 d̄llipāt p̄lā. iij. Nec b̄uuiol̄ l̄cō
 li se n̄ leuit hōz m̄c̄ratorz r̄ū
 lūc̄le d̄cū r̄ph̄eloa q̄ n̄ p̄t r̄ū
 h̄ d̄cū nouit liḡ forte veniat ad
 eū. Si v̄o ī aliq̄b̄ se l̄c̄nt obnoxū
 n̄ tū exalpan̄ expedit p̄t medi
 cūā oblatā d̄cū i. psalmlte.
 Corripet me vult̄ ī m̄ā n̄arpa
 bit me. olcū aut̄ p̄p̄oz n̄ ip̄guet
 caput m̄cū. Alioq̄n l̄c̄nt se lib̄c̄
 iūm̄cū r̄ odire aūz lūā. Diligit
 n̄āq̄ iūqtatē q̄ corripitē c̄ā p̄le
 q̄tur odio. Est c̄ hostis aūc̄ luc̄.
 Dū nō m̄cū li sit hostis corrip
 etis Qd̄ m̄ de v̄llo p̄lum̄c̄dū ē.
Suscipiat caritas qd̄ offert
 caritas cū li allilat veritas du
 as sp̄ouas sp̄c̄nglas libi m̄cū
 moio sp̄n̄ali copulabit v̄cūā
 adens p̄licitatē r̄ forte pauc̄ o
 tilitati. luna caritatis li em̄c̄a
 t̄c̄r digna r̄pp̄at aliq̄ id̄ exco
 lendo nō īm̄c̄oz illi. Cū elu
 adant me v̄tū c̄r̄nā habebūt
 Ad quā tā auctorē q̄ p̄ū l̄c̄re
 p̄ducāt ille q̄ ē v̄a veritas r̄ v̄
 tā ihs xp̄s domnas n̄c̄ Amē.

Faint, illegible text in the left column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, possibly bleed-through from the reverse side of the page. A small red mark is visible near the bottom right of this column.

[Faint, mostly illegible Latin text in a Gothic script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible Latin text in a Gothic script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[A line of text in red and black ink, possibly a rubric or a specific heading, containing some legible words like 'et' and 'in'.]

[A faint signature or scribble at the bottom of the page, possibly in red ink.]

Incipit tractatus Magistri Jacobi cardhusi
ensis. de malis hui^{seculi} per omnes etates. q̄ incipit

Organo a
plite voas
suo iudicio
iter aplos
nimo ad
dilan filiu
suu thimo
theu. vna
reuelatioe

scabente sam^o esse p^odm hoc at scito q
i nouissimus diebus i stabut tpa pui
losa Et ne idē discipulus dubitare vi
deatur de veritate sermonis ap^lia ul
terius eade ap^lica vox qlitate tpm
futuroz i quidam condicioibus ex
pressit dicens. Et hoies erut sup^os
amates cupidi. elati. sup^obi. blasphem
mi. pntab^o no obedientes. ingrati. se
lesti. sine affectioe. sine pace. crimi
natores. pterui. tumidi. volupta
tu amatores plus q^o da. hntes q^ode
spem pietatis. virtute aut abnegat
tes q^o thimoth^o i q^o p hoc induare vol^os
tantam malicia aut causa ex hoim
malicia. q^ope qm se mutuo comu
tatur a cosequitur Neq^o sup^ouacue
a sine certa cone mystery ille tantus
p^odicator in uicio nascentis erit istud
discipulo et pillu nobis significare
voluit vt cautissime illa tpa p^oculo
sa notarem^o. notando ea cauere^o
cauendo ea cauens vne studerem^o
ne i ipsis voluon^o Scripta ei sut ad
doctrina nram. i quos fines scloz
deuenerut Et si quis attens velit
speculari consideratioib^o nra tpa z
ea q^o an nos fuerut. puta duritiam
z trececi du p^odictos condicioes hois
i se dare exp^oserut Et si hoies tace

vellet lapides clamaret. Neq^o ei sic
abscondita st vt latere sinat^o s^o sup
tecta oculis hoim se demonstrat. Quida
q^ode p^oculo sa tpa oio retractas fatcoz
grauiter cotremisio Et nedu p^o me solo.
s^o pro multis alijs. q^o forte min^o h^o tpa
p^oculo sa hnt suspecta. Et q^o min^o ip
soru qualitate speculant. eo magis
secrete se estimat i vita eoru incidere
laqueos min^o p^ocauetes **N**o sepe
moncor i m^opo pulsatus de ipis t^o
bus malis z moribus hoim i ipis vi
uentiu stilo aliqua depinge. dignu
duri i fine istu vt virtuosu cautiorez.
et magis velint ee certu spectiores. **N**o
em debet ee dubiu q^o q^onto vianoz
mudi finis fuerit. tanto moes hoim erut
corruptiores xpo illud cofirmate **D**e
ens filius hois. putas iueiet fide in
terra. Et alibi de consumatioe seculi
Om^o habudant iqtas refugit car
tas multoz **M**atth^o xxiiij^o **N**ia et vigor
reru naturaliu ipsis veterascentibus
hoc ipm testatur. cu a principio mu
di natura terre nascentiu z vita aia
liu z hoim z fertiliores erat z vite di
uturniores **S**ic ig^o z i morib^o hoim
heu corruptio iualuit. et cotidie in
veteris magis iualerat corruptioe
nature homine ad hoc idinante.

De malis i g^one p^omu capitulu

Alū scđ nōis
sui vocem qñ
dā deordina
tionē defm
u deuatōes
ipōrtāe videt
i subiecto ap
to nato. cui
oppōit bonū

ut her se habeant tanq̄ opposita cō
modo loquendi. Nā nō oīs carentia su
defectus est malū cuiuslibet supposito.
sed solū illa. que subiectū habere de
beret et nō h̄. Neq̄ cū nō esse fuerit
dū ē malū hōi. que ad modū canē
malū q̄ quod vni ē naturale. alteri
ē in naturale. sicut volare aui et hōi.

ois
Nō opatio scđm doctrinā. phoz proce
dit a forma et tedit. aliq̄e finē t̄p̄ in bo
nū. cū finis semp habeat tōne bonū.
et nihil opatur ad malū aspiciēs scđm

Oponitū. Cū iḡ finis ille p̄intendit
sic a p̄ticulari forma a ab vniuersali
et ille finis frustrat p̄ter itentionem
forme aut i toto aut i parte siue hoc
fuerit i naturalibus a i artificialibus
seu moralibus p̄pter aliq̄d ip̄edimētū
supuēiens hoc iā dicitur malū siue
deformitas quasi extra itentionē for
me p̄ter itentionē eueniēs. In naturali
bus p̄nō facile ē huiusmōi viderē.

Nā scđm cōmētatiōē natura opatur
tanq̄ mota ab itelligētia nō exante p
bum i sitam reb̄ naturalibus q̄ est ratio
diuine artis ipsa ad finē dirigēs. q̄
sp̄ vniiformiter et certissime opatur.
ut patet gn̄atiōib̄ terre nascentiū
bestiarū et aialū et motiū grauiū de
orsū et leuiū sursum. p̄pter vniūcā det̄mi

nata formā ad vniū actū. Ad tūc oppo
sitū nō nisi violenter p̄t̄ idinari. Cō
currētē igitur materia b̄n̄ qualificata
p̄ q̄litates requisitas. et cessante ip̄edi
mēto forma rei naturalis introdu
at sui similitudinē scđm sp̄em i effm̄.
ut patet de igne i lignis sicis. et i p
tub̄ aialū. Si v̄o qualitas cōtraria
debite q̄litati a materia idisposita
fuerit p̄ sui magnitudinē a p̄uitate.
mox forma quidē nō cessat ab acti
one. s̄ format i q̄ntū p̄t̄ et sic fuit
monstra i hōibus et aialibus xy di
gitoz a trū i qualibz manu a homo
bitapitalis a ceta h̄mōi. Et sic multi
er est monstrū i natura. cū scđm p̄m̄
semp forma p̄ticularis itendit mas
culū generare. s̄ p̄pter defm̄ q̄litati
femellam gn̄at. V̄n̄ tale monstrū aut
talus defectus i naturalibus entibus
dicitur malū. in artificialibus v̄o tūc p̄nō
p̄m̄ est intellēs siue volūtas possūm̄.
sic malū speculari. Ars cū ex vi eth̄
est recta ratio factibilū idē eorū rectū
que ab interiori p̄cedūt ad opus exte
rius. Cū em̄ ex vi phisic̄ ars imitat
naturā in q̄ntū potest et forme et simi
litudines eorū in intellcū cōcepte ab
exteriorib̄ rebz p̄ regulas artis p̄cedūt
ad opus exterius scđm quod sunt cō
cepte a rebz eis dē dicit̄ b̄n̄ et arti
facte ut i picturis hūanis i congruis
modis scđm regulas gramaticales
loquēdo. et alijs rebz artificialibus.
q̄ru quilibet habet suas regulas di
rectiuas. Si v̄o sit excess̄ harū re
gularū. et effm̄ ille sub discōueni
entib̄ illis dispositiōibus siue sp̄e ē
p̄ductus. tūc dicit̄ monstrū i arte et

pat. y phisic. Et hoc puenit aliqn rō
 ne materie. aliqn ex parte mehoz.
 aliqn rōne fantasie aut datus pma
 ginatie que impfctē rēpēntat rerū spēs
 aut alioz instrumentoz. et tūc no
 miatur malū in arte. Ex istis duobus
 sz nālibus 7 artificialib⁹ malis vo
 lum⁹ descendere ad cōsiderationem.

De malo morali Secūdu caplm

Quo quo dīderandū q scāz
 tres potētiās i hōie possu
 m⁹ cape triplices opatiōēs
 vegetatiuā sēsitiuā 7 itellectuā ut pz
 y de aīa Opatiōēs potētie vegetatiē
 nō sūt apte nate obedire rōni. qz nā
 les ad vniū dēfīniatē potētie sēsitīe
 quōdā mō sūt ratiōnabiles. nō eēntiali
 ter. s; p ptiapationē. qz nate sūt obe
 dire rōni. licet 7 ipē habēt actiōēs nā
 les ex instīctū nature i pncīa ppi ob
 jecti. In quo nō possuūt nō dēlectari.
 eā si rō imparet. ut oculus i viridi
 colore. et tactus in tempamēto calidi
 7 mollis. Sed quo ad exāciū actus
 subest rōni sēsus. vt vidēre hoc vel
 illud. aut tangere hoc l' illud. Vñ si nō
 obtempat rōni. quo ad hoc iā in sen
 su ē malū. Principiā aut efficiētiā
 actus hōis in qntū homo sūt duo sz
 itellectus et volūtas. Vel alias. cog
 nitīa potēti et appetitīa. Hec em
 duo sūt mouētiā in hōie ut dī i de aīa
 Circa hēc duo pncīa pncīpalitē con
 sistūt virtutes 7 viciā. Quē scīmaā
 appellant mala mōālia sū culpe aut
 pccā. Itellectus iq⁹ est apphensīu⁹ spere
 iū siue rerū itelligibilū. Et pht in
 hō q apphensū ē in apphēdēte. Et ē
 virtus passiua cū recipit qdā pati

Defectio aut volūtatī siue virtutis ap
 petitiē cōsistit i hoc q appetitū moue
 atur ad rē appetitā. Cū vō rō fert⁹ ad
 agnitōē vici. 7 appetit⁹ fertur ad obiec
 tū bonū. tūc actus hōis dicit⁹ mere bo
 n⁹. Hec aut duo scāz itellect⁹ et volūtas
 hnt se sic. q itellect⁹ pcedit q. ad obiectū
 ipām volūtatē ingēne cause formal⁹.
 licet i gñe cause efficiētiās volūtas p
 cedat ipm itellectū. Nam volūtas
 impat potētiās oībus. igit⁹ itellectū
 vt s; rēpēntet rerū itellectū. Bonū
 igitur itellectus quod ē verū i qntū
 bonū est obiectū volūtatī. Nō ē qz
 volūtas vult. vult nō p itellectū sibi p
 sentatū 7 tanq⁹ verū. contingit iq⁹
 dupliciter eligi malū scdm has duas
 potētiās. Vno mō ex pte itellectus
 qn quis falsam opūionē hz de aliq
 agēdo. vt si aliquis estimāret forni
 catiōēs nō esse pccm. Et exemplū patet
 i septe iudice fibioz isrl' iudiciū xi. q
 putauit se ppter volū suā ~~imolare~~
 post triūphū imolare debē filiā suā
 sibi pmo occurrētē erās i hoc. cū solū
 aīal deo se vouisse imolabile debuiss⁹
 itellexisse. Pccō pōt accidere malū ex p
 te volūtatī. Qualis ē vnusquisq⁹ ē.
 talis 7 finis videt⁹ ei ex m ethic⁹. Volū
 tas em passiōib⁹ vehemētibus ligata
 7 ipēditā p vā cupiāz timōre amore
 dēlectationē a aliā nō rectū valet iu
 diciū i pncīali cōsiliū. pferre. Et ob
 scurat⁹ itellectus 7 dīstrahitur. vt ec
 patet i ebriosis p fumositatē ut etiā
 aliq i insaniā 7 furorē vertant⁹ p p
 drupiam iū aut dēlectatiōēs. Nam i
 amātib⁹ 7 odientib⁹ aliter circa eandē
 rē iudiciā. pferunt. vt pz in metha⁹.

primū

et y rethoica. **C**irca quod ulterius scie
dū. q̄ oīs res mūdi p̄ter ens habet ali
quā regulā sup̄iore ip̄am dirigentem.
quā sequit̄. Et si regulā nō arat. sep̄
sequit̄ actio ordinata. Si aut̄ derelinqt
regulā rectā a regulā ipsa creat. tūc
et regulatū arat. Patz hoc i naturalib⁹
P̄am inclinatio d̄sequēs formā ē regu
la naturalū. In artificialib⁹ regulā
est ratio artis ut patz sicut domifica
tor incidens ligna si nō attendat ad re
gulam seu mēsurā. et murū erigens
si nō ad plūbī regulā attendat mox
effectus viciat̄. Sic i actib⁹ hūānis re
gula rōnis est lex diuina. sacra scrip
tura. reuelationes diuīe. exempla
xp̄i et sanctorū. q̄ si nō attendantur.
mox ratio deuīat. et monstrū sequit̄
i actionib⁹. Ideo et dicit Ambrosius.
P̄am ē p̄uatio legis diuīe. et celestū
iobediētia mādatorū. Non ergo vti hāc
regula et volūtariē eā omittre cul
pam reputat̄. In oībus enī quoz et v
nū debet esse regula alterius bonū in
regulato et mēsurato ē. ex hoc quod
regulatur et cōformatur mēsure et
regule. Malū vō ex hoc q̄ obmittat
debitā mēsurā et regulam. sicut de
artificē et muratorē dictū est. Dicoēs
delectatiōēs et actiōēs hūāne mēsurā
de sūt scrūdū mēsurā legis diuīe.
que est sup̄ mēsurā rōnem. aut
ex lege naturaliter rōni iuncta
a deo. Ex illo patet quō volenti vi
tare vicia studiosissime inspiciendāc
hec regula dinax legū et sedula
mente reuolūcda. Quia obliuio et
imēoratio legis diuīe ac etiā iuri
a et iaduerentia a oēm parunt

culpā. Ideo sanctus **M**oses p̄cipit
p̄cepta dei scribi in frontibus. i ves
tibus. i sup̄limiāribus. Et libū legis
dñi an̄ oculos semp̄ deferri. Nemo
uere etiā obiecta delectabilia a scrib⁹
et a mēoria ne ratio ligetur p̄ passio
nes. et quasi captuet̄. multum ex
pedit. q̄ talia iudiciū rōnis ipe
ūt. ne iustā sūam fere valeant
Nā diffillimū est rōni p̄ passioēs
ligate se ab eis disautere. facile at̄
ē primo pulsantibus aditu recludē.
cui hoc imputabile est eis aditus
p̄buisse. sicut cūoso i actu difficil
limū est scdm̄ ratiōne agere. si fa
cile fuiss̄ p̄mitus nō ē cōbūari.
De causa mali in capitulū
Si causā mali cognoscē
cupim⁹. nouerim⁹ malū
nō esse causam p̄ se. idē
ab itellā intentā. Quia scdm̄
Opioniū. nihil opatur ad malū
aspiciens. P̄ter malū vt sic cadit
sub clōne. nū elāo sit semp̄tū bono
vere l̄ apparenter. P̄ malū bñ hā
bet causam p̄ accidens id est nō nō
intentam. Vnde dicit s̄cūs August⁹
libro confessionū. et thomas cū sequē.
q̄ oē malū fidat̄ i aliquo appetitu
naturalī. sicut ē prosequi delectabile
et fugē tristabile. Hoc enī p̄tinet ad
ōē ens naturalē vt videm⁹ in hū
tis vmb⁹. Quia hoc ē p̄fio cuius
libet entis scdm̄ formā sibi a deo
donatā. Probat august⁹ libron
confessionū de quolibet ḡnē m̄xilis.
de sup̄bia. luxuria. irā quō i quo
libet actu p̄tū ipse peccatō vmbra
quādā diuīe silitudinis cupit unū

tan. **P**upbia iquit celsitudine imitat.
 cu tu sis sup oia deus excelsus. **D**icitur
 v. regula diuina regulari debet huc ap
 petitum naturale. no vt appetat cel
 situdine. s. no ocm. s. sedm debita ha
 bitudine sibi pporionabile. **H**ic deo
 luptate & alyis. **N**am dicit i code. cu
 de fauore queritur. cuius causa sim
 sit credi no solt nisi tu appetitus ad
 ipiscendi alicuius illoz bonoz q. i. fuma
 dixim esse potuisse apparuerit aut
 metus amittendi. **P**ulchra cu sut &
 deora. qm q. pro bonis superioribus
 & bnficijs abiecta & iacenta. **I**taq.
 fornicatur dia. cu auertitur abs te.
 et quat extra te ea q. pura & liqua
 no iucunt n. cu redit ad te. te in q. ut
 unitari i quocunq. fauore suo. **H**ec
 ille. **P** neq. deus e causa pmi. qz boni
 tas dei q. est causa ei. sicut sibi effm
 licet no adequatu. pduat. **F**iant i
 quit oia v. alde bona gen pmo licet
 in de formi actioe e aliquid entis q.
 ponitur i pdicamento accidentis. cui
 aliquid in det i rel in fieri. **E**t cu ac
 tus peccati sit quida motus liberi
 arbitry & oe quod esse habet deuiat
 ab illo quod esse h. p. e. n. a. sicut
 oia igruta deuiantur ab eo. qd e p
 e. n. a. m. igruta. **N**ichil em aliud est
 quod e suu e. nisi deus. **A**lia vero
 dicuntur enaa p p. h. a. p. a. t. i. o. e. **O**ph
 igitur actione substrata de formi
 ti ponit ee a deo sedm qd actio. **E**tiam
 cause scaide agere no possut. n. i con
 turrentibus causis p. m. s. cu hoc ipm
 age. causaz deuiat a p. m. s. causis.
 quibus suspendentibus actioes suas.
 cause scaide agere no pnt ut dicitur

i libro de causis. **H**ec q. i. tali actu e
 aliqd actiois. & aliquid de formi tatis.
 illud quod e actiois reducitur ad p. m. s.
 moues. illud vo quod de formi tatis re
 duatur ad de formi liberi arbitry. **P**ut
 i clauduatioe. q. q. d. e. de motu redou
 at ad virtute motua q. q. d. aut de
 de formi reducitur ad tibia. quia no e
 sufficiens susap. virtute p. m. s. moue
 tis. **D**icit in planta bn disposita ge
 nerat a motu celi fructus p. f. s. i. id. s.
 posua vo gnatur fructus ip. f. s. **E**t
 hoc no e ex de formi motus celi s. ex de formi
 virtutis gnatur. **I**n planta aut ex
 alia causa coarrente. sicut e beati
 Thomae i tractatu de malo. **N**eq. demo
 e causa p. m. s. nisi tanq. dispones.
 suggerens. psuadens. & obiectu de
 lictabile. aut tristabile oppones. & hu
 mores aut sp. s. itiores d. moues ut
 ratio ligetur. sicut cotangit i accep
 tibus. insup & frenctas. et caa na
 turaliter ebrosus et dormictus. **E**t
 hoc no accidit p. coactione. s. solu
 p. admistatione & psuasione. **H**nt
 em demones ex subtilitate sue na
 ture p. t. a. t. e. ea q. ad motu corpale p
 tinet agere. eo q. materia corpalis
 naturaliter obedit angelo bono vel
 malo. quo ad motu locale. **I**deo p
 motione huozu & qlitatu hnt & ar
 condere cor i amore alicuius. qz et
 hoc natura facit p. applicatioe de
 lectabilis aut tristabilis i odium ut
 patet i uariis. **I**deo d. ioh. xij. cu
 opabolus misisset i cor ut traderet
 ihm iudas symonis schariotis. **O**p
 tet igitur cansam mali assignare
 no aliu q. liberu arbitru. **P**um. cu

dm̄ opationū nūcū p̄ h̄ ar. a p̄ma
pio vsq; ad finē. Nam delcabile sc̄d;
sensū mouet volūtate adulterij & af
fiat eā ad delectandū tali delcātōe.
q̄ liget rōnē in p̄ticulari vt nō possit
verū iudiciū rōnis p̄nūciare ī p̄tici
lari. licet ī vniūsalī p̄nūciat ma
lū nō esse faciendū. Et actus ē circa
p̄ticularia ideo nō p̄ h̄c assumit
De delcabile ē p̄sequēdū. & sub h̄c
subsumit p̄pter passiōē ī actu ve
hementem. hoc est delcabile. & cōdu
dit. igit̄ est delcabile p̄sequēdū. Et q̄
rāō volūtate obmittit regulā dīne
legis. p̄ quā oēs actus hūm̄i debet
regulari. auertēs se ab ea ideo errat.
Ret̄ tñ p̄ passiōes illas sic violent
ligatur rō q̄n in p̄ncipio suborte
delcātōnis facillime potuisset fuis
se auulsa ab ea si īspexisset regulā
Sciā in feruore augmenta ad huc
posset recedere. licet difficilīus. ideo
nulla violentatio extusat peccātē.
sicut ebrius nō extusatur a culpa
in actu ebrietatis peccata. q̄ vo
lutarie inaudit ī ebrietate. Et hoc
dico a toto. et nō a tanto. **Ideo** dicit
Auḡ. r̄y de ciuitate dei. Volūtas ē
causa p̄c̄i. ī q̄ntū deficiens. & illū
defm̄ opat tenebris & silentio

De radice maloz. cap. iij.

A speculariū igitur ori
ginaliter vñ sit malū ho
minis ī hōie sciendū q̄
forma sbalis ē libet rei a qua opa
tiōēs & actiōēs p̄cedūt p̄ncipalit̄
tū sc̄dm̄ cōmentatorē opa arguat
formā. Illa ē p̄ncipaliter a deo tñ
sit quoddā diuinū & optimū ex p̄.

ph̄sic̄. licet arcūscripta forma hōis
ī alyis om̄ibus educat̄ de potēti mat̄
rie a semie gnāntis. Et q̄ a deo igit̄
tur itendit & assilari ī q̄ntū p̄t.
cū semp̄ effectus generat similitudinē
sue cause. Deus igitur cū sit sumū bo
nū quālibet formā fecit bonā. et ad
aliquod bonū tendente. Et q̄nto aliq̄
spēs excellētior ē ī reū natura tantā
nobiliorē formā ei deus donauit ut
ī nobiliores opatiōēs p̄cederet ut vi
dem̄ ī gradibus sp̄cū sc̄d̄ aiātariū et
ī aiātariū sensituarū et rōnabiliū
sue itellectuarū. itā ut sup̄ior spēs
itineat in se p̄fēōnē īferiorē. et a
plus sc̄d̄ ee vniū & itellige. Cū vtiq̄
ī hōie deus creauit formā nobilissi
mā sc̄d̄ aiām itellectuā. quā es pec
cialem ēe voluit sup̄ oia aiāna
īferiorā. procul dubio q̄ntū cet̄ ex
natura & p̄prietate sue forme homo
iquit deberet esse aiāl regulatissimū
& ordinatissimū it̄er oia enā corp̄
ea hūi mūdi quo ad suas opatiō
nes a nobilissima forma p̄cedentes
Qui aut̄ homo nō sit nemo p̄t igit̄
ignozare. **P̄mo** it̄er oēs res mūdi ac
ātas. nullā rē videm̄. nec ī elemē
tis siue nec ī elemētatis. nec ī celest̄
tibus n̄ in terrestribus creaturis &
q̄ sic a forma suā degnat̄ sicut hō
vt facile ē p̄bare ī motu teli ī tur
sibus planetarū in elemētis ī aiā
tibus & ī inaiātis. que oīa dirigūt
actiōēs suas vniūformiter sc̄dm̄ istū
tus formarū eis inditaz. **Optet** igit̄
aliquā causam existē vnde origi
natur tanta obliquatio ī sp̄c hūi
na ex qua ipsa sic deturpata ē ī su

is naturalibus. & pene incessabiliter
 e sauciata scdm cursu p'sente nature
 cu hoc semp affuit toti spā & hodie
 iest. & creditur usq; i fine mudi affu-
 turū. Ex quo nullus pur' homo pau-
 as exceptis ex quacūq; habitu arde po-
 tuit sedare passioēs cōtra recte rōnis
 ductamē. **S**i radicem hui' volueri-
 m' iquire ponam' oculos i siderati-
 onis nostre ad statū illū i quo huā-
 na spēs in optimis suis stetit habi-
 tudinibus. **E**t videam' quō ab istis
 est destitutus & ibi repiemus radice
 quas qrimus. **S**tatus itaq; ille fu-
 it status i nocentiae. i quo adam qui
 fuit principū nrē et totius huāne
 spā creatus est. **Q**ui nisi lapsus vo-
 luntarie fuisse ab illo statu. totam
 posteritatem suā ruinas suas deplo-
 rare nō esset nrē. **I**bi et viguit illu-
 minatio clarissimi intellectus. affect-
 io rectissime voluntatis. ordinatiss-
 ima subiectio sensualitatis ad vī-
 tūe supmā. **A**blata oī i ordinata
 dūpīa & resistentia ad rōnē. nū o-
 culi. tactus. auditus. gustus & cetera
 corporis membra appetebant. **I**ta i
 pū rē rōnis. **N**ec ad sua delcabilia
 vires appetitue aliter mouebantur.
 q̄ a superioribus viribus acceperāt
 in mandatis. **E**t illa talis ordinā-
 tissima habitudo a m'grīs theolo-
 gie appellatur originalis iusticia
In qua dditus homo suas ptes
 aulib; virū aīe in debita pportioē
 i seruabat sine resistentia. **E**t oīa
 i optima armonia exēbat aut
 exercitissent opatiōēs si aliud nō
 interuenisset. **S**i quia p'm' homo in

quo tota humana spēs originalit-
 tan q̄ i scialibus rōnibus dancbat.
 quāq; potestate accepat a deo. aut
 i seruandi ipsam naturā i origina-
 li iusticia aut eam obmitterdi.
 maluit eā & se p'ticulari p liberū
 arbitriū. ruitq; in pām. diuinū
 transgrediens mandatū. ideo oīa
 hec que acceperat & nos i eo ami-
 simus. **I**taq; filij ue nascimur.
 i trahentes a natiuitate nrā origi-
 nale pām. a quo p grām baptis-
 mi mūdāmur. **E**t quo ad psonā.
 nō quo ad naturā. **I**nde destitum'
 a claritate intellectus p ignorancā. a
 rectidine affectus p cōcupiscētiām.
 ab ordinatiōe sensualitatis & virū
 appetituarū p viciām & resistentiā
 a boni appetitus p difficultatē. ad
 mali pmitatē p fomitis inclinationē
Et hoc vocatur originalis iusticia sū-
 pām originale. **Q**uod sic describitur
Est carentia originalis iusticie cū de-
 debito habendi eā. & indignitate
 habendi eā i tracta ex originali
 dūpīa iudiciosa. **E**t hec a doctou-
 bus appellatur qnq; tyrān'. qnq;
 dūpīa. qnq; lex carnis. lex men-
 broz. fomes. dūpīabilitas. lan-
 guor aīe ut q snaz dīf. xxx. **P**ō tñ
 hec sic nūtant. qñ homo p grāz
 adiutus post baptismū eis resis-
 tere p't. **S**i oīo liber ab omī impug-
 natiōe istoꝝ esse nō p't. **E**t est
 ei ad penam magis q̄ ad culpā
Unde dicit **P**aulus **V**idi alterā
 legem in membris meis. repugnā
 legi mentis meē. **E**t hortatur **N**ō
 regnet pām in vō mortali corpe

Non dicit. nō sit pām rē. Unde iste
sūt matēre exerceñde virtutis. si bñ
homo itā istā se habeat. Ideo xp̄s p
passione suā ea noluit delere. reli-
ques hōi matēriā pugnandi &
se exaceridi. & semp ad deū recursū
habendi. & se humiliandi. & aux
iliū petendi a deo. In futura vitā
oīa de medio tollentur. Culpā aut
oēm tā origīnālē q̄ actualē p pas-
sione suā quo ad psonā delent
Cui' remissionis p̄cipēs facti su-
m' p baptisimatīs grām. que agit
i virtute xp̄i mortis scdm paulū
ad rō. Et licet hec viciose passiones
sic p̄tracte a natura oīno sedari in
hōie nō possint. n' natura potest
eas corūpe. se ad p̄p̄riā voluntate
pūritate reducēdo q̄ntūcūq; stante
vicio. homo sicut aqua calefac-
ta vtra naturā. i ea nō potest
corumpi illā inclinatio naturalis.
quā h̄ ad frigiditatem naturā
q̄n semp remoto calefacēte reducat
se ad frigiditatem. sic est i p̄sen-
tibus passionibus viciosis. Pos-
sūt quidem isti iunctus quo ad
actuales motus d̄p̄sa & sedari p
aliquā remediā ne d̄nētur. et
hoc dupliciter. Uno mō scdm the-
ologos p sacramentoz. cūc deuotām
p̄ticipatiōē. p deuotas orōnes. p
elēosinaz largitiōes. p lectiones
p meditatiōes sacraz scripturaz
p vigilias. p corpis castigatiōes. p
ieiunia. p diuic gracie inuocatiōes rē
Alio mō scdm phos morales. q̄s
etiā theologi nō dedignātur af-
sumē ipis in subsidū. & ille assue

assuefactiōes & habituatiōes p
cōtinuam frequētiōis actuum
virtuosoz. qui vocantur habitus
seu actus virtutū. Quē em vices
appetitue que sūt irascibilis & co-
cupisabilis in quibus passiones
cōsistūt repugnat recte rōni q̄
semp ad optima deprecatur.
Hec vero repugnantia diminiuit
& assuecat in cōtrariū cū sit nata
obēdre rōni. Diminiuit viciōs
iteratam opatiōē a rōne imp-
atam. vtra inclinatiōē carū
dem virtū cōt' rōne. Sicut fre-
quenter opari imp̄mitur q̄dam
forma siue abilitas i virtutibus ap-
petuis scdm cōformitatē opatiōis
quā ratio ipat. Et illa forma sic
imp̄ssa facit p assuefactiōē
quandam facilitatē ad silē op-
facilius faciendū q̄ prius. Et
tōt' ens p̄t iterari. q̄ vertatur
i s̄suetudinē. Et illa s̄suetudo
tollit difficultatem et quōtū-
mō vertitur i naturā. Unde oīa
naturalia & s̄suetudinaria sūt
sūt facilia. Et illa forma siue dis-
positio vocatur scdm phos habitus.
si boni si p̄cedūt ex rōne. siue mā-
li si cōtra rōne. Cessante igitur tali
opatiōē scdm rōne. incipit itē
forma corūpi. & opus difficultatū
Et exinde cessatur ab ope sicut
d̄m est de aqua calefacta q̄ se
ipam q̄ se reducat ad frigidita-
tem. scdm idinatiōē mentale
calefactiōē sublata. Exemplū
ponit phis q̄ ethicoz de ligno
turus. q̄s p̄t r̄ficari p cōtinuā

recurvacione ad ptem oppositam
 hoc in principio difficulter iur
 quatuor **E**t iteratus iuratur. ta
 to facilius & tandem rificatur
 Ex predictis bona exempla trah
 pnt de resiten actuū maloz &
 cumulatōe virtutū. s; q; pau
 ti ista resistentia volunt uti pau
 a reputatur virtuosū. **De dupli
 a malo capitulum quintum**
Et aut quadruplex ma
 lu scdm augustinū de
 li. arbi. **U**nu malū
 qd patimur. & est pena & illud ē
 bonū simpliciter. licet aliqn vi
 deat malū patenti. q; afflictivū
 & cōtra voluntatē & cōtra appeti
 tū naturālē. **U** scdm phm. one
 violentū & tristat. Et ex hoc habz
 causa efficiētē. aut deū a hōiem
 aut aliud quodcuq; cū omīs
 passio sit ab aliquo agente. Et
 hoc malū sepius est eligibile. ut
 patet i xpo & martiribus. et se
 mēdi facientibus causa nēcitat
 & sanitatis. **A**liud ē malū cul
 pe. & hoc nullo mō est eligibile.
 q; nūq; bonū. Et licet plures eli
 gūt malū culpe q; pene. tñ uidi
 tū fecēdū ē secundū snām sa
 pientū. nō stultoz. **M**alū ta
 mē pene semp prestantius est
 malo culpe. **P**rimo quia
 malū culpe caritate occidit. nō
 sit malū pene. **S**ecūdo quia mā
 lū culpe gracie & glorie opponi
 tur. non sit malū pene. **T**ercio
 quia pūmū denōiāt hōi
 nē malū & nō facit qā pena a

deo ordinatur. nō culpa. Et a de
 o infligitur. & iusta est secundū
 dyonisiū. **P**uniri est mentōriū
 neq; ē malū. s; fieri dignū pena
 est malū. Et pena iudicatur ut
 culpa cūctur in se aut i aly.
 Et deus ē auctor pene. & nō culpe
 ideo quilibet potius eligere debet
 mori q; peccare. etiā si nō esset pe
 na i ferni. ex seruore caritatis. q;
 quā quilibz ad deū haberet deberet
 Sic aut pena ordinatur ad culpā.
 ut nūq; culpa iniusta sit sñ ius
 ta pena aut concomitante aut
 consequente. **Q**uā ratio sumitur
 ex pfectione diuine equitatis. Cū
 em deus iudex oīm iustissim⁹ sit.
 nō patitur de deus peccati esse.
 sine decore iusticie ut dicat beat⁹
 August⁹. Debet em in omibus
 iusticia iniusticia supare. **H**uit
 etiā ratio hui⁹ ex pulchritudie v
 niuersi. **H**abz totū ei vniuersū
 pulchritudine ex ordine. Et talis
 hec pulchritudo est qle deat fieri
 ad ostensione sume sapie. & ideo
 nullo mō sedari pt. **U**nde nec ad
 momētū i eo aliqd iordinatū pt
 durare. **H**ec aut pulchritudo exigit
 ut pena correspondeat culpe. In
 oī em culpa. modus spēs & ordo
 puiatur ita actionē volūtatis
 secundū Aug. Et dū volūtas se
 deordinat seipam iuruat. ideo
 abilitate ad bonū pdit. **T**alis ei
 puatio: magna ē lesio & dāni
 ratio. **I**deo Aug. smoe de inortib⁹
 Nemo habz iustū lucrū. sñ dāp
 no iusto. **U**bi lucrū. ibi dāpnū.

Iucra i archa. dipnu i sca.
Tulit vestem. pdidit fidem. Acqui
sunt pecunia pdidit iusticiam
Quauis ppter delatione itensa
no sentitur tale dipnu su ppter
ico sidratione seu 4 anumi distrac
tionē. Quia dicit Aug. istas penas
pauca videt. Cui rone reddit phs
ix ethic. quia natura itellcual
q̄ suis bonis p huiusmōi passioēs
puiatur occulta ē. In natura ex
terior magis apparet. Nō ab hōi
bus sensuālibus magis creditū
est se ēē hor quod st. ppter natur
ā sensuāle. q̄ qd̄ sūt ppter naturā
itellcualē. Ideo quod eis nocet scū
dū naturā itellcualē min⁹ pntat
penā et magis estimat qd̄ eis nocet
per naturā sensuāle sū exteriorē.
cū tñ dicitur e verū scdm sc̄m
thomā. Et tñ quāq̄ pena esse sū
culpa pcedente relata ad hāc
penā. Punit on̄ quis sine culpa
s̄ nō sine causa vt pat̄ i Job 2 la
zaro 4 cetero nato p gloria dei Joh̄ ix
Etia in custodia virtutū. vt in
stimulo pauli. Absolute tñ nulla
ēēt pena. si nulla p̄cessisset cul
pa. Deus aut̄ nō cohibz onē culpa.
quia sic res quas d̄didit adm̄s
trat ut eas p̄prios motus age si
nat scd̄ Aug. Nec ppter ignorā
ciā. n̄ ppter impotentiā dē mā
la eueniūt s̄ ex ordine sapiē sue.
4 magnitudie bonitatis i rebz
quaz multi deficerent. 4 si nullū
malū pmitteretur. Sicut cessā
te p̄secutioē. nō essz paciā scōz
Et semp̄ ip̄sā ordinatur ad p̄sā

Ideo scd̄m aug. deus ex malo se
maius bonū elicit q̄ illud bonū sit
quod malū p̄inat. Nō sic vero ē
hōibus q̄ nō sūt ex malo bonū elicit.
n̄ in bonū ordinare. Ideo debet semp̄
malū phibe 4 cohibe. Punit tñ
bonū sepius i ablationibus t̄paliū.
vt i rebz t̄paliū 4 corpis sanitate.
ablationibus dignitatū. honous
fama 4 talibus s̄ilibus. Et h̄nō
sūt vera bonā s̄ solū in tñ q̄ntū
deseruiūt ad virtutū am̄stratioē.
quia sūt organa virtutis. In q̄ntū
vero ip̄cōiūt sp̄uālia sūt mala
Ideo sepius talia d̄ferūtur p̄uasi
q̄ bonis. ut sūt i remuneratiōe p̄
uiciorz p̄ bonis aliq̄bus q̄ nō oīno
p̄uasi p̄uatiur. Ideo rōnis etiā p̄
dolatis iusticiā tñ colentibus d̄
dominia totius mūdi d̄cessit. 4 lau
dem 4 glām ab vniuerso orbe q̄n
4 post t̄pā natiuitatis xpi. quāq̄
ā iusticiā ad auariciā redināue
rūt. Tūc 4 ip̄e ablatiis est honor
4 p̄tās iusto dei iudicio. In sp̄uāli
bus nullus punit̄ a deo s̄n culpa
p̄p̄ia. quia scd̄m Aug. deo aucto
re homo nō fit deterior. Et hec verā
bonā sūt q̄ a deo nō auferūtur s̄n
hōis culpa. quoz deus collator est.
Nec et sp̄uālibus vt vnus pro alio
punitur sic q̄ vno peccante alteri
gracia subtrahētur. quā h̄ resp̄
ciūt p̄p̄ia p̄sonā. Nā aiā q̄ pec
cauerit ipsa morietur. vox est
p̄phetica. Et mox sic deus dicit
Cui peccauerit mihi delebo cū de
libro meo quē scripsi exodi xxxij
In t̄paliū tñ vn⁹ sepe 4 sepius pro

alio punitur. cuius ratio est triplex
Quia quod pena temporalis infligitur
 ad perfectum patientis. Unde
 sicut quicquid aliquis sine culpa
 propria punitur. ita etiam quicquid
 aliquis sine culpa punitur pro
 culpa pro peccato alteri. ad perfectum sui
 scilicet alterius. ut videatur quantum
 quis sollicitus debet esse pro alio
 ne in peccatum ruat. Mandauit enim
 deus vnicuique de proximo suo se
 cundum scripturam. Ex quo pro parte
 vnius tota congregatio punitur
 temporaliter. et ut ostendatur quantum
 diligentia fugiendum sit peccatum
 exemplum pro anathemate iherosolymitano
 quod abstulit achor Josue vii.
 pro quo congregatio filiorum israel
 punitur. Neque deus voluit ali-
 plius esse cum filiis israel nisi re-
 nitus fuisset. ut patet ibidem. **T**ercia
 ratio quod coherencia est vni ad
 ad alterum sicut filius ad pa-
 trem. seruus ad dominum et tota
 congregatio ad vnum corpus
Tercia ratio propter participationem
 culpae. Vindicat enim de peccato
 patris in filios in tertia et quarta
 generatione in his quod dicitur eum
 dicitur ex culpa subditorum plati
 puniuntur eadem in culpa ut patet in
 regum ultimo. Unde et subditi et p-
 lati puniuntur ut patet in regum
 in principes filiorum israel iussi
 sunt suspendi contra solem in pati-
 bulis propter peccatum beelphegor. quod
 non prohibuerunt filii israel peccatum
 cum madiatis et. filiabus mo-
 ab ad consilium baala prophetae

tilis. **D**e de qualitate penarum in
 atione culpae. a de venia et re-
 missione penarum a deo post culpam
 quis audeat determinare. **I**ncipi-
 mus enim in scripturis sanctis graues
 culpas a deo minus a non puniri.
 ut in transgressione aaron. qui vitu-
 lum in flatibus fecit filius israel ut patet
 exo. xxxv. Et tamen nullam legimus
 pro hoc ei fuisse penam iudicata.
Contra legimus pro uariis culpas nostras
 estimatione et tamen graues penas
 earum. ut de illo qui collegit ligna
 in sabbo. et iussu dei fuit lapida-
 tus numerum xv. Et de filiis aaron
 nadab et abiu qui occisi sunt a domino
 cum offerret ignem alienum leui. iii.
Et de lepra marie sororis moysi
 propter immurationem contra moysen
 maria magdalenam legimus quod
 peccasse sicut et petrum. si penas
 eorum non legimus nisi fletus. **H**ic et in
 pluribus quae inaequales aequaliter legi-
 mis fuerunt. et tamen inaequaliter legi-
 mus temporaliter fuisse punitos. Quis
 nouit viscera misericordiae dei aut uiam
 dignitatis sue. **C**uius enim uult
 miseret. et quod uult puni. **D**icul-
 ta quidem sunt a capacitate ingenij
 nostri. si tamen iusta. **P**arciendo enim pro
 uocat ad bonum. puniendo retrahit
 a malo. **H**inc. **I**ta dicit au-
 gustinus. **H**inc pleatendo siue ignos-
 cendo. hoc solum bene agit ut uita
 hominum corrigat. **H**anc autem in
 omni opere domini concurrere misericordiam et
 iustitiam. misericordiam tamen semper superex-
 cede. **N**am semper ultra condignum pu-
 nit. et remunerat supra meritum

etiā in dīpnatis scdm oēs de hac
materia loquentes. nulli subtra
hens quod ei debetur. et plus con
donās q̄ debetur. Nec in contra
iusticiā suā agit. q̄ est cōdē
tia diuine bonitatis. s; p̄ter ea
Si aut̄ min⁹ d̄ferret alicui q̄ me
rita ei exigerent. et plus puniret
q̄ culpabilis esset. hoc esset cōtra
iusticiā. tā q̄ est contra retributiōē
secundū exigentiā meritorū. q̄
scdm exigentiā diuine bonitatis
prout dicit Anselm⁹. Potest aut̄
sup̄ oīa ista face tū om̄is peccās
ī ip̄m peccat. Unde sicut iudex
etiā iustus p̄t min⁹ punire aut̄ t̄
totū donare illi q̄ in p̄sonā suā
peccat sine p̄iudicio iusticiē. nōm̄
hoc p̄t facere de iūria alteri uo
gata. tū sit p̄sona publica p̄tib⁹
iusticiā m̄stans secundū iuris
dictamē. nisi q̄ntū uiderit uti
tati seu rei publice expedire. sic
et deus ī quē peccatur. Nec quis
dqueri ualet de iēqualitate facta
sibi si equalibus iēq̄libus tribuit
aut ecōtra. q̄a deus nullius de
bitorē. Et de hys q̄ ex liberalitate
p̄ncipis tribuit nēm̄ fit iusti
cia. licet vni sit maior m̄ia.
Possit etiā ambobus penā īflu
gere. s; vni p̄at misericorditer.
alteri indignatur iuste. Nam d̄
Mat̄ xx. an nō licet m̄ quod vo
lo facere. Volo et huic nouissi
mo dare sicut et tibi. d̄m̄ d̄ d̄
debitū tibi nō subtrahō. Itā dicit
dāmasenus. Deus misereat n̄rī
ex sua bonitate. p̄iit ex n̄rā cul

pa. Dico tamē d̄fidenter. q̄ deus
nulli culpā aī idulget. nisi cōtra
to. Que cōtratio tante efficacit̄
feruoris esse poterit. ut et totā pe
nā t̄pale delect et eternā. ut cre
dimus ī petro ap̄lo. maria maḡ
dalena fuisse. Plus vō a minus
aliq̄ t̄pale punire deū nō esse
ūquū. aut penarū mutitas sibi sit
puoratio ad uite emēdationē. aut
in futurū sibi reseruetur. Optet
em̄ oīo. aut hīc homo p̄ se suas
culpas puniat. aut deus in fu
turū tū de p̄iudicio p̄ccōr nō d̄
bem⁹ esse securi scdm scripturā
Cautissimū igitur est hōī ut se
se pro p̄ccās suis puniat. q̄a nōc
securus an sufficiens sit penitentiā
Lucā em̄ sibi semp̄ reputare debet.
aut soluere quod tenetur a sup̄
sibi thesauris. Ideo et deus vo
luit esse occultū nostrū debitū.
aut lucrī supererescentiā. d̄su
lens ī hys p̄ceptatū nostrē et
proficiū nostrē glorie in futurū
Papiende **De p̄ma. etate. m̄m̄**
di a creatione m̄m̄. vsq̄ ad
diluuū. capitulū sextum.
A exordio humāe iu
creatiōis fudamēto di
tendoz. iacendo de p̄
utate ad malū et ad maiorū ru
nas speculantib⁹ nobis venera
bilis nature et creature habitudi
nē tam sp̄ualū. q̄ corpālū crea
turam. Et vsq̄ ad n̄rā t̄pā ī quos
fines seloz deuenērūt. quātū in
moribus aut p̄ficiat a defiat h̄ m̄m̄
generis posteritas manu ducēte nos

Sacra scripturarum serie clarissime re
 pum^o oem creatam natura clama
 re ex sua deficientia se ex nichilo esse
 et ad nichilum tendere: ac per hoc solum
 deum habere immutabilitatem infallibili
 liter testatur experientia: et aliam o
 niam quantum ab ipso deservatur hinc
 assistentiam et perpetuitatem. Voluit
 enim deus ostendere se omnibus esse su
 piorum. ad quem omnis creatura respira
 at: tamquam ad suum opificem. ut non
 gloriatur omnis caro coram illo. et sub
 ditus fiat omni mundo deo. ut qui
 gloriatur in domino gloriatur. Ideo
 a se immediate creatas naturas
 scilicet angelicam et humanam mori
 uno imperio cadere permisit. ut eorum
 omnis posteritas semper deum potius
 habere transiret se nichil. **De**
 si enim in sapientissimis et excellen
 tissimis creaturis hoc evenire per
 missum est. quid sperare aut quid ti
 me potest et debet infirma. ignorantia
 et in peccatis totaliter nata huma
 na soboles ex primis partibus pro
 genita. Cuius ignorantiam palpabi
 lissimam et firmitatem ad modum telea
 ranciarum esse non dubitatur. Ideo ordi
 nes semper debiliores et ad malum propen
 siores humana natura facta est: et tota
 dei obliuiscens. in bestialitatem pene
 versa est paucas exceptas usque ad
 tempora diluuii per duo milia pene an
 norum et amplius deus patienter
 mores perditissimos hominum sustinuit.
 Quia contra naturam bestiarum
 lege naturali quidem inserta in mem
 bris eorum quam taliter commulca
 bant. ita ut deus ad noe solum iustis

tur diceret **R**epleta est terra in
 quitate. et penitet me fecisse homines.
Pis quippe caro corrumpit viam suam.
 Arbitrandum enim est fertilitatem terre
 nascentium et omnium rerum pulchritu
 dine decoris suavitatemque et hominum
 ac mulierum formositatem perhibuisse
 occasionem tantarum voluptatum et
 per turpitudinum. ut oblita igno
 rantis humane seipos degeneraret.
 et incredulibus se turpitudinibus
 iuncte maculareret. Estimandum autem
 homines multo formosiores tunc fuisse
 quam nunc sunt propter clementerum et omnium
 nascentium vigorositatem. Et quanto
 suo principio viamores tanto in a
 plexiore naturali elegantiores. Si
 tunc hodie cernunt pulchriores bene
 nati et bene educati. Namus enim
 quanto complexio in quibus facta tenen
 or. tanto nisi restringat ad vitam
 promptior. In processu creditur
 quod ex radice adam prima soboles
 videlicet caym pueritate hominibus
 et emuli fratris sui iusti abel propaga
 tur. Et deinceps usque ad diluuium.
 in diebus noe qui fuit decimus ab adam
 induitque ambos nuando paucis
 sumos scriptura testatur in occa
 sione deservasse et verum deum coluisse.
Enoch autem ex his vniu. certum est deo
 placuisse ab adam usque ad noe. licet
 et sacra scriptura de enos filio seth
 testimonium pluribus quod cepit invocare
 nomen domini genesis 2. Alios ignora
 mus an cultores vniu. veri dei erat.
 an cultores ydolorum. quod probabili
 us iunctur ex posteriorum euentu
 ita dicitur in genesis 22 de noe ad

noe Te em vidi iustu coram me q̄ te
solum Dicit em paulus actuū xij.
Qui i p̄teritis gnationib⁹ dimisit
oēs gentes ingredi mas suas scilicet
et vt p̄dolatra simulachorū p̄uēt
Igitur paucissimi i duob⁹ milib⁹
ānorū scriptura sacra euidenter
tradidit saluatos fuisse. Et de
uota mēs p̄tēplationis q̄ dñi timo
ris auidā amplā speculari mā
terā hic cōape p̄t. ¶ In p̄mis quo
nō obstante carencia legis date
p̄phete scripturis miraculis ac di
uinis reuelationibus. q̄bus ip̄a
illa erant destituta Adhuc deus
irascēs p̄as sola lege naturali
cognitus totā humani generis nā
q̄ ceteras bestias q̄ animalia eidem
i misteriu tradita rocto solis extep
tis diluuiō delcuit: quasi nouā
postteritate hūmā gn̄is plantare
volens. ne porū facinorū aliqua
remānēt mēoria q̄ deuicari possi
i posterōs. ¶ Item nō minus pen
sandū. quō diuina equitas nulla
scelera ipunita relinquit. n̄ vili
serui p̄ter post datā legem. q̄ post
ewangely diuulgationē q̄ sue
passionis p̄sumationē: qui etiā
ante om̄ia ista i tam formidabi
libus penis peccantibus nō pep
at: prout seruus piger ille cuiā
gldicus qui vniū talentū accepit
dño suo dicebat. ¶ Hic q̄a homo
durus et. metis vbi nō seruāsti
q̄ cōgregas vbi nō sp̄asisti Re
uera deus ante ip̄a legis messuit
penas terribiles: vbi nō seruāuit
doctrinā Quid fatturus est ibi.

Quid ubi copiosissime seruāuit sa
temporibus n̄ris: Vnde am̄itatis
uideis q̄ p̄ hos nobis. Si nō venisse
q̄ locutus eis fuisse. p̄m nō ha
berēt. ¶ P̄cip̄ ponderans excessū uide
orū et malorū xp̄ianorū. qui post
tot et tanta b̄n̄ficia redemptoris
cognita q̄ p̄cepta morēs nō stude
r̄formare. ac si alia om̄ia p̄ca nō
nō essent ip̄utanda i cōp̄atiōe isto
rū Et licet deus uirauit noe. q̄ con
orū i p̄sonā eius ne ultra aquis
diluiū p̄deret oēm carnē. p̄ter pe
natū imānitātē in tam breui tpe
minus sc̄ q̄ in vno āno. vel in quā
draginta diebus. tamē p̄ hoc nō ē
pollitatus. nō velle punire p̄ca. us
ticia ei⁹ mutabile p̄manēte. Quā
illo licet gr̄ie penarū nō puniet.
acerbiori tñ alio nō dubitatur pu
nitus. Et tanto acerbio quāto
nūc p̄tores estimāt se ip̄unc pe
care. ¶ Item nō transeat hor a
solllicita meditatioē aie deuote. q̄
deus i iñcio creatiois creaturā
p̄tores tam sauciter castigauit
sc̄ luciferū et sibi cōsentientes
sup̄mos creatos sp̄s pro sola co
gitatioē cū appetitu assilatiōnis
diuine. q̄ sine om̄i spe uenit eter
nis ignibus tradidit. Et primos
parantes pro excessu vniū mān
dati diuini tñ totā postteritate
sic abiecit. ut nisi iēbita m̄ia fi
ly dei subueris p̄ incarnationē
et passionē fac̄ dei nūq̄ visum
fussent. Que tñ gn̄a p̄torū
apud nos parua estimāt. Et
vtinā cotidie nō maiora quo ad

genus p̄m̄ d̄tra d̄m̄ d̄mitterentur
 Donec cū d̄creuit d̄us ī osho ḡm̄s
 hūani terribilē penā om̄ib⁹ spec
 tabilē. ⁊ a m̄cōriā īdelibilē ut oēs
 ī hūc mūdū ingressuri eā specu
 lentur ⁊ terreātur. solliatq; sint
 vitare p̄tā q̄ sic videret ī primis
 punita. Et hec similiter ī posteris
 t̄poribus ⁊ natiōibus repim⁹ exē
 plata. **P**ost legē datā recenter
 transgressores legis acerrime ter
 num⁹ punitos. ut ī illo q̄ collegit
 ligna ī sabho nū xv Ex duobus
 filiis aaron. q̄ offerentes ignē alie
 ni ī deserto. mox mortis plagas
 cepti s̄t leuit. x. Et ī alijs plucib⁹
 sile repitur. **S**iliter ⁊ mox ī infā
 tia punitiue etiā duo trāsgresso
 res ī audita morte subito pierūt
Et ananiam tū saphira uxore
 propter fraudē ⁊ mendaciū de p̄
 tio arguit habetur act. quinto.
Optuit cū legis auctorem ī p̄m̄
 pio stabilire adhibitiōe penarū.
 ut om̄s postea essent attentī ī legē
 obseruatione timētes penarū p̄s
 transgressiōibus īflatas. **N**ū et
 ibidē in actibus subdit. Et factus
 timor magnus ī vniuersa ciuitā
 et ī oēs qui audierūt hec s̄s de sub
 ita morte illorū duorū. **N**ō etiā
 vacat a speculatiōe q̄ntū ī foueā
 p̄iorū oēs hoīes a creatiōe vsq; ad
 diluuiū descenderūt. cū ī tanto
 t̄pe s̄z p̄ duo milia ānoz. ut mix
 imā creditur fuisse pagatio et
 hoēs opam ḡnatiōi dederūt ī tā
 tā nūositate ⁊ vite diuturnitate
 solū octo sūt saluati a diluuiō.

Nec tamē ad huc isti octo ī mortua
 cepti Quia maledictus cham. rep
 bus fuisse teste scripturā iūctur
 genesis nono. **N**ec p̄tercūdu quā
 int' luce poterit n̄re itelligenae. q̄
 illis t̄poribus licet credūtur multa
 facinora ī hoībus fuisse. t̄n iter etiā
 illa duo p̄ualuisse testat et estima
 tur scilicet p̄dolatria ⁊ īcontinētia sc̄p
 tura hoc attestante clare de s̄do
 genesis vi. De p̄mo nota ex iā dic
 tis actū xviij. **N**ā hec duo viden
 tur quasi radices habere ī natura
 corrupta. **D**e īcontinētia proch
 dolor a lapsu primi hoīs usq; ad
 n̄rā t̄pā vis ḡnatiua totaliter est
 īfecta. ideo hoc viciū luxurie dif
 ficile curatur nisi p̄ fugā ⁊ alicā
 tiōe ⁊ carnis asperam castigatio
 nem Et vtiānam etiā qui insigni
 ti sunt voto castitatis per ordinis
 sacri. aut religionis susceptionē
 om̄s a tali vicio eēt alicui licet
 em̄ auaricie viciū totū mūdū
 repleuerit. nō t̄n ideo viciū īcōtine
 tie cessauit. **D**e p̄dolatria vero
 que talis ē. ⁊ in illis veteribus
 t̄pibus iualuit. etiā ex naturali
 quadam radice fomite traxit.
Nam ī hominibus est naturalis
 appetitus ad fugiendū nocua ⁊
 ad p̄sequendū d̄cupita. **P**acens
 itaq; natura hec a se nō posse as
 sequi propter defectū propriū.
 necesse habet aliquid excellētiā
 verū seu putatū ad quod possit
 habē recursū. ī quo estimat esse
 oim̄ defectū sup̄lemētū. Et ad
 quōdēcūq; tale estimatio hūana

utendit. hoc putatur esse deus cui
uslibet sui bonum superexcellens recta
Et hoc colit veneratur honorat.
et cultum latric sibi impendit. ut in ne
cessitate sibi assistat. et omnem de
fectum eius suppleat. Et hoc esti
mat potentissimum et excellentis
simum quod exprimit per nomen dei.
cui homo se humiliat et oblationes
atque sacrificia impendit unde surter
ut deorum falsorum diuersitas. **Quia**
et nunc inter fideles secundum esti
mationem cuiuscunque. maxime ante
diluuium. cum veri dei nec habebat
notitiam ex scripturis. nec ex reue
lationibus. nisi raris. Et demones
letabantur in cultibus eorum et in sa
dabant. et occulta ad lucem produ
cebant ac futurorum effectum pre
nunciam erant. quos ex subtilitate
nature sue pronosticare clarus quam
homines valuerunt. Qui vero cultus
alicuius estimati aut veri dei est
naturalis patet ex hoc. quia vniuersa
salus est et apud omnes nationes reper
tur et semper fuit. ex quo homines
multiplicari ceperunt et nullo un
quam tempore cessabit. Item quia sic te
naciter cultus deorum gentium men
tibus huius adhesisit et hodie inheret. et
nullis penis aut tormentis exter
minari poterat nec hodie potest
Item hoc evidens signum est quod pue
ri et puuli ad nullum lumen rationis
habentis prout prout diuinum cul
tum effugiant altaria sibi patri
tes adorantes genua flectentes et
uocantes. **P**rius causa christi est
in iulio et in periculo maris exste

tibus. et in hominibus siluestribus. qui
in suis afflictionibus expansis man
ibus et vocibus clamorosis aliquem
excellentiorem vident uocare. **E**x
to detremiscat et expauescat omnis ho
mo diuorum uisionum inscutabile
abyssum cum tota humana generis
multitudine numerosissimam de passio
ne dampnatorum eterne ut creditur
fuisse obnoxia. nulla lege diuina.
saltem scripta fulcra confortasset.
Tame paucis et rarissimis nobis
incognitis quos sibi deus potulit
simas inspirationes a massa dampna
tionis dignatus est preseruare. **F**ic
ignorantia veri dei videtur excusare
eos cum apertius dicat ad rationes.
Inuisibilia dei per ea que facta sunt.
intellecta percipiuntur. **S**empiterna que
virtus eius et diuinitas ita ut sit
excusabiles. **N**am nulla legitur
in illa populi ampla multitudine
argumenta saluationis nisi fingere
a estimare sine fundamentis verita
tis velimus. **Q**uid proinde nos
in nostre excusationis velamine preterire
poterimus? **A**n quorum oculos christus quia
fixus est? **N**onferantibus cotidie
euangelicis miraculis sanctorum
passionibus et exemplis et apostolicis
doctrinis. videtur mihi debere estima
re deum voluisse in illis periculosis
temporibus omnem posteritatem humani
generis ante oculos ponere. quid
ex propria natura posset sibi relicta
sine diuino auxilio. et quod soluite
debet a deo auxilium postulare. et
confidere in eum. ut qui gloriam vult
in domino gloriatur. de seipso nichil presumat

Nā et ob id an diluuiū Noe iustus
 accepit p̄ceptū de fabricanda archa.
 vt toti mūdo claresce' possi p̄ eius fa-
 bricationē noe p̄dicationē. q̄ mūdo
 diluuiū pure debet p̄ter p̄tā nisi pe-
 nitret. Vndē q̄ accepit longū tps in
 dulce m̄e p̄uē. S̄z t̄ q̄draginta an-
 nos idz cētū et viginti genesi vi.
 vt q̄bus subsequēda ess̄ magna pla-
 ga. eos p̄cederet magna m̄ia si
 vellent penitere. S̄z q̄ nulla subscu-
 ta fuerit p̄nā ostendit subsequēs
 pena. Et iusta pena p̄ aquas dilu-
 uij. vt pena corresponderet culpe.
 Nam p̄ que quis peccat p̄her et tor-
 quetur Qui eī p̄ fluxū carnalū
 p̄cipiāz peccauerit. iuste p̄ aque
 diluuiū puniebant. Sicut pharaō
 qui i fantes uideoz p̄ aque subm̄-
 sionem necauerat. ipse tū toto suo
 exercitu q̄ p̄sensū q̄ p̄silū eī p̄buc-
 rant p̄ maris rubi submersionez
 p̄ierit. Ex h̄is magni campū
 speculationis mēti deuote se offerre
 p̄t de inflexibilitate diuine iusticie.
 de odio p̄torū. qm̄ nō deus volens
 iniquitatē ipse est. Et quō p̄cc̄ nouit
 suis. q̄ eos p̄seruare a multitu-
 dine p̄cuntū. quō quilibz eā sem-
 per i timore q̄ iusticia viuere debe-
 at in offensam diuina penā euade'
 valeat qm̄ nulli peccanti impune
 licebit peccare et alia multa spe-
 culanda se offerunt. que hic cau-
 sa beuuitatis intacta relinquo.

De secunda etate a diluuiū
 usq̄ ad abraham cap̄ septim

Hacten' stilius malicia tps
 et habitudinē hōim a tpe
 creatiōis vsq̄ ad tpa di-
 luuij p̄pendiose p̄stixit. iā restat
 vltim' progrediendū qualis hōim
 multitudo erat a diluuiū vsq̄ ad
 abraham. In q̄ iterū decē ḡnatiōes
 p̄tinētur extremis nō om̄nibus u' p̄ati-
 lucte m̄ an s̄z hōies ex pena a deo
 iflicta aliqd̄ p̄fecerant a a p̄uita-
 tibus timore penarū se p̄tinuerāt
 adhuc manu ductione legis natē
 eos sustentante. Ficcensentes aut
 veritate sacre historie gen̄ x et xi
 hinc inde sparsim indictis p̄pharū
 i libris moysi repim' posteritate
 trū filioz Noe ad p̄dolatrie crimē
 prolapsos fuisse. licet forte opinā-
 dū est ipsis noe et filijs viuētibz
 qui plagā diuina viderāt i diluuiū
 p̄stitisse i cultura vni' veri dei. p̄-
 ter recentē mēoriā ḡstoz i diluuiū
 Ideo forte etiam Noe maledixit n̄-
 cham filio suo. S̄ nepoti dicens.
 Maledictus chanaan seruis seruoꝝ
 erit fr̄ibus suis gen̄ ix. Nā certū ē
 ex d̄cis dauid i psalmo chā terrā
 egypti possedisse. et terrā chanaā
 tū septē gentibus q̄ sup p̄dolatras
 isauerūt i culturis p̄doloꝝ. Vem
 vero alter filius noe. quo natus ē
 abraham. licet opinandū ē ipsū
 vni' verū deū coluisse q̄ et putat'
 alio noīe ab aliquibus fuisse mel-
 chisedech. De quo tñ dubiū ē cū
 posteritate eius ad cultū p̄doloꝝ
 certū est plapsā fuisse. Nā labā
 de ḡne abraham repitur p̄dola co-
 luisse. et p̄genitores sui i terram

mosopathamea ut p̄ gen̄ xxxi. Et
silit̄ thare p̄ abrahā et fr̄ eius na
chor in vi caldeorū habitantes nō ē
dubū p̄dola coluisse. Ideo deus de
medio eorū abrahā vocasse credi
tur ad terrā chanaā ne ritū sc̄ret̄
paternū et vianarū regionū. Viro
cū modo solitū est viano vianū
allucere ad mores unitādos siue bo
nos siue malos. Aut cū dauid. Cōmix
ti sūt iter gentes et didicerūt opa e
orū. et seruauit sc̄ultilib⁹ eorū. Et
hoc loquitur cultoribus post datū
legē. Ideo p̄ceptū habebant ut oēs
gentes de medio eorū extermināret̄
ne occasiōes sumeret̄ ab eis p̄dola
trandi. Quod q̄a nolēbāt fare. idō
et filij israhel postea idola coluēt
ut postea patebit. **¶** Ex p̄missis
iecturari possum⁹ q̄d sentire debeat
mus de cognitiōe iaphet tertiū fi
lij noe tū scripturā testat̄ q̄a fi
lij iaphet diuise sūt in fule genti
ū in regionibus suis gen̄ x. Et usq̄
hodie in extremitatibus mūdi et
maris sc̄m⁹ esse gentiū habitatio
nē et culturā p̄dolorū. licet ip̄sibus
ap̄loz multa milia ad xp̄m sūt cō
uersi qui tū cessantibus p̄dicatiōi
bus ad priore ritū sūt reuersi. Sola
europa in fide p̄sistente. Sicut aut̄
dicit cōstāntina hystoria. Sem̄ asiā.
cham affricā. iaphet europā esse
sortitos in habitationes eorū. In q̄
europa roma et mare oceanū. et
aālonaris plagā d̄nctur. Narrat
aut̄ philo q̄ ex tribus filiis noe
adhuc ip̄o viuētē. nati sūt xxiii
milia viroz et centū exceptis mu

licibus et puulis. **H**ac etiā etate
secunda mundi facta est cōfusio
linguarū in edificatiōe turris ba
bel in terrā semnaar. Timore aut̄ ut
dicit scolastica hystoria diluuij vo
lentes sibi postea noc p̄uidere sta
tuerūt ~~edificāre turē~~ ut tutū lo
cū cogerent ne in posterū diluuij
p̄irent ignorātes causā diluuij fu
isse p̄m̄. Quod si vitare voluissent
de diluuij securi essent. **¶** Nec etiā p̄
turē quātecūq̄ altitudinis saluari
potuissent deo eos punire volente.
Hanc stulticiā deus p̄ cōfusione
linguarū remouē voluit ut signi
ficaret p̄tā diuinā volūtate nullā
diuinā artificiosā machinatiōē
quātecūq̄ astutiā posse p̄uale. **¶**
q̄ iam dei vitare voluerit. peccare
desistat. et iam dei nō timebit.
¶ Sēdm̄ etiā methodū in p̄cipio
cy millenarij f̄m̄ ē diluuij. Sēdm̄
etas inchoata a noe terminū habuit
in thare p̄re abrahā. et habuit
sēdm̄ lxx̄ it̄ceptes annos mille sep
tuaginta. Sēdm̄ methodū vero
p̄liadem. idē mille et. **¶** Nō em̄ hoīes
post diluuiū erant tā diuine vite
sicut ante. p̄pter d̄ terrenā sc̄ntiū
debilitatiōē aeris ifectiōē et na
ture humanē defectiōē. et rescen
ciam q̄ paulatim deficere nō cessat.
¶ Certe iterū multitudo peccatiōū et
raritas saluatorū etiā post penā
ceptam. nō dubitat̄ fuisse in ista
sc̄dā mūdi etate. **¶** Sup̄ quo plange
dū ē aulibz aīe deuote. tam dei
offensa. q̄ de creatate humane rō
nis et multitudine d̄natorū. **¶** Timore

uti et cōtū debet oīs mēs hūana. et
 rautus uiuat sibi debz pūdere pē
 sans diuinā inflexibilem iusticiā q̄
 iuste irasat. deus Pānatq̄ eos q̄b̄
 uolūtate sua p̄ scripta aut reuela
 tiōes ostendit. quanto seueri pūu
 turus est q̄bus cotidie sua p̄cepta
 an̄ oculos postendit. nullū habē
 tibz colorē excusatiōis. Ecce ī tab̄
 milibus an̄ chusti aduētū. quanta
 et rautas sātatis et agnitiōis in dei

De tertiā etate mūdi cap̄ iij

In ulterius p̄grediendū
 ē ad tertiā mūdi etate.
 Speculabim̄ si forte maior
 copia scōrū occurrat. Cernēs itaq̄
 creator post tantarū penarū p̄ totū
 orbem diuulgatarū asperitatum
 mentē terrenis cupiditatibus hoīs
 et p̄dolatricē iherentem. suq̄ notū
 am. neq̄ per beneficia neq̄ per pe
 nas crepare. Quodq̄ lex nature
 mentibus humanis īsita parū
 ad dei cognitiōē neq̄ ad amorē
 proficeret clarus uoluit sibi ag
 nitiōē et uolūtate pandere. de
 toto orbe amplissimo unā progē
 em ex alijs nationibus uoluit se
 gregare ex radice p̄dolatricē. Dñ
 licet de terra caldeorum uocauit
 ad locū quē ad mysteriā sue sacra
 tissime incarnationis elegerat s̄z
 ad tertiā chanaan uocauit abrahā
 ham filiū thare filij nachor. et
 saram uxore suā et loth filij fr̄is
 sui aram defūcti. Hoc itaq̄ idēto
 credim̄ esse factū. ne abrahā
 cū posteritate sua delicta p̄sequere
 tur p̄uā s̄z p̄dola colendo. q̄a so

litū est deriuare ī filios quod parentes
 agnoscamus coluisse. Nā et ī posteris
 nationibz licet deū unū celi nō dubita
 ret. tamē a p̄uīs deorū culturis re
 cedere noluerit. sicut p̄i nabuchodo
 nofor et balthasar regibz et alijs
 multis. Vocata itaq̄ hac scā radi
 ce ei p̄cepta circūsiōis et ritū deū
 colendi tradidit. circa p̄uūq̄ more
 promissa fidelia ei tradēs de multi
 plicatiōe sc̄nis sancti. et de benedic
 tiōe sc̄nis ex eo nascaturū s̄z bene
 dicti filij dei. ī quo om̄s gentes
 b̄ndicende essent. Ecce lamētabi
 le factū. ut in toto orbe solū unus
 dignus repletus est. qui nō sine spe
 ciali dei uocatione elctus ē unū ue
 rū deū agnosceret ceteris om̄ibz
 repudiatis licet tñ et aliū eligere
 potuisset q̄cunq̄. si quia sibi ille
 dplacuit. fecit ei cū tale. quale
 uoluit. nō sic cū iuenit. Que uti
 q̄ ī multis tēptationibus p̄bauit
 duris et acerrimis p̄ceptis. ut de
 circūsiōe sua. cū iam ip̄e octogi
 ta nouē anorū esset. Camq̄ oī pos
 teritati sue idixit usq̄ ad t̄pa. qui
 bus de filius ī carne ueniens abo
 nere legis sua passione nos libera
 ret certis insignijs electos suos ab
 īfidelibus secretis. In sup̄ et ip̄ius
 sapiam s̄z abrahē obediētiā
 durissimo p̄cepto de filio unigē
 to et dilecto sibi p̄ignē imolando
 om̄ibus posteris declarauit. Num̄
 firmissima sue hactenus īcogni
 ta fidei fūdamēta iācēs p̄fassi
 mos tres p̄uarchas abrahā. ysa
 ac et iacob toti orbi p̄petue posuit

mutando. sicut et adhuc excellentio
res in noue legis ditioe effigiant.
lumina mundi scilicet videlicet aplos. ut
tantam sanctitatis claritatem tam in
veteri quam in nouo testamento oēs succes
sui specularantes vitam et mores suos
in vestigium patris metuerent. eosque tamquam
metham uniuersis proponeret mutandos
viros sanctitate et spiritus celeberrimos
et veneratioe dignissimos. Quorum
primos scilicet patriarchas e ductos extra
natale solum in terram canaan. tamquam
peregrinos inter cultores idolorum ha
bitare voluit. Et post in egipto fecerit
per quadringentos annos. crudeliter eos
per varias temptationes et diuersarum ter
rarum inhabitaciones. ut videntes gen
tium inuersionem abhominaciones contra cul
tum falsorum deorum ipsi tenaciter uni ve
ro deo recenter et digno adhererent in
mobilitate. simulque quomodo ipsi opibus
nunc insisterent deberent ut hospitalita
tibus variare propter peregrinationes
sumerent documenta. Quamuisque ipsi
iusticie. caritatis et misericordie opibus ita
erant legentibus sacras litteras
veteris testamenti claret euidenter
cum nec scripturas nec predicationes
nec prophetas ullos haberet usque ad mo
ysi etates. Et optinam hodie christiani
innumerabilium voluminum scriptur
arum et predicatorum massam habe
tes saltem decimam partem iusticie
et pietatis coram se habere gauderent.
Sed reuera rara aures in terra nostra
talibus reperitur. Placuit etiam deo
multiplicando sancto semine ut ipsi
castissimi mente licet non corpe plu
ribus videretur uxoribus pari modo

castissimus ut ex illis unum semine tam
dem et quo oēs gentes benedicerent
essent nasceretur. **P**aratissimum
etiam ab omni concubitu carum licito
abstinere si deo placuisset. ipsi magis
deo in hoc obedientes. quam sue libidine
vacantes. **N**on dicit Augustinus libro
eiusdem ciuitate dei de Abraham.
Quoniam virum viriliter et tunc seminis pro
re temperanter. ancilla obtemperanter
nulla itemperanter. **D**enique et alibi
aut idem. **C**elibatus Iohannis non profert
diuicio abrahæ. **T**emperanter enim
pluribus utebantur uxoribus. quam
hodie homo videtur vna carum legiti
ma. **R**elucet sane continere amorem
et solius proles desiderium in actu in
moniali tam in marito abrahæ.
quam in uxore Sara. **Q**ue auidam sobo
lis se sentientes fecerunt. ancilla sua
agrar tradidit in sinum abrahæ. ut
scilicet saltem ex illa aliqua ut ita
dicitur ymaginaria posteritate
gaudere possit. **D**e quo Augustinus libro
eiusdem ciuitate dei dicit. **S**ara sue
sterilitatis credidit esse solacium et
ferendum ancille vterum que natura
non poterat voluntarie facere suum
eo iure quod dicit Apulus vir non habet
posteritatem sui corporis sed mulier.
Inter quos tres sanctos excel
lentissimas dignitate non micuimus
esse puto ex paucitate uxore. **S**ed
tunc nec e contra inferioritas ex
pluralitate. quia iacob quatuor.
Abram duas simul et Isaac
solam vnam legitur habuisse ux
ores. **S**ed credimus abrahæ in sac
tate excessisse. **N**on sine vteris

notabili & sideratiōe hoc diuina sa-
 piētia p̄ordināte. Aug.^m libro xij de
 ciuitate dei. Non enim igitur nō
 ex bonis singulis iter se hoīes p̄p-
 are. s; in vnoquoq; & sideremus vni-
 uersa. Fieri em̄ potest vt habeat
 aliquid i vita & morib; quib; sp̄ia
 quo supat aliū idēq; longē fit.
 Prestantius. q̄ est illud vnde ab
 alio supatur. Sicut homo fidelis
 iugatus. q̄ d̄tinēs infidelis. Et
 iter duos bonos iugatus fidelis
 sumus & obedientissim; melior ē.
 q̄ d̄tinēs minoris fidei & obē.
 Di vtro paria sūt d̄tinēte iugata
 to p̄ferret quis ambigat? Durā
 tibus itaq; hys firmissimis fidei
 colūpnis ab hac eoz; progenie
 oēm cultū p̄dolatricē credim; p̄ci-
 tus relegatū. nec eos passos fuis-
 se aliū coli deū q̄ vnu verū. Et
 oīno sacra vidēs filiū ancillē lu-
 dentem cū filio suo ysaac. aut ad
 abrahā. ecce ancillā & filiū ei;
 q̄ creditur ysmahel de egyptiā an-
 cilla natus simulacra deoz; fecis-
 se. & ysaac ad p̄dola colēda iducē
 voluisse. Sed fidelis sara & sideras
 tulit ip̄atiēter. & tam matre q̄
 filiū proicit. deo etiā iubente s;.
 liz aliqd̄ ad tēpus i p̄plo a deo so-
 tato defuit cultura p̄dolor;. alia
 tñ grandia p̄cā legūtur nō defuisse.
 etiam viuētibus sanctis p̄iarchis
 istis. Hoc testat; p̄rio esau hostis
 inoētis iacob fr̄is sui volūtari;
 homicida ausē. Item testat; rubē
 p̄riogētus iacob qui strātū p̄ris
 fecerunt dormies cū balam uxore

iacob. Item testis est iudas filius
 iacob qui nurem sue illicitē copula-
 tus est. Item testes sūt filij iacob
 decem qui castū ioseph d̄frem suū
 i egyptū vendiderūt. eo q̄ eos actu
 sabat apud p̄rē suū crumie pes-
 sio. Et alia mltā flagitia i scrip-
 tura sacra rep̄ta possūt p̄ que et
 iter eos crumia p̄nt p̄bari nō defu-
 isse adhuc p̄iarchis viuētibus
 licet forte hec eis nō saentibus. Ius
 hec & pauca alia sola i scriptura
 d̄mōstrantur. Nā p̄ occasione ista
 ista i sacra sūt sacris litteris. nō
 alijs exclusis q̄ mltō plura esse po-
 tuerūt. Tacta autē de p̄ris filioz;
 isrl' tpe istorū tantū p̄iarcharū
 sibi inuicē succedentū alij p̄ncē
 nes de vniuerso p̄orbe p̄dolatricēs
 et sceleribus iplacati nullū sue
 inoētis vite & virtutis nobis re-
 liquere vestigiū. Rep̄imus tñ de
 ḡnie esau fr̄is iacob sapientissimos
 & i cultu vni; & veri dei ut credim;
 d̄stantissimos fuisse i terra edom.
 Inter quos & p̄batissimū & p̄cācē
 speculū sc̄m iob & amicos eius fu-
 isse. Qui iob quātus ab abrahā
 descendisse legitur vt d̄i gen̄ xxxvi.
 qui iob abibi nūcupatur iter du-
 ces edom. qui et q̄ntē sapie fulgo-
 re claruerūt liber iob clare testat;
C De em̄nētia autē dictoz; t̄rū
 colūpnarū sufficere p̄uto debe-
 tūlibet tantas eos habuisse di-
 uinas illūinatiōes. quas i fal-
 libil' scripture auctoritas declarat
 & p̄phetas reuelatiōes de q̄ et
 āgeloz; allocutiōes ut in abrahā

ysaac et iacob etc. latissime scrip-
tura testatur. de filij dei natiuitate
et tempe nascendi. passioneque et
resurrectione. **¶** Huc oia oculis meis
et auribus vera esse probamus ut
patet gen. xlix. et alijs locis. p hoc
spus isummas qd in oi statu licito
ecclie siue diuigato siue seculari su-
a dona capacib. no denegabit.
¶ Et certe plus illi mrimonia et secu-
larib. reb. actu. licet no affru itentis
suoꝝ carismatum dona largiri
dignatus e. **¶** Qm hodie multis mi-
lib. caa istis no occupatis qd pau-
cissia dona precepisse videmus. No-
ci vel h. tpaliu dispensatio filioꝝ
q. p. pagatio defmcta fue. virtutis.
s. profectus protestantibus ipoz
mursias et omi meoria et laude
dignus virtutu exercitatus qd nulla
qntitacuq. acerbissima temptatio a
cultu vni. dei aut a iusticie et pi-
etatis psecutioe pt abstrahere. ita
caam vt ipe deus scis posteris glo-
ques. coz se dxu alyis silentio ps-
sis no funditur appellare. **¶** Ego
em su inquit deus abraham deus
ysaac deus iacob. **¶** Hac igitur
gnatione cu coz posteritate ex-
cepta. cetera vniuerse mundi natioes
vt et creditur cultore pdolor. isci-
uebat. **¶** Na in authenticis scrip-
turis nil de aliaru gentiu fide
repi. paulo dicente. **¶** Qui s. deus
i preteritis gnationibus dimisit
oes gentes ingredi vias suas.
secundu aug. s. vt in pdolatia
simulachoz puerit. actiu xviij
¶ Quis ergo tam sarce metis qui

tata inuicibile multitudinē hoim
dāpnatioi eterne obnoxia ppendes
no obstupescat. **¶** Funditusq. corde iſte
miserat et lacrimas vbertim no fun-
dat. **¶** H. neq. ee. oes de hac elca. p. ge-
nue agnitas. et a pibus isertab. vi-
te vias custodierunt. pmo et cu iacob
i egipto descendentes ipo cu filijs
eius defuncto coz successores post-
tpa diuina ibidem pene p quadun-
gentos annos imorantes pdola e-
giptioꝝ saltē aliqui ex eis legitur
coluisse ezechielis xx. et ioseph xxvij.
¶ P. q. et p quadraginta annos
i deserto dxu iurauerunt i pdolatia
et alijs multiplicibus abhoiatioib.
vt de sexcentis milibus quingētis
qn q. ginta q. cu et moyse de egipto exiit
solum duo hoies s. ioseph et caleph
terra. pmissiois meruerunt itroire
alys omibus ppter scelera coz pro-
stratis i deserto sicut nuoz testa-
tur historia. **¶** v. liber ioseph numeri
xvij. **¶** In terramq. pmissiois tpe
iosue ingressi sunt vuentibus
senioribus qui viderant et nouerat
opa dñi magna. filij sicut i sel-
seruerunt dño soli. **¶** P. post morte
illoru aly succedentes i locu illoꝝ
obliti sūt beneficioru dei et conuersi
ad ritus gentiliu et imixti sūt cu
eis coz pdola coluerunt tpe iudici
Cui. rone assignare possum.
¶ P. mo quia saturitas et habu-
dancia terre eos fecit obliuisci dxu.
nec cu time. **¶** Inaassat. e. inat mo-
yses dulcis et recalcitrauit dxu.
xxxij. **¶** faciunt em diuicie et volup-
tates h. mo i sanire sicut olim sodo

mutas et olim omni exchelis xvi.

Prima ratio. cohabitatio gentiliu in quos delere nolabant de medio eoz. Ideo dicit dauid Comixti sunt gentes et didicerunt opa eoru. Tercia ratio. quia videbant quod pro la gentiu ipsis videbant. et quecumque futura seu occulta eis predicauerunt. Ideo credebant in ipsis esse aliqum nume. a aliqua veritate. Respondeo autem a deo rarius precabant. quia iam data legem habebant. Per quam de omnibus poterat informari.

Quarta ratio. quia videbant in fideles sepius in bellis et in temporalibus rebus prosperari. se autem bellis. fame et gladio sepius flagellari. Ignorantes cur accidere. ideo magis rectiore putauerunt a deo vero delinquentes et ad vitium gentiliu ducere. Putat de malachie ix. Vanus est qui seruit deo. Et quod emolumentum. quia custodimus mandata eius et quia ambulauimus tristis coram domino. Et quanta scelera etiam apud gentiles execrabilia filii herarum perpetraverunt abhorribilia et spurcissima contra naturam cum vna muliere de bethleem patet iudicium xix. pro quibus pene vna tribus tota deleta fuit. Quid sentiendum est de aliis? Creuit autem succedebat temporibus dei notitia per miraculorum operationem tempore moysi in conspectu pharaonis decem plagas in egipto inferendo et ipsum cum omni exercitu suo in mari rubro submergendo et tantam suam potentiam tribus primis principibus non ostendendo secundum quod ipse moysi ait.

nomine meum adonay non ostendi alio exodi vi. Ideo fortitudine et potentia mea. si solum pietate. potentiam et sapientiam. Iuxta etiam erat eo tempore dei cognitio per legis exemplificationes data moysi in deserto. Et uel licet quod ad moralia ab ingenio mundi inserta sunt mentibus humanis naturaliter cognita. tamen clarius et aptius non solum mentibus sed et sensibus exterioribus pandebatur. ut sine obliuione semper oculis et auribus se ingerere possent sine excusationis velamine. Iudebantur et ceremonialia ut quod alii infideles et impij uideri in egipto falsis deis imolabant nunc uero deo offerret. commutatio facta non oblationum sed intentionum. Ideo appellabant precepta non bona. ut ait propheta. quia non principaliter a deo intendebant quantum ad imolata. sed quantum ad intentiones imolantium. Exechiel xx. Dedi eis inquit precepta non bona. Unde christo in carne ueniente ressa uerunt. Iudicialia etiam addebantur quo ad cohibitionem a malo. et cohercionem quo ad proximum. in iusticie executione. Et hoc tempus appellare possumus uocationis et instructionis. Quod durauit ab abraham usque ad dauid per eam gratiationes quando filii israhel regerantur per iudices a deo institutos quorum tamen imperis non parebant. ideo pene medianales sepius eos affligebant. per crimina sua cognoscentes iterum et iterum ad deum conuertebantur. Cum igitur occideret eos querebant eum. et reuertebantur. et diluculo ueniebant ad eum. Talis itaque fuit habitudo hominum

ī illo tpe Et scdm Aug^m in libro xvi
 de ciuitate dei ca. x. secundū vulgare
 edicioē a diluuio usq; ad abrahā
 pputant^r āni mille septuaginta
 duo. licet scdm alia editionē dicit
 nōgentos quadraginta duos ānos
Anno nonagesimo nono abrahā
 natus ē ysaac Et ab ysaac usq;
 ad egressioneē de egipto q̄dringeti
 q̄nquaginta āni sūt scdm aug^m
 Et ab exitu de egipto vsq; ad capti
 uitate babilonis mille sexaginta
 duo āni scdm scolasticā historiam
Prima a creatioē mūdi usq; ad
 captiuitate babilonidū quatuor
 milia septingenti q̄nquaginta vnus
 āni. **P**er ab ingressu babilonis in
 qua steterūt p septuaginta ānos
 restant q̄dringenti quinquaginta
 anni vsq; ad xpm. Et lra sup ihe
 remiam dicit. A regressu de capti
 uitate babilonis vsq; ad xpm ac
 ceter q̄dringenti āni. Et a princi
 pio ab adam usq; ad diluuiū duo
 milia ducenti quadraginta duo
 āni. **V**nde totū tempus ab adam
 vsq; ad xpi natiuitate est q̄nq;
 milia centū nōginta nouē āni.
Dn̄ versus. **V**ni tolle dicit ad
 milia q̄nq; ducentis. **N**ascente
 xpo tot bēda dicit pthophasto.
 Hec cōputatio ex diuersis libris
 dicit colligitur **De q̄ mūdi eta
 tate et q̄tate**

Restat vltimus p̄cedi de
 habitudine hōim ī mali
 cia sobonitate a tpe dauid
 vsq; ad captiuitate babilonis **Ed**

tempus sc̄i appellat pharū temp^o
Ed a samuele sumit principū et
 durat vsq; ad tps esdre qui ē ma
 lachias scdm h̄. dicos d̄. q̄ est duo
 decanus iter m̄iores phas a au^o tpe
 vsq; ad iohem baptista nullus
 legitur fuisse phas scdm aug^m de
 ciuitate dei. In hoc tpe quod itē
 durauit p quatuordecim ḡn̄tioēs
 p reges sacerdotes et phas plus
 domini ī quo residebat c̄m̄a rege
 batur. licet phas sc̄os quoz tūc
 magna erat copia nō legimus
 a paternis legi bus discessisse. si
 potius veritatis viam sanguis
 p̄ny effusioē defendere maluerūt.
 vt patet de ysaia. iheremia. eze
 chiele. amos et zacharia filio ba
 rathie. **N**ec usq; p̄noibus t̄pibus
 c̄m̄a tanta habuisse legitur veri
 tatis munimēta sicut ab illa e
 tate. Nam legem naturalē. legē
 positiuā d̄n̄a. exempla viuendi
 a sc̄is p̄decessorib⁹. penas t̄x̄a s̄gret
 soz. om̄iā cōs. repromissioēs. d̄n̄a
 miracula p̄us p̄ribus postensa.
 et ipsoz visa miracula. vt patet
 ī helia et helico et samuele. **N**ec ī
 q̄ oīa eos ī via veritatis detinere
 nō potuerūt. Et q̄nto ampliora
 beneficia deus eis stulerat. t̄nto s̄c̄e
 lera īgratorū ī patēcius ferebat
 et puniebat. Nam d̄c̄e t̄hub⁹ isel a
 salmanassar rege assyriorū sub
 ezece rege isel ī captiuitate ducti.
 translatiq; ī medos p̄sa b̄q; p̄ter
 culturā p̄doloz a tpe iherobaā
 filij naboth licet vt vult iheroni

mus multos pphas ad eos miserat.
 et eorū pniāz pducentos qinquagi
 ta ānis expectauerat De qua cap
 tuitate nec vsq̄ hodie sūt liberati.
 Sed nec alie due tribus scz iuda q
 benyamyn p̄stiterūt ī cultura vci
 dei. ideo q ipsi ī babilone captiui
 ducti sunt sub zedechia rege iuda
 In qua p septuaginta ānos detine
 bantur. q donec oīs illa puerſa q̄nā
 tio fuit deleta deo eis iuste retribue
 te secundū demerita eorū. Horū
 vero regū primus fuit saul filius
 as de tribu bēyamyn deo iubente et
 samuele pphā cū vnigente. Quo
 melior nō inuēbatur ī isrl' scarp
 tura testante S; p̄uo tpe ī vita ī
 nocentia q̄ humilitate p̄durauit
 solum p̄ duos ānos Qui sua dig
 nitate eleuatus cor mutauit q̄ in
 reprobū sensū dilapsus est deo īo
 bediens. sacerdotes dñi octoginta
 occidens. sacerdotis officiū sibi vsur
 pans. phitones p̄silens. cfabao
 ritas contra iramētū ioseph occi
 dens. sām dauid vsq̄ ad mortē p̄se
 quens. per hoc dare ī sinuās q̄ in
 altis dignitatibus diffialime īno
 tētia vite custoditur. Honor ei
 absorbet itellm. Nā scdm plim
 quanto altior fortuna. tanto mi
 nus secura. Ambiciosus iuctus est
 zelus iudic. Nam parē aut excel
 lentiore secū nō opatitur. Et sed;
 aug. solent regnātes regnatūris
 iude vt patz de pilato q̄ herodes.
 Et ip̄nti saens dauid saul sibi
 successurū. nō aliud sicut nisi
 aus mortē. Huic saul finē addit

gladius bellicus philistinorū cū
 filio s suis. Qui licet puerfissi
 mus erat p̄terit tñ filios isrl' gla
 dio suo scdm planctū dauid et
 etiā p̄uo suo defensauit sangui
 ne. cū sibi p̄nūciatū erat se ī pre
 lio illo moriturū. In q̄ clicere pos
 sumus nō ex regimīs tpalis idus
 tria scitatem vite q̄ dei complacen
 tia arguere debere. Sicut nec rōno
 rū impiū an xpi aductū licet
 fortunatissimū erat suo triūpha
 li titulo totū orbē subiciens dīnā
 p̄ter hoc cōplacentiā meruisse.
 S; hoc venā trahit ab alio p̄nci
 pio. aut p̄ter subditorū custodiā
 q̄ dignitate. aut p̄ter aliquorū
 bonū ī p̄nti remunerationē. Di
 no q̄ occulto iudicio her disponente
 Sicut etiā ad p̄uentionē aliquorū q̄
 alteri dñio q̄ flagello etiā repro
 borū dei iudicio digne sūt castigā
 di. Tale fuit ip̄m nabuchodonosor.
 quod p̄sp̄ratū erat sup filios iuda
 q̄ benyamyn q̄ sup egyptū. vt habet
 ī libris p̄pharū. Qui etiā a p̄phis
 seruus dñi dī. cū tñ p̄sissim' fuit
 ydolatra sicut p̄t ī danielē. Et s;
 ga p̄cussorū dī ab ysaia. Vmagi
 p̄refret ille p̄uersus saul multoz
 q̄ prius ī ceteris q̄ hodie ī multz
 p̄matū amatibus q̄ p̄p̄ri honoris
 audis. q̄ alieni honoris iudis pal
 pabiliter videmus. primo ī ingres
 su humiles q̄ cathedrā horrentes.
 s; progressu t̄pis honoribus q̄ lau
 dibus humanis ihiantes q̄ subli
 miter glonantes. aliorū bonoz
 ipacientes. Et si gregē dñi cū to

taliter sub suo regimie dilamari
et dispicere oportet. et per alium forte
magis idoneum multo feliciter gu-
bernari sciret. nunc ipse loco et
cathedra cedere vellet. Et hi tales
non nomine pastoris in diuino iudicio
amittunt. quia semetipsum et non gre-
gem dei pasce curaret que et alium po-
tius pasca quam per se depasca velle de-
ideo nomine mercenarium sibi acquirit.
et hic mercedem suam pro labore sunt re-
cepturi. Et ad hoc sub testimonio
Ioseph sunt obligati secundum dominum ieroni-
mum. super illo optuit pecuniam mea
dare numularum et ego venies ex-
gissim illam utique tuam et iura. Cuius
uocem possumus sic sume finis
eius presidencie cuiuscumque pastoris
est utilitas et pastura gregis domini
a ducente christo petro Pasce oves
meas frustrato autem hoc fine iam
inter cathedra possidetur. quantum
est in presidente. Non autem finis presi-
dencie honor voluptas et gloria presi-
dencie. Quoniam tamen finis talis inuoluit
presides mutat in propria persona
et utilitate suam. contra volunta-
tem dei instituentis. Unde sepius a
prophetis reprobabatur pastoribus
qui pascebant semetipsum. scilicet
finis in sua pastura instituentis.
CItem non est glorandum quia ca-
nonice quis ingressus est ad ca-
thedram. nisi et irreprehensibiliter
se in ea regat. Testis est hic saul.
qui licet deo vocante ducatum populi
suscepit et tamen reprobatus est. quia
inocentiam vite quam apportauit.
usque ad finem non seruauit. **I**tem

ostenditur hic et in successoribus omnibus
quod difficile sit in arte regiminis in ore
tiam seruare. et non in fine peste. quia
quam et bene noceat libidine dominandi
Et quod rarum sit in alta dignitate
humilia de se sentire. et humilitatis
am non deserere ideo per psalmistam dicitur
cathedra pestilencie. Et hoc est
inquirit qui in ea non sedet. Quia huius
pestis pene pro omni vagatur paup-
eribus ut in morbo pestilencie
corporalis fieri solet. **I**tem ostenditur
hic sepius contingit. quod indigni gre-
gem domino presidentes in disterose et
prudenter temporalia et pacem procurant
pro subditorum quiete. Non propter
subiectos finaliter sed propter seipsum
finaliter ut in regimine valeant
tolerari ne a villatione amoue-
antur. Et si que vitia arguantur in
subiectis. hoc potest euenire ut
clamore aliorum contra se amoueat.
et ut videantur ab hominibus boni pro-
sidentes. sed non odio vitiorum et amore
virtutum hoc faciunt. **S**i hac de causa
faceret potius et prius a seipsis cor-
rigendis inchoaret. cum caritas proximi
et propria caritate trahat radice.
Et quod vulnere alteri ratione intentione cura
re intendit a propriis debet inchoare.
Et hoc si non facit in effectu a effectu
non videtur habere rationem ordinem
non rectam intentionem ut per hic in saule
Et vere felix fuisset hic saul. si
postquam ab ore prophete samuelis audi-
uit. proient te deus ne sis rex super
israel descendisset de throno regali.
cessissetque dauid quod in regem virtutum au-
dicerat sibi subditus fuisset. Et si

her fecisset hodie plecteremur ves
 tigia saulis tanq̄ in ~~veritate~~ ~~via~~
 humilitate fudata. ⁊ exemplū
 nimis vtile posteris ambrosiis re
 liquisset. Et hoc utiq̄ iuste facere
 debisset. Et ideo forte sibi dnm̄ fu
 erat a ppha quia dñs p̄cisset cū
 quia residere q̄ cede maluit. dñs
 cū toleravit quousq̄ iniquitates ei⁹
 p̄lerentur. vt paciā m̄asuetudis
 sancti dauid plene plene probare
 tur. ⁊ sic ep̄ali ⁊ eterno regno pua
 retur. Et licet hodie nulli idigne
 p̄sidenti p̄ ppham aliquē de⁹ loq̄t.
 p̄oriat te deus ne pastoris officio
 ⁊ viciariatu xp̄i fungaris. tñ ex
 causis eisdem agnosceret nos volu
 it ⁊c. **N**ūcūq̄ vita corrupta pas
 toris se dilutare incipit ⁊ dilapi
 dare bona ec̄astica ac bonū p̄u
 quere. ⁊ gregi dñico non diligent
 p̄cesse dinoscatur. ac m̄adata ista
 tyentis d̄culcat. iam interpretatue
 di ex asde causis sicut sauli p̄c
 ae te deus ne sis dispensator cū
 officiu agis **d**issipatoris. **N**o
 tñ subditi p̄ter hoc mox sibi s̄b
 trahere debent obiam. s̄ cū tole
 rare ⁊ sibi i iuratis obedire. sicut
 dauid fecit eidem vsq̄ i fine vite ei⁹.
 recto gnosens se vniū regem licet
 tam samuel q̄ dauid se ab eo segre
 gauerūt quo ad socialitatē ⁊ coio
 nē. nō quo ad obiam. **N**ec p̄termut
 tendū hoc puto. s̄ ⁊ meore digne
 recōmendandū ⁊ p̄oribus d̄firma
 tuū q̄ samuel p̄pha auctoritate
 da iudias fungens officio sup̄om
 nē isrl. mox ad ip̄ū dei onus et

officiu ⁊ dignitatē deposuit. ⁊ ip̄e
 met sibi alterū deo iubente substi
 tuit huiliter diuino parens ip̄o.
 licet innocentissime p̄fuisse ip̄sū
 scriptura testat. **Q**ūto magis
 hñ q̄ indigne p̄sident ⁊ corrupti
 moribus vitā subditorū suis p̄u
 tatibus corrupit valefacere debe
 ret cathedre ⁊ alios loco sui p̄dore
 os subrogare. **I**nt̄ licet etiā i mō
 regendi saulis multe additiones
 tyrānie policie tam i seculari q̄
 in sp̄iali p̄sidonia. quas cōditi
 ones ponit **A**ristotiles v. politia s̄z
 silatione virtuosa vti. fite penite
 prudēs ⁊ sapientes ac meliores a
 se longius reliquit. p̄uidū ⁊ fidele
 dispensatorē ad oculū se ostendere.
 pauas secreta sua reuclare. nō mul
 tis d̄fidre. penas publicas nō infli
 gere. beniuolū se velle videri. nul
 lū aut paucos i magna p̄tate co
 ram se velle d̄stitue. alienis potius
 q̄ p̄p̄is sua secreta reuclare. n̄ cō
 silia p̄p̄is velle d̄mutare. virtuo
 sū se ad oculū ostendere. de sone
 tate vtuosoz nō gaude. s̄ eos ad
 oculū solū honorare. dei cultorē
 publice se ostende ⁊ simulac̄. d̄mā
 gogos idz adulatoros ⁊ explorato
 res procurare. qui occulte scruten
 tur ne lateat ad tractant subiecti
Pocetate ⁊ vnitatē nullā vel ra
 to admittere ne vniū moliantur
 aliqd̄ d̄tra tyrānū. **I**tē oem multi
 tudinē habere suspectā ne machi
 nētur aliquid contra eū **I**tem
 extraneis magis cōfidē ⁊ etiā cōiu
 ue magis q̄ p̄p̄is. q̄a extranei

nō sūt tyrāni dīcāri s; p̄m. Nullū
virtuosū poterit corā se habere.
Et talia plura ponūtur v̄ polit.
Que oīa pro maiori pte r̄pūtur in
hīs q̄ primatū honoris ex ambiciosi
cordis fonte assequūtur. tñ scdm
magis q̄ minus. scdm q̄ magis q̄
minus radicē cordis ī amore dignita
tis fixerūt. Has additiones tyrāni
ab aristotile v̄ polit̄ positas qua
lib; presidentem an ī se veraciter
habeat expedit p̄videnter d̄siderare
Et si eas in se reperierit nō dubitet
se esse ambiciosū q̄ tyrānū. q̄ que
sua sūt querētē. Et si corē bonū p̄
curet. tñ h̄ ideo facit. ut tolerari
se faciat. q̄ ī dignitate remaneat.
p̄mū bonū corē preferens q̄ mēna
rius iudicatur. sicut q̄ saul strenu
e subditos protegēbat. Nec tñ p̄
indignitatem presidentis. mox sub
ditis p̄cipendū est ad depositio
nē eius nisi alia r̄onabilis causa
occurrat. Nam licet ille tribunal
seu cathedram indignus p̄sīdeat
scdm diuinū iudiciū. tñ scdm iu
diciū eētē sibi honor q̄ obedientia
ē deferenda. quousq; suā depositio
nis in eū iudicialiter p̄cedit. Pub
licorum cū exigit vt talem mēto
debeant tolerare mēnarū. Nam
scdm greḡ. scdm merita subdito
rorū disponuntur corāda rectorū
Et in hoc subditi culpam suā ma
gis accumulāt. cū penā hāc p̄ su
is p̄cāis a deo ip̄is inflatam sus
tine patienter r̄emūt. q̄ malū
plātū aut r̄orē sibi p̄esse nō sus
tinet. facit cū deo scdm Job sn̄az

regnare p̄pocitā p̄pter p̄cā p̄pli.
Resistere ergo in hoc de ordinatione
non mīne est culpe. P̄n̄ iheremias
hortatur. Patienter inq̄t ferte iā dñi.
Ideo q̄ iheremias vidēs filios isrl̄ cul
pis eorū exigentib; meruisse subēe na
buchodonosor regi babilonis ī capti
tate suasit ut om̄ibus armis pietis
se vltro ei offerret et p̄ hoc iā de pla
cace pronūciavit iheremie xxviii. Cui
acquiescens daniel q̄ tres pueri q̄ e
zechiel grām apud regē meruerunt.
Ceteri vero d̄silii p̄p̄e r̄emūtēs. q̄ se
illi regi nabuchodonosor opponētēs
vt zedechias q̄ filij sui ac p̄ncipes.
per eūdem erāt occisi. Hoc insinuat
nobis ī saule rege p̄uero q̄ iusto d̄
ī iudicio peccanti p̄lo fuit p̄clat.
n̄ p̄pter suā p̄sūtate depositus a
regali solio. valuisse v̄tāq; samuel
p̄h̄a oronib; suis a deo impetrasse.
vt d̄gregato populo ip̄m de regno
deposuisset. q̄ sanctū dauid iā in re
gem v̄ctū instituisse. nisi d̄gnouisset
q̄ culpa filiorū isrl̄ meruisset.
talis peruersus rex p̄esse debuisset.
P̄tante igitur ī presidente t̄palū
p̄uisione ac p̄cāis d̄seruatiōe q̄p̄
non d̄pellit subditos declinare a v̄
a veritatis. Licet forte exemplo suo
nō multos edificet subiectos. passi
m̄ ē p̄uipondū ad eius d̄stitutionē.
cū ignoret q̄lis futurus sit. q̄ forte
ī penā subditoꝝ talis p̄uersus cas
dñetur. Et hec fuisse ī saule sc̄p̄
tura testatur de ip̄o. Ideo q̄ saul d̄
uid om̄ē p̄hibuit ab eiusdem occi
sione. Necq; manū suā v̄nq; ī ip̄m
extendere voluit. cū sepius op̄er

turritate accepisset
De dauid ppha cap. xxviii

David iam stultus se pens
reflectat. qd vere inoeter ad
solu regale puenit possu
mus dice ex hoc. qd deo iubente per
samuele vocatus et unctus est. Et
post unctioe sua ad pasua redyt.
no multu carpedes honore ex hoc
deserte. et longo tpe ex ppris oculas
i psecutioe saulis multas feres mo
lestias. iuade noluit eius regnu
eo uiuete. Et et mortuo ia eo tu fu
giss ad terra philistinoru no nisi
deo dsulente redyt ad terra uida
sals in ebron. Nec corona regni v
surpauit donec tribus uida. et p
totus isrl i regē eū elegiss. Sed
et planctus eius sup saul et iona
than idiat qd regnum eius no af
fectauerit. Et postea i psecutione
filij sui absolomus cu fugiss cu su
o exeratu de ihlm ppter metu ab
solomus et abiatthar sacerdos scru
tuliss archam dñi. dauid iussit
ut archa reportaretur ad ihlm
Nam legitur dixisse. Reporta
archam dei in iuben. Si iuene
ro gratiam in oculis dñi reducat
me et ostendet m eā et taberna
culu suu. Si aut dixerit m no
placet. Presto sum. faciat qd
dñs qd bonu est corā se et regū ro
ponens i arbitrio se dei. et ad
dignitatem regalem no multu
anhelans et si non esset reuer
surus ad gloriam regni dūmō
bolūtas dñi i eo pleretur. **Itē**
Et pmaue volēs dissensionē suo

et a paci cōitatis dsulēs. filiū suū
salomonē regē eo adhuc uiuēte
dsituit. sciens pro certo graues
orturas discordias. si non dispo
sito regno abiret. sicut et adhuc
eo uiuente adonias filius eius
sibi pro se regnū vsurpare volebat
Quā itaq iuste inoeterq regno su
o pfuerit testat et scriptura in li
regū et tñ no obstante scitate uite
eius i pluribus legitur deū offen
disse. i adulterio in homuadio. i
ptiapatione etiā trucidatiois sa
cerdotū p saul anq ad regnū p
uenerat in mēdatio. i nūatione
ppli. i puurio cū iuramētū pstate
terat sauli de nō delēda ei posteri
tate. cū tñ filios eius postea gra
baonitis tardidit ad cūa fugen
dū et regū xxi. **E**t de yqua ex spo
liatione possessionū myphybo
seth filij ionathe ad mendosam
accusationē sibe. et regū xix.
Ecce iterū qm pculose est **stare**
i altis dignitatibus pside. **Pe**
vtiqz crumia gladius de domo
eius nō recessit. **E**t licet procul
dubio penituerit ad amonitio
nem nathan pphie tñ illo non
obstante grauissimas sustinebat
penas et gra. psecutiones ita
vt eius uxores p filiū suū ppiū
publice violarentur. et ipē a ppo
solio p filiū suū depelleretur qui
eius mortē ardentē sciebat.
Et qui prius an pām philiste
os amonitas. moabitas. et filios
edom hūliauerat. nec aliquis
ei resiste poterat. postea etiā a

psecutioēs

pro filio graues. **p**ellus dicitur
eū vindicante culpam pcedentem
Si qd illi suo carissimo deus nō
pepat licet nō vsq ad tanta
tpa sorduerit i peccatis sine mag
no dolore & p̄tricioe. qd nobis es
timādū est de p̄tis nostris. qn
ta acerba pena sequat. nisi p
ueiēdo nō smetipsos diudica
uerim? puniētes nos volūtari
e ne ab ipō puniam? **P**umulas
hoc nō debet latere qd bellis ac
tibus cessantib? dauid maiora
cumia iuātur amisse s̄z ad
ulteriū hōiadiū & pli nuātio
nē. **H**ic itaq licet i pluribus
desipuit. deo tñ miserāte legē
somp resipuisse et bono fine ter
minasse vitam suā. **O**cia iquit
etiā poeta si vires picre cupidi
nis actus. **N**ō repimus tpa ipō
& ezechie & osie regū iuda p̄dolo
z cultura vacasse. **M**axime de
tē tribui a tpe iheroboam pi
mi eoz regis usq ad trāsfucti
onē eoz i assyrios. nō obstanti
bus s̄ssimus p̄phis. q̄ i medio
eoz habitabant & somp i mira
culis & p̄hecijs & amonitionib?
eoz p̄tā sp̄m̄re curauerit. h̄z
icāssū. **R**epimus etiā qd vtile
sit subditis habere iustos & scos
presidentes. **N**ec estimari potest
q̄ntū cōitati prossūt prudēs &
q̄ntū nocēt pueri. **T**rahūt em
de facili ad se quācūq p̄tē. cu
piūt totā cohortem. & in omib?
politijs & congregatiōibus fa
cile ē repire. & siluā sacrarū s̄p

turarū vbiq testatur. **S**z cū de
om̄ipotes oīa mūdi regna tñ
fret atq cōstituit scdm daniel
dīā. cur nō in solys & chateonis
tam sc̄larū dignitatū q̄ spi
rituālū tales somp prudentes
& sibi gratos collocare stūdet? **R**
hoc qd respondebo. nisi iustus es
dñe i oībus vus tuus. **E**t oīa in
nūo pondere & mensura disponit.
et omīa in sua sapiētia iustis
simo moderamēte licet nobis oīa
to disponit. **P**otuit reuera hely
am & heliceū aut ceteros p̄phas
somp ut iheremiā tpe ioachim
& sedechie. et psalū tpe pueri ma
nasse regis p̄fice. **S**z cur cōsilia noluit
rius a? fuit & qui audiuit sensu
dñi. et videat quid probet aut qd
dicat. **E**t hodie cernim? multos
p̄donecos ad cathedras sub scabel
lo vilescere. min? p̄donecos i infu
lis & dignitatibus eleuari. **F**orte
possit dīā qd presidētia p̄culosa
est vt dñm est. **V**nde quidā ait.
vere mors i olla platonis placit.
it deo sibi caros i hūili loco saluati.
q̄ i alto p̄clitari. **A**ut quia sub
ditoz vita nō existit digna p̄
scos gubernari. vt suozū saluatio
ex sola gracia procedere nō du
bitetur. **Q**ui etiā potens est
sub unpnis r̄coribus eos in via
salutis p̄seruare. velut electi
serui p̄uarias tribulatiōes q̄
a pueris r̄coribus a equalibus
sustinet. coronā amplius glo
riosa possent mereri & annu
lacus remuērari p̄ter difficul

tate pessam. **D**el etiā ideo ut
 semp̄ tribulati semp̄ ad deū re-
 cursū habeāt. auxiliū postulāt
 & nullam in se cōfidentiam habē-
 tes. semp̄ sub manu dei potētī
 hūilientur spem in ipm̄ ponētes
 semp̄ stēt in timōe scāctes q̄ scāu-
 tas semp̄ inimica ē scās & timor
 custos ē scātatis. **H**ec mihi pro-
 nunc occurrunt rationes ad ma-
 nu. alias cōmitto īgenosiorū.
Videtur tñ inter has rationes
 nō mīnā esse scdm̄ aug. de cita-
 tate q̄ de vniuersitate recū sic
 ad mīstrat ut eos p̄prio motus
 agere sinat. **S**icut successores re-
 galū spūaliūq̄ dignitate sed
 cursū hūanū admittit. tñ ipse
 clōs suos nouit. etiā inter rat-
 uas demonū saluos p̄seruat.
Nō igitur sit ingrātū iustis &
 deū timētibus si nō plorentur
 in arte dignitatū. q̄a optie res
 corū prudentissimē & occultissime
 p̄uidetur. tñ rarissimos repim⁹
 in scripturis scās q̄ scātate quā
 ad cathedrā apportauerūt sta-
 biliter p̄seruauerūt. **E**t oēs plā-
 gentes magis q̄ plaudētes in
 cathedris iuēimus. **E**t scās pō-
 tifer martinus maioris grācie
 se fuisse testatur an̄ ep̄atū. q̄
 post **D**ic q̄. deus dēreuit cōsu-
 lere saluti suorū dilectōrū in hoc
 p̄uoloso tpe. **P**ost regē vero
 dauid salomonē filiū eius s̄reg-
 nū accepisse scripturā testat⁹
 qui bonus in principio malus
 existit in fine. **S**cdm̄ aug. quip

pe feie que aiōs etiā sapientū fa-
 tigan̄ eidem magis offuerūt q̄
 p̄fuit sua sapientia. **P**rospera
 em̄ semp̄ magis q̄ adūsa virtuti-
 bus solent aduersari. **N**ec dubi-
 tandū qm̄ eo colente p̄dola mul-
 ti ex filiis isrl̄ ei cōsentietā simi-
 le ea coluerūt. **D**eprauatū qupe
 fuit p̄ mulieres gentiles cor eius
 & dedit maculam in gloriā suā.
Vnde ei iā sem̄ suscitauit adūsa
 rios multos. p̄mo p̄rios seruos
 ideoq̄ infirmus fr̄us est in sua sapi-
 entia. **E**t q̄ alios sapiām docuit.
 ipse insipiens fr̄us est. quia deū su-
 mā sapiām deliq̄t. **E**t hoc nō so-
 lū in ip̄o. s̄ in om̄i hoīe t̄dubie solū
 eūēre. vt de cluto deo & ei timore.
 et ipm̄ deliq̄t de. vt in saule rege pa-
 tet a quo recesserat spūs dei. & vex-
 auit eū spūs malus. **T**imor em̄
 principū sapiē. au. delictio nau-
 e stulticie. **E**t licet salom̄ in statu in-
 nocēcie sue. tēplū dño gratū & aut-
 tis speculū mirādū edificauit.
 tamē tēplū cordis sui p̄ mulierū
 blādimēta destructū. p̄ id multo
 plus deo displicuit. q̄ in edificādo
 materiali templo placuerat. **N**ā
 postea p̄ reges iuda cecitō deo de tē-
 plo cordū suorū p̄ p̄cā de. dēdig-
 nabatur amplius habitare in tē-
 plo materiali sibi cōstructo. **I**deo
 et etiā illud auferri & destruī per
 regem babilonis p̄misit. **N**ā is-
 tid̄ p̄pter illud factū extitit. **E**t
 hui⁹ figura hodie cernitur in plei-
 cū etiā monasteria amēhila-
 ta videm⁹. **C**ui⁹ causa ē. q̄ habi

tatorē eius salz deū de templo cor-
dis nostri eiecim⁹. et ipē illa des-
truū pmittit. **C**In hoc isup salo-
mone exprimitur q̄ sapientia i-
tellectus p̄t stare i eodem hōie
cū malicia affectus. Quis em̄
dicet ipm̄ totā sapiam suam.
quo ad illuminatiōē itellectus
amisisse cū peccauit. Ratio hui⁹
est. quia sibi non repugnant in-
tellectus et affectus. cū sint diu-
se potentie specificē distincte. Et
hec forte similiter i multis locū
habet. Nec est cōtrariū illi sine
sapia vincat maliciā. Nā hoc
dōm est quo ad hū vtentes sapia
Aut quo ad potētiā et aptitudinē
seu i diuersis subiectis. Vides em̄
p̄t vti oculis aut nō vti claudendo
Igitur eis nolens p̄t se paputare.
labi aut i foueam. P̄t si hū vtentur
oculis. caueret papitari. **I**tem
q̄nto sapientia proficit si assit
bona affectio. tanto ihat et nocet
si assit malicia volūtatis. Neq̄
gratis dōm ē ab aristotile. seuissi-
ma iusticia habz et arma salz de-
fensionis. Pat em̄ protegere p̄ as-
tutiam iusticiā suā. Et nisi qui-
dam claros habuerit oculos facile fal-
litur p̄ multos sapientes malos
Igitur paulus sepius hortatur
discipulos. Ne decipiant p̄iāne
p̄phetiam aut traditiōes hōim.
aut hui⁹ mūdi sapientes. p̄ suos
iquit dulces sermones seducūt
corda inōcentū. Ideo et xps prudē-
ciā serpētina aduixit colubine
simplintati dices. Estote prudētē

sicut serpentes. et simplices sicut co-
lūbe. **Q**uo ergo oculibz inōcenter
vivere volenti sūt nōtā. **P**rimo
ut veritas sit i elatione. et caritati
affectiōne. quoz vnu sine alio nō
est p̄fctm. Nā p̄mū sū scō ē teme-
rariū. et scdm sū p̄mo papitariū
atq̄ cecū. Tamē forte scdm sū p̄mo
est min⁹ p̄iculosū. qz facile recipit
iformatiōē suo sensui cedens.
Has dauid vtroz q̄ p̄cēt. nō sicut
salomon vnu sū reliquo. Bonita-
tem iquit et discipulā et sciam do-
ce me. Cauens ut salom vtroz
p̄cēt q̄ vnu solū. Vn i specie ut
nū spūs scūs sup ap̄los venit. et vt
illūaret et attenderet vtroz dōm
Erant ḡ i salone habūdāna di-
uiciā voluptatiū honorū et palū
et a dei timore abstrahēbant. q̄
om̄ia i dauid p̄e suo nō tantū ha-
būdabāt nam semp ei bella nōn
defuerūt. ideo ad deū eū recursū
habē oportebat. et cotidie stabat
i timore. Dauid em̄ ē in deli-
ctis inōcētiā d̄seruāc. Ex hīs duo-
bus regibus scz dauid et salone duc-
nit oculibz ut se iformet et caute
videat. qm̄ sua colloquia aspect⁹
et familiaritates cū mulieribz mo-
deretur. Nā ambo papitariū pas-
si sūt p̄ mulieres. altero respicien-
te. altero totaliter i sapiente. Ne-
mineritq̄ q̄libz carnē se fragilem
gestare. cū etiā scdm iho. fecerit
mentes libido domat. Asscuretatq̄
se ut nō solū in d̄tactu corpis absti-
neat. videatq̄ si tū integer et pur⁹

corde abcedat a muliere sicut ac
cessit. Nam secundum augustinum
cedros libam ipsa daturae solet. id est
viros alte dignitatis ut clare est
videre in duobus regibus. quorum
vniussim. alter sapientissim
m. fuit. et abo vici a mulieribus
Quis ergo hodie tutus erit. et p
sera vici ecclesiastici spiritales ac re
ligiosi quibus sathanas attenuas
usidari solet. Et ut ait iho. abse
na mulieris castitatis collocat arma

Idco i ista pugna no cluero hosti
propellendus est s; pede et fuga
tate **De roboam et iheroboam**
capitulu vndenu

Dest salomone et dauid
grandis descensio fatati
et sapie faus e in sequenti
bus regibus s; roboam et iheroboam. q
b nec merat fatas nec sapia. Ma
pimus fatutate iuueniu quoz
consilys utebatur. magna pte reg
ni amiserat aio suo domiante. Nec
demencia ipare voluit sup subiecto
s; potera. Sed cu dce trib subiec
te erat huano timoe ne amitteret
regnu qd possidebat i samacia.
fecit vitulos aureos i bethel ut p
cos p'ls adoraret. et pcepit ne iret am
pli ad templu i iherl adorac ne au
teretur ab eo et reuocetur roboam
regi iuda seruire. cu tame diuinu
responsu recepat q si i lege dei am
bularet regnu suu stabiliuret. Ipe
vero magis desus huana rone.
deserto deo pdola cu dce tribub co
lebat ultra q p duetos anos don
taptiu ducerent i assyros tpe oze

e regis Aliquoties tn deus p pphas
eos sic monebat vt reuiterentur
pserim p abdo ppham. q aperu
it et futura pdixit. Et signo cora
co fco vera esse sua vaticinia mos
trabat vt habetur in regu xii.

Eror itaq; ei magatus i pos
teros. et quasi p lege seruatus. ita
vt nec nome da audire volebat.
et spoliabat eos q oblationes suas
i iherlm deferre volebat Et sacer
dotes dmi de samaria expelleba
tur. et de alijs tribub sacerdotes
pdoloru creauerunt. quos iusta pea
post trecentos anos scdm aug. de
ciuitate secuta e tpe ioseph regis
iuda. sicut et pdixit pdictus ppha
abdo. qui ossa falsoz eoru de sacer
dotu obussit sup aram pdoloru.
In figura om posterioru hec fiebat.
Nam mali malos i psidencia i p
laturis magis sequitur q bonos
Plures malos q bonos iuueniu.
Cui ratio e. qz hoies st' promp
tiores sequi sensualitatis ipectum.
q rationis. Hoc em pauoz est.
illud vero multoz. Inde q inter
quadraginta reges iuda et isrl. so
lu tres scriptura sine carnie tuc
fuisse testatur. Etm. Picta dauid
cechnam et iosiam oeb reges paz
dmiserunt Et neq; hy ab omnibus
paz abstinuerunt. licet de comissis
penituerunt Et nec hoc ptermit
tendu. q raro aut nuq legimus.
et nescio an hodie repim post
bonu alteru bonu successisse in
regno aut i platura Magis vo
malu q bonu. a post malu bo

nū secuti fuisse regim⁹. ut post
samuelem saul. post dauid salomō.
post salomonē roboam & iherobo
am. ceteris paucis exceptis semp⁹
malos. Post ezechiam. manasses
malus. Post Josphā sc̄m. iheronias
puer suus usq; trāsmigratioē babi
lonis. Cū q̄ntus tremor inuit⁹ oib⁹
dignitatū titulis insignitib⁹. cū legat
paucos innocētiā vite custodisse.
Et om̄ia secūdu⁹ aplm̄ ppter nos
scripta sūt in q̄s fines seculor⁹ deue
nerūt. Pericūdu⁹ est certe & nēis tē
poribus ne filia euēiant. cū eadem
ratio suppetat nobis q̄ in ipsis vete
ribus. In figura em̄ nū illa oīa eis
veniebant. et nō facile est pbare ma
iore dei timore hodie adesse p̄siden
tib⁹. q̄ p̄uorib⁹ t̄pib⁹. Defectibilitas
huāne mētis ex contracto fomite.
id solet habere. p̄uū vt paulatī cō
tinue a vigore & rātidie defluat.
nisi semp̄ aliquib⁹ simul quasi re
diuuis itatimētis exatet. hos q̄
stimulos vocam⁹ diuinas exhorta
tioēs. verbū dei. meditationēs sa
crarū scripturarū. m̄uatioēs diu
nas. t̄ores. penās. q̄sq; m̄coria
p̄missionū diuinarū. et talia q̄
mētē hōis a varietatib⁹ carum
strepentiū tumultū solet cohibe⁹.
Hec plenissime adeo filijs isrl̄ et
regibus eorū adhibita legitimus
cū ceperant a rectitudine cessare &
discedē a t̄pibus salomō usq; ad
t̄ps trāsmigrationis. Nā nullis
tempib⁹ a mūdi creatioē legitimus
tam d̄tinue p̄phetas missos sicut
et tūc. ita ut semp̄ vno decedente

alter successit usq; ad iheremū. qui
oculis corp̄alibus captiuitate itū
tus est. quā alij oēs in spū p̄uiderūt
et p̄dixerant usq; t̄pa aggei & za
charie p̄pharū. qui post regressum
de captiuitate sub zerobabel p̄pheta
rūt. Et malachias q̄ et esdras sc̄m
hebreos dicit templi edificatiōni
opam dedit. Deus em̄ nolēs morte
p̄toris. cernēs p̄lm̄ suū electū post
p̄dolorū culturā declināe. et ppter hoc
iuste penas suorū faanoz luere de
bere. curauit eos sollicitate p̄monē sūt
et semp̄ consueuit a principio mūdi
Et hodie creditur cū viderit aliq̄s
grandes tribulationes orbi aut t̄re
imūnē ppter eorū p̄cā. p̄mittit p̄nū
eos ispirando suis electis ut malo
z p̄sc̄i sint & se et alios studeant p̄
auisare. Sic noe an̄ diluuiū. sic
ante plagas pharaonis p̄misit
moysen & aaron. Sic ante diem
iudicij et t̄pa antixpi et i p̄nti tūc
t̄pe captiuitate dicit tribuū filioz
isrl̄ p̄ p̄pharū oracula eos monerēno
cessauit. Dicit em̄ amos in. nō fa
ciet d̄ns v̄bū nisi tuclabit seruis
suis p̄phetis verbū s̄z p̄ne ifugē
eos p̄monēdo. P̄ parū p̄ferat. Nā
p̄phas aut occiderūt & expulerūt
aut sanas eorū amonitiones audie
ntempserūt. eā v̄sis miraculis
helie & helizai. Nō p̄ parū suoz s̄ro
rū moderno t̄pe solationē ut non
egre ferat zelatores et p̄dicatores
verbi dei. si eorū doctrina nō semp̄
recipitur. q̄i nulli equari p̄nt p̄e
ditis s̄is. et nō ppter hoc desiste mor
debent de exhortioē. Nā ex ezechia

deo p̄diatur q̄ nō audiat̄ r̄ tñ mittit̄
 Et zedonias rex iuda libri iheronim
 e sedit i p̄tes r̄ p̄icat i p̄unas r̄ tñ
 a deo ei p̄cipit̄ vt r̄ scdm̄ scribat̄ i eade
 verba. Neq̄ em̄ sum̄ meliores q̄ p̄ces
 nri. Plantandū em̄ atq̄ spargendū
 ē agri cultoribus. deo p̄mittendū vbi
 et qñ dignabit̄ dare iremētū. D̄ ne
 p̄ hoc silentio p̄tereūdū puto q̄ cōronēū
 illoz fūdamētū locans iheroboam
 filius nabath rex p̄m̄ d̄ere tribūū
 oim̄ reatūū ex suo exemplo sequē
 cū iuste penas luct. Et tanto ip̄i
 pena fuit amplius cumulata. qñ
 to i posteros culpa sua fuit dilata
 ta. Et ido semp̄ scriptura sacra
 remeōrat̄. ambulauit̄ iqt̄ i viā
 iheroboam filij naboth. q̄ peccauit̄
 et peccare fecit̄ isrl̄. P̄icut̄ auḡ. silē
 diat̄ de arrio heretico. cuī pena
 etiā post mortem nō est termina
 ta multiplicato errore eius i poste
 ros. Vtq̄ in terrore oim̄ peccantū.
 q̄ tot peus iustissime punietur. q̄
 exempla nilparū ad posteros trās
 mittit̄. P̄icut̄ e contra de bonis
 P̄ulte aut̄ iheroboam volens reg
 nū suū saluare ne populus ab
 eo aut̄eretur phibuit̄ ne ad iherlm̄
 p̄gerent ad templū dñi. cū maḡ
 p̄his r̄ legi moysi credē debuit etiā
 in spem̄ contra p̄p̄riam spem̄ cre
 dendo. Etiam si non duo regnū te
 pale amittere debuisset. sed et vlt̄
 p̄riam. licet nullo mō regnū a
 misisset ambulando i viā dei. s̄ ma
 gis p̄petuasset. Nobis itaq̄ i maḡ
 ne doctrine exemplū ut nullo mō
 viam veritatis r̄ iusticie deseram̄

etiā si totus mūdus aliter sentiret
 r̄ aliter iudicaret. Et ratio p̄p̄ria sup
 petando est legi diuie etiā si ipsa
 dicit̄et oppositū. Hoc quoq̄ nō pu
 tam̄ silentio p̄tereūdū in hoc re
 gū et regnoz tpe q̄ si legū diuiaz
 transgressores flagellis diuissimis
 vnaq̄ gentiū. iusto da iudicio af
 fligebant. q̄ ip̄i placare nō pote
 rant etiā munerib̄ seruitutib̄
 r̄ etiā culturis p̄doloz eorūdem
 P̄ affliti a suis refugerūt ad
 auxiliū egyptioz. r̄ cōuerso affliti
 ab egyptis iugebat̄ ad se ad reges
 syrie et tñ nichil eis p̄fuit spoliantes
 thesauros templi dñi r̄ tributa
 illis afferentes sicut et thesauros
 regis. Confidentia etiā et spem
 suā ponebant i auxiliū exterarū
 nationū. r̄ semp̄ frustra. Qui
 quippe deserto deo eoz p̄tore. nūq̄
 q̄ remediū iuare potuerūt. Quē
 si vera pietate coluissent. oēs eoz
 hostes infirmati reddissent. sicut
 aliqñ qñ i p̄ceptis ei⁹ ambula
 bāt omnibus vtiq̄ postis i meo
 riabile exemplū. vt r̄ sciret oēs dei
 veri cultores sub vmbra eius sep̄
 esse p̄tendos. ab om̄ibus tēpta
 tionibus erūdōs. Etōtra vō p̄ito
 res exponi debere diuie. Et si ali
 qñ p̄spantur. hoc eis credit̄ i remu
 nerationē quorūcūq̄ bonoz q̄
 receperūt mercede suam. ā ad ostē
 dendā miām diuinā. q̄ eos ad pe
 nitentiā expectat. q̄ solem suū ori
 ri facit sup bonos r̄ malos. Pen
 si oēs si oēs malos i p̄nta puniret.
 nichil i extremo iudicio reseruet̄

Delecta si semp malos hic puniet.
videtur deus eos oppellere ad seruiē
dū sibi. ⁊ pro tpaliū p̄sp̄eritate ⁊
duceret sibi seruiētes. et sic cupidos
facit ad p̄sp̄era. nō volūtarios
ad suā seruiā. **C**ontra qm̄ ma
la dei seruis accidūt. quosdā deus
a tpalib' malis liberat. vt tres pue
ros i camio ignis ad suā potentia
ostendendā. quosdā p̄o nō liberat
vt machabeos ad glām corū tu
mulandā. et vt eo puriores ad deū
veniant. q̄nto acerbis ignis pas
sionis eos candidauit. Aliquos at
falsissimos nō liberat ad p̄bandam
fidem xpi. ⁊ veritatis p̄dicatē soli
ditatē in posteros p̄pagandā. ut
ihemū ⁊ oēs ap̄los. tñ in aīa liberat
Et plus acquirit sibi s̄i q̄s h̄ca
tpalibus malis nō liberat. q̄ ma
li quos hic de tpalib' malis eximit.
Pnde sc̄dm diuīe glorie ostensione
et honorū vtilitatem siue liberat siue
nō. semp misericorditer et pie ac ius
te agit. **C**reator enim suo semp sub
iecta esse debet creatura. **E**t sicut in
virtuosis semp laus dei p̄dicatur.
et dei iustitia nolunt velint demonstrat
Nam veraciter dicit Aug' de agone
xp̄iano. om̄s creatura nolit velut
vni deo ⁊ dño suo subiecta est. **P**
hoc cōmonemur. ut tota volūtate
seruiam' deo dño nro. qm̄ iustus
liberaliter seruit. iustus p̄pedit. ⁊
oēs tñ diuīe p̄uidencie seruiunt.
s̄i alij obedūt ut filij ⁊ faciūt ea
que que bona sūt. alij ligant' tā
q̄ serui ⁊ sūt de illis qd̄ iustit' ē. **I**ta
deus op̄s oipotens dñs vniuerso

creature qui fecit oīa sicut scrip
tum est et creant bona valde. sic
ea ordinant. vt ⁊ de bonis ⁊ de ma
lis b̄n̄ficiat. **Q**uod em̄ iuste fit
b̄n̄ fit. **I**usti aut' sūt b̄n̄ boni. et ius
te mali penas patiūtur. ergo de bo
nis ⁊ de malis beneficiat deus. qm̄
oīa iuste facit. **B**oni aut' sūt q̄
tota volūtate deo seruiūt. **N**emo
em̄ leges dei omnipotentis euadit
Ped et aliud est facere quod lex iu
bet ⁊ aliud ē pati quod lex iubet
Quapropter boni sc̄dm leges fa
ciūt et mali sc̄dm leges patiūtur
Et item. **I**niqui iustis afferūt bo
na sua et gaudent. **E**t talis letitia
ē summa miseria. **N**am et gān
det pisas qm̄ hamū nō videt. et es
cas deuorat. s̄i cū piscator eū ad
dure cepit. torquetur eius viscera
et ipam p̄ escam qua letatus est.
ad cōsumptionē trahitur. **B**onitas
nichil nocent. q̄ hoc eis auferitur.
qd̄ nō diligūt. **I**ta qd̄ diligit vt im
beci sūt. nemo eis auferere potest
Mimo et q̄ plurimū mali seruit
bonis vt dyabolus sc̄o ioh̄i h̄ille
In tantū aut' deus ⁊ diuīa lex in
obliuione ⁊ cōtemptu venerat.
an captiuitate babilonis vt ia
decem tribubus i assyrios an du
centos annos transductis ipsi
reges ⁊ principes iuda ⁊ b̄p̄ami
qui soli remanserāt n̄ audire vo
lebat voces p̄phaz. nec legem de
i adūtere. sed om̄derūt seu itare
cerauerūt p̄phas et iustos qui le
gem dei sentire volebant. **E**t ma
nasses qui et iherlm̄ sanguine sanc

toru' u' ino'ctiu' repleuerat vsq; ad
 os. et prius achab et ioz'am reges
 et isabel multos p'phas occiderunt.
 et vt putabant om'is p'eter eos q's
 abdiab seruus achab i' spelu'is
 absco'derat ita ena' vt iheremia
 sanctissim' tpe sedechie i' luto dem
 serant. que tame' abdonalech ethi
 ops extrane' extraxit de luto. i' q'
 vsq; ad collu' insus erat nullo su
 i' misericordie de filijs isrl' eiusdem
 xxxvii. **P**ostea p' eundem sede
 chiam i' vestibulo carceris detrusus
 est usq; quo capta fuit iherlm' eripi
 ente cum nabuzardan mag'ro mili
 tu' regis babilonis et libertate' ei p'
 o'ibus donante. Qui et apud p'ri
 os nulla' m'iaz potuit inuenire **m'iaz**
 vt pat' eiusde' xxxix et xl' capitulis
Et i' ta' p'ua' num' iusti illius t'p'is
 redacti sut vt idem iheremias testat'
 cap' viii q' d'ns ad eu' dixit. Circaute
 vias iherusalem' d'siderate et queri
 te i' plateis ei' an' inu'iat'is viru' fan
 entem iudiciu' et q'rentem fidem' y
 p'ians ero eis id'z om'ibus alijs s'cd'
 nicola'u' de l'ua. **E**cce si pauca iusti
 fuisset in tanta' m'iositate deus pep
 asset. **D**e quo no' p'ua' solatio ori
 tur in via recta gradientibus. vt
 et si tota' multitudo hoim' ad i'q'
 tate' declinaret. no' p'pter hoc iust'
 quisq; ad imutandu' turba' decli
 nare debz. **O**bluio ead' totalis de
 i' s'at'ie legis ex hoc appare' potest
 illi' t'p'e q' t'p'e iosie regis cu' ad
 eius mandatu' sacerdotes' d'flaret
 pecuniam ad istauranda' s'at'ia te
 pli' tecta' casu' i' domo d'ni' repperit

libru' regis sumi' a legis d'ni' quasi
 obliuioni traditu' longis t'p'ibus
Que' t'n' libru' legis i' continua' me
 ditatioe' a lectioe' habe' debuisset et
 oia' i' s'at'ie i' vestitu' a' i' sup'plumia
 domo'ru' scribi' debebat ac i' obliuif
 abuliter meozari. **P**er que' hoc
 de' post'is idelibile' meozia' relin
 queb' vt q'n' s'at'ia' p'cepta dei' i' s'co'z
 p'ri' ordiatioes' co'culca' ac iustos
 viros i' suis' amozia'ois' d'p'ri' et
 repudiari. sciam' certissime' nobis
 grande' aie' a corp'is p'iculu' i' brau
 imine' sicut filijs isrl' d'ungebat i'
 hac captiuitate' babilonis. **E**t q'n'
 to' plon'gab'it' pena' p' pat'iam' de
 i. tanto' acerbior' succedit t'p'e' exe
 cutio'is. **N**a' vt dictu' est p'colat'ia
 d'ce' tribu' t'p'e' iheroboam' i'choa
 ta' durauit p' d'uctos' q'n'quaginta
 anos' s'cd'm' i'ho' et vsq; hodie' p'ca
 i'flucta' fine' non habet. n' forte fi
 ne' habitura' est donec' plenitudo
 gen'au' intrabit' s'cd'm' apl'm'. a' sic
 ois' isrl' saluus fiet. **N**o' ergo ab
 uti' debemus' pacia' dei' q' nobis
 creditur. no' vt culpas' au'geam'.
 s; a culpis' resiliamus.

**De quinta etate et tpe capta
 uitatis babilonice et postea
 usq; ad xpm' cap' xii.**

Quoniam p'ca' isrl' q'
 bus et captiu' d'ca
 mebat' a' templu' illud
 gloriosu' d'ctum' a' ciuitas iherlm'
 funditus euelli. Nabuchodonosor
 rex babilonis executor' d'ne' s'nie
 pora' p'phetaru' p'mulgatae. q' c'ch'
 seruus dei' d'ns licet p'uce' s'issim'

pdolatra her oia nutu dñi ipse
videtio ano sedechie. ipm cepit
oculos eius crucib. filios omnes
i oculis ei. ipm duxit i babilo
nem vbi et mortuus e scdm pda
a iheremia. Qui iheremias scies
ihrlm destruedam et templu.
scam archa testameti a moyses fac
ta oronib obtinuit recodi i mote
vbi moyses sepultus fuit vt habe
y machab y. Et ipe liberat a vesti
bulo carceris p rege babilonis vt
rabi samuel dicit. et spatices filij
isrl q crudeliter cathenas vincibat
et dicebant. ipe iheremias iurit se
eis sponte reuelans q dfortans
cathenas eoz donec rapsaces cu
phiberet. q tn pri eu in carce ue
rant bonu reddes pro malo. Iustu
vltiq erat vt qui creatori sui ag
noscere nolebant puniretur. vt rex
supbus et iniquissim⁹ supbia eoz
domaret. sicut olim supbus pha
rao rex egypti p ranas et muscas
domitus est. Et qnto illi sa pha
rao et populus eius erant supbi
ores tanto de rebus dtemptabilio
ribus et abiectis facta est cerux
eoz mala. vt ait aug⁹ de vrbis
apli. Non obstantibus tn pnis
eoz deus pmissimus ipas pphas
ordinauit in babilone scz ezechie
lem. danielē. iheremia qui eis de
iudea scripsit. et dolabatur eos.
et vt orarent p nabuchodonosor
et pace regni ei. Qzi pace iqt
regni ei erit pax vestra. Et ei⁹
tempus duratiois captiuitatis
pdixit scz septuaginta anos. Nec

tn in captiuitate positi via dei
custodierunt. s; ezechielem ppham
ociderunt sicut et hii qui remanse
rant in iudea pauci nro tanq
fugitiui post morte godolie que
rex nabuchonosor terre pfererat.
ipsi metu eis regis fugientes ihe
mia in egypto i tafnes lapidauerunt.
Quē tn egypti honorantes circa
sepulchra regu tumulauerunt.
cuius merito egypti multa bn
ficia sunt dscuti. Et si qsb cre ve
lit dsciderare a tpe vocatiois ab: a
he. vsq; ad transmigratioem nris
numerus deu iuste colentiu adeo
fuit attenuatus sicut illo tpe
quo templu salomonis toti orbi
celebrum erat desolatu. In signu
pen⁹ destitutiois totius sciatatis. P qsb
audebit asserē filios isrl eia in
captiuitate p septuaginta anos
pdola no coluisse. cu iestas nabu
chodonosor duocasse ad dedicatio
ne statue auree vnnersu iplm
tribu et linguas ut ea adoraret.
Inter quos pauldubio q filius
rahel erat. Et oes eu pscntes
adorauerunt ppter preceptu regis
preter tres pueros anania. aza
riam. misaelē. principes terre
babilonis constitutos. qui et
iussi sunt mitti in caminu ig
nis. Et si alij filiter filij isrl adeo
orare nolluissent quis dubitat
filem penam in eos pcessisse. P
forte eis tuc ad culpam non tm
impatabat ppter metu pene. s; i
an captiuitate qn nullo cogente
sponte pdolis soluerunt. seruauerunt

ideo nullā facit de eis scriptura mē
 tionē. **H**ic elucere possunt ex caplo
 xiii daniel. cū tyrus rex bel ydolu
 & draconē adoraret. quesuit dan
 elē cur eos filiter nō adorēt. vñ p
 spūm est q̄ alij eos oēs adoraret.
Pn̄ autē ex hystoria esdre notū ē
 q̄ filij isrl̄ i babilone vxores accep
 unt de filiabus nationū. q̄ p̄cul
 dubio eos ad culturā trahēbant
 ydolorū. Nam ideo mandauerat
 deus p̄ manū moysi ne d̄miserēt
 n̄ filiabus nationū aliarū. Tanto
 autem tpe habitantes in captiui
 tate. hñ qui ibi nati erant defun
 tis alijs qui p̄us de iudea ad babi
 lonem venerant ignorantes pa
 tris leges et terram p̄missionis
 i qua patres eorū habitauerat. cū
 tempus regressiōis venerat data
 libertate a tyro rege vt possent re
 uerti ad iherlm̄ in mētibz eorū vi
 luerat terra p̄missionis et placue
 rat t̄ra captiuitatis vt multi nol
 lent reuerti s; remanserūt i terra
 captiuitatis. **E**portebant aut̄ san
 danielom orōnibus ip̄erare ut de
 daret eis cor̄ regrediēdi ad p̄p̄riam
 terram vt pat̄z daniel x. **S**ub 30
 robabel duce p̄phetantibus agypte
 o et zacharia nouū templū est
 fundatum in angustia t̄pm̄ ce
 lamantib; vicinis gentib;. **N**ec
 nisi i quaginta sex est p̄f̄m̄ tem
 plū vt pat̄z jobis y s; longe mun
 p̄iosū q̄ primū templū. **E**t dicit
 iho; **V**etitia magna erat fūdato
 templo ab illis qui nō viderāt pu
 tēplū. **D**z ab illis q̄ gl̄am̄ p̄mi tē

pli viderant videntes secundi tē
 pli iequalitatem. q̄ tū primū leta
 bantur. tantū secundi lamētābā
 tur. et voces lamentantiū excellā
 bantur voces letantiū. **E**t aug
 de ciuitate dei. **E**x q̄ p̄ aggei et za
 charia p̄ham. q̄z temporibus es
 esdras qui & malachias dicit vsq̄
 ad iohem baptistam nullū habu
 erūt p̄ham p̄culdubio deteriores
 sunt facti et effecti q̄m p̄us. **E**t h
 tempus hñ durauit p̄ quadringē
 tos annos. **H**oc etiam ligere pote
 rit ex libris hester et iudith quoz
 hystoria medio tpe facte et cōscrip
 te sūt. **D**ile & duolibz machabe
 orum. **I**n quozū p̄mo claret. q̄n
 ta p̄tā aliqui ex isrl̄ d̄miserūt
 ementes sumū sacerdotiū. & ac
 cusauerūt fr̄es suos apud antio
 chū regem. q̄ dedit eis p̄tātē vt se
 queerēt ritib; gentiliū et facerēt
 gignasiū idē scolas gentiliū. **E**t
 quata execrabilia i templo dei fe
 cerant. & lupanaria i eo extrux
 erant vt patet y machabeoz vi.
Et que mala & strages p̄p̄si sūt
 d̄tinentur y machabeoz vi & vii
 ita vt inter duos annos. octogi
 ta milia occiderentur & quadra
 ginta milia vincti fuerant p̄
 antiochū regem. **D**z & nobiliū sep
 tem machabeoz v. tū matre ibi
 triumphus gloriofus describitur
Hoc etiam tempus a trāsmigra
 tione vsq̄ ad xp̄m̄ quatuordecā
 i se completitur q̄tatiōes scdm̄
 mathai. **E**t i se habuit ātuoz
 monarchias a tpe abrahe. **A**n

anus

tye ⁊ parū ante cepit monarchia
asspicioꝝ a nino et terminata fuit
tye balthasar que qꝛuis et darius
medi occiderit vt patz i hystoria
daniel. **S**eda a qꝛo usqꝫ ad ma
cedones durauit i qꝫ alexander p
m' regnauit vt patz pꝛimu macha
b pꝛimo. **T**ercia ab eodē usqꝫ ad
romanos. **Q**uarta a romanos
vsqꝫ ad xpm. cuiꝫ impū sine fi
ne durabit. sicut dixit gabriel
beate virgini marie. Et regni e
ius non erit finis. Et patz in p
ma visione daniel' h'et vñ rap'
Constat autem ex libris qꝫ firma
ti sūt iudith hester machab. quō
semp post reditū de captiuitate
filij isrl' sub grauib' onerib' desu
dabant tribulationū. **P**retanc
rat em deus ne pꝛspicuas et omū
sicut pꝛudē ante captiuitate cōt
eis occasiones ruine vñ eis sic
non desuerūt occasiones pꝛseu
tionū et graues strages. **N**eqꝫ
tu hec pꝛsecutiones a pꝛis hꝛ
cano ⁊ aristobolo pꝛtendentib'
pro regali dignitate pompeius
nūcius romānoz occasione hax
pꝛtentionū iherlm subiecit tribu
tis romānoz. Et postea romāni
herodem sic antipatris qꝫ et asco
lonita dicitur regem iudee sta
tuerūt. **D**ub au' eā tepe iohes
baptista xpi pꝛcursor et iesus
dei filius ex virgine natus est
vt euāgelicā pandit historia
secundū vaticāna iacob pꝛi
arche. **N**ō auferet' inqꝫ scriptū
de iuda rē genese xlix et dan

el' i' **P**sqꝫ em ad h'et tꝛa semp filij
isrl' pꝛduces reges aut sacerdotes ce
gebantur. **C**reditur et propheta ab
lata pꝫ quadringentes annos vsqꝫ ad
iohem vt omū oculis nou' qꝫto cari
oz ipha tato maiora et hactenus lau
dita nūciaret. Et nō solū nūciaret.
s' et digito demonstraret. **T**anta vñ
sātate pꝫfulgidus vt merito ange
lus sit a malachia appellat' vt sac
tus scōrū a scissuno ipha nūciare
tur et demonstraretur. cui' sātatis
testimonū phibet veritati. Et nul
lus dubitationi locus eliqueret
qm que ipse ostēdet vt filius dei esset
patat' em emūciaa oem tolle so
let dubitationē ⁊ suspiciōnē falsi
Cui' sātati testimonū ipa veritat
phibet dicens. **I**nter natos mulier
nō surrexit maior iohē baptista.
Ab exodio igit' mundi ascendētib'
nobis usqꝫ ad hūc altissimū mō
tem sꝫ xpm dei filiū latissimus
campus pꝫspicua mēti apitur ad
speculandū ante ⁊ retro. **R**etro
quidē. vt i hoc opusculo pꝫpendio
se pꝫstratū ē i gñationibus ab adi
vsqꝫ ad xpm septuaginta septe gñā
tiones luce in. Et ab abrahā vsqꝫ
ad xpm quadraginta due gñā
tiones mathi pꝛmo. **Q**m i hñs
gñationibus que pꝫplectuntur
annos quinquaginta milia due
tos vera dei cognitio pauassimo
habuit cultores i copatione tota
mūltitudis huāni gñis. **Q**m
rara sātatis i hoib'. **Q**m pene tot'
mūdus saulcato luce naturali
et istinctu rōnis ac lege naturali

141
obtenebrata ambulans p' vanita
tes ipetui sensualitatis obediebat
Sicm hñ qui legem dei acceperant
scriptam et p'has audierat et mie
ra opa oculis visibilibus intuebā
tur a cotidianas amonitiones ha
bebant et a via veritatis oberu
bant. qñtomag' hñ q' nichil eorū as
secuti sūt. qui tñ ppter h' nō excusa
ti sūt. **Q**uāta multitudo i hys qñq'
milibus et ducentis annis putanda
est eterne dāpnatiōi obnoxia. **P**e q'
et pro qua si licet salua dīna iusti
tia oculi oīm deuotorū incessant'
flumina lacrimarū effundē deberet.
eo q' tot hoīes ad ymaginē dei cre
ati ab illa bñfica visione dei excludi
deberent. **P**z pro hys flere nō licet s'
iformādo se q'libz dīne voluntatē
Et si possibile foret ut q'libz dīstet'
sup alta specula itūctur inūabi
lem multitudinē trahi ad ignē sp'
nos plus obstupescēt. qm olim re
gina saba. que contemplanē ea q'
circa salomonē gerebant nō habe
bat ultra spm p' magnitudinē am
mirationis. possetq' dice' simile qd'
illa nō credidi dicentibus scrip
turis de pauitate saluandorū don
venēs ipse videre ea. **E**t cognouit
q' medicas in nūciata nō ē. **Q**ñ
tū em ex scripturis scīs eluc' pos
sum' numer' p'destinatorū an
dristi aduētū i copatiōe p'fatorū
quasi nulli' reputationis erat. ita
vt arbitram' neq' mullerū hō
sit saluatus an xpi aduētū i car
natione. **P**rimo. ppter dei igno
rantiam. q' etiā sapiētissios late

bat. **Q**uippe q' sola rōne iutebat' huān
ner alia credere volebant. q' sup
rōne erant. sicut fides futura redēp
toris. sine q' nullus etiā an xpi
aduētū saluabat' saltē implia
te vel explicitē. **P**eda rō fuit fomes
p'ci. q' post se traxit i finitā mul
titudinē. q' impetū carnis sequeba
tur. **N**ā iohāne dicere. sanus oē
qd' est in mūdo a dāpnā carnis ē.
aut dāpnā oculoꝝ a supbia vite.
que tūc pene toto orbi dñābatur.
Et vtiā hodie mūdo locū habent
Tercia rō est ioluta tot' multitu
dinis dīfuetudo q' pro lege solet repu
tari. nec crede' i h' iude' posse vt a
multis estimat'. tū cotrauiū sepi'
sit verū dicere dño p' moysē. **N**on
sequēris turbā ad faciendū malū.
n' in iudicio plurimoz acquiescas
sūc vt a vero deues ero. **P**uto
em regularit' esset semp' fuisse vñ
q'qd' ē in mōalib' actionib' huā
nis quo ad maliciā et bonitatē
frequēter a plurib' acceptat'. et a
multitudinē vulgi i agibilib' q' ad
praxim et exercitiū eligitur mag'
i malū q' in bonū rōnis tendere
Et rō est. q' virtus scdm plim ē
circa moderationes passionū. se
cundū debitū rōnis iudiciū. **P**au
a aut sūt qui scdm rōne abulāt
Multi vero impetus passionum
sequuntur. p' nature corruptionē
et sensualitatis ipulsionē. **I**deo
pene in oī dīgregatiōe videm' ha
būdare nūcū illorū. q' carnali
a quecūt et amplectūtur. **P**au
cos aut q' calcatis carnalibus se

extendunt ad spiritualium amore. Et
in his quanto excellentiores tanto
pauciores. Ideo dicit philosophus in topi-
corum. id quod plures sapientes eligit
magis est eligendum. Non absolute
quod plures. Nam propter hoc est
magnam se habere pro sensu. non pro
intelligentiam. cum tamen contrarium sit verum.
Et hanc causam assignat sanctus thomas.
cur plures damnantur. quam saluantur.
Dicens. prima secunde que xxxiii. arti-
culi. vii. Bonum proportionatum rationi statum
nature destitute accidit ut in plu-
ribus deficiat ab hoc bono ut in
paucioribus sed bonum quod accedit
eodem statum nature inuenit se ut
in paucioribus. et deficiat ab hoc
bono ut in pluribus. ut est scilicet intelli-
gibilium et debitum usus vite et vi-
uendi secundum rationem propter quam est
homo. Primum est autem modus viuendi
secundum carnem et sensualitatem.
vnde stat ante christi incarnationem cum
lex solis iudeis data erat. et so-
lus deus in iudea secundum dominum dauid
notus erat. gentiumque vocatio
christi aduentum et resurrectionem et as-
censionem eius seruabatur in iudabi-
literis plures erant gentes per totum
mundum multipliciter quam solus una
tribus hebreorum in una mundi parte
scilicet in terra promissionis. paucis
igitur numeris pro tunc predestinatorum
erat. Placuit utique quod omnium temporum
iustissimo mediatori ut tempus
legis nature et legis scripte per-
curreret tempus gratie. Vnde dominus in illis
duobus temporibus pauci saluarentur.
In primis tamen pauciores quam in secundo.

ut palam ostenderet. quod nisi gratia hominum
debita subueniret. nec natura nec
natura lex sufficiens esset ad hominem saluandum.
Nihil enim ad presens adduxit
lex secundum apostolum. ut iusta fieret et pub-
lica gratie diuine commedatio. et homines ef-
fectuatis desideris sitarent gratiam.
Dine qua non natura non lex saluare
posset. nec in se fiduciam poneret et
meritis suis ascriberent salutes.
mentes superbiens duceres. Manus
neque excelsa. et non dominus fecit heri omnia
Simulque ut posterum omnes timeret et
grati essent deo. nihil de se presumere.
Quis enim dubitat si nos qui de ge-
tibus nati sumus fuisset. uel po-
tius quibus ante christi aduentum. ma-
gis eadem damnationis nos eadem
vna cum illis rapuisse in barathrum ignis
et eterni. Passit ut illos in pun-
tione. ut nos omnes timeremus tempore gratie
nobisque in gentium benedictionis pri-
legia preuidit. Ab ipso enim ad per-
fectiora spiritus et natura. Inuenit autem
et gratiam. Quanta ergo pena. Inscuturam
est gratiam christi. Inscuturam. si tan-
ta pena precessit etiam illos qui nul-
lam gratiam sunt consecuti. Necnon hoc
memorandum putauimus ut deus
se nullius debitorem ostenderet. sed
iusta sua rectitudine omnes homines
damnationi obnoxios probaret.
Et declarat per damnationem illorum
ante suum aduentum quid posterum
tota massa humani generis meruis-
set. nisi in debita misericordia filii dei per
se ueniret subuenisset. Doctrina
autem cunctis spectabilem. et nulli ob-
liuio obnoxiam posteris deliquit.

Et nō ex multitudine nūosa. nō
 ex longitudine tpm spacioſa.
 nō ex morū humanorū antiqua
 ta preſcriptiōe veritatis via argu
 atur. ſive hoc ē i ſpeculabilibus
 ſive i agnibilibus materiis cū i pñ
 ti p quāq; milia ānoz r āplius.
 r tanta p̄loz nūoſitate r mox
 habitudie veritatis apud paucaſ
 ſunos nota eāt omīb; alijs p̄de
 uia erroris tā i agnitarōe verita
 tatis ſpeculatiue q̄ i morib; errā
 tib;.

Dn̄ palogifant; qui arguunt
 antiquorū moribus. Hoc eſt obſ
 uatū. q̄ bonū. Et multitudo p̄loz
 ſic ſenſit a longe retroactis t̄pib;
 q̄ verū fuit. Nō alter ē fonō vñ
 haurit; agnatio veritatis r irrep
 henſibilis app̄atio bonitatis.

Veritatis cō ſpeculande origo ē
 eſſentia cuiuslib; rei p̄itellān decp
 ta. Bonitatis autē origo ē iū rō
 nis menſuratio. nō multitudo
 pplaris aut temporis longitudo.

Quorū ſpeculatio put plurimū
 i paucioribus conſiſtit. Et igit;
 error circa verū ē et bonū ſaltem
 ſc̄dm ea que ſūt ſup ſenſū vt plu
 rīm in multis. Qd q̄ verū ē in
 omīb; mūdi etatib; ſp̄ pbam; ex
 p̄ientia rerū m̄grā demōſtrāte

**De 6.ª etate mūdi q̄lib; etat; vi
 uētēs hōies añ. quo ad bonita
 tem ſive malitiā. cap. xiii.**

In orācia. Invidia.
 cupiditate r volup
 tate. pene totū mū
 dū añ xpm captiuū. medic;
 celeſtis hōis morbos curaturus

aduenit i ſp̄e humana viſibili.
 vt naſceretur pbans ſignus r m
 miraculis veritate doctrine. qua
 ſe dei filiū eſſe pbant. cū ſc̄dm
 iudodemi dictū. nemo potuit hec
 ſigna face. q̄ ipſe fecit. n̄ fuiſſet
 deus cū ipſo. **P**er ipſū imutabile
 exemplū cūctis poſt ſeculis oſte
 dit. ad qd̄ tota hōis intēno toto
 t̄pe vite ſue extendi debet. Poſt
 hoc redargūes oīm p̄teritorū t̄pm
 ſtudia que hōies i vanitatib; cō
 ſūperūt. Nonne vtiq; exemplar
 vite ſeipſum oſtendens r p̄terito
 rū t̄pm tenebras fugat; Nō no
 uerant p̄teritorū t̄pm hōies hu
 militatis. caſtitatis. paciētiē.
 paup̄tatis. māſuetudis. pieta
 tis. caritatis vias. ſed eandem
 d̄traias. **Q**uārū d̄traias v̄bo m
 ta r exemplo ſemp; iſtauit xps
Dn̄ aug; in libro de agone xp̄ia
 no. filius dei hōem aſſūpſit et in
 illa humana natura p̄ſeſus eſt.
 Hec mediana hōim tanta ē. q̄ta
 nō p̄t cogitari. Nā que ſup̄bia ſa
 nari p̄t; ſi hūilitate filij dei nō ſa
 nat;. **Q**ue auaricia ſanari p̄t; ſi
 paup̄tate filij dei ſanari nō p̄t;. **Q**ue
 ira ſanari p̄t; ſi paciā filij
 dei nō p̄t;. **Q**ue impietas ſanari p̄t;
 que caritate filij dei ſanari nō p̄t;. **E**t
 poſt pauca erigat ſp̄em ſuā
 genus humanū. r recognoſcat
 naturā ſuā: videat q̄ locū habe
 at i opibus dei. **N**olite vos d̄cep
 nē. **N**olite amare carnalia. qz
 i filio dei n̄ maſcula n̄ ſc̄ia ſum;
Nolite amare tp̄alia; quia ſi bñ

amarentur. amaret ea homo.
q̄ suscepit filius dei. Nolite time
re tumelas et cruce ac morte. q̄
si nocerent hōi. nō ea patētur hō
quē suscepit filius dei. Hec ille.
Et licet hec pauca b̄s aug. i. so
lacione elcōiē dei exp̄sserit. ne se
alienos a nūo filioꝝ dei estimēt
cum talia patiantur. cū et ip̄e
filius dei in se p̄essus sit. **¶** **¶** **¶**
Qua tñ
plura memoria digna i omi duc
satione presignauit suis electis
dilectis vt isolarentur. et tanto
se dei filio viciniores reputaret.
q̄nto eadē se d̄formioꝝ vident. **¶**
Et
exempli causa. odiū pro veritate
nō time. sicut et xp̄s semp odio
habitus est a scribis et phariseis.
q̄ et secundū euāgelicā veritate
p̄pter iudiā cū tradiderūt. Nam
inquit odio habuerūt me gratis.
¶ **¶** **¶**
Itē q̄ alienus et seuerus sermō
bus vsus ē femineo serui vt etiā
gnali noīe eas mulieres appella
ret tacito familiarī noīe etiā p̄pe
mātris vt patz luce ii. **¶** **¶** **¶**
Etiā i cruce
pendēs imitandū nobis exemplū
prebens et sermo rarus et seuerus ac
seuerus cū mulierib⁹ habendus
¶ **¶** **¶**
Qm̄ tempatus et frugalis i ali
mentis vt et fatigatus ex itinere
aquam a samaritana peteret
iherōn. **¶** **¶** **¶**
Et panes ordeaceos
sepe et sapius q̄ discipulis legi
manducasse. **¶** **¶** **¶**
Semper etiā legitur
displuisse diuitibus potentib⁹
et hui⁹ mūdi sapientibus pau
cis exceptis. ne sui electi egre fe
rāt se d̄temptū haberi a filiis

diuino tñ rā via iudant. **¶** **¶** **¶**
Item
ip̄ius sanctissima duc̄satio cū p
diotis simplicibus nec alte digni
tatis viris frequētibus fuit qui
eius doctrinā esuriebant. et vesti
gia eius sequebant⁹ i iudicibus
alijs et dicitib⁹. **¶** **¶** **¶**
Quis vnq̄ de pa
cipibus credidit i eū. si turba que
nō nouit legē. **¶** **¶** **¶**
B: felix turba reue
ra. et si nō nouit legē scriptā. legē
tñ nouit et dilexit auctore. **¶** **¶** **¶**
Et
blasphemias et otuelias. irrisioꝝ
et obseruatioꝝ. insidias et dmi
nationes. detractiones. rborū vi
tuperia. frustras suor opm̄ dinoꝝ
it̄ptationes p̄essus sit. et mille
talia. quib⁹ dinumerare sufficit.
¶ **¶** **¶**
Hec vtiq̄ maestas veritatis euā
gelice nūose declarat. **¶** **¶** **¶**
Et ad extre
mū mortem turpissimā nō refu
git. **¶** **¶** **¶**
Orōnes supplices p̄ suis scri
pturib⁹ ad p̄m i cruce pendēs
effudit. **¶** **¶** **¶**
In extrema aut paup
tate et ministerio ablutionis pe
dum piscatoꝝ et paupm̄ et at
tractatione et diuinatione cum
peccatoribus et peccatrice. et p
uulor ad se accedentū dilectioꝝ
quibus benignas suas manus
ipone nō dedignabatur et osculo
sui tradidit oris. et p̄ceptione
baptismatis a suo fidei seruo io
hannē. ieiunjs vigilijs et p̄no
tationibus i orōib⁹. in h̄is inf
om̄ib⁹ et alijs multo pluribus ex
emplis sancte duc̄sationis ves
tigia presignans vt corde iocūdo
hec similiter āplexarentur. nec
refugere hec dignarentur. q̄ oīa i

capite prius vidissent impleta. Nec unquam
 aliqd genus aduersitatis meibus a
 atadere posset. qd ipe dei filius i seno
 tolerauerit spem i fidenciam suis ps
 tare cupies. **C**onfideat iquit qz ego
 ma mudu. **P**ossent reuera sine
 la fluctuare itadentes i aliqbz ta
 libus pdictis si no sciret h in pna
 psona xpi filij dei aut i scis pphis
 seu aplis pcessisse. **N**uc vero oino
 fortati nullis hys tati auti debet
 a sco posito. **S**i iquit sermone me
 u seruaerut q vim seruaerut.
Si me pscuti sut q vos psequunt
 Et no est discipul sup magistrū
 suū it. **I**ngredies i huc mudū
 dei filius sue natiuitatis paupes
 pentes elige voluit. paucosqz ius
 tos qntū ex historia ewāgelica
 elice possum iuenit. **D**imeone an
 nā. pntes sct maria et ioseph. elua
 beth zacharia i iohon ipsoz prole
 Possunt tñ plures fuisse licet nos
 latent. **P**astores tñ q tres magos
 no dubitam fideles effectos. licet
 pus i eos tales fuisse no legamus
Darbas vero phariseos q sacerdotē
 quales i bonitate a malicia fuerat
 testat pū corū testimoniu qd de
 loco natiuitatis xpi herodi dedit
Mh Et tu bethleem tra iuda q
 Reliquū vero vulgus etiā qle fue
 rit testat turbatio i iustitio de
 xpi natiuitate. **H**erodes iquit tur
 batus ē q ois iherosolima cū co
 Neq em legimus aliq cū tribus ma
 gis p sepe xpi qsuisse. qd tñ ex scrip
 turis sanctis agnouerūt. q labore
 magoz audierūt. **C**otidinis

tñ i legalibus sacrificioz oblata
 onibus itentos eos fuisse no nega
 m. **F**ortasse magis ex auaritia
 sacerdotū. simulata iusticia pha
 riseoz pcedencia. q ex sincera de
 uotione. put q dñs scribis et pha
 riseis sepius obiecit. **D**e iquit vo
 bis scribe q pharisei rē. **N**ima cū
 legis mādata seruabat. maiorib
 repudiatis. **I**deo q de templo eos
 legi abiecit. **N**ā domū viduarū
 q pupilloz pillos deuorare vide
 bantur. **D**e scribis q pharise
O **C**assione 16 c. xiiii
 materie de scribis q
 phariseis delat stiliū
 extendē aliquantū i longū ad
 caucionādū quosdā quorū fi
 guram illi pretendebant vt spe
 culentur illos. ex illis ad se reflec
 tantur. emēdantes se si senserint
 se semitas eoz igressos. **S**i vno
 ex tunc se compescant ac deuitet
 vestigia eoz. **P**ut repimus ex
 doctorū dictis duo appetibilia ice
 nouim excellentibus. **I**llūinati
 onē illius quo ad speculationē.
 i opm refulgentia quo ad mox
 splendorem. **Q**umū idurāt
 nobis scribe in legis eruditioe
 periti. **P**edim vero pharisei. i sin
 gularū actionū executione. **P**n
 et paulus i actibus se gliatur
 sedm sectā phariseozū fuisse sp
 duersatū sine qrela. tñ de specia
 li sātate i vite inocētia. **H**ec duo
 pcepta p dūta nāria sut ice
 volenti i via dñi sē itellūs illu
 minatio. i actiū directio. **D**i 2^m

defuerit. primo ianus fulget clari-
tas in intellā. et est talis sicut gladi-
i in manib⁹ furiosi. **P**ri⁹ defuerit.
est homo sicut cecus p⁹ d⁹ curtes.
Qui q⁹to cecus currit. tanto periculo
sub casur⁹ est. **S**i v⁹ v⁹ nū⁹ al⁹ fū-
ciatur nil meli⁹. **H**ec due sette hū-
na estimatiōe cūctis hōim q⁹ib⁹
seu natiōib⁹ p⁹minebāt. v⁹na sapi-
ētia. al⁹ta sātate. **E**t inter eas
p⁹minabitur dignitas sacerdotalis.
Et reuēta stantibus eis in fūdamēto
et limitib⁹ eās nulle erāt exelle-
tiōes. **A**b eis em⁹ p⁹ilia alior⁹ directi-
ua p⁹cedebāt. et exempla b⁹ v⁹ue-
di. **I**deo et herodes de natiuitate
xpi scire cupiēs cupiēs a p⁹ncipi-
bus sacerdotū et scribis p⁹lor⁹ de
loco natiuitatis xpi cōditus fuit.
Ideo specialia insignia i⁹ntib⁹ et ves-
tibus gerebāt ob ostensione spe-
cialis excellētię donoz⁹ dei. **H**oz
etiam ymaginē et figuram gerūt
hodie et ordo doctor⁹ et sacerdotū
et regioz⁹ in eccl⁹ia. p⁹pter donoz⁹ dei
spālem excellētiā aut sapiām
aut sap⁹ sciētiā quibus p⁹ful-
get in plebe. **H**ec quidē tūc fuit
opinio magis vulgaris. et hoz
siles nō estimabantur. vt text⁹
crebro testat⁹ euāgelicus. **P**ri⁹ xpo
qui cordū secreta scrutabatur
non sic videbantur. v⁹mo scelerā-
tiores inter oēs iudeoz⁹ natiōes
eos estimabat. **Q**uipe quoz⁹ o⁹sa-
ētię ipm⁹ nō latebat. **N**ā pesti-
bus auaritię. sup⁹bie. ambiciōis.
vane glorię. iustitię. et pessime
simulatiōis ac impietatis mā-

culati erāt. licet exterius nitōe q⁹ar
sup⁹facialis sātatis resplendere vide-
bantur. v⁹ni eos sepulchris foris deal-
batis et iteri⁹ ossibus mortuoz⁹ ple-
nis assilabat q⁹ x⁹em. **I**nde est q⁹ nul-
lus hōim q⁹uatiōib⁹ totāc⁹ ve eter-
nū i⁹precabat⁹ sicut illis vt p⁹ ibidē
Et totū illud cap⁹lm in rephensiōe
scribatū et sacerdotū est imposu-
it. **O**ia inq⁹ opa sua faciūt vt videā-
tur ab hōib⁹. **L**egat illud cap⁹lm
qui eoz⁹ negāā voluerit agnoscere
liam et ipsi p⁹mi erāt in xpi reu-
firiōe. in p⁹phatū occisiōe. in sc⁹
et ap⁹lor⁹ p⁹secutiōe. **H**os nemo cor-
rigere. erudire n⁹ p⁹suade⁹ poterat.
tanq⁹ ipsi sibi sapientes existente⁹
odio iudiciā blasphēmia pleni ē-
rāt. **H**is null⁹ placebat. n⁹ cōsilis eoz⁹
acquiesceret. **I**psis traducentes o-
nes dēmpnabāt. se solos et nullō
alios iustos arbitrabantur tali-
cū liquantes et camelū glūcie
tes. **I**dem minora legis ad vngue
seruantes et maiora sc⁹ iusticiā
veritatē et pietatē nō curabant.
Ecce q⁹nta distantia iudiciā hūmā-
ri diuini. **Q**uod illi sanctissimū
estimabant. d⁹ nequissimū. **V**ni
et elice possunt q⁹nti i estimatiōe
hōim sc⁹ssimū estimātur et hodie
qui apud deum mīoris sātatis iu-
dicantur. **D**eus in corde iuste iudicat.
homo videt in facie. **I**tem cū illi q⁹
spāli sātate flore⁹ videbant⁹. p⁹uer-
tuntur in reprobū sensū. h⁹is q⁹ nul-
li peiores sūt. **N**am et sc⁹dm p⁹lm
quarto metha⁹ calidissima fuit
frigidissima. **H**ec autē null⁹ hōim

144
scuisset sensus à ignosceret. nisi de
tales apte pdicass. i cautela vt q
neam. cū quod possibile est hodie
q fieri. q aliud e iudiciū dei q aliud
hōim. ¶ Speculet se qlibz sapiēs et
religiosus ac platus q statū repre
sentat scribarū q phariseoz. ne in eo
repiant pūse ppetates istoꝝ q̄s xp̄s
describit in xxi. Ne opa sua faciat
vt videantur ab hoīb? ne amet p
mos acubitus i cenis q pmas ca
thedras i synagogis q salutatioēs
in foro q vocari ab hoīb? rabbi.
Ne simulata equitate pius q
mūnis mandatis hōim plus iu
gulent i se q i subiectis q̄ dūis p
ceptis. plus dolentes q atrebuis
castigantes si subditi transgredi
antur eorū traditioēs. q̄ diuina
precepta. Ne se sup deū velint ho
norari. et nō ppter deū s ppter seipos
et si solū dūm honorē nō pū q̄rat
in p̄sidentia. In vō scribe q phari
sei sicut principes sacerdotū tm de
sua sapia et iusticia p̄sumebāt
vt s̄a ioh̄is baptiste testimonio
de seipso ad quē miserūt nō crede
bant. Contra quos eadē xp̄s in
xx eos corrupiēs q publicani dicit
q p̄atores. q meretricēs p̄cedēt vos
i regno dei. Crediderūt em ioh̄i vos
aut videntes n̄ p̄niam habuistis
vt creditis ei. Eadē colligitur tali
ū siles fore difficiles ad corrigē
dū emendandū q p̄posito suo au
tendū. Quoz vō opa i patulo
nulla hnt excusationē. illi mltō a
tus emēdant. cū eoz vulnea mā
festa sanie redūdant. vt tūc erāt

publicam p̄atores xp̄o teste q̄ ad p
dicationē ioh̄is penitentiā egerūt.
Qd vtq̄ hodie fieri cernim? vt
facilius admittūt amōitioēs ifor
matioēs hoies hūc sc̄lo dedit. q̄
q̄m a sc̄larib? actibus elongati.
ifidentes i suis appetibus. idio
nub? q traditioibus hūmāis. q̄b?
q̄ ipi iusticiā sibi pmittūt. vt oī
ille pharise? in tēplo orās cū pub
licano. ¶ Possim? q̄. triplex ho
minū genus intelligere. Primum
qui intra et extra sūt boni.
Secūdm qui itus et extra sūt ma
li. Tertū q̄ intus sūt mali. q̄ ex
tra apparent boni vt hic scribe q
pharisei. Quartū etiā ad dipo
test. vt itus boni q̄ exterius mali.
Et hū intelligi q̄dem possūt. s̄n
esse. Quia nemo ē itus bonus.
qui exterius potest esse ver? mali.
cum adesse bonū excludit oīs
malicia. Que si in aliqua pte
repta fuerit. reputatur totus
malus. qui malū sufficit q̄ se
quitur ad vni? idiois malū
Bonū aut requirit oēs idiois
bonas. Primum sūt optimi. sc̄andi
pessimi. tertii p̄pocrite q̄ similit
icmendabiles regulariter. q̄ti
nulli sūt. Ex isto sequit? q̄ nō oēs
sunt trahendi verā doctrinā enū
ciantes in morib? i exemplū.
Dicitur ei in xxi. Supr cathedrā
moysi sederūt scribe q̄ pharisei.
quē dicit facite. q̄ aut faciūt fa
ce nolite. Dicit ei q̄ nō faciūt.
¶ Secūdo sequitur. q̄ nō oēs q̄ agūt
exterius bona. sūt in doctrinā

imitandi. n̄ cor̄ vera est doctrina
Patet in. vii. attendite a falsis
prophetis qui veniunt ad vos in
vestimentis ouium intrinsecus autē
sunt lupi rapaces. Nec etiam oēs
qui sincere bona agunt videntur
i doctrina imitandi. licet i opibus
sunt sequendi. Nam rectus in co
gitatione nō potest rectū ducere. Et
duo requirunt ad vite p̄fōnē xpo
teste. Estote iquit prudentes sicut
serpentes. et simplices sicut colū
be. Et paulus dicit. Malicia p
uuli estote. sensib⁹ autē p̄fa sit.
Nō est enī fons cognitionis et
affectiois. Ex illo etiā colligere
possum⁹ doctrinā dīne et mora
li p̄ficis formē. que ē talis. q̄ in
quocūq; hoīe. huāne passioēs
et aīe affectioēs i aliquā parte
hoīem vehementer iclināt dif
ficilime remediū adhibet. vt
sunt ira et amor. cupiditas. a
bitio. iuidia voluptas. Dicit
etiā hoc ap̄m i naturalib⁹ cūm
ad quacūq; pte fit iclinatio
nature. nō nisi magna r̄siste
tia via obstruit. Et y echoice
et in metha. Dicit lingua i
fecta huore amaro saporis sa
ni nō sentit veritatem. sic nec
aīa humana passionib⁹ in
fecta pueris difficile ad tra
tū trahitur. Q̄ difficulte
luxuriosus amor castitatis p
suadetur. iracūdis suauitas
mansuetudo. ambiciōsis stat⁹
hūilitatis. auarib⁹ merces i pau
ptatis. Tales ad p̄positū erāt sai

ber et pharisei tpe xpi infecti ab inō
auaritia iuidia et qui nullo mō
admittere poterāt sanā xpi doctri
nā de vera via virtutis. Et siles sunt
qui silibus laborāt passionibus
de q̄ nō est dubiū. Nisi ergo iste
passiones itioēs eiciāt a mente.
i possibile est admitti passioēs vir
tuosas ip̄is contrarias. Dicit n̄ lin
gua alieno infecta huore fuerit p̄
mo oīo purgata nūme possibile.
vt bonus et n̄alis sapor rei agnoscat.
Hec mēoria digna quilibz via
sua curā et de facti a pueris ac
tionib⁹ a emendari cupiēs i cor
de suo imprimat. Quia si p̄ emū
dauit quod itus ē facile emū
dabit quod extra ē. Sic herodes
nūme iohem baptista decollasti
si amorē herodiadis adulter a cor
de voluiss abscedē. Et de mille tali
bus scriptura sana testat. Collig
tur ergo proximos esse ruine qui
sentit se affectos ēē ad aliq̄. Nā
omē contrariū semp̄ a nūc vento
temptatiois aduacente a facultā
tate data mox p̄siluit ad casū.
Consultissimū est q̄. cuiuslibz vt am
suū ad nichil habeat alligatū. q̄
et possit trahē ad ruinā. quia arbor
ponderosa iclinata p̄o vento ip̄e
lente ruit. Patet etiā q̄ dixit de
passioibus i dauid rege. q̄ i cupia
bethabee ligatus. quasi vulne
rata arbor facilis fuit ad cūnā.
i qua et lapsus fuit i adulterū
et homicidū. Nec potuit ab istis
cūnibus abstinē durate i corde ab
i cupia. quā si absadiss omnia hec

sequētia cūmā declinasti. Sic de siliō
 idubie iudicandū. **¶** Sed hic oritur du-
 biū silentio nūme ptercūdu. Et q-
 uo in hoīe habz dominū sup passi-
 ones aīe que consistit i irascibili et
 concupiscibili. quō i vñ venit q- rō
 viat' ab ira et cupia ac ab alijs
 passioib' cū ipa dicit' strarū faci-
 endū. Et nō fieret strarū si ipsa rō
 sentiret. Et dicitur sic aliud et facit
 aliud. vt patz i iōtinēte et quolibz
 alio passionato cōtra scipam facit
 faciente sicut patuit in rege dauid
 adulterante faciente se hec nō debere
 facere et rōne dūtante nō debet hec
 fieri. **Sicut** et i scribis et pharisais.
 qui scienter ipm xpm psecuti sunt
 strā ppriā rōne occasione etiā quoz
 hoc dubiū est iōduciū. **¶** Pro cui' ex
 peditiōe notat scūs thomas. q- pas-
 siones que sunt i appetitu sensituo
 faciūt semp aliquā transmutatiōe
 corpis q- sunt fortes vt patz i iracu-
 dia et inflammatiōe p concupiscētiā
 carnis et siliōibz. Et ex illa corpali
 transmutatiōe ligatur vsus rōnis
 vt vel totaliter nichil cōsideret. ul' q-
 nō libere cōsiderare possit. vt patz in
 freneticis dormientib' et ebrijs. **Cui'**
 rō est. q- potencie oēs radicāt in v-
 na aīa et sūt iuncte. Potest igit' vna
 i sua passione tm iūendi. q- aliā
 totaliter impediāt i sua cōsideratiōe.
 n' speculatur nec respicit etiā pte
 vntem aptis oculis. **Sic** cū fortis
 cura aut cupia i peditur a cōsidera-
 tiōe scie. **¶** Dñ etiā vid' aliquos
 ppter iram a cupiam totalit' vsu
 rōnis pdidisse et i insanā versos

fuisse. **¶** Ideo ratio i fortibus passi-
 onibus sensituis nō habz liberū
 iudiciū de agendis picularib' q-
 que sūt in pte sensitua qe singu-
 larū. **¶** Unde obnubilata rōne et
 abstracta a ppria libertate agni-
 tionis. cū nō habeat pro tūc ple-
 nū dñū sup sensitua potētiā
 trahitur i cōsensu sicut dormiens
 cōsentit multis illicitis. quibus
 vigilans et rōne vtens nūme
 cōsentiret. **¶** Et hz rō incōtinēns
 durante cupia dicit fornicati-
 onē esse malam et nō eā esse fa-
 ciendam. s' hoc solū est in vni-
 sali. tm ad picularē applicata
 ad hanc delictiōne cōsentit etiā
 esse sequendā. **Sicut** ebri' pferit
 verba. que tm iterū nō intelligit
 vt patz in ethicorū. **¶** Nec tm homo
 iōtinens. uel passionatus hz
 rō sit ligata et facit actū pēn.
 non ideo excusatur totalit' a
 pēn. hz pēn aliquāter minuit'.
 quia ligatiōem rōnis potuit
 de facili excludere passiōe. et sic
 voluntarie rō ligauit scipam et
 sibi pbiuit obstaculū. **Sicut** vo-
 luntarie iādens iādēs i ebrieta-
 te. reus est oīm que sequūt' ex e-
 brietate. **¶** Voluntarie emet delibe-
 rate rō scipam p cōtētiōe appli-
 cauit ad actū appetitus sensitui.
 pēe quā est ligata. quā excludere
 potuit cū adhuc libera fuit.
¶ Sicut quis cadens i foueā sciet
 sibi imputat' q- pēn libe' nō pōt
 exire. **¶** Et hoc vocatur a doctori-
 bus peccare p infirmitatē. id est p

passionē nō corpis s̄ aīe. Ex mali-
cia autē dicitur peccare. ex certa
s̄mā uel habitu nodū ligata cō-
ne. Exemplū primum. sicut in pa-
litico uolenti recte iudicare et non
potenti. Ideo tales passionēs no-
mīant̄ egritudinēs ab antiquis
Ideo sumū d̄silū est uolenti uita
a declinare ut scī aggressu p̄fue-
rēt iudicāt i aliquas aī passioēs
vehementēs. quas facilliter p̄mo-
uitare p̄t. cū nodū ualuerūt.
Quia si ualescant r̄ uōnē obsu-
rent diffiallīmū cū pugnat̄ cō-
tra eas.

De p̄pocritis c̄ xv.

Ex doctrina xpi et ap̄lica
ostat extitisse plures il-
lis t̄pibus ip̄sōz. q̄ in
suis op̄ibus nō purū oculū ha-
buerant. nō q̄rentes q̄da sūt. s̄ q̄
p̄p̄ria. Et opa exteriora q̄si iusticia
ei eis relucebant. nō t̄n erat opa
uē iusticiae cū noīe iusticiae. Esuri-
es et sitis interioris iusticiae s̄ cor-
dis exprimat̄ xpo teste m̄. v.
Hī qui esuriūt et sitiūt iusticiā
q̄t. Vbi noīe iusticiae exprimitur
uoluit q̄dlibet opus q̄d r̄cā itenti-
one factū esse meritorū in debi-
tū finē ordinatū. et magis radix
interior s̄ desiderū iusticiae ex-
p̄mitur q̄ opus exterius. Nā ta-
lis esurēs et sitis uere iusticiae
nūq̄ possūt esse deo ingrātē.
opus uō exterius p̄t infra p̄u-
sa intentione ut mercede eua-
cuetur. Precedūt multa opa
exteriora q̄si ex radice caritatis.
S̄ reuera radix eoz ex radice s̄

m̄re cupiditatis. Cui⁹ matere s̄
damenta i mōtibus sanctis sacre
scripture sūt iactata. Cui⁹ clara
sunt testimōia i multis locis.
S̄i namq̄ q̄at. v. Attēdite ne ius-
ticiā uāram faciatis corā hōibus
ut uideamū ab eis. alioq̄n mercede
nō habebitis apud p̄c̄m uāram qui
in celis est. Et q̄at. vii. Attēdite
a falsis p̄p̄is. qui ueniūt ad uos
i uestimentis ouium. it̄nsecus at
sunt lupi rapaces. Et alibi. Cauete
a fermento phiseoz. quod c̄ p̄p̄o-
critis. Et q̄at. xxi. Omnia opa
sua faciūt ut uideantur ab hōi-
b⁹ ideo eis eoz i eodē cap̄lo uē
eternū imprat̄. De uobis scribe et
pharisei p̄pocrite. Solent em̄
tūre her in uā p̄sonā. scīa q̄
ad scribas simulata sanctitatis
quo ad phariseos. et iusticiae
opa quo ad exteriora cū uenien-
ta tradite it̄nctionis. quo ad p̄p̄o-
critis sic quod r̄one sūt diuisa sup̄-
posita i eodē. Pauli etiā s̄mā ē
i th̄m habentes sp̄m q̄dem pietatis
uirtutē cuius abnegantes. Et
alibi. In p̄pocriti loquentes mēda-
cū. Et em̄ rep̄re inter gr̄ia ho-
minū quosdam qui apte sūt p̄c̄o-
res et publicani. eoz iusticiaa nul-
lo colore p̄t palliare. et in hōis nul-
lū locū habet p̄pocritis. cū uulnēa
de p̄se dament iusticiaa. Aliud
uero genus hōim ē quoz iusticiaa
deo nota est. qui eoz corda scrutat̄
s̄ hōies cōter latent qui solū exte-
riora opa uident nō corda. Et h̄
t̄p̄ iusti reputant̄ ab hōibus ut

de illo phariseo euangelico luce xvi
 a dno reprobato. Primum mundi non sunt
 de appetitu satietatis. Sed sancti venerari
 videntur sanctitate et iustitia populi ex
 teriora. sicut de illis fatuus virginibus
 an. xv. q. lampadibus susceptis oleum
 late. Isaac in seno habuerunt cum secundum
 Aug. non letantur de opibus iusticie nisi
 in laudibus hominum ideo in te de opibus re
 ceperunt in presenti sed hominum laude.
 a alia corporis voluptates et modi
 tates. Quodlibet enim opus quod dignum
 debet esse remuneratione divina. debet
 habere finem sed de caritate aut pri
 mi. Et illo si sine prius et alium ha
 beat finem propriam laudem corporis co
 modum honorem abiectionem. a quatuor
 q. cupiditate seculari ad propriam per
 sonam pertinetem. talis est palea vento
 plena et farina vacua. Et quibus
 iudicare ab hominibus. q. intentione hu
 mana exteriora fiant periculosum
 est et incertum nisi valde spiritualibus
 in scripturis sanctis expertis.
 Nam secundum apostolum. vir spiritualis
 omnia dividuat. et ipse a nemine
 iudicatur. Unde dicitur. Nolite
 ante tempus iudicare. quousque
 veniat dominus. qui illuminabit
 abscondita tenebrarum. Sed hoc
 solus est hominis per se dependere quis
 sit ultimus finis seu intentio suarum
 actionum. Unde dicit paulus. Probet
 autem seipsum homo et sic in seipso glo
 ria habebit et non in alio. Nemo enim
 facit quod agatur in homine. nisi spiritus
 hominis qui in ipso est. Et utinam quibus
 libet seipsum equissima lance pondere
 raret. quid ultimate in studiis suis

grat. Deum enim cordis occulta latere
 non possunt. Quis autem credidisset quod
 suo tempore horum quorum vita ab hominibus
 irreprehensibilis et iusta visa fuit.
 tantis damnationibus obnoxia fu
 it veritatis scrutatorum dicitur. Posset
 tibus qui iustificatis vos coram hominibus. de
 autem novum corda vestra. Quibus quod ap
 pareat hominibus iusti. intus autem
 pleni estis propositi et iniquitate. sicut
 silicibus dealbatis. intus autem pleni
 cadaveribus mortuorum an. xv.
 Et quia illo sed christi tempore tales latu
 issent. nisi veritas eos tales fuisse
 aperte declarasset. Inde simili modo
 verendum ne postea. primo quibus te
 poribus cum nullus horum iudex esse
 possit. aut debet. multi esse tales re
 priantur. Quod enim possibile fuit
 in illis temporibus in multis fuisse. hodie
 timendum est in multis esse posse.
 Hec enim regula aristotelis in topicis
 probabilia esse demonstrantis. Ideo
 hic stilus sine temerario iudicio
 cuiuscumque nutitur oculos cuiuslibet
 excitare a torpore eterne prope fiducia
 tionis. ut quilibet clare se speculet
 et intentione dirigat si ea sic conse
 rit iturata. Dicit enim christus ad
 discipulos dixit predictum verbum. attē
 dite ne iusticiam vestram faciatis co
 ram hominibus ut videamini ab eis.
 sic etiam dici potest de quolibet opere quod
 bona vel mala intentione potest fieri.
 Et ubi gratia. Attēdite sacerdotes ne
 missarum sollemnium celebretis coram homi
 nibus ut videamini sancti. et ut voluptatum a
 iudi. a pecunie cupidum. a ut auctore
 tibus dignitates a honores hominum. a eorum

iplacencia videamur venari. sic pten
tes nullis quasi mechanicis instru
mento se nutriendi. illud tamq̄ vl
timū fine reputantes. Potest etiā
fines esse sub fine. vt s̄z officiu sacer
dotis exerceatur p̄ qd̄ habeat bñ vni
possit. et hoc ulterius ad laudē dei
et hominū utilitate referendo. Quis
cū scriuit altari. q̄ nō de altari. s̄cū
aplm. Sic etiā bñ licitū ē iusticiā
facē corā hoīb? videam ab eis. dū
mō tū illa nō sit vltimus finis. s̄
ulterius ordinet̄ ad edificationē
proximi q̄ ad laudē dei. dicente xpo
Lucrat lux vestra corā hoīb? sic vt vide
at v̄ra opa bona q̄ glorificet̄ p̄m̄ ves
trū qui ī celis est. Ecce eadē opa ius
ticię. q̄ tñ in vno fraudat̄ mercedē.
ī alio digna v̄co sūt a deo remunere
rari. q̄ hoc p̄pter solā cordis itenti
onē. Ita q̄ de p̄nuiciatiōe verbi dei.
cui⁹ potest ēē varius finis. Aut vi
ciosus aut virtuosus. ā p̄pria ex
tollencia appetitus questuū. hūa
na iplacencia hūdis vulgaris
appetitus sapiē et sciē p̄prie decla
ratio. alterius iulcaciō. Sic de
elemosinarū largitiōe. de orōne
q̄ de ieiunij obfuitatiōe de quibus
m̄. vi. tractat. Nō solū illa notās.
s̄ oīa similia. vt eccliarū ingressū.
Pegrinatiōe ad limia scōrum.
ad pugna d̄tra gentiles et infide
les ad deferenda calicia. tonsurā.
aut ingressū religionū. aut au
ditiōe verbi dei. Nec talia p̄nt
nūari. que ī istis trib⁹ a xpo nōiā
tis debent intelligi. Intelligūtur
etiā filia ex filibus. Et intelligē

dū est nō solū tales suas actiones
puersa itentione q̄ sine torripente
mercede sua priuari. s̄ q̄ grauiora
supplia merē. Non em̄ est equi
tas simulata eq̄tas. s̄ duplex in
tas. Hui⁹ filies sunt preciosas nites
vendentibus p̄ vilissimo precio.
Que vtiq̄ merces eēt̄ digne et ce
na retributiōe. De talibus puto
xpm̄ dixisse m̄. vi. Multi dicūt
michi ī illa die. dñe nōne ī noīe tuo
phetarū? q̄ ī noīe tuo dōna cie
cam? et ī noīe tuo virtutes fecimus.
Et tūc iustib⁹ illis. q̄ nūq̄ noui
vos. Para mō estimādū est de p̄si
dentibus. tā in tribunali⁹ terrarū
dignitatu. q̄ ī cathedris ecclēsiā
ticarū potestatu. vt nō hās vtant̄
ad questū p̄p̄rii lucri. ad gloriā
p̄p̄riam captandā. ad voluptates
corpis. ad dignitates acquirēdas q̄
possidēdas ad laudes hominū accipē
das s̄ solū ad dei honorē q̄ p̄ximo
q̄ utilitatē. ne sup̄ eos veniat illa
p̄phetia d̄nuatio. De pastōrib⁹
isrl. qui pascebant semetipos.
Iac̄ d̄medebatis q̄ lanis opiebamū
ut̄ q̄ ibidē sequūt̄ gachelis xxxij
Illi vtiq̄ sicut q̄ alij dicturi sūt.
Nōne ī noīe tuo gregem pauiū
p̄ducaui⁹. pauiū nūa gregi
tuo. defendim⁹ laboraui⁹ dieb⁹
at noctibus. ecclias ac altaria fū
daui⁹ q̄ multa talia. Que vtiq̄
si etiā itentioē deo placendi facta
sūt nō neganda s̄ iuste remunera
da sūt. Si vero p̄pter seipm̄ vt glo
riā q̄rat. vt solū tolerari ī p̄sō
tia valeat q̄ suo honori p̄uideat.

ne dñs ab eo auferat villucationē o
 tm ad scipm dirigens finaliter nō
 estimet talis q̄ hec eā oīa sibi p̄fua
 ant ad salutem. **Nā** scdm dñm am
 brosy. itēno tua op̄i tuo nomē iponat
Et q̄ntū intēdis in tātū facis. **Nō** q̄
 gloriādū ē de talib⁹ ml̄tis op̄atis op̄i
 b⁹ s; aulib⁹ dicēdū ē. **Gla** nūa hec est.
 testimoniū dñi nre. **De** signis x̄o
 si q̄ elice poterim⁹ ex dictis euāgeli
 cis r̄ alyb⁹ tōnib⁹ euidētib⁹. quō quis
 dēphendē in semetip̄so aut in alyb⁹
 valeat hanc pestē p̄pocit̄is latere
 videndū ē vt eam d̄gnoscendo deuita
 re valeat. cū malū nō euitat nisi
 d̄gnoscit. **Cognoscam⁹** igit̄ ex xpi
 verbis iā deductis p̄pocit̄as aliud
 age r̄ aliud quere. **Nā** op̄ib⁹ simu
 latis q̄si iusticiā suā ostendūt. et
 tñ nō eā querūt s; hoīm laudēs.
Et d̄gnoscam⁹ ex v̄bis saluato
 ris p̄pocit̄as auaricie stude r̄ cla
 rioni vt patz q̄. xxij. **De** inquit
 vobis p̄pocit̄is qui deuoratis r̄ co
 meditis domos viduarū i orōne lo
 ga r̄ p̄ hoc mānis iudiciū accipi
 etis. **Patz** r̄ auaricia p̄pocit̄arū
 ex venditiōe aiālū r̄ colūbarū.
 ex locatiōe nūmulariorū i templo
 quos x̄ps cecat luc̄ xix r̄ q̄. xxij.
Que ipsi quidē p̄curauerūt fieri
 p̄pter corū auariciā licz palliābāt
 illud p̄ diuinū honōem. vt mox ad
 uenientes iuēire poterant qd̄ deo
 offerrent. **Sic** om̄s p̄pocit̄e fr̄a su
 a colorāe studēt aut q̄ fiant ad co
 muniē vtilitatē. ā ad dei honōre ce
 lantes itērius suā cupiditatē. **Hoc**
 eā daret ex dictis xpi q̄. xv. qm̄

spoliabant r̄ p̄ntes r̄ filios bonis
 hereditarijs. que ipi p̄suadebant
 donai templo ā templi cultoribus
 dicentes. **Mun⁹** q̄dāq; ex me est.
 tibi p̄derit. et nō honorificabant
 p̄rem r̄ m̄rem. **Et** q̄ntūq; x̄ps
 tra auariciā r̄ d̄tra auaros p̄redi
 cabat. ipsi cū deribebāt vt patz
 luc̄ xvi. **Nolūt** tñ nomē habere
 auaroz licz v̄ci sit auari. **Et** licz
 videntur q̄nq; oppositū auaroz
 face ā dicere. p̄ pietatē r̄ largitatē
 ā verū mūdialiū d̄temptū. hoc
 tñ fite r̄ d̄pofe faciūt vt iusti vi
 deantur. **Idco** pharisei r̄ p̄pocit̄e
 tpe xpi eā m̄ma deamabant.
 mentā et olus. vt patz q̄. xxij. vt
 p̄ hoc alios attraherent ad ple
 nā deamatiōem om̄ bonoz exem
 plo suoz nūmōrū. r̄ hoc totū sila
 torie. **Idco** ille phariseus luc̄ xvij
 gloriabatur dicēs. **De** amas do. cc.
 om̄ nūmōz q̄ possideo r̄. **Et** tu
 dent eā tānti ēē ne dēprehendant
 i aliquo publico malo. p̄pter d̄ser
 uationē op̄nuōis iusticie. magis
 volentes apparere iusti q̄ ēē. **Vnde**
 et scdm̄ verba saluatoris aulicem
 liquāt r̄ camelū deglucūt. id est
 m̄ma quoz exteriorā magis ex
 tōponūt q̄ interiorā. de lesione
 iusticie r̄ m̄e min⁹ auarites q̄ si
 hūana statuta transgredereantur.
Ita sciantur arguūt grauitate si
 i istis nūmis hūanis traditiōm
 bus quis excedit. **Si** vero in tā
 ritate in iusticiā i veritate quis
 q̄ excedit nichil aduertit. **Holu**
 illi scribe r̄ pharisei qm̄ disapu

los xpi calumpniabant eo qd tradia
ones senocū nō seruaret. s; qmā
nō lauabant qm panē māducare
volebant **q^d xv.** Et x^m similiter
accusabant. eo qd lutū fecit de spu
to. quo oculos etiā ceti nati linceb^t
et sanabat in sabbato quasi dmi
legis transgressore dicentes. Nō est
hic homo a deo q legem nō custo
dit. Nos scim^{us} qz hic homo peccor
est **iohis ix.** laudes etiā huānās
et vanā hoīm opimōez sup modū
sibi attrahē cupiūt. ideo opa sua
predicant in publico vt dicit **mt^s
xi.** Tuba canentes qm elemosinā
faciūt. In angulis platearū ubi
ab homib^{us} videri pnt orōnes su
as pferūt. Corpus exterius mace
rant vt appareāt hoīb^{us} ieiunan
tes **mt^s xi.** Et opa faciūt sua vt
ab hoīb^{us} videant. Nec estiman
dū est tales itari. q tales vniq^{ue} ali
quā faciūt hūilem cōfessionē s; fic
tam. Et potius excusant se q ac
cusant sicut phiseus ille luce **xviii**
bona sua i templo publicāt et
publicanū dampnat. Quo em
hūiliter se accusaret qui hūiles nō
inter^{er}unt. Lic foris videri volūt
hūiles. vātate etiā vacui sunt.
i papue hīs que ppositū eoz dcer
nūt. Nec mentiri verēt ut et sine
suū cōsequat que habēt in pprijs
iustificatiōibus. Nullam em cul
pam timēt. nisi eā q apud hoīes
eos ifamare pt. Querūt em deside
rio extremo. ne fama eoz ledatur.
gloriatēs i fama sicut iusti i cō
sciā. Isti em vere dicūt. Gloria s

nostra hec est testimoniu hoīm
Vnde in die iudicii scdm gregorū
dicturi sūt cū fatius virginibus
ad virgines prudentes. Quia nos
quasi sine premio repelli aspiciat.
dicite de nostris opib^{us} qd vidistis.
C De capacitate vero eoz quo ad
iformationē a correptionē publicā
seu occultā sic scēso sententiū sic
de tractatōe spinarū. Si possunt
spine drectari māibus sū lesiōe
manūū. sic vā pporitate sic vā pnt
suscipere iformamatiōez a correp
tionē. Nam tpe xpi pporitate cor
repti ab eo semp rebellabant et
doctrinā xpi deridebant. nō ergo
mirū si postea eoz seruis dei filia
faciūt. Nō est em seru^{us} maior dno
suo. Dūt em hūiles et blandi vā
bis ppter spēm pietatis. quā exte
rius pteudūt dicite dauid. **molli**
sūt sermones eius sup oleū et ipi
st^{er} iacula. Et paulus. Per suos
dulces sermones seducunt corda
inocentiu. **An** vestimentis em
ouū venientes intrinsecus sūt
lupi rapaces **mt^s vii.** Vnde ab solo
volens iuadere regnū patris sui
dauid et populū sibi alluc^{er} ppo
casi vtebatur verbis dulcibus et
amplexibus. osculis et salutatiōi
bus blandis et laudibus ad se pplm
alliacbat et sollicitabat corda filio
rū isrl vt sequerent^{ur} se et cū elige
rent in regem vt habetur i regū
xv. Nulli vō dubiū existere debz.
qm tales grandi iuidia ifecti sūt
ne alijs simul famā atrestat. et
p hoc eoz famā minuet. **fugul^{em}**

peos in sanguis iporu gloriosa
effusione. ac si omnibus posteris
nacionibus no loquendo s; morien
do pferent r dicent. **C**ur i ois
veritatis p nos predicare q uite
pfe euidencia inuicibile patissi
mos r uocidissios nos offeimus
idq; omiu mortalium refugit ef
fugatio s; morte pcalissima nos
pessuros. **C**ras em iam vltia ap
pinqubat tpe xpi. r paucisut
creditur nris pcedestinatoru tuc
adhuc erat impletus ia p quinq; mi
lia anoru r amplius. vnde dece
ueat deus p hos ampliore num
pdestinatoru implete i uocatione
gentiu. que tuc copiosissime ad fi
dem ducebantur. **N**a solus pau
lus ab iherlm usq; ad illuciu re
pleuit eu angelu xpi ipso teste ad
ro xv. **E**t in oem terram sonus eo
ru exiuit. **N**am si uelimus piscoz
tpm r ueturau r simul pscia
metiri qualitates i quib; diuersi
mode deus ad fidem pplm suu uoca
re dignatus est. inuenimus nuc p
plures nuc pauciores fore uocatos
nuc illis nuc i alijs regionibus
regnis atq; puinis. nuc meliores
r sanctiores tam platos eccliaicos
et reges r principes ceterosq; pasto
res diuersimode qualificados. **E**t
si horu causa subtilius uelim; p
scrutari. nullo mo hoc a casu possu
mus dice euenisse. cu in deo casu
r fortuna locu no habeant s; ex mo
deratide sapientissime q; ipscrutabil
alitudinis aule celestis sc; trini
tatis. q; ora i nro ponde r mēsurā

ostituit oim tpm equissim; modera
tor. **V**t uidelic; cur deus illo tpe regē
dauid sup pplm suu fieri pordina
uit. r non alio tpe. **C**ur achab r io
ram r manassen r ceteros puasos
simos reges dmiari pmisit r cur ta
to tpe. r no paxiori. **C**ur ena cecna
iosiam r si q; alij pmissi reges r
pche fuerūt illis q; no alijs tpb; admi
sit. r pductioi tpe subiuxerūt. **C**ur
ena ipse p se dei fili; illo r no alio tpe
uocari i stituit r uoluit. **C**ur no
samuele sanctu ppham. et uidicem
filoru isrl; ulterioi tpe seruauit
s; saule regem supbissimu i stituit
pmisit. r sic de innumeris statib; r p
sonis mudi. sic q; no ordinant; alias
Si causas scire conabim; qntu te
nuitas igem pmittit. vna cu alijs
doctoribus augustino et gregono
alias causas no inuenim; p suposi
ta diuina uoluntate que i iustia ce
no potest. **D**icimus q; finis guber
nationis recu inferoz motus celi
elementoru regu principu platos
pastoru gubernatoru poliaaru
ad hoc ordinatur a deo ut nris pdes
destinatoru impleat. q; an sola a
deo est pmissus. **Q**uo impleto ois
principatus r potestas cessabit s;
aut r cetera i usu hoim ordinata.
Etem homo finis oim. caa scdm
mudi hui; sapientes. **N**o em hoies
ppter prelatos seu ppter reges r prin
apes. s; isti ppter illos reges r prin
gandos ac ordinandos. **E**t hoc apie
nobis ostiu. cur illis tpb; boni
plati sue reges a prelati. alijs tpi
bus mali r crebrius mali q; boni

Quia uno tpe quo salz boni p̄ficiē
 reges a plati plures erāt a deo pre
 destinati futuri q̄ alijs tēpib⁹ ut
 s̄ isti bonos haberēt doctores ad sa
 lucē eorū. Sequēda ad quā erant vo
 cati. Alijs autē tēpib⁹ quib⁹ plures e
 rāt p̄ficiē id est p̄dēpnādi venturi
 mali p̄fides eis p̄ficiēnt iusticia de
 i q̄ eorū demētis exigerēt iusto q̄dē
 et occulto iudicio dei. Nā scdm̄ ḡḡo.
 scdm̄ mētū subditorū disponit
 corda rēoz. Et scdm̄ ex actib⁹ ap̄loz
 tertio tpe apli in asie p̄tibus veniti
 sūt a spū sc̄o loq̄ verbū dei q̄d tū
 postea spūs sc̄us nō pln̄buit. **Hui⁹**
 aliā causā nō assignāt auctores q̄
 hanc. quia p̄mo tpe nō erāt p̄desti
 nati a pauci. postea v̄cō plures. **Q̄**
 b̄ p̄m̄us b̄n̄ a deo p̄m̄sū erat p̄hoc
 q̄ nō p̄ditabat eis verbū dei. ne audi
 entes verbū dei nō recipientes v̄bū
 dei graui⁹ de d̄temptu v̄b̄i dei iudi
 carentur. **P̄** et in tyro r̄ sp̄done
 ciuitatibus gentiliū dicit xp̄s. **P̄**
 ibi fuissent miracula sc̄a que in ca
 pharnaū r̄ corosarm sc̄a fuerāt
 p̄m̄am i canē olim r̄ alio pegisset
 luc̄ x. **P̄** eadē causā q̄ p̄destinati
 nō erant q̄z p̄destinatorū n̄s r̄ tps
 eoz naturitatis sit cert⁹ r̄ certū est
 a deo p̄m̄sū. ut nec vn⁹ addip̄t aut
 minui. **N**ont em̄ d̄ns qui sūt eis.
P̄ma est b̄n̄ **Aug⁹** libro de correctioe
 r̄ gr̄a. r̄ de bono p̄seuerācie. r̄ de pre
 destinatione sc̄oz in pluribus locis
Quantus tremor r̄ p̄nor appre
 hendē debz i meditatione hoz̄ diu
 noz r̄ tribulū iudicioz. quā sol
 litudiez p̄turie debz hec meditatio

trifua r̄ misericordia i cordib⁹ om̄iū
 mortaliū aliq̄e sensū habentiu
 ut oēm torporē abiciant ierme. et
 sollicitissime iungilent p̄ aiām su
 arū salute. semp̄ suspecti de sua ier
 titudie tam salutis q̄ dampnati
 onis. **E**t hodie sicut postea tēpib⁹
 cū viderit platos reges r̄ p̄ncipes
 ac q̄slibz pastores aiām nō iuga
 lāe sup̄grege sibi d̄missū. s̄ q̄rere
 solū que sibi p̄sūt r̄ suast. nō dubi
 tet se tales fore q̄ nō mentur habe
 bonos pastores eos dirigetes i viā
 salutis. r̄ paucos ibi esse de p̄desti
 natis. **F**acit em̄ de regnare i p̄p̄ri
 tas p̄ter p̄p̄riā ppli. **E**t dabo tibi iust
 regē i furore meo. **I**deo deuitae de
 bent subditi p̄cis esse obnoxii cū
 sup̄ se paciāt̄ platos h̄ quos. **I**ez
 tū i qualibz d̄gregatōe nō dubiū
 esse bonos r̄ malos. **B**oni ut p̄er
 malos tā platos q̄ subditos pur
 gent. **M**ali ut eoz demētis exige
 tibus ad peiora etiā alluciantur.
 ut olim pharao. **E**t ut da bonitas
 i bonis. r̄ iusticia i malis d̄claris
 elucescat. **N**ā et legim⁹ malis d̄m̄
 m̄ta bona p̄stuisse ut achab regi
 pessimo tpe helie de⁹ multas gl̄io
 sas victorias r̄ amōitiōes p̄pheti
 cas p̄stiat ut habetur in regū. r̄ h̄
 ideo ut clarus appareret sua ius
 ta dampnatio r̄ ingratitude r̄ co
 tempt⁹. **P**laceat mō cuilibz d̄tem
 plari statū modernoz̄ presiden
 cū tam i cathedris q̄ in tribuna
 libus. ut ex predictis elice aliqua
 tenus possit. que sit habitudo

moderne etiam tam in presidentibus
 quam in subiectis. Et hoc si libeat
 speculari, ponam in oculis nos-
 tros metam certam tanquam iacentes
 sagittam ad eam, ut lique possit
 si ipse aut recte sumus a meta. Hanc
 vero metam christum et ego dixi et vi-
 tam apostolorum ipso dicente ad eorum.
Vos estis sal terre, vos estis lux
mundi. Sic enim deo placuit in pri-
 mario nascens ecclesie validissimum
 athletas locare ad quos omnes pos-
 teri, semper respectu esset habituri
 in modo ducesandi, et in scientia doctorum,
 a quibus quanto remotius distaret, tan-
 to sciret se esse impiores. Quorum
 perfectio ex tribus elici potest. Primo, scilicet
 ex omnium mundalium rerum contemptu.
Secundo, ex zelo ad animarum lucrificationem
Tercio, ex ipsius sanguinis pro amore christi
effusione. Et sicut in naturalibus quan-
 to quis in etate maturiori discedit
 ab infantili puritate per humidum
 nutrimetalis, ad humidum radica-
 le admixtionem tanto impuro erit,
 et grossior in pulchritudine mebro-
 rum difformitateque, ut exemplifi-
 cat philosophus de generatione de vino cum
 aqua admiscetur, quanto plus, tan-
 to siquidem impurior erit vinum. Sic
 etiam in moribus credendum est,
 quanto longius distenditur tam
 in moribus quam etiam in tempore, a prima
 vivendi regula, tanto minus regu-
 larius modus vivendi. Quod
 facile est videre in nostra etate que
 a tempore apostolorum distat mille qua-
 dringentis quadraginta septem
 annis. Et sicut distamus ab eis per

tantorum temporum spatia. Sic verendum est,
 ne et ab eis discrepemus morum difformi-
 tate. De quo tamen postea daturus videbitur
 famulari et fauet hinc que dicitur se-
 scilicet de christi tempore et apostolorum, cur tunc ven-
 erunt et non antea iunctissimum doctor
 Augustinus in libro de predestinatione, et
 cum hoc de predestinatione hanc causam ap-
 prudentibus investigandam, presuppo-
 sita inscruabili altitudine sapientie et scie-
 da tunc voluisse christum appuisse homi-
 bus et apud eos predicari doctrinam
 suam, quam sciebat eos esse et ubi qui
 in eum fuerant credituri. Et post pau-
 ca. Quid ergo mirum si tam infidelibus
 plenum orbem christus per orbem scilicet non crearet
 ut eis appere vel predicari merito
 nollet, quos non verbis non miraculis
 suis credituros presciebat. Et quod de christo
 dicimus hoc sicut de apostolis eius credi non
 est dubitandum. Unde scilicet propter predesti-
 natos a deo ieternum tunc et nunc alio
 tempore missi sunt. Dicit enim lucas in actibus
Crediderunt quatenus erat predestinati et
preordinati ad vitam eternam. Cui si-
 cut dominus est omni mundi gubernatio, rec-
 torum ecclesie institutio, cursus et motus
 celi, angelorum administratio, miraculo-
 rum operatio, sane doctrine predicatio, primo
 scilicet terminus mundi summatio. Quia
 in hoc et multo plura etiam tam longum
 temporum spatia annositas et dies iudicij,
 non ab alia causa credenda sunt insti-
 tuta et a deo presata ac ordinata, nisi
 propter numerum et plenitudinem. Quo et plene
 qui soli deo ignitus est omnia hec fine
 habebunt. Et hoc quod de sanctis apostolis de
 quibus presens versatur intentio
 euentus subservitus demonstrat.

Nam p̄uo in iudea verbū dei sem-
nantes ⁊ ad fidem p̄destinatos vo-
cātos. ⁊ post p̄pletionē cor̄dem mis-
si s̄t ad exteriōres nationes. ad greci-
ā asiā affricā ⁊ vsq̄ ad mūdi fine-
dinet ⁊ ibi ⁊ vbiq̄ p̄destinati vo-
cētur ad fidem Et vbi p̄ se venire
nō poterant discipulos suos seu ⁊
aplos miserūt. Roboratisq̄ disci-
pulis ⁊ tēdentib⁹ i fide. tandē p̄-
ceps aploꝝ petra s̄z et paul⁹ ad
europam s̄z ad vrbe romanā ⁊
ad franciam ⁊ ad maritimas p̄tes
s̄z ad aquilonē ⁊ occidentē suarū
doctrinarū cuiuslibet transfuderunt
Dicit̄ tandē ipis ⁊ alijs multis
p̄ martiriū coronatis alij corū lo-
cū successerūt. Qui etiā oēs ad nos
vsq̄ dicit̄ suā ḡinamā vniq̄
riam russia prussia poloniā luo-
niam angliam ⁊ alia terre clima-
ta sub polo artico iactāta verbū dei
semāuerūt. Postea vō q̄ s̄t apli
i oriente asiā india ⁊ affrica ⁊ e-
oz discipuli vbi da semāuerūt
ipsiq̄ defūctis surrexerūt p̄fudo
apostoli. falsi p̄phē ⁊ heretici qui
suā falsa doctrinā p̄spiciā p̄ a-
ploꝝ doctrinā imaculauerūt. ⁊
mahumet⁹ ⁊ alij plures suis dog-
matibus p̄uēsis ⁊ suā falsa doctri-
na corda fidelū infecerūt. vt a ve-
ra fide auerterent⁹ ⁊ ab v̄itate sc̄e
romane ec̄c̄e p̄ sc̄ismata ⁊ hereses
sc̄anderentur. Et vbi p̄us ifinita
multitudo fidelū resiliuerat. mō
paucissimi ā rari ueniūt rep̄iūt
Et hoc vbiq̄ paul⁹ ap̄lus eis p̄-
dixerat. Ego inq̄t sc̄o qm̄ uocabūt

post discessionē meā lupi rapaces
in vos nō p̄centes ḡḡi. Et ex vobis
exurgent viri loquentes p̄uersa.
vt abducat̄ discipulos post se actū
ū xx. Q̄d hodie v̄m esse nō dubita-
tur. Iā em̄ loca sc̄issima passiois
xpi ā gentib⁹ ⁊ sarratoris uolūt
auaricie sue d̄sulētes. p̄ uisitatoꝝ
xpianoz ad loca sc̄a p̄cis exgen-
tib⁹ xpianoz. Vbi sūt ephesi et
tessalonitēses. galathe. colocenēses.
philippēses. macedonēses. corinthi et
ceteri q̄b⁹ olim aureas epl̄as ap̄lus
paul⁹ de carcib⁹ romanis ⁊ de alijs
locis mittebat. Doct̄ p̄ h̄is flendū
ē. q̄ aliquid scribendū. q̄ videlicet
imensa latitudo ⁊ multitudo hoim
a p̄ncipe t̄braū debet possidē
Et quid dicit̄ de affrica t̄ra mūdi
p̄te. vbi b̄t̄ssim⁹ capriān⁹ i cartha-
gines̄i vt puto ciuitate metropoli
⁊ augustin⁹ post eū i p̄ponēs̄i citate
p̄fuerūt. dignissim⁹ p̄sulēs. p̄spi-
ciuitate vite ⁊ doctrine suis t̄p̄b⁹ resul-
gentes **Descriptio p̄ualis t̄-
re fidelū ⁊ infidelū. xiii**
Undem uiolata fides
ab illis p̄noiat̄is t̄ris
⁊ mūdi p̄ab⁹ vt repul-
sa. hodie i sola europa ē cartata.
V̄rando igit̄ mūdi clima-
ta ab ho-
minibus habitabilia. quoz̄ sep-
tenari⁹ numer⁹ ab astronomis
poni solet ex sp̄ra materiali vt e-
go puto ex p̄uitate mee exp̄ic̄e.
alijs exp̄ic̄oib⁹ nō p̄uidicabo. nec
vniū inteḡū clima de p̄dictis septē
fide vera xpiana decoratū. Nam
quā in istate p̄t ex res̄entib⁹ t̄ris

q̄ p̄ me visis iuolate fidei veni
ab oriente ubi cracouensis ciuitas
regalis q̄ iusta situata ē in regno
polonie. ubi q̄ sedes eiusdē regni ex
istit. parū ascendendo ultra craco
uiā ad decē q̄ octo milia statim
i oppidis est mixtura p̄ploz salz rite
norū ifidelū q̄ xpianorū fidelū.
quorū quilibz ritus p̄pos q̄ ep̄os et
presbiteros habz vno aliū nō ipo
diente. **P**ub vno vtriqz rege scz rege
polonie xpianissio q̄ catholico de
quo certam me fateor habere noti
ciā. tanq̄ rem oculis subiectā. **R**
cū rex xpianissim⁹ v̄c sit ex xpianū
p̄ntibus tñ sub se magna h̄ dñia
q̄ latissimas p̄tes terre scz ruteno
lichuanos mixtos fideles cū ifide
libus. magna castra. q̄ fortalicia.
licz olim wcladislā⁹ moderū regis
p̄genitor inuabiles vt assentur
de p̄dictis natiōib⁹ ad fidē uertit
q̄ eais et ep̄atus ifituit. alijs tñ
potētibus i sua p̄fidia p̄manēti
bus. tñ cū pace q̄ sñ molestia
xpianorū ab imorantibus as
serentibus se p̄mos ritus ad se
deuolutos in q̄bus nati sūt. se
deserē nolle. **N**ec p̄ pietas xpiana
aliquē nolentem q̄ iuitū ad fi
dem p̄pelle debz. dūmō xp̄i s̄
crāmētā q̄ cultores fida v̄c non
molestent scdm̄ doctorū sanctiōes
Ascendendo igitur de cracouia
ad ciuitatē metropolim ruffie
scz leopolim. cui archiep̄s p̄sident
distante a cracouia p̄ sexaginta
miliaria q̄ ibi sūt tot eais rite
norū q̄ p̄plus quot xpianorū eoz

ritu sicut porcos ambulantes. **D**ic̄
vltimus ascendendo. **M**ilicus as
cenditur. tanto pauciores veni
xpianū repiuntur. n̄ sparsim hūcū
Ocū ruffie iternū est latissia
terra lichuanā eiusdē regis polo
nie p̄nā hereditas. nobilis vtriqz
p̄nā. ubi rariores repiuntur xpianū
si multa loca siluestria feris pleā
Hec extenditur alias itim ad gentes
scz ad tartarā q̄ ad alias natiōes
nescio q̄ noīc appellatas. q̄ plene
sūt infidelib⁹. **E**t rarissime ibi
reputur fidelis aliquis. s̄ ritu bes
tiarū viuētes tanq̄ hōies bestia
ales crudelis. quoz quilibz deū su
ū p̄maginacū colit q̄ veneratur.
Per quas terras tanq̄ a fide dignis
accipi. v̄c sine nauigio maris
trāsit ad terrā scām iherlm̄ sub sal
uis p̄ductibus icolatū terrā ml
tarū. **E**t pat̄ i illis mūdi p̄tib⁹
maxiā longitudo q̄ latitudo ter.
p̄ethiopiam. **S**tantinopolim.
arabiā. p̄ regna saba q̄ tharsis.
p̄ indie amplissia loca anthio
chiam vsqz ad paradisu caucasū
babiloniā nimue affyros h̄nc
itiam medoz atqz p̄sariā. amplissia
regna egiptū q̄ p̄tes libie. q̄ alia
multa regna. que i diuinis sc̄p
turis q̄ historijs longe lateqz le
hntur. **N**am pars ā sic minoris
atqz maioris illa oīā p̄tinet. **E**t
scdm̄ q̄ tradit aug⁹ libro de ciuitate
dei. totus orbis i quatuor p̄tes di
uisus ē. scdm̄ q̄ quatuor mūdi p̄
tes s̄t scz orientis. occidentis. meridub
aquilo. **Q**m̄ sic idē distinguit

Asia media mundi pte dinct scz a
 meridiana pte ponente q occidente
Affrica i meridie vsq ad aliam pte
 orientis. Europa parte occidenta
 lem i q nra fouet habitatio. **H**ec
 nobilissima pte tre i aplissima. **I**n
 asia que media pte tre dntz vt cre
 ditur plena est ydolis i infidelibus
 plis. vbi pns sacra vestigia aploz
 thome iohannis euangeliste barthe
 lomei i ceteroz tram ipsa sacrofe
 tu diu vbi irradiauerunt. **E**t quis
 ex corde no ingemiscat tanti mili
 tudini peccati. **I**tam egregia pte
 tre possideam. **E**cce mala mundi is
 tis tibus i illis ptibus. **Q**ue
 de cratoia de qua prius in nota
 sut quo ad alia sua pte scz dextera
 dtermina habz vngaria. **D**alma
 tia croacia i cetera q quide in fi
 descat quo ad vngarie regnu no
 plongam ut puto pte. **N**ā buda
 a antoua dicit distare p quadra
 ginta miliana. **E**t ab illa p pro
 uincia septem castroru extenditur
 vsq ad thurcia gcaliu tra i panonia
 ubi scus martin⁹ pontifex origi
 ne duxit ubiq iteru fidelium terra
 sine hz. **N**ā thurcia tra i fidelium
 est amplissima vt creditur di
 gna i extensa vsq ad pdicta asi
 anorum tram. **Q**ui thura tpe se
 gsimudi regis romanzoru i vngar
 rozū magnam ptem vngarie
 sue subiecerat diaom. **E**t multa
 plures victorias obtinuerunt i sa
 gune xpianū nimis multū fide
 rit vsq ad hec nra tpa. **C**irca a
 nū dñi mille simū qdā fete simū

quadragessimū q sercissimū prin
 cep dñs veladislau rex polonie
 ad exhortatione vngarozū puero
 sine herede eiusde regni ad huc pui
 lo existente regnu idē intravit. et
 p aliq coronā regni vngarie volu
 it acceptare i accepit p aliq. **Q**ui
 gliosissas victorias tra cosce tur
 cob obtinuit. i tādē p coscem vt
 famat est occis. magna pli sui
 pte ibide tridata. **G**loriosa itaq
 morte. quia pro fide xpi amplian
 da ab infidelibus occisi sut. **P**ic vtiq
 vltra vngaria iteru infidelitas tra
 occupat. xpi noie ibide extincto.
Tra ab alia pte cratoie scz ad
 sinistra externum sut pnteru.
Quozū terraluz no sit lata. tñ
 multū nobilis pacifica i igressu
 aquarū. **S**tigua circa ciuitate egre
 gia dantzick. vbi dantur pncipi
 a i ostia maris occidentalis. p q
 ma ad angliā frāciā scōiā dacia
 noruegia rē. **E**t nome xpi i fides
 ibide recte colitur. **F**ortassis tñ i ubi
 i eiusde tre vltimis habitabilibz pte
 frigidis acceditate sub polo arctico
 infideles esse creditur. **P**utq i swe
 cia dacia noruegia i ptibus vl
 timis habitabilibus descendendo
 creditur fidelium esse habitatio.
Non tñ in tāta fida firmitate
 qadmodū i medio euope vsq
 ad occidentales i mantynas
 eiusdem ptes scz hibernia. britā
 nia. vbi et credit esse purgato
 riū sū patricij. de qua britānia
 scissima vsulalegit oeta. i vs
 q ad romāiā vrbē. q unt. occide

tales deputat ptes a hispania x̄c.
ubi adhuc nome xpi d̄ credit̄ eē
d̄grutu. **P**ltra vero rome vrbis
ptes q̄ntū it̄grā fides catholica
extendit̄ it̄ctū habeo. **P**uto t̄n
nō in tāta latitudine quā admodū
exista pte. **V**ides ne studiose l̄cor
q̄ pua p̄mo m̄mā tie habitabil̄
ptem xpi fides d̄pletitur a q̄ am
plissimā pte tre p̄iceps tenebra
rū in suo d̄inet p̄cipatu. **E**t
quō artati sut v̄ci xpiani. v̄m
d̄ip̄ ab infidelibus ar̄udati. **E**t
n̄ xpi magna potentia a bonig
nitas eos seruaret ex om̄ib̄ p̄
ter irrueret gentiles a totā xpia
nitate euerterit. **E**d̄ t̄n vt aliq̄
x̄ p̄phete vident̄ sonare futūis
temp̄ib̄ a si nō totū t̄n in pte
legunt̄ ifideles factū. habūda
te malicia xpianorū. **E**stimo
em̄ a salua fide s̄n̄ p̄scriptioe
exp̄iorū fidem catholicam ad
m̄mā quantitate redigendā
ante aduentū antixpi xpo di
cente. **V**eniens filius hois pu
tab̄ iuciet fidem sup̄ terrā.
Sicut em̄ in aduentu primo
xpi i c̄a incarnatione paucos
ceperit v̄e fideles a v̄ce factos
vt̄ p̄tactu est. sic et i secundo
aduentu c̄a credendū est. cū sc̄dm
apl̄m̄ vetus testam̄tu figurā
fuit noui testam̄tu. **P**uto em̄
iā t̄ps̄ illud d̄pletū. q̄ euāgelū
xpi in v̄m̄so orbe est p̄dicatū
i testimonū om̄ib̄ gentib̄. **N**c̄ x̄m̄
Nec est natio. n̄ est isula tam lō
ge a occulte abscondita q̄n nome

xpianorū ibi sit diuulgatū. **R**epen
sentes em̄ om̄s h̄storias. nō capi
mus terre ptem aliquā i qua fides
xpianorū nō sit anūciata. **I**am em̄
dudū vox apostolica resonat. nos
sum̄ i q̄s fines sc̄lor̄ deuencit̄
Et iohes in eplā filioli nouissā
hora est. **C**ardatio aut̄ t̄ps̄ iquū
nūm̄ p̄destinatorū d̄pletū. **P**ltimo
v̄o p̄destinato orbe terre ingresse
fines mūdi est i forib̄. **A**q̄ b̄iora
nūc erūt mūdi finalia. q̄ prin
cipia. tam iustis q̄ iustis. **I**ustis
vt̄ purgent̄. iustis vt̄ eorū h̄c p̄ca
iupiat̄ur a ieternū p̄suet̄. **V**ar̄s̄p̄
t̄n̄ p̄pter p̄ca. aut purgandā aut
puniendā. **D**e hac arbitate certi
sum̄ ex d̄cto xpi **M̄** xxm̄. **N**h̄c
nūc p̄p̄er speculati de ambula
tioe fida de loco ad locū. de nationib̄
ad nationes. tam i veteri testam̄to
t̄ps̄ abrahe ad fidem de caldeorū ter
rā vocati ad terrā chanaan i qua
est situata iherlm̄. **I**ncepit q̄ ibidē
fides i medio tre. i qua xps̄ e opat̄
salute sc̄dm̄ p̄pham. **I**n qua et ip̄
se a sua progemes adam et eua abra
ham ysaac a iacob sara rebecca a lya.
q̄ om̄s sepulti sut in ebron i eadē t̄ra
sc̄dm̄ scripturas. **V**tr̄q̄ i spe futuri
filij dei. qui ibidē passus est a resur
rexit. **E**t it̄m̄ in sc̄do eius aduentu
ibidē iudicaturus aduicet in valle
iosophat̄ p̄e iherlm̄. om̄s i fide a spe
eiusdem̄ xpi saluari a resusitari
nō dubitantes. **E**t licet postea illi
veteres s̄n̄ in terra egypti p̄ longa
t̄ps̄m̄ sp̄ana p̄grinati leguntur.
t̄n̄ p̄ moysen educti. a p̄ iosue i eadē

tercia sunt reintroduci donec bndam illud
 semel scz xps abrahæ pmissu ex sua pge
 me ibidem sicut pmissum erat i car
 ne adiret. Sicut etiã i nouo testa
 mto eadẽ fides. nõ iã de vteruo xpo
 sicut pũs veterib? sz p sennã aliã demõs
 trabat. Ioh. pmo ipm publice annua
 ate r dicitur. euz agnõ dei r. Et hoc dgu
 e videbat? ut i medio terre habitabil
 vbi est ihlm situata salus fidei cro
 uet. vt ad extronã mudi ptem her
 fama puolaret. Nec hõ decuit fieri i
 aliquo mudi angulo. qã lucna hõ nõ
 sub modio. sz sup candelabru i medio
 locata debuit. vt omib? lucet. r nemo
 excusaret? dices se hanc nõ vidisse seu
 audiuisse. Perambulabat aut fides.
 i circuitu ihlm donec pdestinatis ibi
 de vocatis r i fide roboratis apli ex
 pulsi de ipsa ad gentiã nationes fi
 dem deportauerunt ad orientis r meridia
 ptes. i quibus magnã fidelũ multi
 tudine plantauerunt vsq; ad fine mũ
 di. In quib? igit a deo pordinatis voca
 tis tandem eisdem auctis a fide. de
 dentibus aplib? r corũ successorib? p
 gentiles pncipes mĩtuo coronatis
 tpe psecutionis tyrãnorũ aliã sibi ge
 tem deus pviderat pdestinatã in
 hat europa. ad quã salte. quo ad
 eius fines nullus legit? aploz aut
 corũ quã aduẽsse. **C**õpauisat
 igit? fides catholica in europa sub
 fide romane ecclesie a cui? vnitãte
 quedã pars grece añ quingentos
 annos discesserat. vtinã vero hodie
 eet corde r ope eadem reunita vt qui
 dam asserere conant? quibus ego
 contradicere nõ volo. **H**oc tñ testaret?

eccle romane obedientia i pficiendis
 prelatis. iuramentis prestandis in p
 atioe mādatorũ r in sacrorũ canõ
 nõ obfuatione. i sacramentoz eccle
 iformitate. r ritu tã q ad pceptione.
 q̃ quo ad collatioe. Turpis est em
 ois pars. suo toto nõ iformis. **P**itũ
 vo europa r iuctura sit fide receptã. r
 ad fidem gentiliũ reũsura sicut retete
 nationes puto nil certũ me i scap
 turis autentias aliquid legisse. Et
 vtrũ nationes aũse a fide iterato sũt
 fide rãssupture. itĩm fateor me igno
 rare. **D**icat qui clarore habeat in
 scripturis scis itellõn. aut qui spũ
 polleat. pphie. **H**oc tñ notũ est ex
 scripturis iudicã gentẽ i fine mũ
 di ad fidem icarnationis xpi reũsurã.
 tpe p̃dicationis enoch et helye p̃ser
 bente illa snã pauli ad romanos
Donec plenitudo gentiũ intraret
 r sic omis isrl? saluus fieret. **P**re
 tñ credendũ est nullũ tps totaliter
 vacare adhuc a ducesione gentili
 ũ aliquorũ paaliũ aut p̃captiuita
 te aut paliũ modũ deo possibile
 ad fidem aliquos vocantem vt nõ
 credatur esse aliqua q̃ntatũq; p
 gregatio qui deus habeat ibi etiã
 de suis p̃destinatis sicut r augst
 i libro de p̃destinatione dicit
 fuisse ante tpa icarnationis xpi
 i nationibus gentiũ multos potu
 isse fuisse. **Q**ui aut p̃ inspiratione.
 aut paliã vocatione i vnu verũ
 deũ crediderũt ligid scripturã nõ
 exprimat. **P**urũ ei malũ etiã ar
 tũscripta natura nõ facile homo
 credere debz alicubi fuisse. ã hodie ec

ppter diuinā mīāz qui i ira sua nō
 spatur itincere mīāz suā vt nolit mi
 sereri. **P**rat et sepius in quibusdā
 ptib⁹ videm⁹ de gente iudica ad bap
 tismū grām duolāe. et fideles fieri vna
 cū filijs. et iter xpianos fideliter iue
 saru. qā nō est abbreviata man⁹ dei.
 vt nō possit saluari. **P**ossit tñ ali
 quis probabiliter estimare gentes
 fidei desertores nō reuersuras ad
 eandem. quia vocatio gentiū ad fi
 dem nō de p se. s; quasi preter iūctio
 nē facta ē. **C**andentib⁹ iudeis a fide.
 qui tanq̄ oliua exarsi erant de gñe
 abrahe atq; xpi. gentes vco tanq̄
 oleaster ita natura iſerte sūt oliue
 vt pbat paul⁹ ad romanos xvi.
Nam illoz delictio salus gentib⁹ fac
 ta ē. vt illos emulēt. **P**nde miseri
 poa⁹ deus censuit post mltā tpa iu
 deis. qā carissimū ppter p̄s. **E**t eis
 debetur legislatio testamētū et p̄mis
 sio non gentibus que ex sola mīā
 admissē sunt. **N**on quasi de natura
 p̄m. vnde et aiebat xps discipulis.
Non sū missus. n̄ ad oues que pie
 rant dom⁹ isrl. **E**t gentes potius tunc
 q̄ oues oues vocabat. **De t̄pibus**
n̄is et habitudine in euro
pa cap̄ xiiii.

Licit i priorib⁹ descripta sit
 habitudo t̄rarū multarū
 quo ad fidelitate seu iſi
 delitatem i longinquis ptib⁹ a sic ethi
 opie macedonie et ceteris p̄s noiatis.
 q̄ntū in visū fuerat imēorari. **P**̄ q̄s
 tñ p̄xp̄encia p̄riā aut alioz iſor
 mationē alit̄ agi in illis ptib⁹ sen
 turet libenter cōd̄erant sue. cū h̄i

facto consistat i sensibus subiacet hūā
 nis. nō est scia s; xp̄encia. **N**ō m̄hi
 succenscat de p̄scriptis. qz q̄ntū recep̄
 a referentib⁹ tantū tradidi. **A**d n̄ā iſt
 tpa etate oculos speculationis reflecte
 tes. qualis nūc est stat⁹ et habitudo hūā
 ne diuersationis quo ad bonitate seu ad
 malitiā. ppter qd sp̄aliter suscepi hor
 opusculū elaborandū. cū p̄tenta sc̄la
 reuocari neq̄ant vt tñ sup̄stitu mo
 res aliquialiter valeant agnoscā et
 a curuitate priorū tpm rectificari.
 ppter que etiā priorā sc̄la dignū dux
 i recensendū vt opposita iuxta se
 posita magis elucescant. **C**ū igit
 om̄e quod rectificandū et an rectū sit
 aut rectificatione dignū. vel vbi id
 geat nō melius inofa valeat n̄ p
 regulam et mensurā rectificandem.
 sicut patz i rectificatioeb⁹ lignozū
 et murozū et alijs. **E**t similiter i na
 turalib⁹ patz. cū graua et leua p
 lineā breuissimā et rectissimā appe
 tit descendere aut ascendere sc̄dm q̄
 oīa alia similia rectificantur. s; i
 phm i libro de celo et mūdo. **I**n mora
 libus aut i quib⁹ bonū seu malū nō
 direct⁹ potest cognoscā rectitudo a cur
 uitas q̄ in regulis actiū hūānoz.
 q̄ considerantur a sc̄dm theologos a sc̄dm
 phos morales. **E**t sc̄dm p̄mū c
 rāssimā regula q̄ consistit i diuinis
 p̄ceptis a sc̄dm exemplis. seu etiā
 in flagelloz et plagarū castigatio
 b⁹. que et quas deus imittit ppter
 hoīm p̄cā. vt p̄ h̄ hoīes ad rectitudinē
 reduce possit. **P**ut em̄ h̄ flagella
 retractiua a curuis q̄ sūt curuata
 et obliquata a rectitudinē. **E**t ergo

ad cōtitudinē p̄ca deus itendit redu
 cere hoīem. quia pene habent se sicut
 mediane. ex q̄ ethicoī. igit̄ reductiue
 ad debitā p̄portione. **S**ed in v̄o phos
 regulatiua sūt aut̄ actiū hūanoz
 recta rō a passionibus alienata put
 sapiens d̄minat p̄t̄ prudentie v̄tu
 te. q̄ est r̄a ratio agibilū ex v̄ ethicoz.
Que r̄a rō agibilū si semp in hoīe
 d̄naretur nūq̄ aliq̄ mala d̄mittent̄
Nam om̄ia mala inde p̄uānt q̄
 homines rectā regulam rōis sponte
 omittūt. v̄ per passiones sensitivas
 s̄grasabilis v̄ d̄cupisabilis aut̄ d̄
 cupiscendo quod nō debent. s̄ aut̄ fu
 giendo quod amplecti debent d̄cūt
Dicit em̄ v̄ auḡ libro 9 d̄ fess. Cū
 de facinore quērit̄. quā de causa s̄m
 sit credi nō solet n̄ cū appetitus adi
 piscendi alicuius illoz bonoz que
 infima d̄cūt̄ metem cepit. aut̄ me
 tus amittendi. **D**ulcētia em̄ sūt v̄
 decora q̄m̄ p̄c̄ bonis superiorib̄ et
 h̄t̄ fias abiecta v̄ iacencia **H**ic igit̄
 hec quatuor sūt regule actiū hu
 manozū. quales i bonitate aut̄ mā
 lita sūt d̄gnosatue. **Q**uas regu
 las si ip̄s hūanus actib̄ admonē
 m̄ tamq̄ speculū i ip̄o relucebit si
 pulchra aut̄ deforme sūt **P**ret̄ igit̄
 speculator sup̄ altissimū apicē d̄t̄
 plans oēm statū tam eccl̄siasticū
 q̄ secularem. a maximo vsq̄ ad mi
 nū. a sumo vsq̄ ad infimū v̄ v̄de
 at si nō h̄ p̄phēa impleta est quā
 scribit̄ ysaias. **E**re t̄bre opicent
 terrā. v̄ caligo p̄p̄os eiusdē h̄. **P**er
 tetur oīm vias machinatioēs quo
 tendant vnusquisq̄ itentio p̄ studiū

v̄ c̄cū cūm s̄libz. **H**ec attendat. **E**x
 fructibus corū igit̄ d̄gnosctis eos.
Pauli etiā s̄m̄ est **O**m̄s que sua
 sūt q̄rit̄. nō que ihu xpi. **C**ui d̄sonat
 vox iheremie. **A**nimo usq̄ ad max
 imū oēs auaricia sequitur. **Q**uod q̄
 verū est v̄ si hoīes tacent lapides
 clamarent. **O**ēs inq̄t̄ h̄nar ad mā
 n̄ legislatorū respiciūt. ad oēs null̄
Et legim̄ in vita h̄i ambrosij **C**o
 iam in senū accedente vidit oīs hu
 ius mūdi potentes tam sc̄lares q̄
 sp̄iales ad auariciā c̄tende. ideo te
 d̄uit cū amplius viuē. **E**t p̄ morte
 supplicauit v̄ nō longe post migra
 uit ad d̄m. **C**ui silē legim̄ de h̄o
 ihonimo. **C**ū adhuc honoz cardinala
 t̄ cū in roma tenuit. q̄ntū mox cor
 ruptionē i clerias tenebat v̄ r̄phē
 debāt v̄ ei i s̄diab̄ p̄ponebāt. **Q**uid
 v̄o de statu sp̄ialū v̄ c̄nasticaz p̄
 sonaz h̄nar. **S**eniat audiam̄ eū in
 prologo sup̄ s̄a malachie vitam ep̄i
 quasi cum lacrimis ruinas mox v̄o
 rozū c̄nasticoz deplangentem.
Tarco inquit vulgus tarco vilē fili
 oz huius mūdi multitudinē. in ip̄as
 erit̄ colūpnas volo oculos leues.
Quē m̄ ostendes vel de illoz nūo q̄ v̄
 dentur dari i lucem gentiū nō maḡ
 de sublimi fumantem. q̄ flāmantē.
Et si lumen quod in te est tenebre
 sūt. q̄ntēq̄ sūt tenebre. **N**isi tu for
 te illos quod nō credo luce dixeris.
 q̄ questū estimāt pietatem. v̄ q̄ in
 hereditate d̄m̄ que sua sūt quecūt.
 nō que ihu xpi. **Q**uid dico que sua
 sūt. **P**̄f̄s sūt v̄ s̄is c̄a sua que
 rens suaq̄ retines. **S**i ab alienis

cor manusq; itineat. **N**emierit tñ q
 sibi consp forte pñasse videtur eūde
 exigi sātatis gradū q ab ethnico.
An nō milites iubent' drenti fore st
 pendys suis vt salu fiant. **M**ag
 nū vō nūc doctorū cōte est. si sit sicut
 vnus militū. **A**ut ete qd' ad illoz im
 pperū ppha loqitur. si vt plus ita sa
 cerdos fuerit. **D**e fornicate. **I**tane
 sum' merito reputand' erit q de sū
 mo corruēs hēbit ifimo ne abisso
 absorbeat. **Q**uā carnis tñ iste p
 se in clero. **Q**uē item dās in drentū
 nārys. **D**reptore supfluoū: **L**ex est
 tñ pfixa ab aplis aploz successorib'.
Dictum iquūt q vestitu habentes
 hys drenti sum'. **V**bi forma her'.
In libris cōtinu' cā. si nō in vris. **H**a
 bes vō de iusto. **L**ex dei eius i corde ipi
 et nō in codice. **N**ec pfrōnis huc grad'
Pfrōnis cōtā nārys carē patus est.
At gratis istud. **P**tinā supfluis po
 natur modus. **P**tinam non cupia
 m' infimū. **P**z quid' forte repies qui
 hoc possit. **O**ptimus hodie est. q non
 est nimis malus. **P**n qm a terra de
 feat scūs **H**ec ille vbi sup'. **H**ec qñ
 bz deuota mēs ruminare velit. qñtu se
 ferit ille tant' vir de statu viroz cōtas
 tatorū suis tempib'. **P**z forte hodie me
 liores sūt virozū mores n fallor mihi
 nō videtur. **S**i cñ h' ille vir clarissim'
 q expentissim' nō exubuit dicere plus
 q ante trecentos ānos. quid hodie de
 nostro statu scribet si vuerit. **P**uto
 multo terribiliora. **N**ec qm antiq
 tione tps. maiorē inducere sātate
 dico vt in plurib'. **N**ā semp dēre
 uisse cōtasicos i sātitate q vtitib'

a tpe dstantu impatoris legitm' qui
 diuicis q possessionib' cōtām dita
 uit usq; in presens tps. **N**ā dicit she
 ronimus in plogo quodā **E**cclā quō
 nata sit q adulta marturisq; coronā
 tā cū venerit ad xpianos pūapēs.
 potencia q diuicis est sra maior. vir
 tutib' aut minor. **S**i hāc dīnā regu
 lā organo diuerse vocis dñice itonā
 te applicauim' ad cathedras in filab
 dignitatū gratis accepistis gratis da
 te dare forte est' vide qñte circuitates
 q deformitates i pluribus bñficiis q
 corū collatoribus pferatōibus nota
 ris electionib' electorib' electis psonā
 tib' dignitatib' cōtām rōibus q rēte
 ris huiusmodi inuābil' appareant
Quas deformitates si ad regulā q
 reduce vellet multa bñficia q bñficia
 tos varianā q vacantes reperit.
Hec de etate. her de dignitate. **H** de digno
 rancia. her de mō pmouēdi apparet
Atem si quis hāc regulam dīnā
 ad actus humanos applicauerit. vide
 te ne iusticiā vīm faciatis corā hoīb'
 vt videamū ab eis. o qñti actus virtuo
 si qualias esset digni mercede cetera
 tamq; palea vacuata a vento arā
 ferentur. i quā nulli' facine vestigiū
 apparet. **I**tem hec regule diuine si
 quis iustat' fū suo aut ei dixerit ra
 cha aut fatue. q si offres munus
 tū ad altare. q recordatus fueris
 q se tuis h' aliquid aduers' te habu
 erit q' m' v. **I**tem si regulam de
 veritate dicendā. dolositate cauedā
 fraude submouendā in mētorib'
 in mechanias. i vendicionibus emp
 tionib' q ceteris dtractib' huānib' ap

plicare velim? ad solitas humanas ac-
 tiones. clare apparebit. q̄ plene sit
 mūdus resp̄sus vicioꝝ sp̄itus. q̄ q̄
 rata sit veritas & r̄aissima fidelitas
 ī hoībus. Et si nō fr̄em frater. p̄i fi-
 liū. m̄r filiā & conuerso vānis machi-
 nationib⁹ sup̄lātare festināt. **C**ur
 sū si regulam de castitate & d̄t̄nēcia
 applicauerim? ad actus hūanos & col-
 loqua t̄t̄o de occultis que sūt p̄a-
 r̄ū aurū offensua. si de publicis. a
 amplexibus osculis & tactib⁹ attritiōib⁹
 virozū & feminazū que sūt assiduita-
 te in quibusdā p̄uicis voluerūt. Nec
 habentur pro p̄cis si nō semp̄ aut
 frequenter talia frequentantur. Et
 oīs sermocinatio familiarib⁹ & uentio-
 nib⁹ nusq̄ est aliūde. quā de pulchri-
 tudine de actibus illicitis de d̄mixtiōib⁹
 de d̄dormitiōib⁹. mollicie & et alijs tur-
 pibus actibus. quos etiam aures demo-
 nū abhorre possēt. Nam aduertentes
 nequaquā illam aplicā suā eph̄ v.
 fornicatio at̄ & om̄is imūdia aut
 auaricia n̄ noīet̄ in vobis sicut decet
 sanctos aut turpitudō ā sc̄ritas aut
 stultiloquiū que ad rem nō p̄tinet.
Hy tales testes sibi sūt q̄ corda corū
 spurata & imūdia plena sūt ī voce
 cor̄ que sūt in p̄aia passionū note
 sc̄dm̄ p̄hm̄ p̄mo p̄uenerūt. **C**ur
 si regulam d̄tra voragine cupidita-
 tū & auaricie ad actus hūanos ap-
 plicare voluerim? veniet profecto nob̄
 hec iheremie suā tanq̄ infallibilem
 depromens veritatem. a mīmo usq̄
 ad maximū om̄s auaricia sequūt̄.
 Et hec aplicā suā. om̄s que sua sūt
 querūt nō que ihu xp̄i. **C**ur si

regulam d̄tra ambiosos p̄tendere quis
 vellet m̄surando actus hūanos si regule
 essent r̄e d̄formes iūciet̄ p̄fecto hanc
 suā ore veritatis plātam verissimā.
 Amānt p̄mos reatibus ī cor̄is. salu-
 tationes ī foro. & vocat̄ ab hoīb⁹ rabbi.
 multasq̄ cathedras peste hac ambiois
 ifectas rep̄ret. Et quid n̄cē ē p̄ multos
 viciozū anfractus vagari. p̄cedenti ad lu-
 cē humanarū actionū. & palpabiliter
 speculari. p̄ne om̄s status sp̄itualū
 & t̄palū p̄sonarū si iusta lance volu-
 suā depromere. rep̄ret liquide hanc
 suā p̄phetiā oīno verā. Nō est veri-
 tas. nō est m̄ia. nō est sc̄ia dei ī terra.
 Maledictū & mendaciū. homicidiū &
 furtū & adulteriū iūduerūt & san-
 guis sanguine tetigit. Propter hoc
 lugēbit terra & ifirmabitur oīs qui
 habitat ī ea. osee iij. **T**ransco filenno
 de vicio gula. d̄mestationib⁹. ebucta-
 tibus pompificationibus curiositatib⁹
 sup̄fluitatibus equozū vestimetoz̄
 vasozū famulozū atra t̄n̄ statūū
 exigentiam. **P**roter q̄ paup̄ū lacrimę
 crebra effūdunt. spoliationes latronia-
 a exactiones iustas. paup̄ū calup-
 niās. oppressiones calamitates. pu-
 pilloz̄ et viduarū. p̄uersa & iūqua
 iudicia. suās gustas ex cupiditate
 munerū fauore amore & timore p̄
 acceptationes p̄sonarū platas. Ali-
 aq̄ inuābilia monstra. portentosaq̄
 vicioz̄. q̄ prohdolor sepius videri
 oportet. Hec inq̄ & alia sua mul-
 ta feditate clamāt longe se cē a re-
 gula dirigente. **R**ep̄o etiā ve-
 nerabilem virū m̄gr̄m henricū de
 hassia vita doctrina & experientia

aspiciunt in suis scriptis statum temporum
nostrorum miserabiliter deplaxisse quo
ad collapsam iustitiam et caritatem
inter cetera sic dicentem. **S**i vetus israel
fuit figura populi christiani. et omnia in fi-
gura d'angebant illis respectum nostri
ut dicit apostolus. Formidanda sunt ma-
la filia habet. que olim deus immu-
tus est populo veteri. si cum ad iram pro-
picio caret ut patet in libro deuteronomio et prophetis.
Samuel enim deum graueret iratum et offe-
sum nobis quia non timuit quoniam nolens
iniquitatem est ipse. **E**xitu vero re-
caus nefam? teste propheta. Quis
prophetam nonuit ire tue. aut pro timore
iram tuam dinumerare potest. Hoc est. qua-
litate et quantitate vindicte. Quasi
diceret. nullus non in causa deus specialiter volu-
erit reuelare. Nouum quod olim maioribus
partibus. quod hodie grauius currunt
deus ad iracundiam prouocat? turbu-
liter seuebat in penus. Congregabo
inquit super eos mala et sagittas me-
as implebo in eis. Abscondam faciem
meam ab eis et desiderabo nouissima
eorum. Et non audiuit populus meus vo-
cem meam. et dimisi eos secundum deside-
ria cordis eorum. Ecce horrendissimum
diuine ire signum dimissio hominum
uel populi. ut nullo trahente eat pro-
hibito de peccato in peccatum. Cum enim peccator ad fi-
litem peccantem filium sic se habet sig-
num est exheredationis. Et post enu-
meranda scelera. tam cleri quam populi
de quibus stilus prius aliqua profertur
it. Et subdit. Si linguis hominum lo-
quar et angelorum abusiones habitatu-
tum in hac regione caliginis non po-
tero recensere. Quis namque cleri secu-

laris et regularis deuia a maximousque
ad minimum enuabit in auaricis symo-
nis. superbiis luxuriosis. negligenciis
inobedienciis et dissolutionibus? Quis
principum tyrannides ambitiones. cupi-
ditates fastus inuiles a nobiliu im-
probitates. in predibus in plus spoliosis in-
dignis. iniquis discordiis. Aut iudicium p-
uersitates in auisione iusticie. in pro-
narum acceptationibus. in pecuniarum au-
piditatibus et prolationibus iniquarum sen-
tentiarum. Aut quis vniuersi vulgi e-
normiales censent habitudines
mercantias. inlicitarum fraudes. cum
seditiones. iudicias iustitiarum. fallaci-
as artificum mulierum idencias. et sec-
utorum insolencias. **S**ed et leuate o-
culos in omnem carnem et discurte singula.
idubie enim reperietis quod omnis caro cor-
rupit viam suam. Et ut vereor turpi-
us christiane religionis status corru-
pit viam suam quod olim tunc noe. quoniam sc-
cra absorta fuit in ira dei vniuersi salu-
diluuio et mundaretur a flagitiis.
Quid reor modo etiam accideret. nisi iuras-
set dominus noe se aquis diluuii de cetero
non perditurum omnem carnem. Et allegat
domini origines. **P**eruenit et desideram? sta-
tum iudeorum in quo modo sunt. et in penus
illum antiquae felicitati. videmus quod
scilicet pacto dicitur sit grex domini. Et quod
indignos se iudicauerunt saluti. dicitur
est sermo ad gentes. **S**i ergo grex
ille dicitur est. et nos oleaster. qui
dicitur natura inserti sumus in bonam
oliuam patriarcharum. non plus debemus
vereri. ne et iste grex dicitur? **F**utur-
um est enim. ut et iste grex quoniam dicitur
tunc cum multiplicato fuerint iniquita

tes. tunc refragescat caritas multorum.
None enim de hijs qui nuncupantur christi
 am de quibus est hic sermo queat
 christus. verumtamen veniens filius homini
 putabatur inuenit fide super terram. Item
 super illo. relinquatur vobis domus
 vestra deserta dicit iohannes christostomus. Tunc
 tempore iam instanti. cum ego fuero cuncta
 fixus. sandetur velum templi. et
 mysteria secretis mee publicabuntur.
 et recedat a templo spiritus dei. Et sicut
 corpus anime recedente prius quidem
 refragescat. deinde putrescat et soluitur.
 sic et templum dei spiritu ab recedente co-
 prius quidem seditionibus et indisciplinatis
 coribus replebitur tyrannidibus. quasi
 domino non illud modo gubernante. deinde
 veniet ad ruinam. Ex quibus inquit.
 iudicate an neci foribus sit exaduntem
 plura christianorum. Quibus resonant verba ou-
 gnis super librum nuorum. Tunc enim est
 inquit christianis ne eodem modo intrent
 in regnum celorum quo filij israel in terram
 promissionis quia de sexcentis mi-
 libus tabus milibus quingentis viginti
 qui exierunt de egypto solum duo in ter-
 ram promissionis sunt ingressi. Ecce
 qualis habitudo hominum in statu boni-
 tatis seu malicie quam clarissime et infal-
 libilitate propter ex regula dimorum
 preceptorum et secretum scripturarum que sunt
 infallibiles. Consideranda sunt etiam
 exempla sanctorum quo ad coram iudicatio-
 nem. et mensurandi sunt actus huma-
 ni currentium tempore dicitis moribus sanctorum
 qui quam dissimiles sunt nemo qui am-
 bigat. Sicut enim celum a terra distat
 sic mores mores modernorum tempore distat
 a moribus prescorum tam in religiosis quam in

secularibus principibus et platis. Ad-
 moueat specula prescorum hominum apostolorum
 anathoritarum sanctorum pontificum augustini
 gregorij ambrosij martini basily. et
 accendat multas lucernas et quecat di-
 ligent. si aliquis repere valeat hodie
 taliter viuentes. Exim delectat qua-
 lia sunt hodie tempora in bonitate seu quidem
 in malicia. Nam in primis dicitur. vitam
 sanctorum regulas esse ad agnoscendum qua-
 les sunt homines moderni in malicia seu
 bonitate. Non tamen plus que dixi negare
 audeo quam adhuc deus dereliquit sibi
 sentire seruientes in terra. licet forte paucos in
 operatione aliorum. Sic nobis est loquendum
 in scripturis. Nam iohannes baptista
 testimonium profertens de christo dicit.
 Et testimonium cuius nomen accepit iohannem.
 cum tamen plures de christo accepit testimo-
 nium. Et quia in operatione multorum ideo
 dicit nemo. Et sic de alijs quidem
 multis locis. **De penis et pla-**
gis mundi c. xix.

Sunt enim plage et flagel-
 la a deo imissa in mundum
 dicitur et signa vera ad ag-
 noscendum habitudinem hominum quo ad
 bonitatem seu malitiam in istis temporibus
 Si enim recesserim preterita scilicet secundum
 iudicia scripturarum dare reuertet no-
 bis in eis quam quibus graues plage imine-
 bant tam filijs israel quam ceteris nati-
 onibus gentium. Signum tunc erat certis-
 simum quod magne culpe precesserunt.
 Teste iohanne christostomo. Sicut inquit
 ante mortem hominis insanabilis
 preedit infirmitas. sic et ante ruinam
 a hominibus aut loca aliquorum inemendabili-
 a precesserunt peccata. licet hanc ante diluuium

an pharaonis subinſione. an capti-
uitatem decem tribuu iſrl. an capti-
uitatem babiloniã. Etã an afflicti-
tionẽ ſingulariũ pſonaz vt patz de
dauid. manaffe ⁊ ſalomone ⁊c. Ple-
na ẽ hystoria libri iudiciũ testimoniũ
de hys ferens. **C**ad ppositũ nem h' re-
flectendo nullus niſi iſenſibil' eſſet
ignorãt. quib' malis ⁊ afflictionib'
iam mūdus vegetur. Et ignoro qn
hec afflictioẽs principia habuerũt. a
qn fine ſũt habitari ſi tñ aliqui ſũt
clauderẽ. ⁊ forte nõ magis ⁊ magis
fine ſũptur. Et forte hoc magis eſ-
timatur. Ecce quocens audiuim'
⁊ ſentim' peſtilentias. famẽs trãz
⁊ vnicaz ſterilitates. gladios hoſti-
les in omib' mūdi p'ibus enormes.
ſanguinũ effuſiones. inuafiones reg-
norum. ducatuũ. principatuũ. coi-
tatuũ. depopulationẽs p'uarũ. lite'
imortales p'cipũ. caia inter ſe gra-
manoz fem. incendia ciuitatu. villa-
z oppidoz q. Et poſt reſtauratio-
nẽ eorũdem. iterata incendia. ſue p
hoſtilitatem. ſũ ab i'efho igne. hoĩz
depauationẽs. ſpoliationẽs rapi-
nas. itã vt dix qnqz apparet ſcur-
ũ iter p'ona leuã appro domialio.
Quot herẽſes p'p'eſſa eſt c'ia. recentib'
tpib'us. **Q**uantaz ciuitatu c'iaz al-
tariũ deſolationẽs videm' ⁊ ſentim'.
Clericaz ⁊ populi fidelis mutilatioẽs
exuſiones ſpoliationẽs afflictionẽs
expulſionẽs detruccionẽs ⁊ m'broũ
ymaginũ deſationẽs. ⁊ ſacramentoru
deuolacionẽs. ornatuũ c'iaz libroz
calicũ ⁊ corruptelas. ⁊ alia enormia
tpe bohemic p'ſecutionis quib' diuina

re ſufficiat. Et vtiã hodie iſta fine
habent. **Q**uis nõ videt quõ viluat
cenſura eccleſiaſtica apud laicũ popu-
lũ. vt dix aliqui repiantur q ſententias
excoicationis a interdiciã aduertant
Clericalisqz dignitas ⁊ religioſoz
ſtatus nullius momẽta eſtimatur
apud ſeculares. n' i qntũ ab eis foue-
ant' et p poſſeſſiones dei aut religio-
ſoru ſuſtentant'. Et d'ributioẽs ab
ipib' recipiũt tanqz ab alijs dño ſub-
iectis ſũ iuri. Amant em plus poſ-
ſeſſiones eoz. ⁊ dona qz eos. **V**nde q
ſi procuratores nobiliti hodie ſũt mo-
naſteria regioſoz. vt ibi ſuas ſtano-
nes dietas. terminos ⁊ placita ſtatu-
ant. **N**õnẽ hec maxime ſũt pene.
vt eos qſi ſibi i ſeruos redigant. ipan-
tes eis totiens quocens placet ad ſui-
cendũ ad d'ribuẽdũ ad procurandũ ⁊
ad omia libita obediendũ d'ra p'ule-
gria libertatesqz tam iuris canonici. q
regaliũ litterarũ ac principũ amplif-
ſimas donationes. **D**e ſaſmatib'
vero quid dicam'. **N**õnẽ a ſeptuagiu-
ta ⁊ circa annis pauca anni fluxerũt
quibus peſtiferõz ſaſmatũ nõ deplax-
im' afflictionẽs. plurib' papatu die-
dentibus ⁊ c'iam ſandentib' r'ean-
tibus alio ligante alioz ſolvente.
et inter ſe mutuo cõcertantibus. blaſ-
phemantibus maledicentibus in
ſcãdalu ppli xpiani. **E**t nõ ſolu ſe
pro romanis pontificib' gerentib'
ſed etiam duobus ignalibus d'ſans.
nõ quidẽ vere exiſtentib'. ſ' ſe aſſerẽtib'
⁊ ipſis ſimul gerentibus ⁊ codẽ tpe
Ecce qualia et quãta monſtra in
ſe ſcã mãter d'inet eccleſia. vt oli

rebecca i utero **S**au y Jacob stantur
 y sil int se colluctantes. **H**aru defor
 mutatu monstra plangim? s; pota
 causas illaz in nobis deflere deberem
 s; nras culpas. quibus cessantibus
 ipse utiq; pene aut cessaret. a no eb
 essent dicente dno p os heremie. **P**i
 pnam egerat gens illa a malo suo.
 agtam y ego pnam sup malo qd co
 gitau vt facerem a **he. xvij.** Et sub
 dit siliter de bono. **E**t faciet malu i
 oculis meis vt no audiat verbu me
 u penitentiā agtam y ego sup bono
 quod locutus sum vt facerem ei. **U**s
 audet aliter dicere qd hec flagella no
 esse culpar. quas tn deus i media
 nam y correctione nrām inmittit. vt
 et olim filijs isrl qn auersi fuerūt a
 deo. **E**t illi quidē in penis agnouerūt
 diuinā offensā. y reuēbantur pāte
 tentes. sicut scriptū est. **C**ū occiderit eos
 querebant eū y reuēbantur i. **C**is
 ergo hodie ex istis afflictionib; redg
 noscens pctā suā ouertitur pnam
 agendo vt dicat quis quid feci. **P**u
 tamus a casu hec mala attingere.
Hz casus y fortuna i dū locū no hnt
 tū deus sit causa p se no p accidens
 qualis est casus y fortuna. ex y phisic
Ideo verificata ē h' sc' ihermie snā.
 propheta. **P**uissisti eos n' doluerit.
 attriustisti eos. n' recepit disciplinā.
 Et alibi. **P**uissisti frustra filios tuos
 disciplinam no recepit. Et interfeci i
 pidi populū meū. et tn a vns suis
 no sūt reuersi **hermie xv.** Et in h' aggra
 uatur pctā homū quo ad futura pena.
Quia penas presentes no sentiūt as
 ē. **infena** medianales. qsi eger me

dianā **I**temnes isanabilibus ifirmati
 Quorū figuram oli gerebat pharao.
 qui flagellis dū quibus sanari debu
 it. diuioz effectus est. **D**n graustia
 pena cū y pplm secuta est salz sub
 mersio in mari rubro. **Q**uod utiq;
 nobis verendū ē. si deus ex plagis
 hys i nobis nullā senserit cōcedatiōē
 Et si nō i pnti vita. tn absq; dubio
 futura cū y pceptū dēpnim? et reme
 diū. **C**hā post h' grialia dīa de penis
 descendere libz ad quasdam spalioreb.
 quas ex scripturis elucere possim.
 Et ex eorū opatiōe psecutari placet.
 que pene infligendo crūt. quorūda
 homū culpis quas **I**ternim? quob
 tn in pnti videm? **N**ime tn estimāe
 debemus eorū culpas a deo fore no pu
 niendas in futurū. **O**missib; y
 culpis y penis exinde secutis pimi a
 geli y pimi hoīs. quoz culpe nrā es
 timatio. ne satis pue sic essent. n ex
 penis sequentibus eorū grauitatem
 pensaremus. **C**ui? pimi irremedia
 bile. secundi vero no nisi vniuenti
 filij dei morte deletū est. de quibus pus
 tactū est. transcam ad alia. **Q**uis
 no miretur punitos ēē acciditissima
 morte. y hactenus iccepta sodomitas
 sulphurē y igne de celo descendente
 cū nullā legem scriptā. nec pphas
 nec doctores recepit. **E**t tn hoc no
 obstante iudicauit deus eob tali
 pena tpali ēē dignos. addita adhuc
 etiā eterna. vt de ignibus ad ignes
 eternos transirent. **P**era hec ē
 snā. **N**ecis ubi no seminasti et
 dgetas ubi no specisti s; vbi
 predicatiōis. **N**d y tpe vniuersal **duluz**

^{xx}
dium ubi toto mudo pēte solū oc
to homines sūt saluati. nulla mo
nitione doctorū precedente. s; pro
transgressione legis naturalis.
Quis non obstupescet memoras
septem gentes de terra nobilissimā
promissionis a filiis isrl deo iube
te expulsas pmo inuicibilē multi
tudine prostrata fuisse ppter pā
cā tñ nullam legē a p̄dicatores
receptant ad se missos: **De** moyse
vero et aaron electis dei. sanus q̄
ppter unū pām. q̄ nō dederūt glo
riam deo ad aquā traditionis
puniti sūt. post multas p̄ces et
p̄nās. ita q̄ nō meruerūt nec
ipsi intrare. n̄ filios isrl itrodu
cē i terrā p̄missionis. nūoz testat
historia. **Apparet** etiā q̄m
deus nolens h̄q̄tate ipse est. p hoc
q̄ p̄mo p̄o inuicitationis ita
deū oēs filij isrl egressi de egipto
p̄ter duos solos mortui sūt in de
serto. **Nec** meruerūt i terrā p̄missi
oīs venire ut tradit sacra scripta
nūm xxij. **Ita** pro p̄o fornicationis
de⁹ p̄ussit xxij milia. nūm xxv.
Ita q̄ temptauerūt deū loquētes
itā deū. a sp̄entib; multi p̄iāt.
nūm xvi. **Quar;** plagar; menti
onē facit idem ipse apostol; i cor.
x dicens. **Hec** omnia i figura dan
gebant illis et scripta sūt ad correc
tionē nrām i quos fines sc̄lōrū
deuenerūt. **Quis** etiā nō taceat
legens i libro nūm de dathan et ab
p̄ion et chore p̄ rebellionē eorū
itā moysen. quō terra viuos eos
absorbuit. descenduntq; viuentes

i inferno cū omī eorū substantia
et tabernaculis eorū. **Et** alias p̄p̄
catis murmurationis xxij milia
hoīm ac septingentos p̄ussos eē.
nūm xxi. **De** hely vero summo sac
dote pro insufficiēti correptionē fili
orū suorū quos nouerat h̄que a
gere quam penā tpalem et eternā
p̄p̄missus ē dare testat scriptura.
Quo em̄ dauid punit; p̄ adultatio
p̄uio hominū mēdicio nūtiatioē
sup̄ba ppli. et q̄ acerbissimā penā
flagellatus sit. a regno a regia
sua ciuitate p̄ filiū suū absolōnē.
qui et ipudicissime omīs ei uxores
publice fedauit eūq; vsq; ad mortē
p̄secut; est. **Et** q̄ntā pestilentiam
deus imisit i isrl p̄ter p̄m suū
ita ut i triduo septuaginta milia
morerēt. nullū putolāt; qui sc̄lō
libū regū nō ignorat. **Nec** exadit
mēoria de p̄phetā dñi abdo q̄ a deo
missus ad iheroboam regem de
iuda qui eū corrupuit pro p̄dolatio
et postea p̄ quēdam falsū p̄pham
deceptus est ut rediret et dmedēt pa
nem ita de mādatū credens tñ ex
simplicitate eūde esse verū p̄pham
ut ille dixit. **Et** post d̄mestionē i
via pleonē occisus est **Et** si deus
electū suū p̄pham punit morte
pro p̄o quod nescius fecit putat
se nūme peccare. quō p̄uitur; est
grāuora p̄oꝝ. etiā iustoz sac̄
dmissa et iterata ut habetur i re
gū iij. **Quid** dicā de criminib; iho
boā baasa ioram abab achab mā
nasse et ceterorū regū isrl et iuda.
q̄ntē pene subscante sūt scelera

corz q̄ totius tribus isrl' salū dēc̄ r̄
 duaz tribuū videlicet iuda r̄ bēa
 my. qui i captiuitate om̄s ducti s̄t
 i ducesas mūdi ptes. **¶** De an
 trocho vero puerissimo rege r̄ su
 o tpe d̄ alijs quos p̄m̄ r̄ sedus
 libet machabeoz d̄m̄corat. q̄ mise
 rabili mōrte itericiūt de penis tpa
 libus ad etnas transcūtes. **¶** Pic de
 herode r̄ de alijs multis. quib' ple
 na est sacra scriptura. De quib'
 om̄ibus r̄ penas et culpas legim'
 quos dignū duxi d̄m̄corare. vt p̄
 illos tam culpas q̄ penas. n̄roz
 t̄m̄ speculari possimus culpas r̄
 penas. Clarissimū ē em̄ q̄ nō ip̄
 ia sūt n̄ra tpa. quo ad culpas illas
 priorib' t̄pibus si nō centuplū ma
 iora vt p̄ius tactū est. Et iā s̄m̄e
 terata vt nec culpe estimētur p̄e d̄
 suetudine. Nec audēt q̄dam d̄ corn
 gi aut redargui. n̄ excusari r̄ laudari
 videant'. **¶** Om̄ laudatū p̄ior' i desi
 derijs aīe sue r̄ i quibus b̄ndiat.
¶ Si descendendo ad penas nō possum'
 probare equales penas saltē p̄so
 nales penis p̄oribus pro equalibus
 ymo maiorib' culpis. Vbi em̄ hodie
 videm' puniri adultera. fornicati
 ones / rapinas / p̄uicia / vsurarios / a
 biosos / m̄dicēs / dolosos auaros /
 sediciosos rebelles / m̄uēmirātes
 iobedientes superiores r̄ platos su
 os subiectos nō corrigentes vt oli
 hely'. Et talia inuābilia crimina.
 que pene vbiq̄ frequentant'. Et t̄n̄
 a deo. n̄ ab hōie i puniūt' vt olim.
 Et licz forte ip̄one peccare hōies. s̄
 absit h̄ a iusticia dei q̄ reddet vniūq̄

scdm̄ opera sua. **¶** Si t̄ur hec hodie
 a deo nō puniūtur. forte ā nō ag
 noscat ea. ā forte ignoscat. **¶** Prīmū
 dicē est blasphemā deo irrogare.
 qui vniuersoz vias d̄siderat. **¶** Sed
 vero licz manus dei sūt misericordis
 nō s̄t ligate. t̄n̄ absit vt ei' m̄ia
 sit fomentū peccandi. licz quibusdā
 differre penā ā idulge' ad em̄dāta
 onē expectandā nō credit' ip̄babile
¶ Cur aut nō punit mō sicut oli
¶ Primo quidē v̄e dicē' possum'.
 Si om̄s peccantes i p̄nti puniret.
 nichil vltimo suo iudicio reseruaēt
 Cū nōdū venit dies quā statuit i
 quo iudicatur' est orbē terre i equi
 tate. Si nullū puniret. videtur
 culpas appbare. **¶** Sed mō nō pu
 nit. q̄ si puniret passim hōies. face
 ret eos timore penaz nō peccare.
 nō amore virtutis. Voluit aut hōi
 nes ex radice dilectōis nō metu pe
 narū abstinere a p̄ccō. Alias om̄s
 haberet timore seculi sibi seruiē
 tes. nō amore filiali. Tercio ideo
 vt filios docēt suos. vt r̄ ipsi mala
 equanimit' tolerarēt sine appetitu
 vindicte: cū ipi viderēt d̄m̄ suū vi
 ditare potente tā p̄acienter se blas
 phemantes ad p̄nāz expectare. **¶**
¶ Quarto vt c̄ros suos iuxta ad p̄uice
 sos iucisantes p̄ meritū p̄acencie
 docēt eē coronādos. Qui videntes
 multa mala ip̄one fieri. nō dubiū
 est multis amaritudinib' i cordib'
 resp̄gi vt olim' loth i iustū inter sodo
 mitas iucisante scriptura sacra
 testatur ipsi p̄ccōres i quibus opib'
 cruciabat' genus martiry sibi cumu

lantes. **Q**uoniam zelus domus dei im-
dit electos in medio nationis prave et
perversae. **C**ur autem in veteri testame-
to peccatores tam acerbis pro peccatis puniuntur.
De omnibus posteris forent exemplum:
quoniam deus multos peccatores esse non si-
nit siue hic siue in futuro ipuni-
tos. **C**ongruunt etiam tante longam
mutatis tolerantia tui gratiae? quoniam
tempus veteris legis erat tempus auste-
ritatis: novum autem benignitatis tempus.
Et sufficit credidit deus debere ad
iustitiam suam insinuandam. quoniam
peccatores iusti non transibunt. pecca-
tos criminosos puniuisse. nisi indige-
rent recentibus penis huius significac-
tionem. **H**anc tolerantiam diuinam petrus
expunit dicens. **N**on tardat deus pro-
missis: sed patienter agit propter vos
nolens aliquos perire sed omnes ad
penitentiam reuerti et petri in. **N**ec hanc
ipunitatem deus voluit homines esse
peccatores ad peccandum: sed patentes
ad penitendum: sciens si hunc locum
penitendi amitteret. atque tempus eis de-
cessum iussu preteriret grauiora eis in-
stare supplicia prescribente illa apli-
ca sententia. **A**n ignoras quoniam benignitas
dei ad penitentiam te adduxit? **D**um secundum
duritiam tuam et cor impenitens thesauri-
sas tibi iram in die ire et reuelationis
iusti iusti iudicij dei. **E**t hac de cau-
sa homines ipunitate tibi permittentes:
sine timore tuum de peccato in penitentiam. **N**on
numquam erat tibi tam periculosa: sicut modo
cum homines sic se elongant a deo. **N**ec
timentes penam nisi amore virtutis ad
bona trahunt. **E**t secundum iohannem crissostomum.
quoniam hodie peccatores minus puniuntur:

tanto erunt acerbiores penae eis in futuro
reseruantur. **I**deo non est glorandum
de ipunitate peccatorum: sed magis formi-
dandum. **N**atio enim pena gehenne cau-
teabit sodomitas illius prioris temporis. qui
nec legem nisi prophetas habuerunt. et propter
penas hic sustinuerunt: quoniam sodomitas
nostri temporis. **S**ic suorum crimina subdito-
rum non corripientes acerbiori pena affli-
gentur in inferno: quoniam olim hebraei. **E**t sic
de aliis criminibus. **N**am cotidie plus vo-
ferantur sacre scripture: quoniam peccatores
prophetarum et apostolorum existentium. **H**abent
inquit moyses et prophetas audiant il-
los: id est eorum deum ipsorum. **D**anguis etiam
martyrum clamat cotidie iurantibus ho-
mines ad diuina promissa et ad cauendum pe-
nas imminutas. **I**deo non necesse est prophetas
et apostolos viuos a mirabilia expectare.
Cum huiusmodi sic esse preterierunt: ac si ea an-
oculos nostros carnem? **N**on nullam ex-
cusationem preterende de nostris poterim?
peccatis. **Q**uis vero a quoniam finis erit malo-
rum istorum cum de die in diem inualescit
peccata et deteriores homines fuerint: quis
nouit sensum domini: a quis siluarius
ei fuerit? **D**icit proinde henricus de has-
sia de malis nostrorum temporum. **N**one acci-
det de ira in lanceam et pugnabit cum il-
lo orbis terrarum contra insensatos? **N**on
putas permittet mundum psilure de prohi-
bito de peccato in penitentiam. in futuro scari-
lo cuncta puniuntur? **A**n pestilencia
sic vniuersalis erit quoniam et terribil-
is et cum strage bellicorum in prius temporibus spacia
o totus renouabitur orbis? vel ha-
bitatio saltem christianorum abiquis
purgetur. atque omnis in ea adulterina
ignatio eradice? **S**icut enim culpa

hōim crebescat: sic vltrex p eā p̄tōz
 pestis v gladius. Contra quā nul
 la salubrior medicina: q̄ vera de
 p̄t̄is p̄nā. An nulla eformatione
 etiā media veniet anti xps malici
 ā d̄sumatur? vt erroē patefco oēs
 d̄tant ad xpm? et fiat vnū ouile
 v vnū pastor. Hic respōde nemine
 puto. nisi q̄ spm̄ p̄phie p̄hysace
 pit reuelandis. v qui spm̄ accepit
 itelligentia singulor̄ d̄noz eloq̄
 orum i quibus absconsa latent.

hec v alia vltior̄ tpm̄ mysteria. h̄
 ille **De causis oim̄ malor̄ v.**

Dedictor̄ oim̄ malor̄ v nūc v anactis
 t̄pibus si velim̄ causā
 Speculari tam p auctoritates docto
 r̄. q̄ p p̄riā exp̄im̄? fomite pecca
 ti. iolitam d̄suetudinē: mltitudinē
 peccantiū v ipunitatē causas eē
 malorum. Et qm̄ multū apparet
 hodie esse causam letale sōpnū illo
 r̄. qui q̄ vigiles debent esse dei āta
 tis. v speculatores domūs isrl̄. h̄y
 em̄ scdm̄ b̄nar. sup cantica d̄stituti
 sūt custodes sponse xpi. a sponso
 xpo. vt custodiant d̄missas sibi re
 gulas diuina vocē traditas: scdm̄ q̄s
 et se v sponsā institue d̄ponē v re
 gere debent. **D**z heu mlti ex ipsis
 densa nube oculos ipsoz obumbra
 te. nec vident lupoz iarsus seu vi
 olatoz ausus quib⁹ sponsa desti
 tut⁹: ymo p̄stitut⁹. Alto quippe
 negligentie sōpno depressi ad nullū
 d̄nūc d̄minationis tonitruū exp̄ḡs
 cutur. Que possūt esse ista toni
 trua? **N**ō vtiq̄ alia q̄ d̄natum

scripturaz v doctorū catholicor̄
 d̄minationes terroresq̄ penarum
 que reseruantur negligentibus
 pastoribus. **N**ō sūt. durissimū iu
 diciū h̄ns qui p̄sūt fiet. Potentes
 potenter tormenta p̄aent. **D**an
 ḡm̄ne illorū de manu tua requirā.
 Et toc̄es v et̄nū d̄miatū vocabus
 p̄pharū. **D**e iquit pastorib⁹? **Q**u
 tū glorificauit se v i delians fuit:
 tantū date ei tormentū v luctū. Et
 pastoribus tot mortib⁹ digni sūt:
 quot exempla dampnationis ad
 subditos relinquūt. quot quotidie
 ad mortem ire negligentēs p̄mit
 tūt. Et deus ad moysen. **T**olle cur
 tos p̄ncipes ppli. et suspende eos
 itra solem i patibul nū v/ xro.
 Et talia inuicabilia veritatis testi
 moia. Et reuera supra mirandū
 modū q̄ illa tonitrua corda aliq̄
 r̄ nō emolluit. aut timore d̄cutiūt?
 non ignorantēs i fallibilia testimo
 nia veritatis. que vtiq̄ d̄plebūt
 i t̄pe suo. **P**z forte estimāt nō ad e
 os ptine: n̄ p̄t̄ eos dita esse. **V**ide
 ant t̄n tales si hec ad eos nō ptine
 ant. et si v̄ hec de se sentire debeat:
 que i sumā vna **B**ernard⁹ de p̄do
 neis v irrep̄hensibus pastoribus
 i vno sermōe exp̄mit d̄cēs. **P**urita
 tē inquit cordis p̄clatus i eo habe
 at: vt p̄desse d̄sideret nō p̄esse. Et
 vt p̄riū d̄modū v̄l honorē seculi.
 vel aliquid quippiā suū i p̄latiōe
 nō querat: p̄ter solū b̄n̄placitū
 da v aiāz salutē. **D**z t̄n itentio est
 pura irrep̄hensibil̄ quoq̄ n̄t̄io e d̄
 usatio. vt forma fuis gregis iapiat

facere et docere. Et quicūq; discipuli
docuerit eē diciturā i sub^o p^o b^o indi
cet nō agenda: ne forte submūratē
possit frater quē arguit et dicit: aze
dice cura tepm. Talis em occasio
plurima dampnatio p^olati: plima
subditorū p^oditio est. Hic quilibz p
fidens detegat om̄s pulueres p^ope
affrōnis. et clara luce se speculet:
si p^oditā i eo repiantur. Et si quidē sic
ōi vtiq; laude p^oditio est. **B**in vero
aliter. lugeat potius q̄ gaudeat de
ascensu cori: i p^oditū suū sup^o cathe
diam sedet mori. **T**erū autē exi
mentū sumi p^ot p^o aliqua euiden
tissima signa. **P**rimū si plus
doceat de casu alicui^o sui subditi
i p^oditū mortale: q̄ doleat de aliq
q̄ntoūq; dampno t^opali. **S**ecū
signū. Si plus dedignat^o de iniuria
i deū fā a i p^omitū: q̄ si quis sue p
p^o p^one iniūā i ferret. **T**erū. Si
plus gaudeat de d^osortio hōis timet^o
deū. et qui aliq; p^oficere p^ot i luctos
spūali: q̄ de d^osortio alicui^o qui lu
cra ei auget t^opalia. **Q**uartū
si d^osiderat mentē suā plus exhila
rescē p^opiciēs i grege suo luctoz
spūaliū iacimenta: q̄ si t^opali
a sibi bona multiplicarent. **Q**
Quintū si sollicitudinē mētis sue
ad hoc tendere p^oferat: et vt toti
die crescant spūaliū amatores et
cultores: i quoz iacimento senti
at ipse spūale gaudū eorūdem
Sextū si ex corde et nō fictu pa
tus esset. si et omib^o expediret etiā
p^o viā cessionis. etiā mortis dare
salutē omib^o: q̄nto magis om̄ia

t^opalia i pendē si nēce est p^o om̄i sa
late dicente ap^olo. Ego impenditū
et sup^oimpendat p^o aiab^o vestas. Et
ne vna deesse videt^o: et de centū s^o
vna p^oret descendit ad vna q̄ p^o
rat. Petre amas me. si plus q̄ tu
os? si plus q̄ tuā: si plus q̄ te.
scdm b^onar p^oaste oues meas. Et
sup^o dāpna v^ol d^oscamā i mētē suā
dampnā p^oponderet aiāz: atq; vt
illas saluet oīa alia dampnā m
lipendat. **E**xploratq; se q̄libz i signis
istis nō subdole se s^o palpando.
Viam h^o sūt vera signa boni pru
dentis q̄ dispensatoris q̄ d^ostituit
d^ons sup^o familiā suā. **S**eptimū
signū si interiorē et exteriorē sollicitu
dinē plus i pendat p^o cura aiāz. si
bi d^omissaz ne peant: q̄ pro t^opaliū
d^oseruatiōe seu multiplicatiōe. Et
hoc d^oscere p^ot i exercitio et studio
suo cotidiano i t^oratibus i colloq̄is
i d^oputationib^o cotidiano i occultis
suis meditationib^o et cogitationib^o
q̄ magis mētē eius occupat: a ma
ius a longi^o tepus d^osumit. **O**ct
tamū signū. si p^o se occupari nō desi
nit i cura t^opaliū cotidie desudantē
eisdem. p^o alios autē spūalia guber
nari p^ocurat: nō multū pensans qua
les sint q̄ spūalib^o p^osint: magnopē
vo curūspiciens et vix repiens quib^o
t^opalia d^omittit. **C**ū quib^o frequētē
suos tractat h^o: cū spūalib^o vero raro
v^ol nūq; h^o. Hec signa ponit b^onar ad
eugenū papā de d^oscatiōe. **F**ate
admonū speculū quo s^o d^onta gre
gis q̄libz speculator se poterit specu
lari an vere pastor sit sū mercenari^o.

ne voce prophetica sibi aliquando dicatur
O pastor et idolum zacharie xi. **P**as-
 tor scilicet nomine: idolum dei reputatione
 seu exteriori actione. **E**t parum ante.
Iohannes sumet vasa pastoris stultum
 quia ecce ego suscitabo pastorem in ter-
 ra qui declinata non visitabit. **D**isposita
 non quiescit et stratum non sanabit: et id
 quod stat non emittet et carnes pingui-
 um comedit et ungulas eorum dissoluet.
Et subdit **O** pastor idolum delinque
 gregem. **C**um terrore et tremore cordis
 quilibet pastor secundum proprium cordis ruinam
 speculari debet ut intelligat quod interiorum
 finali domino gregi possideat et presideat
In finaliter ut se pascat suos et sua
 an ut gregem dei in cura animarum non solum
 punctione temporalium: quia sunt minus prima
 palia bona. **P**ro illis siquidem diuina
 promissa infallibilia recepit deo dicen-
 te. **P**rimum quare regnum dei et iustitiam
 eius: et haec omnia adigent vobis. **P**ost de
 principalibus dicit. **P**asce oves meas.
Note non tuos pasce non mulge: non
 macta: non interfice. **D**ereat: etiam super
 hanc apostolicam suam non dubitatis diu-
 nos oculos interiora cordis sui timari.
Dum est inquit sermo dei et efficax et
 penetrabilior omni gladio accipitur: et per-
 tingit usque ad divisionem anime et spiritus.
Compagumque et medullarum et discre-
 torum cogitationum et intentionum cordis.
Et non est vlla creatura invisibilis in con-
 spicuum eius: hebrei. iii. **N**efortis cum puta-
 verit in futurum se fore remunerandum a
 deo cum bonus pastoribus dicat sibi.
Reccepisti mercedem tuam. quam in officio
 consumisti: cum intentione quo animo profusus
 tu ego novum. **D**um secundum bernardum suarum ad

eugenium de consideratione. **V**ides inquit
 omnem ecclesiasticum zelum ferre pro sola dig-
 nitate tuenda id est pro se in dignitate et
 officio conservando: ne audiant suarum
 iam ultra non poteris villicare. **H**ec
 suarum in multis ut veorum extremo timore
 timore timet ne cedere cogat. **D**um omnis
 sollicitudo plurimum ad hoc tendit: ne
 audire cogat. **D**a hinc locum. **E**t tunc
 cum tuborum incipiat novissimum locum te-
 nere. **N**on incutit timore tantum in fu-
 turo sed solum ne cathedre valefacere co-
 gatur in presenti vita. **E**stimatur enim
 a multis minus dare speculari omnia sa-
 na esse in pluralia. si sola temporalia conser-
 vetur seu crescant ut secundum bernardum si stu-
 dium sit erigere muros et negligere mores:
 de quibus ultima cura est licet tamen in
 temporalium punctione spiritualia non subsis-
 tunt. **P**ost hoc oportet facere quia nulla non omittit.
Tanta est sollicitudine videtur quod
 pastores animarum insistere temporalium istau-
 rationi et pompificationi et exteriori ap-
 paratu et vestitu cultu et familiarum
 multitudinem: ut non habeatur differe-
 tia inter capetaneos castellorum et pas-
 tores animarum. **N**emo tamen potest duobus dominis
 servire sed extrema sollicitudine utrisque
 cura impendit. **O**portet vero alterum
 alteri praeponere. **S**unt vero periculosissimi
 duo defectus in pastoribus a deo voce
 prophetica reprobati scilicet certitas et multitudo.
Psa. lvi. **P**roculatores eius ceteri omnes
 nesciverunt uniuersi canes muti non
 valentes latrare: videntes vana dormi-
 entes et amantes somnia. **E**t quibus
 periculosus defectus sequitur illud quod
 iheremias in suis lamentationibus
 plangit dicens. **Q**uare tuu viderunt

falsa et stulta. n. apiebāt tibi tuam
stulticiam ut te ad pniām puoca
tren q. Inde omē malū oritur i ple
be vī tota etiā dicente **Augustino**
Dormitat disciplina: sicut ipunita
nequicia. **siuera** em iculta vinca
cultoris negligentia arguit. Et luto
sa dom: tecti iduat fractura. Et pal
~~lor~~ folioz i arboze radice da
mat viatā sedm **Yoh: c: s: ost.** Sic et
idisciplinatus pplus. signū est neg
ligentis pastoris. **Interest** cū specu
latoris videre gladiū venientē. et iso
nare buccina: ut ex hoc pplus se cus
todiat. **Qd** si nō facit ille quidē pls
i iniquitate captus est. sanguinē vo
cuis de manu speculatoris deus recā
situr est. **ezehel xxxm.** **Nomini** vo
puto idubitatū. q si pastores essent
legū sibi traditū custodes i vita
sua et coetioe discipline q floretet
vtus i subiectis. **De** occulta vo iten
tione cordis. qua pastor i cathedra
sedeat nulli hz iudicare dicente
paulo. **Nolite** ante tps iudicare quo
usqz veniat dñs rē. **Et** h' recensita
sūt vt quilibz seipsum circūspiciat
Nam nemo nouit. que sūt hoīs. nisi
spūs l' q i ipso est. **Pr**uālis tñ oīa
dnudicat et quasi p rimulas quas
dam extrinsecus appentes. qd iterū
latet facile agnoscat. **Itaqz** puipe
da ē hui' mōi **dsideratio** acutissima.
qua sapm homo i quolibz suo exarati
o scrutet quo fine. q intentione homo
q presideat a aliud quid faciat cū to
ta ratio meriti a demeriti. **lucra** a detri
mēti **dsistat** i ratioe finis xpo attes
tante. **Iuxta** corpis tui est ocul' tu.

Si oculus tuus fuerit simplex et rectus
totū corpus tuū lucidū erit. **Si** autē tu
oculus neqz fuerit totū corpus tuū
tenebrosū erit. **Mat vi.** **Oculū** itē
ligens intentionē seu finē. quo op
fit. **P** corpus vero actionē suā. **Qv**
tinam omīs hoīs hoc pensaret et
specularentur itentioz sua. et pra
uas itentiones digeret i rectū finē
Qm multae actiones huāne eēt
meritorie vite etne. q alias sicut pa
lee vacue euolabūt. **Sicut** gffoūb
exemplificat de defensione pupillōz
i oculo habito ad retributionē nū
xvi et sup **ezehel** de labio reflexo ite
ruis idz speculatione recte et pure
itentiois. **Nō** tñ diffidendū pasto
res sepi' in coetioe subditorū pati
grauēs resistētiās. **Et** hoc p'ciop
pastori nō est curādū. dūmō fac
at quod i se ē. **Plusqz** em legim' de
fuisse pnselatoribz aduersitates
puerfoz sicut p'z discurrēdo p sin
gulas mūdi etates. **Itē** em prelātū
auctoritas coetiois. quo ad penat
ifluctionē tam a lege dīna. q p cano
nes sacros et humana statuta ē
dmīssa: vt si qui p simplice amōi
tione nō corriguntur. p censuro
disciplinā a malis arceat. **Sūt** cū
pene. medicine puerfoz. **Quat** em
plis i decimo ethic' curā finē. **Hec**
fuit nēritas **dsituendi** reges et ali
os p'ncipes ad leges **dsendos** haben
tes vim coactiua ad virtutis actū.
que sermo p suaforius sapientū nō
h: et ifanabiles extirpāri optet. **Itē**
omē malū i polycis i pplis i monas
teribz i omibus mūdi p'ab' out' et iuit

lesat: q̄a leges nō custodiūt. p̄si n̄
 castigantur censura discipline lan-
 guescit et paulatim tepescit: ita
 ut in obliuione ueniāt leges. mores
 corripūtur et uicia seu vsuetudinēs
 uiciose p̄ legib⁹ defendūtur. et postea
 nūmc ualent extirpāi. Ideo querula-
 tur dñs p̄ p̄phā. Pastores multi
 demoliti sūt uinea meā d̄uilaucant
 hereditatem meā. Volūt c̄m beniuo-
 li a subditis uideri et timēt eos d̄trista-
 re: excessus corū dissimulantes seu
 etiam excusantes et sapōs vna cū
 subditis p̄etua morte p̄mētes: q̄ se
 p̄ pre oculis deberent habere hely sū
 p̄m̄i sacerdotē et filios suos. Cui dicit
 honorasti filios tuos plus q̄ me.
 Quia qui sūt filies i culpa. nulli du-
 biū. quin pares erūt i pena. Hoc ē
 qd̄ est nolle d̄tristare. grande malū
 semp̄ opatū ē. et hodie nō desistit o-
 pari. Adam euā noluit d̄tristare: et
 totū genus humanū d̄tristauit.
 Hely filios suos d̄tristare noluit: et
 se vna cum filijs pemit morte et̄na
 Dauid filiū suū amon primogeni-
 tū. p̄ stupro thamar d̄tristare noluit.
 Et qd̄ inde malū secutū ē. claret histo-
 ria et regū li. Nā occasus. absolon
 filii suspendio iterūt. Et ipse dauid
 expulsus p̄ filiū suū absolonē spel-
 lebatur a ciuitate regia exulare.
 Herodes saltatūcē puellam filiā he-
 rodiadis noluit d̄tristare. ideo incidit
 i homicidiū sc̄z iohem baptistā oc-
 cidendo. Sedechias rex iuda noluit
 d̄tristare principes suos petentes
 Iheremiā p̄phā i carcerā: et grau-
 pene se p̄ hoc subiecit. Iheremic xxxviii

Paul etiā rex noluit d̄tristare pplm̄
 i cede amalechitarū. d̄sensit ḡ. q̄ ppl̄s
 meliorib⁹ gregibus ouū et armen-
 toz pepat. et cōtra mādātū dei secu-
 tulit: et p̄ hoc se et oēm suā posteri-
 tatem regno t̄pali et eterno priuauit
 j. Re xxx. **C**ontra uero salubriter
 d̄tristare subiectos magnā utilitā d̄fert
 tē ut p̄t̄ i abrahā. qui filiū suū p̄
 saac uolens occidere ad p̄ceptū dei
 p̄mo imolare. sibi et om̄i posteritati
 sue et̄nā p̄meruit b̄ndictionē gen̄
 xxii. Sic ap̄lus corinthios salubrit̄
 d̄tristans eos ad p̄nā uocauit ut
 i nullo deficeret. p̄mo et grauisus est
 de eoz d̄tristatione fr̄uosa ad p̄a-
 tenciā. Et ad corinthios v̄j di. Que
 sc̄dm̄ deū est tristitia p̄nā i salu-
 tē stabilem opat. seculi aut̄ tristitia
 a mortem operat. Et mox enūat q̄
 ta bona hec tristitia in subiectis opa-
 tur. **O**btinā predicta locū iueni-
 rent in cordibus quorūda pastorū:
 qui suis et suoz p̄iculis p̄ hec d̄sule-
 uellent. Que utiq̄ uera esse nō est
 dubitandū. et d̄plebūt i t̄pe suo
 licet parū apud multos hodie p̄fi-
 ciant. **P**̄ vnus apex a vnū iota de
 lege nō p̄bit. Et nos sam⁹ certiss̄e
 hec uentura. q̄a ex ore ueritatis ista
 sumus. Cui⁹ uerba nō transibūt
 etiā celo et terra transeūt. **P**̄ non
 miramur q̄ uerba n̄a i paucis ca-
 piūt. quia etiā p̄ saias dicit. **O**ne
 quis credidit auditu nostro. Et
 xp̄us ait. **C**id sam⁹ loquimur qd̄
 uidim⁹ testam⁹ et testimoniū n̄m̄
 nō accipitis. iohis iij. Non t̄n a no-
 bis ideo ueritas silenda est licet au-

ditores et executores non habeat. dicen-
da est ergo. Et quia non obediat ei pla-
gendū et lugendū est dicendūq; tū
Iheremia. **P**olus sedebam et plangebā
qm̄ inuāciōe replesti me eiusdē xpi.
Et et orādū ē fisis lacrimis ad deū.
vt qui dedit itelligē. det et p̄ficē. Exa-
tetq; p̄ suā grām corda p̄latorū in
obiam suoz mādatorū et cuiuslibet
i custodia subditorū. Qm̄ neq; qui
plantat est aliquid neq; qui rigat
sed qui incrementū dat deus.

De paupertate saluanda

Nunc exponit c. xxi.

Nobis late tractatis de oib;
seculi etatibus vsq; ad
nrām vltimā etatē diligens lector
et speculator p̄t euidenter iudicaturā
an plures sint saluādi qm̄ dānādi
et e contra. Si em̄ fingam? Iudiciōes
vere timētis deū et iusti ambulan-
tisq; i recta via. et alterius aliau;
non sic incedentis. posuerim? hōi-
nes priorū et p̄sentū tpm̄ circa p̄-
mas Iudiciōes dare puto nobis re-
luere quis maior sit numerus?
Et puto scdm̄ nrām multo primū
excedente scdm̄ ea q̄ dca s̄t. Iudica-
tis moribus singulorū. licet euāge-
lica nos clare de hoc certificēt dices
Multi sūt vocati. pauca vō clā.
Et alias. Intrate p̄ angustā portā
quia latā portā ē et spaciōsa via q̄
ducat ad p̄diciōē. et multi sūt qui
itrant p̄ eā. Quā angustā portā et
artā via ē que ducit ad vitam. et
pauci s̄t qui inuēiūt eā mat. viij.
Et alias apli ad dno querētes dixerūt.
Dne si pauca sūt qui saluātur.

Et respondit eis xps. Contendite in-
trare p̄ angustā portā. Hanc vō
angustā portā scdm̄ aug. duo
causant scz d̄tēptus voluptatū et to-
lerancia passionis. Et q̄a ista duo
i hōibus rarissime repiūt vt de se
notū est. ideo et paucissimi saluānt.
Iacet maxima nrōsitas est saluan-
dorū. tñ i d̄p̄tāōe d̄m̄pnādorū cre-
dunt esse pauca. Attestant etia hu-
ic paupertati multiplices figure
veteris testamenti. **P**rimo archa
noe scdm̄ oib; doctores figurā tenuit
etia. In qua solū octo aie saluate
sūt hōim. toto mūdo p̄ diluuiū p̄u-
te. **S**ecundo. Iherico silis i qua solū
raab tū domo sua d̄securata ē in vi-
ta. omib; alijs p̄emptis. **T**ercio
vt prius dictū est. solū duo hōies de
sexcentis milibus quingentis quinquā-
ginta egressis de egypto duo ingressi
sūt terram promissionis. oib; alijs
prostratis in deserto. **P**aucatas
etia saluandorū ex habitudine o-
nū etatū prius tractat dare hōi
dei. Et hodie ex corruptione morū pe-
ne oim̄ hōim pati euident q̄ pauca ei
sunt. qui vitā suā et mores suos cō-
formāt sacris scripturis a vite sc̄oz
ab ecclia approbatū a scdm̄ rōnis re-
gulatē dictamē viuūt. et scdm̄ im-
petū sensualitatis. Hoc cotidie attes-
tatur exp̄ctia. Et obtinā de oib;
pueritatib; et si vitāe nō d̄t̄geat.
tñ vera sequeretur priā scz d̄t̄ctio
et d̄fessio. **S**up quo tñ scrupulosū
debet ee cuiuslib; iudicare. Nam solū
deo est nuda et apta abyssus huma-
ne d̄st̄e. an vera an sufficiens sit

veritas

+

confessio. Gaudium tñ spenale nō dubito
 angelo sathane cē. si hoc saluberr
 mū dtra oīa vicia sē sacramētum
 pñe iterfice possit. i omīa armā su
 a ad hoc vibrat vt confessionē ifarūosa
 reddat. Militat cū h̄ypocri. pñe
 confidente i false iusticia. i caritate
 supduat vulnē nō sanato. Et eo pi
 tulosius q̄ sibi iustior ex simulata
 confessione appet. Videm̄ em̄ quosdā
 i confessione se excusantes. p̄cā sua
 alleuantes palliantes. colores sup
 iducentes. quo magis iusti appare
 ant et confessori se iustos ostentēt tā
 q̄ fabulam i nudam historiā sine
 d̄punctione i gemitu p̄cā sua recen
 sentes. p̄ si. p̄ forte. vel per nescio p̄cā
 sua expimentes. v̄l p̄ quantum deus
 nouit me culpabile tñ ipsi p̄ se no
 tūt i expime dare nolūt. arcūstau
 as aggrauantes reticētes. Aut confesi
 ones longo sponde tpe i sine causa
 differentes ut obliuioni tradentur. **S**
Unde interpretatiue libenter obliuif
 ciuntur. putantes se p̄ obliuionē crassa
 i affectatam excusari. i talia obliu
 p̄ gnālam confessionē deleri qd̄ nullomō
 ē credendū habita oportunitate taciis
 retencia p̄cā d̄fendi. tñ adhuc h̄cau
 tur i mēcia aut confessores surdos aut
 ignaros p̄deotas i paupes munerū
 acceptores i questores sibi querendo. q̄
 spe munerū absoluūt. Non audentq̄
 corripere. i formare nesciūt clauibus
 abutentes. Et in casibus forte supiorū
 resuatis absoluentes p̄nāz i iustitiā
 tem iungentes. viuificant aīas que
 nō viuūt. i mortificant aīas q̄ nō
 moriūt. s̄. p̄pham. Captiuas dūcō

tes mulierulas oneratas p̄cīs. quest
 gñā. nūmūgnāles faciēs suas confesi
 ones nō descendentes ad sp̄cā. ut ita
 etiā publice corā p̄plo de ambone pos
 sent predicare easdē. tegentes in sp̄c
 sua p̄cā p̄ confessionē qualitercūq̄.
 nō viuantes loca. p̄sonas officia a
 exccācia suspecta. seu quasiūq̄ occa
 siones. seu etiā causas q̄ eos ad po
 ra p̄cā traxerūt. q̄ uersiliter nō du
 bitant ad readuatiōē eos posse
 p̄trahere. q̄ tñ uerū penitentē i d̄tra
 tū optet deuitare. alias nō cōsuetu
 vax d̄tatis. Nam v̄ d̄tatis omīs
 occasiones i causas p̄uoz p̄ccōrum
 absadit ne readuū patiāt. Alioq̄n
 urosor ē et nō penitens. q̄ reperit cas
 dem occasiones. q̄ ipm̄ ad p̄ccōra per
 tata traxerūt. Nam nō v̄ v̄ itendit
 eas declinare. Unde dicit ioh̄ in glo
 quādā li vi sup̄ v̄ce penitentib̄ et d̄
 fessis. Quis inq̄t est hic et laudabi
 mus cū. Quasi diceret. Hatus repu
 tur v̄ penitens i v̄ d̄fessus. Et licet so
 li deo cognitus ē nūm̄ elcōm̄ in supra
 felicitate laudandus. tñ expedit etiā
 nobis speculari de eoz pauatate. i cō
 monitiōē nrām pro vite nrē cautela
 i emēdanōe. Videntes em̄ et idubie
 scientes nūm̄ saluandoz multomō
 rem esse nūo s̄dampnandozū i uoluā
 m̄ et semp̄ mentes nrē sollicitudis e
 uigilent suspecte de securitate. Nō
 ris em̄ cē solet magis timeri de p̄uā
 lo plurimoz sicuti i nauigio vbi plu
 res submergunt. ibi maior cautela
 adhibetur. Et semp̄ speculari d̄bit est
 de via qua pauator ambulāt. In
 viā morū illa securior. licet i viā pe

dū scus exstut. **N**ō vō de paupertate
het ē scdm thomā. quia bonū ppor
tionatū cōi statū nature accidit
ut in pluribus. defiat vero ī pauca
oribus. Bonū vō excedens cōm sta
tū nature defiat ut ī plurib⁹ accidit
vō ut in pauciorib⁹. **E**t het est feli
citas eterna. **D**ifficil⁹ ē em eleva
tio mētis inter hoīes sup rōnē. Aut
etiā scdm rōnē pauca viuūt. s̄ ma
gis scdm sensualitate. q̄ scdm. **S**
tursum nature corrupte. **A**d peno
tota vniuersitas hoīm semp tende
bat et hodie tendit. **E**t s̄ hancā
bulare est ad foucā dampnatio
nis intrare. **E**x quo vltimus sequi
tur q̄ omnia appetibilia que a plu
ribus appetunt ista sūt suspiciā tā
q̄ ad carnē ī sensū spectantia q̄ nō
s̄ rōnē. **E**t ideo mala ut sūt diui
cie corpis voluptates honores dig
nitates. vltimū p̄nositas otiositas
deliciae venere. q̄ rōiter ab omib⁹ appetunt
ideo de hys pauciores saluāt q̄
illa bona p̄portionata cōi statū
nature corrupte. **S**ic contra q̄
a paucas appetunt. ut paupertas
spūs. fames ī sitis iusticie. mūdi
demptus abiectio ī h⁹ mūdo hū
lis velle reputāi ieiunia castiga
tio corpis solitudo castitas vigili
e vestitū abiectio. ī ḡnialib⁹. **D**ep
tus corz q̄ prius dā sūt. **H**ec bo
na sūt rōiter excedentia cōm
statū nature. ī nō sensū p̄portio
nata neq̄ carnū. ideo de hys q̄
appetunt plures credim⁹ sal
uari. **I**am hec solā rōnē appe
tunt. quia sūt carnis afflicta

Informet aut q̄libz scdm ī spe
culet q̄ illorū amplius diligit. ī
se suspiciū aut nō suspiciū habeo
at ~~aut nō habeat~~ de dampnatio
ne aut saluatiōe. **E**t vt nō videt
vix euidentiora speculatione quis
se p̄secutū valeat q̄ p̄ ea q̄ p̄dic
ta sūt. si ad nūm eliaz dā p̄u
neat an p̄secutor. si toto mētis ro
nārie p̄mis itendat ā scādis dū
te ap̄lo galat v. **Q**ui autē xp̄i car
nē suā crucifixerūt tū vicijs ī Dau
p̄s. **E**t alibi. **E**t si carnē vixerūt
moricim⁹. si aut spū scā carnis mor
tificauerūt viuēt quia p̄mā q̄
p̄dixi sūt opa carnis scānda o
pa spūs. **I**nde etiā elia p̄t cūde
ter q̄ appetentes hui⁹ mūdi dignita
tes ī eis voluptuosē delat. sus
pecti sibi debent eē de iseruo statu
sue salutis. **N**ō solū eā nodū app
ta habentes. s̄ ī ea delictabili
ter viuētēs q̄ glānter residentes
sc̄s scdm carnis appetitū. **Q**uā p̄u
ditiones appetitū q̄ modiciat ha
bendi platuras seu dignitates an
affectiones ī delictio carnalis q̄
ad eādem residendo ī ipis q̄ ī iā
habitis. **N**am idem ē penapū ī
choandi motū aliq̄ ī dānuādo
ipm ex om̄ philiē. **N**ā si rēctū
arim⁹ dignissima mōria scā scā
pontifici sc̄s ambrosij ḡgorij au
gustini vō sūt ipsi cū ḡmitu q̄
placitu ~~sedent~~ cathedras as
cenderunt. sic ī ipis semp cū ge
mitu q̄ placitu ~~sedent~~ plus
se pati q̄ntū in ipis erat redire
de ipis q̄ sedere in ipis. **Q**ui

cūq; q̄. aliter se hodie habent
 i prelatibus q̄ isti sciunt se pro
 culdubio aliter se habituros in
 mercede futura. Quia si ita e
 q̄ pauca modernis t̄pib; repūt
 qui cū timore ⁊ gemitu resident
 in cathedris sicut olim s̄a plan
 gentes de ascensu magis q̄ plau
 dentes. sic euidenter p̄t quis ac
 guere q̄ ⁊ pauca uel salte nō oēs
 securi essent de salute aīaz sua
 rū in cathedris sedentes q̄ plures
 videntur plaudentes q̄ plangētes
 Nec quia ascenderūt genuit. s̄ q̄
 a gloriose secūdu seculū resident
 exultant. Nō t̄n p̄her prudenti ⁊
 fidelū pastoz; sollicitate gregib; suis
 i spūalib; t̄pialib; p̄existenti in
 aliq; t̄rbi debz esse derogandū q̄
 talentū sibi creditū ad dñm tū lu
 cro repositare festinat. s̄ solū pigro
 rū ⁊ t̄rriū qui talentū i sudario
 molliter ligauerūt n̄ opati sūt in
 co nouerūt icuriā esse dephensam
 p̄mo dmonitā caritatis ut dū te
 pus hnt adhuc lucra dño suo ⁊
 gregi ipis credito dquirant. Ego
 nemine in cathedris sedente secu
 ore estō q̄ illū q̄ de d̄scā sua p
 pura gratulat. de augmēto lucra
 spūalis ipsius dñi gregis i via
 dei ambulat. p̄fcoz; eiusde i mīdat
 datus dñus dicens cū iohanne
 euāgelista. Vno ē hoz; grām nō
 habeo. q̄ ut filias meos audia in
 veritate ambulātes ioh̄ i t̄rria ca
 nonica sua. Qualcūq; aliud gau
 diū sit prelati omib; sp̄ susp̄m ce
 debz. Scio t̄n ⁊ sentio statū plato

rū modernis t̄pib; magnā idige t̄tu
 tela ⁊ circūspatione p̄ncipalit; p̄
 ter duo. **C**Primo q̄ supate sūt p
 lature honorib; ⁊ t̄pialū habūdā
 cia que multos exas faciūt isa
 nire ⁊ sup̄bu. **V**Secūdo quia hoīes
 sūt i regibiles ⁊ i corrigibiles quoz;
 rebellio ⁊ duricia. fatigat ⁊ i quie
 tat prelatos ut a coruatiōe t̄p̄ fiat
Pq̄d vicia nutrit in subiectis.
 quod p̄iculosū ē prelati. **V**nde
 s̄a p̄phe semp fugerūt prelaturas
 Nam et holhot sup̄ li. sapie nar
 rat de quodā monacho s̄a b̄ndic̄ si
 b̄n recolo gausaco noīe. q̄ postula
 t̄ i ep̄m nullo modo acquieuit ⁊
 p̄ morte; apparuit s̄o bernardo di
 cens. si acquieuisi s̄o elāom sicut
 petebat. fuisti de nūis dampnādoz;
Et alteri audiam s̄o reuelatū fuit
 q̄ tanta multitudo cotidie descendit
 i infernū. q̄nta ē nūositas lapil
 loz; circa mares orā. **E**t t̄pe mozt;
 b̄nardi nesio q̄ milia defūcti sūt.
 de quib; solū quīq; legitur fuisse
 saluati duo ex eis euolantes ⁊ tres
 ad purgatorū descendētes. si t̄n eū
 tis adhibenda fides. quia v̄q; re
 p̄it in scriptis. **V**Volenti q̄ sal
 uari d̄sulassimū ē ut omib; modis
 prelaturas p̄ posse suo fugiat sub
 ducatq; a curis se huius mūdi s̄d̄z
 xp̄i osiliū pauasq; sit d̄tent; raic
 sue sollicit; curā impendat. ⁊ ad
 huc vix salutē sp̄are p̄t. **I**oh̄ ē s̄f
 pauitate saluandoz; arguit d̄ct̄s
 ex illo d̄to pauli. reliquū ē ut q̄ v̄
 ores habeat tanq̄ nō hntes sint
Et qui utant hoc mūdo tanq̄ nō

sua

utentes sunt Et q̄ om̄ibz tamq̄ nō
ementes. Et ex illis nō iurare s̄
causa. dimitte iūnas. vindictā nō
appetere. nō irasci. nō dice racha
nec fatue s̄i suo **P**ade prius rē
siliari s̄i tuo. **C**um mulierē videt
ad d̄cupiscēdū eā **N**ō detrahete nō
iudice nō arāuēte s̄em i negotio
Nō mētū mēdano p̄uasio. Dies
tp̄a mēses v̄ annos nō obseruāc̄. **N**ō
gaude de alteri malo n̄ dōle de alio
bono **S**imulatiōe falsā v̄. veritate
retice tpe q̄ dicit dicit iusticiā p̄terire
paup̄em d̄tempnē iūmicos nō dili
suspiāosū detractōe acceptōe esse p̄
sonaz **E**t alia inuābilis q̄ in saan
scriptura. v̄ i alys eplis pauli s̄i af
firmatiua s̄i negatiue exprimit̄.
Eue oīa l̄z d̄ca caritate ā p̄ri
mi s̄i t̄i d̄mūte ab hoibz frequēta
ē s̄i timore v̄ sine p̄uā subsequēte
Et audem̄ q̄d aliter dicit̄ t̄i apte vide
m̄ d̄ca caritate fieri v̄ tāq̄ d̄suetudi
nē v̄ legē defensā n̄ p̄uā sequi
nisi q̄ talia agentes regnū dei nō d̄
sequēnt̄ ut t̄eb̄ pauli v̄ eplis s̄i
testat̄. **E**t q̄ m̄lti tales s̄i palpabi
le v̄ visibile ē. de q̄b̄ malis v̄ p̄is
pauli in sp̄e m̄lti enūciat̄ i eplis s̄i
Rota i prima ad cor. vii v̄ ad gal
ii v̄ v̄ de opibz carnis v̄ alys d̄uice
sis locis. **N**eq̄ hoc silentio p̄teritū
putauit q̄ in veteri lege v̄ an̄ legē
hoīes p̄dolatiā peccantes nullo ve
lāmie excusatiōis sua crimiā publi
cabat̄ om̄ibz v̄ oīa f̄m̄ h̄ esse illi
cita p̄ publicā auersionē a deo. p̄mo
de negatiōe v̄ p̄doloz cultura. **I**
In noua v̄o lege v̄ n̄is t̄p̄ibz fide ip̄i

auitatis v̄biq̄ palatis. neminē in
videm̄ cultore esse publicū p̄doloz
Quid si esset ā si quis videt̄ colat
p̄dola manufacta ite xp̄ianos. oēs
clamaret̄ aut d̄traduc̄t̄ p̄pter cri
bestimā v̄ caritate. s̄ p̄dola nō ro
lunt̄ coepaliter nec p̄ ea hodie recē
dit̄ a deo. s̄ auertant̄ hoīes a deo
quociens q̄s iurāt̄ p̄m̄ mortale
cū om̄e p̄m̄ mortale est auersionē
deō sumo bono v̄ d̄uasio ad d̄mu
tabile bonū s̄d̄m om̄es doctoz
Et ideo p̄uāosus est hodie stat̄
hoīm mortaliter p̄tantiū. quo
sub v̄mbra fide xp̄iane q̄ t̄i infē
mis censetur in m̄alibz p̄is licen
tius peccatur v̄ estimat̄ inū p̄m̄
cū t̄i saam̄ d̄uente iacobo. fides
sine opibz iusticie aut i mortali
mortua ē. idē saluari nō p̄t. **E**x q̄
nūm̄ timet̄ p̄m̄ comū curat̄
v̄ mū vitatur. **E**t l̄z nō negatiue
deus ore v̄ apte q̄ quis peccat̄ mor
taliter t̄i ope v̄ s̄i negat̄ in quolibz
p̄to mortali. **E**t s̄i negare plus ē
negare q̄ solo ore teste p̄. ap̄lo p̄ ad
thymotheū **C**onfitentur se nosse
deū s̄z ore s̄i s̄i negat̄ **D**uē admodū
d̄ns exemplificat̄ de duobz filijs mis
sis in vineam quoz v̄ d̄iat̄ p̄v̄
volo et t̄i nō iuit. v̄ alter d̄icit̄ nolo
v̄ t̄i iuit. inter quos s̄d̄ f̄at̄ volū
tate p̄is l̄z d̄icit̄ nolo. q̄ s̄i p̄
bat̄ v̄ nō v̄bū **M**at̄ xvi. **D**io hodie
om̄s d̄fident̄ deū ore s̄i negat̄ aliq̄
s̄i. quoz nō oris d̄fessione s̄i op̄m̄
executionē deus ituet̄ **E**t ego in vi
dēt̄ videt̄ si essent hodie idola cre
ta i aliquo loco q̄ daret̄ responsa v̄

reuelarent occultos thesauros et suos cultores diuina pmissione ditaret aut ad dignitates et honore pmo uerent ita qd aliquantu eoz cultu ra eet frequentior. uiderem claris sine qd multi xpiani nois essent qui magna ueneratioe eoz cultue opaz darent sui timore dei. Et apls auaricia noiat cultu pdolor. Et eoz absentia st cause qd no solu coluntur pdola qd uerus timor dei. Nam ggo. d. Multi se io xanos ee fatentur. qd cultos xanos esse aspiciunt. Et grialitas fessiois nois xpiani magis qd amor dei causat xpi confessione. Et plures eu negarent si alios inegatores haberent.

De statu religiosoz c. xxv

Non supfluum uidet debet caa de statu religiosoz aliqd nri tps. no calup nandi aro. s. informadi speculai. Non ut aliau in spe mores. s. in grio fama defecente ad lute pducat. Et no ex me s. ex sapis se recognoscat. Reg. dtra religiosos stilius in aliquo se exatuet. s. dtra si que sut repro in aliqd rephensibilia. que qlbz caritate hns odio debz habere. et pro posse repellere et redargue. alias sec aa tacendo imaculat et tontat f. aug. si aut fentit a cu potest no redarguit. ¶ Nam statu religionis ee pfaomis statu. Non exatende ut epoz plator qd cis pferut. s. ac quirende. psuppones oia dina ma data quibz accedit no suadit religio: qd i silys fundata e. s. qd obia p. paupertate et castitate. Et pro ductu

grata
conu

one spualib est ornata. Statutis et ordinationib. p mox honestate et uirtute suanda in certis ceremoniis et obfuantis: put qlbz religio suo habuit et hz pceptores et ifitutores. **P**rimu qd mltu imita e factis ca noib symoniac receptio religiosoz utriusq sexus. Que sit pao iocalib pradys et qbusda donatus iteruen entib. dicite l idite. ex pacto duo noe exatioe postulanoe p dnoe s. siue ante su p receptione lig libere dare pt quis qd d vult i cleofina: sicut tpe aploz fideles pna agroze uendebant et an pedes aploz ea ponebat. **N**ec ptextu paupertatis a cui cuqz ifuctudinis. q corruptela cen sonda e. pt aliq exigi: si an su p. **H**z e prouisu p uita. ut no plures recipiendi sut i mostero: qd imo de possit de redditib sustentari. **C**ontra quod preapue i mosterys monialiu fieri uident: ut caa tra dit e qm symoniac. de symonia. **H**z neq spe aliau pna det recipi. siue dat su no dat: ut patz p c tu a nos de symonia. **C**u deu occulta cordiu latere no possit. lig tal h hns spem occulta no censet dtra symoniac. q ad emiaz q solu iudicat de maifestis: un nec iadit penas a canonib decretas dtra symonia cos. s. tn ipm peccate moelut no e dubiu. **E**t tenet ifita et absolutio ne petere et age pnuaz tps. p maeli. **N**o agit in c tua nos et in c cultio et mandato. **P**ro caa de dante si pacto et libere spem tn habente q ppter hoc recipiat. **I**n cui uity de

testatione. **I**hore andree i miracul
sancti ihero. ponit terribile ex. de q
dum mostero moralium i supiareb
thebayda? ubi de antatissima hitu
dine inter ducentas morales ibide
habitantes: nulla recepta erat sine
precau itecutu. **D**na tn inter eas erat
q h' vian' mltu abhorrebat. Cui ap
paruit s' h'ero. nocte i visione. mo
nens ea ut ad abbatissa acceret et
diceret ei q morales cessaret i pniaz
ageret. si diuina ulione vitare vel
lent i beu as supuentura. Et h' r?
et 3° san e. Et ipa sca madatu exe
ques dtempnebat iridebat tanq
ebria q insana. Cuius caa p' tera
a amonitione iussit abbatissa ex
pelli de mostero. Quia sic eicta to
totu mosteru coeruit? et oms duc
tas videlicet morales oppressit: nulla
earu vna manete ut s' h'coms
predixit. **De penis religiosoz
symoniace receptoz c. xxij.**

Dene aute illoz sic reap
toz i recipientu st q de
bent retrudi ad antus
mosteru aliqd aliud: i ibi ppetua
agere pnam. Aut si p multitudi
ne ibide forte reapri no possut ex
tuo ne dampnabilit' p mudu va
gari cogant' dispensatue debet v
in mostero i de nouo reapri. poru
receptione irritata i locus mutat
priorib: i inferiorib' eisd' aptat
assignatis. Et sup hoc. ipo facto
sunt exarcati i depositi ab officio
i quibus suis a solo papa absol
ui possut. n in articulo mort: p
deitale extuagante verban pape

Preciu vo recipietes seu pecunia no
possut p se retine. s' debent ea restitui
ere danti. qui illa pecunia seu det
desere ad hoc mosteru ad qd setas
fert. p agenda pnia: ne sit oneros
illo mostero. **S**et pt pt ea p se re
tinere. **S**i si no vadit ad aliud
mosteru s' marz i priori tuc loci
ordinari' hz dispone de pda pecu
nia aut eozu supior: su tid q nec
reipientes n' recepta ea retinebit
Cite q' tribus pena. **E**t sup hoc ni
lus eoz pt agere pnam: nisi illa
pecunia p modu pmissu restituat
Nec recipientes n' nec recipi pnt a
ge pniaz n' ead' absolui i foro pnie:
nisi oia pdicta obseruet. **T**otu habe
de symonia. ad hec. et qm symoni
aca i tectu et glosa. **E**t inter qre
ipientes manserunt i officijs suis
no possut age pniaz n' absolui nisi
resignauerit officia sua. **S**i oia p
re i itessanter absqz omi exarctoe et
pactoe facta debent vt clarus exp
mut verban predicta: q sic itipit
No i vna dnu it. **E**re q' mlti
videmus ptraia predictis q' tn ni
la pena eorum suscepto. **E**id' g
censendum e de illoz salute: q' deo
ta dtempnue i remedia iudicat
ro prudentis vira. **I**dem etia dap
nabile e a canonib' sacris alienu
seruicij pparitatis. **E**re pparitas
pt sic deservi. **E**t possessio aliu
us rei noie vni' solis psona habu
ta cu exclusione cuiuslib' alterius:
i qd nois hui' qd est ppari. **C**ad
hoc vo qd aliquid no sit. p' v' v' ta
requirit. **P**rimo ut res possit

sa nō noīe suo habeat s̄ noīe cōita-
 tatis: sicut pcuratores admistra-
 tores dispensatores cōtatis. **C**o-
 bt hec res nō aīo calandi p̄dato
 habeatur: s̄ ipso d̄suo r̄ aī eius
 voluntate. **¶** 3° q̄ possessor rei
 s̄ promptus sit ad resignandū r̄
 p̄dato: q̄ntūq̄ fuerit requisitus. Est
 cōm hoc de necessitate salutis auli-
 bz religioso r̄ pro posse suo ad hoc
 tendere tenetur ut in cōi r̄ de cōi vi-
 uat more aploz q̄ legem fundame-
 runt religiosus: quo pene in oībz
 regulis sanctitaz allegatur. Erant
 iquit illis omnia cōia: diuideba-
 tur singulis prout cuiq̄ opus erat
 act̄ uy. Huic aut̄ mō viuendi de
 cōi p̄nante resiste ē aulibz religi-
 oso dampnabile. P̄dati vero que-
 ritas ad hoc se extendē nō p̄t ut
 monacho suo licentiā tribuat p̄p̄-
 ū aliqd̄ habe ut p̄p̄nū. q̄ hoc ē
 d̄tra s̄bam monachatus ē. **C**ruia
 n̄ sum̄ pontifex p̄t ad hoc licen-
 tiam indulgere: ut quis manēs
 mōitus habeat p̄p̄nū p̄c. Cū ad
 mōsteriū. de statu monachozū. cū
 fine. **C** Potest t̄n̄ p̄sidentis alicui
 i loco religioso d̄cedē usū aliquaz
 rerū alicui religioso ad certū t̄p̄us
 p̄pta aliquā n̄citate s̄ai utilita-
 tem ex rationabili causa. put̄ tra-
 dūt canoniste. **¶** Primo q̄n̄ mōs-
 teriū est adeo extenuatū i redditibz
 cōibus: q̄ et singulis nō possit de
 cōi p̄uidē. Et tunc p̄t dari licen-
 tia pro n̄citis vite cōis alicui. ut
 aut a p̄ntibus amicus. ā arte ali-
 qua potest defectū hūc sc̄dm̄ cōem

modū viuendi. **¶** Supplere. supflui-
 tatibus curiositatibz reseratis quo-
 usq̄ durat talis p̄umptas. Ceto
 ra vō ad cōē reponat. **C** 2° q̄n̄ re-
 ligiosus est absens a mōsterio ā
 in studio ā in itonē. r̄ i silibz cau-
 sis tūc p̄sidentis vsū rerū aut pecu-
 niāz p̄t concedere eide. tanta ā
 tali causa: p̄tate t̄n̄ reuocadi q̄p̄
 p̄datū semp̄ remanēt. **¶** 3° cū
 admistratio cōis d̄missa ē. sicut
 alyis n̄citiā p̄curat: sic etiā sibi p̄p̄-
 si de eisdem p̄t p̄uidē mō cōia
 liorū. **C**aucaut autē p̄sidentis. ne
 pharū rerū d̄cessione scandaliū
 alyis oriat. Nam facile fugitur
 causa ubi nō ē. Et q̄d̄ vni d̄cedit
 tū causa: alter silite vult habere
 nō h̄ns causam. Et sp̄s mali est.
 r̄ facile trahitur i exemplū. **¶** **¶** **¶**
 dicit iohannes an̄. i glō sup̄ v̄ p̄p̄-
 ctate ē cū ad mōsteriū. **C**amē quia
 res p̄culosa ē et iudice: et exempli
 mali causa ē. **C**onsuluntz hostiēn
 abbat̄ ut n̄ ex magna r̄ euidenti
 n̄citate talē licentiā nō det mōcho
 nō habenti admistratiōē. **¶** **¶** **¶**
 videt̄ dicendū q̄ i mōsteriis opu-
 lentis abbas ā alter p̄sidentis nullo
 mō p̄t dare licentiā religioso ut ali-
 unde viuat ā n̄citiā sibi acquirat
 alias q̄ de cōi: cū ibi nulla subsit
 causa n̄citat̄is ā utilitatis. s̄ so-
 la voluptas curiositas supfluitas:
 q̄ a religioso debent p̄sus aliena
 esse. **C**ensus aut̄ redditus h̄c
 ad vitā alicuiū religiosi ā d̄m̄
 aliquaz rerū absolutū r̄ ures-
 tractū noīe suo. oīno doctores ten-

sent esse dampnabile s̄ mōstruū il
la teneat & possideat exigens illō.
& illi sicut alijs de ipsis p̄uideat.
tanq̄ de cōi. **D**omp̄ cū dēb̄ animo
religiosi esse pat̄ ad resignandū qd̄
qd̄ h̄ ad requisitione p̄sidentis: at
tento tñ eo q̄ i n̄t̄is sibi cōiter &
p̄uideat p̄pet̄: q̄ h̄ys natura ca
re nō p̄t. cui nullius p̄sidentis im
p̄ū p̄uidat̄ p̄t. **E**t p̄pter malitios
los p̄sidentes q̄ ex odio à malicia
denegant necessaria p̄curare. **C**um
cū in tali casu furan̄ licet alicū
culib̄. **E**t tūc nō meret̄ d̄m̄ factū
quia i n̄t̄itate s̄ oīa cōiā. **T**amē
solū ea q̄ ad virtū s̄ n̄t̄ia ut abs
uel vestimētū. **H**odie vō sub tali
colore necessitatis à utilitatis tan
tā mōstrā fabricata s̄ int̄ religio
sos. q̄ p̄ne tota cōiā d̄funditur
p̄cipue inter mōiales. **Q**uātū
paucē sūt quib̄ nō est p̄uisū in cen
sibus annualib̄ p̄ p̄ntes à amicos:
alijs cōiūtib̄: alijs delictis afflic
tib̄ & ebriosis. **E**t p̄nt̄ inter se red
ditus cōēs & sp̄cialib̄ utunt̄ coq̄
nis & tabis & popib̄ ac vestib̄. fa
cientes cōiūuā vnaq̄q̄ i die suo
cū suis amicos. **E**t si singula aus
cūq̄ ad cōē reponeret sicut reuera
deberet & debitis t̄p̄ib̄ sibi p̄uisiōēs
faceret. n̄lto regulārius vincerent.
Quis vnq̄ scōz̄ talē modū aduē
nit & approbavit? seu i scripturis
suis vnq̄ reliquit? **P**̄ h̄y quoz̄ d̄
venter aut sub ventre. h̄nt modū
extogitauerūt: quos vnq̄ deus in
duabit. **P**̄sidentib̄ q̄ talib̄ locū
ubi tales abusūs à sūt exorte à n̄t̄

nuant̄ qui possunt et debent cos
dem extirpare. & dispensationes si
quas i talibus licentis d̄cessis v̄id
runt v̄egare i deteriore & nō reuocāt
eos. n̄ se opponūt put̄ possūt tūc
sentientib̄ eisdē & d̄silū & auxiliū
p̄bentib̄ nō est ambigendū quin
sunt i statu d̄pnationis. **U**nde
d̄tūt doctores q̄ oīs rigoris mōste
ti d̄clinatio. ex improvida d̄spor
satiōe orta ē. **A**mbiciosi cū et car
nales p̄clati. de timore et statu
toz̄ scōz̄ p̄m̄ custodia postposi
ta. nolentes d̄splicē subditis. s̄
sepsos volentes i regimie d̄serua
re. estimant suā auctoritate su
p̄ om̄s regulas scōz̄ & statuta
p̄eminē: indifferenter d̄spensat̄.
d̄ssipāt & totā religionē d̄fundit̄.
Quod cū volūt d̄cūt licitū. & qd̄
nolunt putat nō licere. **C**ontra qd̄
bn̄ar. in suo apologetico & i lib̄
lo de dispensatione & p̄cepto. gladi
ū suū acut ad q̄ p̄udentem lecto
rem remitto. **D**e diuisis abusio
nib̄ circa religiosōs c̄ xxviii.

De quibusdā alijs abusio
nib̄ quoz̄ religiosoz̄ q̄
n̄ a s̄as n̄ a deo habent
sue iustitionis primordia: et ideo p̄p̄
dampnabilia. **P**̄mū ē qd̄ s̄ca t̄e
brius tenim̄ q̄ iuuenes etate mō
chi nondū i sp̄ualib̄ d̄saplunis f
fundati exponūt ad actus fornicō
ad officia ad villas ad cōiās reger
das: ad allodia ad monasteria ad
ipsarū p̄uisores & d̄fessores at p̄e
ditatores. **Q**uis nō videt q̄ntū ibi
iminet aūz̄ p̄uulū cohābitatione

deatoyz q mulieru i caruoe frequē
 na dmanē? colloquys af
 pectu dcessu uti. 7 sub vno tecta rō
 uiuere 7 dmanē 7 qd magis ē dor
 mure? Quis tam hebes ut sibi se
 curitate i talib9 polluat? cū btus
 ffo. i li. dyalogoꝝ de quoda scō
 pbro agonisante 7 iā ultimū spm
 trahente. ad quē sua vetula pꝛsbu
 tera utiq; 7 scā causa explorandi
 an adhuc respiciat accessit. Quā
 scūs senāes clamosa cupit in voce.
 recede a me mulier? adhuc ignuauis
 diuit: tolle paleā Qd vidim9 pu
 ros effressos 7 plauram9 sedos recep
 tos Et si qnq; publica vaxundia
 actu irontuēcie excludat? s; quis se
 curus esse poterit de fauore libidīs
 estuātis i corde? Eam9 at xpo teste
 7 absq; ope exteꝛiorē i solo corde mech
 ā posse petra. Cui iquit videt
 mulierē ad dꝛupiscendū eā: iā me
 chatus ē eam i corde suo. Pō dicit
 in dꝛactu. Nec ignoram9 eciā delect
 tationē morasā ad culpā trahi mor
 tale scdm oim doctoz theologice vita
 tis suāam Q quocies hoc succipe po
 teat cohabitanti 7 coassidenti muli
 erib9: nlli dꝛacio n̄ patienti 7 dꝛo au
 nuda ē abyssus humane dꝛac. Et
 forte dicit platus. Nonnu iabet
 peccare: s; obedire oportet discipulū.
 Ad quod nō improuide respondā pꝛ.
 Occasionē dāns dꝛapni: dꝛapnū dēdis
 se videtur Et iō reus est dꝛapnū licet
 nō directe iussent. Prestitit tñ occa
 sionē exponēs mōchā pꝛuulo ubi p
 plures iussē scriptura testat: spꝛ
 minus carpendens aiā pro qua

xps mortuus ē dmissā qꝛasina Et
 ut aiā custodiret maluit aiā
 exponē pꝛuulo Quis sensatus ista
 dicit teste xpo Quā dꝛmutatatioꝝ
 dabit homo pro aiā sua. Quasi dꝛ
 cet: nullam. Quis n̄ videat. qꝛ reus ē
 hominū qꝛ furioso gladiū tributo:
 licet nō pꝛcipiat expresse ut se iter
 finiat: Et quid ē caro dꝛapnū plo
 na: n̄ furibunda. Et pꝛnā muli
 eris: n̄ gladiū. Que etiā dauid re
 gen 7 salomonē occidit quo ad aiā
 Quis nō reus iꝛondu pꝛuūa iꝛet.
 stupam ponens cura ignē: Et qd
 ē caro nisi stupā. Omnis caro iꝛquit
 ferū Et quid ē mulier. n̄ ignis: iꝛat
 iꝛ qd talis pedatus meretricaria
 purus ē 7 nō vā pastor: q et oues
 sibi dmissas dentib9 lupoz pro vi
 li pꝛeda eponit. Et ego securus dico
 qꝛ i hys et silib9 religiosus senāes
 pꝛuūa aiē sue vaxi. pꝛter carnis
 sue inclinationē fragilem. nō te
 netur obedire. Debz tamē nō pꝛna
 ceter rebellizare? s; humiliter fragi
 litate suā exponere: petereq; ut nō
 exponatur pꝛuulo sub pꝛoꝛxi o
 bie. cū pꝛceptū diuinū pꝛpōndā
 re debz pꝛcepto humano. Et votū
 castitatis. qd emisit nō debz pꝛā
 ri pꝛter votū obedientie. Immo
 votū obedientie ordinat ad cas
 titatem dꝛseruandā: nō transgre
 diendam. Ra pꝛclati auctoritas
 se extendere pꝛ ad aliquod pꝛ quod
 directe seu indirecte pꝛincipalia
 transgrediūt. Immo obia ē vin
 culū quo tā vota pꝛincipalia qꝛ
 alia statuta in esse dꝛseruātur: nō

ab esse destituuntur. Et si evidens
erret in talibus sub paulo citatur tam
impare quam obedire non talis et talis
esset habitudo tam persone quam loci ut
sine periculo posset exequi superioris
mandata. Et hoc de similibus intel
ligi volo. **C**irca materiam de obia
religiosorum posset prius mouere me
tes ad sinceritatem. Quia tendere
tes. utrum religiosus aliqua opa
caritatis. sibi uel alijs profutura. nil
li uero nocitura posset pro mo
tu facere. non requisita superioris li
centia specialiter: ut sunt missas pro
se aut pro alijs celebrare. Simili
ter dare scribere orationes docere lib
ros comodare alijs. et ab alijs re
cipere comodatos et alias res et hy
silia. **A**d hoc dubium tollendum.
inueniendo doctorum duas. primo est si
derandum quod si aristoteles per ethicam du
plex est lex que regere habet: una in
aeterna. aliaque aeterna. Prima est re
gula scripta et etiam leges. Idcirco sta
tuta et ordinationes que ab illis
edita sunt: quorum est condere leges
inferioribus. Secunda est aeterna. ut si
prelati presidentes siue seculares siue
spirituales qui lege in aeterna habent
manu tenere. et in suo feruore dis
uare seu etiam interpretari: ubi in
tentio legislatoris discrepat a le
ge scripta. per uirtutem epistolae. **T**er
cia est professus in prima lege. que
dam sunt prohibitoria siue negatiua
et illa semper et pro semper obligant:
sicut in decem preceptis. licet sint ce
brus sint monitoria. Anulatoia
non precepta. Alia sunt affirmatiua

et illa semper obligant: sed non pro semper
Subiectus uero si professus magis
habere debuit oculum ad primam le
gem quam ad secundam: ideo regule et statu
ta cebrus continentur in publica au
dientia tam presidentium quam subditorum.
Et lex aeterna siue presidentis moderare
debet sua imperia secundum iurata ut di
bina. **R**udolphus inquit in phibeat pro
latus in casibus quod promisi: nec plus
exigat quam promisi. **D**ota mea non
augerat sine mea voluntate: nec
minuat sine certa necessitate. **U**nde
professus primam intentionem spirituales
habere pro oculis. et se secundum eam re
gere: siue sit prohibitoria siue precepto
ria. **S**i uero lex aeterna siue prelati ex
tra aut supra legem iurata prohibe
at. si talia sunt que ad communem sta
tum aut utilitatem pertinent sine quibus
ca que in regulis continentur non possunt
seruari: aut ad ea ordinantur ut sunt
regere officia scribere studere aut ut
iterare ad hoc tenetur subditus
si sine periculo anime et corporis potest ualere.
Si uero supra legem iurata non sunt
nec pertinent ad directionem uirtutis
et in ea non est de necessitate sed
de perfectione obedire: cum sint ce
telimites obiecti uelibus prefixi sunt
bina. **Q**uo tamen quod nec preceptis
nec precepta contempnuntur.
Ad propositum igitur dubium. si
sunt opera aliqua que nec sunt pro
hibita nec precepta in statutis: sed
indifferentia. non etiam a prelati phy
bita siue precepta. et si non sunt
dampnosa sibi aut subditis aut
rei publice. tunc si prelati sunt

et nō prohibz n' ubz tūo nō iudico
 nāin fore. p'terō licentiā a p'elato
 maxime si seruant utilitati a car
 tati. Quia sciens a nō prohibens ha
 betur pro d'sertiente. Nec talia iu
 dico cadere sub obia. quā subditus
 promisit. n' d'tineat in regula. ali
 qua aut statutus. q' nudiū subdit
 debet facere sine licē. Et hoc itez
 iudicāre esse p'fōnis seu d'sily nō
 necessitatis scdm doctores de hoc sci
 bentes. Non tñ tñ esse p'elato tale
 emittere p'ceptū ut omiā cū licē
 tā sua expressa facere debent. Quā
 tales multos illa q'arent. s'z sufficē
 sibi sicut et subditis ut stent d'tenti
 i statutus p'cedōmatis sine mltipli
 plicatiōe nouozū: n' alia nāitas h'
 fieri suaderet. Hortandū em nō co
 gendi s'z subditū ad alia. Unde
 supra ea que ponūt i regula li
 citū est s'z subdito agē. nisi aliter
 prohibeatur. tñ discrete. Dicit vō mū
 me ea est licitū. p'ctō tñ ea etiā
 facere potest. Alie etiā sūt abusio
 nes i quibusdā monasteriis. ut di
 cebus d'niās a quibusdāq' alijs sc
 tuitatib' dei aut sanctorū. indiffen
 ter sūt labores manūū in d'uctō
 dis lignis lapidib' sū quibusdā
 q' alijs rebus faumentis aut plon
 gam viam uterando placita ser
 uando. de vanis reb' seu t'paliū p
 uisione. q' bñ essent i aliud t'pō d'f
 ferēbilis. d'putatiōes a rōnes faci
 endo scribendo l'ras missiuas. alijs
 t'pibus scribi possibiles et hec opa
 ad hoc d'ando indiffenter diebus
 festiuis sicut dieb' festiuis nō cau

sanctitatis q' posset opus illud excu
 sare aut breuiter nul' de diuinis n
 negligendo. In em h'is aut occu
 rens nāitas a rapuitas a supna
 pietas multū aut extermīnāt
 culpā a totū excusant. dūmō s'
 opa aut tota sollicitudo mētis ad
 hoc nō referatur: nec diuina a co
 clesiastica officia p' hoc negligan
 t. et p' alia pietatis opa a d'cosina
 talis nāitas redimat: ut iura d'f
 ponūt de captiōe allecū dieb' festi
 uis dūmō appropinquat illis t'p
 b' atq' lonis que nō omi t'pe appe
 re solent. Deius est si ex cupidita
 te auaricia aut ex fonte volup
 tatis a supfluitatis ista p'cedant
 Ibi nullū p'cedi p't velamen ex
 cusationis a p'fectum i religiosīs
 qui nō solū a malo. s'z ab omi spē
 mali debent abstinere proptea scā
 dalū seculariū: ne nota auaricie
 iaurat. In imperando tñ maior
 ē culpa q' in obediendo: licē obe
 diendo istū subditū nō totaliter s'
 audeo excusare. P'ut em quedam
 p'cepta p'elatorū indiffentia. q'z
 actus nō sūt p' se mali s'z ex obia.
 possūt fieri multū meritoria ut
 in monachō regere officia. m'istra
 re p'elato a fratrib' aliqua labo
 rare aut infirmis ministrare. a
 horas legere cū aliquo: aut et lib
 bros corrigere aut aliqua t'pe cō
 gruenti scribere a filia que nō ha
 bent annexā maliciā sū in se.
 sū in alijs suis oppositis: nisi qn
 tū de obia procedūt. Alia vero
 sunt quoz' opposita rāōnari hnt

de celo. ut sabbatis laborare sabbé
enere vendere. In quibus subiecti
oculū debz habere. ne p obiam iſe
rioris prelati iurāt iſbiām sup
nu ipatoris: qz petrus docet act
m. **O**bedire oportet deo magis q
hōibus. Et indignatio supioris
pferenda ē indignationi iſeroris
u magis timenda. In hys itaqz
nō omib⁹ modis plato ē obediē
dū sū mōderamie ⁊ formidine.
Hnde opaz dare indifferenter ad
vendidōū frumētā diebus festiui
sicut alyis dieb⁹. et quasi sedere in
nūdus aduentantibus et emē tu
pionibus se paratū qualibz hora
offere. ⁊ forte plus qz alyis diebus
excuset qui vedit. ego nō excuso. y
mo ego sentio hoc esse dīa dei pre
ceptū. sabbata sabbates. Risi i ca
su licet caro accideret sū tpe caus
tie paupib⁹ post dīnoz celebrati
nē et pletionē. Tame aly dies fe
riati ad hoc sufficerēt ad famē eo
z repellendam. ad excambitō. of
suetudinē in religionibz abolenda.
habet hystoria esdre y. ultimou
bi dicit qz diebus sabbatez clau
debanz portet ciuitatis iherlm ne
venalia iſroduca possent i ciuita
te ⁊ ut sabbatū custodirent. Et
xpūs ementes ⁊ vendentes funnu
lo cicut de templo. Et si allegare
tur aut indigentia pecunie pecu
nie aut quā alio die nō se offerat
emētes: hec et mille tales excusa
tiones nō faciūt licitū: qd de se ē
illiatū. Et omib⁹ talib⁹ nūtatibz
occurrēdū est alyis modis. nō est

p transgressionē dīnoz mandatorū:
que etiā usqz ad morte seruari ope
tet. Neqz in talibus suaderon indif
ferenter obediendū: quia dīa de
i preceptū Exodi xx. Omē opus
nō facietis i eo. tu et filius tuus
tuus ⁊ analla. iunētū ⁊. Et max
ime ppter licitū. lig dampnā iun
nencia sint vitāda. ut testat xpūs
Mat. xy. Quis erat ex vobis homo
qui habuerit ouē vnā ⁊ itendat
sabbato in foueā? nōne tenebit ⁊
leuabit eā. Nō tñ creditur ea omē
que ad diē festū sunt nētra de pa
ne vino carib⁹ gallinis anserib⁹
et huiusmōi puo tpe iſuptibilib⁹.
Dūmō tñ ppter hoc se quis nō sū
trahat a dīno officio diafesti. Et
sicut an celebrationē dīnoz affe
abstinendū ē a grauib⁹ laborib⁹
⁊ talib⁹ venditionib⁹ saltem ipo
die nō necessariā: sū etiā postea
tebrationem puo nō obligat ad
mortale. Quāntū tñ laboris ⁊ op
is quis sū pōto facē pō die festo. n
determinatū est ab aliquo. s ad ar
bitriū boni iurā iurandū est.
Dicit iohannes in sumā. Hnde
semp attendendū est. ne quis loat
opa sua ⁊ intentionē suā pūcipu
lem ad grande aliquid faciendū
die festo usqz ad fatigandōne. Et
si puū quid occurrat pōt iſctio
nem ad dampnū suū vitandū:
cū spet voue pō quis beauteo ex
pedire. Et quia hec abusionē ⁊
similes pūpendūt ⁊ nō emētant
n timor dei ante oculos pponit.
ideoqz mille plage iſcandā rāpō

Stultitates agroꝝ vinearuꝝ damp
 na ꝛ mortos iumentozꝝ tonitrua.
 fulgura tempestates pestilentiaeli
 tes ꝛ alia plura mala deus occulto
 mittit ad hoim castigationeꝝ ꝛ eme
 dationeꝝ: ut uꝛitates suas recognos
 cant. Que tñ plage a multis non
 turant: n' estimant ꝛ pꝛta a
 deo mitti. Indubio tñ credenduꝝ est
 penas has ee effus culpazꝝ: et ut
 quod multo tpe illicito acquisituꝝ
 sub momoto amittat. **I**n uo que
 ratur de uertura ad molendina
 a aquatua an liceat diebꝝ festiuis
Ad hoc primuꝝ uidetur rñdenduꝝ
 qꝛ i magis festiuitatibꝝ ꝛ pꝛcipu
 is. mñe licet ꝛ pꝛta auctoritatem
 aplicam que pꝛcipit ista seruati.
Vo in alyz festiuitatibꝝ optie
 facit religiosi qui exemplū sãta
 tis laus esse debent. I de facili lau
 a scandalizantur qꝛ oino ab omni
 uertura abstinerent die festo. alyz
 i exemplū: s̃fidentes inde: qꝛ facile
 resartire possz qualcuqꝝ dampnuꝝ
 amore sui pꝛessum. ꝛ pꝛcibꝝ obti
 neret apud illos quozꝝ blada addu
 untur. ꝛ aut pꝛuenet a et defert
 pꝛta deũ. Nam qui dampnuꝝ pꝛta
 amittit negligit fidelissimꝝ e. **P**ro
 essent festa pꝛouincialia ꝛ esset s̃sue
 tudo regionis nota ꝛ nō prohibita
 ab ep̃o tunc nō iudicare eos grauit
 peccare si se alyz s̃formarent: a li
 ticia a loca ordinario optineret
Tame si omibꝝ diuis celebratis pꝛta
 e festuꝝ circa uespas diei festi aliqꝝ
 puu ducerent. ne nocte stingeret
 uacare molendinuꝝ. nō uidentur

peccare. dūmō s̃suetudo nō esset dā
 riuꝝ. **S**ꝛ toto die festo in oem cunctū
 adducere indifferenter siue an pꝛ
 diu siue post. nō audeo excusare
 tū ibi nulla subsit nētas: sꝛ uia
 cupiditas ꝛ lucri auditas. **E**t ti
 mere debent tales ultioneꝝ diu
 nã. aut in uicendio alit in mor
 te uimētoꝝ. ut i hoc puniant. in
 quo deliquant. **S**i quis alit aude
 bit dice. uideat unde probabit. **E**t
 cautus sit ne s̃munet pꝛcis ali
 cius: ausū pꝛcedo alyz peccandi.
Videant qꝛ administratores et pꝛo
 curatores. quō deo de hys rationeꝝ
 reddant. ne pꝛta puu lucri itur
 rant magnū puuū aiāu sua
 rum. **N**ecqꝛ etiã obia inferioꝝ ad
 hoc se extendit ut dictū est pꝛta
 de obia. cū oppositū huius radice
 habeat de celo. **O**portet esse iꝛ
 obiam discretam: nō in oem cūc
 tū obedire superior. **E**t quia supi
 ores etiã nō sunt oino iobliqua
 biles. sꝛ hoies. errare possit. ꝛ pas
 sionibꝝ esse subiecti: ut ꝛ ceteri.
Estote igitur inquit prudentes
 sicut serpentes: ꝛ simplices sicut co
 lumbe. **I**n quo mlti sepius sedu
 cundeputantes se ex obia agere.
 in quo inturrit iobiam dei: ut in
 testatur i epla ad adam monacha
Si igit uoluerimꝝ certificari ꝛ rec
 tificari de statu religiosozꝝ nos
 tris tꝛibus quo ad bonitate seu
 defectū sumamꝝ metruꝝ scōꝝ pꝛm
 sis regulas statuta ꝛ modū uic
 di ipsoꝝ tūc clare apparebit. qñ
 ta distantia e inter statu illoꝝ

in nris tps. Et vix apparebit qd
vestigiu aliquod apparet nris tpi
bus in religiosis. quo ad paup
tam simplicitatem abiectionem
mudi. contemptu. cordis puritatem
et diu amoris seruosē: ita ut dicam
opatione aliqua. sicut meōia dig
nū esse iuenum. **Observātia re**
gularis pene ubiq; disperit. Et ut
bnar aut? scis hodie monachis
consentur qui aliquid bonu i se vi
detur habere: et qui nō est vnde q
q; malus. felices tñ sunt qui in
hoc tpe. sicut lunaria inter ceteros
refulgent. Quoz qnto pfectiores
sunt tanto pauciores. Si em̄ con
nitur obia. aut ipsa ē ex timore
penaz? a terrore prelatorū a a
more cupiditatis. aut cū recala
tracōe et cū manere: a quia resis
tere nō valent. Raro em̄ cū bona
voluntate aut diuino amore. Ita ut
f. bnar magis oportet hodie dū
a prelato discipulo. quid vis ut fa
ciam tibi: q̄ isto dicat prelato.
dne quid me vis facere. Ex hys q̄
speculandū ē. quantus sit nris
saluandoz inter religiosis si cen
cālia depeant: ut mūdus nō ē
mortuus i cordib; eoz s; adhuc
vuit. Iuz locus tonsura et habet
aliud pferant i exteriori appara
tu. s; de cordū ē scrutata. h; dca
sunt ad solationē bonis. et cau
dationē negligentib; ex fonte cari
tatis. **De missaz celebratiōi**

Non ita sū iuib; **cxv**
fulare expedir istis
pauolis tpi; derno

qd apud multos frequentatur. et a
pud vario mō qualificatos assidu
e utatur? s; de missaz celebratiōe
qd sepius multos mouet et admira
tionē adducat: an sic fieri debeat
ut cotidie apud plures fieri conit
aut aliter. Quia nro mō aliter
et aliter a plurib; fieri videtur fieri
videtur: a eodē malo ab aliter dis
positis fieri videm. Nam ceterum
aliquos presbiteros corruptozū mo
cū. et parū quid sciatu habentis
pretende; cotidie celebrantes? q̄
nullo vitam suā curant emenda
re: videmus et alios cautiuz agen
duentes qui nō tam crebro eodē al
tate accedūt. Et utiq; nō potest
i actibus moralib; qualis est pro
sens q̄ diuersimōe qualificati pmo
opposito modo eundem actū in
specie virtuosē agant: aut eiusdē
virtutis sit actus et diuersimōe
dispositis opatus. Sicut in virtu
te tpācie nō p̄t esse idem actus
sobrietatis scdm quatuor ab i
potus in hōib; duobus aliter dis
positis. Quia qd vni est parū al
ter est multū: sicut dicit phis y ali.
Simili mō censendū ē de celebra
tione a sacre eucharistie precepto:
h; doctores h; nō puctualiter diffini
ūt s; delinquant quolib; arbitrio suo
quicquid preseruant faciendū. I
Nam et allegatur dnm Augusti:
cotidie sumere eucharistia n̄ lau
do n̄ vitupo. Non tñ p hoc voluit
doctores in oām euctū quolib; dimi
tere suo improviso arbitrio. sine
omni moderatiōe actus? ut quia

Sunt qui in stipendijs ecclesiasticis
utuntur. & curam annexam hinc curam
z: et obligati sunt ex dotatione alta
rum vicariarum. prebendarum & prelaturarum
officiorumque sicut institutione fun
datos et in his alia est consideratio. Hy
etenim secundi debitorum sunt debito
alios quo ad sacramentorum administrat
tione dino celebratione sicut argenti
a vniuersitatibus. **N**am non est beneficium nisi
propter officium. Hy enim et si nolent a
lias in sunt obligati ad officium
propter debitum humanum esse asserunt
cum in rapione beneficiorum. **P**rimo vero
ab his debitis sunt absoluti. **E**t tamen
sunt alia quam omnia dino vacare semp
non admittunt: sicut tamen tanto artius
vinculo sicut affectu quam ad frequentandum
hoc sacramentum: nisi alia causa eque
plus eos ardet. **C**ause vero eos ab omni
vacatione autantes sunt dignitates or
dinis sacerdotalis: quod sunt insignia.
Qui ergo sacre iam in eis esse non
debet. **I**tem memoria digne passionis.
quam quasi iterat quicquid per prebendam missa
celebratur. **I**tem propria solatio iter
ne dulcedinis: que maior esse non potest
quam tamen amabile iungitur tamen amate:
sive in hoc sacramento. sive in spirituali
manducatione in suauitate in spiritu.
Item solatio tam viuorum quam mortuorum
z. quod sententiam doctorum omnes scilicet
papiunt digne celebrantur: ratione ef
ficacie huius sacramenti. **H**ec ultime ra
ones respiciunt non solum secundos sicut
primos. **H**abent quod primi istas cau
sas celebrandi ultra dicitur. **E**t secundi
ultra istas etiam alias ratione beneficiorum
annexorum. **R**egulantur igitur nullis

le
rite ordinatus omnino debet a celebratione
cessare. **E**t huiusmodi iungitur ad in
uestigandum de frequentatione huius sacra
menti per prebendam aut laicum. **I**n primitiua
etiam ut fert crebrius frequentabat hoc
sacramentum. tam propter diuinum amoris fauorem:
quam calenti recenti christi sanguine in corde
bono fidelium. eos impellebat hoc sacramentum
terere. **A**ut etiam quod semper suspecti tamen
erant de morte propter unum tyrannorum
gente gladio persecutionis. **P**ostea vero
calore in tepore ducendo: tabernaculum tamen
bus utebantur hoc sacramentum. **N**am
vero tempore gelidissima vix semel impel
lunt in anno laico coicere per etiam
statutum. omnes vniuersis sexus. **E**t de
prebendis totus nodus questionis est ad
huc insoluitus et sepius tractatus
et tamen adhuc dubius. **C**onsiderando
vero opus operatum in se nemo dubi
tat presertim celebrantem non celebran
ti. **E**t hec consideratio semper plena facit
discussionem: sicut si quis diceret vi
rum bibere sanius esse quam tisanam in se
et absolute. **E**t trahendo hanc po
tationem ad egrotum mox aliter ratio
uibus responderet: sicut quod tisanam adesse est
melior quam vinum. **A**gens enim et pau
ens. mouens et mobile. recipiens et
receptum oportet esse proportionata sicut
naturales morales et phisicos. **E**xdu
dere autem volo omnes in mortali prebenda
existentes quos a sacramenti precepto
ne omnino deest esse remotos: tamen tibus si
te sit viuorum non mortuorum in prebendis
mortalibus. **N**ec tibus iste remissio
facit mortuos in mortalibus ut sic: v
mo eos magis alienos a deo facit et
auget penam et culpam eorum qui in mor

tali scienter accedunt. **H**ic vō efficitur
 est baptismatis et pñe sacramentoz
 nō eucharistie. **A**git vāo nūc de me
 diocriter dispositis. **R**eg est questio
 de cordibus igni diuino feruentib⁹ ut
 sūt vni desideria: qz tot⁹ ~~mundus~~
 conatus ē in amore ditoris sui flā
 mescā: oī monētō hospitiolū cordis
 ipoz hūosū et ardēssimū sponso p
 pare. dicentes. **R**unat dūc. qā a
 more languet. **Q**uib⁹ mortuus est
 mundus cum omībus suis volupta
 tibus et passionib⁹. **N**ichil esurūt.
 nichil sciunt nisi deū. pro aud amo
 re n̄ suoz opotes sunt. **N**auscāt
 de oīb⁹ q̄ alia sapiūt q̄ facie creato
 ris. **Q**uales legitimis utiqz multos ex
 titisse felicitatib⁹ t̄pib⁹. **Q**uis tales
 hōies celestes et angelos tres tres plu
 bē vellet a cotidiana hui⁹ diuissi
 sacramēti pceptione. **D**e hys utiqz
 duobus hōim gñibus nulla relinq̄
 questio: vt primi mūc. scūdi cotidi
 e accedant. **I**nter has duas extremi
 tes possamus ymaginari quosdā gra
 dus ascensionis a descensionis: t̄ q̄b⁹
 diuersos homīes ponam⁹ vario mō
 qualificatos. **E**t scdm q̄ ascendere seu
 descendere se vnusquisqz sentiet. s̄
 rem a s̄ conatū et studiū. s̄ h̄ crebr̄
 a rāus accedret. **D**icit in arte phi
 sua s̄ augmentū aut detrimētū q̄
 litatū solet seu gradū ab ceptis
 medicina applicari. **E**t cū opposito
 mō fieret ut vniūscui⁹ rāus
 et vniūscui⁹ descensū crebris accedret
 t̄p̄ t̄ctas partib⁹. quis nō videret q̄
 nō debita. mortuo suaret. **T**itū dū
 tū est in medianis. **I**sti autē grato⁹

medij nō cadunt om̄s sub arte: s̄ vō
 prudentis viri in sapiis p̄t de eis spe
 culari. **T**n non subest grande picu
 lū si p̄ panē excedit de vno t̄ aliū. **E**t
 h̄ puto voluisse beatū **A**ug⁹: an d̄
 ciunt ceteri doctores modera. **D**icit
 a augustus. **D**ixat q̄sp̄ā cotidie am
 picdū eucharistia: alio nō affirmat. s̄
 cotidie sumēdā. **f**aciat vnusqz q̄d s̄
 fide sua credit ēe faciendū. **E**t probat
 p̄ exemplū zacharā et centurionis: quoz
 vnus recepit dñm gaudens: alius
 dixit. nō sum dignus ut intres subter
 tū meū: et utiqz mīaz d̄scus ē. **I**n
 quo t̄ d̄o volo quelibz daonātū ēe:
 nequis pro libito suo ab d̄saffione
 d̄sae sue. et prouida examinatōe putet
 v̄ oem euentū sic v̄ sic faciendū. **E**t
 dicit hec auctoritas notant q̄ vnus
 qz fidem scdm suā pie credit esse fa
 ciendū. **Q**ue verba sūt pensanda qz
 pregnancia sūt s̄. fidem idz s̄ ma
 turam d̄sae examinatōe. **E**t pie idē
 salubriter et vtiliter quo ad dei honore
 et p̄riā et proximoz utilitate. **E**t rogo
 quos et q̄t dabis m̄ files t̄ amore dei et
 amore zacharā et centurionis q̄s auctoritā
 p̄dicta ad mediū adduat. **E**t si iue
 nēis tales nō v̄ceoz d̄ctoz eos nūqz
 fraudari debē isto diuissimo sac̄o.
Respice centurionē q̄ hūilis fidelis
 et dinā reuerent̄ manifestat. et d̄sitens
 ptatem xpo teste q̄ dicit de eo. **N**on
 inueni tantam fidem ī isrl. **C**ontempla
 re etiā zacharā feruentissimū de sedi
 u viuendi et videndi xpm: q̄ ascen
 dit t̄ arbore s̄ptomoz. **E**t q̄ntū vili
 pendebat omīa sua t̄palia in dist
 buendo paupib⁹ ea et i restitutiōe

defraudatoꝝ iuste. nō simplū sꝫ qua
druplū. Unde si allegant eoz timor
v amor qꝫ ad accessū ad xp̄m. attor
dat eā satas vite. que si i aliquo
repte faciunt sꝫ idiaones absqꝫ tre
pidatione sumat eos sibi i exemplū
Ne tñ in hys vniūsalibꝫ dās pedē
figere videant. placeat parūp ad spe
cialiora declinare. Idiaones quāda
hoīm nās tꝫibus vniūsalibꝫ dās pēdē
do: ut ex hys aliquahē liquere va
leat. quō se quilibꝫ in accēdēdo a ab
stinēdo habē debeat. Hoc tñ nolo
p̄tere qꝫ abstīnētia a sacra cōiōne
de p se nichil boni adduat: cū rō
sistat in pura p̄natiōe: qꝫ nullius
effectus positū ē introductū. Ac
cessus eā ad sacra cōiōnē nullius
mali de p se ē introductū: cū bonū
non sit de p se causa mali. Si vō
aliquid bonū seu malū ex accessu
aut recessu sequit: hoc optet. qꝫ ex
sumentē aut nō sumentē sequat.
Hic simile ē qꝫ paulꝫ de legis mā
datis introducat ad romanos vii.
Lex quidem sc̄a ē et mandatū s̄m
v iustū v bonū: sicut v corpus xp̄i
Et iuentū est in mandatū qꝫ erat
ad vitam hoc esse ad mortē: oca
sione inquit accepta. Quod qꝫ bo
nū ē: in s̄m est mors: Absit. Sꝫ p
bonū in opatū est mortē. sꝫ occasi
onalitꝫ. Nam ego carnalis sū ve
nūdatꝫ sub p̄cō. Non qꝫ expte sacra
mētū sꝫ ex pte sumentis est defec
si quicqꝫ mali d̄tingit. Spēculan
dū igitur ē ne forte mlti esse p̄nt
qui bono nō bñ vtentes. inde mor
ti se subiciant: vñ se putauerūt vi

te appropinquare. Nam veracitꝫ
dicit ap̄lꝫ. Qui manducat v bi
bit indignē: iudiciū sibi manducat
et bibit. Non qꝫ manducat. sꝫ bonū
est māducatū: sꝫ optet videre qua
liter. Cū igitur in abstīnētia a sa
cramētō p tꝫs. ubi nō cogit officiū
aut nēctas exigit nō sit tñ p̄ualū
quātū in aliquibꝫ accēdentibꝫ in
digne accidit. Et nēo sat an dignꝫ
an indignus accedit. Ididerandū
ē mediā viā v p cū incedēdū. q̄ntū
humana rōe diciturare valeat: ne
nimis abstīnēs mltis bonis se p̄ct:
ā plus qꝫ expedit accēdens malo se
iūoluet. Et ad hoc Ididerandū quō
p̄doncus. Possꝫ forte quis dicit. Cū
in māducatōe sola spūali homo
fructu sacramētū nō fraudet. v nūqꝫ
alicui indigno p̄cedit. Hec mandu
catio spūalis distēda igitꝫ potius vi
deretur: et abstīnēdū a sacramenta
li ubi p̄ualū possꝫ inādere excludēdū
nēctatis. Legimus mltos anathorizā
sc̄os v alios in hēmis Iditutes v i se
litudinē p mltos ānos hāc sacramen
tali p̄ceptōe caruisse. p̄fectissime tñ
vite fuisse: v āgeloꝝ loquet v alloqꝫ
dignos fuisse. Sꝫ paucoꝝ p̄uilegia
legē non faciūt cōm. Et forte qꝫ de
us illis donat ē sū sacramētū p̄cep
tione. hodie idem donare dēreuit
v in sacramētō. Et forte vtrūqꝫ ē mltū
qꝫ vniū solū. Tale em additū tali. fa
cit ip̄m magis tale. Et de fonte p̄uul
simo haurire aquas saluatoris ad
monet. p̄phā. Hoc tñ est verū de illis
heroyas vuis. quoz om̄is conatus
v om̄is ductatio i celis ē. et esset cōto

no dubitat. quoz pectorz inhabitatoe
 e deus. et de quoz ore at corde scintille
 diu aoris. p uaba p gemitas p sus
 pura emanates iteriore habitatoe p
 testat: a qb' omne qd in mudo p spi
 ritu tanq' stercora iputab' colubinis
 oculis oia aspicientes. quoz facto
 paucus e nris **Quib' nathan** pphete
 ta dicit. Omnia que i corde vno sunt
 factatis: quia dñs vobiscu e **De ist**
 g. questio nulla e. sicut nec de oppo
 sita extremitate: sed de sordentib' i cri
 minibus. **Inter** gra hoim qui sacre
 dotali fungu' officio. pno qda repur
 qui ministrat altari' sac' celebran
 tes. vtetes bn' fiao r officio suo i fine
 sustentationis corpalis. no hntes vn
 alias sustentent: no ordinates officia
 u suu in aliu fine q' in vsu vite hua
 ne: sicut quida euangelyzantes ut
 manducant. **Que** vidualia si aliad
 habere possent. forte nuq' uel rauissi
 me celebrarent. **Quib' ut** testat b' nar.
 sacramenta dñe passionis trāsunt i
 mercatu: et ea dflant i fornicaua
 uae **Sicut** venatores r piscatores u
 titur rethibus suis. sic ipsi missis
De qbus qntu' reprehensibiles sut r deo
 r angelis odibiles: no puto nra milia
 dice **Quere** em sola que ventris st.
 q' ipsoru deus e venter cozz **Hoz** iten
 aones nouit deus. ut solus dyudiz
 i que fine eoru actus ordinat. **Em**
 vno indigna ista accedut finis pbat:
 q' ventris naitate. dignare deo esti
 mant. **¶** Possut et aly repur i uti
 na no repurent qui de nulla emeda
 tioe mozz suoz solliati sut **¶** vna
 die sicut alia an coione sacra sicut

post paupassu ambulat clausos ha
 bentes oculos sup custodia oris cord
 r opis. **Rec** audire dignant cu de e
 mendatione vite tractat: s' pno ad
 omne diuu eloquiū nauescant. **Danu**
 tatibus curiositatib' spectaculis r ce
 teas mūdialib' actib' isuunt: solu
 a voraginib' criminaliu vicioz pub
 licoz r ab omib' hoib' detestandoz
 abstinetes: r tn frequēta cenit' cele
 brare **Hy** sibi sufficere putant si a
 sordib' nephandoz seclariu vicioz
 sint inocentes. **Videat** qlibz q' digno
 illi accedant. an vitam q' morte su
 mant. **Cyrotus** e sumens medicina
 a qua nichil profiat: qd est aliud
 spandū n mors. **Ally** etiā forte ro
 puitur. qui ex sola d'uetudie r vsu
 cotidiano acced' d'fuerunt estima
 tes se mltū a satate descendisse si ali
 q' diem pretant sine celebratione:
 pau' pensantes si proficiūt ex hoc
 dei dilco. cordis puritate r mudi
 temptu. si feruentiores sunt in oroni
 bz meditationib' r sacris lconibus
Si v' d' passione. pximoz zelo iustia
 e r dino precepto magis ardentis.
Quia utiq' hoc sacramētū. diuini
 amoris e inflammatuū qntū in se
 igni vō diuinitas r calorē nullū sen
 tiens tanq' insensituū se merito do
 bz reputare **Rec** ideo scm se reputat
 debz si sepius celebrat: s' ideo celebr'
 debet celebrare: quia satate q' scita
 te ad altare portat: qm auger' ad
 p sacam spare debz **Non** e q' vone
 randa sanctitas ex sola celebratioe
 ubi no est: s' auger' spanda e ubi
 e. **Dicit** e domin' augustino ut ip'e

quoque testatur in libro *De sessionibus Lib^o*
sua grandium. **N**on ergo grandes in parte
esse debent qui manducant. sicut gratia
dioces fiat. **E**t in consuetudine scilicet
tas iuncta est multum laudabilis est
si ipsa sola non sufficiat. **A**te repit prout
qui licet multis negotiis secularibus im-
plicati. non diebus non noctibus vacant ab
ipsis et toto nisu ipsis inheret lingua.
manibus. et totum corpus occupatum est cum
scleribus? et tamen cotidie se vident in-
gere diuinis. **E**t quidem si se momenta-
ne exonerare vellent ab ymaginatio-
nibus fantasias et mearis impressis et
puros se presentare vultu reuerens
ut decet tale hospite suscipere cum pace
cordis et quietudine mentis quod vni-
uersum est: nam in pace factus est locus eius
et laudandi sunt. **E**t quis est hic et lau-
dabimus eum? **A**lias si turbatis fanta-
sias amatores pacis et sub umbra requies-
cere cupiente mens cogitur suscipere. ve-
reor ne minus gratus veniat. velociter
que recedat. dicens illud. eam? hinc non
habemus hic requies. **Q**uoniam mor-
mens se occupationibus passim incedit.
et repellens velociter quod dulces retine-
deberent. et suauiter tractare. **N**on enim
admissione tam suauissimi hospitis
solum. sed magis in hospitio pacifica
et dulcis conversatione: et in conversatione iocun-
dum et amabili creditur delectari.
Nam tam turpis erat. quod non susci-
pit hospes. **E**t minus penale censendum
est ipsum ad tempus in sacro non admittere.
quod tanquam ingratum moriatur: a se ab eo
auertere putatam curam et implicationem
Videat tamen qui huiusmodi est an deo de hoc
potest ratione reddere. **N**am dicit. non in deo

ta anima se utique spiritum sui sponsi. non
volens ornari ad tempus. **F**uge dilectum mihi.
ut si alio tempore gratioribus te amplectar
suscipiam: ne forte tunc minus parata
et minus disposita te suscipies. postmo-
dum ingratitude pristinae memor de-
clines ab hospitio cordis mei. **N**ec
per hoc offendi putandus est sponsus: quod
hoc ex fonte caritatis reuerentiae et amoris
procedere videt. **N**am dicit beatus ad pro-
positum. **H**ec tractus de luto hodie
vultu glorie presentaris? recentia pul-
uere respersus. ore sacra distinguis. **H**ic
ipsum intelligendum iudico de illo qui
recenter suorum carnalium vulnere per
de sessionem et detractionem detersit fetorem.
sed nodum plene curatitres sunt obducat.
sed adhuc priorum actuum ymagines tur-
bationum involuntum in memoria et fantasias
mentem adhuc non sinunt esse paratam. sed
semper adhuc stat in continua pugna: et
hostes quasi a tergo recipit insidiantes.
Hic itaque talis merito paratam ab-
stineat. donec sedatis passionibus tri-
quillitas reuertatur. **S**imile est de illo
qui in sensibus suis iterioribus fortiter
patitur ymagines vndeque ve-
nientes. vel timoris amoris gaudi-
um delectationis ducit ad quasque
res mundi: sicut personas siue pecunias
siue vestes siue honores etc. **H**ec omnia
super vno fundamento solidantur. scilicet quod
hospitium cordis nodum bene est par-
ticipatum a puluere terrensus. **E**t ad hoc
praestantatio valet per quam remedium
optimum adhibet scilicet obliuio: per quam
delectantur iste impetuosae tempestates.
Est tamen alie occupationes per quas
homo promouetur ad accessum. ut s

studia dulaa lēones scripture p̄di
 tationes p̄fessionū audiaones ex
 cordis puritate. p̄cedentes psalmo
 die ⁊ sacre orōnes ac meditaciones
 ⁊ hys filia: q̄ mētem accendūt ad
 amorem celestiu ⁊ abstrahentes ab i
 funis. moderate tñ ut nō nimis
 sp̄m obnuat ⁊ corpus fatigant. Nā
 eā corpis ifirmitas. eā si possit
 exequi officiu. solet tñ totā aiām
 fatigare ⁊ eā inabilem ad deuotiōis
 fructū reddere ut nimis abstracta
 sit et elongata a deuotiōe. sic q̄ mēs
 hominis gēlōa ē. et sic quasi nauis
 am habeat ad scām eucharistiā se
 ipsam uolentā reddens ⁊ quasi tū
 repugnātia ad se sacramētū retorq̄s
 quēs Hūc sentio min⁹ abile ad ac
 cedendū. Nā in hui⁹ signū xps an
 tenā dixit. Desiderio desideram hoc
 pascha manducare uobiscū anteq̄
 p̄ciat Insinuās nūq̄ accedendū
 n̄ tū quōdam audenti desiderio. nō q̄
 si uentans sacramētū ad se uolenter
 retorquendo ¶ P̄t et alij qui ex ti
 more penarū suarū superiorib⁹ p̄pellū
 t̄ ut celebrent aut uerecundia ducti
 tū alios celebrare d̄spiciūt. ne alijs
 dissimules uideant ⁊ ipi sic potius e
 legunt celebrare q̄ penis subire: a
 d̄fusionis erubescentiā sustine. In hys
 ⁊ silibus tam p̄ceptorib⁹ q̄ in obe
 dientib⁹ si et alias digne se nō dispo
 succint: nō uideo n̄ graue culpā.
 Nam si manducans indignus. uidi
 tū sibi manducatur sc̄z dampnatio:
 quō is innocens est qui cogit indignū
 manducare salte scientē Si q̄ uo
 statuta religiosorū ad hoc tendere

uident ut ceteris dieb⁹ in hebdomada co
 gferent celebrare. illa s̄p̄ intelligentia
 sunt salua p̄patione ⁊ debita reueren
 tia huus sacramēti. P̄mimo p̄sides
 religioni. si d̄siderat aliquos fore i mōi
 bus incopositos tenet eos a coōne p
 hibere: q̄ pastoris est agnosce uultū
 petoris sui Et om̄is negligētia sub
 diti. suo pastorū ip̄tat. Et heu mos
 hodie uolunt i om̄ib⁹ cōḡs ⁊ mōstecū
 is ut sc̄tas uite ex frequētatione ⁊
 pluralitate missarū arguat Et ubi
 misse nō plurificantur. ubiq̄ accessus
 hoim ⁊ uisitatio oblatio eā cessare
 cernit Ideo p̄chdoloz a plumb⁹ eā
 forte min⁹ dignus celebrat. Et nō tā
 quent sc̄tas celebrantū: q̄ stuporū
 a ⁊ quest⁹ p̄sentū ⁊ uisitantiū. Ita
 ut si forte nulla esset hoim uisitatio
 seu oblatio: paucoz esset celebratio Et
 om̄is fama religionis aut sacerdotā
 lis laus aboleretur: si celebratio nō
 esset tam crebra. Nec elemo sine n̄
 testamenta locū haberent Et nullū
 opinionis p̄bi ⁊ religiosi essent nisi
 frequēter celebrarent: n̄ alicui⁹ mo
 mēti estimaretur a uulgo H̄ olim nō
 sic fuisse legim⁹. tū in collegio dūcē
 toz aut t̄centoz monachoz. utiq̄
 uere sc̄oz. vnus vix p̄bi itererat. q̄ tñ
 nō s̄p̄ celebrabat. Nec min⁹ tūc puta
 bant sc̄i cū et miratulis eos legim⁹
 daruisse. ⁊ angeloz colloquens eos: s̄
 dignos deus uidebat Et t̄p̄a muta
 ta sūt sic ⁊ hoies: utinā in meliora.
 Tūc sū fugiebant sacerdotale digni
 tatem ut patz in sc̄o euāgelista mac
 co: q̄ pollice sibi amputauit ne cogē
 ret fungi sacerdotis officio. P̄cis bñ

deus plenus virtutibus et miraculis
noluit presbiterian. Sicut scanasus
simili modo. Cuius rogo illis defuit ad
dina gratitudinem eo quod non erant sac-
dotes. Hodie vix putas alicuius mo-
men qui licet sit vito inortus si non sit
pbr. Et non putamus posse sequi dei
oplatentia, si ordo sacerdotalis nos
ornaret. Ego horum iudex esse nolo. Per
laudare audeo non vitupare. quibus
deat quo deo imoat de officio sacer-
dotum sui. Tu dico vitandū tpe pprout
est, ppter scandalū vitandū, ex quo
hodie sunt qualificata tpa ut op-
tet tot sacerdotes ubique esse et tot
missas. Per istud tū nemo excusatur
quod oportet dignū esse sacerdotem
accidentem. Et stat certe cū apli
sua hec imutabil. Qui mandou-
cat et bibit indigne, iudiciū sibi mā-
ducatur et bibit. Et forte vīndicet qui
audet dicit, quibus quod audientes missa et pse-
tes, maiorem gratiam consequerentur
celebrantes licet in persona ecclesie cele-
brans non dubitū ē magnū fructū
facere tā vniū quod defunctis. Et vniū
sibi ipsi. Et de hoc querit. Rex aut
alijs fructifis debet se pcedere. Samus
cū deo gratia esse oblatione quo ad rē
psentem sed corpus xpi veni et quo
ad rōn signata: que ē corpus xpi
mistiū sed tota rōitas fidelium. Et vō
ad offentem tūneo sūo sp nisi a dūy
nis ofiaat. Videt tamē quilibet
tam pcedens quod et subiectus an, p-
ter pcediti vulgi scandalū vitan-
dū celebrare debeat indigne, an in-
dignū ipelle ad celebrandū. Ego
hoc nūme puto, ut ppter vniū pām

vitandū, equale ul' manus. Omnia debe-
at. Et tū hinc subest mediū ut nec
celebratione intermittat nō indigne
celebrat: si se dignū reddat pmodū
quod inferus describit. **¶** Putat et alij quod
in vita exterioris fulgida videt p opa
exteriora hōib' appatentia sicut
pleni cupiditatis: vana gloria amo-
re dñandi et ceteris vitijs. **¶** Hy tales
ex pporasi oīa faciūt ut olim se-
be et pharisei, qui ut uideret et pre-
dicarent dignū laude se exterioris au-
rauerūt offendere irreprehensibiles.
¶ Et quia pncipatio eucharistie nobi-
le opus ē et nō estimant nisi digno
accedere, ideo p hoc opus vendicant
sibi sātatis opione. De quo hec scri-
bens certā experientia de quadā mu-
liere sumā, que singulis diebus et
fessa fuit rōione scām accepit. **¶**
in ofessione etiā diuosa potuit quod
et. Et ptransiens silentio radicem
patoz in corde suo occultorū supsua
alia vero sola, que tū nūosa multatū
die ppli homo sine erubescencia
fitea poterat: ipsa sic sola ofiteba-
tur. Et qui vidit et audiuit testimo-
niū phibet: et samus quia vniū
est testimonium eius. Et postea cla-
ruit qualis fuerat p furta pman-
dicia et demū p fugā, aptissime de p-
sa in mortalibus peccatis. Auertat de-
us hec a suis. **¶** pbrs: ne aliqui filia
operent talibus de quibus salu-
se expediunt. Non puto solam ne-
cessariam cōfessionē ex hoc solo quod
nō celebrauerunt aut cōtrauerunt:
sed et de hoc quod se ad huiusmodi
abilitauerunt. **De alijs medi**

causa se habentibus et ceteris xxiii

De his que dno in
 dignu ostendunt restat
 nunc videre de his qui me
 diocriter se hnt qui et accedat qnq
 et qnq abstinere solent. quid talibus
 sit eligendu Sacendu prius est q
 effectus hui sacrameti lig sit mlti
 plex. tn pncipalis e q venalia de
 lent quo ad culpa. Et forte etiã q
 ad pene pte. s q dicitur et amor s
 sui quantitate se extendit Et hoc so
 li deo notu est. Etiã effectus eius e
 q caritas auget et cetera virtutes in
 eo q digne suscipit. Nam sicut in
 homie p dnuã amare caloris na
 turalis sit deperditio nalis humiditatis
 Dn oportet dnuie fieri istauratiõs.
 p assumptione ab: ne dnuã pdu
 cio morte inducat Sic etiã spua
 li augmẽto oportet si istauratiõne
 deperditõ denotionis p dnuã vniãta
 et p occupatione cura exteriora et ali
 a huiusmodi blandimẽta Et hoc fit
 p hoc diuissimũ sacrametũ qd ist
 nu dnu amoris delectatiõ est in tunc.
 et iplamatiõ est cordis ipsi deuote
 sumẽtis: ne longe ab igne alienatiõ
 totius deuõ da obliuiscat Iste aut
 saundõ effectus s thõ. i pte ul i toto
 ipõdu p p pãm veniale de quo nõ
 precessit dicitur: a homo nõ est i pposi
 to tãcedi p: etiã celebrans quadam
 idinatione hz i suo affectu ad aliqd
 quod nõ est mortale. Na et veniali
 a actũ virtutũ tollit. lig nõ habitũ
 Ret tn ceatũ pãm mortalis icurrit ta
 lig. quia venalia caritate nõ extin
 gunt: lig actus ipõdu. Poss; tn ali

quis venialit peccare sic in venalite
 celebrando Dn bene stat q quedã ven
 alia delectant in missa. quedã nõ. qia
 vnũ veniale bñ dimittit sine alio.
 de quo nõ est actualis dicitur dñ ha
 beat in mcoria Non aut dimittit
 vnũ mortale sn alio Sme dicitur
 i m sntaz. Exiã dñs pensare debz
 qlibz celebras. quale oportet ipm rls
 sustentem esse suo creatori i hoc mis
 se officio Peccidũ etiã bonauertũ
 ad hoc ut quis digne recipiat oportet
 ut discernat abũ istũ p fidem et cog
 nitione Secundo ut hospitiũ cordis
 et corpis sui purificat studeat p ipius
 susceptione. Tertio ut ipm i hospitiũ
 purificatiũ suscipiat cũ honore et de
 sidio atq; Contra primũ facit ille **deuõ**
 de quo ait paulus. nõ dyudicans
 corpus dñi. Probet autẽ sapiẽ hõ
 pro 2. Pro tertio. facit zachcus cũ gau
 dio xpm suscipiens. Et pmissis p
 error illoz qui frequenter celebrantes
 vno dñentur. ut vix infra vnã
 hebdomadã semel. aut p aliquot di
 es. Quõ em homo p tantũ ipse se a ve
 nialib; p abstinere. q quasi pulue
 res se dnuie ingerũ ex fomite pãm:
 etiã in illis q omi custodia seruare
 corda sua i puritate laborant. Et
 ecõtra apparet cautela illoz qui an
 singulas celebratiões singulas faci
 unt dñõnes: sicut in ordino carthu
 sic solutũ est si **E**tom thomas dicit
 q ad digne sumẽtom tãta requiritur
 Primũ est mudiã dñõ. q p pãm
 tollit. Pãm est exatio mẽtis in de
 u. p actualẽ deuotione: q tñ p ce
 multiplex scdm diũsos gradus dñ

Puto tñ nō s̄p requiri extrinū gra
dū deuotionis. dūmō assit mediū
Del tñ oīno nō est priuatus et alie
natus deuotiōe p̄ nimia fugidita
te cordis aut tepiditate. Tertū est
corpis mūdicia que ē reuerēcia sa
crāmētī: vñ q̄ man⁹ et os lauāda s̄t
Et sic nocturna pollutio impedit
atressū ad hoc sacm̄. Igit̄ scdm̄
hoc ad maus q̄ minus ipedit hō
ab hoc sacramēto. **P**uto tñ in sacer
dotib⁹ celebrantib⁹ maiorē requiri pu
ritatem abilitationē q̄ deuotionem:
q̄ in laytali coione. Cui⁹ tñ opposi
tū sepius videm⁹ fieri. s̄z q̄ secularē
layta longia p̄mittat ieiunia cleo
sinas q̄ orōnes: q̄ cū lachrimis multis
suscipiūt sacramētū. **P**tinā et hoc
fieri deus donaret s̄p in sacerdotib⁹ ce
lebrantibus. **A**ttamē sicut layta fa
aliter q̄ caritate sacre coionis op̄u
gunt ad lachrimas: sic cito quōdā
corū relabunt ad pristina q̄ solita
vicia. **S**icuti olim de iudeis xp̄m̄ cū
gaudio in die palmarū suscipien
tib⁹: s̄z q̄ sexta feria imēces sue des
sionis ip̄m̄ ip̄issime crucifixerūt.
C Repunt etiā igit̄ aliqui q̄
a grauib⁹ p̄tis cū diligentia ab
stinet. s̄z mens eorū adhuc nō est
defecata a passionib⁹ op̄ip̄is a
dplacētis humanis aut rebus
transitoris. **I**n quibus occupant
plus q̄m̄ expedit. **I**stā puritatem
in eis delectando q̄ gaudento secula
rib⁹ q̄ verbis vanos q̄ otiosos q̄ ioculos
viduolosis se emollūt: sic q̄ cor eorū
diuisū est q̄ p̄tm̄ deo q̄ p̄tm̄ seculo
claudicantes i vtiāq̄ p̄tm̄. **H**os q̄

estimarē rari⁹ accede⁹ debe⁹ p̄pter
dignitate sacramētī q̄ p̄pter puritatem
absentiam. **N**eque em̄ desideria diuina
q̄ humana se op̄antur in eodē corde.
Illa aut̄ absentia a sacramēto p̄t
habere duplicē effm̄. **V**ñ ut il
le abstineas frenū lacus sibi laxet.
lacus ouat. q̄ liberior peccet. et
voluptatib⁹ vacet. **I**sta absentia
nō dignoerō ad futurā celebrationē
facit: s̄z magis elongat q̄ indignoerō
facit. **S**ed⁹ effectus abstinentiē
a coione ut homo intentionē suā
ad hoc dirigat ut rari⁹ ouat in
abstineo ab habituatis malis s̄z
is inclinationib⁹ q̄ passionib⁹ viciosis:
q̄ ut se in bonis op̄ibus exerceat ad
dignius accedendū ad sacramētū. **E**t
hanc abstinentiā laudandam esse ne
mo dubitat. **P**olet em̄ caritas carū
p̄tū facere: et quod solū ē fieri i v
lupendiū venire q̄ hoc probant mora
les phi. **N**am dicit etiā x̄c̄th̄. **N**ona
sem̄p delectant q̄ vetera sūt odiosa:
q̄m̄p̄ in hoc sacramēto nō debet esse
hec desideratio: ut videlicet illi sicut
qui ut frequentē cura magis deside
rys celebrant. q̄ nō sentiat fastidiū.
s̄z maioris amoris inflammationē. **S**
Put tñ nullū m̄m̄ p̄f̄i in hac ab
stinentia tñ venia tolerandū. ut iō
abstineant q̄ntū rari⁹ accedentes
maiori reuerentiē iustant: ne totū
die celebrantes i nauisā teporēq̄
vertant. **I**deo dicūt d̄m̄ doctores
de frequentatione huius sacramē
ti. **S**i quis experimentaliter cognos
cēt ex cotidiana s̄ptione amoris
feruore augeri q̄ reuerentiā n̄ minui

talus deberet quotidie accedere. **S**uo
 p. cotidiana frequencia sentiret re-
 uerentia minui et seruire non aucta
 talis interdum deberet abstine: ut cum
 maiori reuerentia et deuotione p. acce-
 de possit. **A**lii vero sunt qui non tanta
 hnt adhesionem cordis ad seculares
 vanitates ut pcedentes? si conatib. to-
 tis uellent carere illis afflictionib. et tñ ad-
 huc i pugna diuina consistunt ad de-
 bellanda: a quibus tñ aliqui vincunt.
His utiq. coheret q. primus accessus
 deditur: tamq. ad pessimum medi-
 cum et defensore et adiutore sue infirmi-
 tatis. **C**ui si pstitant in pugna f-
 delit. et uilut. p. cautio sentient no-
 tabilitate p. fia. **A**ut si non sentiat omo
 hostiu expugnatione sciunt p. fia
 a hoc sic expedire q. sistent in pug-
 na: deo eos remunerare uolente. **E**t
 hac pugna magna sibi acquirunt
 coronam: dum modo effectualiter faciunt
 quod in se e. abstinento se a notand
 colloquijs psonis suspectis. a carnis
 oblectamentis: a diuina oratione au-
 riu et ceteroz sensiu. **C**astigantes
 etia corpora ieiunijs orationibus genu-
 flexionibus et ceteris afflictiuis opib.
 discrete et semp tñ fiducia in deum:
 non ex p. p. uis se ea putantes ob-
 tinere. **E**t talon sic se hntem non pu-
 to adhuc cotidie accedere debet ppter
 diuinam pugnam: in qua aliqui nate
 est cum cadere. **N**ec p hoc maxime
 timeat merito suo fraudari: q. non
 i frequentatione sacramenta. si in uita
 i nocenti et i dei caritate at bona et
 prompta uoluntate e radix merito-
 rum licet p hoc augetur solatio et gau-

dium cordis. et forte magis p. nect ad p-
 muu q. ad meritum. **I**dem legitur uis
 fas eia a deo reuelatu esse: ut nuq.
 in uita sua celebrare debent. **E**t qua-
 si meritoriorum iure q. dñi t. s. q. p. p.
 affectione dulci et hac solatione ce-
 quasi aliud querentes q. diuina uolun-
 tate et de uoluntate circa hoc
 sacramentum. **A**nnexa em amat dul-
 cedine: non ipm fonte dulcedinis.
Ideo principalissime est speculari uita
 hominis i uocacione i sermone
 et cogitatione. **E**t si uoluntas totalit
 alienata e a mundi amore. et dans
 oia que de sunt et fructu caritatis.
 horrens ome quod deus odit. et pat-
 ad omnia que deus uult et sibi plac-
 ta sunt. **E**sumens et sicens iusticia.
 et in sola diuina uoluntate sua uolun-
 tate consistens. **I**sta et filia sunt uere
 irreprehensibilis uite idicia. et spissa
 attestantur p. ncia: eia si forte ex di-
 na p. missione nulla actualis assiste-
 ret dulcedo ista in futurum sibi reser-
 uata. **E**t forte magis meritorie ex
 solo uirtutis amore su alio amiculo
 solationis sensualis deo seruit. q.
 cum tali amiculo **S**icut tñ quis de
 robustior q. p. uia recta sine sustentia-
 te baculo transit: q. qui cum baculo
 p. git. **A**lii vero possunt repui. q. toto
 cordis estuantis desiderio quasi ig-
 ne ardoris celestis accensi. q. ardor
 eia ad corporis membra redundat. sic
 sunt inflammati ut dicant. **C**or meum
 et caro mea exultauerunt i deum uiuum
Nec defuit cor meum et caro mea. **N**ec
 i alio solatione recipere possunt. n. i
 p. ncia sui creatoris unusquisq. spūs

fuerit cū ipso. Tales utiq; fuisse p
plures legitimus forte q̄ mō videm⁹
Et hos tales quis auderet phibere
a cotidiana p̄ceptōe sacramenti.
In hys tñ gradib⁹ plures possūt i
cludi gradib⁹ q̄s ars distinguere
nō potest: s̄ magis experientia. **E**t de
hys vntio spūssa quilibz suū in se
ōfidente doctore habz. **R**on tñ gran
dis criminis putare si homo bone
voluntatis facies diligit qd̄ in se
est abstinentis pro posse a noauis ab
vno gradu parū declinet ad aliū
crebrus aut rarus qnq; celebrando:
deo sup̄lente ex sua benignitate qd̄
homo bone voluntatis nō p̄t ex sua
ifirmitate. **E**t p̄dās de facili p̄t ha
berī quō quilibz se debet habere q̄
p̄parare s̄. **S**tatu suū rarus aut e
brus celebrando. **D**e uotiōis vō ac
quisitio fieri. **I**suant p̄ meditatioēs
bñficioz dei. p̄ d̄siderationē fragili
tatis p̄prie. p̄ orōnes nō tā longas ut
spūs exhauriat. aut usq; ad fatiga
tionē: s̄ breues q̄ p̄p̄ctuas. p̄ hu
ilitatis exortia q̄ genuflexiones. p̄
trationes manūū hūiles extensio
nes. q̄ p̄ p̄p̄y corpis etiā afflictionē
q̄ penalitates vt caro exatet ad d̄for
mandū se aī. q̄ p̄ regnū celistis gau
dia ad m̄cōriā reducta: q̄ p̄ passioēs
xp̄i signata cordi hūiliter impres
sa. **A**nte om̄ia excludendo a m̄cō mū
di voluptates q̄ solationes. q̄ m̄cō
totaliter ī deū subleuādo. **N**am nōc
deuotiōis intelligo actualē deuotio
nē q̄ eleuationē mentis ī deū. cū
beniuolētia ad agendū q̄ deo placet.
q̄ vitandū q̄ displicet deo. **I**n gaudio

spirituali q̄ suauitate desiderii deo
gratus existendi: q̄ in spē deo facie
di. **Q**ue deuotio sic mltis gradibus
circūspecta est. **S**̄. **D**iuersitate co
lestiū desideriorū. **E**t hūz p̄dicta mōi
se habendi circa accessū ā abstine
ciā sacre cōmūis descripti. **I**formē
sunt d̄ās doctoz de hac materia t̄
tantū: tñ aliter mltū in p̄axi s̄
videm⁹ q̄ vtiā irrep̄ensibilis. **N**ā
dū tñ valde ne deo enormes irue
rentie exhibeant a mult⁹ circa hoc
sacm̄. **I**nde et p̄spiciat ratio doctoz
multas plagas inter xp̄ianos eue
nire. p̄pter iordm̄atū habitudinē ac
ta cūtharistiā. **P**icut olim t̄p̄o pau
l̄i f̄ibat c̄ta corinthoz: plm̄ p̄pter e
andē causā ut testat̄ idem p̄ime cor.
ix. **I**deo iquit iter vos multi ifirmi
q̄ ibecilles q̄ dormiūt mlti. **E**t hūz
scriptis redigant̄ ista q̄ a paucis ad
ūtant: s̄ minore d̄sequit̄ more an
tiquoz quibus poss̄ dici illud qd̄ s̄
xp̄s dixit iudeis. **N**ōne moyses dedit
vobis legē q̄ nemo ex vobis custodit
legē. **C**enim⁹ tale clarissime q̄ p̄
palpabilis p̄bam⁹ cupiditate am
bitionē q̄ voluptate pene cūctis s̄
hōibus d̄nari. **E**t tñ forte paucos re
p̄ri posse q̄ armis nat̄is stant ī pug
na ita h̄c q̄ alia vicia. **N**ā n̄ ip̄u
tant̄ hostes. s̄ fauorabiles hospites:
q̄ quasi domestica p̄trantant fouētū
q̄ nutriūt. **E**t certe si nō possent to
taliter expugnari tñ nullo mō debet
amica p̄trantari: s̄ dolor d̄nari q̄ co
certatio debet tñ eis d̄nari. **E**t si h̄
fieret. ego iudico ip̄ossibile. deo adu
tore q̄ nllā victoria sequer̄ ex pug

na in hys q̄ cotidie p̄secutari actus suos q̄ studia: q̄ pro p̄vib⁹ suis se extendent ad mortificandū vicia sua q̄ p̄cipias Sicut em̄ vicia paulatim crescūt p̄ abusu: sic paulatim extirpāri possūt. Et in ista colluctatione continua fidelis Iustia sua debz iusticiā cōstituerē. Et si nūq̄ ex pugnari possz totalit⁹: testis ē hui⁹ dicti doctissim⁹ aug⁹ in libro de nā q̄ grā: Homī facere iusticiā inquit ē in vero dei cultu cū interno occupā malo ieterna cōfusione pugnare. P̄ficere autē iusticiā ē oīo aduersariū nō habere. Et ut ego in sentire videt talis fidelis p̄ posse colluctatio requiritur in quolibz qui ad hoc sacramētū d̄z accēde. Alioquin n̄ dolet de vulnēb⁹. n̄ molestari ab hostib⁹. s̄ p̄tē h̄z cū eis i captivitate viciōz requiescens: utiq̄ si hostis ip̄e exultens ex quo cū dei hostib⁹ p̄as foderā d̄traxit In vna cademq̄ re deo q̄ eis hostib⁹ gratias p̄t existere s̄m̄. H̄o. sup̄ c̄et̄. H̄ec de accidentib⁹. Et hoc ut ab hoc sacramēto scripta noueat pius lēor cū caritate. q̄ sine p̄uidicio sanis sententis: p̄ ea que d̄ta sūt nō intendit actor hui⁹ a sacramēto retrahere: s̄ indignos ut et digni fiant reformare.

De remedys maloz c. xxxij

De precedentem extensu passū a p̄cipio huius tractatuli vsq̄ huc. studeat stilus q̄tū potuit explicare s̄m̄ singulas etates seculi mala singulis etatib⁹ d̄currit ad excitandū lectores ad passionē q̄ serueton

orationē q̄ simulq̄ cautela p̄p̄iam ut sibi quilibz prouideat de statu salutis: ne et malis illis iuoluatur. Nūc in talco huius opusculi restat ex ordine aliqua speculari de remedijs adhibendis itra p̄dicta mala. cū frustra naufragiū demonstrat: n̄ et quō illud declināi valeat ostendat. Et nō ē intentiois mee de malis culpe longa remedia texere: q̄ p̄ se et ex precedentib⁹ patere p̄nt. Et et de malis p̄tē i quib⁹ tota diē rotat hic mūdus plangentib⁹ b̄n̄ singulis i igemiscantib⁹ de nūosa multitudie penaz q̄s dictam iualēscere sentim⁹. Et quō iualēscere fidelis homo i istis se habere debeat ne desperet. Et ut tante inter mala s̄ multiplicata iudare valeat ioffenso pede. qd̄ vō tūlibz expedire sentio: i nō exiguatū virū ē. hoc studiu i ter spinas incidente nō vulnerari. Et ubi multa naufragant naufragiū euadere posse. Ad remedia igitur mala p̄missa recensenda sunt t̄pa priora i habitudines iustoz qui pius florucūt. ut in ipectione eoz dare possit qualiter n̄is t̄pib⁹ pes figendus ē i semitis p̄m̄ sc̄oz: ut ex qualitate prioroz remedia possim⁹ d̄pare. Speculantes igitur ab exordio mūdi cursū t̄pm̄ q̄ homī in eisdem viciatū repunus nūq̄ defuisse istos. qui i medio nationis p̄auē q̄ p̄uēse mūdū vita sua illustrassent. q̄z d̄uicatio sc̄a p̄uicis s̄ extat odiōsa p̄uicē q̄ onerosa. Et em̄ s̄m̄ aplin. is q̄ s̄. carne nat⁹ ē: p̄seq̄

batur cū qui s^m spm. Et hⁱ uniuersa h
bitusq; nō cessant. nō in antea cessa
bit. **C**onari q^d ad submouēdū omē
malū dē terra: ē conari ad impossibi
le. Quod em tanto tpe s^z pene per
septē milia ānoz fuit impossibile:
nō credendū est hodie esse possibi
le. Nisi q^d hoc nō uideat impossibi
bile quēlibz singularē posse enē
dari et a vniū esse imūne. nō tñ v
niuersaliter omēs? sicut q^dlibz vniū
in se pōt homo curare. nō tñ siml
omēs: ppter nē ifectionē. q^d sp ma
chinatur ad malū. Et si vniū curat
aliud remittat. Ex pōtib^z ut hūc
claret. quō iⁿ igne sp fuerit nūosia
erat multitudo pūsoz q^d iustoz. Cu
ius cause etiā q^d dēo. Et sicut cul
pe ab vno semp semp fuerit q^d usq;
ad nūā tpa sūt dūnuate: sic q^d pe
ne. tū pene sint effectus culpaz.
Et posita culpa: semp scāse pena.
Non em sūt deus dedit esse cul
pe: sⁱ deo iustas. Lūz aliq^d rep
itur pena ubi nō precessit culpa:
sⁱ nō sine ut iⁿ bto job q^d reco nato.
Nō igit magnopere curandū ē. ut
et euadant pene: tū ille plerūq; sic
vtilis si forte sustineat. Et valde
curandū. ut deuant culpe. q^d quo
ad actore nūq; sūt vtilis p se. n.
etiā quid patiat. multū aduerten
dū: sⁱ qualis q^d ppter quid patiat
spectandū ē. Hinc em ppter cul
pam suam quis patiat. sicut abs
q^d culpa: sⁱ nō ad insipientia ius
to. Quid em offuit abel iustoz
iquitas cayn. frīs sui ipm occi
dens: hodie in celis q^d in terris

vulgatissimū ipius mīrarū re
fulget: etiā ore xpi ipm iustū
predicantis. Quid notumēi attu
lit ipsi. inotenti pueris sibi
ioseph venditio a frīb^z facta. q^d ea
dem efficiente venditione princeps
tū egypti frīs est. Et dōc nōis om
pnoz creda letificat. Nō alis q^d vbo
nis dicitur deus pēas aliquas ēē
tōmunes? ut clare patet iⁿ captiui
tate bilonica: in qua q^d peccantē
cū inotenti dētenti sūt. sicut da
niel q^d tres pueri: absq; dubio ali
mlti dēu timentes scāssime legib^z ze
latores. **E** Repimus etiā in tādū
iustos puniri. ubi scēlatores vide
mus ipone transire. Scriptura
nobis hⁱ esse vōū testat de antho
cho ipūssimo machabecos q^d multa
scēoz corpa trucidante. Nec hoc ius
titiē dē obfistat? qui suos coronare
nouit q^d sic purgari p penas scēlāt
vō eternas penas reseruare. **D**o
cem etiā ex sacris lūis put plimū
vros sanctos ab hūis scēlū digni
tātib^z q^d p sidentis fuisse scēlātos: dō
pro eis aliq^d melius pudente: q^d sic
salutis curā eo quicūq; ptercēt: quo
a scēlū onerū piter q^d honorib^z se v
derēt alienos. Testant hęc pēno omēs
p p hē inter quos paucos legim^z insu
lis dignitatū scēlātū fuisse p sū
gidos: q^d tñ diuinoz q^d silioz q^d sola
bonū semp in se habuisse virtutē
Testes sunt hieruas exednel p sau
ab duodecim p p hē q^d mlti ali: qui
in libris regū q^d palipomenō creder
us legunt. Contra vō alte digni
tatis vros. q^d toti orb^z dñati sūt fū

Ille p doloꝝ cultores nō est dubiū.
 ut reges assyrioꝝ mēdoꝝ mātēdo
 nū q romānoꝝ qui erāt quatuor s
 monarchie. sub quoꝝ dñis vniuer
 sū orbon subiecit. qđ nūsp de scā
 legimus Et quis iuratur tantū
 pōnēciā romānū ipoy. ut solo
 noie romānoꝝ audito eā quilibz
 potētissimū dremisset? q oīa reg
 nā mūdi p ipm quasi p sercū
 malleū domarentur: ut testat hys
 toria primū libri machab Et dñm
 q atq septimū q tñ oīo dimitatis erāt
 ignari **S** placuit deo eoz iusticiā
 quā i moribz seruabant tpali glia
 remunerare? q alioꝝ supbia p eoz
 fastū refrenare. **N**ec nō et iustos il
 loꝝ tpm eterno igni tradendos per
 virgas castigare ac gubernare lūz
 i nouo testamēto legamꝝ plūes scōs
 i filiis dignitatū effulsisse: et regal
 excellentie arcē tenuisse **S**z ipꝝ
 aliquid amplius dcedendū fuit sp
 ritū scō mūfice in cordibꝝ elcōꝝ
 suoꝝ opanto p vntione suā qđ tpe
 legis erāt denegatū. ut scz isti de no
 uo testamēto lūz pōm erāt alab dig
 nitatibz nō tñ hūilitatis fundame
 ta deserēt. q forte i veteri testa
 mento nō fuissent obseruata s. dñ
 nā dispensationē tpm diuēsa a
 ordinātan qualitatē. **V**elle argu
 ere ipꝝ ex prosperitate siue aduēsi
 tate reū tpaliū bonoꝝ seu malo
 ꝝ hōim discretionē saltē regulari
 t desipere: cū nūc malis. illa a is
 ta a deo oīa sapiētissio ordinatē p
 uenit **N**ec que deū sūt hūc dñe
 siue resurgantur que dicit **P**rimū

quante regnū dei q iusticiā eūct.
 q hec omnia aduēnt vobis **Q**uasi
 prospera huiꝝ mūdi itursu sp bonis
 puencat et oīm tpaliū habundā
 nūqꝝ eis esset defutura: neqꝝ aduē
 sa eēt pposui. **N**o sic xps voluit
 sua vba intelligi: q postea oīa tpa
 bñ dare demonstrat sicut q pāra.
Legimꝝ eī de paulo ipo dicente **I**n fa
 me q siti q frigore q nuditate. Et apo
 riam idē depaupam s nō desitui
 m **E**t ad heb ix. **E**gentes q angusti
 ati afflicti. **P**rimo plures scōꝝ le
 gumꝝ eā fame iteremptos. **E**t de oī
 bus mētāibꝝ simꝝ q eā supreme
 vite timū cruciatibꝝ supsecunt
Sz potius h vncissima xpi pmissa
 sit st accipiendā: q nūqꝝ eis defu
 turū sub istū vite tpalia si nōna
 qntū saluti eūct ipōꝝ q sine glie
 expediat: deo i eis omnia moderante
 s. altissimi dñi sui puidenciā. lūz
 nob occultam **E**t si desit illis tpalia
 stipendia a aliquid aduēsitatis ad
 ueniant. nō dubitent ipis sic expe
 die q nō alit: n putandū est hāc
 aplicam suā vacillare. qđ tñ est
 ipossibile **S**amꝝ qm dignitibus
 deū oīa coopāt in bonū: hys qui
 s. ppositū vocati sūt s. qz fortass
 mouebit quonpiā pspitatis acrisio
 veteribꝝ sanctis **I**cessa s. abraam p
 saac q iacob. de quibꝝ scriptū est **I**
Non reliquit hōim nocere eis. q eoz
 ripuit pro eis reges rā. q tñ ipi deo
 dilcī erant **A**d quos ego. **F**orto noue
 plantationis sicut sūt in primis
 fometandꝝ erat cū ipi pmutay fi
 dei erāt clauꝝ q postea oīes ad fidem

vocati: ne subita aspectus trepidatio
ne faceret iurare. quasi deus primo
agnitus impotes esset ad suos fide
liu. et fidei noue protectione. **Habz** ab
hoc natura ars et ratio. et sua pama
pia mollioribz solz sic detrahe fente
tis: et sic paulatim pressu tps. ro
boris sumere incrementa **Ram** dicit
Job in. **Om**is ho pmo bonu vinu
ponit. dein qd detrahit e. qm qd et ipi
no longe post austeriora supererunt
temptamta i grauibz vulnribz die
tutitionis: i mandato seuerissimo
vni filij oblationis. pugnatiois di
nue i medio babante nationis. plusq
quadringentis annis: anq passu pe
dis i terra qua habitauerat p pua
qterent. pmo et hoc edocem no debet
arguere dina acceptatione. nec ex p
pitate. n ex adusitate reru labentur.
tu mlto pfectioribz s; aplis et eoz suo
cessoribz duriora tpa auferunt. Et
tu vnu qd clis dei sp in solatione
esse debet. q nup legimz defuisse s;
maloz displicentia et detractione i hys
q bonis moribz adusant. **Ver**es em
bonoz et maloz sp legimz dispaasse
In cam pmo filio pthoplasti et sic e
ius abel iusto: qz pmo ppter iudicia
sdim occidit **Qu** de esau et iacob. pfa
at et p smahel. Et eodem fonte abab
rex odit mythea filiu ienla sam
ppham. quia no ppetauit ei bona
s; sp mala. Et sile pfaud **Sic** et de he
lseo: quibz malv sempifesti erat so
testimoniu bonitatis iustoz. e odi
u reprobos **Sicut** et et saule rego
et samuele ac dauid. quoz duca
tio no poterat esse tois: postq saul

ducesus e in reprobu sensu **I**deo xpo
dicit. **Si** me psecuti sunt et vos psequi
t **I**deo et reprobu se cognoscit. **Ver**at
dnt esse pucifos: si boni mores eis in
transcuis st. **Caritas** a dgaudet ve
tati. **Qu**e em diuicio lura ad tribas.
Un si audientia bonis denegat a
pucifis. no muet. **Qu**ia et solis bap
tista capitali snia dampnat e ppa
testionu veritatis. **Et** qui denegant
audientia iustis. postea ca prestab
iustis **Sicut** filij isrl denegabat
audientia pphis quoz filijs acqui
sere nolebant postea nolent velle
acquiescebant nabuchodonosor: na
burardan. salmanasser: q eos crude
lissime i captiuitate ducebant et mac
tabant. **Om**ia em i figura dinge
bant eis **Pr**apta aut st ad doctrina
nrām s; aplm **Ex**pedi igitur mlto
ad remediū maloz curenciu. ut q
bz seure vitam ducere volens ut a ma
lis no rapiatur in nidilo sic eate tps
i plumis auricula sub alis xpi requi
escat et pinguescat: **Sc**ripturaz et
meditationu pennis velatus ne ro
landa a rapacibz bestijs deuoret: di
cente psalmista. **P**asser uenit sibi
domu et turtur nidu ubi reponat p
pulos suos. **Sin**endo alios uicigra
re orbem: quoz no puus est nis. **Et**
huc in fine quis dscq possit dissimu
let taceat qescat: qntu salua dscia
potest malos et mala tolerat equa
numiter. **In** dpatone em huius qctis
et tranquille ducesationis maloz p
sione pro nichilo ducat grandis
luctu dputet si i nidilo quecat plu
mescat et pinguescat: queq mala

toleret optimū fore hoc existimās:
pro nichiloq; ducat si pūpendi
tur ab hys qui malū bonū dicūt
7 bonū malū. Sufficere sibi credat.
si cū regē angeloz. 7 eius mīre bene
dīa colloquia sua tūct qñtūq;
placet. dietas patatas cū eis iocū
dissime 7 seruet. ubi hostia sp ap
ta repiat 7 gratū accessū ad nu
tū semp iueniat: 7 omīa optata
sibi saluberrime ad vota succedūt
In nullos patiet repulsam: in pīs
forefactis mereat In exercitijs vō
humans 7 negotijs causisq; extē
orib; sp hominū reperit amari
dumb; sparsa ipedimēta: sicut
ambulans in spinis. nō n̄ vulnēa
tus a latratibus recedit. Qd gratū
dulceq; colloquū aīa deuota cū
suo dulcissime sponso sepe ptracta
re 7 sicut. Non enī h; amari
dūe ducatio illius: neq; tedū
quies illius. Sūt em̄ delūe eius
esse cū filijs hoīm. Reuera nūq; e
bñ esse sine illo. Sūta est augus.
Qd recordes sūt heu filij hoīm
q; caduta gaudia veris 7 eternis p
ferūt: q; fel illud amāssim secula
ris 7 momentane 7 solatiōis ppo
nūt balsamo. P; aduertendū quō
mali aut mala sūt bonis tolerā
da. Dupliat aut s; aug; mali n̄
nocent bonis. Primo si nō cōtēt
quis corūde pōtis 7 sentiendo aut
fouendo. Sēdo. ut caritate osten
dat saccharitate rephendēdo doceat
7 pro eis oret. Tēgemisiet Mala vō
cōmūit sū iuste sine iuste illa
ta portat. aspiciens i remūciati

176
one 7 in ppro; pco; satisfacti
one? que absq; dubio p quātuq;
pessione delent quo ad culpam?
et ad penā tantū qm̄ dīna pi
ctas intendit relaxare. Alter tū
p presidentes 7 speculatores a deo
positos. mali sunt tolerandi q;
ut supra dīm est. Nam p̄dictus
modus solū respicit hos quib; cu
ra pastoralis nō est iuncta. Qd
rū autē humeros pmit cura pas
toralis. sciunt alū modū tollera
di malos eis esse p̄fixū. Nam an
oīa ipsis ē curandū pacis 7 scian
tio 7 vnitatis scismasq; discorde
malū deb; eis esse odiosissimū: p
quo tollendo nulli singulari p̄cen
dū est. Nam dicit scūs bñar. Me
lius ē q; vñ peat q; vñitas. Nec h;
est dīa caritate: s; pro caritate. Cā
vnitate seruata qm̄ fieri p̄t. Singu
loz vitia nō dico nō deb; dissimu
lare. s; districte arguere s; amoni
tione xpi. inter se 7 delinquētē so
lū primo: deinde corā duob; uel
trib; 7 si nō fuerit sic scūta emē
da: oro iungat p emēdatōe sūs
Q; si se nichil vident p̄ficē. tūc
ad penās tū ad remēdia accēbio
ra 7 fugiendū est. a exortatiōes
a plagas vngarū. a subtractio
nē ciboz p abstineā: a publicā
7 fusionē. Q; si nō dū fuerit sana
tus ceter. ex tūc ne vna ovis morbi
da alias oues ificiat. iam utas fer
ro absationis: alias dīa caritate
facit. si dīa bonū caritatis cōita
tisq; vñā infectā 7 vñā ifiactōn
ouē tolerare vellet cū iūna aliāz.

Optimā talis modus curandi a
pastorib⁹ seruaret. q̄ optime re
gerent poluac. mostera 7 dūctus
religiosoz. **S**z q̄a talis nō suat
processus: ideo palpabilis. Istat
quō corrupte sūt hodie poluac tā
sclauū q̄ spūaliū. **H**ec forma a
xpo tradit mat. xviij. Et a scō le
gislatore bñdō i regula sua. N
mich lōc meus succrescat: qz di
peos habeo me. ptegetes scām sēz
scripturā. Posset forte quis dicere
Si iste mod⁹ seruaret religionis
statuto nūō religiosoz loca frau
darent 7 multa fugitiui repuerent:
7 scandala inter seculares orerent.
Ad hoc si bñdicit⁹ adesset in defen
sionē sue doctrine merito responde
debet. Pmo 7 bñdicit⁹ eūde sequit in
quada eplaz suaz modū vicia cor
rigendi alteri dūlonis. Non tñ est
estimādū predicta icouenient se
cutiua suata disactione: vtra q̄
nec p̄dicti sūt aliquid docuerit. Et
si aliq̄ etiā p̄uasi fugerēt bonus
remānētib⁹: nichil icouenies esset.
Quia 7 scola xpi apostatas legi
tur habuisse sicut i scola aplōz
in iuda in nicolao vno de septē dy
atomib⁹. Et aug⁹ in suo monaste
no fugitiuū se habuisse fatet in
vna suaz eplaz. Et bñdicit⁹ et
bñdicit⁹ plures repuerit fugitiuos
habuisse: nō tñ ideo a dseruando
p̄dicto correctionis ordine destite
runt. **I**deoqz gratis cauillane q̄
p̄dictis sāt nō in iustant: q̄ si
idistate p̄cessissent tñ docendo q̄
vicia extirpando p̄dicto mō. **V**ide

Neforte audiat illud qd helix dāpna
t⁹ audiuit. **H**onoraisti filios tuos plū q̄ me
ant tñ si hec ipsoz excusatio ap
deū locū habet valeat cū ip̄sib⁹ dū
sit. redde rōnem villitatis tue. **N**
Neforte sub p̄tertu hui⁹ ombati
te excusationis lateat occulto ve
nenū p̄uate abūctiois. **E**t nefor
te totū in causa sit timor auferē
plationis? quoz iudex nullus
hōmō p̄t esse s̄ solus deus: ip̄ cor
dū serrata nō latent. **N**on tñ
rephensibile iudico si q̄ mali colant
quoz malitia alyz nō ē infectiua:
n̄ alyz notua. n̄ illi soli. **H**ūc em
ego nō dicere a grege abūctidū
p̄expulsionē. ne 7 totalit⁹ lupis
daret ad deuorandū p̄pter spem
ūisionis: q̄uis sine remedio nō cēt
p̄terendum. si saltē esset saluabv
lis. **S**uffiat em pastor habē au
rā ligno s̄ sequatur curatio. **S**
Nō ē em medico. ut sp̄ egre rōle
uet. **H**oc v̄m si staret p̄t sine i
q̄etatiōe alioz: ne aly exemplo su
o inficiant. **I**deo si q̄s vere mala
sua velit remediari oportet q̄at
tendat q̄ tā in nālīb⁹ sicut 7 in
artificialib⁹. sicut 7 i moralib⁹
q̄ ad p̄positū nēm om̄is rei p̄na
p̄uī. p̄cessu t̄p̄is ad d̄stitutū tē
dit augmētū: deū dicit ad det
mentū demerit. tandē ad nich
lū deueniet. **H**oc in plantis. hoc
in animalib⁹: hoc in hōib⁹ 7 ce
teris oib⁹. **P**ic et i moralib⁹ hōim
q̄ si a p̄ncipio florida t̄cipuit p̄
mordia n̄ tñ s̄p̄ redimua fuerit
vntione afflata s̄z iugit̄ istācia oō
nū. lāionū. castigationū. corpis co
nati 7 diligentia obfūata: ip̄osibi

le ut in eodem statu semp stabili
 aut. In de videm⁹ ad oculu⁹ pene ocs
 no dico status hoim. s. et religio
 nes sacras pauas nescio an expe
 licet feruētissima sua habuerūt
 pnapia: pauos tm in flore q
 ceperūt pmasisse. 4 de die i die a
 plus reperfere. Tale vō diligētia
 cotidiane rēstauratiōis fare val
 de est pauoz. In de ē q semp ma
 ior nūs in gñali deficiētia pma
 net 4 si q in exordys duersionis
 floridi vident paulatim cresant:
 sicut ramu⁹ 4 in arbore. Cui⁹ ex
 cerum⁹ i hoib⁹ quo ad ifanciā
 iuuetute. Nam s. phm i. de ge
 neratiōe Humidū radicale puil
 sumū a pntib⁹ daptū p dnuā
 abi sūptionē impurat 4 ingros
 satur usq ad decrepita etate don
 totaliter abscebet. Picut si cē pu
 iū vinū in certa qntitate. cui si d
 miseret parū de aqua. 4 utrum
 parū. tandem totaliter amitteret
 sapore vinū: sicut ibidē exempli
 ficat phs Sic de morib⁹ i hoibus
 quia sp est inclinatio ad carnalia.
 cui et paua resistūt: q requit que
 dā violētia quā paua sibypsis i
 fere volūt. Igitur 4 paua ā pficiūt
 i virtutib⁹. aut ēte i primordys ar
 cepti pposita repuntur p seccare.
 Duo aut talem dnuatiōnē ā p
 fertū fare possūt ut homo secun
 d⁹ p se aspirans ad grad⁹ p fciō
 nis deo iuuante se. Et hoc nō est
 ipossibile sp respiciens sui noui
 atus p mordia. tñ metā an octos
 p:efigens. a quia mūne pāatatur

se audli: siue in abo veste huilitate
 opatioe. abstinecia. colloqo. orōne. si
 pluitate vigilijs liōne. labore 4 ta
 libus. sp instauras pōita 4 supad
 dens diminuta. pensans cotidie qn
 tū defecit 4 qntū p fciat Sedo in
 chōntā dnuat diligens pastor
 curā gregis sui sibi dmissi nō neg
 ligens Nam dicitur exomplis
 monitis dnuatiōib⁹ 4 penus si nāc
 sit etiā adiectis. Et nūq pauat
 laxationē saltē diuturna fieri
 tū specta rōnabili causa 4 disac
 tione non obmissa Ista em gñal
 inclinatio ad mesā ruina hoib⁹ n
 excusat a culpa. sicut i nālū⁹ seu
 artificialib⁹ ubi nūtas nature ē
 i causa In hoib⁹ vō ex quo ratio 4
 voluntas est pnapū excusati
 onū actionū siue bonoz siue ma
 loz nulla p tōndi pōt nūtas seu i
 possibilitas: maxime dina grā pro
 mittente auxiliū quēnsūq iuocat
 Presupposita dina grā q corda oim
 i melius hz pmutare qn sibi plag
 quo ad gñalon hoim i bonitate p
 mutationē de statu malicie nō v
 deo efficac⁹ ēē q q si reges pna
 pes 4 seculi potentes se in virtute
 ai erigeret dtra pūfos assistentib⁹
 sibi pedatis ecclē: ut vna ess⁹ snā
 oim dtra viasos Pūc em nō ess⁹
 locus fugiendi ab vna parte ad a
 liā Tale ē refugiu audaciā pāan
 di multis tūnt: ut cū ab vno fu
 gat ab alio recipiat. Timor aut plu
 res penaz artare solet a pūsitato:
 q amor p muez seu virtutis S for
 te illa vno vtausq p tatis 4 tant

zelus iusticie in vtrifq; videt hūa
no mō impossibilis: qz nūq; a pū
cipio mundi legimus talem fuis
se. s; ipē ptes p se fouere qnq; legūt
pueros: q; gaudere de d; fugio ab a
lys ad se. **R**ufi g' speaal' dīna. ispi
ratio manū apposuit ad occupa
tionē malicie i' etiā: hūanitus vi
detur impossibilis q' ad totā sui
spēm. **C**ū g' finē habitura ē ma
lū. i' g'ne nānem de g'uali lege puto
sare si ex reuelatione dīna. **F**inis
tū mūdi omū malicie imponit fi
nē. **C**redit tū mūdi de die in die
amplius. p'ficere i' malo q; deficere
i' bono: quo ad cōm statū hoīm
lucet nūmē dubitandū est. deū si
bi reseruatū suos elōs: in qo
rū cordib; dulce h; sp mansione
ipso. p'mittente aplis. **E**cce ego vo
bis sū vsq; ad d; sumatione s'li
Non tū aplis qb; p'sonaliter loq;
batur quia n' ipsi ad usq; mūdi
finē p'manserūt: s; tū da elōs: q'
rū apli tenebant p'sonā. **H**uius
veritas p't ex duob; diluāre.
Primo ex eoz obliquatiōe
q; regula defectua alioz s't. **I**sti
tuti qua a rectitudine deuat. **H**
vo regula s't pastores etiā p'sido
tes pplis q; ducuntib; tam cathedra
lū q; collegiatoz. p'mo q; mona
choz q; claustralū: cū vidim; cu
piditatib; ambicionib; voluptatib;
tales esse idinatos q; quosua s't q'ē
tes. **N**o g'ratib; d'ūte luxa. nec eoz
eruta corruptes. s; dissilantes. q;
ne fortetes in forib; ē morū corrup
tio i' subiectis: p'sciti. cū indignu

ignozantes seu puasi cathedras
ascendūt. **Q**uo ē alioz esse valē cōrō
q; se regere nesciūt. **D**icitq; eadē
tali q' dicit cura capm. **E**t si tale
quippiā moderus t'pib; in etiā sic
a nō caruit. iudicat q; intellm h;:
aut etiā solo sensu proban p't. **I**
Recura ē d' aplis. **O**mīs q; sua s't
quērit. **V**eritas p'dutoz p't di
a ex figura veteris testamēti. q; y
pū g'essit noui testamēti. i' quo
sibi historie recēscant. **S**p filij isrl'
in detraus. p'gressi s't. ab abrahā
usq; ad captiuitate dētē tribuū
sub salmāasser rege q; duoz tri
buū sub nabuchodonosor. q; post
reditū de captiuitate babilonica
modico q'dem t'pe p' penas cōm
dati sub esora q; necem. postea iū
ad. p'fundū maloz deuēnit t'pe
herodis: tū t'pe etiā dignitate re
gale q; pontificali p'dicant q; ad
elōne. **E**t tūc h; qui p'napali s't
tate p'fulgere debebant s; p'napes
sacerdotū q; scribe q; pharisei xpm
dīm ipm missū q; in lege p'mis
sū morte dampnauerūt. **E**t qd
aliud neq;us illo s'efficere potue
rūt v'isib; tot miraculis q; auditib;
suis doctrinis. **P**utūt igitur tūc
semp t'pa in peius mutabant. **S**ic
q; n'is t'pib; fieri nō est i'credibile?
sic q; homines bestiales futuri s't.
q; forte nō illi hodie sūt. q; omī tō
re da postposito ad omīa libita
desuāt. **I**deo q; q'dam plū cōtūate
mūdi posuerūt ut narraē p'moc
li. **P**onebant q; post aliq; milia
ānoz reuouationes omī cōtū

ad pristinum statum: ut essent oia
 futura y sibi successura in reb' y mo
 rib' ut prius erat. **A**sserentes hoies
 in tantam bestialitate aliq' d'one
 mentes. ut q'si morib' humanis
 mutatis d'ersatione bestialiu's
 virtuti essent: ppter d'tinua' distan
 rentia' moxū huānoꝝ. **R**am et
 corpa elementaria y ifluēcie astro
 z y ceteroꝝ celestiu' corpoꝝ cotidi
 e deficere videm' iā mūdo in sen
 ū uerigente: sicut dicit tyrrian' y
 in eplā ad demetriū dē. **N**ec tñ
 h' omnia mala iustis nocere pnt.
 pmo si uelint magna inde sumūt
 meritoꝝ incrementa ppter paciē
 tiae coronā: quā merent' cū tan
 ta resistētia. q' regnū celoꝝ uim
 patitur. y nemo coronabit' nisi q'
 legitime certauerit. **I**te ppter d'tinu
 ū refugiu' ad deū. ne y ipsi i hac
 malicie fouea trahant'. **S**pstant
 i timore. **I**te ppter assimilationē
 xpi in passionib' suis. **P**er multa
 em tribulationes optet nos i tra
 re in regnū dei. **I**tem ppter p'cō
 z suoꝝ p'teritoꝝ satisfactioē:
 cū omēs pene h' d'putabūt' p'pelle
 eis i uim satisfactiois: ne i futu
 rū. p h'nc paci sit nāc. **N**eo subin
 troeat aut' deuote pauor i cōsida
 tus de carencia iusticie. ū lesioē
 d'icē si mēte suā senat' impul
 sari qualibuscūq' tēptatioib' hu
 manus de radice fomitis p'p'ari
 entib': dūmō sana manet. **I**
 oꝝ in fundamento. **A**udiat sup
 hoc aug' de natura y grā. **R**eg
 em abē iust' uox dñi appellat'

iusticiā suā p'didit si paulo in
 moderatus uisit uel animu' ~~re~~ re
 missione iocatur sit. uel uidit ali
 quid ad d'cupiscendū. uel aliq'
 poma imoderatus d'cepserit. **I**
 tū orauit aliqd' cogitauit uñ eis
 in aliud auocaret' intētio. **E**t p
 pauca fatere em iusticiā ē in
 uo dei cultu cū intētio d'cupis
 malo intētia' d'fluctioē pug
 nare. **P**rofitere aut' iusticiā eio
 aduersariū nō habē. **P**rat' q' tu
 tissim' siue i seculari uita siue
 i religioē saluari uolenti. non
 imēto tal' p't dia q' est cū mō
 ri sollicitudinē t'palū y cū maio
 ri abdicatioē rerū transeūtiū: ut
 sicut homo paupis d'tentus sal
 ua corpis uicitate. nō minus se im
 plicans curis. **S**edm suam apli.
 habentes alimēta y qb' regimur
 hys d'centi sum'. **E**t d'ico. **Q**uā
 y uelutis diuicie xpianoz sunt
Et q' de cōi lege ex fomitis cor
 ruptione uis d'cupisabil' y uasabil'
 quo ad amōre y timōre corrupte
 st' in hoib'. **E**x quas corruptioē
 oē malū causat. q' nō obediūt cōi
Ideo idanatio ad malū pene iest
 oib' hoib' q' hys nō resistūt. **I**nde seqt'
 de spali lege q' hy q' sint car' y imōtē
 tibus uiuere uolunt. **S**pecialis mo
 res aliquos habuisse legunt' y ho
 die uerū habere y habuisse. **E**t
 ū uirtus pauoz q' segregant se
 a ritib' uoibus y uetustate moꝝ:
 q' y sensualitatis ipetū nō sequū
 t'. **D**e uerbi grā a cōib' d'messati
 onib' uelutib' p'ciosis. abis delicat'

p absentia a vanis colloqis. In so-
litudine i silenao. i abiectione glie.
in contemptu curiositatu. volupta-
tu. nouitatu. in aspectu colubino?
i pauitate verbor. i humi uessu.
i peculiarib⁹ oronib⁹ q talib⁹ q con-
ter no hent in usu. Et reuera ita
optet hoem pure uiuere uolente. q
singulari deuotione polle cupiente
se in specialib⁹ exerce: q uetus ho
qui corrupit scdm desideria ardo-
ris ignorat. Sic sp legim⁹ scos fu-
isse iohane baptista helia helzeu
Et modernos bernardu gregoriu q
ceteros coes metas uiuendi excessisse
no supstiaosa opione: s religioza
deuotione. Nec legim⁹ etia in ifan-
tuli etate spm scm opatu fuisse. cu
infantes sam⁹ opa uirtutu extra
coem usu opatos fuisse. Et desio
nicolao. de quo canum. q qita 16.
fena semel fugebat ubera ieiunado
scz Et alios plures q nulla rone hu-
mana ducti sp spu sco in eis opan-
te. Sic q pueros adolescentes q iu-
uenes ad extra metas coes uiu-
di exccatua habuisse. Et hoc est
qd ait aplius In nouitate spūs
q no in uetustate littere ambule-
nt⁹ fientes. Littera appellas cano
ipetu scdm coem cursu uiuendi
Nouitate uo spūs uuaatate s.
elevatione metis ad exccatua: q
coem dsuetudine excedit. Unde
i qlibz Ogregatione repim⁹ tali
u uiuendi modos diuersitate. qut
sunt carnalib⁹ uiuentes quoz ma-
ior e nūs: q spualib⁹ sup carne q
hoz minor sp e nūs. Qmuis q

i hys sint i illis diuersi reputur
modi uiuendi atqz gradus Et q
aliquid extra coem modū uiuendi
i se habere uident. ideo qnqz odiū
trahit alioz ex dispulitate uiuendi
Contra qd odiū. nullū melius re-
mediū est: qz pacia q spes dina.
Dic olim legit⁹ pphas pte spca-
le usu uiuendi dictos a carnalib⁹
infanos: in uogū ix Et aplius dicit
Nos stulti ppter xpm Certo tñ
ad id descendendu infemis expe-
duet talib⁹ no quide cessare ab
ope s secretus facere opa qntū
poss: maxime i indifferentib⁹
Quas em causas uideo pte qd
occultanda supcrofationis opa. **¶** **¶**
ad uitanda uana gloria q ad se.
Et ad uitandu offendicula i
firmoz. **¶** i tñ tales esset cohabi-
tantes q no ueritaret ex bonis a-
hoz s iataret: no occultanda con-
opa s publicanda iuxta illud x.
Lucent lux uia corā hoib⁹. ut ui-
deant opa uia bona q glorificet
it. Opa uo nūtatatis ad salute
nulla occasione debent itermitti:
si publice siue occulte. Unde pūc
uiuere aspirantib⁹ no mltitudo
speculanda e s quales creat pmo
istatutores cuilibz stat⁹ q dicunt
sapientes architectores: quale se
habuisse aplius ad corinth testatur
Sic q i qlibz regula religionis respia-
enda s pmo dia istatutionis q cozz
auctores. Na dare speculantes auctores
q istatuta cozz optet nos dicit aplius
religionē in suis manib⁹ mltū dedu-
nasse a dulcoe pme istatutionis. **¶** **¶**

forte unq̄ quacūq̄ reformatiōe inē
 uācente cā ad p̄mū deoris fontē reu
 surā: salte quo ad totā sp̄m̄ licet
 i certis indiuiduis h̄ nō credū ip̄os
 sibile fore Ammūlat̄ ueritatē hui
 dā. relatio sc̄a b̄ sc̄o pachomio ab
 bati in principio religionū sibi
 sc̄a. Nā eo supplicante ut deus ei
 reuclaret statū futuroz p̄ sermo
 nathoz. uidit quādam uallē calu
 ginosa 7 pfundā plonā monachi
 7 paucos exinde cū magno labore
 uix ascendere: alios nō ualē ascen
 dere s̄ ad inferos ruere Intellexit o
 sc̄is cecitate 7 errore futuroz 7 do
 luit q̄ negligentes 7 desides forent.
 placere cupientes stulto multitudi
 ni i ostentatione habitū nulla
 opa preferentes **P**essimis p̄ma
 tū tenētib⁹ 7 nomē sc̄e ducantāōd
 ignoratib⁹ n̄cē est emulaciones
 7 uirgū gn̄ari: cūq̄ p̄ p̄matū
 tendentib⁹ 7 rep̄ari bonos 7 elige
 malos. **R**ec p̄bitate mox. s̄ anti
 quitate uel ordīe unūq̄q̄ uelle re
 teris anteferi **P**n̄ n̄ aliqua bo
 nis uis loq̄di fiducia subeat p̄
 utilitate cōi. s̄ cū i silēcio 7 q̄cē.
 aut certe sub colore honestatis ma
 ḡ p̄secutionib⁹ eos affligentib⁹
Arudē opus singulare censēt
 Et oīa p̄ncē q̄ sūt regule subnixa
 diuina: humanis d̄putabūt
 illecebris **H**ys auditis pachomū
 lacrimas fūdes audiuit aliq̄s
 de suis posteris sp̄mansuros et
 d̄tinēte uicturos 7 saluādos. **H**
 de uita eiusdē. **C**Renēcā cā s̄.
 xpi snām de qualib⁹ gn̄atiōe ml

ti uocati pauca uero dā. Testantur
 hūc diminutiōn religionis q̄d ocu
 lis crebris expim̄ grandia t̄p̄alium
 d̄p̄na 7 oppressiones multiplices
 ac ifortunia. **H**ec i uncedys. i spo
 lys bonoz. i contemptu sc̄alauū 7
 opp̄sionib⁹ debitoz. i crebris hospi
 talitatib⁹ stationib⁹: exactioib⁹ p̄n
 apū 7 depaup̄cātiōib⁹. **I**ustu cū dei
 iudiciū exigit ut t̄p̄aliū oblatio se
 q̄t sp̄ualū diminutiōnē: coacte ca
 de n̄cē ē in t̄p̄aliū defm̄ **T**estis hūc
 copiosissie sacre scripture auctōitas
 i filijs isrl. q̄ ad om̄s cū plagas sc̄o
 helyas 7 h̄ orauit. ut sc̄alutas t̄cē p̄ba
 ret sc̄alutātē sp̄ualū p̄ tres ānos 7
 mēses sc̄e **L**egat q̄ nō credit lib̄u **I**
 dith ac d̄uio. xxxviii 7 xxxviii 7 pe
 ne singula p̄ph̄az scripta: 7 ex ill
 me v̄m̄ dicit p̄babilit̄ d̄p̄babūt. **K**ais
 sic aut n̄ fallor nūq̄ loq̄m̄ i sc̄ap
 turis sc̄is cōitate fore afflicta aliq̄b⁹
 plagis p̄pta uirtutū inuicēta imē
 diate s̄ sp̄ p̄t̄ uiciorū augmēta. licz
 singulāes p̄sonas aliq̄m̄ legam̄ afflic
 tas p̄t̄ p̄bationē 7 uirtutis augmēta:
 quib⁹ pauca h̄ credē uolūt putantes
 has penas d̄rige casu 7 a fortun.
Eneq̄ si sc̄ptis cūficet credē uolūt:
 v̄n n̄ se curat emēdāe **S**o p̄ m̄iōrē
 penas sp̄ sc̄q̄ solet maiores **P**icut le
 gum̄ san̄ i p̄haone q̄tū p̄uis penū
 noluit emēdāri sp̄ maiores accepit:
 usq̄ t̄dē q̄ ip̄e cū oib⁹ suis corpe 7
 aīa iterit. **E**adē forma credit sc̄e
 uari a deo 7 i alyis usq̄ i aīu **I**n quo
 ḡ statu p̄corā cūa d̄sistit ad cog
 noscendū p̄suadā m̄ uideo: ex duo
 b⁹ **P**rimo. q̄n uideam⁹ hos q̄oni

necioris scitatis esse debent et ceteros
at exempla viuendi aliorum declinare
ab inuentione auaricia. et ad volupta-
tem et quae propria sunt querentes. Et tales
sunt in ecclesia avaros pastores et religiosos
qui in mundo totaliter esse debent mortui
Nam dicit Christus Si lux qui te est
tunc tunc sunt. ipse tunc tunc quales erunt.
Idem si persistentes in voragibus vino
tunc tunc qui lux dicitur. ipse tunc tunc idem
subiecta a se sciam non habentes magis
tunc tunc sunt. Et si sal infatuatum fuerit
in quo salietur: sub eodem sensu intelli-
gendo Et quanto huiusmodi qui apostolice mundi
receptores esse debent magis se actibus
tunc tunc impletur: tanto deterrere credit esse
stat mundi. quod ad eodem modum viuere
in loquendo. Et talis erat status ipse
bar et phiseorum qui in populo specialiter
scitatis florere debebant: et tunc christi tes-
tatione erat omnibus pacem ut prius dicitur
est. **Q**ue malicie status potest ex hoc pro-
batur. cum sana consilia et sacra scriptura
in odium vertuntur: eorumque spernuntur docto-
res Talis status legitur fuisse ipse scilicet
cum pharaon ante captiuitatem dicitur tri-
butum in assyrios et duarum tribuum fili-
orum israel in babilone: sicut ista potest
ex prioribus Qui duo moysi si nris aut
vult tunc: letis et cuiuslibet diligens
inspectoris iudicio delinquo **P**rius
tunc augustinus multorum hominum peccata deus dis-
sultat: et differet punire donec impleat
et ad summum Unde gen xv Rodu
plete sunt iniquitates amorreorum scilicet a de-
o. ut impleatis peccatis. iuste et iuris peccata
indigna adhibeat: ut pharaoni et ce-
teris ut culpe pena coeque huius iusti-
tia diuina **I**deo credendum est quod ista ma-

los diuina vita subsiste ut iusticia eorum
dignatio appareat **Conclusio**
finalis totius cap. xxviii.

Summula hanc malorum
per omnes seculi etates usque ad
nunc inclusivam videtur in suc-
canti depinxisse. grosso quod stilo. sicut
aio deuoto et ea intentione ut quibus aia
deuota tempore peccatorum deplorat et eorum
moda sibi quae caute prouideat. quod huius
diebus incedat: quoniam vix dies mali sunt
et mundus totus in maligno positus
est In quo opusculo si quod minus dicitur
ne dum beniuolus letis repererit se
benignum ostendat correctore Si vero
aliquid imitacione dignum se per me ex-
hibeat deuotum oratore: ut in omnibus
trun et vno laudet deum per secula benedictus
Amen

[Faint, illegible handwriting in a ledger format, possibly containing names and dates.]

